

R. P. R.

DOS. Nr. 40000

VOL. N. 78

MINISTERUL SECURITAȚII STATULUI

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta PĂTRĂȘCANU LUCRETIU

BETEĂ NICOLAE

SI. RATIU

1960020

P 000218, Vol. 78

Data 26 IUN 1954

Urmeaza vol. Nr. 79

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Directia VIII-a

11259 vol. 78.

ANUL 19 54

DOSAR Nr. _____

Referitor la

BETE A

NICOLAE

vol. I

REPUBLICA POPULARA ROMANA
PARCHETUL CURȚII BUCUREȘTI

Cab.1 Instrucție
Criminali de Război

1

MANDAT DE ARESTARE Nr.01263

În numele legii și al Prezidiului Republicii Populare Române
Noi, Rudolf Rosman, Procuror de pe lângă Parchetul Curții
Supreme, delegat la Parchetul Curții București, Cabinet Crime de Răz-
boi;

Având în vedere toate actele de procedură aflate în dosarul
Nr.... încheiate în contra lui BETEA NICOLAE, născut la 1 iunie 1911
în Făgăraș, de profesie funcționar, necăsătorit, cu ultimul domici-
liu în București str. Dr. Herescu Nr. 14, acuzat prin aceea că a orga-
nizat și a ajutat la pregătirea pentru a fugi din țară a lui Lucre-
țiu Pătrășcanu, pentru a scăpa pe acesta de a fi cercetat și judecat
pentru crimele săvârșite contra păcii.

Având în vedere că din actele dosarului rezultă conexitatea
între faptele săvârșite de acest acuzat și ale lui Lucrețiu Pătrăș-
canu și sunt indicii grave de culpabilitate contra acuzatului.

Având în vedere că faptele de mai sus expuse și prevăzute
de art. 2 lit. c și art. 4 leg. 291/1947 cu modificările ei ulterioare
comb. cu art. 284 c.p.

Văzînd și dispoz. art. 6 alin. 1 și 2 din aceeași lege.

PENTRU ACESTE MOTIVE

DISPUNEM:

Arestarea preventivă a inculpatului BETEA NICOLAE.

Ordonăm tuturor agenților forței publice ca în conformitate
cu legea, să-l aresteze și să-l conducă în Penitenciarul Jilava.

Invităm pe toți deșezitarii forței publice să dea concursul
cuvenit pentru executarea acestui mandat, care s-a semnat de noi.

Agentul însărcinat cu executarea acestui mandat este dator
a lăsa copie de pe dînsul inculpatului și să se conformeze dispoz.
art. 258, 259, 260 și 442 codul de procedură penală.

Dat în cabinetul nostru din Palatul Justiției din București
azi 2 Aprilie 1948.

PROCUROR

ss/indescifrabil

UNITATEA _____

2

Sef Nr. _____

PROCES VERBAL Nr. 163

DE DEPUNERE ȘI PERCHEZIȚIE CORPORALĂ

Făcut astăzi, 30 iunie 1952 ora 10 în _____

Noi, Quercius din _____

În virtutea drepturilor ce ne sunt acordate, dispunem depunerea în arest în interesul cercetărilor a numitului Betea Nicolae născut la 1 VII 1913 în comuna Falean

Raionul Falean fiul lui Barbăla și Maria
de profesie Avocat căsătorit cu _____ domiciliat în București

Sr. D. Horesen Nr. 1 primit conform ordinului
raportului

Nr. _____ din _____

Procedând la percheziția corporală a susnumitului, am găsit asupra lui următoarele obiecte și valori:

Nare boya

Drept care am încheiat prezentul proces verbal.

OFITER DE SERVICIU,

Quercius

Percheziționat

A. D. J. C.

Transferat la _____ conform Ordinului Nr. _____ din _____

Am predat,
OFITER DE SERVICIU,

Am primit,
reținutul și obiectele
menționate în prezen-
tul proces verbal.

D O V A D A

Am primit obiectele și valorile menționate în prezentul proces verbal.

Data _____

13 Februarie 1950

R A P O R T

3

asupra discuțiilor cu BETEA

Starea sa generală a fost total diferită de cea cu care mă obișnuisem: ușurință și claritate în alcătuirea frazelor, ceva ce demonstra că vorbele debitate sunt cele ale unui om normal.

Am început prin a-i arăta că greșeala comisă de ei este mare, însă că se are în vedere faptul că aceasta a fost posibil numai datorită unei greșite interpretări ale momentului politic de atunci. În justetea celor crezute de ei se vede astăzi la tot pasul: posibilități de hrană, îngrijire și cazare în spitale ("și doar de asta te poți convinge") apoi afară este o stare de lucruri pe care ei n'o concepeau decât în urma reușitei acțiuni inițiate de ei (care v'a dus aici).

Era extrem de abătut când îi spuneam asta. După câțiva timp de gândire a început să vorbească încet, rar. Nici nu-mi dădea voce să-l întrerup:

"Îmi amintesc că am fost bătut ca să spun. M'am încăpățânat să tac. Până când mi-am dat seama..."

"Că e inutil?"

"Nu... că am făcut o mare greșală (actul în sine)... Nu sunt fricos..... Eu sunt vinovat.... Dacă este, este... Am vrut să-l apăr pe el... Tineam mult la el.... Când a fost la Paris..(conferință în rapoarte (este vorba de rapoartele care se trimiteau în țară) nici nu se pomenea de el... Apoi la o recepție la ambasada sovietică s'a vorbit elogios de membrii componenți a comisiei române, de el nici nu s'a pomenit. Era mereu îngrijorat... Să nu uit... Odată, atunci când a apărut o nouă istorie, știți... care cuprindea 23 (August, Niciodată nu spuneam complet) au fost dispoziții ca numele lui să nu apară. (Nu pot afla cele discutate de ei, momentan) Mai prezintă suficiență greutate în gândire).

După Sibiu, era alarmat: i se ceruse să retracteze tot ce spusese... S'a dus la un Ministru sovietic (cu discursul)... Nu știu cum îl cheamă.. era general.... I-a spus: "Uite Dta, ce găsești vinovat în asta?... Acesta s'a uitat și a zis: de, ni dreptate, nici eu nu găsesc nimic vinovat... Atunci s'a supărat Comitetul Central.....

- 2 -
Sunt astăzi auto de mil de maghiari veniți 14 Februarie 1950
diciat. Să instalat în casele ardeleanilor refugiați. După
război unde speram ardeleanii veniți ocazi? Trebuie să fie rezolu
problema asta, înțelegându-se maghiarii în Ungaria. Maghiarii
potrecea acasă. Spunea că bine întina ționat sau nu, MAȘINILE
DUMI are o mare viață. Locurile au fost primile motive de preocupare
ale lui. Peștele este un pește. Pe urmă au venit altele. A venit
cineva dela part. R A P O R T

" TONY asupra discuțiilor avute
cu BETEA NECHIAE.

L-am întrebat cum a fost dela început cu "plimbarea" în
mașina americană: Peștele lui TONY și peștele să ardeleanii și peștele să
cel L-am chemat pe DAN DUTESCU la mine într-o seară. L-am rugat
să-mi servească de translator - eu nu știam englezește. Cred că
era și TONY (am insistat aici). Cred pentru că el îmi era foarte
apropiat. Am plecat de aici (nu poate preciza dacă și cu TONY), la
doctoru acasă (MANUIILA). Nu știu unde. Îmi aduc aminte că pe o
stradă de lângă Școala de Război. El zicea că nu poate veni la o
întâlnire unde trebuia să mergem. Dar tot a venit. Trebuia să
aranjem pentru bagaje.

MAX avea lucruri prețioase. Ba vrea să meargă, ba nu mai
vrea. Eu n'aveam. ANDREI mă lăsa pe mine să mă ocup de bucătăria
asta. A fost mult până să-l conving să plece, pe urmă m'a lăsat pe
mine. Avea mare încredere. A venit o mașină după noi. S'a aprins o
lumină mare. Bușu! S'a oprit în fața noastră. Am fugit. M'am
cătărat. De două ori era să vii jos. Nu vreau să par pocăit".

"Dar unde urma să vă duceți?

- La americani sau la englezi. Doctorul cunoștea. Mai fusesem
odată amândoi".

"De ce?

- Pentru bagaje

"Cu cine ați vorbit?

- Nu știu cum îl cheamă. Era brunet.american sau englez.

"Ce discutați cu ANDREI.

- Discutam mereu cu el, și la Minister și acasă. Odată și s'a
spus în plăn de Biroul Politic al C.C. că nu știe să conducă Minis-
terul.

Lucram cu el și la cărțile lui. Le discutam. Am discutat și
discursul. Eram de acord și eu. Am vorbit mult cu el de problema
națională, de ANDREI. Spunea că se duce o politică nejustă.

./.

Sunt câteva sute de mii de maghiari veniți din Ungaria după dictat. Sau instalat în casele ardelenilor refugiați. După război unde așezam ardelenii veniți acasă? Trebuie să fie rezolvată problema asta, trimițându-se maghiarii în Ungaria. Nu știa cine patrona aceasta. Spunea că bine intenționat sau nu, DI. VASILE LUCĂ are o mare vină. Acestea au fost primele motive de preocupare ale lui. Erau cele mai mici. Pe urmă au venit altele. A venit cineva de la Paris.....

"TOROSSIAN?"

"Nu..... cu TOROSSIAN e altceva. Să nu uit: ANDREI spunea că chemarea lui TOROSSIAN este pentru că ei sunt prieteni. Acest fapt și cel cu îndepărtarea lui BEIU îl îndrituia să creadă că este el cel vizat.

După masă:

L-am întrebat dacă se ducea ANDREI la Snagov.

A răspuns că într-o vară a stat la Dr. MANUIA la vilă.

Spune că nu a fost niciodată la Snagov

Nu știe de gazdele lui, de amănunte în legătură cu Bruxelles.

Punctele acestea neclare în mintea lui, consumă cea mai mare parte din timp. Nu-l pot întrerupe, pentru că pierde firul celor care vrea să spună?

rugă, repetă mereu că, el s'a desin să... 15 Februarie 1950
trebas să-l faburiz. Sate totuși destul de curioasă că cele
mai importante probleme "mi și le reamintesc".

R A P O R T

privind discuțiile cu BETEA NICOLAE

Am căutat să reiau convorbirea referitoare la preparativele de fugă. Am insistat în special în privința discuțiilor din acel timp cu ANDREI. BETEA se exprimă cam în felul următor :

"În momentul în care și-a dat seama că fuga rămâne pentru el singura salvare, mi-a dat mână liberă să întreprind cele necesare. Avea totală încredere în mine ca să se îndoiască de reușită. În acel timp a fost și la Dl. DEJ și i-a spus nu știu ce aveți voi cu mine. El se vedea nedreptățit".

L-am întrebat de discuții referitoare la stadiul în care ajunsese la un moment dat preparativele:

"El nu mă întreba. Se aștepta numai să-i comunic rezultatul Stia de MAX".

Mi-a redat scena confruntării cu PATRASCANU:

"M'au dus undeva departe cu mașina. La Ploești... sau Sibiu. Mi se pare Brașov... Acolo l-am văzut într'un colț pe ANDREI. Era cam răvășit. Zicea că inventez, că am halucinații. Stia că poate conta pe mine. A fost mirat poate că spuneam tot. Dar așa este...

Când reda aceasta, era crispat de mâhnire. A stat mult cu ochii în tavan. Ofta și dădea din cap.

L-am întrebat ce făceau în străinătate:

"Eu nu aveam bani. ANDREI zicea că are doar pentru 2-3 luni, după asta va trebui să muncească".

Nu știa ce enume va munci ANDREI acolo. Am insistat și în privința altor preocupări.

Am adus discuția de ZILBER. L-am întrebat cum de m-a lăsat și pe el, că doar era prietenul lui ANDREI.

"ANDREI nu vroia.... Nu punea bază pe el. Zicea că are gură spartă".

Discuțiile cu el se duc anevoios, în sensul că la jumătatea ideii se întrerupe. Continuă apoi întrebat de mine și fraza nu mai are sens. Se muncește să gândească. Cel puțin asta cred că face atunci când se strâmbă extrem de urât. Când îl întreb, în timp ce s'a între-

16 Februarie 1950

R A P O R T

privind discuțiile avute cu BETEA NICOLAE.

Referitor la locul unde trebuiau să ajungă - sau eventual să se stabilească - ANDREI spunea mereu că va evita Elveția pentru că acolo are șanse să fie "curățat". "Nu știu de ce - spune BETEA - dar ANDREI avea convingerea că acolo va fi curățat".

Despre avionul Controlului Economic.

"L-am adus pe TONY la doctor (MANUIA). Acesta i-a spus să fugă cu avionul lui. TONY nu a vrut. Spunea că el a fost adus la Cooperatie de LEVENTE și nu avea să-i facă rău prin aceasta".

Când a vorbit de LEVENTE a rămas gânditor. A râs apoi: "ce încăpățânat e". A devenit serios: "el l-a mâncat pe PAVEL.... l-a scos din Partid.... PAVEL e vechi și pe BIJI l-a mâncat....

Si-a amintit deasemenea că l-a trimis pe RATIU la PATRASCANU: "să-l întrebe ce face, vrea să meargă totuși? Era vorba de plecarea prin forță. L-a spus lui TONY că suntem caraghioși".

L-am întrebat de ce? A răspuns: "dacă aflase toată lumea!"

Si de GOLOPENTIA și-a amintit: "L-am trimis să vadă ce zice ANDREI: mai vrea să meargă sau nu. Noi vroiam să-l răpim (pe ANDREI). Nu știe cu cine a vorbit asta".

Starea sa generală:

Relativ bună din punct de vedere fizic. În ceea ce privește memoria, este clar că are unele deficiențe - însă de aici până la a nu-și aminti de fapte esențiale, este mult. Când îi pun o întrebare, vine de obicei răspuns gablon: "nu-mi amintesc".

Astăzi făcând gimnastică, mi-a spus că inițiatorii acestui sistem sunt două persoane: un suedez, HILSEN și un danez MILLER. Consider că aceasta constituie un motiv în plus care să întărească convingerea că nu vrea să vorbească de faptele mai importante și că memoria nu-i este chiar așa de slabă. În afară de întrebările propriu zise, îi mai pun și o serie de amănunte fără importanță, ca să-i demonstrez că știu mai multe decât își închipuie el.

10 2
17 Februarie 1950

10

R A P O R T

asupra

discuțiilor avute cu BETEA N.

Am reluat convorbirea referitoare la fugă și BEIU ZILBER :

" ANDREI îmi spunea că este tare îngrijorat de soarta lui BEIU. Se aștepta să fie arestat. L-am întrebat: bine dar de ce nu vrei să-l luăm dacă este în partid? MI-a răspuns că prin firea lui vorbărească ar compromite totul. Odată eram de față când BEIU l-a rugat să-l ajute. ANDREI i-a spus că nu poate; "bine dar ai datoria, ai obligația să mă ajuti, cine vrei să mă ajute". BEIU a plâns de ciudă atunci".

Referitor la GOLOPENTIA :

" Îi ceream mereu sfaturi în orice împrejurare. Nu am mai văzu un așa om: cinstit, muncitor, modest. El știa toată chestia. Spunea să nu mă bag că o să dau de dracu. L-am trimis la ANDREI să-l întrebe dacă vrea să mai meargă".

Despre PAVEL :

" L-am spus din capul locului de plecare. Îmi era prea bun prieten ca să rămână aici".

Am discutat mult în legătură cu motivul fugii:

" Singurele motive care-l determinau pe ANDREI să fugă, se datorau simțămintelor sale naționaliste manifestate mai cu seamă prin discursul dela Cluj. Pentru că i se ceruse retractarea lui și mai cu seamă pentru că el refuzase s'o facă, era îngrijorat de ceia ce i se vor întâmpla. Eu eram prieten bun cu el, dacă mai avea alte motive trebuia să le cunosc".

Starea sa :

Tov. dela Securitate mi-a raportat că seara BETEA se simte extrem de obosit și mai cu seamă prost dispus. Totuși mie îmi răspunde binevoitor și se străduiește să pară că se gândește intens. De cele mai multe ori, nu-mi dă răspuns. Se mulțumește să spună "nu-mi amintesc".

20 Februarie 1950

R A P O R T

asupra discuțiilor cu BETEA NICOLAE

Am urmărit în continuare cunoașterea amănunțită a agra zisei probleme naționale :

- Ce discuții aveai cu ANDREI referitoare la problema națională?

- V'am spus: el zice că nu se procedează bine. Și eu ziceam la fel.

Pai da, pentru că era negru pe alb: o hotărâre ca aceea a Tratatului de Pace, în care atâtea națiuni au semnat, trebuia să se respecte!

- Dar, Cum nu s'a respectat?

- Uite bine: A spus Tratatul de Pace că dictatul dela Viena se consideră nul și neavenit?

- Da, dar Dta răspunde te rog întrebării mele: ce discuții aveai cu ANDREI?

- Astea: Tratatul de pace nu este respectat! Din moment ce el (Tratatul) considera nul și neavenit dictatul dela Viena, implicat însemna că trebuiau evacuați din Ardeal maghiarii veniți după 1940 în casele românilor refugiați. Când au venit românii înapoi la casele lor, foștii emisari ai lui HORTY le spuneau: "Ce să vă facem, acum e democrație". Și culmea, erau înscrși și în organizații democratice!... ANDREI spunea: Uite Dta, cehoslovacii fără nici-o hotărâre internațională și-au dat toți ungurii așară și noi avem dreptul și n'o facem. Apoi se întreba mereu, amândoi ne întrebam, cine patronază aceasta. El considera pe DI.VASILE LUCA vinovat de aceasta.

- Ce spunea?

- Asta: că DI.VASILE LUCA, bine intenționat sau nu, comite această nedreptate. S'a dus la ruși. Era un general sau ambasador. A fost foarte mulțumit că acesta i-a dat dreptate. Pe urmă a văzut că lucrurile merg la fel.

- La ce concluzie a ajuns?

- Nu știu, nu mi-a spus?

- Cum se poate să nu-ți fi spus? Să vorbim logic... (Vroiam să-i aduc aminte că el era cel mai bun prieten al lui PATRASCANU).

- Nu, mai bine să vorbim cum a fost!
- De acord. Spune cum a fost?
- Nu a vrut să-mi spună mai departe discuțiile lor, pretinzând că asta a fost tot. Sunt clare motivele reținerilor sale! În tot cazul aceasta dovedește luciditate în exprimări și în gândiri.
- L-am întrebat în continuare:
- De BETEA, eu tot nu sunt lămurit de ce vreați să fugiți din țară. (Îmi mai răspunse el la această întrebare, dar îmi închipuiau că poate a uitat).
- Nu v'am spus? Chestia cu Ardealul, problema internațională.
- Bine dar astea erau motive suficiente ca să vă determine să riscați atâta?
- Suficiente? Ha! Nu erau suficiente.... (pe gânduri) când nouă ne ardea pământul sub picioare....
- L-am demonstrat din nou greseliile făptuite de membrii altor Partide Comuniste și faptul că totul a intrat în normal în momentul când și-au recunoscut greșeala.
- Bine, dar el nu credea că are vre-o greșală.
- Prin urmare, astea erau convingerile lui politice.
- Convingeri nu. Asta era păreră lui.
- Ce alte "păreră" mai avea?
- Nu mai avea nici-o altă păreră. Cu totul era de acord.
- Numai în baza unei "păreră" vrea să fugă?
- Da. Spunea că îi este silă!
- X X X
- L-am întrebat ce știe de MADISON, când a auzit de el. O fracțiune de minut s'a gândit.
- MADISON... este o arenă pentru box ("MADISON Square Garden" din America).
- X X X
- Unde vorbea ANDREI cu doctorul?
- Care doctor? (Până atunci, în discuțiile noastre nu pomenise niciodată de "MANUIA" ci întotdeauna spunea "doctorul").
- MANUIA
- Eu vorbeam cu el.
- Așa... îi comunicai spunea lui ANDREI?
- Ce spuse?
- Cele care trebuiau comunicate din partea lui ANDREI
- Atunci când trebuia să fugim!

- Atunci și mai înainte.
- Mai înainte nu. Nu mai atunci când trebuia să fugim.
- Și atunci ce i-ai comunicat?
- Că ANDREI a acceptat să fugă cu el.
- Altceva ce i-ai mai comunicat?
- Nimic. El (ANDREI) nu prea îl agrea.
- Atunci de ce pleca cu el?
- Dacă era un singur avion!...

X X X

Concomitent cu aceasta, vreau să arăt și partea cealaltă - manifestări ale unui om ~~dezaxat~~ - manifestări, care este foarte probabil că le conduce. Cu multă măiestrie.

Câte odată îl antrenez în alte soiuri de discuții, menite să-i aducă o reconfortare. Tov.dela Securitate îmi spun că se vază câteodată de cap. Intr'un moment de destindere, în urma refuzului meu de a-i spune o poveste, mi-a istorisit el una;

" Erau zece...Nu... să zicem douăzeci... Nu, nu... era unu... Sub dăgoarea fierbinte și nemiloasă a unui soare de cupor, înainta obosit ca după o zi de muncă istovitoare. Praful îi înșoșea ochii. I se încălzise din cale afară blana. Soarele își pusese parcă de gând să-l coacă. Pe bolta cerească nici-un pic de nourag. Bietul gobolan de mare înainta chinuit pe plăsurile dumărene (Povestește grav deabinele, cu o nutră serioasă și cu gesturi de poet).

" Na ținut socoteala cât a mers, câți Km.! S'a înșoptat. A început deacum o răcpare binefăcătoare. Vântul prinsese să adie în timp ce frunzele pomilor se miscau unduitor, tainic. Se simțea bine gobolanul! Dar, iată că se întâlnește cu un biet șoricel. Erau de neamuri diferite, trebuiau să se înțeleagă mai mult prin semne. Totuși, gobolanul i-a povestit epopeea vieții sale:

Am fost imbarcat pe un vas comercial. Ce viață! Hambarele erau pline. Pe culmea unui val impetuos, vasul nostru înainta mereu spre alte meleaguri. Peste tot, unde te uitați, albastrul înșălat al apei îți lua ochii. Dar furtunite, ce vroiau cu tot dinadinsul să ne scufunde...! Ei! Ce timpuri!...

Odată am ajuns la Marsilia. Din depărtare se vedeau clădiri majestuoase, vase gigantice, animație în port, în timp ce se auzeau acordurile minunate ale unui Chanson d'amour (?). Vrăjit de atâta poezie (curat poezie, după felul cum a descris al Marsilia: a vorbit mult de ea, în cuvinte reperi, negândite și totuși cu tăle) gobolanul, băștit în buzunarul unui matelot care vroia să meargă la pbeumblare (așa spune el) pe uscat.

" Au colindat împreună multe lupănare. Intr'un târziu vroind să meargă într'altul, au nimerit - confuzie - într'un teatru. După spectacol, care l-a amuzat mult, matelotul entuziasmat, a bătut din palme cu agra tare, încât geamurile s'au făcut țândări și s'a cutremurat catapetezma. (Aici BETEA a început să râdă ca o vijelie. După ce s'a potolit, a continuat).

" Directorul teatrului l-a angajat pe matelot ca bătător de palme.

BETEA a tăcut și așteptat ca BETEA

- S'a terminat?

- Sigur. Când se termina spectacolul, pleca acasă.

- Bine, dar la început apunea că acțiunea se petrece pe plaiurile dunărene.

- Pui da.

- Atunci cum a ajuns gobolanul dela Marsilia până aici?

- De de unde să știu eu... Apoi a continuat după o pauză;

- Avea un frate...

- Cine?

- Sobolanul! (A cam vorbit tare) Era vânzător. Odată la o vânzătoare i s'au terminat cartușele. Tocmai atunci, hop" un lup.

S'a ascuns după un pom și când lupul s'a aruncat asupra lui, el s'a ferit și lupul a intrat cu dinții în copac și acolo a rămas. P'ormă a jucat pelea pe spinarea lupului...

Nu l-am mai întrebât de sfârșit. A tăcut singur și mi a mai continuat!

Un fapt era concret în debitoria prostiilor noastre: construia totul la repezeală.

I-am arătat cum la majoritatea întrebărilor puse, răspunsurile lui au început cu " nu-mi aduc aminte, stăți să mă gândesc" și atunci când o vorbă de motivele care îl făceau să fugă, spune - fără drept de apel - că acestea se limitează la unul singur: problema națională.

- Într-ună aceste este categoria sfidării?

Atunci i-am pusat fragmente din scrierile celorlalți în care erau arătate punctele lor de vedere.

- Dacă este așa, atunci așai perfectă dreptate. Nu vă răzda decât două aspecte de vedere: una cu un uitat, sau cu un... vreme să spun sfidării.

- Dintr-ună aceste nu este încă definitivă. Atunci îți răzda căci că-ți să-ți vedeți a sfidat în această direcție a problemei, înscutur a copilărie.

Și-a spus că se va gândi.

21 Februarie 1950

Am întrebat ce a făcut după eşecul primei tentative de fugă, după manevrele strălucitoare (asta înseamnă că se aștepta să fie arestat).

Ag. înarmat cu o armă. Un bărbat gât de mare, 1,80 m înălțime.

- Alte declarații pe care le-a dat. Mi-a vorbit apoi - vag - de încrederea R. A. P. O. T. cu un gesturiș de vînt de pe fruntea lui.

asupra discuțiilor avute cu BETEA

Am adus vorba de motivele care l-au determinat pe el să acționeze în sensul vederilor politice ale lui PATRASCANU. A vorbit mult despre aceasta.

"Am lucrat cu el încă din ilegalitate. Pe el îl socoteam unul din fûratorii lui 23 August. După aceasta eram mereu în preajma lui. Stăteam zile și nopți cu ochii pe manuscritele cărților lui. I-mi era foarte drag. Ag. fi fost capabil la nevoie să mă "curățe" pentru el. Eu țin să vă spun - indiferent de cele petrecute - că același lucru ag. fi capabil să-l fac și acum. Pe el îl consideram conducătorul partidului...

"Dar pe ceilalți?"

"Si pe ei, dar pe ANDREI îl vedeam mult mai superior". Totuși în chestia de care mă fac vinovat, nu pot spune că m'a influențat. Mi-ar fi comod, foarte ușor să spun: "Da Dle, am fost un prost, m'am lăsat indus în eroare de PATRASCANU, și datorită lui am făcut cele făcute". Dar nu-i adevărat! Concepțiile sale în problema națională, au fost și ale mele. De altceva vinovat nu era vorba.

I-am arătat cum la majoritatea întrebărilor puse, răspunsurile lui au început cu "nu-mi aduc aminte, stați să mă gândesc" și atunci când e vorba de motivele care îl făceau să fugă, spune - fără drept de apel - că acestea se limitau la unul singur: problema națională.

- Pentru că acesta este categoric adevărul"

Atunci i-am redat fragmente din declarațiile celorlalți în care erau arătate punctele lor de vedere.

- Dacă este așa, atunci aveți perfectă dreptate. Nu vă rămân decât două ipoteze de admis: sau eu am uitat, sau că nu... vreau să spun adevărul.

- Părere noastră nu este încă definitivată. Stale își rămâne numai să-ți dai seama că a făcut în această direcție a problemei, înseamnă o copilărie.

Mi-a promis că se va gândi.

L'am întrebat ce a făcut după eguarea primei tentative de fugă. După numeroase străbături (aste înseamnă că se gândegte) mi-a răspuns:

* Am încercat altele. Următoarea știu că urma să fie forțată".

- Alte omămunte nu a reușit să-mi dea. Mi-a vorbit apoi - vag - de încercarea de a fugi cu un negustor de vite de pe frontieră.

- Ce știa ANDREI de toate aceste pregătiri ?

- Cred că știa tot.

- Cum crezi! Ce te face să crezi asta?

- Păi pentru el făceam eu toate. De mine nu-mi păsa. Principul era. Ca el să scape.

- De ce ?

- V'am spus: acum nu vreau să fac paradă de altruism -adevăr este că îmi era foarte drag.

- Așa spus ai rămas.

- Cum îți ai spus? Când ai prezentat situația mamei și cum venise din deșeurile prădărilor. Așa că eu lăsați că eu dreptate să mă gândesc că ori pe ea nu vrei să spui, ori ai vânat și poartuși să nu-ți înșelăm prin posibilitate, ai gândit că te vei gândi.

- Pe lângă asta să fi fost înșelăciunea asta.

Începu să scrie că în a'le înșelăciuri, atunci când îi puneam ceva care o înșelăciune, făcând înșelăciune, că n'ajă mai înșelăciune asta".

Într-o zi când eu și eu am spus că după ce prin această lipe de înșelăciune după care să fi de vânat și că el continuă prin această înșelăciune să mă înșelăciune prințesa după de noi.

- Așa scrie că înșelăciune. Așa că eu și eu am spus că înșelăciune să mă înșelăciune prințesa după de noi.

Într-o zi când eu și eu am spus că după ce prin această lipe de înșelăciune după care să fi de vânat și că el continuă prin această înșelăciune să mă înșelăciune prințesa după de noi.

- Așa scrie că înșelăciune. Așa că eu și eu am spus că înșelăciune să mă înșelăciune prințesa după de noi.

Într-o zi când eu și eu am spus că după ce prin această lipe de înșelăciune după care să fi de vânat și că el continuă prin această înșelăciune să mă înșelăciune prințesa după de noi.

Într-o zi când eu și eu am spus că după ce prin această lipe de înșelăciune după care să fi de vânat și că el continuă prin această înșelăciune să mă înșelăciune prințesa după de noi.

Într-o zi când eu și eu am spus că după ce prin această lipe de înșelăciune după care să fi de vânat și că el continuă prin această înșelăciune să mă înșelăciune prințesa după de noi.

22 12 30 15
113
17

Si nu aveam dreptate?

- Da! Va rog să nu credeți. Era să și cum
ca joc un matcă de foot-ball sau să las echilibratul la
Mă simțeam ca și cum în fața dădăneții m'as fi aflat pe Negoiul
sau pe alt vârf de munte, în timp ce păsă deasupra lui stăteau orăzări
ca într'un câmpie gândindu-se pe unde să apară al un cad în păgânție.
Dvs. nu puteți crede unui bolnav. Si e logic asta. Decei nu este
bolnă de nervi. Si - RAPORT

asupra discuțiilor avute cu BETIA NICOLAE

Eri îmi promisese că se va gândi la întrebările puse.

L-am întrebat :

- Ei, te-ai gândit?

- La ce?

- Cum la ce! Ai spus aseară că ai să te gândești!

- Ce-am făcut?

- Ai spus că te vei gândi și astăzi îmi vei da răspunsul!

- N'am spus eu nimic.

- Cum Dta mi-ai spus? Când eu ți-am prezentat situația reală
aga cum rezultă din declarațiile prietenilor Dtale, Dta ai exclamat
că am dreptate să mă gândesc că ori Dta nu vrei să spui, ori ai uitat
și pentruca să nu-mi închipui prime posibilitate, ai promis că te
vei gândi.

- Nu ții minte să fi fost discuția asta.

Trebue să menționez că în alte împrejurări, atunci când fi
pun a doua oară o întrebare, remarcă imediat, că m'ați mai întrebat ast
asta".

M'am enervat și i-am spus că dovedește prin această lipsă
de bunăvoință dăgănie față de regim și că el continuă prin această
atitudine să aibă aceeași poziție față de noi.

- De credeți ce vreți. Mie nu-mi este frică de orice
măsură veți lua împotriva mea. Eu sunt gata să semnez în alb și apoi
Dvs. să o completați.

I'am spus că aceasta constituie o jicnire adusă organelor
anchetatoare să-și controleze cuvintele.

- Sunt bolnav. Sunt obosit.

Nu a fost posibil să lucrez cu nici-un chip ca lumea. Îmi
răspundea în silă, adormit.

După masă am venit mai devreme. Arăta altfel. Venise dela
bae. A fost într'un din momentele când se simțea bine. Era vizibil
asta.

- De dimineață v'ați supărat pe mine.

18
Si nu aveam dreptate? ...
- Nu ! Vă rog să mă credeți. Era ca și cum mi-ați fi cerut să joc un match de foot-ball sau să fac echilibristică la trapez. Mă simțeam ca și cum în faptul dimineții m'aș fi aflat pe Negoiul sau pe alt vârf de munte, în timp ce păcla densă îmi storcea creierii ca într'un clește gândindu-mă pe unde să apuc să nu cad în prăpastie. Dvs. nu puteți crede unui bolnav. Si e logic asta. Boala mea este boală de nervi. Mi-a părut rău că pentru Dvs.boala echivalează ca lipsă de bunăvoință. Astăzi mă gândeam: ...

"Aș vrea să-l văd pe el ce-ar face dacă ar fi paralizat".

Apoi mi-am dat seama : "Ce dracu! așa tâmpit am ajuns? Cum se poate să-i doresc asta cuiva? Eu sunt sincer: ce am, îi spun omului în față. S'o supăra, ori nu, dar îi spun. Știți....îmi sunteți dragă agreabil câteodată, dar câteodată.. eu spun sincer...câteodată... zău.... v'agăi da cu cârja'n cap. ...

Ce era să-i spun! Dispoziția lui m'a făcut să nu-i zic nimic rău, ci să-l prelucrez în sensul că sinceritatea lui nu va folosi nimănui altuia decât sie însăși. "Doar observi și Dta că problema este îndeajuns de cunoscută și că eu atunci când Dta te poticnești, îți ajut complicându-ți fraza. Totuși " nu te-ai sfătui să întreprinzi asta" (cârja!...)

- Aide acum să vorbim despre PAVEL. ...

- Despre orice vreți! ...

- Când l -ai introdus pentru prima oară, în discuțiile referitoare la fugă?

- Pe cine ?

- Pe PAVEL.

- Nu știu când.

- La prima încercare sau la a doua?

- Care a doua?

- Păi doar mi-ai spus că și a doua oară ai încercat!

- Aaa! da... Așa e... sigur... forțată... Să mă gândesc...

Siigur... i-am spus... El îmi era prieten... (A stat pe gânduri și din când în când zâmbea). În viața mea nu m'am rugat de cineva atâtea. M'am rugat mult de el... P'Ormai a primit... Da, da...! I-am spus.... Sigur... prima oară...

- Ce i-ai spus ?

- Că.... asta... că plecăm... cu MAX... Că merge și ANDREI.. că pentru el....

- Esti sigur?

- Cum sigur? (contrariat) Aga e!... I-am spus... El m'aruga M'am rugat mult de el... (zâmbea, după ce se gândea) A vrut... la a doua.... forțată....

MAX făcea scandal (râde) zicea că spune poliției tot... Ne dădea termene... Măine... poimine... dacă nu, el spune tot... Ce frică ne-a fost... Cu PAVEL am vorbit că suntem puțini.. (Pentru a forța plecarea Am vorbit de MALINAS și TREBICI.

- Cine ?

- Eu am fost cu ideea.. de sigur... eu.... da, da...

- Ce-ați vorbit...

A început să se gândească crispat deabinelea. Fiecare cuvânt scos era urmarea unei serioase frământări. Era vizibil că se gândește. Dealtfel, până acum îmi spusese că nici nu poate fi vorba de amestecul lui MALINAS și TREBICI.

- Noi aveam bursă... Ei nu aveau... Ne gândeam ce o să facă acolo.... M'am certat cu PAVEL atunci... Nu m'am certat, ne cam ciudă neam...

El zicea că să le spunem drept situația (că nu au mijloace de trai acolo). Eu ziceam: cum o să mai meargă atunci? El m'a întrebat ce să le spunem.

Da, da... îmi aduc aminte.... I-am spus lui PAVEL să le spună că așa cum ne ajutam și înainte, așa o să facem și de acum încolo. Ne gândeam că bursele le vom împărți, sau vom munci ceva.

Am încercat fără succes să aduc vorba de ceiece urma să facă ei acolo. I-am pomenit de AUGUSTIN POPA. Nimic!... Nici de discuțiile cu MALINAS și TREBICI. Nu-și mai aduce aminte (zice el).

- In cea de a doua încercare i-ai mai spus de ANDREI?

- Siigur... Doar pentru el făceam asta!... V'am spus...

Cred că "cearta" de dimineață a folosit. A fost prima oară că l-am repezit.

Am vorbit mult despre acest subiect. Mi-a zis că din Lăpuș, Găsiuța, până ar fi fost în fața ușilor. Din afară în afară avea niște discuții cu oamenii, zicea că simțea o totală contradicție între ceea ce zicea și simțurile sale. Nici-o frumă, nici-un curaj, nici-o voință să se opună cu cele spuse de PAVEL, MALIN și TREBICI.

- Cu ce ai crezut că de acolo, v'au spus: problema națională. Nu poți face. (Cred îmi spune asta).

- În cine credeai în circumstanțe ?

- În TREBICI RUCUSIAN... În câte prieteni... În prieten...
am, curaj... și stăpăt...

- Mă gândeam?

- Cu siguranță... da, da, stăpăt

- Unde văd?

24
23 Februarie 1950

- La Paris, unde să fie?

- Nu era în țară atunci când vroiați să plecați?

- Nu știu... Nu era... V'as vorbit cu el (pe nume) și el a înțeles că la 23 (August). La el l-a vădă pe ANTONI?

- La spunea, cu a l-ai cunoscut pe ANTONI?

- Crede că prin XIUBER. Da, da... știu că pe ANTONI l-ai cunoscut mai înainte.

R A P O R T

- Cum?

- asupra discuțiilor avute cu BETEA NICOLAE

Mi-a spus - Ieri am vorbit de discuțiile atale avute cu PAVEL. Să vorbim astăzi în continuare despre același subiect... ca de... M'a trimis la o închiriere.

- Păi deocă am vorbit ieri ce să mai vorbim și azi...

- Pentru că ieri ai vorbit ca o telegramă.

- Cum adică, telegrama vorbește? Nu a fost... Cu YONT... la

alta... - Să vorbim astăzi mai pe larg. Sta erai prieten bun cu el. Ai avut numeroase discuții cu el referitoare la tot ceia ce se petrece în țară. Aveați un fel aparte de a privi lucrurile. Mi, la spune. Ceai

ceai... - Cum priveam? Trebuia la 23 (August) să facem o echipă de

... - Erați firi sensibile. Unele măsuri dure ale regimului nu vă erau pe plac. Considerați că este necesară o atmosferă de înțelegere între toată lumea. Trebuia să se lase în pace.

Aceasta trebuia să dureze mai mult. Înțelegere în aceste

... - Ass, nu! Cunoșc teoria asta: aparține așa zisilor socialiști utopici în "lupta" pentru desființarea claselor. Nu-mi aparține... N'am vorbit cu nimeni.

Eu cunosc acțiunile inevitabile ale dominației exclusive ale unei singure clase, în momentul de față clase muncitoare.

Mi-a vorbit mult despre acest subiect. Mi-a citat din LENIN. Gesticula, parcă ar fi fost în fața maselor. Din când în când avea mișcările unui dement, ceia ce constituia o totală contradicție între aceasta și cuvintele spuse. Nici-o frază, nici-un cuvânt, care să aducă pe departe cu cele spuse de PAVEL, RATIU și LOSNIOV.

- Cu ce nu eram eu de acord, v'as spus: problema națională. Eu nu mă feresc. (Mereu îmi spune asta).

- Deocă mi părea să plece...

X X X

- Pe cine cunoști în străinătate?

- Pe HERANT TOROSSIAN... Îmi este prieten... Nu prieten... așa, cunoscut.... e atagat....

- Nu consul?

- Sau Consul..... nu, nu, atagat

- Undeai acum?

- La Paris, unde să fie !
 - Nu era în țară atunci când vroiați să plecați?
 - Nu știu... Nu era. ... N'am vorbit cu el (pe gânduri) și el a luat parte la 23 (August). La el îl vedeam pe ANDREI.
 - Ia spune, cu m l-ai cunoscut pe ANDREI?
 - Cred că prin ZILBER. Da, da... știu că pe BEIU l-am cunoscut mai înainte.
 - Cum?
 - Ia vorbit cineva de mine... Nu știu cine... M'a dus la BEIU. Mi-a spus că a auzit că eu am sentimente..... M'a întrebat dacă înțeleg să acționez în baza acestor sentimente..... Am spus că da... M'a trimis la o închisoare.....

- Caransebeș?
 - Așa... Nu asta... Asta mai târziu a fost... Cu TONY... Ia alta am fost... Trebuia să văd câte posturi există, peza, muniția.... Trupele înaintau..... Ne era frică să nu-i curețe... înainte de venirea trupelor.... P'ormă m'a pus să caut doi ingineri pentru radio. Am găsit. Nu știu cum îi cheamă. Trebuia la 23 (August) să facem o echipă de șoc... ANTON (GOLOPENTIA) i-și făcuse testamentul.... El era cu mintea clară mereu... (Pe gânduri). Mi-a spus mereu că mă vede bine... Știe ce fac eu pentru ANDREI.... I-am spus să mă lase în pace.

Din întrebările mele pentru a obține lămuriri în aceste puncte, nu a reușit nimic clar.

x x x

- Ce discuții aveai cu MANUILA ?
 - El zicea că se urmărește înlăturarea celor care au făcut 23 (August) că în mod inevitabil, ANDREI urmează la rând.
 - De unde știa el?
 - Păi îi spuneam eu prin ce trece ANDREI.
 - În afară de asta doctorul avea posibilitate să cunoască mai multe că doar avea prieteni și americani.
 - Dar de unde (râde) ce americani... D'ăia a rămas singur.
 - Cum singur...
 - Dacă nu putea să plece!...

x x x

- Ia spune: de ce nu-l luați și pe STEFAN POPESCU în străinătate?

22

~~23~~
~~24~~

S'a gândit mult și a început să vorbească:

- Curios... Chiar: de ce nu-l luăm... Hm... Si era băiat bun... Si el a fost la 23.... Avea bursă... Atunci de ce nu-l luăm? (se mira încontinuu). Avea o barbă.. (râde). De fugă n'am vorbit cu el... Da, da. Sigur.... Am fost cu el în Transnistria (se gândea întruna, zâmbea, râdea, devenea serios, apoi spunea iar câte un cuvânt și iar se mira).

privite concluziile asupra
conștientizării lui
NICOLAE răsunătoare
în decursul a 11 zile de anchetă.

Într-o zi începutul anchetei NICOLAE a avut o comportare, care devotat similitudine. După scurt timp după venirea sa acolo (a el), după el a spus: "Mă, eu fui din perfect de bine seama curat. Nimeni nu, nici de câte înălțime, deoarece nu-și era auto-
tutur".

Într-o zi situația sa (în special sau în care se găsea la urmă cu oțeturi lui, apoi începutul înconștientizării) afirmația lui poate fi considerată într-o libertate mare adică, ca viziunile. În fapt este vorba: sub pretextul acestui lucru, deoarece de multe ori adăvărul, ocolite răsunătoare (care în noi normal trece cu viață) cu invariabile frânt "se-și aduce aminte".

Considerăm că NICOLAE NICOLAE este lucid pentru:

1.- Si-a dat seama de roata prezentului acolo la el

2.- atunci când îl întreb de MARILIA (în legătură cu MATHEAS și sau oțeturi) ocolite răsunătoare. (De multe ori face pe neștiutorul: "câte doctore", "mă am avut dispoziții cu el decât despre fugă" - cu toate că nu-l întreb decât a avut pentru fugă sau pentru altceva, " în a'te întrebări cu MARILIA, eu vorbeam cu el". Acestea constituie o răsunătoare, deoarece nu înainta făcea afirmație " cu MARILIA în vizi-
bel pe doctore într-o vizi, în vizi secontuie".

3.- Interesează ceea ce nu se găsea de vor face în străinătate: " având mare, învâlm".

4.- Întrebarea sa de admită că nu era de acord cu politica regională. Este evident că aceasta afirmație de asemenea adăvărul, apoi cum este evident că el nu-și aduce aminte că înțelega vor, de vorbirea cu politica. Acestea pe lângă a spus și alți probleme naționale, care nu pot fi pe plus sau să face cu el și alți.

5.- A fost o lungă relație a înconștientizării lui NICOLAE asupra înțelegerii obiectelor.

24 Februarie 1950

7.- Se poate spune că are influențe, simpatie cu
ale în domeniul curatorial.

8.- A fost în contact cu tov. (Bela Bocuș) cu cărți să citească
"pentru că aceasta este vrea" nu este pe

REFERAT
priveste concluziile asupra
comportării lui
BETEA NICOLAE rezultate
în decursul a 11 zile de anchetă.

Încă de la începutul anchetei BETEA a avut o comportare, care
dovedea luciditate. După scurt timp de la venirea mea acolo (o zi,
două) mi-a spus: "Mie, eu îmi dau perfect de bine seama care-i
misiunea dvs. Aici, ea este însă dificilă, pentru că nu-mi prea aminte-
tesc".

Dată fiind situația sa (în special cea în care se găsea
în urmă cu câteva luni, apoi treptat îmbunătățindu-se) afirmația
lui poate fi socotită într-o foarte mare măsură, ca verosimilă. Un
fapt este cert: sub pretextul acestei stări, ascunde de multe ori
adevărul, ocolește răspunsul (care în mod normal trebuie să fie dat)
cu invariabila frază "nu-mi aduc aminte".

Consider că BETEA NICOLAE este lucid pentru că:

1.- Si-a dat seama de rostul prezenței mele la el

2.- Atunci când îl întreb de MANUIA (în legătură cu PATRASCA
NU sau americani) ocolește răspunsurile. (De multe ori face pe neghi-
torul: "care doctor?", "n'am avut discuții cu el decât despre fugă" -
cu toate că nu-l întreb dacă a avut pentru fugă sau pentru altceva,
" nu s'a întâlnit cu ANDREI, eu vorbeam cu el". Aceasta constituie o
retractare, pentru că mai înainte făcuse afirmația " că ANDREI la vizi-
tat pe doctor într-o vară, la vila acestuia".

3.- Pretextează mereu că nu se gândeau ce vor face în
străinătate: " aveam burse, învățam".

4.- Refuză mereu să admită că nu erau de acord cu politica
regimului. Este exclus ca această afirmație să corespundă adevărului,
așa cum este exclus ca el să nu-și aducă aminte cel puțin vag, de
vederile sale politice. Descrierea pe larg a așa zisei probleme
naționale, este un motiv în plus care mă face să cred aceasta.

5.- A făcut o lungă relatare a principiilor marxiste asupra
desființării claselor.

6.- A invocat deseori motivul că a uitat diferitele afirmații făcute anterior, sau că a promis că se va gândi în legătură cu vre-o problemă, dar nu uită să pun câteodată o întrebare care i-am pus-o și altădată. ~~cred că este un fel de vină.~~ 24

7.- Se poartă foarte manierat cu infirmierele. Glumește cu ele în termeni cuvințioși.

8.- A așătit pe un tov. (de la Securitate) ce cărți să citească "pentru că aceasta (nu știu despre ce carte este vorba) nu este pe înțelesul tău".

Din următoarele atitudini și fapte ale lui, am observat că are lapsusuri în memorie:

1.- Când a fost vorba de participarea sau neparticiparea lui MALINAS la fugă, a spus: "îl văd în minte pe MALINAS, prezent la discuții". Fără să fie capabil să precizeze. După câteva zile a afirmat că "MALINAS urma să facă parte din lotul celor care trebuiau să forțeze plecarea. Ne-am gândit și la el, atunci când ne-am dat seama că pentru aceasta suntem puțin".

2.- Același lucru s'a petrecut cu TREBICI. În ziua când a declarat că MALINAS urma să fugă, a spus și de TREBICI la fel. Mai târziu a revenit, spunând că TREBICI "a refuzat net. V'am spus, pentru că mă gândeam dacă este arestat, să-i dați drumu pentru că este păcat să-l țineți și o oră".

3.- Când redă o conversație cu cineva, arată că "mai vede pe cineva prezent", însă nu este capabil să spună despre cine este vorba.

Motive care mă face să cred că este și puțin dezaxat:

1.- Nu-și dă seama de consecințele actelor sale. Se bucură ca un copil când îi spun doctorii că însănătoșirea sa se observă pe zi ce trece. Se vede apoi în libertate.

2.- Spune povești fără sens și-i place să i se spună.

3.- A râs interminabil atunci când i-am spus despre ~~casul~~ GHICOS (motivele care au determinat apariția lui). Spunea mereu: "bună chestie, stranie". Credea că e un spirit, că inventez coiaze spun.

4.- Când discută despre o problemă (filosofie, marxism, etc) gesticulează și se strâmbă îngrozitor. Dacă nu-l opresc, nu conștientizează.

În concluzie :

1.- Socătesc că BETEA NICOLAE este lucid însă;

2.- are lipsuri în memorie (motiv de care se folosește și atunci când în mod normal trebuie să-și aducă aminte, cel puțin vag).

24 Februarie 1950

englez-americanilor. Prezența unui frățuș comunist în
stat capitalist, comunist fugit dintr-o țară cu regim
ar fi lăsat - recunosc - apă la moară, suripă.

X X X

În cadrul întrebării "ce discuții aveai cu ANDREI referitoare
la conducătorii Partidului", BETEA mi-a răspuns : 26

- ANDREI R A P O R T

asupra discuțiilor avute cu BETEA NICOLAE.

Cum am intrat în camera lui mi-a spus :

- Mi-am adus aminte de ceva. Astă noapte m'am gândit mult
asupra întregii probleme. Mă simțeam bine. Am fumt și m'am gândit.
Știi ce am vorbit eri: despre MALINAS și TREBICI. Ei bine, TREBICI
nu vroia să plece. A refuzat pur și simplu. Spunea că e sătul. El a
fost prizonier și zicea că-i ajunge. Ii părea rău că trebuia să despa
tă de noi. Avea și o dragoste. (Râde). D'asta nu vroia să meargă. N'a
vrut cu nici-un chip. Era în zilele când MAX ne amenința că spune tot.
L-am rugat pe TREBICI să-l păzească să nu facă vre-o prostie. MAX
știa de ANDREI d'asta ne era frică. TREBICI a refuzat net. A spus că
nu se bagă. V'am spus asta - bine că vi-am adus aminte - pentru că mă
gândeam că dacă TREBICI o fi arestat să-i dați drumul. E păcat să
stea și o Oră arestat. Da, da, a refuzat să meargă".

X X X

Am reluat din nou în discuție problema cu mașina americană,
cu gândul să aflu pretextul invocat lui DUTESCU (" în întâlnirea în
care i-mi vei fi translator, se va hotărâ soarta României") și mai cu
seamă să văd dacă pretextul nu a fost și motivul real, adică dacă ia
spus lui DUTESCU aceasta.

Nu am reușit. BETEA repetă același lucru: "Știu că i-am spus
să-mi fie translator. Nu ții minte dacă i-am spus că pentru bageje
sau pentru altceva.

X X X

Si în discutarea problemei " ce urma să facă în străinătate"
BETEA a dat dovadă - prin - răspunsurile date - de totală timiditate:

- Așa cum este drept și incontestabil că noi vroiam să-l
scoatem pe ANDREI din țară cu orice preț, tot așa de drept și incontestabil,
este că urmăream ca prin prezența noastră în statele capitaliste,
să nu dăm apă la moară englez-americanilor. Acuma este drept: stând
și gândind intens, însăși actul fugii în sine, constituia apă la moară

anglo-americanilor. Prezența unui fruntas comunist într'un Stat capitalist, comunist fugit dintr'o țară cu regim comunist, ar fi adus - recunosc - apă la moară, serios.

27 16

x x x

În cadrul întrebării "ce discuții aveai cu ANDREI referitoare la conducătorii Partidului", BETEA mi-a răspuns :

- ANDREI era foarte frământat de atitudinea celorlalți față de el. Se plimba în tot timpul prin cameră, agitat. Odată i-a spus Dlui DEJ sau ANEI PAUKER: ce aveți voi cu mine, dela un timp v'ați schimbat.

Acestia: - unul sau altul - i-au răspuns: ce avem noi cu tine? tu ce ai cu Partidul! Tu te-ai schimbat "Tu noi". Era foarte amărât. Odată mi-a povestit că a auzit dela cineva că Dl. LUCĂ a spus într'o sedință; Lasă că o să terminăm noi și cu TATARASU și cu banditul de PATRASCANU". Atunci mi-a spus că singura scăpare este fuga. Alta dată mi-a spus că Dl. TREBICI i-a pus în vedere că: ori Ministru ori profesor. Totuși și lui ANDREI. Venise

x x x

Astăzi mi-a dat răspunsuri clare. I-am demonstrat din nou că la toate întrebările avem răspunsurile gata, înainte de a ne răspunde el. A mărturisit că v'a spune, însă numai în măsura aducerii aminte. Tot ceea ce declară - a continuat - constituie urmarea celor amintite în momentul actual. Chiar dacă îmi spuneți că altul este adevărul, eu nu pot spune decât cum văd. În momentul în care mi-ați spus întrebarea. Apoi, dacă îmi aduc aminte, vă spun eu".

Adevărul este că astăzi, este pentru prima oară când mi-a spus ce și-a adus aminte. Se aștepta cred că a făcut-o pentru că este în folosul lui TREBICI.

Totuși, declarația sa în legătură cu TREBICI constituie adevăr deoarece corespunde cu cele spuse de PAVEL.

x x x

I-am întrebat ce discuții aveai cu PATRASCANU referitoare la situația internațională:

- Deci în această privință ANDREI nu are conștient, odată spune una, altădată alta. A spus de multe ori că, conflictul este inevitabil.

I-am întrebat cum vede ANDREI situația mondială:

- Întotdeauna spune că el vede conflictul pe răpi.

27 Februarie 1950

RA P O R T

asupra discuțiilor purtate cu
BETEĂ NICOLAE.

Astăzi am vorbit pe larg cu el despre fugă și planurile elaborate de el în acest sens. Iată ce a reeșit.

VISO - Doctorul a fost chemat la Minister sau Președinție să-și dea demisia. Aceasta l-a făcut să se alarmeze. M'a rugat să-i ajut să fugă.

Mă simțeam obligat față de el: l-am ajutat. Atunci am intervenit pe lângă TONY pentru avionul lui. După refuzul lui, am intrat în legătură cu MAX, cunosțință care folosea și lui ANDREI. Venise din Belgia și de-acum se gândea serios la fugă, pentru că asta era ultima salvare. Totuși ANDREI nu era consecvent: oscila între ideea de a fugi cu orice preț pentru că altfel nu se putea și de a mai rămâne să vedem ce-om face. Doctorul în schimb era alarmat, nerăbdător.

Unul (Dr) deabea aștepta, celălalt târăgănea. Doctorul spunea: sigur, lui îi convine dar pentru mine este din ce în ce mai prost. Când îi comunicam lui ANDREI asta, spunea să mai aștepte puțin. Îl simțeam pe doctor mereu în spate. Mereu mă întreba. I-am spus lui ANDREI de asta. ANDREI a zis la un moment dat, să plece el singur. După asta s'a răzgândit, zicând că noi rămânem p'ormă în aer. Nu aveam decât un avion și pe MAX. Dacă pleca el cu doctorul numai puteam pleca noi. Așa că a căzut planul plecării doctorului și a rămas în sfârșit să plecăm cu toții.

I-am întrebat ce discuții avea cu PATRASCANU referitoare la situația internațională:

- Nici în această privință ANDREI nu era consecvent, odată spunea una, altădată alta. A spus de multe ori că, conflictul este inevitabil.

I-am întrebat cum vedea ANDREI sfârșitul războiului:

- Intotdeauna spune că el vede câștigători pe ruși.

Am angajat cu BETEA discuții libere. Am vorbit de situația actuală a țării, de realizările noastre. În același timp am adus vorba despre românii fugiți în străinătate și am pomenit de faptul că sunt mulți aceia care ar vrea să se reîntoarcă. La aceste cuvinte BETEA a spus : *la referitoare la PATRASCANU, dar nu știu*.

v - Stiu! Am avut odată cu ANDREI discuții pe chestia aceasta. El mi-a dat un caz concret al unui fost Ministru, care aflat fiind în străinătate a cerut îngăduire regimului să vină în țară. ANDREI vorbea despre aceasta ca de un fapt invers al celor ce vroiam noi să întreprindem: "unii vor să vină și noi vrem să plecăm".

L-am întrebat cine era Ministrul acela : "Parcă VIVI sau VISOIANU".

x x x

În legătură cu discuțiile avute cu ANDREI referitoare la Conferința de la Paris, BETEA îmi spune:

- S'a dat o recepție la sovietici. A fost invitat și el. În timpul recepției a stat de vorbă cu MOLOTOV. ANDREI spunea că DI. MOLOTOV s'a arătat foarte binevoitor față de el. Au discutat foarte cordial. Totuși presa română nu a scris nimic de ANDREI. Nici cel puțin că a participat la acea recepție. ANDREI comenta aceasta ca pe o lovitură ce s'a urmărit a-î fi dată.

x x x

Ieri (Duminică) i-am dus flori lui BETEA câteva bugetele de ghiocei și violele. Aceasta a făcut pentru el mai mult ca acordarea de către doctori a 10 injecții cu vitamine: "Vă rog să mă credeți, sunt foarte emoționat, n'am mai văzut flori de mult, vă mulțumesc". Se uită la mine neâncrezător, parcă nu-i venea să creadă că sunt capabil de un asemenea gest. Astăzi a avut o purtare extrem de îndatoritoare. L-am întrebat de comunicările sau propunerile lui MANUIA făcute lui PATRASCANU prin el, referitoare la anglo-americiani.

S'a gândit, așa cum face el de obicei. Nu mi-a rețezat-o scurt cum fi e felul atunci când nu-i convine discuția. După ce s'a gândit un timp destul de măricel, a spus: "nu-mi aduc aminte de asta. Dacă îmi aduc, vă spun".

- 2 -
Această atitudine trebuie împănată în 28 Februarie 1950
li se încredințase că nu este suficient să li s'ar fi dat
timpul războiului - în definitiv toți au suferit - pe care
esențialul este că ei se s'au suferit pentru cauză. Atitudinea
surzilor comunistă a apărut din ce în ce mai curent analizată.
I-am întrebat cum vedea ANDREI rezolvarea acestei "probleme".
Mi-a spus că n'au vorbit despre aceasta.

Lega mai întâi R A P O R T la ANDREI de felul cum se acordă
asupra discuțiilor avute cu BETEA NICOLAE

I-am întrebat din capul locului ce gi-a adus aminte în
legătură cu problema "ce comunicări sau propuneri i-a făcut
doctorul lui ANDREI, prin el, privind pe anglo-americani".

- M'am gândit în fel și chip - spune BETEA - și nu mi-am
adus aminte de nimic în privința asta.

I-am spus că au existat totuși aceste comunicări și
propuneri și că el trebuie să-gi aducă aminte. Deasemenea că au mai
existat și alte legături asemănătoare ale lui ANDREI de care este
exclus să știe numai BENI și TOROSSIAN.

- Eu știu că întotdeauna atunci când discutăm cu ANDREI
referitor la plecare el zicea că ține cu orice preț să mergem
într-o țară unde să nu putem avea de-a face cu anglo-americani. Din
cauza aceasta eu am ales Elveția. ANDREI nici nu a vrut să audă.
V'am spus de ce: nu știu cum de avea el impresia că acolo va fi
curățat.

Am insistat mult în această privință. I-am spus că sunt
concrete faptele. Afirmațiile făcute de el mai sus, fuseseră
făcute cu un ton care nici nu putea fi combătut. Totuși, încet,
încet a părăsit această atitudine și a spus: "Încă ziceți Dvs.
atunci trebuie să mă gândesc. În tot cazul, cum îmi aduc aminte
de ceva vă spun"...

x x x

Întrebându-l cum vedea PATRASCANU alte probleme, mi-a spus
discuțiile avute cu acesta despre o anumită "problemă evreiască"

"ANDREI spunea că datorită atitudinii evreilor, se creiază
în masele celorlalte comunități, serioase curente antisemite.
Această atitudine constă în aceea că ei (evreii) se considerau
cămen care au suferit intens prigoană și deci situația lor
trebuie să fie astăzi favorabilă celorlalte comunități (naționali-
tăți conlocuitoare) care în acest interval (înainte și în timpul
războiului) nu au avut nimic, sau în tot cazul aproape nimic de
suferit.

Această atitudine trebuie temperată în sensul că trebuie să li se demonstreze că nu este suficient să fi suferit în timpul războiului - indefinitiv toți au suferit - (popoarele) esențialul este că să se fi suferit pentru cauză. Atitudinea evreilor constituia crearea din ce în ce a unui curent antisemit.

Am întrebat cum vedea ANDREI rezolvarea acestei "probleme". Mi-a spus că n'au vorbit despre aceasta.

Am mai întrebat ce spunea ANDREI de felul cum⁷ se acordă sau nu atenția cuvenită de către Partid și conducătorii lui. Deasemenea a susținut că nu au vorbit.

În urma repetării susținerii, că nu a auzit de DANULESCU, i-am redat pe larg tot ce iace apare în legătură cu el. A părut foarte desamăgit și a exclamat: "atunci înseamnă că încă stau prost cu memoria".

Am sfătuit să facă aceleași eforturi pe care le face în vederea însănătoșirii picioarelor și în ce iace privește memoria. Mi-a răspuns: "asta o fac mereu. De multe ori mă apucă durerea de cap."

Tov. doctor spune că în maximum 2-3 luni, însănătoșirea lui va fi deplină din toate punctele de vedere.

- M'ati întrebat de ANASTIN POPA? Mi-a spus că este de el; Mi-a fost profesor de Sociologie la Cluj.

- Prin urmare pentru asta vroiai să te duci la el când ajungeai în Franța?

- Nu mă duceam la el. Eu vroiam să mă descurc singur, dar e un fapt ineluctabil de controlabil: că nu mă aveam bine de loc cu el. Cu toate că noi la teologie aveam o pasiune, totuși eu nu mă țineam de loc de ea: veneam cu panofii albi și negri. A vrut unora să mă dea afară, dar nu i-a mers: erau președintele studenților și erau toți de serie.

- Iată spusă lui DAVEL de ali

- De gita mare. Eu vă spun că în minte în creșterea de față. Dacă v'ar mai spune ceva, ar însemna să vă spun că nu știu. Căz înăi mai spune minte, să spun.

Printre o serie de "măști", eu vrut să-l sfătuiesc să-și schimbe viața de discuțiile și întâlnirile la care a luat parte în timpul când s'arabau de zile la Conferința de Pace.

- Nu-și spusă minte... Dacă s'arabau de zile la Conferința de Pace, înăi spusă minte...

- Măști?

Nu... sau NICOLAI... Nu știu... De mai multe ori a...
 În tot cazul pentru ANDREI. Toată lumea 13 Martie 1950
 Mă cheamă să vedem cum s-a ajutat.

X X X

În legătură cu activitatea lui PATRASCANU la Justiție, l-am
 întrebat de cunoștințele pe care le primea acesta și de atitudinea
 conciliantă a lui.

R A P O R T

- Nu știu asta asupra... foarte bun. Dacă putea să facă
 binecuvânta, făcându-i cu BETE.

Mi-a spus din primul moment că și-a adus aminte de ceva:

- De ROEGEN (GEORGESCU). Stiu că a plecat cu vaporul dela
 Constanța. A mai plecat cu cineva. Nu știu cu cine, dar văd doi:
 el și cu altcineva.

- De ce de ce n'ai plecat cu ei ?

- Costă mult. Era o sumă strânică. De unde era să am!

- De ce nu i-ai cerut lui ANDREI?

- Nu i-am cerut niciodată. Nici el nu mi-a dat. Stiu că de
 multe ori făceam o mare foame de bani. Niciodată nu i-am cerut,
 niciodată nu mi-a dat.

X X X

- M'ați întrebat de AUGUSTIN POPA! Mi-am adus aminte și de
 el; Mi-a fost profesor de Sociologie la Cluj.

- Prin urmare pentru asta vroiai să te duci la el când
 ajungeai în Franța?

- Nu mă duceam la el. Nu vreau să mă desvinovățesc, dar e
 un fapt îndeajuns de controlabil: ~~eu~~ nu mă aveam bine deloc
 cu el. Cu toate că noi la teologie aveam o uniformă, totuși eu nu
 mă țineam de loc de ea: veneam cu pantofi albi și fără brâu. A
 vrut mereu să mă dea afară, dar nu i-a mers: eram președintele
 studenților și eram toată de carte.

- I-ai spus lui PAVEL de el!

- Nu știu asta. Eu vă spun ce am în minte în momentul de
 față. Dacă v'aș mai spune ceva, ar însemna să vă spun ce nu știu.
 Cum îmi mai aduc aminte, vă spun.

Printr-o serie de întrebări, am vrut să-l determin să-și
 aducă aminte de discuțiile și întâlnirile la care a luat
 parte în timpul când PATRASCANU se afla la Conferința de Pace.

- Nu-mi aduc aminte... Așa! Stiu altceva. M'a chemat cineva
 într-o noapte...

- Micșu?

34

NU 1

~~Foreign Disposition on~~

X N X

...le Geamănile erau
...-l intrala din astăzi

- N'am stat deloc de vorbă cu el. Am comunicat cu el prin intermediari. L-am trimis - țin minte - pe TONY (RATIU) la el să-l spună că noi am aranjat o plecare forțată și să-l întrebe dacă este de acord să plece.

Mu ține minte ce răspuns i-a adus RATIU. Crede că PATRASCANU a refuzat să accepte și l-a "cam repezit" pe TONY. Mu-și poate aduce aminte de alt intermediar, cu toate că i-am pomenit de BIAGAN și consfăturile avute atunci când locuia la acesta.

X X X

Am discutat în continuare despre AUGUSTIN POPA. I-am spus ce zice PAVEL despre acesta, însă nu am putut scoate nimic: "nu-mi aduc aminte. Am să vă spun dacă îmi aduc".

Apoi, din ce în ce făcându-i-se mai rău, am plecat - după ce i s'a luat temperatura care crescuse serios, în companie cu sibi dimineață.

37 22 173
31 Martie 1950

36

R A P O R T

asupra discuțiilor cu BETEA NICOLAE

În timpul alegerilor din 1946, PATRASCANU l-a rugat pe BETEA să întocmească o situație cu rezultatul real. Venind un tov. dela C.C. să vadă cum merg treburile, PATRASCANU i-a spus lui BETEA să nu-i dea această situație, ci numai lui. BETEA urma apoi - pentru că lucrurile mergeau prost - să coordoneze munca politică în Jud. Arad.

x x x

BETEA arată că fiind dese discuțiile avute cu PATRASCANU referitoare la problema țărănească. El pretinde că nu era de acord cu punctul de vedere al dlui PATRASCANU, care preconiza colaborare cu toată țărănimea " zicea că judec static, nu ținem cont de evoluție.

• • •

Întrebat când au început prima oară discuțiile referitoare la fugă, BETEA spune că nu-și amintește aceasta. În schimb mi-a spus următoarele : " În preajma unei plecări în străinătate, a avut discuții cu Ministrul sovietic. Acesta l-a întrebat: ei, ce ziți, mai vii? " ANDREI a fost cam alarmat: " ce dracu a vrut să spună cu asta? În tot cazul, trebuie să fiu mai atent! ".

38
4. 1-50
4 Mai 1950

37

R A P O R T

privind discuțiile cu BETEA.

Astăzi, discuțiile s'au purtat în general asupra atitudinii și vederilor politice ale lui PATRASCANU. L-am întrebat pe BETEA cum se manifesta PATRASCANU atunci când în convorbirile lor se discuta politica internă și externă a țării.

ANDREI vedea situația țării de așa manieră, încât socotea necesară o perfectă colaborare între toate țările pentru refacerea lor. De aceea nu era de acord cu ruptura care se declarase între cele două lagăre.

Apoi, pe plan intern, ca o necesitate a construirii socialismului, vedea colaborarea cu toată țărănimea.

Deasemenea burghezia trebuia înlăturată treptat în timp, până ce aceasta s'ar fi produs. Desigur că ar fi durat o astfel de situație mult, însă ia ar fi avut sorti de izbândă. Eu la început eram contra, însă am sfârșit prin a-i da dreptate.

Mi-a vorbit apoi cu toate că își dă seama că aceasta nu este în interesul său, "că afecțiunea sa pentru PATRASCANU, pentru cel care l-a adus într-o astfel de situație", mai dăinue.

Din nou a fost întâmpinate greutatea atunci când am adus în discuție planurile lor pentru acțiuni în străinătate.

DECLARAȚIE

Pe la sfârșitul verii 1947, Doctorul SABIN MANUILA, Directorul General al Institutului C. de Statistică, îmi comunică, agitat, starea sa de spirit, neliniștită provocată de inamici personali și de interpretări mănușite, de de față, prin faptul că este cunoscut cu IL. LEUCUTIA, fruntaș național-țărănist și că locuiește în aceeași casă cu IL. IULIU MANIU.

Dușman personal îl socotea pe Dl. Ir. MAVREA, în vremea aceea președinte al Sindicatului Institutului C. de Statistică, fost legionar și apoi devenit membru al P.C.R.-ului. I-rul MANUILA mi-a arătat la acel ceas o fotocopie de pe un raport al I-rului MAVREA din vremea legionară, prin care se arăta că acțiunile I-rului MANUILA sunt potrivnice statului legionar, prin aceea că printre altele, s'a lăsat înconjurat de "jidani" și că-i protejează. Mi-a mai spus că chiar prețuirea și încrederea ce i-o acordă IL. EMIL BOLNARAS - pe vremea aceea secretar general sau Subsecretar de stat la Președinția Consiliului de Miniștri începe să scadă.

Urmarea acestor lucruri îl făceau să creadă că nu peste mult timp va fi destituit din postul pe care îl ocupă și odată destituit va fi tratat ca suspect, poate chiar ca dușman al regimului, și că tot felul de nenorociri se vor putea abate asupra-i. Nu pot preciza dacă la aceeași dată sau mai târziu, mi-a spus că ultima posibilitate pe care o întrevădea de a părăsi țara și perspectivele negre, personale, - pe linia unei legalități deplin conturate, participarea sa la Congresul Internațional de Statistică din America, i s'a năruit prin refuz de viză.

Mi-a cerut apoi să-i comunic dacă nu știu vreun mijloc de plecare, nelegal, din țară, amintindu-mi de cele două date în care m'a scăpat din situații primejdioase cea dintâi în urma unui denunț la Siguranța Generală a regimului antonescian, că ași face treceri de comuniști ruși în Transnistria, folosindu-mă de calitatea de membru în Comisiunea de repatriere a Moldovenilor de peste Bug și a doua oară când întors din Ucraina, mi-a ce-

rut să mă reîntorc imediat, cerându-i prin mine și lui ANTON GOLOPENTIA să păstreze oamenii lângă Isale, lungind cât mai mult lucrurile, pentru ca cei mai mulți dintre noi, venind la București vom avea o situație nefastă fiind sau bănuiți fiind comuniști. Mi-a mai amintit despre atitudinea pe care a avut-o la procesul MIRCEA BIJI, STOIANOVICI unde a depus ca martor al apărării și că atunci (în anul 1942 vara) când am primit de la Partidul Comunist Român încredințarea să fac legătura cu închisoarea Caransebeș, n'a ezitat o clipă semnând un ordin de serviciu în alt conținut și dându-mi mașină. Am răspuns că deocamdată nu cunosc nicio modalitate dar că am să mă gândesc, am să caut și am să-l încunostiuțez.

În mintea mea această căutare a unui mijloc nelegal s'a întâlnit cu o grijă a mea anterioară, față de situațiunea personală a lui LUCRETIU PATRASCANU, pe atunci Ministru al Justiției. Stiam de la Isa și de la ceea ce răzbătea în opinia publică, cum și din cercurile Ministerului de Justiție, că atitudinea Isale este considerată în partid, personală și prea delicată față de membrii celorlalte partide. (La alegerea Comitetului Central al partidului comunist 1946, M. GHEORGHE APOSTOL, președintele confederației generale a muncii ar fi spus "propun pe Tov. PATRASCANU ca membru în Comitetul Central deși nu și-a făcut pe deplin datoria ca Ministru al Justiției).

Discursurile de la Cluj și Sibiu, în special ultimul de la Cluj, n'au fost de natură să așeze lucrurile pe un făgaș mai liniștit. Dimpotrivă, A primit observațiunea publică, tipărită, a lui GHEORGHIU LEJ, Secretarul General al Partidului Comunist Român prin care se arăta că în discursul lui PATRASCANU, se omite rolul negativ pe care l-au avut și unii români, în special guvernarii, în procesul de neînțelegere socială și națională româno-maghiară.

Febra de la Ministerul de Justiție, în vremea în care M. LUCRETIU PATRASCANU era la conferința Păcii, febră în care se vorbea că M. Secretar General OLTEANU nu respectă dispozițiile ministrului său, ca este probabilă dacă nu certă venirea unui alt titular la Ministerul de Justiție și că M. Ministru LUCRETIU PATRASCANU va fi demis și arestat pentru că acțiunea Isale nu este suficient de radicală pentru interesele și idealul clasei muncitoare, precum și tăcerea după un prim și ultim articol din Universul, mi se păreau grăitoare.

Plecând de la Dr. MANUIA, le-am comunicat această grijă a mea lui REMUS MIOSA procuror la Tribunalul Ilfov și lui ANTON RATIU, Subinspector General la Controlul economic, cerându-le să-mi comunice dacă au cunoștință despre vreun mijloc de plecare, pe cale nelegală din țară, gândindu-mă și exprimându-mă să folosesc un asemenea eventual mijloc și pentru Dr. LUCRETIU PATRAS-CANU, bănuind că se va îndupleca să plece, dacă-și simte viața personală în primejdie.

După reflecție MIOSA și-a adus aminte că are un prieten aviator, poreclit "TUCHI" numele de familie nu mi-l amintesc, în această clipă deși l-am văzut de nenumărate ori și l-am vizitat punându-mă în legătură cu el. La prima întâlnire într'un local din imediata apropiere a Liceului Lazăr, acesta m'a refuzat net, neînțelegând-spunea dânsul-să facă vre-o acțiune care să nu acopere corespunzător legalitatea. Ne-am despărțit pentruca să ne mai revedem la un cinematograful sau restaurant, ocolind însă subiectul unei plecări ilegale. Între timp aviatorul care avea angajament la TARS, a fost comprimat. Socotind că acest lucru l-ar face mai receptiv față de o plecare ilegală, -într'o zi i-am pus din nou problema. Nu s'a mai arătat contrariat, dimpotrivă. Si-a exprimat însă dorința ca odată ajuns în străinătate să i se găsească un post dar și regretul că acum este mai puțin în posesiunea mijloacelor în care era, fiind comprimat. Modalitatea urma să fie găsită, luând el contact cu unul dintre aviatorii necomprimați și astfel lucrurile să fie duse la cale mai ușor, plecând și el ca pasager într'un avion, putând, potrivit uzanței, să ia locul celui de-al doilea aviator, și astfel să conducă pasagerii unde vor voi ei, mai ales dacă majoritatea pasagerilor sau un număr mai mare dintre ei vor fi cunoscuți care vreau să plece.

După reflexii s'a gândit că cel mai favorabil ar fi MAX MANOLESCU cu care era în relații de prietenie. Am potrivit în așa fel lucrurile încât pentru o nouă luare de contact, să ne întâlnim într'un restaurant, la o bere, pe Brezoianu, tocmai în fața stației de tramvai, socotind dinspre Cotroceni. Omisesem să spun că prilejul pentru întâlnire l-am avut, în urma faptului că un domn Director de la TARS, PASCOVSCHI fusese reținut de către poliție în urma unei fugi a unui avion, la Ankara, bănuindu-se că n'ar fi străin de această fugă. MANOLESCU se interesa de soarta acestui domn PASCOVSCHI iar TUCHI celălalt aviator pe care ni-l apropiaserăm îi spusese că are o cunoștință care l-ar putea ajuta. Această cunoștință eram eu. Ne-am întâlnit la un restaurant. MAX MANOLESCU mi-a dat detaliile și eu i-am promis tot ajutorul,

41

137

rămânând să-l informăm despre rezultate.

M'am interesat într'adevăr de el spunându-i L-lui LUCRE-
TIU PATRASCANU că este un amic de-al unui prieten de-al meu. că
din tot ceace știu este nevinovat, și că dacă este arestat să fie
cercetat cu cea mai mare obiectivitate și dacă se poate, grabă.
Nu l-a mirat pe Ll. PATRASCANU această intervenție, lsa fiind in-
deobște sensibil la orice nedreptate și gata de-a sosi în aju-
tor.

Nu s'a putut însă da de urma niciunui Domn PASCOVSCI și
nici de urma unui dosar PASCOVSCI. Obținusem însă dela lsa pro-
misiunea că dacă va veni în fața justiției se va interesa dea-
proape și că, dacă nu vor exista probe de vinovăție va fi fără în-
târziere eliberat. l-am comunicat acest lucru lui MANOLESCU și a
rămas să mai vedem ce se întâmplă și să ne mai vedem. Intre timp
Doctorul MANUILA devenea tot mai nerăbător, situația lui mai su-
părătoare, fiind obligat până la urmă să demisioneze din postul
de Director General al Institutului Central de Statistică. La re-
vederea sa i-am comunicat calea pe care mă aflu. Mi-a spus că va
avea el de grijă ca aviatorii să găsească slujbe corespunzătoare
în străinătate și ei și familiile lor, dacă vor pleca cu acea-
ste familii.

Mă decid atunci mai în grabă decât socoteam că-i pot pune
chestiunea lui MAX MANOLESCU-pentru că ar mai fi trebuit să trea-
că, normal, timp, ca să avem încredere unul în celălalt-arătându-i
și perspectivele de viitor, asigurate. Pentru această întâlnire
convin cu celălalt aviator TUCHI să ne întâlnim la el acasă (la
TUCHI). MAX MANOLESCU vine. îi pun deschis chestiunea, ezită. Cere
numele persoanelor, altfel nu consideră că "treaba e serioasă".
Spun numele Doctorului MANUILA și numele Domnului LUCRETIU PA-
TRASCANU, deși nu discutasem în niciun fel această chestiune cu
cel din urmă. Socoteam însă că dacă îi este amenințată libertate
personală și există posibilitate de plecare, ași reuși să-l fac
să plece.

MAX MANOLESCU îmi cere să vorbească cât mai curând cu
unul dintre dânsii. Cum cu Ll. LUCRETIU PATRASCANU nu vorbisem în
niciun fel, stabilem o zi și un ceas ca să ne întâlnim în casă l
la FLORENTIN TEODORU pe atunci Director General la Ministerul de
Finanțe, cu Ll. Ir. MANUILA. Omisesem să spun că doctorul MANUILA
cunoștea casa, pentru că îl dusesem eu acolo, rugându-l pe FLORENTIN
TEODORU să-i dea azil, doctorul MANUILA, ultima vreme crezând că
este urmărit). Întâlnirea are loc și fără ca MAX MANOLESCU să-si
dea consimțământul total

dea consimțământul total-se pune la cale plecarea în maximum zece zile. Urma ca doctorul MANUIA și Ioanna care erau sau se credeau supravegheați să urce la Timișoara, ruta avionului fiind București-Timișoara-Arad-iar de la Arad dacă este ceață să se plece pentru Italia, în caz contrar pentru Istanbul. Ceilalți-GEORGE SCU ROENGEN, nevasta lui, RATIU, MICOȘA, fiul lui MAX MANOLESCU, eu, să plecăm din diferite puncte. MAX MANOLESCU ezită însă, încă. Se gândește la casă, la bagaje. Doctorul MANUIA îi răspunde că tot-mai nefiind sigur nici de această posibilitate de a pleca el a mai luat contact cu americanii, doar până la urmă i se va putea da un pasaport pe cale oficială și desigur că, americanii i-ar putea face mai ușor serviciul de-a duce niște bagaje, nu prea mari. Rămâne să ne mai întâlnim a doua zi sau a treia zi, seara în acelaș loc. A doua zi îi solicit domnului LUCRETIU PATRASCANU o audiență. Mă prezint și după câteva minute de discuții pe tema unei cărți care o pregătea, îl întreb dacă nu-și simte primejduită libertatea, dacă nu socoate că ar trebui să se pună la adăpost. Mă întreabă "Te ce?". Ii spun că ar exista posibilități de plecare cu un avion și că odată cu cănsul ar pleca și doctorul MANUIA. A tăcut încordat mai multe clipe și mi-a răspuns: "Amice BETEA. Crede că cecece mi-ai spus, mi-ai spus dintr'o prietenie nechibzuită, dar dintr'o prietenie. Voi încerca să țin. Să știi însă pentru totdeauna că oricâte neînțelegeri ași avea cu tovarășii de partid, aici îmi este locul și aici rămân. Între o lume și alta alegerea îmi este deplin făcută. Din chiar centurile cu tovarșii mei ese lumină. Lealtfel dacă nu ai avea din când în când goluri de inteligență, n'am avut atâtea ocazii cu plecările în străinătate? Si nu sunt decât câteva săptămâni de la întoarcerea mea de la Congresul internațional juridic. Lupta mea este o luptă în cadrul aceluiaș partid, pentru acelaș partid. Să lași deoparte pentru totdeauna astfel de gânduri pentrucă o prietenie care poate duce împotriva partidului și a intereselor clasei muncitoare este nu numai murdară ci și criminală".

Si apoi, ceva mai puțin drastic, mai obosit: "Trebuie să așezi întotdeauna viața ta pe albia intereselor de partid". Altfel cel care greșeste este viața ta". Am plecat de la cănsul vlăguit. Ce să fac. Voi mai fi în stare să iau o hotărâre și care? Umblu orbecăind. Nu am suficient curaj de a spune oameilor că i-am pomenit numele fără știre, fără să mă autorize. Nici încercarea din această zi. Le voi spune ceva, altceva, că s'a răzgândit că nu este încă decis (mai erau încă 7-8 zile din cele zece zile la termenul cărora era fixată plecarea, timp în care eventual

tual să dau altă explicație, următoare aceleia de indecizie).

II Li văd seara și le comunic că IL. LUCRETIU PATRASCANU nu mai pleacă, că dacă totuși va fi situația să plece, va folosi alte mijloace etc..... Erau prezenți: Ir. MANUILA, RARIU, REMUS MIOȘA, aviatorul TUCI, M. MANOLESCU. Consternare, bineînțeles. Rămâne totuși să plece ceilalți, mai puțin eu. MAX însă, câteva minute înainte de plecare anunță că el crede că va pleca dar trebuie să stea de vorbă și cu nevasta lui căreia i-a spus vag și în principiu și că ea i-a răspuns că nu este înțelept să plece în aventură când au tot ceace le trebuiește. Crede însă că până la urmă o va convinge. Doctorul MANUILA este foarte îngrijorat de indecizia lui MAX MANOLESCU. Îmi spune că a luat contact cu americanii pentru bagaje dar că i-a rugat să nu înceteze de a se gândi și la o plecare prin ei, pentru că așa cum văd și eu, MAX MANOLESCU nu este decis și că mă roagă să merg eu în locul său la o întâlnire care va fi lângă Facultatea de Medicină, pe prima stradă opusă, mergând înspre oraș. I-am spus că mă duc dar că nu știu englezește. A rămas să-l iau pe LAI LUTESCU care mi-era bună cunoștință cunoscut și Dsala, fiindu-i o vreme funcționar la Institutul Central de Statistică.

I-am chemat seara la telefon pe LUTESCU și l-am rugat să treacă pe la mine într-o chestiune foarte urgentă. S'a lăsat convins foarte greu pentru că avea lecții de engleză și acestea-i formau (aduceau) venitul-dacă nu unic-principal.

A venit târziu, mai rămăsese la lecții. I-am spus că am nevoie de dânsul ca interpret, pentru o chestiune importantă. O va vedea la fața locului. M'a întrebat dacă este vreun pericol. I-am răspuns: ai ciunul. Întâlnirea era la 7.30. Trebuia să vină o mașină americană, să înainteze încet pe strada din dreapta, socotind dinspre Cetroceni, laterală, aproape față în față cu Facultatea de Medicină. Mașina pe cât îmi spunea Ir. MANUILA urma să oprească și să întoarcă. Imediat urcării noastre în mașină, -mașina nu o prise de tot-, a sărit cineva în fața mașinii, luminând și strigând: "oprește". La numai o fracțiune de secundă s'a desprins din umbră o figură care a strigat: "Taxi, Taxi, Era doctorul MANUILA". A deschis portiera și a intrat. Mașina a plecat înainte pe strada, Doctorul MANUILA pe cât am înțeles eu din ton și din repetarea anumitor cuvinte, indicând direcția, în dreapta, striga înainte pe unde să conducă omul dela volan, mașina, care era urmărit

de-o altă mașină din spatele nostru. A fost o cursă de 20-30 de minute până în apropierea Bisericii Albe, loc în care mașina care ne urmărea ne-a trecut înaintea și a stopat.

În momentul următor a stopat și mașina în care eram noi și-am luat-o la goană, înapoi pe jos. În fugă am pierdut un pantof (). Tre-o zece metrii am fugit alături, doctorul MANUILA și eu. Eu am dat de o stradă fără ieșire-sau poate așa mi s'a arătat în întuneric. Am încercat să intru într'un bloc dar era încuiat. Am văzut atunci o fîrdă în care am urcat și m'am ascuns. În un timp foarte scurt eu apărut pe stradă, foarte aproape, doi sau trei indivizi, nu știu precia, cred oamenii care ne urmăreau și au întrebat pe o fată (servitoare) care a ieșit dintr'un bloc apropiat dacă a văzut, ceva mai înainte, pe cineva fugind. Ea a răspuns nu.

Oamenii au staționat o vreme, a venit și-o mașină. Pe la ora 11 1/2-12 nu mai era nimeni pe stradă. Am ieșit în ciurapi și am trecut pe la Academia Comercială, pe o stradă căreia nu-i mai rețin numele dar pe care aș recunoaște-o vizual-aș putea-o găsi și într-o carte de telefoane-la o cunoștiință de-a mea Ing. MUNTEANU. Acolo l-am întâlnit și pe Ing. BOROS altă cunoștiință de-a mea, prin cunatul lui, GEIU, care a făcut liceul la Blaj

acolo și ceva din Universitate la Cluj. Le-am povestit întâmplarea. Am rămas acolo 2 zile, pe urmă m'am mutat cu Ing. MUNTEANU la o rubedenie a lor, în Chitila. (Am omis să spun că fiind încă la București-dacă înainte de a pleca la Chitila a venit la mine GEIU, cunatul Ing. BOROS să-mi comunice că lui MANUILA n'ar fi fost prins și că aș avea posibilitatea să plec în Austria cu el, parte din drum pe jos, parte cu trenul. N'am plecat. N'aveam încredere.

La Chitila unde am rămas două săptămâni (aproximativ) am revenit la București la o doamnă în vârstă căreia i s'a spus că sunt bolnav sau așa ceva. În aceste zile a venit la mine Ina GABY ANGELESCU după un telefon și o întâlnire în oraș a ei cu Ing. BOROS. Cred că tot prin ea dacă nu prin BOROS l-am chemat la mine pe PAVEL, pe TOMI PATIU pe REMUS NICHA și pe aviatorul TUCIL. Am aflat de la PATIU și de la ceilalți cum s'a petrecut în amănunt contrabanda lui MAX MAROLESCU, arestarea lui și fuga sa de la Controlul Economic într'un moment în care fusese lăsat singur. Uitasem ceva. Când a fugit MAX MAROLESCU de la Controlul Economic s'a întâlnit cu PATIU în casa lui GEORGESCU PORCEN pentru ca să dea MAX răspuns întreg și pentru ultimele amănunte

~~111~~

tehnice în legătură cu plecarea. Întâlnirea la POBGEN era dinainte fixată. Ar fi trebuit să merg și cu doctorul MANUIA și s'au întâlnit cu toții. Și că este adăpostit la o prietenă a lui RATIU unde n'am fost niciodată dar unde a fost de mai multe ori aviatorul TUCHI. Mi s'a mai spus că gazda nu-l mai poate suporta că el însuși dă semne de mare impaciență. Am chemat-o atunci la mine pe COLETA PALINEANU prin aviatorul TUCHI și am rugat-o să găsească gazdă pentru MAX MANOLESCU și pentru mine. A găsit la o cunoștiință a mea vagă, prieten însă al ei, Ing. VICA VASILESCU. Pe MAX MANOLESCU l-a dus acolo aviatorul TUCHI iar pe mine COLETA, cumnașina lui VICA VASILESCU. Omiseseră că în vremea în care am stat la rubedenia Ing. MUNTEANU, Doamna MUNTEANU Str. General anghelescu, cred 38, am făcut alte planuri de plecare și care inițiativă a luat-o MAX MANOLESCU, punându-l pe aviatorul TUCHI să ia contact cu alt aviator dela TARS, care-și rezervase răspunsul până la data întoarcerii dintr'o cursă dela Praga. Proiectul a sucombat prin sucombarea aviatorului care în acest drum s'a prăbușit cu avion cu tot (Am mai omis ceva: se acreditase în opinia publică svonul că Il. Ministru PATRASCANU n'ar fi străin de o încercare de a pleca din țară cu pilotul MAX MANOLESCU. Este posibil ca unul sau altul dintre oamenii care (trebuiau) urmau să plece, poate chiar MANOLESCU pe care îi câștigasem prin această anticipare să fi vorbit. L-am rugat atunci pe RATIU să solicite o audiență lui LUCRETIU PATRASCANU, să-i comunice acest svon care putea prinde consistență mai ales că trecerea mea în ilegalitate se știa și se știa și o anume prețuire pe care o avea dănsul pentru mine-și că dacă are vreun mijloc este bine să plece și dacă nu are să fie de acord să găsim noi unul. RATIU mi-a spus că a fost tratat brutal dănsul înțelegând să nu aibe nimic cu toate aceste lucruri cari sunt crime iar noi niște zăpăciți de aventurieri. Nu știu dacă a fost într'adevăr RATIU, oricum dela acel moment RATIU a plecat din București, într'un control la Cluj și pare-se Arad fără să ne mai întâlnim niciodată deși PAVEL l-a mai văzut, chiar i-a dat un telefon întrebându-l de ce nu se mai gândește la prietenii (Răspunsul lui RATIU a fost: "M'am saturat, vreau să merg singur pe picioarele mele"). MIOSA a devenit nervos și imputant mie pentru situația creată. N'a mai trecut pe la mine, întâlnindu-l o singură dată, fără căutare, la locuința aviatorului TUCHI, am plecat la două minute, după ce a sosit el.

identificat Florica Fărcășu
g. h. l. m.

Trebue să amintesc că încă înainte de a găsi casa din str. General Angelescu, am rugat-o pe GABY ANGELESCU să-mi facă, de unde dacă poate un birou de populație pe alt nume. Ne-am oprit la soluția să-l fure de la bărbatul ei. Inlocuirea fotografiei și aplicarea unei ștampile, a rămas în sarcina lui PAVEL. Tot atunci o rugasem să caute o cameră de închiriat, s'o închirieze și să stau și eu în ea, fie pentru a mai schimba gazda, fie pentru eventualitatea că nu voi avea una bună, sau nici una.-

În vremea în care stăteam efectiv în casa inginerului VICA VASILESCU, aflu cred sau prin COLETA PODIREANU sau prin GABY, că mă caută FLORICA POP, cunoștință bună de a doctorului MANUIA și de a mea depe când era funcționară la Institutul Central de Statistică. (Nu prin GABY sau COLETA, ci prin inginerul BOROS care știa casa av. TUCHI, care știa casa doamnei MURGESCU. I-a condus el sau soția sa).-

Mă aflam atunci pentru 2 zile la doamna MURGESCU, mătușă de a COLETEI PODIREANU. Vine acolo condusă de aviatorul TUCHI sau dennevasta lui, însoțită de ing. BOROS și de un tânăr blond, subțire, care s'a prezentat nelămurit. Îmi comunică că doctorul a ajuns cu bine la Viena, că a scris să venim și noi, MAX și cu mine, că mi-a lăsat și niște bani care sunt la ea acasă, monede franceze au, (5). Cu ceva înainte de această întâlnire, ne-am gândit la un plan de plecare cu avionul chiar cu ajutorul unui pilot secund, amenințându-i și pe ceilalți sau scoțându-i din cabină prin

de foc), și că plecarea ar fi în jurul lui 1 Ianuarie. Îmi spune însă, că fiind și alte persoane care urmează să plece, este improbabil ca să putem pleca în cel dintâi eșalon amândoi, adică MAX MANOLESCU și cu mine. I-am spus că pot să aștept eu, urmând deci să plece MAX MANOLESCU în primul eșalon și pentru că MAX suporta foarte greu viața în ilegalitate, amenințând să se predea, așa cum știu RATIU, MICSĂ, aviatorul TUCHI, FLORICA, și pentru că o cădere a lui numai sub forma de vindere - era des pe stradă - de multe ori chiar ziua ar fi obligat și prezentarea mea, predarea mea, pentru lucrurile pe care el le știa prin mine într'un fel - altul decât erau în realitate și, mărturisesc, mi-era penibil.-

Ne-am despărțit dându-mi cu ea randez-vous în aceiaș casă peste câteva zile.-

A doua zi însă, a venit din nou inginerul BOROS la mine cu acel individ blond care urma să fie conducătorul celor care plecau. Mi-au vorbit despre condițiile de trai din Austria și despre ușurința cu care se face drumul.-

Blăjan Nicolae, funcționar la Inst. Central de Statistică - București -
cst. în. moran

cpth-en, hura-

5

Mi-a comunicat FLORICA că nu vom pleca și noi - mi-a vorbit de VICA și nu știu dacă tot ea de un șofer dela Plocești. - (Soții GEORGESCU nu mai vroiau să plece pe această cale, cum era

într-o vreme. Se pare că intenționau să plece sau chiar au plecat dela Constanța, cu vaporul).

Plecarea mea urma să se facă dela Băneasa, Duminică sau Luni, cu un tren accelerat. Ea va telefona cu o zi înainte COLE-
TEI care rămânea cu mine circa 2-3 zile anterioare plecării, ziua exactă. VICA VASILESCU își luase angajamentul de a procura 2 delegații dela Ministerul Economiei Naționale.-

Telefonul dela București, la trecerea a 2-3 zile nu venise încă. Eu trecusem pela inginer numai pentru 6-7 zile. Ori se făcuseră 2 săptămâni. De altă parte îngrijitoarea casei, începuse să mă privească suspect, pentru că stăteam aproape toată ziua în casă.-

Așa încât - cum FLORICA îmi dase adresa dela Cluj, pentru eventualitatea că într'un ultim moment, după telefon, nu m'aș mai putea îmbarca la Brașov, în acelaș tren, să știu unde să merg la Cluj. Luni seara am plecat cu o căruță până la Brașov, iar la 1 noaptea am plecat cu trenul la Cluj, unde am ajuns în jurul orei 12. Adresa era: AVRAM IANCU 38. Am găsit-o pe d-ra COCUTA SANTOMA, i-am spus că viu din partea FLORICAI. S'a mirat, spunând că trebuie să sosească mai mulți. Am spus că vor sosi într-o zi sau două. Au trecut însă zile, multe. Nu mai primeam nici o veste nici un telefon. Însfârșit un telefon dela FLORICA, după 2-3 săptămâni, că vine un prieten să mă vadă. Bănuiam că este vorba de PAVEL.-

A venit și lămurindu-ne că plecarea prin drumul - 500 mii - a eșuat din cauza anumitor schimbări făcute la graniță. Așa încât lotul care nu trecuse prin drumul - 500 mii lei - a luat ca timp locul lotului în care urma să plec eu, mai puțin VICA VASILESCU, plecat în grupul dinainte. Mi-a mai comunicat, PAVEL, că a doua plecare se va face ceva mai târziu, deoarece unul din conducătorii peste graniță - poate singurul - este bolnav și trebuie să se interneze pentru o vreme. Când va sosi momentul voi fi anunțat și va veni el să mă ia și să mă ducă până la Arad. A plecat și a revenit acum vre-o 2 săptămâni și mai bine - spunându-mi că vine dela Școala de Cenzori Sebeș Alba, că atunci când a plecat din București 5-6 zile mai înainte, i s'a spus de către FLORICA că cel mai târziu luna viitoare să se prezinte la București, dacă nu cumva primește un telefon la Sebeș Alba.-

Dela Cluj, PAVEL s'a întors la Sebeș Alba, urmând ca Duminică să plece către București. Sâmbătă a primit însă un

telefon prin care i se cerea să meargă la Cluj, ceilalți oameni care trebuiau să plece urmând să fie și ei Duminică la Cluj.-

A venit Sâmbătă seara sau Duminică dimineața. N'a sosit nimeni Duminică dintre cei anunțați. D-ra SANTOMA care primise un anunț telefonic pentru Sâmbătă seara, dar nu i s'a mai telefonat, a dat un telefon la București. A răspuns o doamnă în vârstă - mătușa sau mama FLORICAI: să nu mai telefoneze.-

În aceiaș seară PAVEL a plecat la București, urmând să telefoneze unui funcționar statistic, pe nume VIDICAN, ce s'a întâmplat la București. În dimineața de Luni, d-ra COCUTA SANTOMA a primit o telegramă cu următorul (aproximativ) text: "Căsătoria am avut-o. Tinerii să plece la părinții lor. Știu de la PAVEL adresa lui VIDICAN. M'am dus la el și l-am întrebat dacă mă poate adăposti, o zi-două. Mi-a răspuns că atâta da. Am rămas deci la el, rugând-o pe d-ra COCUTA SANTOMA să plece la București să vadă ce este, un telefon nefiind prea lămuritor. Pentru București i-am dat telefonul COLETEI PADINEANU care știa unde să-l caute la Institut, pe PAVEL. Între timp însă telefonează PAVEL la Cluj, controlorului statistic VIDICAN, unde locuiam eu. Textul prea transparent l-a speriat pe VIDICAN care se așează pe poziția căutării unei alte gazde care o găsește la un al său. (Nu mele? TAMBU). Mă mut la acesta în cursul serii. A doua zi se reîntoarce la Cluj d-ra COCUTA SANTOMA căreia îi spuneam IRINA și-mi spune de arestările de la București: un maghiar care conducea grupul peste graniță, FLORICA, sora d-rei SANTOMA, COCUTA, mama FLORICAI și GRIGORE, însă care până la urmă fuge. Mi-a mai spus că a venit de la București cu COLETA care s'a dus s'o ia pe o prietenă comună mie și COLETEI, TITI POPA de la Oradea și că vor fi de la Oradea la Cluj la ora 10 seara. L-am tugar pe TAMBU să o însoțească pe d-ra SANTOMA în fața bisericii unde își fixaseră la ora 10-10,25 întâlnirea și să le roage să treacă a doua zi, pe la biroul d-lui Tambu și de acolo la locuința mea. Au venit a doua zi. Mai întâi COLETA, la urmă TITI POPA. Voiau să mă ducă la țară, la o rubedenie de a ei. Eu găseam că este mai bine la București. Am rugat-o pe TITI POPA s'o ia pe d-ra SANTOMA la dansa 7-8 zile. Apoi aceasta din urmă să revină la Cluj să vadă care este situația la locuință (în general: dacă s'a făcut vre-o percheziție), iar dacă este rea, să vină pe urmă la București. COLETA și cu mine, în alte vagoane, ne-am imbarcat la Cluj în trenul accelerat la 10 seara.-

La Brașov, eu am coborât, luând pentru București o mașină particulară ocazie (camion). Am sosit după amiază Sâmbătă la ora

146

- 13 -

18. Am rămas tot timpul în casă. Ultimele zile - 2 bilete dela PAVEL către COLETA, întreba de mine, de d-ra SANTOMA, de adresa mea și de posibilitățile de a se duce la TITI POPA. Nedeslușit acest lucru. Textul este "nu sunt singur, n'am alimente". În ultima zi de ședere la COLETA, ziua în care s'a produs și arestarea mea, d-ra SANTOMA, dă un telefon și apoi vine la locuință. Spune COLETEI că n'a mai plecat în Oradea la TITI POPA, fiindcă maică-sa, doamna SANTOMA a avut o criză de inimă. Întreabă de mine. I se spune că sunt la Brașov. Întreabă de PAVEL. Nu știu ce i se spune. (Aducătorul celei dintâi misine din partea lui PAVEL spunea că e la Ploești. Cel de al doilea că a plecat din Ploești, în provincie).-

Promite să telefoneze sau să treacă a doua zi. La o oră, după plecarea ei, sunt arestat.-

Dan
ss. Sava Bemetrescu = Belea 11

[illegible]

cutăbăndu lui Moar Moraleanu, chestiunea lui și fuga sa din cutăbănd
economic într-un moment în care fusese lăsat singur. 1) și că este adămiș
la o distanță de-a lui Rădu, unde n'au fost niciodată dar unce a fost
de mai multe ori oriștială Tuchi. Mi s'a mai spus că garala nu e mai puțin
supra și că el însuși da semne de mare împoricită. Au chemat-o atunci la
mine la Colăbău Pădineanu, ^{prin oriștială Tuchi} și-am fugit - o în gurești garda pentru Moar
Moraleanu și pentru mine. A zis la o înșurubă de-a meu naș, Melin
și alea, imaginare Vica Varileanu. Pe Moar Moraleanu l'a dus orădu
oriștială Tuchi iar la mine Colăbă, cu nașii lui Vica Varileanu -
Lămisereu, că în vremea în care am stat la Rădușeniia Zăprieului Munteanu,
Tramun Munteanu Shada General Hugelereu, era 38, am fost alte planuri de
Mecore, și cum înfrățim a fost. Moar Moraleanu, purdoh pe oriștială
Tuchi și ia cutăbă cu un alt oriștială dela Tars, cum - și se vorbise
pășpărușul până la data întăririi olică (o cură) dela Pruga.
Și-a pătărit, cu așoiu cu tot. (Am mai omis ceva: se aședă tare în
opinia publică morală cu el. Ministrul Păneanu, n'a fi stăin de-o lucrare
de-a flecu din țară cu filatelul Moar Moraleanu. Este posibil ca unul sau alt
dintre oameni care (tehnic) se plece, poate chiar Moraleanu, pe care îi
cristigărem prin ventu anticipare și fi vorbit. L'am puzut atunci la Rădu
și l'abacite o audiență domnului Tuchi Păneanu, să-i comine orșt
în cum pută omide crăstăntă, mai oles că țicereu mea în idepli, tot
se oia și se oia și o anume prelușe cum o areu dinul șapă pentru
ne - și că dău are v'm un mior, și l're și plece și dău me are și
gie de acord și gopim noi unul. Rădu mi-a spus că a fost - dar cu a
fost tatăl băntul, dăume înțelegind să me arlu minie cu toate orte
lucru cum had crime iar mi niste Zăpriei de orientări. Nu din dău a fost,
înțelesu, ^{mai} oricum dela ocl moment, Rădu a plecat din Prăciș și
Rădu un cutăb la ocl și, pare-se, had, și mi se mai înțelșu
niciodată, deși Pavel l'are mai moral, chiar i-a dău un telelu înțelșu
de ce me se' mai quăoști la niștin (Pășpărușul lui Rădu a fost. "Uam
șotăbău" "Vănu și mery singur, la țiciorle mele.") Abicop' o dăeruit
A l'us și impurant mie, pentru situație creștă. N'a mai tunc la l'ue mied,
înțelșușul o singur dău, fără cătine, la l'ue mied oriștială Tuchi.
Am plecat la 2. minute, după ce a mior el.

1) Utilizare ceva. Când a fugit Moar Moraleanu dela cutăbă economic
și a înțelșu că Rădu în corăstău ^{Moar Moraleanu} Proșpău tunc cu și dea Moar
Pășpărușu întreg și pentru uclimile am dău te țice în l'ue mied cu plecureu.
Înțelșușu la l'ue mied am dău te țice în l'ue mied cu plecureu.
Moar Moraleanu a opus, că și se aședă la l'ue mied.

Tache să amintesc că mi că mi vinde de-a parsi, casa dintr-o strada general
 meglezească, am putut-o pe Gaby Megelescu să-mi spun, de unde, din toate
 un biser de populație se adunase. Ne-am așezat la masă, și s-a început
 barbatul ei. Într-o zi, pe o săptămână, a rămas în țară la
 Parel. Tot atunci o purgare răcoroasă o cură de înclinat, o a înclinare și
 să stau și eu în ea, fie puțin a mai vedea garda, fie pentru că înclinare
 am mai vădit una bună sau nici una.
 și numai în case stăteau spectru în casa înghinului. Vici Vorilescu apăsă cred sau
 prin Căleț Podirean sau prin Gaby că mi-a căutat Florica Pop cu un băiețel, ^{bun} tot-a
 distulmă Maruța și de-a mea, și corid era funcționar la țară și se bucură
 Căntecul de strigății. ^(Nu prin Gaby sau Căleț. Ci prin înghinul Poros care ota casa av.)
 Tache, cum s-a cum înclinare. ^{Maruța. și a căutat sau el înclinare sau}
 Ne-am așezat atunci la masă la domnul Bourgeois, malare de-a Căleț
 Podirean. Vine scula condusă de barbatul Tache sau de nevastă lui,
 însoțite de ing. Poros și de un tânăr blond, mătăse, care s-a prezentat
 melancolic. Îmi comunică că distulmă a ajuns cu linie la Viena, că a
 scris să venim și noi, dar și eu mine, ca mi-a căutat și mi-a căutat ^{cu un înclinare de vânt, înclinare, ne-am găsit la un}
 la ea orșă, unde funcționează aur. (5) ^{flor de pleacă cu amănuntul chior, înclinare, cu oțet de linie și linie}
 și în clinca or și în jumel lui ^{deceput, amănuntul și le călăre, sau național, din național, sau}
 jumelare care umeni să plece este improprie cu să putem pleca în cel ^{deceput, amănuntul și le călăre, sau național, din național, sau}
 distulmă emulor amănuntul, ^{urmărit} dar Maruțel și eu mine. 4. am spus
 că put să stăte eu, ^{urmărit} dar Maruțel și eu mine. 4. am spus
 mulor, și pentru că Maruțel și eu mine. 4. am spus
 re "preda" - sau cum stă Rădu, Vici, amănuntul Tache, Florica - și pentru că
 că dăre a lui numai, nu forma de înclinare - erau des se stăde - demuete or
 chior și nu - ar și plecat și prezentarea mea, predarea mea, stăde la mine
 se că el le stă prin mine într-un fel - actul decise din înclinare
 și, marturiză, mi-a căutat.
 Ne-am despartit dintr-o dată în ea lui pender-von, în vici și în țară
 căteva zile.
 A dăre și în, a venit din noi înghinul Poros la mine, cu oțet
 înclinare blond care umeni să fie condusă de la mine. Maruțel
 vorbit de mine emulor la de trimi din Austria și de pe umorale cu care
 se face drăgul.
 Pentru și în țară în care umeni să mi-a căutat de din nou cu Florica,
 am trimis în țară sau la Vici Vorilescu și oia cu umorale și și
 aducă la al acorș, unde stăteau și eu.
 Mi-a spus atunci că pleacă se mai amănă - pentru că fonta înclinare
 că stăde emulor înclinare și și înclinare, or și chior în țară sau umorale
 care și au trimis din Austria.
 Am spus. a că Gaby și eu înclinare sau al țară amănuntul -

Astăzi ca' Moat un mare parte reștina în drum
 mării, cu le un geniu, dar ii un du ^{naia alina} raport moral, aducând la el
 și la prietenii lui, le prietenii și le reștina lui cu un mare de alfel
 împreună. Partea și un du a venit iori, spunând cu bucurie un mult
 stă de grăie și cu stărea la reștina în calare zile. Mă am mutat
 la locuința închișilor de gașă îngelesca, unde lăsa să-și calare zile
 a venit din din nou la mine, spunându-mi că prietenii lui și de
 le Moat Manualer, cu le în lez parte lui și cu a venit la Moat și
 prietenii, unul, dar un cu dușman efectiv al tucilor din țări în
 Austrie. Vici Vorlescu ce ceru să fie lăsat și el, ceea ce prietenii au
 bolnav, Vici Vorlescu spunând cu lăsa oare lăsa dăruie chiar
 prietenii.

[illegible]

Brasov. Ynticalu de Paul. Nu stiu ce i se spune. (Holucă toată că
din tină mișcarea din portul lui Paul spunea că e la Pluș. Cel
de se ducea cu a plecat din Pluș, în mormine).
Pomente în tătălănele sau în tătălănele a doua zi. La o oră, din
plecarea ei, mulțumit.

San lemetrezeu.

DECLARAȚIE

=====

Pe la sfârșitul verii 1947, doctorul SABIN MANUILA, Directorul General al Institutului C. de Statistică, îmi comunică, agitat, starea sa de spirit, neliniștită, provocată de inamici personali și de interpretări rău voitoare, de "fațadă", prin faptul că este cumnat cu Dl. LEUCUTIA, fruntaș național-țărănist și că locuiește în aceeași casă cu Dl. IULIU MANIU.-

Dușman personal îl socotea pe Dl. Dr. MAVREA, în vremea aceea președinte al Sindicatului Inst. C. Statistică, fost legionar și apoi devenit membru al P.C.R.-ului. Doctorul MANUILA, mi-a arătat la acel ceas, o fotocopy de pe un raport al Doctorului MAVREA, din vremea legionară, prin care se arăta că acțiunile Dlui Dr. MANUILA sunt potrivnice statului legionar, printre altele, pentru că s'a lăsat înconjurat de "jidani" și că-i protejează. Mi-a mai spus că chiar prețuirea și încrederea care i-o acordă Dl. EMIL BODNARAS - pe vremea aceea Secretar General sau Subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, începe să scadă.-

Urmarea acestor lucruri îl făceau să creadă că nu peste mult timp va fi destituit din postul care-l ocupă și odată destituit va fi tratat ca suspect, poate chiar ca dușman al regimului și că tot felul de nenorociri se vor putea abate asupra-i. Nu pot preciza dacă la aceeași dată, sau mai târziu, mi-a spus că ultima posibilitate care o întrevădea de a părăsi țara și perspectivele negre, personale - pe linia unei legalități deplin conturate, participarea sa la congresul Internațional de Statistică din America, i s'a năruit prin refuz de viză.

Mi-a cerut apoi, să-i comunic dacă nu știu vre'un mijloc de plecare, nelegal, din țară, amintindu-mi de cele două date în care m'a scăpat din situații primejdioase, cea dintâi în urma unui denunț la Siguranța Generală a regimului

arestat pentru acțiunea d-sale, nu este suficient de radicală pentru interesele idealul clasei muncitoare, precum și tăcerea, după ~~un~~ prim și ultim articol din "Universul", mi se păreau grăitoare.-

x^xx

Plecând dela Dr. MANUILA, le-am comunicat această grijă a mea lui REMUS MICSĂ, procuror la Trib. Ilfov și lui ANTON RATIU, subsecretar general la Controlul Economic, cerându-le să-mi comunice dacă au cunoștință despre vre'un mijloc de plecare, pe cale nelegală din țară, gândindu-mă și exprimându-mă, să folosesc un asemenea eventual mijloc și pentru Dl. LUCRETIU PATRASCANU, bănuind, că se va îndupleca să plece, dacă-și simte viața personală în primejdie.

Însă ulterior MICSĂ și-a adus aminte că are un prieten aviator - poreclit "Tuchi", numele de familie nu mi-l amintesc în această clipă, deși l-am văzut de ne-numărate ori și l'am vizitat, punându-mă în legătură cu el.

La prima întâlnire într'un local din imediata apropiere a Liceului Lazăr, acesta m'a refuzat net, neînțelegând, spunea dânsul, ^{și la} vre-o acțiune care să anuleze corespunzător legalitatea. Ne-am despărțit, pentru ca să ne mai revedem la un cinematograful sau restaurant vorbind însă subiectul unei plecări ilegale. Între timp, aviatorul care avea angajament la TARS, a fost comprimat. Socotind că acest lucru l-ar face mai receptiv față de o plecare ilegală - într-o zi l-am pus din nou problema. Nu s'a mai arătat contrariat, dimpotrivă. Si-a exprimat însă dorința ca odată ajuns în străinătate să i se găsească un post și regretul că acum este mai puțin în posesiunea mijloacelor decât era, fiind comprimat. Modelitatea urma să fie găsită luând alt contact cu unul dintre aviatorii necomprimați și astfel lucrurile să fie duse la cale mai ușor, plecând și el ca pasager într'un avion, putând, potrivit uzanței, să ia locul celui de al doilea aviator și astfel să conducă pasagerii unde vor voi ei, mai ales dacă majoritatea pasagerilor, sau un număr mai mare dintre ei, vor fi cunoscuți care vor să plece.

///.

După reflecții s'a gândit că cel mai favorabil ar fi MAX MANOLESCU, cu care era în relații de prietenie. Am potrivit în așa fel lucrurile încât, printr'o primă luare de contact și ne întâlnim într'un restaurant la o bere, pe Brezoianu, tocmai în fața stației de tramvai, socotind dinspre Cotman. (Omisesem să spun că prilejul pentru întâlnire l'am avut, în urma faptului că un domn director dela TARS, PASLOVSKI, fusese reținut de către poliție în urma unei fugi a unui avion, la Ankara, bănuindu-se că n'ar fi străin de această fugă. MANOLESCU se interesa de soarta acestui domn PASLOVSKI dar "Tuchi" celălalt aviator pe care mi-l apropiasem, îmi spusese că are o cunoștință care l-ar putea ajuta. Această cunoștință eram eu).

Ne-am întâlnit la acel restaurant, MAX MANOLESCU mi-a dat detalii și eu i-am promis tot ajutorul, rămânând să-l informăm despre rezultat.

M'am interesat într'adevăr de el, spunându-i Dlui LUCRETIU PATRASCANU că este un amic de al unui prieten de al meu, că din tot ceea ce știu este nevinovat și că deși este arestat, să fie cercetat cu cea mai mare obiectivitate, și dacă se poate, grabă. Nu l-a mirat pe Dl. PATRASCANU această intervenție, Dsa. fiind îndeobște senzibil la orice nedreptate, gata de a sări în ajutor.-

Nu s'a putut însă da de urma nici unui domn Paslovski și nici de urma vre-unui dosar Paslovski. Obținusem însă dela Dsa. promisiunea că dacă va veni în fața Justiției, se va interesa îndeaproape și că, și dacă nu vor exista probe de vinovăție, va fi fără întârziere eliberat. I-am comunicat acest lucru lui MANOLESCU și a rămas să mai vedem ce se întâmplă și să ne mai revedem.

Între timp Doctorul MANUILA devenea tot mai nerăbdător, situația lui mai supărătoare, fiind obligat până la urmă să demisioneze din postul de director general al Inst. Central de Statistică. La revederea sa i-am comunicat calea pe care mă aflu. Mi-a spus că are el de grijă ca aviatorii să găsească slujbe corespunzătoare în străinătate și ei și familiile lor, dacă vor pleca cu aceste familii. Mă decid, atunci mai în grabă decât puteam că-i pot pune chestiunea lui MAX MANOLESCU - pentru că ar mai fi trebuit să treacă, normal, timp ca să avem încredere unul în celălalt - arătându-i și perspectivele de viitor, asigurate.

Pentru această întâlnire convin cu celălalt aviator Tuchi, să ne întâlnim la el acasă (la Tuchi). MAX MANOLESCU vine. Ii pun deschis chestiunea, ezită, cere numele persoanelor, altfel nu considerăm că "treaba e serioasă". Spun numele Doctorului MANUILA și numele LUCRETIU PATRASCANU, deși nu discutasem în nici un fel această chestiune cu cel din urmă. Socoteam însă, că dacă îi este amenințată libertatea personală și există posibilități de plecare, a-și reuși să îl fac să plece.

MAX MANOLESCU îmi cere să vorbească cât mai curând cu unul dintre dânsii. Cum cu Dl. L. PATRASCANU nu vorbisese în nici un fel, stabilem o zi și un ceas ca să ne întâlnim în casă la Dl. FLORIN THEODORU, pe atunci director general la Ministerul de Finanțe, cu Dl. Dr. MANUILA. (Omisesem să spun că doctorul MANUILA cunoștea casa, pentru că îl dușesem eu acolo, rugându-l pe FLORIN TEODORU să-i dea azil, doctorul MANUILA, în ultima vreme crezând că este urmărit).

Întâlnirea are loc și fără ca MAX MANOLESCU să-și dea consimțământul total - se pune la cale plecarea în maximum zece zile. Urme ca Doctorul MANUILA și Doamna, care erau sau se credeau suspectați să urce la Timișoara - ruta sborului fiind București-Timișoara-Arad - iar dela Arad, dacă este ceață, să se plece pentru Italia, în caz contrar pentru Istambul. Ceilalți - Georgescu Roșu, nevasta lui, Rațiu, Micșă, fiul lui MAX MANOLESCU, eu, să plecăm din diferite puncte. MAX MANOLESCU ezită, însă, încă. Se gândește la casă, la bagaje. Doctorul MANUILA îi răspunde că tocmai nefiind sigur nici de această posibilitate de a pleca el a mai luat contact cu americanii, dar până la urmă i se va putea da un pașaport, pe cale oficială și desigur, i-ar putea face mai ușor serviciul de a duce niște bagaje, nu prea mari. Rămâne să ne mai întâlnim a doua sau a treia zi, seara în același loc.

A doua zi îi solicit Dlui L. PATRASCANU, o audiență. Mă prezint, și după câteva minute de discuții pe tema unei cărți care o pregătia, îl întreb dacă nu-și simte primejduită libertatea, dacă nu socote că ar trebui să se pună la adăpost. Mă întrebă " de ce"? Ii spun că ar exista posibilități de plecare cu un avion și că atunci eu dânsul ar pleca și Doctorul MANUILA. A tăcut un moment mai multe clipe și mi-a răspuns: "Amice Betes". Cred că ceea ce mi-ai spus, mi-ai spus dintr'o prietenie nechibzuită. Dar dintr'o

prietenie. Voi încerca să ~~scut~~ ^{uit}. Să știu însă, pentru totdeauna că oricâte neînțelegeri a-și avea cu tovarășii dela Partid, aici mi este locul și aici rămân. Într-o lume și alta, alegerea mi este deplin făcută. Din chiar certurile mele cu tovarășii mei, ese lumină. Dealtfel dacă nu ai avea din când în când goluri de inteligență, n'am avut atâtea ocazii cu plecările în străinătate? Si nu sunt decât câteva săptămâni dela întoarcerea mea dela Congresul Internațional Juridic. Lupta mea este o luptă în cadrele aceluiași partid, pentru acelaș partid. Să lași departe pentru totdeauna astfel de gânduri, pentru că o prietenie ^{care} ~~nu~~ poate duce împotriva partidului și a intereselor clasei muncitoare, este nu numai murdară și criminală.

Si apoi, ceva mai puțin drastic, mai obosit: "trebuie să ~~vi~~ ^{accept} ~~viața~~ ^{viața} ta pe albia intereselor de partid". Altfel cel care greșește este viața ta".

Am plecat dela dânsul vlăguit. Ce să fac? Voi mai fi în stare să iau o hotărâre și care? Umblu orbăcând. Nu am suficient curaj de a spune oamenilor, că i-am pomenit numele fără știre, fără să mă auzorize. Nici încercarea din aceea zi. Le voiu spune ceva, altceva: că s'a răzgândit, că nu este încă decis (mai erau 7-8 din cele zece zile la termenul care era fixat plecarea timp, în care eventual să dau o altă explicație, următoare aceleia de atunci).

Îi văd seara și le comunic de L. PATRASCANU, nu mai pleacă, că dacă totuși va fi situația să plece, va găsi alte mijloace etc..... (Eram prezenți: Dr. MANUIILA, RATIU, REMUS MICSĂ, aviatorul Tuchi, M. MANOLESCU) ^{Constatare} ~~constatare~~, bineînțeles. Rămâne totuși să plece ceilalți - mai puțin eu. MAX însă câteva minute înainte de plecare - crede că nu plecăm - dar trebuie să stea de vorbă și cu nevasta lui, căruia i-a spus vag și în principiu și că ea i-a răspuns că nu este înțelept să plece în aventură, când au tot ce le trebuie. Crede, însă, că până la urmă o va convinge. Doctorul MANUIILA este foarte îngrijorat de decizia lui MAX MANOLESCU. Îmi spune că a luat legătură cu americanii pentru bagaje, să nu încete de a se gândi și la o plecare prin ei, pentru că, așa cum văd ^{și} eu, MAX MANOLESCU nu este decis, și că mă roagă să merg eu în locul său, la o întâlnire care va fi lângă Fac. de Medicină pe prima stradă opusă, mergând înspre oraș. I-am spus că mă duc, dar că nu știu englezește. A rămas să-l iau pe DAN DUTESCU, care mi era bună cunoștință - cunoscut și dsale, fiindu-i o vreme funcționar la Inst. Central de Statistică. .//.

L'am chemat seara la telefon pe Duțescu și l'am rugat să treacă pe la mine într-o chestiune foarte urgentă. S'a lăsat convins, foarte greu, pentru că avea lecții de engleză (dădea lecții de engleză) și aceasta-i formau (aducea) venitul - dacă nu unic - principal. -

A venit târziu, mai rămăsese la lecții. I-am spus că (trebuie) am nevoie de dansul, ca interpret, pentru o chestiune importantă, o va vedea la fața locului: M'a întrebat dacă este v'run pericol. I-am răspuns: niciunul. Întâlnirea era la 7,30. trebuia să vină o mașină americană să înainteze încet pe strada din dreapta, socotind, dinspre Cotroceni, laterală, aproape față în față cu Fac. de Medicină. A venit, am urcat în mașină. Mașina, pe cât îmi spunea Dr. MANUILA, urma să oprească și să întoarcă. Imediat urcării noastre în mașină - mașina nu oprise de tot - (Despre Micșa nu sunt foarte sigur) a sărit cineva în fața mașinei, luminând și strigând: oprește. La numai o fracțiune de secundă, s'a desprins din umbră o figură care a strigat "taxi", "taxi". Era Doctorul MANUILA. A deschis portiera și a intrat. Mașina a plecat înainte pe stradă, Dr. MANUILA, pe cât am înțeles eu din ton și din repetarea anumitor cuvinte, indicând direcția, în dreapta, striga, înainte pe unde să conducă omul dela volan, mașina, care era urmărită de o altă mașină din spatele nostru. A fost o cursă de 20-30 minute până undeva în apropierea Bisericii albe, loc în care mașina care ne urmărea ne-a trecut înainte și a stopat. În momentul următor a sburat și mașina în care eram noi și am luat-o la goană înapoi, pe jos. În fugă am pierdut un pantof (Lila). Vre-o zece metri am fugit alături - doctorul MANUILA și eu (Imaginile mele, optică și auditivă, îmi spuneai că e și DUTESCU în fugă. Iar că eu i-ași fi spus lui DUTESCU, ia-o în stânga, doctorului MANUILA pe mijloc - eu deci urmând s'o iau la dreapta. DUTESCU i-a spus însă odată lui PAVEL la birou, că el n'a plecat din mașină). Eu am dat de o stradă fără eșire - sau poate așa mi s'a arătat în întuneric. Am încercat să intru într'un bloc, dar era încuiat. Am văzut atunci o firidă în care am urcat și m'am ascuns. La un timp foarte scurt, au apărut pe stradă foarte aproape, din sus, trei indivizi, nu știu precis, cred oamenii care mă urmăreau și au întâlnit pe o fată (servitoare) care a ieșit dintr'un bloc apropiat, dacă a văzut ceva mai înainte, pe cineva fugind. Ea a răspuns nu, oamenii au staționat o vreme, a venit și o

mașină. Pe la ora 11 1/2-12, nu mai era nimeni pe stradă. Am eșit înciorapi și am trecut pe la Academie Comercială, pe o stradă căreia nu-i mai rețin numele dar pe care a-și recunoaște-o vizual - a-și putea-o găsi și într-o carte de telefon - la o cunoștință de a mea, Ing. MUNTEANU. Acolo l-am întâlnit și pe Ing. BOROS, altă cunoștință de a mea, prin cumnatul lui, GELU, care a făcut liceul la Blaj, cu toții veniseră acolo, și ceva din universitate la Cluj. Le-am povestit întâmplarea. Am rămas acolo 2 zile, pe urmă m'am mutat cu Ing. MUNTEANU, la o rubedenie a lor, în Chitila, (Am omis să spun că fiind încă la București - deci înainte de a pleca la Chitila - a venit la mine GELU, cumnatul Ing. BOROS, să-mi comunice că Dr. MANUILA n'a fost prins și că a-și avea posibilitatea să plece în Austria, cu el, parte din drum pe jos, parte cu trenul. N'am plecat). Nu aveam încredere).

Dela Chitila, unde am rămas 2 săptămâni (aproximativ), am venit la București, stând un număr de zile (9-11) tot la o rubedenie de-a inginerului MUNTEANU, la o doamnă în vârstă, căruia i-am spus că sunt bolnav sau așa ceva. În aceste zile a venit la mine doamna GABY ANGELESCU, după un telefon și o întâlnire în oraș a ei cu Ing. BOROS. Cred că tot prin ea, dacă nu prin BOROS, l'am chemat la mine pe PAVEL, pe TONI RATIU, pe REMUS MICSĂ și pe aviatorul Tuchi. Am aflat dela RATIU și dela ceilalți - cum s'a petrecut în amănunt contrabanda lui MAX MANOLESCU, arestarea lui și fuga sa dela controlul economic, într'un moment în care fusese lăsat singur (Uitasem ceva. Când a fugit MAX MANOLESCU dela controlul economic, s'a întâlnit cu RATIU în casa lui GEORGESCU ROESEN, pentru ca să dea MAX răspuns întreg și pentru ultimile amănunte tehnice în legătură cu plecarea. Întâlnirea la ROESEN era dinainte fixată. Ar fi trebuit să merg și la Doctorul MANUILA - a spus el - acolo și s'au întâlnit cu toții), și că este adăpostit la o prietenă de-a lui RATIU, unde n'am fost niciodată, dar, unde a fost de mai multe ori aviatorul Tuchi. Mi s'a mai spus că gazda nu-l poate suferi și că el însuși dă semne de mare impa-ciență. Am chemat-o atunci la mine pe Coleta Bădineanu, prin aviatorul Tuchi, și am rugat-o să găsească gazdă pentru MAX MANOLESCU și pentru mine. A găsit la o cunoștință de a mea vagă, prieten însă al ei, Ing. VICA VASI-

LESCU. Pe MAX MANOLESCU l'am dus acolo aviatorul Tuchi iar pe mine Coleta cu mașina lui VICA VASILESCU (omisesem că în vremea în care am stat la rubedenia Ing. Munteanu, Dna. Munteanu, strada Gral Angelescu, cred 38, am făcut alte planuri de plecare, și care inițiativă a luat-o MAX MANOLESCU, punându-l pe aviatorul Tuchi să ia contact cu un alt aviator dela TARS, care-și rezervase răspunsul până la data întoarcerii dintr-o cursă dela Praga. Proiectul a sucombat, prin sucombarea aviatorului care în acest drum s'a prăbușit cu avion cu tot, (am mai omis ceva: se accentuase în opinia publică svonul că Dl. ministru Patrașcanu, n'ar fi străin de o încercare de a pleca din țară cu pilotul MAX MANOLESCU. Este posibil ca unul sau altul dintre oamenii care (trebuiau) urmau să plece, poate chiar MANOLESCU, pe care îi câștigasem prin această anticipare și vorbit. L-am rugat atunci pe RATIU să solicite o audiență domnului L. Patrașcanu, să-i comunice acest svon care putea prinde consistență, mai ales că trecerea mea în ilegalitate se știa și se știe și o anume prețuire care o avea dânsul pentru mine - și că dacă are vre-un mijloc este bine să plece și dacă nu are să fie de acord să găsim noi unul. RATIU mi-a spus că a fost - dar că a fost tratat brutal, dânsul înțelegând să nu aibă nimic cu toate aceste lucruri care sunt crime iar noi niște zăpăciți de aventurieri. Nu știu dacă a fost într'adevăr RATIU, oricum dela acel moment RATIU a plecat din București, într'un *L. Dubuc* la Cluj și, pare-se la Arad, fără să ne mai întâlnim niciodată, deși PAVEL l-a mai văzut, chiar i-a dat un telefon întrebându-l de ce nu se mai gândește la prieteni (Răspunsul lui RATIU a fost "M'am săturat", "Vreau să merg singur pe picioarele mele. Mieșă a devenit nervos și imputant mie, pentru situația creată. N'a mai trecut pe la mine, întâlnindu-l o singură dată fără căutare, la locuința aviatorului Tuchi. Am plecat la 2 minute, după ce a sosit el.

Trebue să amintesc că încă înainte de-a părăsi casa din str. Gral Angelescu, am rugat-o pe GABY ANGELESCU să-mi facă de undeva, dacă poate, un birou de populație pe alt nume. Ne-am oprit la soluția: să-l fure dela bărbatul ei. Înlocuirea fotografiei și aplicarea unei stam-pile, a rămas în sarcina lui PAVEL. Tot atunci o rugasem

să caute o cameră de închiriat, s'o închirieze și să stau și eu în ea, fie pentru a mai schimba gazda, fie pentru eventualitatea că nu mai avea una bani, sau nici una.

În vremea în care stăteam efectiv în casa Ing. VICA VASILESCU, arlu cred sau prin Coleta Pădineanu sau prin GABY, că mă caută FLORICA POP, cunoștință bună de-a D-rului MANUILA și de-a mea, ne pe timpul când era funcționară la Inst. Central de Statistică. (Nu prin Gaby sau Coleta, ci prin Ing. BOROS care știa casa av. Tuchi, care știa casa dnei Murgescu. I-a condus sau el sau soția sa).

Mă aflam atunci pentru 2 zile la Dna. MURGESCU, mătușe de-a Coletei Pădineanu. Vine acolo condusă de aviatorul Tuchi sau de nevasta lui, însoțită de Ing. BOROS și de un tânăr blond, subțire, care s'a prezentat nelămurit. Îmi comunică că doctorul a ajuns cu bine la Viena, că a scris să venim și noi, MAX și cu mine, că mi-a lăsat niște bani care sunt la el acasă, monede franceze aur. (Cu ceva înainte de această întâlnire, ne-am gândit la un plan de plecare cu avionul, chiar numai cu ajutorul unui aviator secund, amenințându-i pe ceilalți sau scoțându-i din cabină prin surprindere, și că plecarea ar fi în jurul lui 1 Ianuarie. Îmi spune însă, că fiind și alte persoane care urmau să plece, este improbabil ca să putem pleca în cel dintâiu eșalon amândoi, adică MAX MANOLESCU și cu mine. I-am spus că pot să aștept eu, urmând deci să plece MAX MANOLESCU în primul eșalon, și pentru că MAX suporta foarte greu viața în ilegalitate, amenințând că se "predă" - așa cum știu RATIU, MICSA, aviatorul TUCHI, FLORICA - și pentru că o cădere a lui numai, sub forma de prindere - eșea des pe stradă - de multe ori chiar seara - ar fi obligat și prezentarea mea, predarea mea, pentru lucrurile pe care el le știa prin mine într'un fel - altul decât erau în realitate și, mărturisesc mi-era penibil.

Ne-am despărțit dându-mi un rendez-vous în aceeași casă peste câteva zile.

A doua zi însă, a venit din nou Ing. BOROS la mine, cu acel individ blond, care urma să fie conducătorul celor care plecau. Mi-au vorbit despre condițiile de trai din Austria și despre ușurința cu care se face drumul.

Pentru ziua fixată în care urma să mă întâlnesc din nou cu FLORICA, am trimis în locul meu pe VICA VASILESCU s'o ia cu mașina și s'o aducă la el acasă, unde stăteam eu.

Mi-a spus atunci că plecarea se mai amână - pentru că e foarte probabil că s'au comis indiscreții și Siguranța ar fi chiar în posesia unor scrisori care s'au trimis din Austria.

Am rugat-o să grăbească într'un chip sau altul lucrurile - pentru că MAX nu mai poate suporta și vrea să se predea. Mi-a spus atunci, că le va grăbi, dar îi va da până atunci. ~~Support morel~~... aducând la el niște prieteni buni, pe BOILA și pe nevasta-lui, cu care vor pleca de altfel împreună. Peste o zi sau două a venit iarăși, spunând că lucrurile nu sunt atât de grave și că plecarea lor se va face în câteva zile. M'am mutat la locuința închiriată de GABY ANGELESCU, unde peste vre-o câteva zile a venit FLORICA din nou la mine spunându-mi că BOILA l'a ~~înțeles~~ pe MAX MANOLESCU, că se înțeleg foarte bine și că a venit la MAX și la GRIGORE, unul, dacă nu conducătorul efectiv al trecerilor din țară în Austria. VICA VASILESCU a cerut să fie luat și el, ceea ce GRIGORE a admis, VICA VASILESCU spunând că pentru acest lucru, dăruiește chiar mașina.-

Plecarea totuși întârzie. MAX amenința mereu. VICA VASILESCU aproape că luase același ton și aceeași atitudine. A mai trecut GRIGORE pe la el și PAVEL ca să-l mai liniștească. Eu după un număr de 2 zile 8-9-10, prin PAVEL, mi-am schimbat locuința, trecând la un coleg al meu de la Institutul Blăgan, unde am rămas aproximativ o săptămână, de unde am plecat condus de PAVEL la locuința Coletei Pădineanu, de unde urma să mă ia Ing. GICU GEORGESCU, prieten de-al Coletei Pădineanu și să mă ducă la locuința lui din Brașov. Am și plecat împreună cu Coleta Pădineanu la locuința acestui domn inginer, unde am rămas aproximativ 2 săptămâni. În vremea aceasta, ultimile zile au sosit într'o dimineață Coleta cu Florica și cu VICA VASILESCU, care abia renunțase ca să nu plece câteva zile mai înainte către Austria cu MAX. (Lucrurile au stat așa: sau aparatura de plecare în Austria nu funcționa tocmai bine și atunci GRIGORE a găsit pe cineva (un evreu se pare) care avea drum mai bun: sau putea să funcționeze bine, însă câteva zile mai târziu, și poate că MAX nu mai putea suporta așteptarea. Oricum trebuia să se plătească o sumă

foarte mare de bani - peste 500 mii lei, dacă mi-aduc bine aminte - pe care VICA nu-i avea). Mi-a comunicat FLORICA că vom pleca și noi - mi-a vorbit de VICA, și nu știu dacă tot ea de un profesor dela Ploiești (Soții Georgescu) nu mai vroiau să plece pe această cale cum ei intenționase. Se pare că intenționau să plece sau chiar au plecat dela Constanța, cu vaporul). Plecarea mea urma să se facă dela Brașov Duminecă sau Luni, cu un tren ~~accidentat~~. Eu nu telefonase cu o zi înainte Coletei, care rămânea cu mine vre-o 2-3 zile anterioare plecării, ziua exactă. VICA VASILESCU își luase angajamentul de a primi două delegații, dela ministerul Economiei Naționale.

Telefonul dela București - la trecerea a 2-3 zile - nu venise încă. Eu trecusem pe la inginer numai pentru 6-7 zile, azi se făcuseră două săptămâni. Pe de altă parte, îngrijitoarea casei, începuse să mă e' am privească suspect, pentru că stăteam aproape toată ziua în casă. - Așa încât - cum Florica îmi dase adresa dela Cluj, pentru eventualitatea că într'un ultim moment, după telefon, nu m'ași mai putea îmbarca la Brașov, în acelaș tren, să știu unde să merg în Cluj. Luni seara am sburat cu o căruță până la Brașov iar la 1 noaptea, am plecat cu trenul la Cluj, unde am ajuns în jurul orei 12. Adresa era Avram Iancu 38. Am găsit-o pe Cocuța Sântoma, i-am spus că vin din partea Floricăi. S'a mirat spunând că trebuie să sosească mai mulți. I-am spus că vor sosi într'o zi sau două. Au trecut însă zile multe. Nu mai primeam nici o veste, nici un telefon. Însfârșit un telefon dela Florica, după 2-3 săptămâni, că vine un prieten să mă vadă. Bănuiam că este vorba de PAVEL.

A venit și lămurindu-ne că plecarea prin drumul - 500 mii - a eșuat din cauza anumitor schimburi făcute la graniță. Așa încât lotul care nu trecuse prin drumul - 500 mii lei - a luat ca timp locul lotului în care urma să plec eu, mai puțin VICA VASILESCU, plecat în grupul dinainte. Mi-a mai comunicat PAVEL, că o a doua plecare se va face ceva mai târziu, deoarece unul din conducătorii peste graniță - poate singurul - este bolnav și trebuie să se interneze pentru o vreme. Când v'a sosi momentul, voi fi anunțat și va veni el să mă ia și să mă ducă până la Arad. A plecat și a venit acum vre-o 2 săptămâni și mai bine - spunându-mi că vine dela școala de cenzori Sebeș Alba, că atunci când a plecat din Bu-

curești, 5-6 zile mai înainte i s'a spus de către Florica că cel mai târziu luna viitoare, să ne primească la București - dacă nu cumva primește un telefon la Sebeș Alba.-

Dela Cluj, PAVEL s'a întors la Sebeș Alba, urmând ca Duminică să plece către București. Sâmbătă a primit însă un telefon prin care i se cerea să meargă la Cluj, ceilalți oameni nu trebuiau să plece, urmând să fie și ei Duminică la Cluj.

A venit sâmbătă seara sau duminică dimineața. N'a sosit nimeni Duminică, dintre cei anunțați. Dra Sintoma care primise un anunț telefonic pentru Sâmbătă seara - dar nu i s'a mai telefonat - a dat un telefon la București. A răspuns o doamnă în vârstă - mătușa sau mama Floricăi: să nu mai telefoneze. În aceeași seară PAVEL a plecat la București, urmând să telefoneze unui funcționar statistic, pe nume Vidican, ce s'a întâmplat la București. În dimineața de Luni, Dra Cocuța Sintoma, a primit o telegramă cu următorul (aproximativ) text:

"Căsătoria amânată. Tinerii să plece la părinții lor". Stiam dela PAVEL, adresa lui Vidican. M'am dus la el și l-am întrebat dacă mă poate adăposti, o zi, două. Mi-a răspuns că atât da. Am rămas deci la el, rugându-l pe Dra. Cocuța Sintoma să plece la București să vadă ce este, la telefon nefiind prea lămuritor. Pentru București, i-am dat telefonul Coletei Pădimanu care știa unde să-l caute, la Inst. la Pavel. Intre timp însă, telefonează PAVEL la Cluj, controlorului statistic VIDICAN, unde locuiam eu. Textul prea transparent l-a speriat pe VIDICAN care se așează pe căutarea unei alte case, pe care o găsește la un subaltern al său. (Numele? Tambru). Mă mut la acesta, în cursul serii. A doua zi se reîntoarce la Cluj, Dra Cocuța Sintoma, căruia îi spuneam Irina, și-mi spune de arestările dela București. Un maghiar care conducea grupul peste graniță, Florica, sora Dreii Sintoma, Jețuța, mama Floricăi și GRIGORE, însă care până la urmă fuge. Mi-a mai spus că a venit dela București cu Coleta care s'a dus s'o ia pe o prietenă comună mie și Coletei TITI POPIC, dela Oradea și că vor fi dela Oradea la Cluj la ora 10 seara. L'am rugat pe Tamba să o însoțească pe Dra. Sintoma în fața bisericii unde își fixaseră la ora 10-16, 25, întâlnirea și să le roage să treacă a doua zi,

pe la biroul lui Tamba și de acolo la locuința mea. Au venit a doua zi. Mai întâiu Coleta, la urmă TITI POPA. Voiau să mă ducă la țară la o rubedenie de-a ei. Eu găseam că este mai bine la București. Am rugat-o pe TITI POPA s'o ia pe Dra Sintoma la dansa 7-9 zile. Apoi aceasta din urmă să revină la Cluj să vadă care este situația la locuință (în general dacă s'a făcut vre-o rechiziție) iar dacă este rea, să vină pe urmă la București. Coleta și cu mine în alte vagoane, ne-am imbarcat la Cluj, în trenul accelerat, la 10 seara.-

La Brașov eu am coborât, luând pentru București o mașină particulară (ocazie, camion). Am sosit după amiază, Sâmbătă, la ora 18. Am rămas tot timpul în casă.

Ultimile zile - 2 bilete dela PAVEL către Coleta, întrebând de mine, de Dra Sintoma, de adresa mea și de posibilitățile de a se duce la Tiți Popa. Nedeslușit acest lucru. Textul este: "nu pot singur, n'am alimente".

În ultima zi de ședere la Coleta, ziua în care s'a produs și arestarea mea, Dra Sintoma (i se spunea Irina), dă un telefon și apoi vine la locuință. Spune Coletei că n'a mai plecat în Oradea la Tiți Popa, fiindcă, maică-se, Dna Sintoma, a avut o criză de inimă. Întrebă de mine. I se spune că sunt la Brașov. Întrebă de Pavel. Nu știu ce i se spune. (Aducătorul celei dintâi misiuni din partea lui Pavel, spunea că e la Ploești - cel de a-1 doilea, că a plecat din Ploești, în provincie. Promite să telefoneze sau să treacă a doua zi. La o oră, după plecarea ei, sunt arestat .-

Dan Demetrescu

7 Apr 1948

Gaby Angelescu este identificat în persoana mamei
Angelescu Gabriela Venera, născ. la 27 Ian. 1917 în Iași
fiica lui Marcel și Elena, domiciliată în Buc. str. 77
Zădărnice Nr. 44. -
29.IV.1954 *pot. în. l. v. s. a.*

PRECIZIUNI SI COMPLEMENTARI

1.- La casa din str. General Angelescu 48, au venit și TREBICI VLADIMIR și MALINAS IULIU, subinspectorii în controlul economic din Ministerul Economiei Naționale.-

Cel dintâi, VLADIMIR TREBICI, pentru ca să vadă într-
cât camera care urma s'o închirieze doamna GABY ANGELESCU, pe
numele său, pentru a locui eu acolo, nu este prea expusă, fie
la cercetări, fie, prin ceilalți locatari, la curiozități prea
vii:

El de altfel o va însoți pe doamna GABY ANGELESCU -
sub titlu de rubedenie - chiar la proprietar, un colonel al
cărui nume nu-l știu.-

MALINAS IULIU, ar fi urmat să locuiască o vreme la VICA
VASILESCU, cu MAX MANOLESCU - pe care nu-l cunoștea decât
din vorbele noastre, nu l-a cunoscut, de altfel nici atunci când
a venit în str. Gl. Angelescu 48 - pentru a-l liniști, MAX
MANOLESCU locuind singur într-o casă a unei prietene de a
lui TONI RATIU, angajând, desigur, la gândul predării și din
cauza unei lipse lungi de companie.-

S'a renunțat însă la acest gând - mutându-mă, eu, cu
MAX MANOLESCU la locuința lui VICA VASILESCU.

Ei ar fi urmat - nedecis - VLADIMIR TREBICI - să parti-
cipe și la tentativa de plecare pe calea aerului, deghizați
(cei din ilegalitate) și prin forță, dacă am fi dat curs ace-
stui gând.-

2ă. Cu privire la semnele de prețuire care i le-ar fi
dat domnului EMIL BODNARAS, pe atunci secretar general sau
subsecretar de stat la Președinția Consiliului de Miniștri,
doctorului MANUILA, acesta din urmă, mi-a comunicat - cu un
prilej, nu mai știu care - că dl. EM. BODNARAS i-a făcut 3-4
vizite în cabinetul d-sale, dela Institut. În cursul acestor
vizite, domnul EMIL BODNARAS s'ar fi interesat îndeaproape
de gândurile domnului dr. MANUILA, în perspectivă economică
și socială și că ar fi rămas încântat să găsească un tov. cu
concepție progresistă.-

După o vreme însă - nu știu din ce motive, dl. EM. BODNA-
RAS ar fi devenit mai rezervat față de dr. MANUILA. (Dacă-mi
aduc bine aminte, după cele ce mi le spusese d-rul, cam în
vremea în care Institutul Central de Statistică trecea dela

Președinția Consiliului la Ministerul de Interne sau imediat după aceea(.-

Această rezervă a crescut, nu după multă vreme, până la răceală și refuz, doctorul MANUIȚA încercând la o anumite vreme, dela momentul indicat nu odată să obțină o audiență la Președinție - cu acelaș răspuns - rezultat: "Domnul Ministru - sau secretar general? va aviza și vă vom comunica-o de îndată". (data, ora audienței).-

3.- În răspunsul care mi l-a dat domnul LUCRETIU PATRASCANU, de atunci Ministru al Justiției, la încercarea mea (oferta) de a-l convinge pentru plecare, a mai spus un lucru, pe care l-am scăpat din vedere, în declarația de ieri, și anume: (după ce mi spusese că prilejul l-a avut de atâtea ori, prin plecările în străinătate, și ultima oară în Belgia la Congresul Internațional Juridic) "și oricând ași putea să (mai) provoc un asemenea congres".-

4.- Plecările în Austria se făceau, în eventualitatea unor încercări de identificare, de către autorități, pe teritoriul maghiar, utilizând false carnete de evrei deportați, în regimul antonescian, în Transnistria. Am avut și eu un astfel de carnet - care se procura, nu știu dela cine, prin ^{FLORICA} FLORICA POP - carnet care l-am reînapoiat FLORICII, prin doamna COLETA PADINEANU. (costa bucata 15 mii lei sau 10 mii. Al meu a fost plătit de către FLORICA, luând bani mai mulți dela ceilalți care se pregăteau pentru plecare). Oricum, pe cât îmi amintesc, acest carnet păreau a proveni dela o asociație legală (guasi - legală, totodată?). Poate că numele ei era acesta: "Asociația deportaților în Transnistria". Avea text franțuzesc, românesc. Nu mai știu dacă avea text rusesc. Unul dintre texte era aproximativ acesta: "autoritățile din oricare țară sunt rugate să permită libera trecere".-

Fotografia pentru acest carnet am obținut-o prin FLORICA, care a luat-o dela locuința mea dr. Herescu 16, prin d-ra AURORA CORCIVESCU. Nu i-am transmis prin FLORICA d-rei AURORA CORCIVESCU decât că am nevoie de o fotografie, cum nu i-am dat niciodată informații despre ceace fac, în ordinea de mai sus de lucruri. Cu totul accidental, a putut, eventual să-mi scoate vre-un cuvânt, - altfel nu. N'am lămurit-o și n'am alezat-o ca un factor sau altul efectiv în desfășurarea lucrurilor (și) pentru faptul că era qvasi general cunoscută legătura noastră

+ Florica
Fotografia

în Institutul Central de Statistică și la cea dintâi bănuială cu privire la o acțiune de a mea ilegală, dânsa ar fi fost cea dintâi cercetată. De altă parte o știam firavă, expusă la boală, cu o stare materială care cu greu se poate numi suficientă, cu amândoi părinții bolnavi (tatăl este chiar paralizic).-

(Bănuia totuși, încă înainte de trecerea mea în ilegalitate că "fac ceva" pentru doctorul SABIN MANUIILA - a cărui secretară fusese - prin faptul că fusesem chemat, prin ea, de mai multe ori la dânsul - și șederea mea îndelungată acolo, putea părea curioasă, oricât ar fi prețuit doctorul MANUIILA conversația mea și o anume pricepere care o aveam în unele sectoare ale problemelor statistice. (O dată sau în două rânduri dr. MANUIILA a venit la mine). Am văzut-o totuși, odată în timpul ilegalității, prin PAVEL. Cred că i-am spus că plec și că doctorul MANUIILA a ajuns în Austria. Mi-a adus o sticlă de vin, un prosop și cred, o cămașă. A doua zi, mi-a trimis prin PAVEL 2-3 mii lei.-

(Uitasem: i-am mai cerut odată, prin PAVEL, o fotografie, pentru a fi trecută în locul fotografiei soțului doamnei GABY ANGELESCU, depe (căru) buletinul de populație. (vezi declarația de ieri). I-am transmis atât: sunt bine, și încă ceva: tot prin PAVEL i-am mai trimis unul sau două "biletule" de conținut efec-tiv.-

5.- A mai fost făcută o încercare de plecare, printr'o cunoștință de a lui MAX MANOLESCU, un aviator suspendat, având un proces deschis - printr'o cădere cu avionul aproape de Băneasa, în care și-au găsit moartea câțiva pasageri. Acest aviator, scund, bine legat, șaten, mirosind a iuft și sudoare, cu vocabular de neguștor din Țărm, avea și un prieten comandant de vas - șalupă, pe șalupa în care urma să se imbarce MAX MANOLESCU, pentru Viena, plecarea a ratat pentru că la întoarcerea din Viena cu vasul șalupă - după această întoarcere urma să fie luat MAX MANOLESCU - pilotul secund, după o ceartă cu comandantul vasului, la Budapesta, l-a denunțat pe comandant autorităților maghiare de port că are contrabandă indicând locul. În acel loc urma să fie ascuns MAX - în următorul tur spre Viena al vasului.-

Cum însă locul fusese descoperit de către vamași, comandantul vasului, n'a mai îndrăznit să-l ia pe MAX MANOLESCU pe vas.

Numele aviatorului și mai multe detalii le știe aviatorul TUCHI.-

ss. Dan Demetrescu

Precizări și completări.

1) La casa din strada General Hugelerscu 48, au venit și Trebici Vladimir și Moștinăș Iuliu, subinspector în controlul economiei din Ministerul Economiei Naționale.

Cel din urmă, Vladimir Trebici, pentru că mi vada întrucât camera (~~era~~ ^{ca}) urma să o închirieze doamna Gaby Hugelerscu, pe numele său, pentru a locui cu acelu, mi este prea expusă, fie la cercetare, fie, prin cei doi locatari, la curiozități prea mari.

El de altfel o va vizita pe doamna Gaby Hugelerscu - sub titlu de pubedonic - chiar la proprietar, un colonel al cărui nume nu-l știu.

Moștinăș Iuliu, ar fi urmat să locuiască o vreme la Vică Vasilescu, cu Moș Moșaleanu - se corectează - eu nu-l cunoșteam decât din vorbele noastre, nu l-am cunoscut, de altfel nici atunci când a venit în str. Hugelerscu 48 - pentru a-l liniști; Moș Moșaleanu lăuind singur într-o cameră a unei prietene de-a lui Ionuț Iuliu, agățându-l, de zigar, la gândul predării și din cauza unei lipse lungi de companie.

Și a permis totuși să crească gândul - mulțumindu-mă, că, la Moș Moșaleanu la locuința lui Vică Vasilescu.

Ei ar fi urmat - ~~dar~~ ^{în} ~~îndecis~~ ^{întâlnit} Vladimir Trebici - să participe și la ~~întâlnirea~~ ^{întâlnirea} se colca acelu, deșirată (cei doi ilegalități) și prin forță, dacă am fi dat curs acestui gând.

2) Cu ~~înțeles~~ la sumele de petrușe care i le ar fi dat domnul Emil Bodușor, pe atunci secretar general

2.
sau subsecretar de stat la Presed. Consiliului de Miniștri,
doct. Iuliu Moanila, aceste din urmă, mi-a comunicat - cu un înțeles,
cu mai stii care - că dl. Em. Bodnaras i-a făcut 3-4 vizite în
cabinetele sale, dela Justit. În cursul acestor vizite, domnul Emil
Bodnaras s-ar fi interesat îndeaproape de gândurile domnului dr. Moanila,
în perspectiva economică și socială și că ar fi rămas încăntat de găsesc
de la o "concepție magistraală".

Sute a vame iuri - nu stii din ce motive, Le Em. Prodromos, ar^{ti} doream mai
 rezervat juri de dr. Maruila. (Dori. mi aduc bine aminte, dupa cele
 ce mi le spusesse dr. u., cam in vremea in care fost fatul central de
 Statistica trecea de la (Mori) Prezidentia consiliului la Ministrul de
 Interne, sau imediat dupa aceea.)

Aceasta rezerva a crecut, nu du ^{la o anum. mome} mure ^{de la} ta vreme, până la pozeala
 și refuz, trebur Maunila în cercind tu solată și altă
 o aludictă la Presed. - cu oclăș pășpurs - Rezul tat : "tom ucul
 Ministru - sau secretu general ? - va aviza și va vom comunica o
 de lidota." (Data, via pindictu)

3) În primul rând mi l-a dat Domnul Lucrări Patruzeanu, se
atunci ministru al justiției, la cercarea mea (apoi) de-a plă
căminte pentru plecare, a mai spus un lucru, se cere l-au răstat din
medie, în declarația de ieri. Și anume: (după ce-mi spusese că
Bileșcu l-a avut de alături, mi plăcările în strănă țate, și
hețma voră în Belgia la congreșul internațional juridic) "și
nicăd să futea ră(mai)prave un asemenea congres."

4) Plecarile în Huștriu se făceau, în condițiile unei securități

de identificare, de către autorităţi, la teritoriul maghiar, utilizând
false carnet de orice defecţiune, în regiunile austro-germane, în Transilvania.
Am avut şi eu un astfel de carnet - care se procura, nu ştiu de la cine,
prin Flăcă Pop - carnet care l-am posesionat Flăcă, prin de la marea
alea la Pădineanu. (Căsta bucătă 15 mi lei nu 10 mi. Al meu a fost plătit de către
Flăcă, când eram mai mult de la cîştig, care se negau
niciun, la căt un amintore, acest carnet făcea a pînă de la o pînă flecare
asociaţie legală (quasi-legală, tolerată?). Poate că numele ei
era răstă: "Asociaţia deportatilor în Transilvania". Aşa te frantureze,
românesc. Nu mai ştiu dacă avea text puşor. Elul dintr-o text era
aproximativ, acesta: "autorităţile din oficiu tale sunt rugate să se
permită libera trecere".

Fotografia celui acest carnet am obţinut-o prin Flăcă, care a luat-o
de la locuitorul meu, dr. Hecser 16, prin domnişoara Aurora Corciovescu.
Nu i-am transmis prin Flăcă dr. Aurora Corciovescu decât că am nevoie
de o fotografie, ^{cum mi} ~~ca mi~~ am dat încredinţată informal: despre ceea
ce, în ordinea de ^{mei no de} ~~teror~~. Cu totul accidental a putut, eventual, să-mi
spună vreun cuvânt, - alt fel nu. M-am căminat-o şi m-am arătat-o
ca un portret sau actual defectiv în desfăşurarea lucrurilor - (şi) pentru
faptul că era quasi generalul cunoscut. Legătura noastră în trecut, în
Centrul de studii şi la cea dintr-un bănuială cu privire la o
ordine de a mea ilegală, dădea să fi fost cea dintr-un cecetărie.
De altă parte a sîm fîră, expun la boala, era stare materială
care cu greu se poate numi suficientă, cu amîndoi părinţii bolnavi. (total
este chiar parolitic)

[Bărbărie, tatăl, ^{incea} înainte de trecerea mea în ilegalitate că "fac ceea"
Mătre doctorul Solin Măruia - a cărei secretară fusese - şi faptul că
fusesem chemat, prin ea, de mai multe ori la dînsul - şi redirecţia mea

ni delugata de apă, putea părea curioasă, oricât ^{or fi} ~~Președintele~~ doctorul Maruila
conversația mea și-o amuză pricepera care o aveau în unele secțiuni ale
problemei statistice. (Odată sau în două rânduri dr. Maruila a venit la mine
Am văzut-o totuși, odată în timpul ilegalității, prin Parel. Cred că i-am
făcut cu plăcere și cu doctorul Maruila a ajuns în Huși. Mi-a adus
o sticlă de vin, un pomei și cred, o ciupă. A doua zi, mi-a trimis prin
Parel 2-3 mi. lei.

(Elitașu: ^{i-am} mai cerut odată, prin Parel, o fotografie, pentru a fi
făcută în locul fotografiei titlului doamnei Gabry Hugelereu, ~~fol de ele~~
(cărui) bule fiind de papula etc. (declarația de er). I-am trimis atât:
sunt bine. și încă ceva: tot prin Parel i-am mai trimis unul sau
două "bilețele" de conținut afectiv.

5) A mai fost făcută o cercare de necare, privind o constatare
de-a lui Moat Maandereu, un aviator suspendat, având un proces
deschis - privind o cădere cu avionul aproape de Băncăre, în
care și-au găsit moartea câțiva pasageri. Acest aviator,
scund, bine legal, sater, mirând a fi și mdrare, cu
vocabular de registru din obor, avea un frate comandant
de vas - ~~soluși~~, pe care ^{avea curaj} urma să se înbore Moat Maandereu,
pentru Viena, ~~șicarea~~ a totat pentru - la întărire din
Viena cu vome soluși - după acțiunile întărire urma să
fie luat Moat Maandereu - pilotul secund, după o cădere cu
comandantul vasului, la Budapesta, a lăsat demnitate se
comandant activității machine de forță cu ore culebustă,
indicând locul. Tot acel lucru urma să fie orcus Moat - în
urmărire tur spre Viena al vasului.

Cum într-una, fusese decroșat de către vamezi, comandantul
vapurii, n-a mai îndrăznit să-l ia ^{pe el} pe vas.

Numele aviatului și mai multe detalii - le știu cunoscuții lui.

Dați temerile sale.

1.- În vremea în care dl.doctor SABIN MANUILA era urmărit sau se temea că este sau că va fi, l-am rugat pe judecătorul NICOLAE PEICU, să-i ofere adăpost. l-am spus despre cine este vorba, că nu se știe dacă este sau nu urmărit, că în orice caz este cumnat cu dl.LEUCUTIA, fost ministru manist, că locuște în aceeași casă cu dl.IULIU MANIU. A acceptat. A acceptat. Stiu că dl.MANUILA a stat la dl.PEICU 5-7 zile.-

2.- Asupra intențiilor mele, dacă aș fi trecut în străinătate, de întrebat PAVEL, cu care am discutat această chestiune deschis și amplu. Dacă n'aș fi ajuns în America, unde aș fi studiat statistica juridică și statistica morală, în care am oarecum cunoștințe avansate și o anumită necesitate de a-mi însuși și altele de același gen, cantitativ și calitativ, aș fi rămas la Paris, unde obțineam o bursă la Facultatea de Litere și Filosofie, Științele Sociale, Institutul de Opinie Publică.-

3.- Întrebându-mă însumi, stăruitor, cum am putut să fac, ceea ce am făcut 1). în numele d-sale fără să-l consult, mi-am adus aminte, în procesul de analiză, că l-am întrebat odată mult mai înainte, e drept, abia auziv, dacă având frământări pricinuite de unele neînțelegeri - nu știu cum am spus "cu partidul" sau "cu unii oameni din partid" n'ar fi bine să ia calea unei ambasade sau să-și caute o ocupație în străinătate?

Răspunsul d-sale de atunci - "nu mi se poate întâmpla nimic - mi-a părut oricât de scurt a fost, fără contur prea decis, cu ceva în ton care nu era tot atât de definit ca textul. Cred că și aceeași a contribuit. Nu înseamnă (și) acest lucru, pentru ca să arunc

1). Poate c'a lucrat în mine și sentimentul unei destul de răspândite opinii bucureștene - la plecările domnului IURETIU PATRASCANU în Franța și Belgia că "nu se mai întoarce".-

asupra d-lui LUCRETIU PATRASCANU acuza, eliminând-o sau atenuându-
pe a mea. Ceeace însemn nu vrea să fie, prin tot ceea ce e conș-
tient în mine, decât un act de sinceritate. Cât mai complet.-

pentru ca să arunc asupra lui Secretul Patrușca nu acuză, eliminând-o
sau atenuând-o pe a mea. Căci înșurub nu mea să fie, prin tot ceea ce
e conștient în mine, decât un act de sinceritate. Cât mai complex.

DECLARAȚIE

Subsemnatul NICOLAE BETEA, referent la Inst. C. Statistică, născut în 1911, Iulie 1, în comuna Făgăraș jud. Făgăraș, domiciliat în str. Dr. Herescu nr. 14, declar următoarele:

L-am cunoscut pe BELU ZIIBER în 1944, o vreme înainte de timpul și cadrul pregătirilor pentru 23 August.-

Ceace am reținut ca mai important din viața lui BELU, în legătură cu partidul - odată trecut 23 August - în timpul căruia a depus o activitate politică prodigioasă - a fost momentul eliminării sale din partid. Mi-amintesc că l-am găsit odată plângând și neputând să lege două propozițiuni, cu sens limpede.-

Alte ori, în jurul acestui moment era plin de indignare împotriva acestui act care îl socotea în parte expresia a urei care o aveau unii membrii de partid împotriva sa dar mai ales și aceasta era și punctul de vedere al lui PATRASCANU și al meu - ca un atac indirect împotriva lui PATRASCANU, cu care este prieten și căruia îi fusese principalul colaborator în actul dela 23 August. Din multele acuzații care i s'ar fi adus, rețin două: 1). faptul că ar fi dat informații siguranței antonesciene, numai așa explicându-se faptul că a fost eliberat din închisoare și 2). caracterul lui anarhic individualist.-

În privința celui dintâi punct - că ar fi fost informator al siguranței, numai astfel explicându-se faptul că fusese și pus în libertate mi-a povestit până la epuizare cum și-a cheltuit familia sa toată averea pentru libertatea lui cum și ajutorul prietenesc care l-a primit din partea unui personaj, deputat foarte influent în guvernul antonescian.-

Aceste lucruri, l-au scos din închisoare iar chestiunea unui anume individualism o recunoștea drept un drept de a gândi critic o problemă sau un om împotriva calapodului Individualism, deci nu în sensul unei finalități așezată în sine-ci în sensul dreptului - chiar a datoriei - de a jude-

ca un lucru în Coordonatele lui legate de un anume timp și spațiu, de o anume conjunctură, cu toată puterea sincerității și a convingerii în fața socialismului, fiecare însemnând acelaș drept de a-și spune cuvântul iar anarhia însemnând în acest caz numai o anume nepotrivire care nu trebuie evitată între altele și pentru că oprește progresul. Față de o rezolvare veche, una nouă este totdeauna puțin - cel puțin anarhică și susceptibilă de a fi interpretată ca individualism în sens de finalitate.-

Oricum n'am crezut nici un moment că BELU ar fi putut fi informator al siguranței. Mai mult am crezut tot timpul că BELU nu este folosit la limita posibilităților lui și că nu i se acordă titlurile convenite capacităților sale.-

Nedumerirea noastră și cuvântul acesta este sărac - a început de altfel destul de curând după 23 aflând că BELU nu este membru în Comitetul Central și nici chiar în județeană. Iar în guvern nici măcar secretar general.-

Cred că și de aici pornește anume nervozitatea lui BELU, dragostea lui pentru poantă, veselia lui bolnavă față de unele aspecte caricaturale ale vieții, a veselie de nervi, intins, amară - mâna făcută inel în păr, buza mereu mușcată, cum și dragoste nefericită.-

Cât de mult îl echilibra pe BELU încrederea partidului și folosirea sa și prețuirea sa mi-amintește vizita care i-a făcut-o doi demnitari membrii ai C.C. pentru discuția unor probleme economice. Se așezase ceva reconfortant în toată ființa lui, un anume echilibru care-l făcea grav și strălucitor ca un acord în re major.-

Lipsă de satisfacții care a resimțit-o mai puternic pentru că lovea și o nevoie compensatorie de afirmare în partid și în genere în viața valorilor spirituale care reflex al sentimentului de inferioritate care îl dădea fizicul lui.

La un moment dat îl echilibrase încredințarea din partea partidului cu organizarea acțiunii de construire de case în Moldova la care urma să participe și eu - cred că era în vremea în care mă retrăsesem dela Uniunea Patrioților. Mi se spusese că "dispoziția superioară" desființează și U.T.C-ul și U.T.P-ul care tocmai prinseseră chiag. Consideram în special dizolvarea U.T.C-ului și a B.F.-ului de lângă "spiritul de comandă" o abatere nu numai dela principiu dar și dela tactică). Nu mai știu de ce a căzut chestiunea construirii

caselor din Moldova.-

Oricum ultimii ani l-am văzut rar pe BELU. Avea din ce în ce o viață mai inegală, se stabilise - mutase - la o femeie, mă legasem mai mult de PATRASCANU prin firele preocupărilor sale de sociologie și filosofie și apoi de grijile cu privire la persoana sa.-

Persoanele despre care știu că îi făceau vizite lui BELU sunt: HARY BRAUNER, LENA CONSTANȚE, OANCEA, un ministru al României în Elveția sau la Paris, profesor RATIU, OANCEA un frate al LENEI CONSTANȚE, HERANT TOROSIAN, o doamnă brunetă dela Conjuștură, ANTON GOLOPENTIA, un doctor din acelaș bloc, HERANT TOROSIAN, dr. STAHL. MIHAIL SEBASTIAN. În general persoane multe dar acestora menționate le rețin numele sau calitatea.-

Aceasta îmi este declarația care o susțin și o semnez.-

ss. Betea Nicolae

4 Dec. 1951.-

Judecământul Nicolae Bălău, referent la
Inst. C. Statistică, născut în 1911, Judec
în comuna Făgăraș, județ Făgăraș, domiciliat
în str. nr. Herescu 14, declar următoarele:
eram cunoscut de Bete Ziller în 1944 o vreme
înainte de timbul și caolul aregărilor pentru
23 August.

Ceea ce am reținut ca mai important din viața
lui Bete, în legătură cu articolul - voluți
trăcut 23 August - în timpul căruia a avut
o inclinație politică tradițională a fost
momentul eliminării sale din partid.
Mi-amintesc că eram găsit odată lângă un
și voluți să te gândești la război, cu
meu timpurile.

Aleaz, mi sursă acestui moment era n tin
de indignare imediată asupra actelor care
se făceau în harte apăsătoare care o aveau
unui membru al partidului imediat de dar
mai ales - și acesta era și harte de harte
al lui Patrușcanu și al meu - cu un atac
indirect împotriva lui Patrușcanu, cu care
era prieten și căruia îi fusese trimis un
colaborator în actul din 23 August.

Din multe neputințe care isar făcând, rețin
olouă: (1) faptul că ar fi dat informații sigure
antoneciene, în mai puțin explicându-se faptul
că a fost eliminat din inclinație și (2)
caracterul analitic, indirect al
măsurii.

WF

În privința celui dintâi nu e - ci ar fi
fost informator al siguranței, numai aștept
să lii nolu - se faptul că se vor avea libertate
mă alocat în la eluzare cum se aștept
familia sa toate acestea pentru libertatea lui
cum n'a satorul pierdere care s'a primit din
hartă a unui personaj, deputat foarte influent
în guvernul autonecian.

Aceste lucruri s'au petrecut din înclinare iar
chistuirea unui nume îndoielnic o recunoaște
dare un drept de a găsi critică a caracterului
sau un om impropriu la tabloul lui. Individualism
deci, nu în sensul unic finalității aștept în fine ci
în sensul obiectului - chiar a obiectului - de a
judica un lucru în coordonatele lui legale de
un anumit timp și spațiu, de a pune o conjectură,
cu toate nerezurile și ^{nu e necesar} în fața lui
fiindcă în anul acela, drept de a și spune
un cuvânt iar a arăta însemnând în acest caz
deu mai a pune o notă privitoare care nu trebuie
chibzuit între altele și lătrăci și să se programeze.
Tot de a se zăbăvire nece, una nu e la
tabelă a unu puțin - el puțin a arăta și subiectivitate
de a fi interpretată în izolație în
sens de finalitate.

Brian s'a arătat aici un mare lucru
a fi putut fi informator al siguranței
Mai mult am putut să fim în la București
nu s'a putut să fim la limita posibilităților
lui și ci nu se acordă titlul de cunoaștere
că n'a ci lătrăci și să se.

Numărul eroare noastră - și nu în fața noastră
b. b. b. b.

[illegible]

Nu mai stiu de ce a cãzut clădirea construită
caselor din Buldare.

Oricum ultimii ani tãnu pãlãsarã la Bocu.

Acea din ea în ce omunãre mai în gale, restabile
- mulțum - la el a feneie, mulegãsem mai mult
de Portrãstãnu prin firele braconierilor sale de
societãție și filasubie - și a mai de grãpide mãmãie
cu herãtrãta sa.

Pe strãnile clădirei cãștãie cã iștãie au nãdit
din Bocu sunt: Mary Broutet, Zeno Constante,
Oancea, un ministru al Romãniei în Etacelin sau
la Paris, profesor, Natãie, Oancea, în frãtele
Zenei Constante, Herant Tãrãsiã, Oancea
București de la Consecuturã, Antim Galãntia, un
doctor din acelaș loc, Herant Tãrãsiã, și
Stahl, Mihail Gelãstian, în genere c
persoane multe alãr acestor menționate
sunt în numele din clădirea.

Acum la imi este clădirea în care a suferit
și la care a sãrãit

4 dec. 1951. Nic. Bocu

Nic. Bocu

DECLARAȚIE

Subsemnatul NICOLAE BETEĂ, declar următoarele:

1). Intr'una din vizitele care le-am făcut LENEI CONȘTANȚE, cred în anul 1946, în cursul unei conversații subiectul nu mi-l mai amintesc dar cred că în legătură cu greșelile față de atacurile îndreptate împotriva lui PATRASCANU am fost întrebat: dacă aş continua să merg alături de ANDREI (PATRASCANU) dacă ar merge pe o linie greșită. (LENA CONȘTANȚE știa despre sentimentele care le am pentru PATRASCANU).

sau

Nu știu dacă am răspuns da sau nu m'am eschivat dela răspuns

2). Intr'una din vizitele care le-am făcut lui BELU după alegerile din 1947, am fost întrebat de către acesta despre rezultatele reale ale alegerilor dela Arad. I-am spus procentajul obținut de către P.C. Mi-a răspuns, aproximativ, cred așa: Cam așa a fost și în celelalte părți (BELU știa de plecarea mea la Arad. Discutasem de altfel într'un anumit timp înainte de alegeri rezultatul real probabil, contam cel puțin pe 30 la sută).-

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez.-

ss. Nicolae Betea

6 Dec. 1951.-

Tabsemnatul Nicolae Zelu, doctor armitrache:

(1) Intruna din vizitele care le-am făcut Zanei Constanta, cred in anul 1986, in cursul unei cotinuatutii a lui m. P. mai amintesc dar cred ca in legatura cu grijele date de elu care se îndreptau in urma lui Petrușcau - am fost întrubut: dac aș continua să merg utilitate de Andrei (Petrușcau) atunci ar merge heu eșil grijea. (Zana Constanta știa oia oia și sentimentele care le-am pentru Petrușcau) Nu știu dac am rămas de sau nu sau m-am exilat de la răsturi.

2) Intruna din vizitele care le-am făcut lui Zelu ducă alagerile din 1987 am fost intrat de către acești algeri reșitate le reate ale alagerilor de la Arad. Ș-am spus procentajul obținut de către P.C. M. a răsturi, înrămim, cred, așa: cum aș a fost și în celelalte hărți Zelu știa de fiecare mea la Arad. Viscontasem deultfel intem anu nu tîm înainte de algeri reșitate le reat probabil, și la Petrușcau. Fieram mui oșlimiști, cantau cel nătin. (așa la sub.) Aceasta imi este declarația pe care m-așin și somat

Nic. Beten

6 Ian 1981

19 12 51

48

~~5~~

DECLARAȚIE

98

Subsemnatul NICOLAE BETEA, născut în anul 1911, Iulie 1, referent la Institutul Central de Statistică, domiciliat în str. Dr. Herescu nr. 12, declar următoarele:

Intrebare:

Ce discuții ați purtat cu PATRASCANU în legătură cu raportul de forțe dintre U.R.S.S. și U.S.A.?

Răspuns:

În legătură cu U.R.S.S. și U.S.A. îmi amintesc că PATRASCANU socotea că un război între ele poate fi aproape dar alteori - de cele mai multe ori - departe. Socotea că dacă războiul are loc, U.R.S.S. îl câștigă.-

Intrebare:

Dacă PATRASCANU avea încredere în lagărul democratic condus de U.R.S.S., de ce era împotriva politicii dusă de U.R.S.S. și în special împotriva politicii dusă de Partidul Comunist Român?

Răspuns:

PATRASCANU nu s'a manifestat din tot ceea ce știu împotriva U.R.S.S.-ului. Ceea ce este însă adevărat este faptul că a socotit că dușmani de ai săi din P.C.R. - mi-a numit numai pe VASILE LUCA - au reușit să-l facă uneori măcar - neplăcut U.R.S.S.-ului, câștigându-i acestuia încrederea. Mi-a vorbit deseori despre lucrurile acestea, unele considerații făcându-le împreună. Îmi amintesc de exemplu: 1). Cum se poate explica următorul fapt. Atacat de către partid în chestiunea națională - cerându-i-se să-și facă autocritica - PATRASCANU solicită și obține o audiență la ruși, la MOLOTOV, prezentând discursul dela Cluj. Rezultatul: MOLOTOV îi spune că nu găsește nici o greșeală. În ciuda acestui fapt, nu numai că partidul nu retractează dar campania împotriva sa o continuă.-

Alt fapt: La Conferința de Pace dela Paris, U.R.S.S. a arătat lui PATRASCANU o căldură deosebită prin reprezentanții lui - nu-mi mai amintesc actele de . . . efuziune . . . iar în țară se pregătea - se decisese - scoaterea sa dela Minister, se numise cred, un reprezentant în locul său care anula toate dispozițiile și organizarea anterioară și în general se interzisese orice

•/

publicitate cu privire la PATRASCANU.-

Cât privește latura raporturilor sale cu Partidul Comunist Român - în afară de cele spuse mai înainte, acestea au fost - ca expresie de raporturi negative - sub semnul problemei naționale. PATRASCANU credea - și eu deasemenea - că una dintre cele mai importante cauze ale neadeziunii maseilor la politica Partidului Comunist Român - manifestată prin alegerile ce au avut loc și prin pusderia de organizații vrășmase lui - era noua rezolvare a problemei naționale. Cum o vedeau noi - în întregul ei - cu toate problemele și consecințele am încercat s'o fac în altă parte, deșigur fără să reușesc în întregime. N'o pot încă reface total. Simt însă golurile. Si-mi aduc aminte că nici în discursul dela Cluj nu au intrat toate considerațiile.-

Capitolul dușmănilor personale - din care am înțeles că popularitatea și poziția ascensivă, ca teoretician al partidului, a lui PATRASCANU ar fi unul din motivele principale ale adversității, dacă nu cel mai mare se adaugă celui alt.-

Temerea pentru viață se încheie acest capitol.-

Intrebare: pe

Ce a determinat IULIU MANIU ca să ia legătură cu PATRASCANU și în ce scop știind pe acesta că este membru în Biroul Partidului Comunist Român?

Răspuns:

N'a luat IULIU MANIU legătura cu PATRASCANU, cel puțin după știința mea. A fost vorba despre doctorul MANUIA în momentul în care vorbindu-mi PATRASCANU de situațiunea sa grea, de pericolul care îl amenință - într'una din discuțiile care au avut loc în jurul acestei chestiuni. Cred după întoarcerea sa din Belgia, i-am spus că vrea să plece și doctorul MANUIA și că dacă este așa grea situațiunea sa ar putea să plece cu acest avion. PATRASCANU mi-a vorbit nefavorabil despre doctorul MANUIA socotindu-l oportunist, ezitând foarte multă vreme să plece cu el. Din tot ce știu eu nu s'au văzut niciodată.-

Intrebare:

Ce propuneri i-a făcut MANUIA lui PATRASCANU prin NICOLAE BOTEA în legătură cu anglo-americanii?

Răspuns:

Doctorul MANUIA m'a rugat la un moment dat să-i comunic lui PATRASCANU - că vreau să stea de vorbă cu dânsul niște englezi sau americani. I-am comunicat lui PATRASCANU acest lucru și mi-a răspuns că dacă vor să-i vorbească, să-i vorbească la Minister.-

Întrebare:

Anchora vă cere să fiți sincer și să arătați discuțiile avute cu MANUIA și cu DUTESCU în vederea întâlnirii secrete cu unul dintre reprezentanții legației engleze sau americane.

Răspuns:

Nu a fost nici o discuție între doctorul MANUIA, DUTESCU și eu, în vederea întâlnirii cu unul din englezii sau americani prin care doctorul MANUIA spera să poată trimite bagajele lui MAX MANOLESCU poate și pe ale sale personale. Doctorul MANUIA și cu mine însă am discutat această chestiune - rezultat al faptului că MAX MANOLESCU condiționase plecarea cu avionul de această trimitere. Trebuiau fixate locul, timpul și maniera în care să fie trimise, predate bagajele. Doctorul MANUIA mi-a spus că nu poate veni la această întâlnire, fiind reținut. M'am gândit atunci la DUTESCU, care știa englezește și l-am rugat, să-mi fie interpret. Nu știu unde l-am văzut dar nici un moment nu-mi vine în imaginea vizuală prezența doctorului MANUIA.-

Întrebare:

Ce discuții și ce preparatii ați avut dvs. cu doctorul MANUIA în vederea fugii din țară?

Răspuns:

Cu doctorul MANUIA în privința fugii din țară am avut ca discuții și preparatii următoarele:

M'a chemat odată și mi-a spus că se află într'o situație grea din cauză că este rudenie cu IULIU MANIU, că nu s'a înscris în partid că l-a părăsit BODIARAS și că socotește că securitatea sa personală îi este amenințată și că n'are nici un mijloc să plece din țară. M'a rugat să-l ajut de a găsi un mijloc. Am vorbit cu RATIU care mergea în inspecție cu avionul dar RATIU, din ce cauză nu mai știu, m'a refuzat. Nu mai știu prin ce împrejurări l-am cunoscut pe MANOLESCU care a acceptat să plece, dacă i se garantează un loc în străinătate de pilot, pentru ca la un moment dat să condiționeze plecarea, de trimiterea bagajelor și de luarea unui prieten și coleg de al său

TUCHI-era și un alt nume - care-l va ajuta.Si acestuia din urmă trebuia să i se asigure un post.Plecarea trebuia să se facă cu un avion pe care îl pilota MAX MANGHESCU și TUCHI. ANDREI și doctorul MANUIA travestiți urmau să se imbarce într'una din stațiile intermediare dintre Bucuresti și Cluj. Trebuia să se găsească exact ziua plecării pentru ca MAX MANGHESCU să-și poată fixa dinainte cursa.Dacă s'ar fi întâlnit cu TUCHI să nu-i fi dat ca ajutor și ajutorul lui MAX să fie unul pe care nu-l poate câștiga atunci unul dintre noi trebuia să aprindă sau să simuleze foc pentru ca ajutorul să iasă din cabină. Pentru scurtarea timpului stațiunea de debarcare a fost aleasă Turcia.-

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și o semnez.-

ss.Betea Nicolae

19 Dec.1951.-

Cuaca este într-adevăr este faptul că
a încercat să obțină mari obiective din P.C.R.
- mi-a înmănat numai în clasă. Trecu. au
reusit să-l facă un mare mare. Neplăcut
zele. Tului, că stă în vînt. Acesta este deosebit.
Mi-a fost plăcut de la început. Neplăcut
acestea, unele considerate fiind în vînt. Tului
într-un. Îmi amintesc de acest lucru. Tului
a fost abia un mic lucru. Atace t de
câte partide în vînt. Tului. Tului
mi-a fost plăcut de la început. Tului
Patru teama salubă și abia o audiență
la un, cu Malatru, Kerenland discursul
de la club. Rozachet: Malatru îi spune
că nu ține, te născu greseli. În vînt
acesta este, nu numai că este, ci este
refraclență din compania în vînt
în vînt.
Malatru: la conferința de la Paris
Ulterior în vînt lui Patru teama
câteva zile în vînt. Tului
lui. nu. mai amintesc aceste
etate. iar în țară se învînt
- se decide. Tului. Tului
se numine, cred, un vînt în
cîrmă se cu unu. Tului. Tului
singuritate anterioară și în vînt
se interzise arie abilitate
A. D. /

cu vizita la Patruzeanu.

104

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2031

2032

2033

2034

2035

2036

2037

2038

2039

2040

2041

2042

2043

2044

2045

2046

2047

2048

2049

2050

2051

2052

2053

2054

2055

2056

2057

2058

2059

2060

2061

2062

2063

2064

2065

2066

2067

2068

2069

2070

2071

2072

2073

2074

2075

2076

2077

2078

2079

2080

2081

2082

2083

2084

2085

2086

2087

2088

2089

2090

2091

2092

2093

2094

2095

2096

2097

2098

2099

2100

2101

2102

2103

2104

2105

2106

2107

2108

2109

2110

2111

2112

2113

2114

2115

2116

2117

2118

2119

2120

2121

2122

2123

2124

2125

2126

2127

2128

2129

2130

2131

2132

2133

2134

2135

2136

2137

2138

2139

2140

2141

2142

2143

2144

2145

2146

2147

2148

2149

2150

2151

2152

2153

2154

2155

2156

2157

2158

2159

2160

2161

2162

2163

2164

2165

2166

2167

2168

2169

2170

2171

2172

2173

2174

2175

2176

2177

2178

2179

2180

2181

2182

2183

2184

2185

2186

2187

2188

2189

2190

2191

2192

2193

2194

2195

2196

2197

2198

2199

2200

2201

2202

2203

2204

2205

2206

2207

2208

2209

2210

2211

2212

2213

2214

2215

2216

2217

2218

2219

2220

2221

2222

2223

2224

2225

2226

2227

2228

2229

2230

2231

2232

2233

2234

2235

2236

2237

2238

2239

2240

2241

2242

2243

2244

2245

2246

2247

2248

2249

2250

2251

2252

2253

2254

2255

2256

2257

2258

2259

2260

2261

2262

2263

2264

2265

2266

2267

2268

2269

2270

2271

2272

2273

2274

2275

2276

2277

2278

2279

2280

2281

2282

2283

2284

2285

2286

2287

2288

2289

2290

2291

2292

2293

2294

2295

2296

2297

2298

2299

2300

2301

2302

2303

2304

2305

2306

2307

2308

2309

2310

2311

2312

2313

2314

2315

2316

2317

2318

2319

2320

2321

2322

2323

2324

2325

2326

2327

2328

2329

2330

2331

2332

2333

2334

2335

2336

2337

2338

2339

2340

2341

2342

2343

2344

2345

2346

2347

2348

2349

2350

2351

2352

2353

2354

2355

2356

2357

2358

2359

2360

2361

2362

2363

2364

2365

2366

2367

2368

2369

2370

2371

2372

2373

2374

2375

2376

2377

2378

2379

2380

2381

2382

2383

2384

2385

2386

2387

2388

2389

2390

2391

2392

2393

2394

2395

2396

2397

2398

2399

2400

[illegible]

Penrose a hotărât să meargă la munte să ia în mână acest capital.

In the case

Ce a olăruimă în Jalea Mănăstii
și în căminul de bătrâni și în
acelașel loc al bătrânului acesta murește.
În ziua de azi nu mai rămâne nici unul.
Băieții

N. 5. 4. 4.

Ne East Y. in 14th St. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845,

cu Patrascanu, ne luam dintr-o zi la
 mea. A fost vorba despre dactarul
 Manuila in momentul in care vorbeam cu
 Patrascanu despre situatiunea in Grecia, de
 vorba cu el am avut - intruna din
 discutiile care au avut loc in jurul acestei
 chestii - cred ca s-a intrerupt in
 din Belgia in acel moment in care s-a
 dactarul Manuila si ca el a fost
 grec situatiunea in care s-a aplecat
 cu neastanare. Patrascanu mi-a vorbit
 neferabil despre dactarul Manuila
 vorbindu-l foarte mult, citind foarte
 multe vreme si vorbe cu el. Din tot ce
 s-a spus nu s-a putut nici o data
 intra la

Se vorbea in trecut Manuila lui Patrascanu
 prin Nicalescu in legatura cu
 Anglia - Americanii.

Rezumarea

Dactarul Manuila mi-a rugat sa un
 moment atat sa-i scriu lui Patrascanu
 ca sa-l cunosc si stau de vorba cu
 dactarul Manuila englezi sau americani.
 I-am comunicat lui Patrascanu acest
 lucru si mi-a raspuns ca el a vorbit
 foarte mult, si a vorbit foarte mult
 sau la aceasta. I-am spus ca personal
 acest lucru lui Patrascanu, a scris
 sau la ministere. Deci s-a putut
 sau mi s-a putut spune.

atînat Dns. cu doctorul Manuilei în
vălarea tîgii olintare?
Răspuns

107

cu doctorul Manuilei în vizita la tîgii
olintare am avut cu discuții și lămuriri
următoare:

Am auzit vorbi și mi-a plăcut că se
afle într-o situație grea din cauze
este mizerie cu Iuliu Maniu, că nu se
poartă în hărtia de la părușă Budușas
și că lucrurile sînt rău. Se lămură
și că lucrurile sînt rău. Măcar
mister și lămuriri. Măcar
tăcut de-a gori în mister.
Am vorbit cu nații care merg
în inspecție în anii de la Budușas,
din cauze mai stie, în 1924.
Nu mai stie prin ce împrejurări sînt
cauza la Mateescu care a accesat
sîntele, din care se gîndește în lăc
și stăruiește pe lăc, lăcru
la un moment dat și că lăcru
lăcru de trimite la lăcru
și de lăcru lăcru și că lăcru
atînat Tachi - era și un lăcru - că lăcru
ne ajută. Și această din urmă
te lăcru și lăcru un lăcru
P. Maniu

Placarea tului în fața cu un an în
 casa il hilatun Mădălașu și Iuchi.
 Andrei și doctorul Mădălașu transmise
 un mare și înțeles într-o din stăruie
 intermedie dintr-o Bucaresti și lung.
 Tului să se știe exact ziua plecării pentru
 Mădălașu și în fața filia dinaintea
 cursa. Deci marți întâmpnat cu Iuchi
 și în fața dat cu apărare și a putut lui
 Mădălașu să fie un fel de mare în fața cistiza
 alături de el dintr-o noaptea să așeză
 un fel de foc pentru a apărare și
 în fața lui. Pentru că de la
 timpului stăruie de de la care a
 fost odată în țară.

Acum în fața doctorului
 de care a fost și a putut
 Mădălașu

M. Luc, 1951

DECLARAȚIE

Subsemnatul BETEA NICOLAE, născut în anul 1911 luna Iulie 1, comuna Făgăraș jud. Făgăraș, fiul Mariei și al lui Gavril (+), licențiat în litere și filosofie, de profesiune referent la Institutul Central de Statistică, domiciliat în str. Dr. Herescu nr. 14, declar următoarele:

L-am cunoscut în anul 1941 pe BELU, acasă la el, chemat prieten N. OANCEA. Mi-a spus că are cunoștință de sentimentele și ideile mele democratice și mi-a propus să lucrez politic în acest sens. Am acceptat. Între lucrurile mai importante care mi le-a încredințat a fost legătura cu închisoarea în care se găseau d-nii TECHARI GEORGESCU, CONSTANTINESCU, BODNARAS și alții. Scopul acestei legături era pe de o parte introducerea de alimente și bani pentru deținuții politici și de altă parte comunicări de ale deținuților către partid și studiul în măsura posibilităților terenului și a mijloacelor de apărare ale închisorii pentru o eventuală încercare de a-i elibera pe deținuți.-

Am dus încredințarea la bun sfârșit cu ANTON RATIU și cu OANCEA.-

O altă încredințare care mi-a fost încredințată, a fost procurarea unui aparat electric de înregistrare pe plăci și găsirea unui tehnician pentru execuție. Am îndeplinit și această încredințare cu ajutorul a mai multe persoane al căror nume nu le mai știu, dar care știu că le recrutasem din rândul (una sau două, executanților evrei de muncă obligatorie dela Inst. C. Stat.).

Si o alta - de înarmare pentru 23 August cu RATIU, PAVEL (?) cred, OANCEA. Dacă 23 August nu reușea și scăpam cu viață din luptă urma să fugim în munți cu mașinile care îi stăteau la dispoziție lui BELU.-

În noaptea de 23 August, l-am cunoscut pe domnul PATRASCANU în casa lui BELU. Mi-amintesc că m'a îmbrățișat și mi-a mulțumit în numele partidului, rugându-mă să-i aduc niște documente (?) manuscrite dela Ploești, ceea ce am făcut. Discutând apoi - nu mai știu ce problemă cu dânsul - m'a rugat să mai trec având unele preocupări de filosofie și cultură, ceea ce am și făcut, lucrând la "problemele de mâine ale României" și celelalte cărți

60 76

la una cu dl. GOLOPENTIA, cum și la un studiu sau o cuvântare a d-lui GHEORGHIU DEJ. Acesteia i-au urmat discuții pe marginea unei broșuri de a d-sale "Problema Steagului", privitoare la raporturile dintre unguri și români, la Brașov sau Sibiu la o manifestație maghiară și germană, nearborând steagul românesc. Am scotit și eu că o astfel de atitudine este provocatoare, că acest dispreț al maghiarilor și nemților față de români, nu poate decât să-i întărească pe aceștia din urmă, obligându-le reacții.-

Am mai lucrat împreună la problema obștiilor și la cursurile d-sale, care era profesor la Universitate și apoi am discutat discursul dela Cluj, cu privire la care dl. PATRASCANU și eu mine socoteam: în urma deciziunii tuturor puterilor la conferința dela Paris, dictatul dela Viena fusese declarat nul și neavenit. Netransformarea în fapt a acestei hotărâri prin plecarea, trimiterea la urmă a maghiarilor, câteva sute de mii, veniți în Ardeal pe baza dictatului dela Viena ocupând casele și locurile de muncă ale românilor fugiți sau alungați nu numai că nu acopereau în fapt o decizie și un principiu hotărât și recunoscut al tuturor puterilor dela Conferința dela Paris dar - dincolo și de o trecere a românilor în drepturile care le avuseseră și care le-ar fi revenit - împingea românii prin acest contrast dintre principiu și act, dintre legalitate și realitate să creadă că politica guvernului român este o manevră împotriva lor, etichetând vinul drept apă și obligându-i în fața acestei situații să reacționeze și ei nelegal și neprincipial, huliganic, provocând dezordini, înfruntând închisori și îndepărtându-i în chip categoric de organizațiile democratice și în special de Partidul Comunist.-

Ceeace nu vedeam noi atunci - în orice caz eu - era faptul că aceleași probleme se puneau și în Ungaria, că cei care au înveninat aci lucrurile le-ar fi înveninat și acolo și deci și că peste legalitate există un caracter de întreg și mai de îndepărtat a lucrurilor față de care viziunea noastră era contrastant subordonată imediatului, legalității, compartimentului. Maghiarii care ar fi plecat lăsând casele și funcțiunile libere românilor, ar fi dus cu ei și sentimente dospite de ură iar cealaltă comunitate maghiară nevenită în urma dictatului dela Viena și care rămânea n'ar fi putut nutri nici ea sentimente mult mai bune, înveninând de data aceasta din partea lor conștiința româno-maghiară.-

6477

- 3 -

În orice caz acesta a fost punctul nostru de vedere dela care a plecat dl. PATRASCANU, în discursul dela Cluj. După discursul dela Cluj a început marea lui frământare acuzat fiind de către unii din membrii Comitetului Central că are atitudine naționalistă. Continua să creadă și d-sa, și eu că acești membrii nu au dreptate iar d-sa socotea că - în chip conștient sau nu dl. IUCA prin atitudinea pe care o ia se pune în slujba intereselor maghiare.-

Lucrurile se mai complică pentru că la un congres cineva îl atacă spunând că într'o discuție - nu mai știu problema, n'are drept de cuvânt pentru că este de origină nobilă.-

Apoi altcineva care îl face ca dușman al Partidului asemeni lui TATARASCU și-l amenință, era într'o frământare continuă - într'un noian de gânduri, agitat de amenințări - nu mai știu faptele - de felul celor subliniate mai înainte.-

În orice caz la plecarea cu congresul justiției din Belgia, privind pe geam, mi-a spus la un moment dat: "S'ar putea să nu mă mai întorc". Am uitat să spun că înainte de aceasta analizaserăm împreună - cred că după ce mi-a dat HERANT TOROSIAN un telefon, că ANDREI e în pericol - situațiunea d-sale, socotind și d-sa și eu că datorită celor întâmplate sunt destule motive de îngrijorare. Nu mai știu dacă înainte sau după congresul din Belgia, mi-a spus că libertatea și viața (?) îi este în pericol.- Dacă nu se va întoarce - eu urma să mă ascund, știindu-se relațiile de prietenie dintre d-sa și mine.-

S'a întors socotind uneori, după întoarcere că a făcut bine pericolul nefiind atât de mare, alte ori că n'a făcut bine. În orice caz nu era mai liniștit.-

Într'una din zile, i-am spus că m'a chemat dl. dr. MANUILA și m'a rugat să-i găsesc un mijloc de a pleca din țară, pentru că are sentimentul că ar putea fi arestat dată fiind rubedenia sa, cu unul dintre miniștrii național țărăniști și că e sigur că poate conta pe ajutorul meu. Am acceptat, dr. MANUILA ajutându-mă de multe ori în timpul funcțiunii mele la I.C. Stat, când eram urmărit drept comunist și la un scandal într'un restaurant, noaptea când m'am bătut cu scaunele cu niște indivizi [REDACTED]

Am făcut prin cineva cunoștință cu aviatorul MAX MANOLESCU care a acceptat cu condiția să i se asigure un loc în străinătate de aviator și să-i fie trimise bagajele. Doctorul MANUILA era din ce în ce mai grăbit, mai ales că - simptom - dl. BODNARAS nu-l mai

primea - domnul BODNARAS avea o bună părere despre dl. MANUIILA, spre deosebire de dl. PATRASCANU care a ezitat o vreme să plece în acelaș avion cu dl. MANUIILA.-

Dl. PATRASCANU urma să plece întâi în Elveția, dar apoi socotea că acolo ar putea să fie împușcat și atunci se hotărâse să plece în Australia.-

În orice caz chestiunea cu căutarea aviatorului și organizarea plecării îmi revine în întregime, RATIU care m'a ajutat fiind convins de mine. Am făcut acest lucru ca expresie de recunoștință individuală și de prietenie, trecând peste alte considerente de legalitate. Este însă sigur că n'am fost indiferent nici de părerea bună pe care o avea dl. BODNARAS despre dl. MANUIILA și gestul d-sale de a nu-l mai ajuta atunci când era în pericol - deși avea o părere bună despre d-sa l-am socotit atunci ca un act de lașitate, socotind că în măsura în care ai o convingere, e cinstit să suporti consecințele care ți le poate aduce.-

Dl. PATRASCANU care spunea că în străinătate nu are pe nimeni, a primit și bani doar pentru câteva luni, o scrisoare dela GOLOPENTIA, căruia îi spusese - pentru un prieten de al său cred scriitor.-

ANTON RATIU și cu mine aveam o bursă pentru facultatea de filosofie și litere din Paris, eu pentru doctorat iar ANTON RATIU pentru continuare de studii. Trebuia să ne imbarcăm undeva pe un câmp sau pe un aeroport ca într'o călătorie oarecare.-

Dl. PATRASCANU se decidea însă și iar revenea și iar se decidea până când s'a hotărât (socotea uneori că pericolul nu este atât de mare și că trebuie să mai așteptăm să vadă dacă se mai ivesc și alte semne mai amenințătoare).-

MANOLESCU însă avea bagaje multe - cine știe poate nu-i așa bine în străinătate, spunea, să fiu sigur și pusese drept condiție luarea și trimiterea acestor bagaje. Dl. MANUIILA a promis să-i trimeată aceste bagaje printr'o cunoștință de a d-sale, un englez sau un american. Urma să duc eu aceste bagaje cu o mașină și apoi să le urc în alta într'o zi, la un anume ceas, undeva unde o să fixăm când va sosi momentul, rămânând să fixăm la o nouă întâlnire. L-am văzut și eu pe acest englez sau american în cabinet la dl. dr. MANUIILA.-

Si cred, tot el era într'o mașină în care urcasem cu RATIU și cu DAN DUTESCU care trebuia să fie interpret pentru că dl. dr. MANUILA spusese că este reținut și că nu poate să vină. Am fost urmăriți de o mașină și a trebuit să fugim din ea la o oprire și am ajuns să mă ascund - nu mai știu în nici un fel prin ce împrejurare, în casa inginerului VASILESCU, în care era ascuns și pilotul MAX MANOLESCU. De aici urma să fugim cu toții pe o barcă, MAX MANOLESCU încerca o combinație evreiască, fără mine pentru că eu nu aveam bani. Nu-mi amintesc amănuntele în legătură cu acestea, dar îmi reamintesc de un plan cu altă plecare cu avionul, prin forță, la care, în urma rugămintii mele foarte stăruitoare s'a asociat și PAVEL.-

Din ce cauză plecarea nu a mai avut loc nu știu. Oricum PAVEL a fost rugat de mine - așa cum n'am rugat pe nimeni nici odată și a acceptat foarte greu.-

MAX MANOLESCU și cu inginerul VASILESCU având bani, au plecat - cred că cinci sute mii de lei costa drumul - printr'o organizație care se îndeletnicea cu plecările. În casa ing. VASILESCU am fost arestat. Cât de timorat era dl. PATRASCANU, îmi amintesc de alegerile din 1947, când conducând alegerile dela Arad și la rugămintea unui membru al Comitetului Central ca să prezint în scris o situație reală a acelor alegeri - 12 sau 19 la sută obținuserăm noi - m'a rugat să nu comunic deoarece aceasta îi face situația și mai grea - socotindu-se că nu are o popularitate foarte mare chiar dacă nici în celelalte regiuni n'a fost mai mare procentul.-

Înțeleg să recunosc că prin plecarea noastră cu deosebire a domnului PATRASCANU s'ar fi creiat regimului de democrație populară din România, o situațiune foarte grea. D-sa fiind unul dintre conducătorii Partidului Comunist din România și realizatorul actului dela 23 August.-

O astfel de plecare ar fi fost folosită de către regimurile capitaliste ca semn de descompunere a partidului și ca o implicată recunoaștere a lipsei de realizări a regimului de democrație populară, dacă chiar membrii partidului fug.-

Înainte de discursul dela Cluj - lucrat din discuțiile care le avuseserăm împreună d-sa urma să mai țină unul, rezultat tot al unor discuții și anume - despre chestiunea evreiască, într'un moment în care mulți evrei așezați în nuclee capitaliste făceau abuzuri și creiau o stare de spirit antisemită crescândă.-

64 80

Recunoscând că evreimea a suferit crâncen în vremea prigoanei fasciste naziste, fiind și deposedată de bunuri - ceea ce i-a dat dreptul la anume ocrotiri și la o repunere în posesie a bunurilor - socoteam că lucrurile au o anumită limită și că dincolo de ea, aceste abuzuri ale multora dintre evrei, favorizează generalizarea pentru tot poporul evreesc și quazi obligă antisemitismul, iar argumentul de a abuza referindu-te la cadavrele propriilor tăi frați de neam sau chiar pe suferințele tale proprii, dincolo de un anume aspect estetic nu face valabilă sub semn ideologic democratic, în orice caz nu sub semn comunist - o pretenție sau un titlu. Nu toți evreii spuneam noi au suferit pentru democrație, unii au suferit din lipsa ei. Adică din cauza unor discriminări pe care le-au acceptat pasiv sau uneori luptând împotriva lor, dar nelegându-le cu celelalte mădulare dintr'un sistem întreg de exploatare.-

Pe această linie s'ar fi desfășurat discursul.-

Intre diferitele - foarte multe discuții pe diferite probleme - avute, amintesc câteva dintre acelea asupra cărora ne-am oprit mai lung.-

Chestiunea țăranilor. D-sa socotea - a și scris-o că - toată țăranimea sau cea mai mare parte din ea trebuie să participe la lupta împotriva capitalismului, spunându-i observațiunea că o parte din țăranime este ea însăși capitalistă, d-sa susținea că este pentru o vreme necesar de a nu favoriza un bloc al capitaliștilor dela oraș și dela sate și de a-i separa pentru o vreme artificial ca nevoie faptică și că de altfel dacă realitatea nu există ci se face potrivit legilor de dezvoltare naturală, dezvoltarea pe bază de condiționare socială trebuie să mergem pe acelaș drum, de scară și nu de bloc și de altfel pentru vremea în care blocul capitaliștilor dela orașe și sate nu va mai fi atât de periculos prin slăbirea între timp a celui dela oraș se va formula astfel, adevărul desfășurându-se pe etape.-

Eu rămăsesem însă cel puțin în parte cu convingerea că cel puțin în parte punându-se așa problema sa subordonează principiile tacticei.-

O altă discuție a fost aceea a curenților intuiționiste față de curențele naționaliste. El socotea că numai curențele naționaliste exprimă un optimism al cunoașterii că numai ele proclamă direct sau indirect posibilitatea cunoașterii adevărului, ele necunoscând lucrurile legii pe care apoi inteligența

aplicându-se asupra lucrurilor să le descopere. Eu socotesc că intuiționismul și naționalismul sunt în primul rând și esențial metode și în acest fel ele nu spun nimic prin ele însele despre optimism și pesimism în cunoaștere.- Că poți concepe lumea organizată după legi raționale și deasemeni creerul omenesc dar să nu ajungi să crezi că toți pot descoperi toate legile naturii prin legile și dezvoltarea rațională a gândirii. Strict, foarte strict gândind intuiționismul nu este nici optimist și nici sceptic iar dacă ne-am referi la pretențiile intuiționiștilor la așa zisele lor concluzii, ca expresie a ceea ce zic ei că e cunoașterea lor, atunci intuiționismul este mai dintr'odată și mai curând optimist el nemai voind să facă efortul observațiilor evenimentelor de lungă durată și de meticuloasă discriminare, legate structural de concepția naționalistă și mai ales a celui dialectic.-

O altă problemă dacă poziția socialismului față de comunism ca implica aceleași contradicții care le-au implicat celelalte treceri din istorie, dela o structură socială și politică la o altă structură. D-sa socotea că nu pentru că intervine critica și autocritica și în acest fel întâiaoară în omenire nu s'ar mai trece prin durerile facerii. Eu socoteam că această facere rămâne aceeași, grea numai că îl împarte asupra a mai mulți și într'un timp mai îndelungat același copil născându-l mai multe femei împărțindu-și durerea. Ea' este într'un fel mai grea pentru că trebuie să lupte și să sufere mai multe și într'un fel mai ușoară pentru că în parte fiecare luptă și suferă mai puțin.-

În ceea ce privește faptul dacă aceasta repartizare a șocului care avea loc dintr'odată la trecerile de dinainte din istorie, dela o structură economică socială și politică la alta - dacă prin această împărțire a șocului între foarte mulți oameni, într'un timp lung, prin critică și autocritică, se câștigă rezultate pozitive, de progres, mult mai repede decât prin șocul și explozia care aveau loc mai înainte în momentul întâlnirii decisive dintre două clase - în durerile unei faceri - problema rămâne deschisă. Întâlnirea explosivă, ^aceea ^evechi cu ceea ce e nou, a vechilor valori, expresie a unei clase cu ceea ce e nou expresie a valorilor noi - de obicei sub formă de revoluție, prin puterea ei de explozie, de dinamism din acel moment - ca a capsulei de mac care-și aruncă sămânța - s'ar pu-

66 82

tea să nu fie inferioară ca timp că-i relativ liniștite, neexplorative, de critică și autocritică, explozia putând aduce într'un moment sau în câteva legate de el prin forța motrice condensată rezultatele obținute în cealaltă cale.-

Ceeace este absolut sigur pozitiv este avantajul justițiar și etic al acestor două căi, ea făcând să sufere mai mulți oameni (fiecare greșind) generații întregi, dar mai puțin fără pierderi de sănătate și viață (fiecare putând fi nu numai judecatul ci și judecătorul celuilalt în spirit de dragoste și fără acele distrugerii de bunuri economice de cultură și de civilizație, care le aducea calea cea dintâiu.-

O altă discuție a fost aceea asupra implicatelor critice despre care vorbea la noi literatura ziarelor și revistelor de democrație populară. Dânsul socotea că noțiunea de criză este o noțiune care implică un ~~deranj~~ periodic în economia generală a unui sistem, ea implicând deci și golul dar și revenirea. O cădere provizorie, un impas cu ieșire. Ori după părerea sa capitalismul e la o fază de sfârșit și aceasta nu mai poate primi numele de criză, crepusculul nemai putând suporta o astfel de noțiune.-

O altă discuție a fost aceea plecată dela acuzația care i-a ^{post}~~făcut~~ făcută că este de origină nobilă și că implicit prin această origină el n'ar putea vedea și reprezenta adevăratele interese ale muncitorimii. Mi-a vorbit despre cei 30 de ani de activitate comunistă, mi-a arătat mai multe fotografii în care era plin de sânge, cu obrazul - ochii vânați și socotea, cum am socotit și eu că determinarea originii nu este constrângătoare și că dacă ea este puternic condiționată, cu atât mai implicit apare personalitatea aceluia care o depășește cu atât mai mare este meritul aceluia. Dacă n'ar fi așa ar trebui negată existența a unui Saint Just din revoluția franceză care deși de origină nobilă a fost printre puținii conducători în această revoluție, perfect consecvent, apărând și reprezentând interesele stării a treia, adică interesele sărăcimii.-

Dacă n'ar fi așa ar trebui negată existența lui MARX și a lui ENGELS - mai ales a lui ENGELS - ești din marea burghezie și totuși luptând cu toată inima și cu tot sufletul împotriva burgheziei și capitalismului, pentru soarta muncitorimii.-

Dacă ar fi așa - Lenin ar trebui să fie scos din rolul de cel mai mare conducător al muncitorimii,-

~~67 80~~

Am considerat și PATRASCANU și eu această acuză că este de origină nobilă drept un act de provocare și de amenințare. O altă discuție a fost aceea a ritmului în care trebuie să se desvolte mișcarea de democrație populară la noi, ca expresie a condiționării dirijate de guvern și de interesele mișcării de ritm, naturală, organică, a comunității (pentru că există două impulsuri de ritmul comunității ca expresie oarecum organică iar pe de altă parte cel dirijat. Ele, din punct de vedere ideal trebuie să fie legate sprijinindu-se reciproc, dar real pentru că să nu fie așa, ritmului dirijat scăzându-i ritmul organic, lucrând independent sau quasi independent) Se întâmplă chiar nu odată, ca mișcarea organică să ia mult înaintea celei organizate și dirijate, obligând-o așa cum s'a întâmplat în 1917, cum mărturisește Lenin "trebuia s'o începem mai târziu dar toate știrile ne arătasera că ea începuse de fapt că noi eram oarecum în urmă și cu momentul și cu pregătirile. Coaptă ea nu mai putea fi ținută, fără primejdie, în loc. Ea nu mai putea fi sau nu mai trebuia ținută în loc pentru că noi nu eram gata. Acum trebuie să-i decidem pe Comandanți să dea ordin de încetarea luptei - e vorba de front - și în cazul refuzului pe soldați să-și aresteze Comandanții și să nu mai lupte.-

În privința acestui ritm în perspectiva unor Compromisuri, d-sa socotea uneori că lupta decisivă între socialism și Capitalism se va da mai târziu, până atunci fiind nevoie de poziții de echilibru vremelnice care pot obliga și pași înapoi, retrageri, - că existau teoretic două posibilități: 1). de a grăbi ritmul, cât mai mult pentru ca la nevoia de a face un pas înapoi să fi totuși destul de înaintea și 2). de a-l face mai încet, cu pericolul ca și într-o astfel de situație nevoia de echilibru te poate obliga să dai înapoi un pas și astfel să fii foarte în urmă sau în orice caz mai în urmă, dar cu avantajul de a nu creia întorcându-te dintr-o situație foarte favorabilă în una mult mai puțin sentimentul slăbiciunii în masă - mai ales că știam că în interior, cum o dovediseră alegerile, în care noi avuseserăm sub 20 la sută, avem spatele destul de neacoperit. D-sa socotea uneori că cea dintâi cale e mai bună prin faptul probabilității unui mai mare câștig de teren în cazul unui compromis dar cu riscul unui marș cu spațiu gol între mișcarea organizată, dirijată și cea organică, aceasta putând provoca reacții uriașe și în timpul mișcării înainte și

68 84

în timpul - mai ales - eventualei retrageri - iar alteori că a doua este mai satisfăcătoare pentru că merge cu spatela mai acoperit, cu reacții și în timpul mersului înainte și în timpul eventualului pas înapoi, mai mici, dar în orice caz și cu desavantajul unei creșteri mai încete, cu riscul unei rămăneri la o poziție mai puțin avansată în cazul unui compromis. Cât privește situația dela alegeri care ne făcea spatela neacoperit el pune în special problema țărănimii, deși așa cum arăta seră alegerile chiar muncitorimea ne lăsase o parte de spatelă descoperită.-

Pentru situația aceasta grea socoteam că în afară de felul greșit în care se rezolvase în fapt problema națională și cu maghiarii, lipsa de muncă mai intensivă de lămurire la sate și partidul țărănesc al domnului GROZA care nu antrena proletariatul agricol și decât foarte puțini dintre mijloacele trebuiesc numărate printre cauzele care explică acest rezultat pe lângă celelalte clasice care rezultau din istoria dezvoltării economice și acțiunile partidelor istorice.-

Ca remediu imediat socoteam necesară o mare campanie la sate prin sau peste partidul lui GROZA.-

Ar trebui să scriu niște pasagii despre prietenia care ne-a legat pe PATRASCANU și mine și ceilalți în a-l ajuta și a face ceea ce am făcut. Si ea - dacă nu mai ales ea explică unele lucruri. Noi am fost din aceea care aveau harul și păcatul prieteniei. Ar însemna însă să fac literatură. Căci prietenia ca și dragostea e literatură, nefiind însă mai puțin viață .-

Aceasta-mi este declarația pe care o susțin și semnez.-

ss.Betea Nicolae

29 Nov. 1951.-

Declarație

Subsemnatul Bețea Nicolae născut în anul
1911 luna Iulie 1, comuna Făgăraș, județul Făgăraș,
fiul Mariei și al lui Gauril (*) Licențiat în
litere și filozofie, de profesie profesor
la Institutul Central de Statistică, dom.
în strada nr. Mureșcu 14, declar următoarele:

Știu că născut în anul 1941 pe Bețea, acasă la
el, zădărnici prin N. Gancea. Mi-a spus că are
conștiință de sentimentele și ideile mele
democratice și mi-a propus să lucrez politic
în acest sens. Am acceptat. Între lucrurile
mai importante care mi le-a încredințat
a fost legătura cu închirierea
care se găseau domni Terkari, Georgescu
Constantinescu, Bodnăraș și alții. Scopul
acestei legături era pedepzarea
introducerea de alimente și bani
întru deținuții politici și de alții
parte comunicări de ale deținuților
Min. Inter.

către partidul și studiul - în măsura posibilităților -
terenului și mijloacelor de apărare ale închisorii
pentru o eventuală încercare de a-i elibera
pe deținuți.

Am dus ~~(legătura)~~ încredințarea la bun sfârșit cu
Anton Ratin și cu Dancea
după încredințarea ^{care mi} a fost încredințată a fost
procurarea unui aparat electric de înregistrare
pe lângă și găsirea unui tehnician pentru ~~(acesta)~~
execuție. Am încredințat această încredințare cu
ajutorul a mai multe persoane al căror nume nu le
mai știu dar care știu că le recrutasem din rândul
una sau două, executanților erei, de muncă obligatorie
de la Inst. C. Stat.

La o altă de înmănare pentru 23 Aug cu Ratin, Pavel(?)
cu Dancea. În 23 Aug. mi reușe și nașam cu viața
din luptă urma să fugim în munte în mașinile care
li stăteau la dispoziție lui Belu.

În noaptea de 23 august l-am cunoscut pe domnul
Petrascu în casa lui Belu. Mi-amintesc că m-a
îmbrațisat și mi-a mulțumit în numele partidului,
rugându-mă să-i aduc niște documente(?) manuscrite
de la pleisti. Ceea ce am făcut. Dându-i apoi
mai multe probleme cu dânsul - m-a rugat să
mai trec, având unele preocupări de filozofie și cultură.
Ceea ce am și făcut, lucrând la "Problemele de mâine
ale omăniei" și celelalte cărți - la una cu dl. Golestie.
cum și la un studiu sau o convăntare a domnului
Mihail.

Mihail

Acesteia i-au urmat discuții pe marginea
 unchirosun ale - a D. S. ale "Problema stergului"
 privitoare la raporturile dintre unguri
 români, la Brașov sau Sibiu, la o manifestare
 maghiară și germani nearborând steagul
 românesc. Am scutit și eu că o astfel de
 atitudine este provocatoare, că acest dispreț
 al maghiarilor și nemților față de români nu
 poate decât să-i întărească pe aceștia din urmă,
 obligându-le la reacție.
 Am mai lucrat ^{într-un} la problema obștilor și la
 lucrurile de de, care era profesor la Alina.
 Și apoi, am discutat discursul dela Cluj, în principiu
 în care Domnul Petrescu și în mine scoteam:
 în urma deciziunii tuturor puterilor la conferința
 dela Paris, dictatul dela Viena fusese declarat
 nul și neavenit. Netransformarea în fapt a acestei
 hotărâri prin plecarea, trimiterea la urmă, a
 maghiarilor, căteva sute de mii, veniți în rolul
 de baza dictatului dela Viena, ruinând casele
 și locurile de muncă ale românilor fugiți sau
 alungați nu numai că nu acapereau în fapt
 o decizie și un principiu hotărât și recunoscut
 al tuturor puterilor dela Conferința dela Paris
 dar - dincolo de o defecțiune a românilor în
 drepturile care le auveau și care le-ar fi revărsat
 împingea românii prin acest contrast dintre
 principiu și act dintre la calitate și realitate
 și creștea în puterea guvernului român este
 o manevră înaltă națională, etichetă vinul
 drept apărare obligându-l, în fața acestei situații
 să reacționeze și ci belagat neîncreșterii,
 la liganie, marșul de totodată, în fundul
 închisuri și îndetărtându-l în chip categoric
 1. de la

121 88
organizatii democratice și în special din partidul
comunist.

Cecare nu vedeam noi atunci - în vremea aceea - era faptul
că aceleasi probleme se puneau și în Ungaria, că ei care
ar învenit și lucrurile se ar fi învenit și acolo și de
că peste legalitate există un caracter de întreg și mar
de în de hărta a lucrurilor față de care viziunea
noastră era - contrastantă - subordonată imediată lui
regulității, comunității lui. Maghiarii care ar fi plecat
lăsând casele și funcțiile li laze continilor, ar fi dus cu ei
și sentimente doșpite de ură iar cealaltă comunitate
maghiară - nevenită în urma dictaturii dela liena și care
ar fi rămas - n-ar fi putut nutri, nici ea sentimente mult
mai bune, învenind de data aceasta din partea lor,
comunitatea română maghiară.

În vremea aceea în a fost hunc tu e noastre
de boala dela care a plecat dintr-un
pătat, canu în diu, sau de la cea
dun discursul dela ceu a nice nu marea lui
frământare, acut și fiind de câte unii din
membrii comitetului central că are a în tuden
naționalistă. Continua să crească și din
eu că acești membri nu au dreptate iar
se vorate că - în chih conștient se nu
le luca prin a tituolicea de care a ia
se luca în slup în interesele lor maghiare.

Lucrurile se mai complică într-un
congres cihena il ataci spundnd că
- în tura discentie în nu mai știu
h. re lu

73 5
problema - n-are drept de curant pentru ca
este de origine nobila.

122

Am obtinut-o care it face dupa an al partidului
oamenii. Tatara cu n-l ameninta.
Era intr-o frumintare caldura - intun haian
de ginduri, agitata de amenintari - nu mai
sti in toate - de felul celor subliniate mai
inainte.

Intr-o caz la plecarea congresului justitiei
din Belgia, primind pe geam, mi-a spus, la un
moment dat "1942 putea sa nu ma mai intorc."
Am uitat sa spun ca inainte de aceasta
qualitatem implene - cred ca dupa ce mi-a
dat Herant Torosian un telefon ca Andrei
e in pericol - situatiunea este, tratind si
asa si eu ca datorita celor intamplate sunt
destule motive de ingrijorare. Nu mai stiu
dacă inainte sau dupa congresul din Belgia
mi-a spus ca libertatea si viata (?) ti este
in pericol.

Da-mi re-ma intrare - eu urma sa ma
ascund, stiindu-mi relatia de prietenie
blinda sa si mine.

Si a intors, stiind uneori, dupa intrarea ca
a facut bine, pericolul nefiind atat de mare,
alte ori ca a facut bine. In orice caz
nu era mai linistit.

Intr-una din zile i-am spus ca ma cheama
Lamuel Dr. Manuile si m-a rugat sa-i
B. Zehn

găseră un mijloc de a scăpa din țară, întrucât
 are sentimentul că ar putea fi arestat
 data fiind rădădăria sa, cu unul dintre miniștrii
 naționali - țărâniști și că e sigur că poate
 conta pe ajutorul meu. Am acceptat. Dr.
 Manuile ajuțăându-mă de meste ar în
 timpul funcționării mele la Y.C. Stat, când eram
 urmăriți drept comunisti și la un scandal
 într-un restaurant, foarte când am lăsat
 cu scaunele am fost îndrăgiiți

am făcut prin cineva cunoștință în Australia
 Mac Mahalașcu care a acceptat cu condiția
 să i se plătească un preț în străinătate de
 azilatar și să i se plătească la fiecare
 doctorul Manuile era din ce în ce mai grav, în
 mai ales că - diminuează - Ionescu Bodușor
 mi s-a născut prima - Ionescu Bodușor
 a lui păre de la Manuile și de
 de a se bina de la. Patrașcu care a
 efritat a vreme război în acea țară, în
 cu la Manuile.

De Patrascoiu urma să, întâi, în Elveția
 dar apoi s-a dus cu acela ar putea fi
 implicat în ațuturi se lățăzile să plece
 în Australia.
 În orice caz chestiunea cu cantina
 a. de la

a viața mui și organizarea plecării. 75
 revine în întregime, Rația care m-a putat 124
 fiind caninilor de mine. Am acceptat deci
 acest lucru ca etichetă de renaștere.
 Individuul și de pînă trecînd peste
 aceste considerente de legalitate. Este în
 zbur cu înam fast indiferent nici de părerile
 bunii care a avea de Boudhism de spre
 el. Mănușile și gesturile de a mîi
 ajută atunci înol era în pericol - de
 a avea o pînă bună de spre de a
 atunci ca un act de pasivitate, sau fiind
 că în mîna în care mîi caninilor
 cinstit și suferă considerate care fi de
 a ducă.

Am primit de la Patrascanu care s-a dus
cu in strainatate multe de hime si lazi
daua dintre cetera lui o scrisoare de la
de Valerentia - curuia si spusese - dintre
prieten de la sau, cred, scrisor.

Anton Rădulescu mi-a adus o scrisoare pentru
facultatea de Filozofie și Litere din
Paris, eu pentru doctorat iar Anton
Rădulescu pentru continuarea de studii.
Trebuie să...

Trăburia să ne imbarcăm undeva pe un câmp sau pe un aeroport ca într-o călătorie părăsire.

Amare patria, cum rebus illa inani, n' i'az
in d'lin

venirea și iar a decidera până când va
hătără / Iratea unora ci herica lui me este
atât de mare și ci trebură și mai astăzi
radu dău a mării și și este reme m d
ame nintă țară.

12
 Martele în viaa mea au sedit multe - cine
 ptie toate nu i au bine în stăruire, spure,
 și din zăgar și puse de după condiție cum era
 și trimitea cu aceste bagaje. Și nu amili
 o promisiu și i trimitea aceste bagaje printre
 în noaptea și o lua de la, în engleză sau în American,
 urmări și duzeu aceste bagaje ci am în diahai
și le are în viaa iată și, la înălțime, unde
 unde a să așezăm în câmp la înălțime și le,
 rămânând și i înălțime la înălțime și le,
 și om va să și le înălțime și le.

L'oum me dit rien de ce d'eglise et me remercie
incofinement la L. Makhiri.
Si, c'est tout.

Si, ceda, tot el era intr-a magiia in care urcau
cu Raia si in dom intesa care trebuia sa fie
interpretat pentru ca de la. Makui-ko spunea ca
este zeu si el de ce era si cu un foarte minis.
Am tot urmasii de a mari si a te lui
si tugiin din ca in a opti ze si am asund in
ma ascund - nu mai stiu in nici un fel de
te imprefectate in care ingineru eni ba zile
in care era ascund si a la tui Abat
Ma nate la de aici una si tugiin

cu tobițe a haren sau Moș Maralescu cu
combinate eșuieră, fără mine pentru că eu n-aveam
bani. Nu mi-amintesc amănunțile în legătură
cu vestea dar imi reamintesc de un plan cu
activitate națională, prin forță, la
care, în urma rugămintii mele foarte sfidătoare
și asociat și Pavel.
Am cauzat plecarea nu a mai avut loc năstire.
Oicunm Pavel a fost rugat de mine - am cum vreau
rugat pe mine aici la - și a acceptat foarte
grea.

Moș Maralescu și cu inginerul Vasilescu auând
bani au plecat - eu în viziune de mi. de
la costă drăgul - prima organizație care
se vede la începutul plecărilor. În cauză
Vasilescu am fost arestat. Cât timp a
de. Putrascanu, imi amintesc de alegerea din
la când convocând alegerea de la
Arad și la rugămintea unui membru al
Comitetului Central ca să prezint și scris
și situație reală a celor alegeri - la sau 196
sufă - mă rugat și nu am avut de a se
aceasta în fața situației și mi s-a spus că
cum am o popularitate foarte mare chiar
dacă și în celelalte regiuni și a fost
mai mare procentul.

În teleg și te cutare și în București
cu de a se lăsa a domnului Patrascanu
și a fi client regimului de dictatură
și a lăsa o lină România și situația
fără greș, la fiind un
Adu.

7810
dintre conducători. partidului comunist
din România și realizatorul actului
de la 23 August.

127
Oasul de plecare se făcuse la 10
de către regimurile capitaliste ca fiind
de speculare a unei decompuneri a put.
și ca o implită reînnoștare a lipsei
de realizări a regimului de democrație
populară, dacă chiar membrii partidului
fug.

Într-o de discursul de la Cluj - în care din
discuțiile care le auzeșerăm împreună
doar una să mai tină într-un rezultat tot al
unor discursuri și a unei prezențe care
a făcut sem. - Oasul de plecare
care încă într-un moment în care mulți
care așezati în nucleul capitaliste făceau
a lui și a reacției o stare de răz
antisemită creșterea.

Rezumarea lui că așezarea inferit
câtă în înțelesul lui și a lui fasciste
naționale fiind și o lăsați de bucuri
- creșterea de direct la o anumită
și la repunerea în posesie a bucurilor -
procedam cu lucrurile au așezat
limiți și cu direct la o anumită
a lui și a lui generaliza
de la tot la tot și a lui și a lui
antisemitismul. Argumentul de - a
obținut / H. R. L.

128 77
teleminuho. Te k e a d a u r e l e p r o p r i u l o r d a i
t r a f i d e n e a m r e c h i a r h e s u f e r i n t e l e t a l e
p r o p r i i, o l i n c a l a d e u n a n u m e a s p e c t e l e t i c
n u f a c e v a b i l i s u b s a m u i d e l o g i c d e m o c r a t i c,
i n v i c e c a t n u c o m u n i s t - m e - o p r e t e r t i e s a u
u n t i t l u. N u t a f i e n r e s i - s p u n c a m n o i. a u
s u f e r i t h e n t r u d e m o c r a t i e, u n u a u s u f e r i t
d i n l i b e r m e r i. A d i c a d i n c a u z a u n o r d i s c r i m i n a r e
h e c a r e a u a c c e p t a t a p a s i v s a u a n e a r i.
E u t l i n d i m p a t r i n a e r i, d a r h e l e g a n d - o
d e c e l e l o t t e m e d u l a r e d i n t r i n s i c t e m
i n t r e g l e e t h l a t a r e.

P e a c e a l a l i n i e s t a r f i d e l t a i s u r a t
d i s c u r s u l

I n t r e d i f e r i t e l e - f o a r t e m u l t e d i s e n t i h e
d i f e r i t e p r o b l e m e - a u t e, a m i n t e s e c a t e r a
d i n t r u a c e l a a u l a c a r u r a h e a m a p r i d
m a i l u n g.

C h o l i n e a t a n a n i l o r. I s t a m e t e a - a p i s e r i s o r
c a n t a n t i t u t i n i m a s a u c e a m a i m a r e h a r b
d i n e a t r e l e c o t a r h i l e l a d u l a i m a t i o n
c a b i t a t i s m u l u. A p u n o d u - i p h e r n a l i t e r
c a t a r t e d i n t a r i n i e s o l e d i i n s a i c a b i l i t a t i
l a n s u t i n e. c a e s t u n t r u a p r e m e h e c a s a r
o l e - a m i p u n a r i a m l e a t c a b i t a t i s t i c o r
p i d e l a o r a p i d e l a s a t e p i d e l a n i s u a r a
n u t r e a p r e m e o r b i f i c i a l, c o n e r n i e t a c t i c o.
s i c o d e a t f o l o l a c i r e a l i t a t e a m e t i s h i
c i d e f a c e. h a t r i n i l e a g i l o r o l e d e s t a b i l i t a t e
n a t u r a l u, d e s t a b i l i t a t e a h e l e r a o l e
c a n d i t i a n a m i n c i a l a c t i z e s a i a
a l e l a s d r u n, o l e p e n a r a p i n a
o l e l e r e. A. B a t u

130 131

Si in via ca, trebuie sa ne aparam intuitivismul
si chiar daca este un fragmentarism
reputat spune ca intuitia si dimple este activist -
este prin ea curiozitate, dacti fiind natura
si activismul de curiozitate. Stric, foarte stric
spandind si intuitivismul nu este nici
activist si nici pasiv. In drumul nostru
sa luam in considerare intuitivismul la arhive
si la altele, in ce priveste activismul si
curiozitatea, sa luam intuitivismul si
activismul dintr-un punct de vedere mai
complex si activist, si
el ne va arata de fapt un fel de observatii
si de activitate de curiozitate si de meticolozitate
discriminare, la o structura de activitate
si de activitate.

Doctri. totalitar. lui poziția socialismului
față de comunism nu implică aceleși contradicții
care se au în vederea celelalte treceri din
istorie, de la o structură socială și politică
la o altă structură. De aceea că nu
pentru o intrare critică și autocritică în
real fel înțelegându-se înțelegere nu doar mai tace
prin obținerea fazei. Eu socotesc că merit
facea război război, greș, numai că simțart
a supra a mai mulți și înțelegându-se mai mult
prelucurii născuți născuți mai mult
femei; născuți născuți născuți. Eu este
înțelegându-se mai greș pentru că nu a sufere
mulți și înțelegându-se mai mult pentru
înțelegându-se mai mult.
Și ca să așez pe față dacă această
Nu este.

separatare a prezentare a ceea ce dintr-o dată se
 trece de dinainte, din istorie, de la o structură
 economică socială și politică la alta — ducă
 prin această împărțire a prezentului în foarte multe
 rameni, într-un timp lung, prin critici și autocritici,
 se câștigă rezolvate poziții, de progres, mult
 mai reche de decât prin toate și etaloze care
 auzeau lor mai înainte în momentele întotniri
 decizie dintr-o dată clare — în durerea unei faceri —
 problema zămintelor de la început. Întotnirea etalozei,
 aceea e echin cu ceea ce era, a lucrurilor
 valori, expresie a unei clare cu ceea ce nou
 etaloze a lucrurilor noi — de obicei sub
 formă de rezoluție, prin puterea de etaloze,
 de dinamism din acel moment — ca o capsulă
 de mac care — și aruncă sămânța — iar hutea
 să nu fie inferioară ca timp căi relații
 linistite, neetaloze, de critica și autocritici,
 etaloze hutea aduce într-un moment sau
 în cântă legate de el prin forța matrice
 condensate rezultatele obținute la cea altă
 căbe.

Ceea ce este absolut sigur habib este
 avantajul justitiei și etic al acesteia.
 Olanda căi, ca făcând să interese mai mult
 o manifestare (gesturi) generală întregi,
 Olaz mai mult, tări merde de război ?
 viațific care hutea și nu numai și foloate

ci și în da citorul celui pult - în spiritul
diagonale - și fără acele distrageri ale bunu-
economiilor de cultură și de civilizație care
le aduce câte oca din tîm.

Astăzi discuția a fost aceea asupra implicațiilor
criteriilor despre care vorbim la noi literatură
literelor și revistelor de democrație populară.
Sînsul socotim că noțiunea de critică este
o noțiune care implică un olerans periodic
în economia generală a unui sistem, cu
implicând deci și gîndul dar și revizuirea, o
cădere hronologică, un imbat cu ieșire.

Ori după hărerea de calitativismul este a țării
de sfîrșit și aceasta nu mai poate primi
numele de critică, creșterea lui nemai putînd
într-o altă de noțiune.

Astăzi discuția a fost aceea lăcătî de la
acutătia care a fost făcută că este de
origine nobilă și că implică și prin aceasta
origine și chiar hărta neolea și rețetă
adevărata - interese ale mîntorimii.
Mi-a vorbit despre ei 30 de ani de activitate
comunismului, mi-a arătat mai multe fotografii
în care erau plini de senze, un obrazul - ochi
zîmît. și socotim, cum am creat și cu
că de terminarea originii nu este
constrîngătoare și că dacă ea este hărta
condiționantă, în adît mai înțeleg
atare personalitatea neolea care
a demonstrat cu adît mai mare cred

meritul aceluia, dar marfă și a
 treburilor existente, a unui saint
 just din revoluția franceză care deși
 de origine nobilă a fost printre puținii
 conducători în această revoluție, perfect
 consecvent, urmărind și reținând interesele
 stării a treia, adică interesele răscămii.
 Dacă marfă sau artă sau neguți existența
 lui Napoléon și a lui Engels - marțale a
 lui Engels - este din marea burglie și
 totuși lăstăie de totă prima și ca tot
 titlul imitativ burglie și calitativului,
 pentru partea muncitorimii.
 Dacă artă și - Jevic artă și în sine
 din rătăcirile de cel mai mare conducător
 al muncitorimii.
 Am considerat și Patrușca și cu
 această acțiune este de origine nobilă
 drept un act de hrănare și de anihilare.
 O altă obiectivă a fost crea artă și în
 care treburile de deservite migrația de
 populația noi, ca creșterea condițiilor
 dirijate de guvernămînt de libertate
 a migrației de ritm, natural, organiza
 comunității. Pentru a exista o anumită
 de ritm comunității este necesar organizarea
 înseși de ritm și de ritm. Ele, din punct
 de vedere ideologic și fizic legat și în sine
 recitac, dar real natura și nu în sine
 ritm și dirijat secundar - ritmul organic,
 lucrând independent sau quasi independent)

(Se înțelege chiar - nu volută - cu mișcarea organică și o ia mult înaintea celei organizate și dirigiate, obligându-l, așa cum se întâmplă în el, cum mărturisește Lenin "tebulia noastră mai târziu decât toate(?) și în cele neavutătoare" cu ea începuse de fapt cu noi eram varcun în urmă, și cu momentul și cu pregătirile. Ca atare ea nu mai putea fi în urmă, fără primejdie, în loc. Ea nu mai putea fi sau nu mai tebulia timbru în la pentru că noi nu eram gata. Acum treburile și deciziile de comandanti se dau ordii de înălțare lusterii - a urcu de frunt - și înca zău se pînă lui la sol de la săi - și arestele comandantului și și nu mai lusterii

În înțelegerea acestui ritm în construcția unor compromisiuri - sau toate acestea cu lusterii deciziile între socialism și capitalism se va da mai târziu, până atunci fiind vorba de hațchi de echilibru momentnice care pot obliga și hațchi în alai, retragerii - la înțelegerea deosebită de hațchi lusterii: (1) de a grăbi ritmul, hăh mai mult pentru că la vorba de a face un hațchi înapoi să fi tată? de astel de înainte și (2) de a se face mai licet, cu senialul cu și între astel de înțelegerea de echilibru te hăh obligă să dai înapoi în hațchi și astel să fi foarte în urmă sau în orice caz mai în urmă, dar cu avantajul de a nu crea întarcindu - te dintre situație foarte favorabilă în una mult mai puțin sentimentul stăruinșii noastre - mai ales că ptimii cu în interior, cum a dune dizești alegerile, în care noi a înțelegerea su hăh de sută, avem spatele de astel de neacoperit. Și oarecătă neavut cu cea dintre cele a mai bună înțelegerea hațchi lusterii. unu' hăh mai aze căști g de țerești în cazul hăh i ca înțelegerea

128
dar cu riscul unui meci cu statul gol între mizerie
organizată, dirijată și cu organizații, a cămăstă
puterilor proruca reacții uriașe și întinșul mizeriei
înainte și întinșul - mai ales? - eventualei tragedii
- iar asta ori că a doua este mai satisfăcătoare
pentru că merge cu șuttele mai acelușe, 135
reacții și întinșul her și lui înainte și în timp
reacții și întinșul her și lui înainte și în timp
Orie cu 2 și cu de subahtajul unei creșteri
mai multe, cu riscul unei răzvrăti și a porții
mai puțin a născută în cazul unui camstării.

136
Fără nimeni, ~~total~~ situația de la alegere care
ne facea șuttele neacoperite și pune în pericol
problema țărănimii, deși, aș cum arădase la alegere
chiar muncitorimea ne lăsa să lăsa de șuttele
descoperite.

Pentru situația aceasta grea locuștii și înofar
de felul greșit în care se lăsa să se lăsa în fața
problema națională cu magliari, lipsa de muncă
mai intensă de lăsa să se lăsa și lăsa să se lăsa
țărănimii al dammării. Graza care muncitor
hale țărănimii agricole și de cel foarte puțin
dintre muncitorii țărănimii numărul și în
câmbul care muncitorii acelușe lăsa să se lăsa
celelalte clase care redau din istoria
dura și țărănimii economice și acțiunile țărănimii
istorice.

Ou remedii imediat trebuie necesari și mare
campanie de șuttele prin șuttele țărănimii și
grața.

— — — — — N. 3. 14
Ar trebui să scriu niște pagini despre țărănimii
care ne-a legat de țărănimii și mine și țărănimii
în a-l ajuta și a face ce am făcut. Și a-l
mai ales ca - aplică ^{un} muncitorii și a-l
din aceea care au au lăsa și țărănimii
și înșumea și să fac țărănimii. Căci țărănimii
și dragostea e literatură, nețărănimii și țărănimii

Recap of minutes discussion on
in relation to research

29 Nov - 57

A. Zuck

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

30 Septembrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și 30 minute. Interogatorul s'a terminat la ora 20,30.

Nu, Căpitan de Securitate MORARU GHIRAN din Ministerul Sec. Statului, am interogat în calitate de anchetator, Numele BETEA Pronumele NICOLAE

Anul, luna și ziua nașterii 1911, Iunie 1. Locul nașterii Făguraș.

Cetățenia română, Naționalitatea română

Apartenența politică P.M.R. din ce an 1947

Studii: Licențiat teologie Blaj 1932-33, Licențiat Filosofie Cluj 1938.

Profesia funcționar. Ultimul loc de muncă și funcția Inst. Central de Statistică - referent șef la Of. de Studii. Ultimul domiciliu București str. Dr. HURESCU Nr. 14.

Situația familială necăsătorit.

Originea socială tatăl: Gavril (decedat) șef de gară CFR, mama Maria, casnică - fără avere.

Activitatea politică până în 1947: Uniunea Patrioților și P.M.R., a participat la degerile 1946 cu B.P.D. la Arad.

Decoratii, distincții și premii guvernamentale, nu.

În ce armată a făcut serviciu, grad funcție nu - scutit de absolvent al teologiei.

Dacă a fost prizonier: nu.

Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce: nu.

Dacă a participat în bande, în organizații contra-revoluționare: nu

Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost condamnat: nu.

Întrebare:

Când și prin cine l-ai cunoscut dta pe DUCUETIU PATRASCAIU?

./.

SS/NIC. BETEA

92

Răspuns:

Pe IUCHETIU PATRASCANU l-am cunoscut în anul 1944 în noaptea de 23/24 August în locuința lui HERANT TOROȘIAN, prin HERBERT ZILBER sau HERANT TOROȘIAN.

Întrebare:

Care au fost relațiile dintre dta și IUCHETIU PATRASCANU?

137

Răspuns:

În primele zile după ce l-am cunoscut personal IUCHETIU PATRASCANU mi-a încredințat sarcina de a mă deplasa cu o mașină dela fostul palat regal la Solana Tapului pentru a-i aduce manuscrisele cărților sale aflate acolo, sarcină pe care am îndeplinit-o.

În aceleasi zile l-am însoțit împreună cu RĂTIU ANTON la Ministerul de Justiție, pentru a lua ministerul în primire.

Datorită unei prețuiri deosebite pe care mi-o acorda, relațiile dintre noi au devenit din ce în ce mai strânse, devenind relații de prietenie. Întâlnindu-ne adeseori la HERANT TOROȘIAN acasă sau la ZILBER, PATRASCANU mă consulta în legătură cu aproape toate lucrările sale, cărți,

discursuri, conferințe - discutam împreună problemele culturale, politice și sociale legate de lucrările și acțiunile sale politice. PATRASCANU mi-a încredințat misiuni de încredere în campania ajutării Maramureșului, în problema moșnișilor și în campania electorală la rad, unde el a candidat și a fost ales deputat - precum și în încercările pe care le-a făcut în anul 1947 de a fugi din țară.

Întrebare:

Arată dta care au fost motivele pentru care PATRASCANU a vrut să fugă din țară.

Răspuns:

PATRASCANU a vrut să fugă din țară de teama consecințelor pe care le-ar fi putut avea activitatea sa politică care era în desaccord cu linia politică a partidului; pentru că el a introdus în sectoarele sale de activitate o linie a sa proprie, îndreptată împotriva liniei politice a Partidului. De această linie a sa PATRASCANU a dus o serie de acțiuni îndreptate împotriva liniei partidului și guvernului față de care atitudinea partidului devenea din ce în ce mai fermă - fapt ce-i producea teama de urmări.

./.

sa/HIC.BETEA.

PATRASCANU ne infiltrasa - mie si celorlalti din jurul sau chiar teama ca viata sa ar fi in pericol, determinându-ne astfel să acționăm în vederea fugii lui din țară.

Intrebare:

138

Ce acțiuni duse de PATRASCANU împotriva liniei Partidului și Guvernului, cunoști deta?

Răspuns:

În anul 1946 PATRASCANU a ținut în Ardeal - la Cluj și Sibiu - discursuri cu caracter naționalist, care au fost folosite de reacțiune împotriva Partidului și Guvernului. Înainte de a ține aceste discursuri, PATRASCANU le-a discutat cu mine și cu alți prieteni și colaboratori apropiați ca ZILBER, LENA CONȘTANTE, HARY BRAUNER - toți fiind de acord ca PATRASCANU să țină aceste discursuri, deși Comitetul Central al Partidului era împotriva punctului său de vedere.

Campania de ajutorare a Mar mureșului, reconizată și inițiată de Partid și Guvern, dusă prin Ministerul Justiției, au fost transformate de PATRASCANU și cei din jurul său în campanii, respectiv în acțiuni cu caracter personal-popularizându-l pe PATRASCANU ca persoană, inclusiv poziția sa în chestiunea națională.

Mai menționez că PATRASCANU - călcând disciplina de partid - ne comunica și discuta - cu mine și cu ceilalți din jurul său - discuții avute în sânul conducerii Partidului sau cu fruntași ai Partidului și Guvernului.

Intrebare:

Care sunt persoanele prin care PATRASCANU își realizează acțiunile sale îndreptate împotriva Partidului și Guvernului?

Răspuns:

- prietenii, colaboratorii apropiați și aderenții ideilor lui PATRASCANU - prin care el își realizează acțiunile sale politice îndreptate împotriva Partidului și Guvernului erau ZILBER, HARY BRAUNER, LENA CONȘTANTE, HERANT TOROSIAN, cu RATHU ANTON, NICSA REMUS, RUFENIAN TEARCOIL, COLORENTIA și LAVEL CONSTANTIN. Deasemenea știu că SABIN MARUÎLA era un simpatizant al lui PATRASCANU și al ideilor sale.

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost

./.

~~94~~

citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu
cele declarate de subsemnatul.

ss/NIC.BETEA

139

Anchetator:

Cpt.de Securitate

Gh.MORARU

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arrestatul BETEA NICOLAE, de profesie funcționar,
născut la 1. iunie 1911 în Păgăraș, fiul lui GAVRIEL (decedat)
și MARIA, cu ultimul domiciliu în București str. Dr. Herescu
Nr. 14.

Interogatoriul a început la ora 15,20
și s'a terminat la " 20.-

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu din 30 Septem-
brie 1952 ai arătat că BUCURTIU PATRASCANU a vrut să fugă
din țară. Arată data când ai discutat prima dată cu PATRAS-
CANU referitor la fuga din țară.

Răspuns: Primele discuții cu PATRASCANU, referitor la fuga sa
din țară, le-am avut în vara anului 1947. Nu-mi amintesc de
conținutul acestor discuții, dar în orice caz ele au existat
referindu-se la înrăutățirea situației, respectiv a pozi-
ției sale politice și necesitatea de a se pune la adăpost,
fugind din țară. Nu s'a luat însă nici o hotărâre precisă.

Înainte de a pleca PATRASCANU la Conferința Ju-
riștilor de la Bruxelles, întâlnindu-ne de câteva ori, am re-
lăsat în discuție această chestiune și cu această ocazie
PATRASCANU a pus deschis chestiunea fugii din țară, adică
de a nu se mai întoarce de la Bruxelles.

Intrebare: Ce ai discutat și hotărât înaintea plecării lui
PATRASCANU la Bruxelles, referitor la rămânerea sa în stră-
lătate?

Răspuns: În convorbirile ce le-am avut cu PATRASCANU înain-
tea plecării sale la Bruxelles, discutând referitor la înrău-
țirea situației politice.

tăţirea situaţiei sale - ca urmare a acţiunilor duse împotriva Partidului şi Guvernului - PATRASCANU mi-a spus că este posibil să nu se mai întoarcă în ţară.

În ultima convorbire era decis să nu se mai întoarcă în ţară dacă nu intervine între timp nici o schimbare - urmând a mai reflecta la Bruxelles şi a aprecia situaţia. În cazul că rămâne un stabilit să ne dea un telefon - într-o zi şi la o oră anumită.

Pentru convorbirea telefonică am stabilit o anumită parolă, pe care nu mi-o amintesc şi care însemna pentru noi că nu se mai întoarce.

Această convorbire telefonică a fost stabilită din iniţiativa lui PATRASCANU de teama ce o avea că rămânerea sa în străinătate putea să ne pună în situaţia de a fi arestaţi pe motivul că fiind prieteni şi colaboratori apropiaţi nu am fi străini de fuga sa şi pentru a şti din timp ca să putem trece în clandestinitate.

Menţionez că înainte de plecarea cu am luat de la GOLOPENTIA una sau două scrisori şi i le-am dat lui PATRASCANU, pentru a-i servi în cazul rămânerei în străinătate. Conţinutul scrisorilor nu-l cunosc.

Întrebare:

Arată data unde şi cum ai aşteptat convorbirea telefonică stabilită cu PATRASCANU şi dacă aceasta a avut loc?

Răspuns:

În seara zilei stabilite m'am întâlnit cu NICSA REMUS cărui i-am spus că în acea noapte urmează să dea PATRASCANU un telefon, prin care să ne comunice printr-o parolă dinainte stabilită de mine şi PATRASCANU - dacă rămâne sau nu în străinătate. L-am trimis pe el în Ministerul de Justiţie ca să aştepte telefonul - prezenta sa la telefon fiind firească, el fiind procuror la Cabinetul Ministrului. NICSA a aşteptat telefonul până după ora stabilită, dar PATRASCANU nu a telefonat. A telefonat însă a doua zi, iar în ziua următoare s'a întors în ţară.

Menţionez că întoarcerea sa m'a surprins, ştiind că la plecarea a fost atât de decis să nu se mai întoarcă.

Întrebare:

Ce ai discutat cu PATRASCANU - după întoarcerea sa de la Bruxelles - referitor la motivele întoarcerii?

Răspuns:

Discutând cu PATRASCANU referitor la motivele întoarcerii sale în țară - el mi-a spus că a apreciat că pericolul nu este atât de mare și că trebuie să mai așteptăm să vedem ce se întâmplă. Răspunsul nu m'a mulțumit socotindu-l nesatisfăcător.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele declarate de mine.

ss/110.BEREA

Anchetator:

Cpt.de Securitate

Gh.MORANU

Prezentul proces-verbal de
interogatoriu este identic
cu originalul. - 98

Interogatoriu

La ora 14.30 + ora a 14.30 or 14.30 după ce avionul
a fost pilotat de MAX MAROLSCU și ZAHARIA

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arrestatul BETEA NICOLAE, de profesie funcționar,
născut la 1 Iunie 1911 în Măguraș, cu ultimul domiciliu
în București str. Br. Morescu 14.

14 Octombrie 1952, București

Interogatoriul a început la ora 17.45
și s-a terminat la ora 23.30

Întrebare:

În procesul verbal de interogatoriu anterior,
ai arătat că problema fugii lui PATRASCANU din țară s'a
pus prima dată cu ocazia plecării sale la Congresul ju-
riștilor dela Bruxelles - în mod concret și deschis.

În scopul rătăcirii - ce încercări și pregătiri s'au făcut
în vederea fugii din țară a lui PATRASCANU și a altora
din jurul lui - după întoarcerea sa dela Bruxelles?

Răspuns:

După întoarcerea lui PATRASCANU dela Bruxelles,
prima încercare de fugă din țară s'a făcut cu un avion,
ce urma să fie pilotat de aviatorii MAX MAROLSCU și
ZAHARIA - aceasta în toamna anului 1947.

După eşuarea acestei încercări s'a proiectat o
nouă plecare cu avionul, - cu un pilot al cărui nume
nu mi-l amintesc, dar care între timp s'a prăbușit cu
avionul.

O altă încercare a fost plănuită tot cu avio-
nul prin forță - locul piloților dintr-o cură regulată
a unui avion MARC urmând să-l ia MAX MAROLSCU și ZAHARIA
După ce și acest plan a eșuat și după ce - înoc
înainte de ocazie - PATRASCANU a refuzat să plece în
acel mod, comunicându-mi că să plecăm noi fără el, iar el
va pleca ulterior prin alte mijloace, au urmat o serie
de proiecte pentru plecarea mea, a lui MAX MAROLSCU și
eventual și a altora din grup. Plecarea mea și a lui MAX
MAROLSCU se punea mai acut, deoarece noi fiind în elanul
de a pleca...

99

unitate, urmărită de organele de stat, arătarea noastră ar fi putut duce la descoperirea lui PATRASCANU.

Întrebare:

Arată Dta - cum a fost organizată fuga cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU și ZAHARIA - adică primul plan de fugă cu avionul, în toamna anului 1947?

Răspuns:

Flecarea ar fi avut loc dola Timișoara și Arad, cu un avion PARS, pilotat de MAX MANOLESCU, în cursă regulată, cei care urmau să fugă urcându-se în avion cu bilete luate din timp, ca pasageri obișnuiți.

După decolare - cu un pretext oarecare și la un anumit timp - trebuiau să fie scoși din cabină radio-telegrafistul și mecanicul de bord și imobilizați. În eventualitatea că pilotul secund nu ar fi putut să fie înlocuit de ZAHARIA prin simplă cerere colegială - urma să fie imobilizat și el în cabină. După aceste operațiuni, urma să fie schimbată direcția spre Italia sau Turcia, în raport cu starea vremii.

Menționez că prezența lui PATRASCANU la Arad, de unde urma ca el să se îmbarce în avion, era justificată ca o călătorie de inspecție, el fiind și deputat de Arad.

Deasemenea menționez că în ipoteza că în funcție de condițiile atmosferice am fi ales ruta Turcia, CABIN MANUILA ne-a precizat că sosirea noastră acolo va fi anunțată și vom fi așteptați.

Întrebare:

Ce alte mijloace ați stabilit să folosiți pentru imobilizarea echipajului - în cazul că metoda arătată mai sus n'ar fi dat rezultat?

Răspuns:

Mi-am amintesc concret de alte mijloace precizate, dar sunt convins că am fi folosit pentru intimidare sau constrângere și alte mijloace, iar în caz extrem chiar arme.

Întrebare:

Ce persoane urmau să fugă din țară cu acest avion?

Răspuns:

Cu acest avion urmau să fugă din țară PATRASCANU, DR. CABIN MANUILA, LERA CONSTANT, soția lui PATRASCANU și NIC. BETA

100

...soția lui MAX ULLA, DANIELA, ...
...soțiile aviatorilor și subsema-
...
...soția lui MAX ULLA, DANIELA, ...

Intrebare:

Arată Dta, când și unde s'au stabilit cele ar-
tate de Dta mai sus, precum și cine a participat la
discuții?

Răspuns:

Cele artate de mine mai sus în legătură cu
planul de fugă s'au discutat și stabilit în conferințe
ce s'au ținut la locuința lui FLORENTIN ȘTEFAN, cel puțin
în două rânduri. La discuții au participat, cel puțin
într'un rând, următoarele persoane: DR. DANIELA, MAX ULLA,
LESCU, RĂDULESCU, DANIELA și eu. La constituirea dela
FLORENTIN ȘTEFAN - la care au participat cei de mai sus,
s'a stabilit ca plecarea să aibă loc la o dată aproxi-
mativă foarte apropiată, fiind vorba de numai câteva zile,
urmând ca data precisă și ultimele detalii să se sta-
bilească la o nouă întâlnire, timpul și locul acestei
ultime conferințe nu-l mai știu și nici unde a avut
loc - în orice caz eu nu am participat la ea. eu - eram
la o altă locație.

Intrebare:

Care au fost cauzele pentru care acest plan de
fugă nu a reușit?

Răspuns:

Acest plan de fugă a eșuat din cauză că MAX
LESCU a fost arestat de către Controlul Ierarchic pen-
tru faptul că a fi încercat să scoată clandestin din
țară niște valută - iar dela Controlul Ierarchic a reușit
să fugă. În această nouă situație, el fiind ascurt și ur-
mărit de mitrități, deci nemai fiind la FARO - inevitabil
planul a eșuat.

Intrebare:

Arată dta ce ați întreprins în legătură cu tran-
sportul bagajelor - înainte de oare? unde din țară?

Răspuns:

Bagajele urmau să fie trimise în străinătate
prin Legăția Americană - pe baza relațiilor ce le avea
acolo SABIN DANIELA. Am avut o primă întâlnire cu un ame-
rican dela legăție la Institutul Central de Statistică
- în cabinetul lui SABIN DANIELA și împreună cu acesta.

S-a convenit ca aceste bagaje să fie luate într'un anumit loc și timp - care urma să fie fixat mai târziu - și de acolo să fie ridicate și transportate în străinătate, de către această legăție.

Încărcarea bagajelor în acel timp și loc urma să'o fac eu - lucru care înseamnă că în acel moment nu era decizia și plecarea lui PATRASCANU.

O a doua întâlnire a avut loc în 6 data când PATRASCANU s'a decis să plece și el - deci și eu - participând la ea și DAN DUTESCU, căruia i-ar fi revenit rolul de interpret și pe acela de a îndeplini, după plecarea noastră, operațiunile cu trimiterea bagajelor.

Întrebare:

Cum a decurs a doua întâlnire cu americanul dela legăție arătat de dta mai sus, cine a participat și ce s'a discutat?

Răspuns:

La cea de a doua întâlnire cu americanul - Dr. SABIN MANUIA neputând lua parte din cauza unui fapt neprevăzut - m'am dus fără el, luând ca interpret pe DAN DUTESCU. Menționez că întrucât PATRASCANU s'a decis să plece cu acest avion și deci urma să plec și eu - eram preocupat ca să-l las pe DUTESCU să se ocupe și cu predarea bagajelor către americani după plecarea noastră, pentru a fi transportate în străinătate de aceștia - conform înțelegerii ce urma să fie perfectată la această întâlnire.

Întâlnirea a fost fixată într'un loc lângă, sau în apropierea casei lui MAX MANOILOSCU - bine înțeles, fără să știm că aceasta locuiește acolo, lucrul de care am aflat ulterior.

Luând loc în mașină împreună cu DUTESCU, în ultimul moment a sosit și MANUIA, care-și schimbase între timp programul. Formind, am fost luați în urmărire de o mașină din spate. În joana mașinilor - la un moment dat mașina noastră a stopat, iar noi am scrit din mașină, luând-o la fugă. Am scapat de urmărire adăpostindu-ne la un cunoscut pe care nu ni-l amintesc. Ulterior am aflat că și MANUIA a scapat de urmărire, iar DUTESCU a fost arestat.

Decidem / că din cauza celor întâmplate ad
ss/HIC.B.2A

din cauza urmăririi noastre în timp ce eram în marea americană, nu s'a discutat nimic în legătură cu obiectul întâlnirii - respectiv în legătură cu transportul bagajelor fugarilor, toți fiind preocupat și agitați din cauza acestei urmăriri neașteptate.

Prezentul proces-verbal a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/NIC BETA

Anchetator:

Opt. de Securitate

în CH. NOVARJON.

16 octombrie 1952

Interv. nr. 1

la ora 11.00

În prezența:

În procesul verbal de înregistrare din 16 octombrie 1952 este înregistrat că, în ziua respectivă, în vederea fugii din țară a lui [nume] și a soției sale, au fost pregătite, cu ajutorul lui [nume], două bagaje de călătorie.

În ziua respectivă, la ora 11.00, au fost găsite în bagajele respective două pachete de țigări.

Conținutul:

În pachetul de țigări au fost găsite două pachete de țigări "WILLIAMS" și două pachete de țigări "WILLIAMS".

În pachetul de țigări au fost găsite două pachete de țigări "WILLIAMS" și două pachete de țigări "WILLIAMS".

138

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul BOGA MIODAR, de profesie funcționar,
născut la 1 Iunie 1911 în Făgăraș, cu ultimul domiciliu
în București str. Dr. Gherescu 16.

16 Octombrie 1952, București

Interogatoriul a început la ora 11,

s'a terminat " 20,30

Întrebare:

În procesul verbal de interogatoriu din 14
Octombrie 1952 d-va ai arătat că primul plan organizat
în vederea fugii din țară a lui PATERASCANU și a princi-
palilor săi colaboratori, cu avionul pilotat de MAX MA-
GULESCU și ZAHARIA, a eșuat.

Arată, ce ai făcut d-va după eșuarea acestui plan
de fugă?

Răspuns:

După eșuarea planului de fugă cu avionul pilotat
de MAX MA GULESCU și ZAHARIA și după ce eu am fost desce-
perit în mașina legăției americane, scăpând de urmărire
prin fugă, eu a trebuit să intru în clandestinitate, fiind
urmărit de autorități.

Astfel m'am ascuns prima dată la un cunoscut al
cărui nume nu mi-l amintesc. De aici, după câțiva timp am
fost luat de o prietenă a mea, aruncă COLETA PADINARU și
dus la locuința inginerului VASIL BOU, un prieten al ei.
La ing. VASIL BOU am stat împreună cu MAX MA GULESCU care
de asemenea era ascuns fiind urmărit de autorități, după
arestarea și fuga sa dola Controlul Economic, cum am ară-
tat în declarațiile mele anterioare. Era necesar să stăm
cu el pentru a-l supraveghea, deoarece el ne amenința cu
predarea și divulgarea planului privitor la fuga lui
PATERASCANU și a noastră. Aceasta mai ales pentru faptul
că era disperat că nu găsea posibilități să fugă din țară.

sa/MIO. BOGA

Trebuie Vladimirov, născut la
21.1.1918 în Horești, Iași - Comitat
1935 - fusese în Armata în anul de
proprie funcționare, demisionat în
1940 și s-a mutat la Iași.

Matias Iuliu, născut în com. Figa, Paj. Cuy
funcționau la Universitatea T.C. Pardon - Comitat
demisionat în anul de 1940 și s-a mutat la Iași.
29.10.1944

și se temea că va fi prins. Acesta a și fost motivul care
a determinat mutarea mea împreună cu MAX MANOLESCU.

Menționez că în această perioadă, imediat după
ascunderea mea, am primit de la RAIU un buletin de iden-
titate fals pentru a mă servi de el la nevoie, în clandestinitate.

Am primit de asemenea un plan de fugă cu avioane prin care
noi știam că în această situație, pericolul des-
coperirii acțiunilor noastre fiind și mai mare ca înainte,
problema fugii din țară se punea și mai acut, discutând
și căutând împreună cu ceilalți din grup, noi posibilități
de plecare clandestină din țară.

Întrebare:

Cum ai restabilit și păstrat legăturile cu cei-
lalți din grup - după trecerea în clandestinitate?

Răspuns:

Am restabilit aceste legături după trecerea mea în clandestinitate ceilalți
din grupul de fugari m'au căutat și aflând locul unde
eram ascuns m'au vizitat. În acest mod au fost restabilite
legăturile între mine și RAIU, ZAHARIA și NICSA, păstrând
la sticlă cu ei prin vizitele ce mi le făceau. Cu prilejul
acestor întâlniri am discutat cu aceștia asupra posibilită-
ților de fugă în această nouă situație. Aici am mai fost vi-
zitat și de PAVEL CORNEAȘ, care nu făcuse parte din grup
la primul plan de fugă, dar pe care - în baza prieteniei
ce ne lega - am determinat să intre în grupul de fugari,
în cadrul unui nou plan de fugă.

Cu PATRASCANU am reluat contactul, indirect, prin
RAIU sau RUMELIAN. Nu-mi amintesc precis care dintre aceș-
tia doi a venit la mine din partea lui PATRASCANU, cert este
că PATRASCANU l-a trimis pe RUMELIAN să afle de la mine -
direct sau prin RAIU - ce anume știe DAN DUTESCU, care fu-
sesse arestat, cu mașina americană, despre planul de fugă. Adă-
lui PATRASCANU îi era teamă că DUTESCU știa despre pla-
nul de fugă, ar putea vorbi la cerșetari și astfel vom fi
descoperiți.

Am transmis lui PATRASCANU ca să fie linișt
că DUTESCU nu știe nimic despre planul de fugă, am păstrat
în continuare contactul cu PATRASCANU, indirect prin RAIU
și SOLOMONIA.

Întrebare:

Ce ai discutat cu RAIU, AVEL, NICSA, ZAHARIA și

105

Trebici Vladimir, născut la 28.11.1918 în Horodca-Haistiri - Cernăuți URSS. - fiul lui Atanasie și Ana de profesie funcționar, domiciliat în București, str. Vasile Lupu 30. -

Malinas Iuliu, născut în com. Figa, Reg. Cuy funcționar la Universitatea I.C. Parhon - București - domiciliat în București, str. Macedonia Nr. 22
29.10.1954
cpt. Lu. Luvra

MAX MANOLESCU privitor la fugă și ce noi planuri de fugă ați făcut împreună?

Răspuns:

În discuțiile ce le-am avut cu aceștia s'au emis mai multe proiecte în legătură cu fuga noastră din țară, dar dintre acestea numai unul a luat formă concretă - elaborându-se un plan de fugă cu avionul prin forță, pentru realizarea căruia s'au făcut o serie de încercări.

Întrebare:

Arată cum a fost elaborat și în ce a constat planul de fugă cu avionul prin forță.

Răspuns:

Planul constă în acela că, după ce ne imbarcam într'un avion IAR-8, într'o cursă obișnuită - urma să fie provocat un mic incendiu în fundul avionului, pentru ca să se creeze panică, aceasta obligând o parte din echipajul avionului să se deplaseze din cabină în cealaltă parte a avionului și în acest fel - fiind izolați - să poată fi imobilizați mai ușor. Ecoteam că pentru reușită trebuiau folosite arme.

Prin imobilizarea echipajului, conducerea avionului urma să fie preluată de către MAX MANOLESCU și ZAHARIA ION, funcția care urma să fie atinsă era URCLA - distanța fiind mai scurtă - și deci pericoul de urmărire și ajun-gare de către alte avioane era mai redus, sau chiar evitat.

Întrebare:

Cine a luat parte la elaborarea acestui plan și cine urma să fugă?

Răspuns:

Su, MAX MANOLESCU, ZAHARIA ION, NICOLĂ REMUS, SAVEL CONSTANTIN, VASILACHE, TREBICI VLADIMIR și MALINAS IULIU. În ce privește pe TREBICI VLADIMIR, MALINAS IULIU și RĂTIU ANTON, care inițial s'au declarat de acord cu plecarea; ulterior s'au degajat.

În vremea când RĂTIU se declarase de acord cu acest plan de fugă prin forță, l-am trimis la PATRASCANU ca să-i comunice despre noul plan de fugă cu avionul prin forță, arătându-i că aceasta este singura posibilitate ce mai intra în mijloacele mele.

RĂTIU a'a dus la PATRASCANU comunicându-i cele de mai sus, la care am primit următorul răspuns: Să le cău-

ss/NIC. BOMBA

noi fără el, că el va veni ulterior prin mijloace perso-
nale.

Menționez că plecarea prin forță, în lipsă de
alte mijloace, se impunea cu multă putere și prin ruci
MAX MARILESCU amenința cu predarea sa autorităților și
desvăluirea tuturor faptelor, inclusiv planul de fugă al
lui PATRASCANU.

Interogatoriul

Care au fost cauzele care au împiedicat reali-
zarea acestui plan de fugă.

Răspuns

ZAHARIA mi-a spus că - în timp ce se afla pe
aeroportul Băneasa pentru a (verifica) face o cură de
verificare a posibilităților și șanselor de realizare a ex-
cercării noastre de fugă proiectată, a fost martorul unor
arestări în legătură cu o tentativă asemănătoare.

Acest fapt obliga - de sigur - măsuri de sigu-
ranță, care puneau în imposibilitate efectuarea unei in-
cercări de fugă tentative, în subsidiar, cred că a jucat un
cârmăciorel în abandonarea acestui proiect și faptul re-
fuzului unor dintre membrii grupului - amintiți mai înainte
te - de a mai pleca.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost
citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde într-un total
cu cele declarate de mine.

Interogatorul este în concordanță cu MAX MARILESCU care are în cunoștință
tate ce și mine și cu PAVEL.

so/pic.B.M.A

Concluzii

Interogatoriul anterior, în legătură cu fuga
din țară fără el și asigurarea că el va veni ulterior
prin alte mijloace, personale sau prin intermediul elibe-
rat de grădă pentru organizarea fugii este din vârstă
și în vârstă cu MAX MARILESCU și continuă să fie
diferite posibilități de plecare din țară din țară
de astăzi fără el.

MAX MARILESCU a făcut diferite înțelesuri, care
sunt în vârstă una prin intermediul unor oameni
de încredere cu organizarea de lucrări și altele cu ajutorul
unui grup - și care necesită mai mult timp pentru a
pe care nu le cunoaște MAX MARILESCU și a plecat în
țară una din aceste căi - și a plecat ulterior, fără

so/pic.B.M.A

eguară încercărilor ardeale
secur - cu care au intrat și cu în legătură cu activitatea
secur. Amintite în legătură cu plecarea lui MAX MAROLESCU
nu există.

Menționăm că a intrat în considerare 152 activități
preocuparea de a pleca separat - nu împreună - pentru
ca în caz de descoperire și arestare, iar MAROLESCU fiind
pus - în PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU a ca mine, că
nu știu la descoperirea planului de fugă a lui MAROLESCU.

Arestatul BETRA NICOLAE, de profesie funcționar,
născut la 1 Iunie 1911 în Făgăraș, cu ultimul domiciliu
în București str. Dr. HERESCU 16. În vederea fugii - și
cum ai intrat în legătură cu el. 23 Octombrie 1952, Buc.

Răspuns: Interog. a început la ora 10,30
am. am fost vizitat de el. s'a terminat la 13.

Intrebare: Desigur de vite și o familie de an-
male etc. În procesul verbal de interogatoriu din 16 Oc-
tombrie a.c. ai arătat că nici planul de fugă cu avionul
prin forță nu l-ai putut duce la îndeplinire. Arată deta-
lit în continuare, ce ai făcut - deta și ceilalți membrii
ai grupului de fugari - după eguarea acestui plan de
fugă cu avionul prin forță?

Răspuns: După eguarea planului de fugă cu avionul prin
forță grupul de fugari s'a destrămat, eu rămânând în con-
tact mai strâns cu MAX MAROLESCU care era în clandestinitate
ca și mine și cu PAVEL CONȘTANTIN. totul în care se
va face trimitere la PATRASCANU - prin RĂDULESCU - așa cum
am arătat în declarațiile anterioare, deslegarea de a fugi
din țară fără el și asigurarea că el va veni ulterior
prin alte mijloace, personale eu m'am considerat elibe-
rat de grija pentru organizarea fugii sale din țară -
și împreună cu MAX MAROLESCU am continuat să studiem
diferite posibilități de plecare clandestină din țară,
de astă dată fără avion.

Răspuns: După eguarea planului de fugă cu avionul prin
forță grupul de fugari s'a destrămat, eu rămânând în con-
tact mai strâns cu MAX MAROLESCU care era în clandestinitate
ca și mine și cu PAVEL CONȘTANTIN. totul în care se
va face trimitere la PATRASCANU - prin RĂDULESCU - așa cum
am arătat în declarațiile anterioare, deslegarea de a fugi
din țară fără el și asigurarea că el va veni ulterior
prin alte mijloace, personale eu m'am considerat elibe-
rat de grija pentru organizarea fugii sale din țară -
și împreună cu MAX MAROLESCU am continuat să studiem
diferite posibilități de plecare clandestină din țară,
de astă dată fără avion. Amintesc că, cu toate acestea
MAX MAROLESCU a făcut diferite încercări, între
care îmi reamintesc una prin intermediul unor evrei ce
se ocupau cu organizarea de treceri și alta cu ajutorul
unui șleap - și care necesitau mari sume de bani. Din cau-
ze pe care nu le cunosc, MAX MAROLESCU nu a plecat pe
nici una din aceste căi - ci a plecat ulterior, după

eguară încercărilor arătate - cu ajutorul unor persoane - cu care am intrat și eu în legătură cu același scop. Amănunte în legătură cu plecarea lui MAX MANOLESCU nu cunosc.

Menționez că a intrat în considerarea noastră preocuparea de a pleca separat - nu împreună - pentru ca în caz de descoperire și arestare, iar MANOLESCU fiind pus - în acest caz - să explice legătura cu mine, să nu dădă la descoperirea planului de fugă a lui PATRASCANU.

Întrebare: S'au desfășurat pregătirile de plecare? Cine au fost persoanele arătate de Dta mai sus - cu care ai intrat în legătură în vederea fugii - și cum ai intrat în legătură cu ele? plecarea se stabilise

Răspuns: Am fost vizitat de două persoane, un bărbat, care mi s'a prezentat ca negustor de vite și o femeie cu numele OIGUTA. Mi-au spus că ei au ajutat pe SABIN MANUILA să fugă din țară și că la plecare acesta i-a rugat, și ei și-au luat angajamentul să mă scoată din țară și pe mine, și pe MAX MANOLESCU. au fost date mie de DAVEL, fiu de

Întrebare:

De ai mai discutat cu aceste persoane referitor la organizarea plecării tale clandestine în străinătate?

Răspuns: Câte frontiere.

Duă ce mi-au spus că au încredințarea din partea lui SABIN MANUILA să mă scoată și pe mine din țară, am discutat unele chestiuni în legătură cu modul în care se va face plecarea. Mi s'a spus atunci că voi merge până la Budapesta cu trenul, de la Budapesta la Viena cu o mașină iar din Viena voi pleca mai departe în Franța, la Paris.

Despre felul în care urma să se facă trecerea clandestină a frontierei nu mi-au dat amănunte.

Discutându-se despre banii necesari pentru cheltuielile legate de organizarea trecerii clandestine - o sumă destul de mare, nu-mi amintesc cât, eu le-am spus că n'am bani - la care, cel care mi s'a prezentat drept negustor de vite, mi-a răspuns că va avansa el suma necesară și o va recupera ulterior de la Doctorul MANUILA. Am stabilit deasemenea ca în viitor să în legătură cu DAVEL CONSTANTIN - și prin el să țină legătura cu mine pentru a-mi face eventuale comunicări necesare în legă-

tură cu pregătirile de plecare. 134
Cu acel negustor de vite nu m'am mai văzut, dar
cu OIGURA m'am mai văzut - nu pot preciza de câte ori
și pentru ce anume, în orice caz în legătură cu plecarea.

Menționez că prin OIGURA am primit din partea
lui CABIN MANUIA 5 monede de aur pentru a-mi servi
nevoilor mele.

Întrebare:

După ce ai intrat în legătură cu persoanele ară-
tate mai sus - cum s'au desfășurat pregătirile de ple-
care?

Răspuns:

Deși de la primul contact plecarea se stabilise
pentru o dată foarte apropiată, amintite dificultăți teh-
nice pe care nu le cunosc, au provocat repetate amânări,
care-mi erau comunicate de PAVEL și OIGURA.

În cele din urmă însă plecarea a fost fixată în
jurul unei date aproximative, la care urma să mă găsesc
la Cluj - într-o locuință și la o persoană a cărei adresă
și al cărei nume mi-au fost date, fie de PAVEL, fie de
OIGURA.

M'am deplasat în consecință la Cluj, de unde urma
să fiu luat de către un om de legătură, împreună cu care
să fac trecerea peste frontieră.

După un anume timp de așteptare la Cluj, persoana
la care stăteam mi-a spus că plecarea nu se mai poate
face și că să mă întorc la București - până la găsirea
unei noi soluții.

După întoarcerea mea la București am fost arestat.

Întrebare:

De legături ai avut cu IATRASCANU în această pe-
rioadă?

Răspuns:

Văzând că plecarea lui IATRASCANU întârzie, am
reflexat asupra răspunsului său, ce mi l-a dat prin RAIU
în legătură cu planul de fugă cu avionul prin forță. M'am
gândit anume dacă refuzul său de a pleca cu noi în acele
condiții și asi urarea că va fugi ulterior prin mijloace
proprii, nu cumva au fost determinate de teama riscului
mare ce era legat de acea plecare forțată, iar întârzierea
plecării sale se datora lipsei de mijloace de fugă. Aceasta

preocupări m'au determinat să-i trimit pe COLOMBENTIA la PATRASCANU pentru a vedea dacă plecarea sa întârzie pentru că nu are mijloace și în acest caz să-i înlesnească o posibilitate de fugă.

Intrebare:

De posibilitate de fugă urma să-i ofere COLOMBENTIA lui PATRASCANU?

Răspuns:

Menționez că într-o împrejurare, când s'a pus problema trecerii numai a lui SABIN MANUILA, fără PATRASCANU și fără mine, acesta, adică MANUILA, mi-a vorbit de un anume Dr. COMSEA, prieten al său și medic al Legăției Americane, recomandându-mi că, după plecarea lui, la nevoie, să apelez la acesta. Mi am vrut să folosesc această recomandare a lui MANUILA pentru a-i înlesni lui PATRASCANU fuga din țară - în cazul că întârzierea s'ar datorat lipsei altor mijloace.

Ulterior, l-am rugat pe COLOMBENTIA -care a acceptat să-mi facă acest serviciu cu mare greutate - să se ducă la PATRASCANU să-i spună cele de mai sus și dacă el va fi de acord, apoi să ia legătura cu Dr. COMSEA în vederea organizării fugii lui PATRASCANU.

Intrebare:

Arată dacă COLOMBENTIA s'a dus la PATRASCANU și care a fost răspunsul acestuia.

Răspuns:

COLOMBENTIA s'a dus la PATRASCANU și l-a pus chestiunea într'un anume fel, indirect. Amănuntele nu mi le amintesc, cert este că, ulterior când PATRASCANU l-a întrebat ce anume a vrut să spună, COLOMBENTIA nu a mai descoperit în fața sa sensul adevărat al celor spuse. Menționez că pe Dr. COMSEA nu l-am cunoscut niciodată personal și voiam să-l utilizez pentru fuga lui PATRASCANU numai pe baza recomandărilor făcute de SABIN MANUILA. Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întocmai celor declarate de subsemnatul.

Anchetator

es/NIC. BOTEA

șef de Sec. Șt. Sec. Șt. MORARU

legare și aprijin. Informațiile pe care le-am dat eu ca

...vacanței instituției în ...
și de pe urma unei învedinări a altor din partea ...
...e apreciere, o prețuire deosebită, ...
foarte multă înțelepciune și ...
...problemele instituției - care de ...
...și ...
PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
...de ...
...atole.

Arestatul BETHA NICOLAE, de profesie funcționar,
născut la 1911 Iunie 1, în Făgăraș, cu ultimul domiciliu
în București str. Dr. Horescu 16.

30 Octombrie 1952, București
afară rapoartelor stricto de ...

Interogare:

Interog. a început la ora 17,15
" s'a terminat " " 19,10

Interogare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe SABIN
MANUILA?

Răspuns:

L-am cunoscut pe SABIN MANUILA la Institutul Gen-
tral de Statistică, la puțin timp după ce am fost anga-
jat acolo ca funcționar.

Interogare:

Care au fost relațiile dintre Sta și SABIN MANUILA
și cum au evoluat aceste relații.

Răspuns:

Prezentarea de către mine a unei lucrări, un refe-
rat asupra unei anumite probleme, al cărui subiect nu mi-l
amintesc, a constituit un prim moment de apropiere între
mine și SABIN MANUILA, care era directorul general al
Institutului Central de Statistică. Numo, el a avut o
apreciere foarte bună pentru raportul meu, afirmând că
prin angajarea mea nu mi s'a făcut mie un serviciu, că
institutul a făcut o bună achiziție.

Un al doilea moment de apropiere a fost o înve-
jurare când eu am avut un conflict grav, în afara in-
stituției - față de care el a avut o atitudine înțelegătoare,
rezolvând chestiunea în favoarea mea, deși faptul putea
avea pentru mine consecințe serioase, care să-mi mănăie
chiar situația în instituție.

A contribuit la apropierea dintre noi și atitudi-
nea ce o avea el față de funcționari, atitudine de înțe-
legere și sprijin. Forțurile pe care le-am făcut eu cu

./.

sa/NIC. BETHA

ocazia evacuării instituției în timpul bombardamentelor și cu ocazia unui incendiu, mi-a atras din partea lui SABIN MANUILA o apreciere, o prețuire deosebită. Ne-am apropiat foarte mult sufletește și adeseori eram consultat de el asupra problemelor instituției - care depășeau lucrurile ce-mi erau repartizate, primind apoi și o serie de sarcini deosebite, ca profesor la diferite școli de statistică și altele.

În dezvoltarea acestor relații de apropiere am ajuns cu timpul să discutăm chiar chestiuni cu caracter personal intim. Ne vedeam destul de des la Institut, în afara raporturilor stricte de serviciu.

Întrebare:

Ce discuții politice ați avut împreună după 23 August 1944?

Răspuns:

Menționez în legătură cu afirmația mea de mai sus că îl vedeam destul de des pe SABIN MANUILA - că intervalul putea să fie de 2-3 săptămâni. Că intimitatea de care vorbeam mai sus nu viza problema de politică generală și nu-mi amintesc de discuții cu caracter politic ce ar fi avut loc între mine și SABIN MANUILA.

Menționez însă două momente: Odată mi-am amintesc când anume, SABIN MANUILA m'a rugat să-i comunic lui PATRASCANU că niște americani vor să-l vadă și să-i vorbească. Eu i-am satisfăcut cererea și am comunicat acest lucru lui PATRASCANU, care a răspuns că n'are nimic contră, indicând că dacă vor, pot să-l vadă la minister sau la recepții. Am comunicat acest răspuns lui MANUILA, după care nu am mai discutat cu el această chestiune, așa că nu știu ce a urmat în această privință.

Intr-o altă împrejurare, MANUILA mi-a spus discutând despre situația lui PATRASCANU în partid, că trebuie să cadă și el după ce a căzut MARIU și BRATIANU - deoarece se urmărește scutarea lui 23 August din istorie.

Discuții mai frecvente am avut cu SABIN MANUILA după data când simțindu-se în pericol de a fi arestat, mi-a cerut să-l ajut să fugă din țară, ceea ce eu am acceptat. După această dată am avut întâlniri și discuții în legătură cu proiectele de fugă.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost
././.

ss/MIC. BUREA

#3
citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul
cu cele ce am declarat.

ss/MIC.BETEA

Anchetator:
Cpt.de Securitate
GH.MORARU

158

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Betea Nicolae, născut la 1 Iunie 1911 în Făgăraș,
cu ultimul domiciliu în București, st. L. Herescu 16
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

195

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora și min.

" s'a terminat " " " "

Intrebare: De când îl cunoști. Sta pe Zilber Herbert?

Răspuns: Pe Zilber Herbert îl cunosc de acasă de
23 August 1946 cu câteva luni, când el aflându-se de orien-
tarea mea politică spre stânga, și-a exprimat dorința
să mă cunoască. L-am cunoscut prin cinera dela Institu-
tul de Statistică, nu pot preciza însă prin cine.

Intrebare: Ce relații ai avut cu el până la 23 August
1944?

Răspuns: Îndată ce l-am cunoscut s-au creat între
noi relații de încredere absolută și de pretuire reciprocă.
Pe baza încrederii ce o avea în mine Zilber mi-a dat unele
însășirări, cum a fost aceea de a restabili legătura dintre de-
tinuții comunisti din închisoarea Caranseles și Partid, legătură
care la acea dată era ruptă.

Intrebare: Când ți-a dat Zilber această însășirare?

Răspuns: Această însășirare - de a restabili legă-
tura cu detinuții comunisti dela Caranseles - Zilber mi-a
dat-o la puțin timp după ce l-am cunoscut; nu pot pre-

iscalitura,

N. 3 deca

Urmare: criza data, dar, în orice caz, cu câteva luni înainte de 23 August 1944.

Întrebare: Arată sta cum, tu-ai pus filber problema restabilirii legăturii cu detinutul comunisti din închisoarea Caranseles, și care era scopul urmărit prin restabilirea acestor legături.

Răspuns: Aceasta misiune urma să o îndeplinească împreună cu Răduț Anton și Oancea, ambii colegi dela Institutul de Statistică. Nu pot preciza dacă dela început a fost vorba și de Oancea, sau numai ulterior, în timpul întâlnirilor de pregătire. În orice caz Răduț a fost dela început și mi amintesc că și Oancea a participat la câteva întâlniri în legătură cu această misiune. —

Filber ne-a spus uet că Partidul a pierdut complet legătura cu cei din închisori. Sarcoma noastră era să ne deplasăm la Caranseles, să intrăm prin vreun mijloc oarecare în legătură cu cei din închisoare și agitându-i cu argumente și bani să restabilim legătura acestora cu Partidul. Scopul principal al restabilirii legăturii era de a organiza la un moment dat, când situația o va cere, eliberarea în masă a detinutilor comunisti din această închisoare. În acest scop trebuia să obținem informații asupra numărului detinutilor din comunisti din închisoare, asupra stării de spirit a lor și asupra condițiilor generale privitoare la situația din închisoare, program, fafă, etc.

Întrebare: Cănd și cum urma să se facă evadarea în masă plănuita?

Răspuns: Momentul și modul de organizare al acestei evadări în masă urma să se stabilească ulterior, în raport cu elementele situației pe care o vom găsi acolo și în funcție de evoluția situației politice. Nu mi s'a spus direct, dar din discuții a reieșit clar pentru mine că e vorba de pregătirea

Iscălitura,

1.3.42

Urmare: unei loritari de stat, in planul si momentul evadării erau în funcție de aceasta. In acest scop noi trebuia să resla-
blim în primul rând legătura și să pregătim terenul.

Intrebare: Cu ce prilej ti-a vorbit Filber despre cele arătate de sta mai sus și cum mai era de fapt?

Răspuns: Filber ne-a vorbit despre cele arătate mai sus cu prilejul întâlnirilor pregătitoare ce au avut loc la el acasă. La aceste întâlniri au participat Filber, o femeie a cărei nume nu mi-l amintesc, punctera a lui Filber, eu, Rădu Anton și Dancea. Nu pot preciza dacă acea femeie și Dancea au fost la toate întâlnirile în legătură cu această activitate, dar în orice caz la unele au fost și ei de fapt.

Creșterea că principalul obiectiv, anume chestinerea evadării în masă a detinutilor comunisti, era acoperit de Filber fals de unii dintre cei prezenti. Astfel, după cum mi amintesc Dancea și acea femeie nu cunosteau acest aspect al activității - fara să pot preciza însă cu certitudine acest lucru.

Intrebare: Care a fost rezultatul acestei activități?

Răspuns: Au fost impresii în Rădu Anton la Caransebes și prin intermediul unui gardian am luat legătura cu detinuti comunisti din închisoare. Deși nu le-am comunicat deschiș scopul principal al activității noastre - evadarea în masă în momentul care va fi indicat - totuși le-am dusem prin gardian elemente suficiente în privința acestui scop. Răspunsul celor din închisoare a fost că am le lipsește nimic, nu le trebuie nimic și să părăsim imediat Caransebesul. Am socotit acest răspuns ca o măsură de prudență a lor și refuzul de a (lua legătura) accepta legătura cu noi.

Noi am mai rămas în Caransebes până când ne-am informat în mod satisfăcător asupra situației și apoi

Semnătura,

N. Z. I. I.

Urmare: ne-am întors la București, unde am luat imediat legătura cu Filber, căruia i-am comunicat rezultatul activității noastre, refuzul celor din închisoare de a accepta legătura, dându-le, totodată informațiile obținute pînă la momentul din închisoarea Caransebeș.

Întorcîndu-ne în urma înaintării vertiginuase a Armatei Roșii evenimentele politice se precipitau, Filber ne-a spus (mie și lui Rădu) că e nevoie de noi aici în București pentru alte înmărmări - așa că cheamă Caransebeș un mic timp.

Prezentul proces verbal de interogatoriu e fort citit de mine, curvint cu curvint și corespunde întințului cu cele ce am declarat subsemnatul.

N. Botea

Anchetator

Cpt. Iu. Iorga

Proces-Verbal de interogator

161

Arestat ul Beka Nicolae, de profesie funcționar, cu
ultimul domiciliu în București și de Herescu 16
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

5 Noembrie 1952
Orașul București

Interogatoriul a început la ora 11 și 15 min.
„ s'a terminat la „ 13 și 30 „

Intrebare: În ce împrejurări ai fost săt arestat?

Răspuns: Aflându-mă la Cluj în vederea plecării
clandestine peste frontieră — am fost anunțat la un
moment dat că s'a întâmplat ceva, care împiedică
plecarea și că trebuie să mă întorc la București
până la găsirea unui noi posibilități de plecare.

M'am întors la București și am stat împreună cu
prietena mea Olivia Pădineanu în casa ing. Vasilescu,
unde am fost aresta împreună cu ea. Nu mi'amiatat
unde am fost dus pentru cercetări, dar în minte
o privesc în care am fost batut. —

Intrebare: Care a fost atitudinea stăle față
de organele de anchetă dela arestare și până în
prezent?

Răspuns: La început am avut o atitudine
negativă — fiind hotărât (să), încă dinainte de
a fi arestat, să nu declar nimic în cazul că mi fi
arestat și cercetat. Nu pot preciza cum a

Semnătura,

Nic. Butea

Urmare: început ancheta - momental confundându-se
în memoria mea cu boala.

Am fost bătut groas (la picioare, la testicule
 la cap, etc.). Am în minte imaginea mon călău
edad erau trăsit după picăderea constantei. -

Dintre primii anchetatori și persoane cu mi au
bătut rețin în memorie imaginea unui de statură mijlocie,
brunet, groas (de cel puțin 100 kg.) și o unui cu barbă.
Altfel - mi apare imaginea unui anchetator robust,
 de cca 50 ani, sătean sau blond - pe care il socoteam
pus - statură mijlocie, figură dăltuită (adaosind a patrat) impozant și
cu voce joasă (grasă).

Confuzia
 la...
 Retea

La un moment pe care mi mi l amintesc
 - mi mi l pot preciza în memorie - pe baza unor dis-
cută principiale - am reunat la atitudine
meda negativă și am recept sa mărturisesc anchetei.
Tot ce stram în legătura cu cele ce eram întrebat.

Brinte albele au aratat anchetei ca din dis-
cutate cu Pătrăzcanu și cu ceilalți din prime zile
am înțeles ca convingerea ca Pătrăzcanu a fost la
creat în Partid, ca unui privat ai partidului
vor să l înlăture, să se scape de el și ca este
în pericol de a fi exterminat.

Țin să menționez ca acel anchetator pe
care il socoteam pus a confirmat cele spuse
de mine spunându-mi ca toate cele ce am spus - inclusiv
cele referitor la Pătrăzcanu s'au verificat și sunt a-
devărate.

La o alta data, tot acesta mi a spus, re-
ferindu-se la cele declarate de mine: "Nu întere-
xază în cine se lovește, nicu ar fi...". Mai
menționez ca pe acel anchetator l-am văzut
- fără certitudinea absolută ca an anchetator persoană

Semnatura,

Nic. Retea

117

Urmare: la confirmarea mea cu Patrazcanu
Sitirebure: Cum s'a desfasurat ancheta in
 raport cu atitudinea stala? 162

Raportul: La catra timp dupa ce am fost
 batut, cand aveam deja o atitudine pozitiva
 fata de ancheta, am fost trimis undeva in afara
 de Bucuresti si tinut intr-o camera complet lipsita
 de lumina, umeda, cu gindaci care mi umblau pe
 corp. Dupa aceasta am fost tinut intr-o camera,
 unde am fost obligat sa pinesc tot timpul la
 o lumina electrica.

Am fost dus apoi in arestul Ministerului de
Interne, unde am fost tinut intr-o celula la tuba
intonecarea, rece si la un regim de informatare.

Aici mi-am imbolnavit de paralizie nervita.
 Doctorul ma vedea des si da din umen, indica medic
 si-mi opunea: ce sa faci, am fost rapoarte, dar...

Nam fost internat in spital decat cand pro-
 cesul de paralizare era foarte marit. Nindasem
 ambele picioare si nu ma mai puteam misca de pe
 pat si chiar dupa aceea internarea a mai putut fi fac.

La spitalul "Gerota" boala mea s'a ameliorat.
 Cand am reusit sa ma ridiz in carji, apoi sa umblu
 incet cu bastonul — desi, dupa cum se poate ve-
 rofica in fibele medicale, medicii recomandau,
 pentru vindecarea completa sau aproape completa,
 inclusiv tulburarile de vedere, un necesar continuu
 tratamentului prin terapeutic electrica (dosoare
 Dan Semetescu de la Spitalul Gerota) — am fost res-
 dus spital si dus la filava, unde am fost tinut
 intr-o camera in care mustea apa in permanent, iar

Semnatura,

Nic. Butea

Urmare: apoi într-o cameră cu tuberculoză. —

În timp ce mă aflam la filara a fost în inspectie o persoană — ce mi se părea a avea grad mare — căreia doctorul i-a raportat că paralizia mi-a atacat și sistemul nervos central — că aici nu mă pot vindeca și că a făcut de mult raport de internare în spital — totuși n-am fost internat în spitalul Central decât mult mai târziu. —

Cost timp am fost în arestul M.A.I. nu mi-amintesc să fi fost anchetat. Când am fost la spitalul geriatric am fost anchetat. Tot timpul am avut o atitudine pozitivă, hotărât fiind să nu ascund nimic.

Această atitudine o am și apoi față de organele de anchetă — însă mai am încă (o serie) de probleme dificultăți de memorie din cauza bolii prin care am trecut. —

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine curînt cu curînt și corespunde subtotul cu cele declarate de mine.

Nic. Betea

Anchetator

Cpt. desec. Cui. Iuray

Menționez că anchetatorul anchetat în procesul verbal de interogatoriu de mai sus ca solicit de mine rus (după figură) — fiind împreună și cu alte 2-3 persoane mi-a lăsat impresia că-i domină, că stăpînește.

De asemenea menționez că e posibil ca și accentul vorbirii să-mi fi determinat impresia că e rus.

Anchetator

Cpt. desec. Cui. Iuray

Semnătura,

Nic. Betea

118

163

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul BETTA NICOLAE, de profesie funcționar,
născut la 1 Iunie 1911 la Pădurea, cu ultimul domiciliu
în București str. Dr. HURESCU Nr. 16.

17 Februarie 1953, Suce.

Interog. a început la ora 10

" s'a terminat " 13,15

Întrebare:

Arată-îta pe toți străinii pe care i-ai cunoscut?

Răspuns:

Am cunoscut un singur străin, anume un american pri-
care urma să se facă trimiterea bagajelor în străinătate -
atunci când am organizat primul plan pentru fuga lui PAIRAS-
CANU, SABIN MANUIA și a celorlalți din grup - cu avionul
pilotat de MAX MANOLESCU. Numele acestui american nu mi-l
amintesc.

Întrebare:

Unde, când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pen-
tru prima dată pe acest american?

Răspuns:

Pe acest american l-am văzut și cunoscut pentru
prima dată în biroul lui SABIN MANUIA la Institutul Cen-
tral de Statistică - în toamna anului 1947, în timpul când
erau în curs pregătirile de fugă cu avionul pilotat de
MAX MANOLESCU. L-am cunoscut prin SABIN MANUIA și scopul
acestei întâlniri în trei a fost exclusiv problema aran-
jamentului privitor la trimiterea bagajelor în străinătate.
Trimiterea bagajelor grupului de fugari prin americani era
determinată de faptul că prea multe bagaje în avionul cu
care urma să fugim ar fi constituit o prelungire și în același
timp ar fi putut trezi suspiciuni.

Nu-mi amintesc alte amănunte înlegătură cu această
întâlnire și cu discuțiile ce au avut loc, deoarece pot afirma
./.

ss/MIC. BETTA

cu certitudine este că intravederea a fost scurtă și dis-
cutările au avut ca obiect exclusiv aranjamentul pentru
expedierea bagajelor. Am rămas înțelegând că în zilele când
plecarea ar fi fost iminentă și se în contact din nou cu
acest american - apoi bagajele să fie depuse într'un ca-
mion, într'un loc dinainte stabilit, după care transportul
săi departe și trimiterea lor în străinătate să privea
pe acest american.

Întrebare:

Când te-ai întâlnit d-nea a doua oară cu acest
american, în ce împrejurări și cu ce scop?

Răspuns:

Am precizat în răspunsul la întrebarea anterioară
că urma să aibă loc un nou contact cu acest american.
Scopul acestui nou contact era fixarea strictă a timpului
și locului în care și unde trebuiau duse aceste bagaje,
pentru a le lua în primire acest american. În oclase pri-
vate timpul, întâlnirea a avut loc după ce plecarea lui
PĂTRĂSCANU devenise iminentă.

Întâlnirea a avut loc undeva în apropierea casei
lui MAX MAPOLESCU, eu fiind însoțit de DAN DUTESCU - fost
funcționar la Statistică și șef de cabinet la PĂTRĂSCANU -
care urma să-mi fie interpret. Întâlnirea cu americanul a
fost stabilită de MAPOLESCU - care m'a trimis pe mine el
fiind reținut de alte probleme.

După câte mi amintesc chestiunea acestei în-
tâlniri cu americanul pentru stabilirea aranjamentului
cu bagajele, a locului și datei - unde și când să fie de-
puse - l-am discutat la o cafeletă de la domiciliul lui
FLORIN TRODORU - despre care am vorbit în declarațiile
mele anterioare.

Întrebare:

Cine a mai fost de față la această întâlnire și
ce s'a discutat?

Răspuns:

A mai fost de față dr. SABIE MANUIA (care venise
deci epușese, că este reținut), americanul, care era la vo-
lonul mașinii cu care a venit și DAN DUTESCU. A fost un
schimb de cuvinte în limba engleză între SABIE MANUIA și
americanul, al căror înțeles nu-l știu, eu neștiind limba
engleză; aveam impresia că erau în legătură cu urmărirea
săi.

se/MLC.BETIN

maginii noastre de către o altă mână.

Discuții în legătură cu obiectul întâlnirii n'au mai avut loc, din cauza urmăririi - pe care am descurat-o în declarațiile mele anterioare.

Intrebare: Arată, dacă ulterior ai mai avut contact cu acest american și tot ce mai știi despre acesta?

Răspuns: Ulterior n'as mai avut cu acest american nici un fel de contact - nici direct, nici indirect și nici nu mai știu nimic despre acesta.

Intrebare: Din partea lui ANTON PATRASCANU, director general, ce ai discutat cu PATRASCANU în legătură cu acest american?

Răspuns: După câte mi amintesc - nu pot preciza însă - i-am spus lui PATRASCANU că o condiție sine-qua-non a lui MANOLESCU este transportarea unui anumit număr de bagaje - multe și cuprinzătoare - și cu acest lucru s'a angajat dlul MANUILA, folosind o cunoștință a sa, englez sau american. Altfel n'am discutat cu PATRASCANU, referitor la acest american.

Intrebare: În afară de acest american, ce alți americani, englezi sau alți străini ai mai cunoscut?

Răspuns: Nici unul.

Intrebare: Ce străini a cunoscut PATRASCANU? Arată tot ce știi despre străinii pe care i-a cunoscut, oficial sau neoficial, direct sau indirect, despre relațiile lui cu aceștia, despre discuțiile ce le-ai avut cu PATRASCANU despre străini și relațiile cu străinii.

Răspuns: PATRASCANU a avut contact la Minister cu un ziarist american - al cărui nume nu-l rețin, care era în vizită oficială în România - în 1945 sau 1946 - într-o anchetă ziaristică privind un anumit eveniment sau moment politic - o tensiune politică - despre care deosebit de puțin mi amintesc.

La o dată ce nu o pot preciza - SABIN MANUILA
.. / ..

120
165

m'a rugat să-i transmit lui PATRASCANU că "vineva dintre americani" sau "americani" ar urea să-i vorbească. I-am transmis lui PATRASCANU această dorință. PATRASCANU mi-a răspuns afirmativ indicând locul: la minister sau la recepții. Acest fapt se leagă în mintea mea cu o anumită împrejurare - când național-îdrăniștii încercau o cale de neteriere a raporturilor lor cu R.U.R. pe calea Moscovei.

Cu transmiterea răspunsului lui PATRASCANU către MARILU, chestiunea s'a încheiat pentru mine.

Nu menționez faptul că atunci când PATRASCANU a fost plecat din domiciliul juridicilor în Belgia și s'a pus răg, cu un prelegetiv de la Eluz în străinătate, în care transmit o scrisoare sau două din partea lui ANTON BOROȘENIA, director general al Institutului de Statistică, către unul sau doi prieteni ai săi din străinătate, nu cunosc conținutul acestor scrisori.

Ai fost alături în legătură cu problemele cuprinse în intrabare nu cunosc.

De, în fost prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citite de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele declarate de mine. Așadar și s'a pus dinale chestiunea pleșcit la cerere?

ss/MIC. B.TM

Interogatori:

Anchetatori:

Cu câțiva zile înainte de 22 august 1944 am fost chemat de NELU ZILBER (N. SPART) care mi-a spus că, cunoscând cinstirea mea favorabilă ideologiei de câștig și fiind încredere în caracterul meu, urea să-mi de o încredințare de încredere - pentru Partidul Comunist, față de evenimentele ce se profilau în urma vertiginosă a Armatei Sovietice, se pune problema reabilitării contactului cu represiuni comuniste din închisori, pentru a-i ajuta cu alimente și a începe organizarea unei evadări în masă, pentru oportunitatea și de se nevoia, să se creie situație.

Situația de ZILBER mi-a încredințat era de o murgă la închisoarea Caransebeș împreună cu NATIU ANTON și GRIGOR, - ambii colegi la Institutul Central de Statistică - , și a lui înțelegere cu comunistii din această închisoare în scopul arătat mai sus.

Interelara

Cum și de către cine s'a făcut propunerea de a se crea o organizație în legătură cu plecarea la Caransebeș?

Interelara

Propunerea mi s'a făcut de către NELU ZILBER și de către o persoană - femeie - al cărui nume nu mi-l amintesc, precum și de ZILBER, care avea contacte cu represiuni în închisori. Nu știu dacă...

21

167

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul BETER NICOLAE, născut la 1 Iunie 1911 în Făgăraș, cu ultimul domiciliu în București str. Dr. Hurezeu nr. 16.

27 August 1953, București

Interog. a început la ora 10,30

" s'a terminat " 13,30

Intrebare

Ai fost dta la Caransebeș cu vreo misiune?

Răspuns

Da, am fost.

Intrebare

De către cine și în ce împrejurări ți s'a pus dta la plecarea pleării la Caransebeș?

Răspuns

Cu câteva luni înainte de 23 August 1944 am fost chemat de BELU ZILBER (HERBERT) care mi-a spus că, cunoscând atitudinea mea favorabilă ideologiei de stânga și având încredere în caracterul meu, urea să-mi de o înădărinare de încredere - pentru Partid. Anume, față de evenimentele de se profilau în urma vertiginoase a Armatei Sovietice, se punea problema restabilirii contactului cu reținuții comunisti din închisori, pentru o-i ajuta cu alimente și a încerca organizarea unei evadări în masă, pentru eventualitatea că va fi nevoie, că va cere situația.

Misiunea de ZILBER mi-o încredințase era de a merge la închisoarea Caransebeș împreună cu KATIU ANTON și OAMBA, - ambii colegi la Institutul Central de Statistică -, și a lua legătura cu comunistii din această închisoare în scopul arătat mai sus.

Intrebare

Cum și de către cine s'a făcut pregătirea dta și a celorlalți în legătura cu plecarea la Caransebeș?

Răspuns

Pregătirea mi s'a făcut de către BELU ZILBER și de către o persoană - femeie - al cărui nume nu mi-l amintesc, prietenă cu ZILBER, cu care acesta avea legături în ilegalitate. N'as putea să
./.

ss/NIC. BETER

afirm că această femeie a fost prezentă la toate convorbirile cu ZILBER, dar în orice caz la unele a fost.

În cadrul pregătirii mi s'a ardat scopul, așa cum am arătat mai sus, și mi s'a promis un mijloc de a intra în legătură cu cei din închisoare, a rușă a vreunui deținut comunist. Această însă nu s'a realizat și o astfel de persoană am găsit noi ulterior. Mi s'a dat o sumă de bani pe care nu mi-o amintesc. 168

Întrebare

Cum ați procedat la îndeplinirea misiunii primite?

Răspuns

Am obținut prin COLOPENITIA o mașină a Institutului de Statistică și un ordin de serviciu din partea instituției pentru ca să ne putem acoperi prezența la Caransebeș. Știind că ZEVEDEI BARBU este deținut la închisoarea din Caransebeș, ne-am gândit să-l folosim pe fratele lui ca mijloc de a intra în contact cu cei din închisoare, cu prilejul unui vizitor pentru care obținuse autorizația cuvenită.

Împreună cu fratele lui BARBU ZEVEDEI ne-am deplasat la Caransebeș. Vizitorul a avut loc - supravegherea fiind însă strictă nu s'a putut depăși cadrul unei conversații în limitele legalității. În această situație, folosind unele indicii - sursa n'as putea-o preciza - despre maleabilitatea unuia dintre gardieni, am intrat în legătură cu el. Limitând la început conversația cu el la chestiunea a unui ajutor de hrană, strict - în urmă la amândouă obiectivele, fără să-i comunicăm însă pe cel de al doilea. Am obținut și o confirmare a efectivei lui de legătură a gardianului cu ZEVEDEI BARBU - folosind numele meu - prin unele lucruri care mi le-a transmis acest gardian, lucruri care formau conținutul unor fapte din viața noastră dela Cluj.

O marecaie stânjenire a legăturii cu ZEVEDEI BARBU și a îndeplinirii misiunii, a fost intervenția de dinăuntru a lui TEODOR GEORGESCU - care a comunicat că sunt în posesia tuturor lucrurilor de care au nevoie, că nu au nevoie de nici un ajutor și că plecarea noastră din Caransebeș să se facă imediat.

Gardianul a cedat însă argumentelor mele și pe carea noastră nu a avut loc decât în momentul în care am socotit, că, în condițiile date, lucrurile fixate și informațiile primite sunt satisfăcătoare. Cele comunicate de TEODOR GEORGESCU din închisoare au fost interpretate de noi ca o măsură de prudență a lor și un refuz de a intra cu noi în legătură.

Întrebare

Cui și ce ați comunicat la întoarcere privitor la rezultatul acestei acțiuni?

./.

ss/NIC:BETSA

Răspuns

La întoarcere ne-am dus la ZILBER acasă și i-am comunicat lui rezultatele acțiunii noastre așa cum le-am arătat mai sus. I-am comunicat totodată toate informațiile obținute la Caransebeș, anume: situația dela închisoare, numărul și repartizarea posturilor de pază, atmosfera din închisoare, numărul arestaților comuniști, faptul că erau unele certuri între grupuri - între intelectuali și muncitori - și altele de acest fel, pe care nu mi le mai amintesc. I-am spus și împrejurarea că în fața închisorii se afla în permanență un stand, la care se vindeau obiecte confecționate de arestații din închisoare. Vânzarea o făcea un arestat, sub supravegherea unui gardian. Socotesc că și această împrejurare ar putea constitui un mijloc de legătură cu cei din închisoare.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/NIC. BATEA

Anchetator

Cpt. de Securitate

Gh. Moraru

Declarație

170

Subsemnatul Sam Dufrenoy, domiciliat în Calea Victoriei
Nº 208, dau următoarea declarație în legătură cu cele întimplate
în noaptea zilei de 4 decembrie 1947:

Atunci la amiază, pe la orele 2 - 2½ am fost chemat
la telefon la fostul meu coleg de la Statistică, Nicolae Betea, prin
care mi-a rugat să vin neapărat la dânsul acasă. I-am explicat
că am curcumi după amiază și n-am putea veni la el decât seara
după opt. Mi-a spus că insistența să fiu la el cel mai târziu la
o noapte, așa că a trebuit să schimb mandatul ultimului său de curs.
La ora 7 am ajuns la Betea în str. d. Herescu, N.º 16. De curam am
intrebat mi-a spus despre ce este vorba. Trece n-putem să obținem o informație
din partea unui englez sau american. Au avut oigară dar era vorba
de un englez sau american fiindcă mi-a spus că nu există de
persoana cu care ne vom întâlni. Am întrebat cine? Betea cum
Key? El mi-a răspuns că în partea n- fie Melbourne. La
2½ am ajuns în Bd. Ardelenilor colț cu o stradă al cărei
nume nu îl cunosc. Acolo se oprit o mașină mare neagră
și Betea n- eu am intrat în mașină. În acelasi moment, din
partea calalilor s-au auzit un sunet oricât și au n-
răsunat, pe care am aflat abia după moșterea mea că e
mașina Max Handerson. Handerson era foarte agitat. I-a spus
americanului în engleză să măne sepele. După câte am putut
înșura, Handerson m-a trimis în engleză. În după când a
putut mașina am auzit în gât: „Stai că trăg!” Atunci mi
sa făcut teamă și i-am spus lui Betea: „Betea, în ce împrejurări
ești aici?” Betea m-a dat numai din cap și n-a răspuns nimic. În
timpul acesta am observat că e o mașină în gâtul nostru. Lărgim
mea a auzit și i-am spus din nou lui Betea că m-a lăsat
într-o împrejurare. Handerson i-a spus americanului să neaște
după la ambasadă. Pe Calea Victoriei mașina din gât s-a
cercuit cu miza de mașina în care eram eu. Pe strada din
Alba mașina din gât n-a depărit și americanul a părăsit mașina.

Amplasam intai, fiindca era foarte mica din statura, si apoi Beata
am avut din natura. Amici, vizitandu-ma pierduta, au coborat
si eu si am luat-o pe o strada laterala unde am putut
pari.

In sprijinul afirmatiilor mele, aduc urmatoarele fapte:
1) Eu am stat in ciuda de cea legatura a lui Beata
cu anglo-americanii, dimpotriva, stiam ca este membru al parti-
dului Comunist. La Londra si pui acum am avut ca sa
fi amestecat intr-o chestiune necunoscuta este ca abia dupa ce
mi-a telefonat Beata, la pranz, am inceput sa construiesc
ca mea s-a 6 1/2 - 8 telefonand eliberat in telefon, ca si...
si am rina astazi, si mai. Am telefonat:

Domn. Ing. Legal
Drei Lucia Marinescu
Domn. Sanda Petrescu

2) Toti mei in parte declara ca de cand am un mare
bucur de stabilitate, imi m'au vizitat in Beata si n'au
comunicat cu el decat cand ne intalneau pe strada.
Institutiile Central de Statistica, unde ma duceam din
cand in cand sa fac conferinta engleza. Este prima
caza astazi, dupa un an de zile, de cand Beata nu mi-a
telefonat. Ultimele relatii mai intinse pe care am avut-o in
el a fost anul trecut, de Sf. Nicolae, cand am fost invitata
la el acasa.

3) Toti mei parte declara ca la fiecare vizita a mea
a Beata si eu si in tot, ca te astapt in masa. Si eu o fi
rămas Beata cu tine si in parte si te vizitez la telefon.
I-am raspuns si am scris mi-a scris, fiindca mi intalnesc
si oare si ma vede desu.

4) Viata de munca intensă pe care o duc si pierd
mă am mi permit si mai mai găsesc la altii. La stat
mai putin am un temperament de a mi rina in chestii
neclare.

Acum este declaratie pe care o dau si semnez

4. 11. 1947.

Domn. Petrescu

Între ora 7 și 7³⁰ cât am stat la Betea până a
 pleca impresia de acasă: mi s-a vădit diverse lucruri. Între
 mine s-a întors de familie, cum mi merge lucrurile, dar am
 de lucru și alte chestii banale. Apoi l-am întâlnit, în
 legătură cu cele ce mi ținuse la început, ce crede de
 situația internățională. Mi-a spus că este foarte probabil ca
 conflictul să izbucnească foarte curând. Atunci i-am spus
 că mi este teamă pentru soția și copiii mei, fiindcă eu,
 liber profesionist, nu pot să le asigur existența în
 timpul cât sunt la armată. Mi-a spus atunci că scrisorile
 pe care i-l fac astăzi vor să-mi fie de folos
 pentru mine. Am avut o înviată, pe care a scris-o pe
 faptul că îl știu pe Betea comunist. M-am gândit că
 ea se mă alege într-o cursă ca să aștepte cum sunt sentimentele
 mele. În timp ce mergeam pe strada, aveam sentimentul că
 Betea este un om cu imaginație bogată și influențată, pe care
 se mă fac pe mine și cum că este un personaj foarte
 important și că de fapt întotdeauna din seara aceste mici
 mi se se întoarse. Reschitatea a lăsat contururile.

Mai am de adăugat că acum vrei să te duci în
 întâlnit cu Betea la statistică și în trecut mi-a spus că
 mi se mi telefonul cu mi vrei ceva. L-am spus că: stam
 dispoziție, fiindcă se apleacă la mine pentru în discuția
 nimeni text englezesc, pe care mi vrei toate înștiințările mele.
 Am avut mică înviată de a avea și fi. fiindcă am
 fost foarte liniștit chiar astăzi după masă, după ce mi se telefonat
 Betea. După aceea am făcut o altă dispoziție, bazându-mă însă
 pe faptul că îl știu din totdeauna pe Betea comunist, și am
 că el face un job dublu, și mi se mi că mi se alege
 în cursă, fiindcă mi se putea putea de așa ceva, dar că

nea și obține anumite informații dinle anglo-americieni. Nu
m'am îndoit niciodată de naturalele comuniste ale lui Butea.
El și eu în timpul regimului Antonescu a lucrat împreună în
Birji Mierca și Al. T. Stoianovici într-o celulă. Eu însumi eram
într-o celulă tot în Birji, Stoianovici și alți doi tineri al
cărui nume nu mi-l amintesc. După 23 August Butea a devenit
membru de partid. Într-o seară, în Tramva lui 1944, Butea a
venit la mine și am discutat politică. În spunea că comunistii
să părăsesc țara în decembrie Regat și mai slab în Nordul. Mi-a
 spus că ar vrea să treacă după efortul cel mai mare. După ce am
plecat de la Cabinetul lui Minister Pătrășcanu și am revenit
la Institutul Central de Statistică, eu l-am mai văzut pe Butea
pe Butea fiindcă atunci el nu mai era la Statistică iar eu
în timpul liber am dădeam lecții de engleză ce și origin
familiei mele o existență mai bună.

În Februarie 1945 am intrat la Soc. Americ. Statelor Unite
ca profesor, unde am funcționat până în Februarie 1947, de
unde am plecat pentru o chestiune de onoare — un afon
pe care l-am suferit din pricina unuia din membrii comitetului.

Altă timp, în Martie 1946, am primit un telefon de la
secretara marelui Porter, care mă invita la sesiunea presed. din
Misiunea Britanică. Mi s'a propus să intru ca traducător. Am fost
expus unui examen și la 1 Aprilie am fost angajat. După un
câteva zile m'am hotărât să plec, fiindcă eu nu puteam împu
ca testamentul la care eram supus. La 1 Mai i-am comunicat
lui Porter că-mi dău demisia. Mi-a întrebat care este motivul.
Eu am spus că motivul principal este faptul că eu nu răspund
la salut. Apoi a mi-mi place aerul de superioritate în care mi
trătat. Mi-a spus că este o copilărie și să mi mai gândesc. Am
insistat să nu-mi schimb hotărârea. Atunci el Porter a spus
că nu putea avea alt motiv și a căutat să afle motivele reale
motivul este că el pe care-l dădusem un cer superior. Eu
am spus atunci că e normal că el să mi înțeleagă anumite neînțelegeri
și în această am plecat și eu l-am mai văzut de atunci.

În timpul cât am funcționat la Misiunea Britanică eu
am abandonat postul de profesor la Soc. Americ. Statelor Unite, așa că

am rămas acolo în continuare până în februarie 1947. 157
~~58~~
 de atunci și până acum m'am ocupat cu album
 decît cu lectii de engleză, cu traduceri la Ed. Culturală
 Națională. Nu am avut alte preocupări și nu m-am putut
 ocupa întru o activitate inspirativă. În vremea aceasta am
 avut separea în cetez ingineriei lui Petre.

172

Sam M. M.

Declarație

Subsemnatul Iuțescu C. Dan, domiciliat în Calea Victoriei
Nº 208, am învins a declara următoarele:

La data de 4 Noembrie 1947, în timpul prânzului, am
primit un telefon de la Simona Betea, în care m'a rugat
să mă aștept acasă la el acasă.

La ora 7 am ajuns la domiciliul lui, în Th. St. Hecșan
Nº 16. Betea m'a pus imediat la cunoscut pentru a ne revine
de mine. Mi-a declarat că este omul de saloon poștii
Români, pentru care scriu minciună și el se contact cu
anglo-americii, și m'a rugat să-i servesc de interpret. L'am
întrebat dacă Andrei Țiu, și mi-a răspuns că da.

La ora 7³⁰ am primit spre Bd. Ordănelui, unde pe
o stradă laterală urma să se întâlnească o mașină. Peste
un minut sau două mașina a sosit. La volan era un
tânăr care mi s'a părut cunoscut (lucrul acesta l'am constatat
după aceea). Odată cu mi. pe poșterea cealaltă, a rămas
în mașină un domn mai în vârstă, pe care mi-l aminteam
și am spus că mi s'a spus că el este Ștefan Ștefan. Imediat
după aceea noștri am fost cunoscuți și în opinia, dar
mașina a plecat la îndemnul domnului mai în vârstă și
apoi am fost amintiți până la pierderea noastră. Simona
Betea și domnul celălalt au reușit să fugă.

Încheie această declarație pe care o dau și semnez propriu

6 Aprilie 1948

Dan Iuțescu

Intrebare:

Intrebat pe seama faptelor de care este vorba in prezenta
la interogatoriu, d-ta a spus ca nu are nimic de declarat
cu privire la faptele de care este vorba in prezenta.

Intrebare:

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul DUTESCU DAN, de profesie funcționar, născut
la 21 Octombrie 1918 în București, fiul CONSTANȚIN și
ELEONORA, căsătorit cu VIOLA, născută SCRABA, cu domiciliul
în București Cal. Victoriei 208.

21 Octombrie 1952, București

Interogatoriul a început la ora 10,30

s'a terminat la " 14,30

Intrebare:

Cunoști d-ta o persoană cu numele BETEA NICOLAE?

Răspuns:

Da, cunosc pe BETEA NICOLAE, fost funcționar la Insti-
tutul Central de Statistică, în prezent arestat.

Intrebare:

A existat vreodată între d-ta și BETEA NICOLAE vreo
dusmănie?

Răspuns:

Nu a existat între mine și BETEA NICOLAE, niciodată,
nici un fel de dusmănie.

Intrebare:

Ți se pune în vedere că vei fi interogată ca martor
în legătură cu BETEA NICOLAE și că organele de anchetă îți
cer să declari - la întrebările ce ți se pun - tot ad vâ-
rul și numai ad vâru. Deasemenea organele de anchetă îți
atrag atenția că declarațiile nesincere, mincinoase, indu-
cerea în eroare a anchetei, sunt pedepsite de lege. Înțelegi
d-ta cele de mai sus?

Răspuns:

Am luat la cunoștință cele de mai sus și declar că
voi arăta organelor de anchetă tot adevărul și că nu voi
ascunde nimic.

Intrebare:

Arată d-ta, când și în ce împrejurări l-ai cunoscut
pe BETEA NICOLAE.

ss/DAN DUTESCU

Răspuns:

Am cunoscut pe BETEA NICOLAE în anul 1941, când a intrat ca funcționar la Institutul Central de Statistică - la oficiul de studii, unde eu mă aflam ca funcționar încă cu câteva luni înainte.

Întrebare:

Care au fost prietenii și cunoscuții apropiați ai lui BETEA NICOLAE, după 23 august 1944?

Răspuns:

Prietenii și cunoscuții apropiați ai lui BETEA NICOLAE, după 23 august 1944 au fost RAZIU ANTON, ȘTEFAN IORDACHE, ILIARĂ CORBU, AVEL CONSTANTIN, NICSA ȘTEF, MACA VĂRILE, PULENIAȘ EMANUIL, HABIN MANUILA, ANTON COLOMBITA, de asemenea știu și era fapt în deosebi cunoscut că BETEA era prieten și colaborator apropiat al lui IUCĂ MIHAIL, PATRASCANU.

Întrebare:

Care au fost atitudinea și manifestările politice ale lui BETEA NICOLAE, după 23 august 1944.

Răspuns:

BETEA NICOLAE poze în atitudine de comunist, însă în realitate atitudinea și manifestările sale nu aveau nimic comun cu ceea ce este un adevărat comunist. A discuta susținea adeseori - păreri, denescbite și chiar contrarii liniei Partidului Comunist. El era socotit de toți cei din jur ca un colaborator, aderent și susținător al ideilor și politicii lui PATRASCANU.

Întrebare:

Ce știți de despre relațiile dintre BETEA NICOLAE și PATRASCANU?

Răspuns:

Știu că BETEA NICOLAE frecventa des casa lui PATRASCANU - iar în timpul cât am fost șeful de cabinet al lui PATRASCANU, BETEA îl vizita des la minister, fiind totdeauna primit cu precădere. Ea cum am mai arătat mai sus, BETEA era un colaborator și susținător al ideilor lui PATRASCANU și în același timp un devotat personal. Faptele și împrejurările mi-au format în acea vreme convingerea că PATRASCANU are un cerc politic intim în jurul său, în care intrau BELU KILBER, BORODIAN și BETEA NICOLAE.

Întrebare:

În ce împrejurări l-ați văzut pe BETEA NICOLAE ultima dată, înainte de a fi arestat?

./.

ca/dm DUTRACU

somnat și curia, cel care s'a urcat din scara și spus: "Bună ziua!" - am văzut ultima dată pe BERNA WICOMBS în toara zilei de 4 Decembrie 1947, cu ocazia unei întâlniri de el și cu un american, când ea urma să-i servească ca interpret.

Intrebare:

Când și-a cerut BERNA acest serviciu și ce și-a spus în legătură cu această întâlnire.

Răspuns:

Am fost în ziua de 4 Decembrie 1947, la timpul prânzului - BERNA mi-a dat un telefon, chemându-mă la ea acasă, între ora 7 seară, a coborât pe scările mele că am lecții particulare cu elevi (de engleză) ei a strâns că să am lecțiile și să vin necondiționat la ora 7 seară, că e ceva important.

Am amânat lecțiile și m'am dus la BERNA la ora stabilită, cu această ocazie mi-a spus că trebuie să i-a legatură cu un american de la Legatie, că e momentul ca politica României să se schimbe. Ea reține exact cuvintele, dar convingerea ei era aceasta, în sensul că România trebuie să treacă dintr-un lagăr în celălalt. Mi-a cerut ca eu să-i servesc ca interpret în convorbirea ce o va avea cu acel american. Ea știu că i-am spus că aceasta e ceva riscant, iar eu am spus și copil și nu pot să risc. La care el mi-a răspuns că nu este absolut nici o primejdie, că va fi o simplă plimnare cu mașina și apoi voi fi lângă unde trebuie. A insistat foarte tare ca să-i servesc ca interpret și eu am acceptat.

Intrebare:

Arată dacă a avut loc întâlnirea cu acel american și cum a decurs?

Răspuns:

Întâlnirea era fixată pentru ora 7 jum. seară, la. Întâlnirea - colț cu o stradă laterală, unde urma să vină americanul cu mașina legăției americane; noi ne arămasem în mașină, unde - în cursul unei limburii - trebuia să aibă loc convorbirea dintre BERNA și acel american, la care eu urma să servesc de interpret.

Ne-am deplasat, eu și BERNA la locul de întâlnire; imediat în 2-3 minute a sosit și mașina americană, în care ne-am urcat. După ce ne-am urcat, în momentul când pornea mașina pe ușa ocazională a mașinii a intrat o persoană. În același timp a sosit din spate o mașină a poliției care ne-a

somat să opri. Cel care s'a urcat din stanga a spus americanului dela volan să (mâne) conducă mai repede, iar în timpul urmăririi a repetat și insistat să conducă mai repede și direct la legăție. Menționez că i-a vorbit în engleză.

București
În această situație convorbirea proscutată dintre BETEA și american n'a avut loc, toți fiind agitați și în plină urmărire în goana mașinilor, din Șosea Căminilor spre Căminii Noi. BETEA era consternat. Cu i-am spus infirmierii că eram interesat de el, m'a întrebat dacă el era american și în ce împrejurări m'a băgat la care însă el nu mi-a răspuns nimic. El fusese

recomandat călduros de Prof. S. GHEORGHE, Str. Dr. Clujului No. 16, care îl avea în vedere pentru un post în legăție cu

engleză. Senna: înalt, brun, ochi albaștri, păr negru, câștigat, statură mijie, vârsta: 28 ani, căsătorit, cu un copil. Când am ajuns pe Cal. Victoriei și am cotit în str.

Biserica Albă, mașina urmărire ne-a depășit și barajul drumului. BETEA și ceilalți însoțitori au sărit din mașină și au reușit să scape. Cu am coperat după oprirea mașinii el și apoi am fost prins în timp ce încercam să mă debarșez de mașină. După ce am fost cercetat și am arătat tot ce am știut în legătură cu cele în cauză, am fost pus în libertate.

libertate. El totuși a continuat cu ele.

Întrebare: Ce a făcut după aceea? Răspuns: După ce am fost eliberat, am mers la birou la lucru. Am arătat apoi, ce mai știu - în afara de cele arătate de mai sus, despre activitatea dăunătoare a lui BETEA NICOLAE? Răspuns: Nu știu.

Întrebare: Cunoașteți pe BETEA NICOLAE? Răspuns: Cunoașterea cu BETEA avea relații cu SABIN MANUIA, urgentă, iar acesta întreține legături cu americanii și în lumina societății faptelor arătate mai sus, am convingerea că BETEA pornește și pentru omul pe calea trădării. Altfel - în legătură cu activitatea dăunătoare a lui BETEA NICOLAE - nu cunosc.

la salutul lui. Presentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit în delmine, cuvânt cu cuvânt și corespunde intru totul un spectru de declarații de subsemnatul.

Știu că el însoțește traducările de la DUTSCU pentru "Comitetul de Cercetare Regională" și că a tradus și la Upton Sine. Căpt. Ch. Morard Blank îl apreciează mult ca traducător.

Pe lângă acest DUTSCU a avut o activitate intensă pentru PORTER. Cu el a avut multe să se întâlnească și el a fost raportat de el la birou pe seama unui cu traduceri. Cu el am avut și o discuție, dar știu că era nemulțumit de el și că el nu a contribuit la lucrul lui.

Acordată declarația dată de mine este de adevărată și de sinceră.

D E C L A R A T I E

Subsemnata SAMUELLI ANNA, cu ultimul domiciliu în București, Str. Pictor Iscovescu No. 44, declar următoarele :

DAN DUTESCU, domiciliat în Cal. Victoriei No. 208, a fost angajat la biroul de presă în Martie-Aprilie 1946. El fusese recomandat călduros lui PORTER de Prof. G. OPRESCU, Str. Dr. Clujet No. 16, care îl avea în vedere pentru un post la biblioteca engleză. Semnalmente: șaten-brun, nas, gură potrivite, ochii căpriei, statura mijlocie. Vârsta: cca 28 ani, căsătorit, cu un copil.

El a fost angajat după plecarea lui DICKINSON, ca traducător în limba engleză din limba română. În același timp, el dădea lecții de engleză, la cursurile patronate de Asociația Prietenilor Statelor Unite și făcea traduceri particulare acasă. PORTER îi pusese în vedere la angajare de orele de serviciu neregulate ale biroului și că va fi probabil obligat să renunțe la lucrările sale particulare. El totuși a continuat cu ele.

DUTESCU nu s'a împăcat cu felul de lucru dela biroul de presă. El nu admitea ca traduceriile lui să fie corectate - ceea ce Porter sau Key făceau regulat - sau recitite de altcineva; nu vroia să stea peste orele de birou ca să termine o lucrare urgentă. Impresia colegilor săi era că lui DUTESCU nu-i plăcea societatea lor fiindcă marea majoritate erau evrei. El se supăra pentru orice fleac, și și-a dat demisia după vre-o lună de zile. Pretextul era că PORTER nu-l lua în considerație și nu-i răspundea la salutul lui.

Nu l-am văzut pe DUTESCU de atunci decât odată la un spectacol.

Stiu că el făcea traduceriile în limba română pentru editura "Cultura Națională" și că a tradus cărțile lui Upton Sinclair. Aristide Blank îl aprecia mult ca traducător.

Nu știu dacă DUTESCU a avut o activitate informativă pentru PORTER. Nu-mi aduc aminte să fi văzut rapoarte dela el. La birou se ocupa numai cu traduceri. Nu-mi amintesc ce leasă avea, dar știu că era nemulțumit de ea și că acest lucru a contribuit la demisia lui.

Această declarație dată de mine este de voi și necesită de nimeni.

ss. A. SAMUELLY

5 Octombrie 1949

Prisnăvii lui DAN DUTESCU erau veritabili prieteni. POPESCU - și împreună împreună la tipărituri în orașul. BETEA NICOLAE cu care fusese în Cernăuți - 125 -
măntul general al populației și bucurilor din 1941 și în
lucrarea o bună parte de timp și în Ucraina.

Tot în această perioadă, era prieten cu WILLIAM ORDEANESCU
(mărit) tot de la Statistică și în raporturi de prietenie
cu STEFAN RACIU și cu alții. Statistică prin timp.

DECLARAȚIE

Subsemnatul RĂTIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș, la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

L'am cunoscut pe DAN DUTESCU în anul 1942 la Insti-
tutul Central de Statistică - Oficiul de Studii unde lucram și
eu.

Relațiuni nu am avut cu el nici atunci și nici cu
prilejul campaniei de identificarea moldovenilor din Transnistrie
și Ucraina.

Abia după 23 August 1944 ne-am împrietenit în urma
recomandării făcute de BETEA NICOLAE - recomandatie cerută de
BEIU ZILBER - de a fi numit șef de cabinet la Cabinetul Mini-
sterului de Justiție - Dl. PATRASCANU.

Dl. PATRASCANU îi ceruse lui BEIU ZILBER să-i recoman-
de un șef de cabinet. La rândul lui ZILBER, îi ceruse lui
BETEA care i l-a recomandat pe DUTESCU. DUTESCU în urma acestei
recomandări a fost angajat ca atare.

În perioada cât a funcționat ca șef de cabinet, ne
întâlnim din când în când. Astfel când s'a căsătorit fratele
lui DUTESCU, RADU DUTESCU, am fost invitat și eu. Nag la această
căsătorie fusese STEFAN POPESCU. Am mai fost împreună cu
STEFAN POPESCU, IRANA POPESCU, MACA VASILE, RUPENIAN EMANUEL,
o soră de a lui MACA venită din provincie la el acasă tot
invitat.

Ne-a mai invitat DUTESCU la o rudă de a lui, un colo-
nel pe Str. Română, într-o seară la masă. Deasemenea de ziua lui
BETEA NICOLAE în 1944. Apoi de ziua lui MACA VASILE 1945.

În general la câteva mese.

La toate aceste coamii a participat și STEFAN POPESCU
cu IRANA POPESCU precum și o fată Ing. CEZARA ILIESCU căreia îi
făcuseră curte.

Am mai fost împreună cu el - dar pe neașteptate (Șerg. T. T.)
l-am întâlnit prin 1944. Când s'a spus că este de la membru de
Partid.

Nel am prieten cu STEFANOVICI ȘTEFAN și cu alții
RAVEL CONSTANTIN.

Prietenii lui DAN DUTESCU erau următorii: STEFAN POPESCU - ei lucrau împreună la tipărituri în cadrul serviciului. BETEA NICOLAE cu care fusese la Cernăuți - recensământul general al populației și bunurilor din 1941 și cu care lucrase o bucată de timp și în Ucraina.

Tot în acea perioadă, era prieten cu EMILIAN GRIGORESCU (mort) tot dela Statistică. Îl știam în raporturi de prietenie cu STEFAN BACIU care și el fusese la Statistică puțin timp.

Mai era în raporturi bune cu MANESCU CORNELIU, cu CORBEA DUMITRU cu Dna IVANESCU și Dna TOTO (nu-i cunosc celălalt nume) - cu amândouă lucra la același birou.

La Cabinetul Dnui PATRASCANU se înfrățise cu RUPENIAN EMANUEL care era director de cabinet și care-i era șef.

MACA VASILE de asemenea îi era prieten.

Știu că DUTESCU DAN avea un prieten inginer la Floești (nu-i știu numele).

La acest inginer am fost cu mașinile (două) Ministerului de Justiție, împreună cu ST. POPESCU și soția, RUPENIAN, subsemnatul, Dna Ing. CEZARA ILIESCU, fratele lui, RADU DUTESCU cu soția și o Dră GETA căruiă îi făcea curte RUPENIAN, cu prilejul sărbătorilor de Crăciun din anul 1945. La acest inginer am luat atunci masa de seară după care ne-am înapoiat la București.

Proiectasem ca de acele sărbători să mergem la o fermă în Islomița - la ferma Jegălia unde eu aveam doi prieteni ingineri agronomi - pe Ing. DUMITRU PETRE cu care fuseseam coleg de școală și un alt Ing. PAUNESCU AUREL - amândoi comunisti.

Din cauza drumului prost nu am putut ajunge la Jegălia.

Alți prieteni de ai lui DUTESCU nu cunosc. Am mai cunoscut la Galați, când mă înapoiam cu mașina, împreună cu MACA VASILE din misiunea avută în Transnistria și Ucraina pe CERNEA (care scria la "Libertatea") gazetar și încă un sergent T.R. (al cărui nume nu-l mai rețin) care acum este tovarăș și cu cari DUTESCU era mobilizat împreună la aceeași unitate. El în calitate de translator de limba engleză - pe lângă Armată la un post de radio-geon. Pe aceștia i-am cunoscut și trecut. Pe CERNEA l-am mai întâlnit chiar în ziua de 24 August 1944 când vindeam pe stradă ziarul "România Liberă" - apariție la care mi-a ajutat și el - iar pe celălalt (Serg. T.R.) l-am întâlnit prin 1946 când mi-a spus că este deja membru de Partid.

Mai era prieten cu STOIANOVICI TUDOR și carecum cu PAVEL CONSTANTIN.

14950
181
Aceștia sunt toți prietenii lui pe cari îi cunosc.
Cu BETEA era în raporturi apropiate la fel cu STEFAN
POFESCU.

După plecarea lui dela Justiție l-am mai întâlnit în
trecut de două sau trei ori.

Știu că după plecarea lui dela Justiție a deschis un
fel de școală, unde predă lecții de engleză diferitelor
persoane. Nu l-am vizitat nici-odată la școală. În afară de
aceasta se ocupa și de traduceri de romane din limba engleză
împreună cu un prieten de-al lui pe care nu-l cunosc.

Nu țin minte care anume a fost motivul plecării lui
dela Cabinetul Dlui PATRASCANU.

Știu că i s'a cerut demisia pe motive de neglijență
sau pentru că făcuse oarecare abuzuri. Probabil abuzase de numele
ministrului, nu știu în ce chestiune anume. Nu cunosc acest
lucru.

Atitudinea lui DUTESCU în tot timpul cât am fost
apropiați, a fost nedefinită. În fața mea nu s'a pronunțat
niciodată nici contra dar nici în favoarea Uniunii Sovietice
sau a comunismului.

DUTESCU este un cetățean comod care a căutat întotdeauna
o muncă cât de poate de ușoară și care s'a strecurat
ca neobservat. În chestiuni politice nu s'a vârat - dimpotrivă
le-a evitat. A preferat o discuție ușoară despre literatură,
despre o femeie sau despre o masă cu vin bun.

A fost socotit copilăros și cam nefericos. Înainte de
23 August i-a fost frică să afirme că ar înclina înspre stânga.
După 23 August de-asemena - ca nu cumva să se schimbe situația
și să sufere eventuale consecințe.

Este plămădit dintr'un aluat din care lipsește
drojdia.

A rămas în raporturi de prietenie cu RUFENIAN și
STEFAN POFESCU.

BETEA NICOLAE apelase la el pentru că la întâlnirea
ce trebuia să o aibă cu americanul dela legăție, avea nevoie
de un translator iar MANUIILA îl anunțase că nu poate merge deci
până la urmă MANUIILA s'a dus și el la întâlnire.

După arestarea lui DUTESCU, când am aflat, am rămas
foarte intrigat de amestecul lui în chestiunea noastră. Pentru
că nu susisem niciodată de DUTESCU în problema plecării.

La fel, PATRASCANU când a auzit de acest lucru m'a
chemat să mă întrebe ce este cu DUTESCU.

După ce l-am găsit pe BETEA, acesta m'a lămurit că DUTESCU nu știe nimic - că apelase la el fiindcă avea nevoie de un translator - atâta tot. L-am lămurit și pe PATRASCANU despre acest lucru.

Știu că DUTESCU a fost arestat și că a fost ținut aproximativ trei săptămâni.

După ce am sosit din misiunea avută la Gradișta Mare, înainte de Crăciun în anul 1947, l-am întâlnit pe DUTESCU DAN pe stradă când mergeam spre casă dela birou. Aveam la mine actele fratelui său care mi le dăduse să încerc să-l înscriu la un concurs pentru ocuparea unui post la Institutul Cooperatizei.

L-am dat actele apunându-i că n'am reușit. Eu însă, nici nu încercasem nimic cu privire la angajarea fratelui său.

Atunci l-am întrebat cât a stat. Mi-a răspuns foarte speriat - trei săptămâni.

Nu am mai vorbit nimic cu el și ne-am despărțit. Era grozav de înspăimântat și nu s'a arătat deloc bucuros că mă vede l-am lăsat în pace.

Asta este tot ce știu în legătură cu DAN DUTESCU.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octombrie 1949

Am cunoscut pe DAN DUTESCU în timpul de studii la Iași. El este un bărbat inteligent și instruit. În timpul de studii a fost prieten cu ȘTEFAN POPESCU, cu EUPHIMIAN EM. cu BETEA NICOLAE. Mai puțin cu HAGA - cu mine a fost destul de bun prieten.

În problema pascării, tot întâmplător a fost arestat. Nu știe absolut nimic. Așa mi-a spus BETEA. L-a chemat telefonic și mi l-a dat niște explicații. S'a pomenit în regiuni americane și apoi arestat.

Asta este tot ce știu în legătură cu războiul lui. Trebuie să fac pe translatorul în locul lui HAGA pentru a aranja chestiunea bagajelor transportului lor.

Acum însă pe care BETEA mi l-a comunicat anterior. Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

22 Octombrie 1949

1416
15
17

DECLARAȚIE

153

Subsemnatul RĂTIU ANTON născut în com. Beclen, Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No. 17 declar următoarele :

DAN DUTESCU - este născut în București. Licențiat în litere specialitatea limba engleză pe care o posedă bine. La fel posedă limba franceză pe care o cunoaște din familie. Mama lui fiind prof. de limba franceză. Tată nu are. Este căsătorit cu VIOLA SCROBA licențiată și ea în litere. Ea posedă engleza, germana și mai puțin franceza. Au o fetiță. VIOLA este din Cernăuți. A cunoscut-o la Statistică. DAN are un frate mai mare RĂTIU și el căsătorit. L-am cunoscut la Statistică pe DAN DUTESCU prin 1941. Am fost cu el în campania din Ucraina.

Este o fire cam comodă. A căutat întotdeauna uşorul. De greu s'a ferit. De riscuri deosebite. Incline întotdeauna spre stânga dar ezită să se afirme.

[redacted] Apreciază o cameră caldă, o muzică, o mâncare aleasă, o băutură bună, o haină bine cusută și dacă se poate din stofă engleză - o discuție ușoară, o carte de aventuri dar și o carte ceva mai grea.

Este destul de inteligent și instruit.

În raporturi de prietenie cu STEFAN POPESCU, cu HUPENIAN EM. cu BETEA NICOLAE. Mai puțin cu MACA - cu mine a fost destul de bun prieten.

În problema plecării, tot întâmplător a fost rărit. Nu știe absolut nimic. Așa mi-a spus BETEA. L-a chemat telefonic și nu i-a dat nici-o explicație. S'a pomenit în mașină americană și apoi arestat.

Asta este tot ce știu în legătură cu rolul lui. Trebuie să facă pe translatorul în locul lui MARIN IIA pentru a aranja chestiunea bagajelor transportul lor.

Lucru înăd pe care BETEA nu i-l comunicase anticipat.

Asta știu
Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și seamen propriu.

ss. ANTON RĂTIU
22 Octombrie 1949

25 Octombrie 1949

ss. ANTON RĂTIU

145
126
16

18488

DECLARAȚIE

Subsemnatul RĂTIU ANTON nascut în comuna Belean Jud. Soma la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele:

În luna Decembrie 1947, după înapoierea mea din misiunea de control avută la Oradia Mare și înainte de a pleca în concediu la Simia, adică aproximativ pe data de 22, 23 Decembrie 1947, cam pe la orele 14,30, în drum spre locuința dela serviciu, l-am întâlnit pe DAN DUTESCU, care și el era în drum spre locuința lui. Venind la această întâlnire a fost cu totul întâmplătoare nefiind provocată nici de unul din noi sau de altcineva.

Cu DUTESCU nu mai eram în contact în nici-o formă - nici prin telefon nu ne vorbeam.

Întâlnirea a avut loc pe Str. Brezoiului. Pentru o jumătate de ora pe un drum comun, aproximativ o sută de metri, engleză de Re-am salutat dându-ne mâna. DUTESCU s'a arătat foarte nemulțumit de această întâlnire. Era speriat și se vedea că abea așteptă să se despartă de mine.

L-am întrebat: - Ce mai faci? Mi-a răspuns: "Bine". Apoi l-am întrebat: "Ce ai stat?" (se înțelegea că era vorba de arestare). Mi-a răspuns: "Treisăptemăni". Văzându-l atât de speriat nu l-am mai întrebat nimic. Nici nu aveam ce să-l întreb.

Aveam asupra mea actele fratelui său care mi le dăduse să-i dau o mână de ajutor pentru ocuparea unui post la Cooperație unde erau posturi libere și se publicase un concurs pentru ocuparea lor. Din întrevăderile mele cu BETEA, l-am întrebat ce s'a fost. El mi încercase să-i depun actele la Cooperație și cum le avăsese asupra mea, i le-am înmănat lui DUTESCU să i le restituie fratelui său spunându-i că nu am putut face nimic.

După ce i-am predat actele ne-am despartit dându-ne mâna.

În 1949 Este a fost toată discuția avută cu DUTESCU dela eliberarea lui și până la arestarea mea.

Subliniesc încă odată că această întâlnire a fost cu totul incidentală. Altfel întâlnire sau contact, nu am avut cu DUTESCU sub nici-o formă. Aceasta îmi este declarația pe care o suiașu și seamăz propriu.

25 Octombrie 1949

ss. ANTON RĂTIU

DECLARAȚIE

La începutul lunii Noemvrie 1947 a venit la mine în birou soția lui DAN DUTESCU plângând, spunându-mi că nu știe ce este cu soțul său, întrucât lipsește de câteva zile de acasă. Mi-a spus că a fost chemat într'o după amiază la telefon de BETEA NICOLAE pentru o jumătate de oră pentru a-i face o traducere și de atunci n'a mai venit acasă.

După vre-o 20 de zile a reapărut DAN DUTESCU la Institut, unde era funcționar, la Direcția Oficiului de Studii. Venind la mine în birou cu niște traduceri pe care i le dădusem să le facă, l-am întrebat ce s'a întâmplat și de ce a lipsit dela serviciu.

DAN DUTESCU mi-a spus că într'o după amiază a fost chemat la telefon de BETEA NICULAE și l-a rugat să vină până la el pentru o jumătate de oră pentru a-i face niște traduceri din limba engleză de care are nevoie urgent. După ce i-a făcut traducerea, a plecat cu BETEA, s'au urcat într'o mașină și au plecat spre centru. În mașina în care s'a urcat, în afară de șofer mai era un domn pe care nu l-a recunoscut, dar că după înfățișare parcă aducea cu Dr.SABIN MANAILA. DAN DUTESCU, în continuare, mi-a spus că la un moment dat a constatat că erau urmăriți de un camion. Au mers așa un timp, mașina mergând în viteză destul de mare, până în Calea Victoriei.

Acolo mașina s'a oprit, BETEA s'a dat jos din mașină, împreună cu celălalt domn, el rămânând în mașină, după care au venit niște domni și l-au arestat. Acestea sunt lucrurile povestite de DAN DUTESCU. La una din întrevederile mele cu BETEA, l-am întrebat ce a fost cu DAN DUTESCU. Acesta a refuzat să-mi dea vre-o explicație. Eu văzând că ezită, n'am insistat.

ss.C.G.PAVEL

8.XI.1949

12 31
3
la 23 August 1944 s'a prezentat la I.C.S. și a
la postul în primărie.

La 5 Octombrie 1944 cere un concediu neplătit fără plată
pentru a fost numit director de cabinet la fostul ministru
BUTESCU de unde H.O.T.A. în Institut la 15 Decembrie 1944. 136

BUTESCU RADU - Născut la 22 Octombrie 1918 în București fiul
lui CONSTANTIN (+) fost funcționar la Uzinele "Reșița" și ELEONORA,
căsătorit cu VIOLA, născută SCRABA, la 7 August 1918 în Cernăuți,
ambii de cetățenie română confesiune ortodoxă. Din căsătorie a
rezultat copila TAINA născută la 3.VIII-a 1943 în Cernăuți.

Domiciliază în București Cal.Victoriei No.208 Et.IV apart.23
pe care îl ocupă din Ianuarie 1945. Se servește de telefonul
No.4.18.38 care figurează pe numele său.

Din cele culese despre BUTESCU DAN din diferite date dela
Institutul Central de Statistică unde a fost în serviciu, dela
Facultatea Dr.C.PARHON, cât și cele stabilite pe teren dăm mai jos
următoarele :

A fost elev al liceului "Gheorghe Sincai" ca bursier pe
care l-a absolvit în anul 1937, an în care și-a luat bacalaureatul
înscrindându-se în Facultatea de Litere și Filosofie din București,
pe care o întrerupe în anul 1941, intrând ca funcționar diurnist
la Institutul Central de Statistică.

Ca student a fost bibliotecar al Facultății.

În anul 1941 după începerea războiului a fost în Bucovina
de Nord într-o comisie de recensământ.

În anul 1942 se căsătorește cu actuala soție în Cernăuți.

Tot în anul 1942 a fost încorporat în Reg.2 Pioneri, apoi
mutat în Reg.4 Pioneri.

În anul 1942 cere un certificat dela I.C.S. din care să reia
să că a fost funcționar al acestuia, trebuindu-i pentru a putea
primi aprobarea Guvernământului Bucovinei, ca să poată aduce în
Capitală mobilă soției sale.

În 1943 având un concediu dela unitate de două luni,
neavând ce face s'a prezentat la I.C.S. care neavând loc în Centrală
l-a propus în comisia condusă de Anton Golopenția pentru recensămân-
tul românilor de peste Bug.

Tot în anul 1943 a fost trecut la central de radio ascu-
tare al armatei ca translator de limba engleză. În Decembrie același
an a fost mobilizat la armata III-a la Nicolae de unde unitatea
./.

sa retreas la Odessa apoi la Galati unde l-a prins 23 August 1944.

Imediat după 23 August 1944 s'a prezentat la I.C.S. și își în pătul în primire.

La 5 Octombrie 1944 cere un concediu nelimitat fără plată întrucât a fost numit director de cabinet la fostul Ministru PATRASCANU de unde revine în Institut la 15 Noembrie 1944. 187

Nu s'a putut stabili prin ce împrejurări și pe cine a cunoscut de a fost numit în acest post.

Se menționează că în autobiografia sa dată la Universitatea Dr.C.PARNON nu vorbește nimic de această funcție.

La 30 Noembrie 1944 după ce a revenit din detagarea dela Cabinetul fostului Ministru PATRASCANU a cerut la institut un concediu nelimitat fără plată asupra căruia revine la 12 Ianuarie 1945.

Nu s'a putut stabili unde a lucrat în acest timp.

În 1945 a absolvit Facultatea de Litere și Filosofie întreruptă în anul 1941.

În autobiografia sa dela Facultate declară că a făcut parte din organizația studențească antifascistă.

În 1946 se ocupă și traduce o serie de romane din limba engleză pentru editura Națională printre care remarcăm:

- 1.- "Misiunea cea mare" de Peter Cheyney
- 2.- "Arcul de Triumf" de Eric Maria Remarque
- 3.- "Belaurul" de Upton Sinclair
- 4.- "O lume de câștigat" de Upton Sinclair și altele.

DAN DUTESCU a tradus un roman împreună cu MIHNEA GHEORGHIU, Profesor de limba engleză la Facultatea de Filologie din Universitatea Dr.C.PARNON, cu care este prieten din timpul studenției.

DUTESCU DAN stă în timpul cât a lucrat la I.C.S. cât și în timpul când nu a avut un serviciu stabil a dat lecții de limba engleză, a făcut traduceri atât în engleză cât și în franceză, pe care o cunoștea deasemenea scris și citit.

În 1947 este pus în disponibilitate dela I.C.S. pentru economii bugetare, dar continuă să lucreze pentru institut la corespondența de limba Engleză și altele.

În Octombrie 1948 a fost numit iarăși în Institut ca statistician șef diurnist, iar la 28 Martie 1949 își dă demisia din acest post motivând că este numit asistent la Facultatea de Filologie din Universitatea Dr.C.PARNON la catedra profesorului de limba engleză, MIHNEA GHEORGHIU. În realitate deși a fost susținut de Prof.MIHNEA GHEORGHIU și corpul profesoral, nu a

putut fi numit în acest post și a rămas doar bibliotecarul de
limba engleză al Facultății de Filologie unde a dus și duce muncă
asiduă, deși lucrează în mod onorific din Martie 1949.

Deputa aceste eforturi sperând totuși că profesorul
MIRNEA GHEORGHIU care îl susține va reuși să-l numească atât
bibliotecar cât și asistent al aceleiași catedre.

În Institutul Central de Statistică a lucrat la
diferite servicii ca: învățământ, la tipăriturile Institutului,
la traduceri din limba engleză, a tradus corespondența oficială din
din engleză și franceză, a lucrat la tipărirea broșurii "Împu-
rea Opiniei publice", la redactarea buletinelui informativ al
I.C.S. și a supravegheat tipăriturile Institutului, la Monitorul
Oficial și altele.

DUTESCU DAN pe lângă postul onorific de bibliotecar
la Facultatea de Filologie pe care continuă să-l țină, a fost
angajat de circa zece zile ca translator de limba engleză la
agenția "Agerpres" unde a fost recomandat de radiotelegrafistii:
MARIAN DUMITRU și IORDACHE MIRCEA cu care a lucrat în timpul
războiului la Serv. de radioascultare al armatei.

Se menționează că de când și-a luat și acest serviciu
este extrem de ocupat, făcând în cursul dimineții serviciul la
"Agerpres", servește masa în mod fugitiv ca să poată fi în timp
la biblioteca Facultății de Filologie ca seara până în jurul
orei 22, să lucreze la "Agerpres".

La Agerpres, mai cunoaște pe asistentul SCORARA în
GABRIEL ȘINANIAN translator de limba turcă, fost învățator
POPESCU MIRCEA translator de limba engleză și ALINA GHEORGHIU,
STEFAN GHEORGHIU secretar de redacție și alina GHEORGHIU la
ALEXANDRU MIRCEA secretar de redacție.

La Universitatea Dr. C. PĂRHOAN este cunoscut de următorii
profesori cari dau referințele următoare despre DUTESCU DAN:

1.- Profesorul de limba engleză MIRNEA GHEORGHIU, îl
cunoaște din anul 1938 ca student sârac fiu de meșier. Element
bun, antifascist, participând la diferite manifestații ale
grupului studenților democrați.

În general apolitic, dedicat studiilor.

Trăiește în greutate materiale și este un element muncitor
devotat studiului.

2.- Prof. Gheorghe Secret. Org. de Bază al P.M.R. dă la
Facultate l-a cunoscut în Cernăuți în timpul dictaturii antones-
ciene și a avut o atitudine foarte frumoasă față de evrei pe
care i-a ajutat să procure alimentele necesare.
În Capitală,
SURABA ANULIU cunoscut în 1937, a cunoscut și pe DUTESCU DAN.

Deși au fost colegi de Facultate nu-l cunoscuse înainte :

Nu a auzit să fi făcut parte din mișcarea legionară sau să fi simpatizat cu aceasta.

3.- Asistentul CAZACU BORIS dela Facultatea de Filologie referă că au făcut Facultatea împreună între anii 1937-42, sau revăzut în anul 1943 ca bibliotecari ai seminarilor respective.

Tot în 1943 s'au despărțit revăzându-se la biblioteca de engleză în anul 1948-49.

Are spirit de inițiativă, bun coleg, nu are suficientă voință pentru că Licența și-a luat-o d'abea în anul 1948 deși conta printre elementele distinse ale facultății.

Nu a făcut politică și a avut atitudine antifascistă. În viața particulară, corect dar puțin frivol.

Asistenta VERA CALIN dela aceeași Facultate îl cunoaște din 1948, a lucrat la Biblioteca seminarului de engleză cu mult devotament, fără salariu.

Il califică muncitor și cinstit. Din auzite nu a fost legionar și nici antisemit. La statistică a ajutat pe evreii din Instituție.

Soția sa, DUTESCU VIOLA este născută SCRABA în Cernăuți la 7 August 1918, fiica lui TEODOR, fost învățător pensionar decedat de circa trei ani în București și ELENA casnică.

Susnumita după ce și-a luat bacalaureatul la Liceul Elena Doamna din Cernăuți se înscrie la Facultatea de litere și filosofie din acest oraș, luându-și licența în 1940.

În toamna anului 1940 la intrarea trupelor sovietice în Cernăuți, familia SCRABA se refugiază în Capitală, iar VIOLA DUTESCU pe atunci VIOLA SCRABA obține un post de funcționară diurnistă la Institutul Central de Statistică unde rămâne până în 1941 imediat după începutul războiului când își dă demisia și pleacă la Cernăuți cu întreaga familie.

În anul 1942 se căsătorește cu DUTESCU DAN la Cernăuți, pe care îl cunoscuse la I.C.S. În 1943 dă naștere copilei ce au.

În Capitală s'a ocupat cu gospodăria până la începutul lunii Februarie 1948 când s'a angajat la I.C.S. ca funcționară, lucrând în localul din Vama Poștei.

DUTESCU VIOLA are pe mama sa ELENA SCRABA în Capitală, domiciliată în Cal. Dorobanți No.137, unde ocupă cu fiul său SCRABA AMULIU născut în 1907, o cameră și bucătărie.

Mama și fiul locuiesc în aceeași cameră.

Despre SCRABA AMULEU din cele culese de la vechi
adresă din Str. Matei Constantin No. 29 căt și la actuala adresă,
reese că a fost magistrat la Cernăuți, apoi avocat în contencio-
sul Min. Asigurărilor sociale, azi funcționar la Cooperativa
"Avram Iancu".

DUTESCU VIOLETA din cele culese la I.C.S. mai are un
frate pe inginerul SCRABA MIRCEA care lucrează la fabrica de
bere "Asuga" și domiciliază în Comrat, declarându-l ca membru
al P.M.R.

DUTESCU DAN are în Capitală pe mama sa EREONORA
DUTESCU, născută PALATINI la 3 Martie 1881 în București de cetă-
țenie română, confesiune catolică, fostă lucrătoare corsetieră la
mai multe întreprinderi printre care foarte mulți ani la Carol
Bünger din Str. Brezoiu No. 18, este pensionară.

Susnumita domiciliază la o rudă a sa IDA general
IONESCU *Munk* din Bdul. Ana Ipătescu No. 24-26, dar în tot
cursul zilei stă la domiciliul fiului său DAN pentru a se ocupa
de fetiță întrucât ambii soți sunt plecați la serviciu.

DAN DUTESCU mai are și un frate pe RAIU DUTESCU născut
în București la 23. IX. 1916, care are 6-7 clase de liceu comer-
cial, fost practicant de birou, fost funcționar, fost asociat la
un mic depozit cu vin în Str. Romulus întrucât soția sa este
fiica unui cărciumar, actualmente funcționar la Intreprinderile
Grafice No. 1 Bonaparte (fost cartea Românească) ca provenit la
naționalizarea întreprinderii de la tipografia "Bucovina" care a
fost cunoscută aici.

RAIU DUTESCU nu este membru de partid, duce oarecare
muncă în sindicat, dar nu este atașat clasei muncitoare.

Domiciliază în Str. Secerei No. 65 bis în imobilul propriu
cumpărat cu circa doi ani în urmă cu lei 60.000.-

La domiciliul de mai sus DUTESCU DAN ocupă un apartament
mic și este cunoscut ca profesor de limbă engleză.

Din punct de vedere material este cel din urmă platnic
al blocului și în repetate rânduri locatarii blocului au cerut,
evacuarea întrucât nu reușește niciodată să fie la curent cu
platile.

La I.C.S. este foarte bine apreciat pentru comportarea sa în Institut.

Din punct de vedere politic despre MATESCU DAN, din cele cunoscute reiese că nu a făcut niciodată parte ca militant în vre-un Război, că în trecut ar fi făcut parte din mișcarea studențească antifascistă și că ar avea sentimente democratice cu un etagament pentru clase muncitoare, dar crede că studentul în situația sa materială actuală ar fi capabil să facă orice pentru a și-o îmbunătăți.

Domiciliu în București, str. C. I. Brătianu, nr. 10. A fost în București în anul 1945. A primit de telefonul Bp 41838 care figurează pe numele său.

Din cele cunoscute despre Dănuț Dan din diferite surse, la Institutul Central de Statistică unde a fost în serviciu, la Facultatea de C. Științe, dar și cele stabilite pe teren prin mai jos amintite:

A fost elev al Liceului "George Șincai" ca bursier pe care l-a absolvit în anul 1937, an în care și-a luat bacalaureatul înscrind-se la facultatea de Litere și Filosofie din București, pe care o întrerupe în anul 1941 intrând ca funcționar burocrat la Institutul Central de Statistică.

Ca student a fost bibliotecar al facultății. În anul 1941 după începerea războiului a fost în București de lucru într-o Comisie de recensământ. În anul 1942 se căsătorește cu actrița renumită Cernătescu.

Tot în anul 1942 a fost încorporat în Reg. 4 Pionieri, apoi mutat în Reg. 4 Pionieri.

În anul 1943 care nu a participat la I.C.S. din care se reiese că a fost funcționar al administrației pentru a putea plăti groșurile necesare pentru a putea plăti groșurile necesare în capitala mobilă necesară.

Notă

157

25
192

Dutescu Radu născut la 22 octombrie 1918 în București. Părinți: lui Constantin (+) fost funcționar la uzinele Reșita și Eleonora, căsătorit cu Viola, născută Seraba la 7 August 1918 în Cernăuți, ambii de cetățenie română confesiune ortodoxă. Din căsătorie a rezultat copilul Taina născută la 3 VIII a 1943 în Cernăuți.

Domiciliază în București. Calea Victoriei Nr. 208 Et. IV, apart. 23 pe care îl ocupă din Iunie 1945. Se serveste de telefonul Nr. 418.38 care figurează pe numele său.

Din cele culese despre Dutescu Dan din diferite date dela Institutul Central de Statistică unde a fost în serviciu, dela facultatea de C. Politic. cât și cele stabilite pe teren dăm mai jos următoarele:

A fost elev al liceului George Șincai ca bursier pe care l-a absolvit în anul 1937, an în care și-a luat bacalaureatul înscriindu-se la facultatea de Litere și Filosofie din București, pe care o întrerupe în anul 1941 intrând ca funcționar diurnist la Institutul Central de Statistică.

Ca student a fost bibliotecar al facultății.

În anul 1941 după începerea războiului a fost în Bucovina de Nord într-o Comisie de recensământ.

În anul 1942 se căsătorește cu actiula sa în Cernăuți.

Tot în anul 1942 a fost încorporat în Reg. 2 Pioneri, apoi mutat în Reg. 4 Pioneri.

În anul 1943 cere un certificat dela I. C. S. din care să reiasă că a fost funcționar al acestuia, trebuindu-i pentru a putea primi aprobarea Guvernământului Bucovinei, ca să poată aduce în capitala mobilă nației sale.

În 1943 având un concediu dela unitate de zonă lui, neavând ce face s'a prezentat la I. C. S. S. care neavând loc în centrală l-a propus în comisia condusă de Anton Jolopentia pentru necesimantul românilor de peste Prug.

Tot în anul 1943 a fost trecut la centrul de radio ascultare al armatei ca translator de limba engleză. În decembrie acelaș an a fost mobilizat la armată în la Nicolae de Galati unde l-a prins 23 August 1944.

Imediat după 23 August 1944 s'a prezentat la I. C. S. S. și și ia postul în primire.

La 5 Oct. 1944 cere un concediu nelimitat fără plată întrucât a fost numit Director de cabinet la fostul ministru Pătrășcanu de unde revine în institut la 15 noiembrie 1944.

În s'a putut stabili prin ce împrejurări și pe cine a cunoscut de a fost numit în acest post. Se menționează că în autobiografia sa dată la Universitatea C. C. Carion nu vorbește nimic de această funcție.

La 30 noiembrie 1944 după ce a revenit din detoarea dela cabinetul fostului ministru Pătrășcanu a cerut la institut un concediu nelimitat fără plată asupra căruia revine la 12 Ianuarie 1945.

În s'a putut stabili unde a lucrat în acest timp.

În 1945 a absolvit facultatea de literă și filozofie întreruptă, în anul 1941.

În autobiografia sa dela facultate declară că a fost parte din organizația studentască antifascistă.

În 1946 se ocupă și traduce o serie de romane din limba engleză pentru editura

Națională printre care remarcăm:

- 1/ "Lisimela cea mare" de Peter Cheyney
- 2/ "Arcul de Triumf" de Eric Maria Remarque
- 3/ "Balaurul" de Upton Sinclair
- 4/ "O lume de cortigat" de Upton Sinclair și altele.

Domnul Dutescu a tradus un roman împreună cu Mihnea Gheorghiu, Profesor de limba engleză la Facultatea de Filologie din Universitatea Dr. C. Barbu, cu care este prieten din timpul studenției.

Dutescu Domn atât în timpul cât a lucrat la G. C. S. cât și în timpul când nu a avut un serviciu stabil a dat lecții de limba engleză, a făcut traduceri atât în engleză cât și în franceză, pe care o cunoaște deosebit de bine și citește.

În 1947 este pus în disponibilitate de la G. C. S. pentru economii bugetare, dar continuă să lucreze pentru institut la corespondența în limba Engleză și altele.

În Octombrie 1948 a fost numit îndeplinitor în institut ca statistician șef diurnist, iar la 28 Martie 1949 i s-a dat demisia din acest post motivându-se că este numit asistent la Facultatea de Filologie din Universitatea Dr. C. Barbu la catedra profesorului de limba engleză, Mihnea Gheorghiu. În realitate Dns. a fost susținut de Prof. Mihnea Gheorghiu și corpul profesoral, nu a putut fi numit în acest post și a rămas doar bibliotecarul de limba engleză al facultății de Filologie unde a lucrat și dăruie muncă asiduă, dând lucrarea în mod onorific din Martie 1949.

Depeune aceste eforturi sperând totuși că
 Profesorul Hilușca Ștegheș care îl susține
 va reuși să-l numească atât bibliotecar
 cât și asistent al acelei catedre.

195

În Institutul Central de Statistică a lucrat
 la diferite servicii ca: Învățămant, la tipări-
 turile institutului, la traduceri din limba en-
 gleză și franceză, a tradus corespondența oficială din
 engleză și franceză, a lucrat la tipărirea
 broșurii "Lămurirea opiniei publice", la redac-
 țarea buletinului informativ al I. C. S. și
 a supravegheat tipărirea institutului la
 Monitorul Oficial și altele.

Întrebuțându-se pe lângă postul onorific de
 bibliotecar la Facultatea de Filologie și pe
 care continuă să-l țină, a fost angajat de circa
 zece zile ca translator de limba engleză la
 agenția "Agerpres" unde a fost recomandat de
 radiotelegrafistii: Marian Dumitru și Dor-
 doache Mireș cu care a lucrat în timpul
 războiului la Serv. de radio ascultare al armatei.
 Se menționează că de când și-a luat
 și acest serviciu este extrem de ocupat, făcând
 în cursul dimineții serviciul la "Agerpres",
 servește masa în mod fugitiv ca să poată
 fi la timp la biblioteca facultății de filo-
 logie, ca sora până în jurul orei 22:
 să lucreze la "Agerpres".

La Agerpres mai cunoaște pe:
 Garabet Simamian translator de limba turcă.
 Popescu Mireș translator de limba engleză
 Ștefănescu Ștegheș secretor de redacție și
 Alexandrescu Mireș secretor de redacție.

La Universitatea de C. Carbon este cunoscut de urmatoarii profesori cari dau referintele urmatoare despre Dutescu Dan: 196

1/ Profesorul de limba engleza Mitineu Georgiu, el cunoscut din anul 1938 ca student sarac din de meserias. Element bun, antifascist, participand la diferite manifestatii ale grupului studentilor democrati.

In general apolitic, dedicat studiilor. Traieste in greutate materiala si este un element inamic devotat studiiului.

2/ Prof. Lectura Secret. arca baza al. B.M.R. dela accio, facultate l-a cunoscut in Cernăuți in timpul dictaturii antonesciene si a avut o atitudine foarte frumoasa fata de evrei pe care i-a ajutat sa procure alimentele necesare. Deji au fost colegi de facultate lui - l cunoscuu maiintu.

lui a angizat sa fi facut parte din miscarea legionara sau sa fi simpatizat cu aceasta.

3/ Asistentul Cazacu Boris dela facultatea de filologie refera ca au facut facultatea impreuna intre anii 1937-42, s'au revazut in anul 1943 ca bibliotecari ai seminarilor respective.

Tot in 1943 s'au despartit revazandu-se la biblioteca de engleza in anul 1948-49. Are spirit de initiativa, bun coleg, lui cre suficienta vointa pentru licenta si-a luat o d'abia in anul 1948 deji contra putre elementele distinsu ale facultatii. lui a facut politica si a avut atitudine antifascista. In vinta particulara, caest dar putin privol.

Asistentă la Căminul de la acea facultate
 el cunoaște din 1948, a lucrat la biblioteca
 seminoului de engleză cu mult devotament
 fără salariu.

El coligă muncitor și creștin.

Din angajate lui a fost legionar și nici
 antisemit. La statistica a ajutat pe
 evreii din instituție.

Sotia sa, Dutescu Viola este născută
 Scaba în Cernăuți la 7 August 1918,
 fiica lui Teodor, fost învățător pensionar
 decedat de circa trei ani în București.
 și Elena coșmăc.

Însușimite După ce și-a luat bacalaureatul
 la liceul Elena Doornu din Cernăuți.
 se înscrie la facultatea de litere și filozofie
 din acest oraș, luându-și licența în 1940.

În toamna anului 1940 la intrarea
 trupelor sovietice în Cernăuți, familia Scaba
 se refugiază în capitală, iar Viola Dutescu
 pe atunci Viola Scaba obține un post de
 funcționară diurnă la Institutul Central
 de Statistică unde rămâne până în 1941
 încheiat după începutul războiului când
 și-a demisia și pleacă la Cernăuți cu
 întreaga familie.

În anul 1942 se căsătorește cu Dutescu
 Ion la Cernăuți, pe care îl cunoaște
 la J. C. S. În 1943 dau naștere copilii ce au.

În capitală s'a ocupat cu gospodăria până
 la începutul lunii Februarie 1948 când s'a
 angajat la J. C. S. ca funcționară, lucrând în
 localul din Vama Poștei.

~~115~~ ~~125~~ ~~19~~
Dutescu Viola are pe mama sa Elena
Scraba în copilărie, domiciliată în Colea Doa-
banti Nr 187, unde ocupă cu fiul său
Scraba Amuliu născut în 1907, o comeră
și bucatorie. Mama și fiul locuiesc în aceiași comeră.
Despre Scraba Amuliu din cele culese dela
vechea adresă, ^{în str.} Hatu Constantin Nr 29 cât
și la actuala adresă, reiese că a fost
magistrat la Cernăuți, apoi avocat
în contencionul lui. Disigurărilor soarelui
ozi funcționar la Cooperativa Porcilor Hauce.
Acesta

Dutescu Viola din cele culese la
I.C.S. Mai are un frate pe Inginerul
Scraba Mircea care lucrează la fabrica
de bere "Puzos" și domiciliază în Comarnic,
declorându-l ca membru al C. M. R.

Dutescu Dan are în copilărie pe
mama sa Eleonora Dutescu, născută
Galatină la 3 martie 1881 în București,
cetățenie română, confesiune catolică,
fostă lucrătoare corsetieră la mai multe în-
treprinderi printre care foarte mulți ani la
Carol Brünge din Str. Brezoianu Nr 18,
astăzi pensionară.

Susnumita domiciliuza la strada a sa
Iba general Ionescu Inuante din Bdrul Ana
Ipătescu Nr 24-26, dar în tot cursul
zilei sta la domiciliul finului său Dan
pentru a se ocupa de fetita întmcat
ambii rati sunt plecati la serviciu.

Dan Dutescu mai are și un frate
pe Radu Dutescu născut în București
la 23 IX 1916, care are 6-7 clase de liceu
comercial, fost porticant de birou, fost
funcționar, fost asociat la un mic depozit
cu vin în Str. Romulus întmcat rati sa
este fca unui căciimar, actualmente
funcționar la Intreprinderile Grafice Nr 1
Bonoparte (fost cortea Romanescă) ca
provenit la nationalizarea întreprinderii
de la tipografia "Bucovina" care a fost
comorată aici.

Radu Dutescu nu este membru de
partid, duce oarecure muncă în simbrat,
dar nu este atorat clasei muncitoare.

Domiciliuza în Str. Secerei Nr 65 bis
în imobil propriu cumparat cu circa
20 ani în urmă cu lei 60.000.

La domiciliul de noi ms Dutescu Dan
ocupa un apartament mic și este cunoscut ca
profesor de limba engleză.

Din punct de vedere material este
cel din urmă platine al blocului și

în repetate rânduri locatorii blocului
au cerut evacuarea, întrucât nu reușesc
niciodată să fie la curent cu plățile.

La T. C. S. este foarte bine apreciat pentru
comportarea sa în institut.

200

Din punct de vedere politic despre
Gutereu Dan, din cele culese reiese
că nu a fost niciodată parte ca
militant în vre un partid, că în trecut
ar fi fost parte din mișcarea studen-
tească antifascistă și că ar avea
sentimente democratice cu atoa-
runt pentru clasa muncitoare, dar
credem că sursumitul în situația
sa materială actuală ar fi
capabil să facă orice pentru a și-o
îmbunătăți.

C. Leonidz

PUTESCU DAN

231

RATIU :

Un cetățean care nu a avut niciodată o atitudine clară, categorică. El cocheta și cu grupul de stânga și cu cel de dreapta (Sala Statistică). Părea a înclina către stânga. Îu l-am auzit exprimându-și împotriva mișcării comuniste, dar nici pentru ea.

N O T ASupravegherea lui " DINCA "

232

Postul se înființează la ora 6.=

La ora 7,10, DINCA este identificat, când ese de acasă și merge în stația de tranvai GH.Manu, ia tranvaiul 15, coboară la stația Nic.Bălcescu și merge la Facultatea de Filologie, intră la ora 7,30.=

La ora 14, DINCA pleacă de aci și pe jos merge în Cal.Plevnei No.10, la Cantina Agerpres, unde servește masa.

La ora 14,30, pleacă de aci și pe jos merge în Str.Oteteleșeanu No.7, la birourile Agerpres, Etaj IV, Apart.7 intră la ora 14,45.=

La ora 21,45, DINCA pleacă de aci și pe jos merge în Stația Aristide Briand, ia tranvaiul 15, coboară Gen.Manu și pe jos revine acasă la ora 22,10.=

Până la ora 22,30, când postul se suspendă, DINCA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltuelile de supraveghere lei 168.=

Auto

6938

H.Vrânceanu

ss.I.Crăitoru

ss.Gh.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss.M.Nemes

N O T ASupravegherea " DINCA "

La ora 6,40 DINCA iese de acasă la tranvaiul 15 şicoboară la Piaţa N.Bălcescu şi intră la serviciu la ora 7,10.

La ora 14, DINCA iese de aci şi pe jos merge la cantina Agerpres din Cal.Plevnei No.10 intră la ora 14,15.=

La ora 15 DINCA iese de aci şi pe jos merge la birourile Agerpres, intră la ora 15,10.

La ora 22,40 DINCA iese de aci şi pe jos merge acasă.

Până la ora 23 când postul se suspendă DINCA nu părăseşte domiciliul.

Auto 6938 B

H.Vrânceanu

ss.I.Croitoru

ss.Gh.Tutuc

ss.M.Nemeş

ss.L.Lovinescu

Cheltueli 109 lei

N O T ASupravegherea lui " DINCA "Postul se înființează la ora 6.=

La ora 6,55, DINCA iese de acasă, având în mână două cărți și pe jos merge în stația Cal.Victoriei, ia tramvaiul 15, coboară în stația Aristide Briand și merge la Facultate, intră la ora 7,10.=

La ora 13,55, DINCA pleacă de aci și pe jos merge în Cal.Plevnei No.10 la Cantina Agerpres, unde ia masa.

La ora 14,20, DINCA pleacă de aci și pe jos merge în Str.Oteteleșeanu No.7 la birourile Agerpres, intră la ora 14,30.=

La ora 22,30, DINCA pleacă de aci, și pe jos merge în Piața Amzei No.1, la Bodegă unde servește băutură.

După 10, pleacă de aci și pe jos revine acasă, intră la ora 22,50.=

Până la ora 23, când postul se suspendă, DINCA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 84.=

Auto
6938
H.Vrânceanu

ss.I.Croitoru
ss.Gh.Tutuc
ss.L.Lovinescu
ss.M.Nemeș

NOTA

Supravegherea lui " DINCA "

La ora 6,50 DINCA iese de acasă și pe jos merge la stația de tranvai General Mamu, în stație salută o individă, apoi DINCA i-a tranvaiul 20 și coboară la Aristide Brant și pe jos merge la serviciu, intră la ora 7.-

La ora 12 DINCA iese de aci în talie și merge la cofetărie vis-a-vis de Universitate ea o prăjitură, apoi se întoarce la serviciu.

La ora 16, DINCA iese de aci și pe jos merge la Agenția Agerpres din Sărindar unde intră la ora 16,10.-

La ora 23,50, DINCA iese de aci și pe jos merge acasă.
Până la ora 24,10 - DINCA nu mai părăsește domiciliul.

P.S. Individă care a saluat-o DINCA are următoarele semnalmente: etate 22-26 ani, statură potrivită, șatenă, funcționară la Editura Partidului Muncitoresc Român din Cal.Victoriei în Blocul Banchoch.

Auto 6938 B
H.Vrânceanu

ss.I.Croitoru
ss.Gh.Tutuc
ss.M.^Remeș
ss.L.Lovinescu

Cheltueli 84 lei

N O T ASupravegherea lui " DINCA "Postul se infiintează la ora 6,15.=

La ora 6,20, DINCA iese de acasă, ia autobuzul 31 din stația Frumoasei coboară la stația Casa Centrală a Armatei și pe jos merge la Facultate.

La ora 13,30, DINCA pleacă de aci și pe jos merge în Str.Oteteleșeanu, la birourile Agerpres, intră la ora 13,35.=

La ora 14,30, DINCA pleacă de aci și pe jos merge în Cal. Plevnei No.10, la Cantina Agerpres.

La ora 15, pleacă de aci și pe jos merge acasă, intră la ora 15,20.=

Până la ora 21,10, când postul se suspendă, DINCA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 84.=

Auto

6938

H.Vrânceanu

ss.I.Croitoru

ss.Gh.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss.M.Nemes

7

N O T A

207

Supravegherea lui "DINCA"Postul se înființează la ora 6,15.=

La ora 6,30, DINCA ese de acasă, merge în stația Cal.Victoriei, ia tranvaiul 15, coboară la stația Nic.Bălcescu și merge la Facultate.

La ora 13,55, DINCA pleacă de aci, și pe jos merge în Cal.Victoriei No.10, la Cantina Agerpres, unde ia masa.

La ora 14,35, DINCA pleacă de aci, și pe jos merge în stația Schitu Măgureanu, i-a tranvaiul 3, coboară în stația Piața Victoriei și pe jos revine acasă, intră la ora 14,50.=

Până la ora 21 când postul se suspendă, DINCA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 84.=

Auto 6938

H.Vrânceanu

ss.I.Croitoru

ss.Gh.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss . M.Nemeș

DECLARAȚIE

Subsemnata LUCIA APOLOZAN, membră în Organizația de Bază 12, din Institutul Central de Statistică, declar următoarele :

Pe BETEA NICOLAE l-am cunoscut în mod direct în vara 1945 când am fost la Hodac în Jud. Mureș într'o cercetare cu Institutul Central de Statistică.

Înainte de aceasta am știut foarte puțin de existența lui și nu-mi amintesc precis.

La Hodac l-am auzit vorbind alături de regimul democratic. Nu am avut nici-o discuție împreună și nici nu m'am putut apropia de el, deoarece îmi displăcea ca fel de a fi, era chefliu și imoral. Era îngâmfat și-și dădea aere de mare om politic, lucra cu PATRASCANU, Ministerul Justiției.

În vara 1946 am fost trei luni în Maramureș. Am fost invitată de un coleg membru de Partid, GH. POPESCU care a văzut interesul pe care-l am pentru cercetările etnografice și a vrut să folosească prilejul caravanei sanitare pentru ajutorarea Maramureșului întrepinsă de SUVAN. Atunci am vorbit din nou cu BETEA care a fost de acord cu propunerea lui GH. POPESCU. Plecarea mea pentru cercetări științifice în cadrul Caravanei s'a făcut cu aprobarea unui Consilier din Minister RAPEANU, cu care am vorbit personal.

Acolo în Maramureș am văzut situația mai bine. Era exact momentul când PATRASCANU ținea discursul dela Cluj cu manifestări naționaliste, urmat de tov. GH. GHEORGHIU-DEJ. Am început să-mi deschid ochii pentru a mă situa just. Am văzut că acțiunea de ajutorare creia platformă personală lui PATRASCANU, nu Partidului și nu înlesnea pătrunderea elementelor democratice în această regiune. Am mai văzut că membri de Partid din dispensarele create nu erau constituiți în celulă și nu duceau viață de Partid. Nu am mers pe această linie, ci chiar din primele zile am pus bazele celulei Caravanei Sanitare împreună cu un medic din Sighet (Dr. MIHAI POPP) și un alt tov. KLEIN. La prima ședință plenară cu toți membrii de Partid din Județ a fost chemată și organizația din Sighet și regională Cluj. Era prezent un medic Dr. POJGHI despre care am auzit că este acum directorul cadrelor din Ministerul Sănătății.

Deasemenea am ajutat Apărării Patriotice să poată pătrunde în Dragomirești (tov. ARDELEANU din Sighet).

În aceste trei luni pe BETEA nu l-am văzut, el nu a stat în Maramureș.

Când m'am întors i-am arătat un rezumat al studiilor mele. BETEA mi-a spus că în cel mai scurt timp să fie redactat și că se va publica imediat căci PATRASCANU sprijină cercetările științifice.

Nu am prezentat nimic și nici astăzi nu am redactat material.

BETEA nu-mi inspira seriozitate și felul cum au decurs lucrurile nu mă mai atrăgea spre acest material. Nu am îndrăznit la acea dată să spun ceva împotriva lui PATRASCANU, era în Comitetul Central și rezervele pe care le aveam, formate în Maramureș le-am păstrat pentru mine. Poziția fracționistă a fost însă limpede și deoarece am căutat să mă situez eu pe linia Partidului, cu posibilitatea de înțelegere pe care o aveam fără un nivel politic ridicat.

În toamna 1946 tocmai după ce victoria Blocului Partidelor Democratice era asigurată, BETEA a vrut să intre în Partid. M'am întrebat cum a putut lucra PATRASCANU cu^{un} membru de Partid atât de strâns.

Colaborarea lui BETEA cu PATRASCANU ruptă de Partid, am pus-o Partidului în două rânduri:

Odată în toamna 1947 când am semnalat unei comisii formată din 2 tov. din Comit. Central, care verifica activul atunci, că în org. noastră de bază se găsește IOACHIM GH. avocat în I.C.S. care a falsificat carnetele refugiaților basarabeni pentru a le ascunde originea celor ce nu vroiau să se mai întoarcă în Basarabia. Cum aflasem că acest proces împotriva lui SACHIAN, a fost achitat de Ministerul Justiției, ~~ear~~ am vorbit și de BETEA care în fața Inst. Centr. Statistic trecea cu puteri mari la Min. PATRASCANU și cazul trebuie cercetat. Tov. ANDREI ILIE secretarul de atunci al Org. Min. Industriei știe cine au fost delegații Comit. Centr. Îmi amintesc că unul din delegații Comit. Centr. mi-a spus: nu trebuie să te ferești să vorbești de numele PATRASCANU căci în Partidul Comunist se critică deschiș atitudinea ~~eficărui~~ tovarăș. A doua oară când am pus direct chestiunea BETEA a fost în Comitetul nostru dir. I.C.S. în 1947/48 iarna când am arătat că noi trebuie să-i cerem lui BETEA să-și lămurească situația deoarece el conta cu salariu la Institut dar nu venea deloc la birou iar GOLOPENTIA, directorul de atunci îi făcea această concesie.

Mai știu din această perioadă că BETEA pregatea plecarea lui în Franța cu bursă, împreună cu PAVEL, TONI RATIU, STEFAN POPESCU. Pentru bursă am fost propusă în acest grup și eu încă din anul 1946 de către GOLOPENTIA. I-am spus atunci deschis lui

GOLOPENTIA că eu nu vreau să plec pentru un an, decât cel mult printr-o lună deoarece țara noastră trece acum prin adânci prefacări și vreau să iau parte și eu și să nu mă întorc într-o țară străină.

Ca urmare a acestui răspuns eu nu mi-am înaintat cererea și actele pentru pașaport așa cum au făcut ceilalți. 210

BETEA a fost apoi arestat în 1948, dar nu-mi mai amintesc amănunte. Atunci când lucrurile erau recente știu că am dat referințe precise tov. STOICA dela Sector care a cercetat atât dispoziția lui BETEA cât și a lui PAVEL.

Astăzi îmi dau seama că dacă aș fi avut un nivel politic mai ridicat nu aș fi păstrat rezervele numai pentru mine, în ceea ce privește situația din Maramureș, căci nu era suficient să nu mă amestec în grupul BETEA, ci era necesar ca cineva în Institut în cadrul Partidului să demaște poziția trădătoare. Nu știu cum au privit ceilalți această chestiune, dar eu de curând intrată în Partid aveam teamă să nu fac rău vorbind înainte ca forurile superioare să pună problema, așa cum s'a făcut cu excluderea lui PATRASCANU la Unificarea Part. M. Român.

Dacă în anii 1946-1947 mi-a lipsit combativitatea, ceea ce pot declara precis este că nu am avut nici-o legătură, cu BETEA, nu l-am susținut și nici nu ne înțelegeam deloc.

ss. L. APOLOZAN

17 Ianuarie 1950

207

211

DECLARAȚIE

Subsemnata LUCIA APOLOZAN, membră în Organizația de Bază 12, din Institutul Central de Statistică declar următoarele asupra MATILDEI STEFANESCU :

Cunosc pe MATILDA STEFANESCU din anul 1941, ca funcționară a Institutului Central de Statistică. În acest an am lucrat în acelaș birou, al Statisticii Unităților Administrative.

Când un coleg al nostru comunist, DJAMO NICOLAE, a fost arestat, MATILDA STEFANESCU, pe atunci DEMETRESCU, a propus biroului nostru să semnăm o declarație pentru a-l apăra pe DJAMO declarând că nu a făcut politică împotriva regimului Antonescian. Am semnat și eu această declarație, colegul DJAMO fiindu-mi un bun coleg pe care îl prețuiam.

MATILDA STEFANESCU se prezenta atunci în felul unei femei ușoare, ceea ce îmi plăcea.

Cu aceleași atitudini am cunoscut-o și în 1943 și 1944. În vara 1944 am văzut-o în raporturi de prietenie cu unul din executanții evrei ce lucrau la Inst.Statistic (nu-mi amintesc numele). Ceea ce rețiu de atunci este atât atitudinile apropiate față de evreii din Institut, cu care se purta foarte frumos într'un mod vizibil cât și faima ei în legătură cu MIHAI LEVENTE. Eu nu aveam nici-o legătură cu ei, nici nu lucram în acelaș birou, nici nu eram apropiați, astfel că nu pot spune ceva mai precis. Se mai vorbea și de o excursie pe care au făcut-o împreună prin munții Sibiului, el (LEVENTE) fiind trimis într'o delegație de către GOLOPENTIA, pe atunci Directorul Oficiului de Studii.

Intr'un mod mai direct am cunoscut-o pe MATILDA abia după 23 August 1944, când era printre primii din Institut care organiza meetingurile și poavazările. Cum eu luam parte la aceste prime manifestări democratice, m'am înscris în Sindicatul nostru, am văzut-o ca bună mobilizatoare pentru aceste acțiuni. Dovedea curaj și perseverență în muncă de mobilizare. Ducea aceste munci fără însă a adânci problemele politice, astfel că nu era un exemplu pentru a putea atrage masa. Nu avea autoritate. Tocmai din acest motiv nu am dat adeziunea de înscriere în P.C.R.(toamna

./.

1945) prin ea, deoarece a stăruit mult pentru aceasta, ci prin LETITIA IAZARESCU, cu care lucram atunci în acelaș birou și era foarte serioasă. 212

În 1946 am văzut-o pe MATILDA în cadrul celulei de Partid, unde avea munci de conducere. Atunci am văzut că prezenta tendințe fracționiste, era totdeauna în luptă cu alți tovarăși (ONICA, RACOVITA, GH. POPESCU, astfel că în celulă se ducea o viață nesănătoasă, neprincipială. Îmi amintesc că într-o ședință a propus celulei primirea în Partid a lui GHIDIONESCU. Am arătat că acesta este un element decăzut moralicește și Partidul nu are nevoie de astfel de elemente. Celula a respins adeziunea. MATILDA era în raporturi foarte strânse cu GHIDIONESCU. Mai târziu am aflat că a fost agent al Siguranței antonesciene. În cursul anului 1948 i-am pus direct această întrebare dacă știe acest lucru. Mi-a spus că GHIDIONESCU făcea acest serviciu " pentru o pâine " dar că nu avea nici-o seriozitate și nici-o importanță ceea ce făcea el. Am reținut de aci că MATILDA este lipsită de vigilență de clasă și în toate discuțiile de acest gen am combătut-o.

Din toamna 1947 până în toamna 1948 când am fost împreună în conducerea organizației de Partid, am avut mai multe prilejuri să constat această poziție a ei. Era de exemplu în raporturi prea apropiate cu unele elemente reacționare și chiar cu fostul legionar ECONOMU NICOLAE din Oficiul de Studii. Era prietenă cu BETEA, TONI RATIU. Tot din toamna 1947 îmi mai amintesc că lucram în acelaș birou cu MATILDA la Oficiul de Studii, într-o casă mare. TONI RATIU s'a oprit întâi la masa mea și într-o discuție lungă mi-a vorbit de nesiguranța regimului democratic și incapacitatea de a conduce economia și că războiul este iminent. Am luat atitudine și l-am combătut. A plecat dela masa mea spunându-mi : văd că ești pe linie.

L-am văzut oprindu-se și pe la masa MATILDEI care stătea alături de GHIDIONESCU și apoi mai departe la grupul BETEA, PAVEL, STEFAN POPESCU.

Am întrebat pe MATILDA ce i-a spus RATIU, că va fi război? Ea mi-a răspuns că nu, dimpotrivă.

Nu mi-am putut explica ce s'a întâmplat: și-a schimbat vorbele dela o masă la alta RATIU vrând să mă încerce sau MATILDA era complice la această propagandă anti-democratică. Abia mai târziu mi s'a lămurit poziția lui RATIU.

Cu PAVEL CONSTANTIN, MATILDA nu era în raporturi bune, se dușmăneau chiar, dar nu știu motivele.

Cu BETEA era prietenă. În toamna 1946 după victoria din alegeri, POPESCU GH și MATILDA STEFANESCU mi-au spus că BETEA va intra în Partid. ./.

Eram atunci bolnavă și absentă dela ședințe, astfel că nu-mi amintesc felul cum au decurs lucrurile. Stiu că ONICA s'a opus și că au fost mari frământări în anul 1947 atât pe această temă cât și pe intrarea în Partid a lui MAVREA, fost legionar și dușman deschis al clasei muncitoare (demascată mai târziu de Partid) MAVREA fiind strecurat în Partid a început lupta împreună cu grupul său (ONICA, RACOVITA, POPOV MARIN, MARGARETA GABROVSKI) pentru a înlătura vechea conducere administrativă făcând planul de preluare a conducerii de către acest grup. În aceste împrejurări MATILDA a luptat împotriva acestui grup demascând oportunismul lor. MATILDA îl apăra pe GOLOPENTIA arătând că acest grup nu este capabil profesional să conducă Institutul. În această perioadă am lipsit astfel că nu cunosc situația decât din felul în care am găsit-o în toamna 1947, când comprimările se făcuse iar aceste două grupuri se dușmăneau.

Din toamna 1947 a început o colaborare a mea cu MATILDA STEFANESCU, care a durat până în toamna 1948.

Ca părți pozitive în muncă, MATILDA STEFANESCU a dovedit și în acest timp același elan în muncile politice, pe care le făcea cu plăcere. Era neobosită în mobilizări, organizarea grupelor, etc. cu multă experiență politică (lucraseră și la Sector) astfel că în această privință avea mai multă pricepere decât mine. Fiind căsătorită cu CORNEL STEFANESCU, devenise și ea mai serioasă.

MATILDA STEFANESCU nu a fost însă în stare să înțeleagă just linia politică a Partidului, trasată în ședința plenară din Oct. 1947 de către tov. MIRON CONSTANTINESCU. Dat fiind că ea fusese împotriva lui MAVREA și pentru GOLOPENTIA, care a fost păstrat în conducere, MATILDA a identificat poziția ei lipsită de principialitate de clasă cu linia politică care a trasat colaborarea cu conducerea administrativă fără ca aceasta să însemne o concesie făcută bazei principiale a Partidului. Dat fiind viața nesănătoasă din Partid introdusă de elemente dușmănoase ca MAVREA, ducerea în practică a liniei politice din acea vreme era grea. Situându-mă pe linia justă am întâmpinat tot timpul dușmănie grupului ONICA care m'a identificat cu poziția MATILDEI. În același timp am combătut pe MATILDA ori de câte ori era lipsită de poziție de clasă MATILDA fiind supusă lui GOLOPENTIA și admirându-l.

În anul 1948 a apărut în continuare poziția fracționistă a MATILDEI STEFANESCU prin felul în care împiedeca colaborarea cu tov. SIMIONESCU ION, element muncitoresc adus în conducerea politică a Institutului, astfel că a împiedecat mereu armonia fiind pe poziții de continuă neînțelegere cu tov. SIMIONESCU.

Fiind în continuu în birou cu tov. MATILDA STEFANESCU ne-am apropiat mai mult purtând și discuții de ordin personal.

Am fost și acasă la ea. Am văzut desinteresul ei pentru avere, locuind modest. Mi-a povestit odată că atunci când a fost trimisă în Comisia pentru alegeri era în stare să înfigă un ac într'un element dușmănos arătând devotament pentru Partid. Din discuții am mai văzut că uneori nu avea încredere în victoria socialismului, căci interpreta diferițele svonuri ale burgheziei în sensul că un războiu poate schimba lucrurile căci oamenii nu sunt mulțumiți cu stările actuale. 212

Din toamna 1948 când nu am mai fost împreună în conducerea Partidului, iar eu am trecut ca șef de Secție la Statistica Industrială Curentă, MATILDA STEFANESCU a venit adesea pe la mine în birou. Acum stăteam pe două poziții net distincte, eu făcând eforturi mari în munca profesională cerută de planificarea economiei, ca nevrând să se încadreze în ritmul nou de muncă. Ea continua și acum lupta cu ONICA, RACOVITA, fără să vadă problemele mari. Mi-a spus că ea nu înțelege să se întoarcă în muncă ca mine, iar după câteva luni mi-a spus: am așteptat să cazi mai repede dar văd că tu rezisti.

În vara 1949 MATILDA a avut față de mine o atitudine dușmănoasă. Vrând să ia locul pe care îl aveam ca responsabilă a ziarului de perete în timp ce eu eram în concediu de vară a comunicat Comitetului de Partid o serie de lucruri inexacte punându-mă în inferioritate.

La reîntoarcere am întrebat-o și mi-a justificat că a fost din întâmplare fără nici-o intenție. Aceasta a făcut să nu ne mai vedem decât foarte rar, adică ea nu a mai venit pela mine toamna 1949 și abia acum de curând după verificarea ei la câteva zile.

Era foarte distrusă de faptul că a fost acuzată ca trădătoare a clasei muncitoare. Nu mi-a spus amănunte. Foarte pe scurt a motivat că ea nu s'a exprimat bine spunând că în ilegalitate a fost condusă de agenți antonescieni și aceasta a fost interpretat greșit. Mi-a mai spus că acest atac mă așteaptă și pe mine căci ONICA a reușit să lucreze bine împotriva noastră și că în verificare cei care au intrat în Partid sigur că au făcut și greșeli căci nu știau să-și ducă munca.

Din discuția purtată am văzut că poziția pe care stătea și acum era tot lipsită de principialitate, că ea nu putea să-și analizeze faptele și greșelile, ci se ocupa să scotocească diferite lucruri cu care să se răzbune pe ONICA. Astfel mi-a comunicat a doua zi că ONICA a invitat la botezul copilului lui pe fostul director manist MANUIILA, dovedind astfel că îi era supus și se găsea în relații bune înainte de 23 August 1944. Imi spunea să comunci eu acest lucru la verificare și să-i arăt o speranță că eu aș putea-o ajuta.

I-am spus că vizitele dese care mi le face acum după câteva luni de tăcere nu sunt sănătoase căci eu mă găsesc înaintea verificării iar ea este după și dacă nu trebuie să încerce să nu influențeze cu nimic.

ss. L.APOLOZAN

17 Ianuarie 1950

DECLARAȚIE

215

Subsemnatul LUCIA IACOB, membru în organizația de la Institutul Central de Statistică, declar următoarele despre

Pe DOMENECU IONUTIU l-am cunoscut din anul 1943 înarm, fiindu-mi coleg atât la Institutul Central de Statistică cât și la Institutul Social Român.

În anul 1943-1944-1945 nu se afla în oraș deoarece în anul lui. Era tot timpul în bibliotecă și altele, fiind un om foarte politic de ieri și azi.

În 1946 a început să se manifeste activ în regiunile din jur. Voia să publice unele articole, pe care scria-le în oraș sau de conducția din capitală, atunci se făceau activitățile de dreptate. Făcând cu voia să se realizeze în activitatea de activitate și manifestările sale politice. L-am îndrumat să scrie din obiectiv de activitate.

În 1947 când s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial. Sindicatului. În aceeași perioadă de timp s'a înființat din nou din nou de organizații. În anul următor în funcția de secretar general și a început la funcția de secretar general și în anul următor, nu s'a activat activitate.

În anul 1948 s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial. În anul următor s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial.

În anul 1949 s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial. În anul următor s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial.

În anul 1950 s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial. În anul următor s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial.

În anul 1951 s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial. În anul următor s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial.

În anul 1952 s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial. În anul următor s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial.

În anul 1953 s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial. În anul următor s'a înființat din nou din nou șeful prezidențial.

212

216

DECLARAȚIE

Subsemnata LUCIA APOLOZAN, membră în organizația de bază 12 din Institutul Central de Statistică, declar următoarele asupra lui POMPILIU ANDRONESCU.

Pe ANDRONESCU POMPILIU l-am cunoscut din anul 1943 toamna, fiindu-mi coleg atât la Institutul Central de Statistică cât și la Institutul Social Român.

În anii 1943-1944-1945 nu se uita la ce se petrece în jurul lui. Era tot timpul în biblioteci și citea. Nu s'a manifestat politic în nici-un fel.

În 1946 a început să se manifeste alături de regimul democratic. Voia să publice unele articole, pe care cetindu-le mi-am dat seama de confuzia din capul lui, aluneca pe drumul socialiștilor de dreapta. Felul cum voia să se ridice mi-a arătat substratul oportunist al manifestărilor sale politice. L-am îndrumat să citească din clasicii marxiști.

În 1947 când m'am întors din concediu l-am găsit președintele Sindicatului. Își dăduse adeziunea de înscriere dar fusese respinsă de organizație. Nefiind mulțumit cu încadrarea a părăsit Institutul și a trecut la Confederația Generală a Muncii pe lângă MESSINGER, nu-mi amintesc exact data.

Timp de un an l-am văzut foarte rar. Își dădea multă importanță pentru lucrările însemnate ce le face acolo.

În toamna 1948 mi-a spus că va primi o catedră la Universitate, că este foarte apreciat de tov. LIUBA CHISINEVSKI.

Tot atunci mi-au cerut referințe dela Cadrele Universității. Am arătat acolo confuzia din capul lui și înclinarea spre oportunism și socialism de dreapta, așa cum îl puteam caracteriza.

Exact în ziua în care am dat referințele am fost invitată de el să merg la Confederație pentru a-mi da părerea asupra lucrărilor lui.

Acolo m'am trezit în fața unei situații foarte limpede demascată de trădare.

În primul rând mi-a arătat niște grafice și date asupra realizării producției în anul 1948, culese din întreprinderi prin organele C.G.M. Toate dovedeau scăderea producției. El completa cu informații asupra dezorganizării economiei ^{grevă} (grevă).

Mi-a mai spus că lucrările sunt foarte secrete că sunt numai la dispoziția tov.LIUBA și VASILE LUCA.

L-am întrebat pentru ce mi le arată dacă au acest caracter secret. Mi-a spus că are deplină încredere în mine.

A continuat apoi să-mi vorbească cu un lux de documentație asupra situației grave internaționale vorbind de a treia forță și dovedindu-se net împotriva Uniunii Sovietice. Mi-a arătat că în Partidul nostru este panică, frecțiune, (toate le știe dela tov.LIBA). Apoi mi-a spus că și eu mă găsesc în nesiguranță în Institut, că voi fi îndepărtată dela conducerea de Partid, că am dușmani puternici (ONICA, etc.), că el era informatorii Institutului și știe tot și că vrea să-mi vină în ajutor oferindu-mi un post la Confederație. Si însfârșit că el nutrește o mare pasiune pentru mine încă din 1943 că are forțe și prin practicile "joga" (indiene) poate face ce vrea dar el vrea să mă câștige.

Tot acest santaj și cu o doză de nebunie mi-a arătat că este un element primejdios pus în slujba imperialiștilor.

I-am mărturisit acest lucruri MATILDEI și hotărâre a mea de a merge la Sector. Mi-a spus că ANDRONESCU este neserios și aș putea apărea charaghioasă și nu m'ar crede nimeni.

Atunci am urmărit atentă viața de Partid din I.C.S. pentru a putea surprinde dacă pătrunde ceva din aceste svonuri.

La o lună după aceea am auzit în clădirea Splai s'au purtat discuții asupra nesiguranței din Partid, că tov.GHEORGHIU-DEJ este urmărit și arestat. Un tov.din organizația de bază din Splai COSTEL DUMITRESCU auzind aceste discuții a venit la mine să mă întrebe ce atitudine trebuie să aibă. Atunci am știut ce trebuie să fac. Lui i-am arătat cui servesc aceste svonuri și că ele trebuiesc demascate, iar eu am mers imediat la Sector și am comunicat tov.BARBU și în același timp și tov.SIMIONESCU înainte de a pleca la Sector.

Tov.BARBU m'a întrebat cui am mai comunicat, iar după câteva zile mi-a spus că să nu mai vorbesc nimănui despre acestea, ceace am respectat.

În acest timp P.ANDRONESCU mă urmărea stăruitor, îmi trimețtea versuri și mă amenința cu forțele indiene ce le posedă și de care va putea uza pentru a face ce vrea cu mine.

Am stat fermă pe poziție, am purtat discuții în care i-am spus limpede că eu m'am încadrat de drumul bolșevic trasat de Uniunea Sovietică și nu mi-e teamă de nici-un dușman, că voi munci în orice colț cu dragoste și nu părăsesc Inst.Centr.de Statist. că decât atunci când Partidul va spune.

După ce acțiunea trădătoare a lui ANGHELIU a fost demascată iar el îndepărtat din Confederație l-am mai văzut odată când mi-a spus că scrie la "Flacăra".

SS. L. APOLOZAN

17 Ianuarie 1950

218

219

DECLARAȚIE

Subsemnata LUCIA APOLOZAN membră în Organizația de Bază No.12 din Institutul Central de Statistică declar următoarele cu privire la vârfurile administrative din I.C.S.

Vârfurile cele mai reacționare au fost comprimate în vara 1947 (fostul director manist SABIN MANUIIA, NEGRU ION, etc.).

Vârfurile reacționare rămase, cu care s'a colaborat în anul 1947 până în vara 1948 au fost A.GOLOPENTIA și MITU GEORGESCU. Aceștia au fost încadrați în Direcția Generală de tov.: ONICA PETRE, RACOVITA GH și BIJI MIRCEA din afara Partidului.

În acest an GOLOPENTIA și M.GEORGESCU au dovedit că nu s'au apropiat de regimul democratic și se mențiu pe poziții reacționare. Cu prilejul alegerilor din Martie 1948 s'au făcut numeroase meetinguri sindicale cu Partidul în frunte. Înaintea plecării spre Centrul de votare am arătat importanța ca să spună și el câteva cuvinte și să mergem împreună cu conducerea Institutului. GOLOPENTIA s'a ascuns întâi în birou (încuiat) cu M.GEORGESCU, și apoi au plecat nevăzuți cu mașina. Cu acest prilej am constatat că GOLOPENTIA nu era alături de noi și am comunicat aceasta Comit.Min.Industriei. În acest an colaborarea în direcția generală a fost f.încordată, tov.ONICA și RACOVITA situându-se tot timpul pe poziție dușmănoasă față de GOLOPENTIA și GEORGESCU. Al treilea vârf BIJI era și el izolat, astfel că direcția generală era roasă de dușmăanii personale, care se resimțea în toate muncile Institutului.

Din anul 1948 toamna, direcția generală este formată din MIHOC GH., ONICA PETRE, RACOVITA GH, BIJI MIRCEA și BARA ANGHEL. Cu toate că structura lui este schimbată, fiind în întregime membrii de Partid, în cadrul direcției generale nu este colaborare și lipsește o conducere unitară și sănătoasă. Direcția este și ea măcinată de ambiții personale.

Directorul General are o formație și pregătire tipic burgheză și lipsit de spirit partinic în statistică. ONICA și RACOVITA au un nivel politic scăzut, BIJI MIRCEA deși are o pregătire ideologică superioară, este în afara Partidului și izolat de ceilalți, iar tov. BARA este rupt de masă și nu poate influența întreaga Direcție în sensul unei colaborări sănătoase.

17 Ianuarie 1950

ss.L.APOLOZAN

177

226

DECLARAȚIE

Subsemnata LUCIA APOLOZAN, membră în Organizația de Bază No.12 din Institutul Central de Statistică declar următoarele :

În vara 1948 am fost anunțată la Vasile Roaită să viu cu primul tren la București. Am primit un bilet scris la repezeală în acest sens și semnat de JUGANARU. Cum eu nu mai aveam decât trei zile până la terminarea tratamentului dat fiind că eram bolnavă, am socotit că dacă ar fi fost ceva foarte important aș fi fost anunțată mai precis, astfel că am rămas în continuare. După 2 zile am primit un telefon de la tov.NENIU în care mă anunța că mă cheamă tov.MIRON CONSTANTINESCU și să viu direct de la gară la NENIU și să nu mă vadă nimeni. Fără să-mi pot explica misterul, m'am supus. La tov.NENIU am aflat despre ce e vorba. Tov.NENIU i-a dat un telefon tov.MIRON și i s'a spus să mergem la Min.Minelor la dânsul. Înainte de a pleca tov.NENIU mi-a spus să nu arăt biletul tov.JUGANARU; să nu vadă că m'a chemat astfel, pentru că lui i-a spus să mă anunțe imediat iar el a uitat. Când am ajuns, tov.MIRON mi s'a adresat sever; pentru ce nu ai venit când te-am chemat. Am răspuns că nu am știut că m'a chemat dânsul ci biroul și dat fiind că eram bolnavă am rămas. Mi-a răspuns că oricând te cheamă biroul trebuie să vii imediat. Pe urmă a mai adăugat că am venit prea târziu, mi se pare că a spus că s'au încheiat lucrările la o anumită oră care trecuse, (noi ajunsesem după 12) totuși a spus să dau referințele pentru o serie înscrise în listă. Tov.MIRON era supărat și ne-a lăsat afară la secretariat să scriem. Referințele au fost citite apoi și de tov.NENIU, iar de față cu tov.MIRON în timp ce tov.MIRON le citea, tov.NENIU a adăugat că după aceste referințe ar urma să fie toți comprimați, inclusiv RETEGAN care a fost păstrat.

Am adăugat că eu arăt întreaga situație pentru că Partidul să decidă în cunoștință de cauză. Eu nu făceam propunere pentru comprimare și numai o caracterizare completă, din care reșea că s'au dovedit dușmanii.

17 Ianuarie 1950

ss.L.APOLOZAN

./.

Pentru a arăta că GOLOPENTIA nu făcuse nici-un pas de apropiere menționez și următoarele :

În cursul anului 1948 eu am publicat în revista "Probleme Economice" (No.2) un scurt articol în care criticam o lucrare de statistică a lui MITU GEORGESCU, demascându-i conținutul burghez și arătând necesitatea de a ne însuși metodele leniniste.

Am fost chemată de GOLOPENTIA și am avut o discuție aspră el arătând indignarea pentru îndrăzneala mea de a critica lucrările Institutului.

De remarcat că deși am mers pe linie de colaborare cu conducerea administrativă, trasată de Partid, aceasta nu a însemnat *supunere* sau concesiile principale, cum nici colaborarea până la 7 Noiembrie 1947 cu elementele burgheziei în Guvern nu a însemnat pentru Partid renunțarea la luptă, ci o etapă din luptă, tocmai pentru a-ți asigura trecerea la etapa viitoare. Și în cazul Institutului de Statistică s'a asigurat într'un timp record datele statistice documentare pentru alcătuirea Planului 1949.

Pe de altă parte, de remarcat că ONICA care văzând ca scop al luptei sale numai îndepărtarea lui GOLOPENTIA, totuși nu a scris împotriva statisticii burgheze și că lupta lui nu s'a situat pe o bază principală, ci oportunistă.

Stiu că tov.MIRON CONSTANTINESCU punea bază pe corectărilor făcute de mine și cred că tov.MIRON a vrut ca hotărârile luate de comisia pentru comprimare să se bazeze și pe caracterizările mele. Nu cred că tov.MIRON se aștepta dela mine la referințe favorabile căci mă cunoștea și amume iată momentele în care a văzut cum mă manifest.

1.- În toamna 1947 în Octombrie la Conferința Ministerială pentru organizarea statisticii presidată de tov.GHEORGHIU-DEJ, GOLOPENTIA și MITU GEORGESCU au făcut un raport și propuneri. Acest raport mi-a căzut în mână în luna Octombrie după conferință și analizându-l am văzut poziția neschimbată burgheză și reacționară care nu prezenta nici-o orientare spre socialism. (Citeam din lucrările lui LENIN asupra statisticii și puteam să văd distinct). Mi-am făcut o notă cu punctele în care arătam pozițiile reacționare. Le-am discutat cu Drul SAMOVICI, atunci decretarul comitetului (sau agitație și propagandă ?) de Partid din I.C.S. Mi-a spus că ne putem prezenta cu ele căci nu sunt destul de întemeiate, adică nu avem fapte. Cum tocmai atunci a venit în I.C.S. o comisie formată din tov.ANDREI ILIE și STOICA ION. dir.Min. Industriei și au stat de vorbă cu fiecare din noi, am comunicat observațiile mele. Mi-a spus că ar fi bine să le comunic eu personal tov.MIRON CONSTANTINESCU și că tocmai în

seara aceea tov.MIRON va veni la o ședință de Partid la noi. In seara aceea tov.MIRON a expus linia politică. Am înțeles-o just, adică am văzut mai departe decât a putut spune în ședință. După toate acestea am înțeles că tov.MIRON nu mai are nevoie să i se atragă atenția căci s'a ocupat personal. Dar era prea târziu pentru a mă retrage, tov.ANDREIÎl anunțase că am de comunicat lucruri importante. Pe tov.MIRON atunci îl vedeam pentru prima dată. Mi-a fixat o oră pentru ziua următoare și atunci cu tot curajul am spus observațiile mele. În primul moment tov.MIRON a crezut că obiectivul meu principal este postul lui GOLOPENTIA. Din discuții a văzut însă că aveam o poziție sănătoasă, că nu mă interesa situațiile personale, că am citit mult și că dădeam dovadă de vigilență de clasă. La vre-o două săptămâni după verificarea muncii mele, am fost pusă secretara organizației de Partid.

2.- A doua oară când tov.MIRON CONSTANTINESCU a verificat justetea caracterizărilor mele luându-le ca bază hotărârilor a fost în cadrul Institutului Social Român.

Deoarece Institutul dovedea prin vorbe că vrea să facă cercetări și studii și această problemă se agita *cu mare resnet* Partidul trebuia să facă ceva (DL.GUSTI fusese la Moscova cu prilejul sărbătoririi a 200 ani a Academiei de Științe, apoi fusese și în America și agitase mult problema activității științifice.

Tov.MIRON a chemat conducătorii Inst.Social (GUSTI, MITU GEORGESCU, STAHL, GOLOPENTIA) și pe mine și a cerut Inst.Social să-și facă un program de lucru. Toată expunerea lui a fost pentru mine o lecție și linie pe care vor trebui să meargă aceste cercetări. Am primit sarcina să iau parte la toate ședințele Inst. și să-i fac dări de seamă. Programul s'a dovedit dela început dușmănos și o încercare de a strânge toate elementele fasciste și legionare camuflate sub cercetări științifice. Nu m'a măgulit deloc că GUSTI mi-a oferit să fiu director la cercetări și ca salariu.

Am urmărit atentă și am demascat conținutul trădător (GUSTI făcea propagandă realizărilor din America și creia o confuzie primejdioasă pentru tinerii oameni de știință. Pe baza observațiilor mele și a cercetărilor, tov.MIRON a dat răspunsul cuvenit, apoi Inst. s'a închis și predat Acad.de Științe și Planificare. Școala lui GUSTI nu mai putea spune că nu ne-am interesat de cercetări științifice, ci dimpotrivă s'a văzut că aceasta este o preocupare dar pusă în slujba intereselor Republicii noastre Populare.

Cu acest prilej l-am văzut a doua oară pe tov.MIRON, iar a treia oară cu prilejul referințelor cerute în vara 1948. Mi-am dat seama că tov.MIRON se baza pe directiv de care dăduse

dovadă și vigilență de clasă și deoarece am regretat că nu am venit la timp. Tov.MIRON nu se putea aștepta la altfel de referințe căci cunoștea felul în care am văzut lucrurile în cazurile de mai sus. Datoria mea era să arăt adevărul pentruca Partidul să poată aprecia pentru fiecare în parte dacă mai poate fi păstrat un timp, dacă se dovedește dușmănos, sau are încă rezerve dar poate fi îndrumat și folosit în muncă. Si aceasta o făcea Partidul nu eu, așa cum dușmănos s'a vorbit în Institut pentru a mi se creia atmosferă că eu sunt aceia care fac comprimările. Astfel în 1949 la început când eu nu aveam nici-o sarcină de conducere politică, tov.HURMUZ mi-a comunicat că toată masa funcționarilor se teme de mine, căci se spune că sunt un fel de "teroare" și că toți spun că eu fac comprimările (cadrele Inst.făceau atunci verificările). Si acesta a fost una din căile prin care mi s'a făcut atmosferă pentru a rupe masa salariaților de mine.

18.0.1950

ss.L.APOLOZAN

Voiu adăuga în exemplu de colaborare trădătoare pe care am combătut-o în timpul cât am fost în conducerea Org.de Partid I.C.S.

Tov.NICULESCU - MUNTEANU ALEXANDRINA era în 1947/1948 responsabilă grupei de Partid din cădirea Vama Poștei (astăzi e Secretara Sindicatului din blocul Lydo). Deoarece dânsa mobilizase la poavazare pe șeful ei administrativ: DOCIULESCU (unul din bandiții comprimați în vara 1948), NICULESCU MUNTEANU mi-a spus astfel: "L'am câștigat, este de-al nostru" apoi a spus că vrea să-l evidențieze în ziarul de perete al Partidului (pe atunci erau seaparate). I-am arătat că DOCIULESCU este un dușman primejdios care caută să se strecoare, că este o fostă unealtă a partidelor istorice, că nu putem avea încredere în el, că ziarul de perete nu poate lua în numele Partidului pe DOCIULESCU. După îndelungi discuții, ea totuși a stăruit, astfel că la urmă am dat un răspuns categoric de interzicere și atunci s'a conformat.

Acesta este încă un exemplu de poziție de principialitate de clasă pe care m'am situat privind colaborarea cu Comit.Adm.

ss.L.APOLOZAN

DECLARAȚIE

Subsemnata LUCIA APOLOZAN, membră în Organizația de Bază No.12 din Institutul Central de Statistică, declar următoarele :

GOLOPENTIA ANTON - Din punct de vedere profesional foarte muncitor și capabil, cu multe cunoștințe necesare, documentări statistice, ca formație după școala anglo-americană. În 1947-1948 când i s'a dat conducerea administrativă și-a pus toată puterea de muncă și priceperea pentru a da lucrările cerute de Partid, în vederea alcătuirii primului Plan de Stat.

Din punct de vedere ideologic tipic burghez, incapabil ca structură să evolueze. Inchinat științei burgheze pe care o preaslăvește Reacționar ca concepții. În 1948 refuza să-și însușească marxismul-leninismul și nu recunoștea superioritatea teoriei și practicei statistice sovietice. Indignat când am publicat articolul "Probleme Economice".

Desconsidera femeile și nu admitea egalitate de posibilități. Nu admitea hegemonia proletariatului (manifestat în discuție în 1946). În 1948 la alegerile din Martie a refuzat să spună câteva cuvinte masei salariaților, s'a ascuns și a plecat singur, refuzând să meargă în fruntea masei întregi.

De o sensibilitate exagerată, modest, liniștit, timid și corect în atitudini și raporturi cu oamenii simpatizat de masă.

MITU GEORGESCU, bun organizator, cu bogată experiență în statistică, în deosebi la recensăminte, pricepere care a fost utilizată în lucrările mari din 1947-1948. Slab fizicește și bolnăvicios totuși a făcut eforturile cerute.

Din punct de vedere ideologic și politic tipic burghez, dușman al regimului democratic. Prin soția lui ia legături cu anglo-americanii. Urăște Partidul. Element primejdios.

Rău, aspru cu funcționarii, rupt de masă și nesimpatizat, îi place să trăiască bine și luxos. Orgolios.

După comprimarea din I.C.S. GOLOPENTIA utilizat de Comisia de Stat a Planificării pentru diferite lucrări, iar MITU GEORGESCU la Ministerul Afacerilor Interne.

./.

Vârfurile administrative din actuala conducere :

MIHOC GHEORGHE, membru de Partid cu un nivel, ideologic și politic scăzut, comod, se interesează puțin de lucrările Institutului. Este profesor universitar, la un nivel ~~ridicat~~ ^{cultural} ridicat. Ca pregătire profesională tipic burghez, în statistică matematică. În conferințele pe care a început să le țină în cadrul Direcției cu toți șefii de Secție ai Institutului, prezintă tendințe unor devieri primejdioase, care au fost combătute de statisticienii sovietici, dar felul în care prezintă discuțiile din Uniunea Sovietică arată o mare contrazicere și neclaritate a problemelor în Uniunea Sovietică, ceea ce trebuie neapărat oprit. Are o poziție nepartinică în știință desvăluind conținutul lui burghez. Ex. de obiectivizar burghez.

Blând, f.liniștit, corect în atitudini, lipsit de energie și voință, de o naivitate falsă.

IONICA PETRE - bine pregătit profesional, muncitor. Format la școala empirică a lui MANUIA SABIN, căruia i-a fost slugă credincioasă în regimul trecut. Cu nivel politic scăzut. A învățat să citeze marxism-leninismul, dar nu și l-a însușit, astfel că nu este capabil să se orienteze just. Stângist. Oportunist, dornic de situații personale mari. În 1948 știu că aștepta să fie numit Ministru. A strâns în jurul lui și a ocrotit o serie de trădători: MAVREA, IOACHIM, POPOV și carieristul Dr.SAMOVICI, în timpul trădării lui ANDORENESCU POMPILIU i-am văzut împreună. Element fracționist.

Se poartă brutal cu funcționarii, nu este simpatizat de masă.

Consider că nu este un element devotat Partidului.

RACOVITA GHEORGHE - specializat în statistică în America, cu pricepere dar decăzut din cauza beției din trecut. Nu se mai poate conta pe el, nici profesional, nici politic. În fond oportunist, alăturându-se maselor grupurilor nesănătoase.

BIJI MIRCEA - inteligent cu nivel ideologic ridicat. Singurul marxist ca formație, ca concepție. Deși în afara Partidului arată devotament și este activ combătând devierile și îndrumând în jur. Interesat personal, sporește mult să dea lucrările în termen Com.Stat a Planificării, nesocotește că masa slăbește politic din cauza preocupărilor de dimineața până noaptea nefiind timp pentru munca politică, ceea ce poate fi foarte grav.

RETEGAN GHEORGHE - foarte bine pregătit și muncitor.
Element devotat lui COLOPENTIA și forței conduceri. Si-a
însușit cunoștințe marxiste, dar rămâne ca un burghez.
Este apropiat de regim dar consider că nu este sincer, că
din oportunism.

ss. L. APOLOZAN

226

18 Ianuarie 1950

DECLARAȚIE

Eu, subsemnatul LUCIA APOLOZAN, născută în orașul ...
... din Institutul Central de Studii ...
... în toamna 1948 într-o clasă ...
... de LUCIA APOLOZAN ...
... în ...
...
...
...
...
...

ss. L. APOLOZAN

23 Ianuarie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata LUCIA APOLOZAN, membră în organizația de bază No.12 din Institutul Central de Statistică declar următoarele :
In toamna 1948 într'o discuție scurtă pe care am avut-o cu LENA POPESCU (soția lui STEFAN POPESCU) în legătură cu linia greșită a lui L.PATRASCANU, LENA POPESCU m'a întrerupt spunându-mi : " Lasă că nu-i așa cum știți voi dela Partid. Altfel stau lucrurile ".

ss.L.APOLOZAN

23 Ianuarie 1950
10.XII.1949

98

228

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public din Carei, Str.Lenin No.10, declar următoarele :

Am întrebat-o pe DUKASZ MAGDALENA dacă Securitatea poate intercepta o convorbire telefonică: mi-a răspuns că cu greu, deoarece operatoarea care lucrează la fișe, nu poate urmări toate convorbirile interurbane.

Am avut această convorbire cu DUKASZ în cursul anului 1947 - în timp ce ea era operatoare la Telefoane.

Dânsa a fost comprimată în toamna lui 1949.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei
10.XII.1949

70
229

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public, în Carei, Str.Lenin No.10 declar că nici când nu am fost primit în audiență de PATRASCANU, i-am solicitat audiență și n'am fost chemat la el dela Carei la București.

În caz că mi se va dovedi contrariul, înțeleg să suport consecințele.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

10.XII.1949

ora 23

71

236

DECLARAȚIE

Subsemnatul PASLEA EUGEN, notar public în Carei, Str. Lenin No.10, declar prin prezenta că mi s'a atras luarea aminte că dacă voi fi cinstit, spunând întreg adevărul organelor anchetatoare, în legătură cu activitatea mea informativă ^{vor fi} martor în proces și ^{ultim} voi fi pus în libertate.

Deasemeni mi s'a atras luarea aminte în mod răspicat, că dacă voi continua să am această purtare mincinoasă, voi fi trimis în judecată în fața organelor militare pentru spionaj pe baza corpurilor delictive și declarațiunilor ce s'au dat împotriva mea și care dovedesc în totul vinovăția mea.

Sunt în deplinătatea facultăților mele mintale acum când semnez prezenta declarațiune.

ss.PASLEA EUGEN

Carei

10 Decemvrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY notar public în Carei Str.Lenin No.10, declar că cunoșteam din 1939 pe FÖLDVIRI PARASCHIVA zisă PIRI, care în 1940 - după venirea armatelor hortiste la Cluj m'a invitat la ei la masă - în Str.Paris No.15 pentru a cunoaște pe fratele ei Lt.Col.în Statul Major Maghiar; întrebându-l de situația rezervată a românilor mi-a declarat că din români trebuie să se fiarbă săpun:

PIRI, m'a ^{pus} ~~pins~~ în contact cu fratele ei, rugându-l să mă ajute, în sensul să-mi facă rost de o bucată de pâine fiindcă ca român, era foarte greu; și nu aveam nici-un serviciu. Precizez însă, că nu mi-a făcut rost de nimic și nici eu nu i-am cerut ceva. De atunci nu l-am mai văzut, nici pe el și nici pe PIRI.

Dacă se va dovedi că am mințit, consimt să se ia împotriva mea, orice măsuri veți crede de cuviință.

ss EUGEN PASLEA - PERENY

Carei
10.XII.1949
ora 21,45

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY notar public în Carei, Piața Libertății No.9 în legătură cu CAMIL SUCIU, declar următoarele :

Pe CAMIL SUCIU, director în *Departamentul* pentru problemele naționale, l-am cunoscut în primăvara anului 1945 - prin IULIA CONSTANTINESCU și ADA VISOIU. Când am cerut să fiu numit funcționar în Subsecretariatul de Stat al Naționalităților. Am fost numit în Minister la 1 Aprilie 1945: la început SUCIU se părea că este devotat Partidului, dar în măsura în care conflictul său cu tov. VLADESCU RACOASA, se înțețea, rezulta că SUCIU este în realitate un dușman eamumflat și al Partidului și al Regimului. Față de mine a făcut declarații cam în genul acesta " de ar veni odată Maniu la putere" și și-a exprimat convingerea că la alegerile din Noemvrie 1946 va învinge reacțiunea. Deasemenea ~~xxxxi~~ se mai manifesta pe poziție dușmănoasă Uniunii Sovietice, exprimând cuvinte calomnioase la adresa Armatei Roșii.

Fiind că i-am spus cu o ocazie, că ceiace face el, este crimă împotriva Partidului, m'a considerat că fac parte din tabăra lui VLADESCU RACOASA și am căutat cu prima ocazie de a pleca din Minister cerând să fiu numit notar public la Carei.

SUCIU a fost scos din Partid și după scötere s'a declarat satisfăcut spunând că tot nu mai ~~duce~~ arează mult.

L'a avut de prieten pe ~~ACIU~~ ACIU GHEORGHE, care a ajuns până la urmă să-l stăpânească de așa manieră încât Ministerul se orienta după cele ce hotăra ACIU.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei
10.XII.1949

86

233

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Careni, Str
Lenin №.10 declar următoarele :

Lui DRAGOS RUSU îi mai dădeau informații următorii, care
lucrau în birou cu el :

- CAMIL SUCIU
- IULIA CONSTANTINESCU
- ADA VISOIU
- ACIU GHEORGHE (în prezent mort)
- SALAGEANU EM, nu pot garanta că dădea informații, știu
doar că erau prieteni.

CAMIL SUCIU îi dădea lui RUSU DRAGOS rapoartele sosite din
țară în legătură cu situația naționalităților conlocuitoare.

Aceste rapoarte i le dădea așa cum le primea, adică scrise.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

10.XII.1949

234

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei Str. Lenin No. 40 declar că probabil GOILAV l'a cunoscut pe DRAGOS - când i-o fi trimis eu de aici dela Carei, un pachet cu unt.

Iar TATARU ARON - l-a cunoscut pe DRAGOS - probabil - în Ministerul Naționalităților, cu ocaziunea unei vizite ce mi-a făcut-o.

GOILAV - cumpăra în timpul inflației unt dela Căpleni - îl ambala și îl aducea la București - unde-l vindea la preț de speculă.

Eu îi trimeteam unt la București lui RUSU DRAGOS - fiindcă îi datoram, deoarece RUSU DRAGOS m'a servit ca avocat în procesul de sabotaj ce am avut la București și tot el m'a servit în legătură cu atacarea numirii mele dela Curtea de Apel Sibiu, când s'a și deplasat la Sibiu în interesul meu și a soluționării favorabile.

I-am trimis prin GOILAV unt o singură dată, restul prin poștă sau personal.

ss. EUGEN PASLEA - PERENY

CAREI

10.XII.1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY notar public în Carei Str.Lenin No.10 declar următoarele:

Incepând din anul 1946 luna Mai și până în anul 1947 August-Septembrie - am furnizat informațiuni lui RUSU DRAGOS, atât în Sectorul Economic cât și în Sectorul politic.

Pentru activitatea mea informativă nu am fost retribuit.

Cât timp am fost în Minister, i-am furnizat informațiuni privitoare la tot ce se întâmpla în acest Minister, unele din aceste informațiuni le știa și dânsul, deoarece lucra tot acolo, iar altele nu le știa deoarece le afla apoi de la mine.

În ce privește informațiunile ce am dat din Minister, ele se aflau din discuții cu SUCIU CAMIL sau din examinarea actelor ce-~~in~~ veneau spre rezolvare sau puteam ajunge la ele prin funcțiunea mea.

În ce privește informațiunile pe care i le-am dat de când sunt la Carei, eu le culegeam din discuțiile cu țărani din Lucăceni (BOTOS DUMITRU) și din Janculești (VESA, ~~neza~~-Cooperativă) și de la alți țărani care în anul 1946 făceau parte din Comitetul Fr.Plugarilor din comunele Lucăceni și Janculești.

Numiții n'au știut însă, pentru ce îmi sunt necesare aceste informațiuni.

Bineînțeles însă că CAMIL SUCIU din Minister știa.

Mă oblig a descrie pe larg informațiunile ce am dat lui DRAGOS RUSU.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

10.XII.1949

77
236

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY notar public în Carei, Str. Lenin No.10, declar că pe Dl.LEVENTE MIHAIL, l-am cunoscut în anul 1944, după 23 August - cu ocazia manifestației dela Anef - din 1944 când mi l'a prezentat MATILDA DEMETRESCU - STEFANESCU.

Pe tov.LEVENTE nu l'am mai văzut și nici nu i-am vorbit până în toamna acestui an Noembrie 1949 când am fost la București și când la Comisia Centrală de Verificare mi s'a spus că trebuie să fac dovada că nu am făcut ~~nepe~~ spionaj pentru Antonescu.

I-am dat telefon la Partid și mi-a spus să viu a doua zi, dimineața la el acasă - deoarece nu știe cine sunt.

L-am rugat să mă ajute să stabilesc rolul MATILDEI DEMETRESCU în urmărirea mea din timpul regimului Antonescian deoarece aveam impresia că MATILDA știe ceva, dar nu vrea să-mi spună.

Dl.LEVENTE mi-a comunicat că încă nu-și dă seama de rolul MATILDEI DEMETRESCU și se va ocupa de problema lămuririi rolului ei. Mi-a spus că dânsul nu poate să-mi dea nici-o lămurire, deoarece mă cunoaște prea puțin.

Întâlnirea din 1944 cu Dl.LEVENTE a fost întâmplătoare.

Eu am tras concluzia că MATILDA știa ceva din trecutul meu încă din 1943 și mi-a declarat că cineva i-a propus să-i dea 30.000 lei lunar pentru a mă urmări tot timpul, dar că ea din cauza că eram prieteni, a refuzat aceasta, deci vizita mea la LEVENTE avea scopul de a afla ceiace știa MATILDA DEMETRESCU.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

10.XII.1949

81
237

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGAN PASLEA- PERENY notar public în Carei, Piața Lenin No.10, în legătură cu informațiile ce le primeam dela BOTOS DUMITRU din Lucăceni, declar următoarele :

Am fost însărcinat în 1946 să organizez Frontul din comuna Lucăceni; cu această ocazie BOTOS DUMITRU a fost ales Președinte la Front și mai apoi Primar, discutând cu el mi-a comunicat nemulțumirile populației din comună, deoarece în 1945 când au revenit în comună de unde au fost alungați în 1945, n'au fost lăsați să reentre în comună de către cei din Berveni; această chestiune i-am amintit-o lui RUSU DRAGOS când am fost odată la București în vara anului 1946.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

11.XII.1949

~~ps~~
238

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei, Str. Lenin No. 10 declar că VESA IOAN din Junculești în 1946 a stăruit pe lângă mine ca să obțin prin Comisia de Reformă Agrară, ca cei 69 foști voluntari depe frontul Antihitlerist să fie împroprietăriți, deoarece sunt foarte mari nemulțumirile în legătură cu felul cu m s'a făcut reforma agrară în 1945: fiindla București cu o Comisie - în 1947 - am discutat cu SUCIU această chestiune - care antrena problema națională și provoca mari nemulțumiri.

Vara mi-a mai comunicat divergențele ce există între tineri și bătrâni și despre această chestiune am discutat la București, tot cu SUCIU CAMIL.

ss. EUGEN PASLEA - PERENY

Carei
11.XII.1949

Dr. VOICU IOAN, din Sfatul Cluj, cu care am lăsat
și care și el în presajul lui 23 August 1944, m'a arătat
făcând atenție decorează urmasii să nu ridice de către Siguranța Anticom
unistă; el era Președintele Asociației funcționarilor publici din
România și spunea, că a dat o declarație că nu este cazul să nu
ridice.

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei
Str. Lenin No.10 declar următoarele :

Prietenii mei la București care au fost sau sunt slujbași la
Stat:

SALAGEANU GHEORGHE - Departamentul pentru problemele Naț.
Conlocuitoare Str. Wilson.

RUSU EUGEN din acelaș departament șef de Secție sau șef de
birou.

ADA VISOIU, Institutul Central de Statistică

MATILDA DEMETRESCU - La Institutul Central de Statistică

CORNEA PAUL - La Institutul Central de Statistică

SUCIU CAMIL - fost prieten în 1945 - 1946, am rupt definitiv
legăturile cu el - din cauza poziției sale dușmănoase.

STEFANESCU IONITA - referent la Oficiul de Studii din
Președenție.

AUREL RADULESCU - referent la Oficiul de Studii al
Președenției.

FOARTĂ - Referent la Oficiul de Studii al Președenției.

CHISU EUGEN, Consilier tehnic în Președenția Consiliului
de Miniștri.

Acum 2 săptămâni venind dela București în tren înspre Valea
lui Mihai l'am auzit pe CHIS EUGEN - fost prefect de Salaj - vorbă
și eșind pe culoar - mi-a spus că în fine a reușit să învingă -
fiind încadrat Consilier, iar în altă ordine de idei s'a pronunțat
că războiul va veni matematic . Mi-a comunicat, că prin stăruința
Dlui PETRE GROZA - Prim Ministru - cu care este în raporturi bune
a obținut încadrarea.

Am la București încă un prieten - pe TUDOR OLTEANU , în
Ministerul Finanțelor Direcția Valutară, la el a m locuit la Turda,
când m'am refugiat din Ungaria.

La Cluj am prieteni pe VIRGIL CAMPEANU, conferențiar la
Facultatea Juridico-administrativ.

HUNIADE PETRU, funcționar la Sfatul Cluj, cu care am locuit
tot timpul în aceeaș Casă, cât am stat în Ungaria la Cluj.

Dr. STOICA IOAN, din Sfatul Cluj, cu care am lucrat la C.N.R. și care și el în preajma lui 23 August 1944, m'a avertizat ca să fiu atent deoarece urmează să fiu ridicat de către Siguranța Antoneșciană; el era Președintele Asociației funcționarilor publici din România și spunea, că a dat o declarație că nu este cazul să fiu ridicat.

BERBECARU PAVEL : din Sfatul Cluj
K160 Vima. Cluj Str. Băii No. 3

La Sibiu : eram prieten cu Lt. Colonelul Gh. CRACIUN din Securitate, pe care îl cunoșteam dela Cluj din 1933- 34, când am început să activez în gruparea "Noi".

La Turda : prieten pe prof. BOLOHAN PETRE, profesor la Liceul Tehnic de acolo.

La Tușnad : raporturi de natură profesională cu notarul public DEMIAN și not. public CIUPE

La Zalău : prieten pe not. public GOGU IOAN - pe COSTEA NICOLAE, din Colectivul de Cadre al Sfatului Județean, pe HOLCZER ACATIU din Subcomisia Județeană de verificare, pe TALPOS NICOLAE comand. miliției.....

Valea lui Mihai - prieten pe NICOALE MUNTEANU șeful Secției Secretariat dela Sfatul de plasă de acolo:

Carei : DEUTSDE MARTIN, șeful secției sanitare, POLAC SOLOMON, șeful miliției, MIKS - Președintele Comit. prov. al orașului Carei (care și el a stat închis pentru spionaj 10 ani la Budapesta:) AUREL POP - fost farmacist din Carei (cu care am rupt dela unificarea Partidului) DL. GROZA POMPEI, șeful Secției veterinare dela Sfatul de plasă Carei, DL. STOIA VIRGIL, medic veterinar din Carei.

La București îl cunosc pe DL. MECHIN MIRON - fost prefect de Sălaj azi director la Cabinet la DL. Ministru TEOHARI GEORGESCU; îl cunosc pe DL. MIHAICA ADRIAN - Consilier în Ministerul Justiției care îmi poartă dușmănie personală, deoarece i-am demascat pe cumnatul său VOICU TIBERIU, fost comandant legionar la "eva.

ss. EUGEN PASLEA - PERENY

10. XII. 1949

~~90~~

241

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei,
Str.Lenin No.10 declar că DUKASZ MAGDALENA m'a mai informat că
DOMOKOS MARIA, lucrează cu Securitatea ca informatoare.

Această informație, avea mare importanță pentru mine deoarece
era și ea operatoare la telefoane și în consecință trebuia să fiu
prudent când ea era la serviciu.

ss.PASLEA EUGEN - PERENY

Carei

11.XII.1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY din Carei, Str. Lenin No.10, declar următoarele :

Am comunicat lui RUSU DRAGOS în cursul anilor 1948-1949 informațiunile pe care le puteam obține dela DUKASZ MAGDA - provenite din interceptările telefoanelor Securității cu Partidul, Pretura Securitatea Zalău - Regionala Oradea și Grăniceri.

Fiind vorba de convorbiri oficiale, informațiunile ce le primeam dela DUKASZ erau valoroase.

Precizez că am lucrat informativ pentru DRAGOS RUSU și în cursul anilor 1948-1949 luna Martie și nu așa cum mințindu-vă am declarat anterior că activitatea mea trădătoare alături de RUSU DRAGOS, ar fi luat sfârșit în toamna anului 1947.

ss.EUGEN PASLEA PERENY

Carei

11.XII.1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY, notar public în Carei, Str. Lenin No.10 declar următoarele :

Am întrebat pe DUKASZ MAGDALENA dacă Securitatea poate intercepta convorbirile telefonice, pentru a vedea ce pot sau nu pot vorbi eu la telefon în sensul dacă pot fi sau nu interceptate convorbirile mele.

Trebue să precizez că în urma acelei convorbiri cu DUKASZ, am rugat-o să-mi dea mai multe legături telefonice cu Bucureștiul și care nu au fost taxate deloc și nici înregistrate la Carei.

Aveam totdeauna grijă ca să cer convorbirile mele mai importante când DUKASZ era de serviciu.

Am vorbit pe această cale cu : TEODORA STEFANESCU, avocată în București.

Imi voi aminti și celelalte convorbiri și le voi declara.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

11.XII.1949

66

244

DECLARAȚIE

-D E C L A R A T I E-

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY, notar public în Carei, Str.Lenin No.10, declar că dela SOFORARU IOAN și OROS GRIGORE - în cadrul discuțiilor din Fr.Plugarilor - am aflat de nemulțumirile hortiștilor din Moftinu Mic - în legătură cu poziția șovină a UPM cred că am discutat cu RUSU DRAGOS la reședința această chestiune.

ss.PASLEA EUGEN PERENY

Carei

11.XII.1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei Str. Lenin No.10, declar următoarele : dintre informațiunile pe care mi le-a dat DUKASZ MAGDALENA interceptate din telefoanele oficialităților, îmi amintesc aceia referitoare la capturarea bandei dela Căpleni care a vrut să treacă în Ungaria însă a fost capturată de miliție.

Deasemenea - o altă informație mi-a dat când ^{ra} prins la Căpleni în 1949 banda care organiza trecerile la Căpleni - compusă din 27 oameni pentru treceri în Ungaria.

Imi iau obligațiunea să-mi reamintesc și celelalte informațiuni dela ea.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

11.XII.1949

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY - notar public în Carei declar că cu COSTEA NICOLAE am discutat problema nemulțumirilor țăranilor din Carei și Janculești - deoarece mulți din cei ce au făcut devastarea din 1940 s'au înscris în Partid; și despre această chestiune i-am făcut amintire lui RUSU DRAGOS.

COSTEA NICOLAE în 1948 Decembrie a avut o eșiră regalistă: i-am atras atenția asupra poziției injuste, iar apoi am dat declarație Comisiei de Verificare.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

11.XII.1949

84

227

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei, Str. Lenin No. 10, declar că am cunoștință că aici în Carei, există un NONU VASILE, responsabil la biroul de difuzare "Slova" care din 1946 și până în prezent se ocupă cu afaceri de devize la bursa neagră și mi s'a oferit să-mi lichideze depozitul meu de dolari din U.S.A. pe calea bursei negre - în anul 1947- 1948 . Afacerea a căzut deoarece că nu am putut garanta, că suma este exigibilă, fiind blocată ca bun inamic .

I-am atras atențiunea D.KRAMER ANTON, responsabil de Cadre la Tribunalul Carei, că NONU face trafic cu devize și medicamente, însă ~~ni-a~~ răspuns că cineva trebuie să se ocupe și cu chestii din acestea.

I-am spus, că poate să merge oricând la el - să cumpere florini dela el - pentru a se convinge de realitate.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

11.XII.1949

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY - notar public în Carei Str.Lenin No.10, că în afară de BOTOS dela Lucăceni și VESA din Janculești - au mai făcut parte din agentura mea informativă :

OROS GRIGORE din Moftin^{notari} Mic, COSTEA NICULAE din Zalău - Colectivul Cadrelor din Sfatul Județean, NEGREA GRIGORE din G.A.S. Zalău. MOLDOVEANU IOAN, M.Mare, SOPENARIU IOAN, Moftin^{notari} Mic.

Numiții nu au fost însă conștienți de destinația informațiilor care le dădeau în cursul convorbirilor ce le aveau cu ei.

ss'EUGEN PASLEA PERENY

Carei

11.XII.1949

75

229

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei Str. Lenin No.10 la întrebarea " pe cine mai știu că făcea parte din agentura informativă a lui RUSU DRAGOS - în favoarea serviciului de informațiuni francez din România, adaog pe :

VASILIU - depart. Naționalităților

SOREANU - dela Economatul Ministerului Naționalităților și care mergând după alimente în țară aducea bogate informațiuni economice.

RUSU CASIN - fost legionar - asistent univ. la Fac. de Drept din București, iar înaintea referent în Ministerul Naționalităților.

ss. EUGEN PASLEA - PERENY

Carei

11.XII.1949

417

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY notar public în Cărei Str. Lenin No.10, declar următoarele :

Pe ADA VISOIU, am cunoscut-o în primele luni ale anului 1945, când MATILDA DEMETRESCU m'a dus sau m'a trimis la dânsa, deoarece o rugasem să-mi numească pe cineva care mi-ar putea ajuta la încadrarea mea în noul Minister al Naționalităților, atunci în perioadă de încadrare.

Când am fost acasă la dânsa, l-am cunoscut la ea și pe MICLE GHEORGHE, Director la ziarul "Frontul Plugarilor". Se spunea că este iubitul ei.

M'a rugat să trec pela dânsa pela oficiul de Studii dela Institutul Central de Statistică: am și fost de mai multe ori acolo, unde până în cele din urmă m'a prezentat lui SUCIU CAMIL, care mi-a promis și personal, că după instalarea sa ca Secretar General va avea grijă de cererea mea.

Am aflat dela IULIA CONSTANTINESCU că ADA VISOIU dă lecții de limbă rusă Dlui VLADESCU RACOASA, pe atunci Ministru, al Naționalităților și stăruie pe lângă dânsul, ca în locul lui BARBU ZEVEDEI, care urma să fie schimbat să fie numit ca Secretar General, SUCIU CAMIL.

Prin preajma lui 1 Aprilie am fost anunțat să mă prezint la Minister, unde se vorbea cu multă insistență, că ADA VISOIU n'ar fi numai profesoară ci și amanta Dlui VLADESCU RACOASA.

La început ADA VISOIU, era foarte agreeată de către SUCIU: mereu era la cabinet și fiindcă și DRAGOS RUSU, era des la SUCIU, aveau multiple posibilități de a se vedea și sta de vorbă.

ADA VISOIU, cunoscând lucrări pe care nimeni nu avea posibilitatea să le cunoască și dat fiind împrejurarea că RUSU DRAGOS știa să profite depe urma prieteniei cu cineva, este cert că s'a folosit de ADA VISOIU, pentru scopurile lui în legătură cu prietenii săi dela Legația Franței: natural, că concret nu pot să precizez materialul informativ, deoarece nici când nu am discutat nici cu ADA și nici cu DRAGOS obiectul discuțiunilor dintre dânsii.

SUCIU CAMIL din momentul în care s'a văzut stăpân pe Minister, a început să-i facă mizerie ADEI VISOIU, deoarece ea văzând meschinăria lui SUCIU s'a îndepărtat de el: până în cele din urmă a forțat-o să plece din nou la Institutul Central de Statistică.

ADA era o bună prietenă cu MATILDA DEMETRESCU. 251

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună voie.

ss.EUGEN PASIEA PERENY

București

14 Decembrie 1949

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASIEA - PERENY, notar public în Carei, Str.Lenin No.10, declar următoarele :

După 23 August 1944, când a avut loc prima manifestare a F.N.D pe stadionul Anef, am fost și eu ~~cu~~ cu alți băeți și căutându-mi loc am dat peste MATILDA DEMETRESCU, care mi-a făcut semn să viu unde este ea, mi-a spus: vin-o, căci cu ocazia aceasta te voi prezenta lui MIHAI.... ști acela care îmi face curte. În adevăr peste puțin timp a venit un domn, mic și brunet și i-a spus: MIHAI, uite, ~~asta~~ este Mec. LEVENTE a dat mâna cu mine și s'a scuzat că nu poate lua loc - fiind foarte ocupat cu plasarea delegațiilor.

Am întrebat dacă LEVENTE este maghiar, deoarece are nume unguresc, iar ea mi-a răspuns, că este român din Dobrogea.

MATILDA mi-a spus mai târziu că LEVENTE s'a însurat cu altă fată și că au rupt definitiv, fiind supărați.

Fiindcă MATILDA DEMETRESCU îmi spusese că l-a scăpat pe MIHAI dela arestare înainte de 23 August și fiindcă voiam să lămuresc rolul MATILDEI DEMETRESCU în urmărirea mea de dinainte de 23 August 1944, am căutat să-l văd pe LEVENTE în August 1949 și dela ADA VISOIU - am aflat că lucrează la Comitetul Central, dar în August sau Septembrie când l-am căutat mi s'a răspuns la telefon 7.00.60 - că este plecat în concediu.

Venind din nou la București în Octombrie l'am căutat din nou la telefon 7.00.60 și mi-a dat legătura cu dânsul, i-am spus că sunt PASIEA - prieten al MATILDEI DEMETRESCU și că doresc să-mi acorde chiar atunci o scurtă întâlnire, dorind să-l întreb ceva.

Mi-a spus că este ocupat, nu-și amintește de numele meu, dar să viu a doua zi dimineața la el, acasă în Aleea Alexandru 44 bis - pentru a-i spune ce doresc.

Am fost la el acasă și fiindcă se grăbea, am coborât și conducându-l la Partid, i-am spus că fiind exclus din Partid pentru spionaj în Ungaria în favoarea Antonescienilor, Dl. ROSIANU dela Comisia Centrală de verificare mi-a comunicat să prezint noi elemente că nu am făcut spionaj și l-am rugat, că deoarece și dânsul fusese avertizat înainte de 23 August 1944 de MATILDA DEMETRESCU- să-mi comunice dacă știe ce rol a avut Matilda pe timpul acela: mi-a răspuns că MATILDA s'a lădat că l-a scăpat

dela arestare, dar totuși are impresia că făcea ceva și se va ocupa și dânsul pentru lămurirea cazului ei. Mi-a spus că nu-mi poate da nici-un sfat, deoarece aceste chestiuni de spionaj - de când cu cazul RAIK - sunt foarte gingașe.

Drept pentru care semnez această declarație.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

București

14 Decembrie 1949

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASIEA - PERENY, notar public în Carei Str.Lenin No.10 declar următoarele :

Pe MATILDA STEFANESCU am cunoscut-o prin anul 1933-34 la Cluj sub numele de VIORICA ROMAN, fiindu-mi prezentată de către un coleg SUTEU EUGEN, care era îndrăgostit de ea, din timpul bacalaureatului dela Bistrița.

Ea venea la Cluj să se înscrie la Facultatea de științe, era în divorț cu soțul ei Cpt.ROMAN. La început, m'a fost cu totul indiferentă - însă în măsura în care se închea prietenia dintre mine și SUTEU, apărea și dânsa. Ea primea pensie alimentară dela soțul ei. Timp de aproape 3 ani cât primea această pensie alimentară n'a întâmpinat prea mari dificultăți: acestea s'au ivit abia în momentul în care trebuia să se bazeze două persoane, pe salariul de 1.500 lei al lui SUTEU și atunci fiindcă eu aveam un salariu mai mare, am început să-i invit la masă din când în când. Timpul trecea: a venit încorporarea la armată a lui SUTEU prin 1936-37: m'a rugat să am grije de VIORICA, care între timp îi devenise logodnică.

Eu fiind ferm convins de buna ei credință nu m'am gândit deloc la posibilitatea că dânsa este în căutare de amant, pe care l-a găsit în persoana băiatului de bani gata OTETEA RUTU care putea să-i satisfacă toate gusturile. Sub pretext, că OTETEA ar trebui determinat să învețe în vederea doctoratului, mă determina s'o însoțesc la el acasă, altă dată la restaurant, pentru a nu se prelungi prea mult sindrofiay: mă folosea de paravan, pentru eventualitatea, că SUTEU ar afla de întâlnirile sale cu OTETEA: fiind eu prezent nimic nu se putea petrece. Dar nu mi-am dat seama, că ei se reântâlneau după ce eu plecam acasă.

SUTEU s'a reântors dela militărie, a aflat de aventura ei cu OTETEA, pe acesta din urmă l'a și bătut, și s'a împăcat cu dânsa, deși raporturile erau deja mult răcite.

SUTEU a fost numit funcționar la București la Ministerul Inventarului Public.

Lăcunoscut pe GAZDAC TRAIAN, care pe timpul acela era grefier la Curtea sau Tribunalul Cluj, acesta s'a mutat într'o cameră din imediata apropiere a # camerei MATILDEI : au conviețuit împreună până la plecarea MATILDEI la București - din anul 1940, paremise.

Cu GAZDAC a avut unele scandaluri: acesta o brutaliza, deoarece în timp ce GAZDAC era concentrat a apărut în viața ei TAOR ILIES, dela Administrația Financiară Cluj.

Cu ajutorul Gen.STOENESCU - a fost numită funcționară la București.

Ne scriam noi, în primăvara anului 1940 eu urmam cursuri de pilotaj la Arpa - a venit și ea de câteva ori la aeroport și i-a sucit capul unui copil STOICA VIRGIL, care era foarte încântat că îi dă atenție o doamnă de *fala* VIORICAL.

Eu i-am făcut rost de banii necesari plecării sale la București: de acolo mi-a scris rar.

Vine dictatul dela Viena: cu câteva zile înainte de intrarea trupelor maghiare în Cluj, apare acolo pentru a mă determina să mă refugiez, *ori* eu pentru motive temeinice am preferat să rămân pe loc. Când a plecat, îmi amintesc că i-am spus să caute pe Gen.CORNICIOIU spre ai- comunica, că în caz de război cu ungurii, noi cei rămași în Ungaria, vom găsi *posibilitate* de acțiune dușmănoasă împotriva lor și că din tot ce îi *ve*i scrie să ia înțelesul invers *at*, deci dacă voi scrie că e bine să înțeleagă că e prost.

Cu toții eram convingși că dictatul dela Viena era anulabil fiindcă se vindeau ilustrațiuni cutancuri și artilerie, i-am trimis prin poștă - pentru așida seama cei din România de materialul militar unguresc.

I-am scris destul de dese scrisori din Ungaria: în care natural că lăudam tot ce auzeam și vedeam: i-am comunicat că mă căsătorisem, omițând să spui adevărul, că cu cine: că am fost la *30/ata* unde sora *ne*ăstei avea o casă: dela militărie i-am trimis mai multe fotografii.

După ce m'am refugiat, sosind la București primul gând mi-a fost spre dânsa: am căutat-o la MIMI BUZESCU din București Str.Carmeliiei No.32, dar # eră plecată în Dobrogea. Peste câțva timp am întâlnit-o.

I-am povestit ce mi s'a întâmplat în Ungaria, cum m'am refugiat, ce am pățit la Turda, arătându-i și situația disperată în care mă găseam: fără bani, fără haine și fără locuință. Ea, cu salar mic cu postul în Dobrogea, nu avea cum să mă ajute.

După ce m'am reântors dela militările din 1943, am întâlnit-o de câteva ori și-mi exprimam nedumerirea, că nu mi se da aviz favorabil pentru ocuparea nici-unui post și atunci mi-a făcut aluzii că "ar fi povestit unor băeți de ai ei, tot ce i-am comunicat eu în legătură cu cele ce făcusem și pățisem în Ungaria, dar se vedea că a fost de așa manieră povestit cu cât apărea ca fiind la activul ei descoperirea unui om, care nu putea justifica rămânerea sa în Ungaria.

Altă dată mi-a povestit că i s'ar fi oferit din partea nu știu cui, lunar lei 30.000 pentru a mă urmări pas cu pas, dar pe motiv că i-eram prieten l-a refuzat. Când i-am spus că am fost luat cu rechiziție ca dactilograf la cenzură, mi-a spus că este o cursă pentru a mă avea oricând la dispoziție, iar când i-am comunicat că mi-a sosit nevasta din Ungaria în trecere spre Bulgaria unde avea un **angajament**, mi-a spus "asta mai lipsea".

Am încercat s'o determin să-mi comunice care sunt motivele pentru care apăream suspect, mi-a răspuns, că nu-mi poate spune nimic.

A trebuit să mă mulțumesc cu acest răspuns. Am plecat din nou la militarie, au venit bombardamentele și am mai văzut-o destul de rar. Deja începeam să presupui că este un fel de informatoare a Siguranței Antonesciene.

Mi-a povestit de Găzdac și mi-a vorbit de MIHAI, care-i făcea curte și de care se arăta foarte încântată.

După 23 August am reântâlnit-o. Am rugat-o să-mi comunice ce a fost cu mine în timpul Antonescienilor, dar n'am putut scoate nimic dela ea, am întâlnit-o pe stadionul Anef la manifestație, când mi-a spus că mi-l v'a prezenta pe MIHAI, căruia îi povestise câte ceva despre mine.

Imi spusese prin 1943-1944, că MIHAI a fugit deoarece era să fie arestat, dar dânsa l-a avertizat din timp.

Am revăzut-o destul de rar îmi spunea că s'a înscris în P.C.R.: ea mi-a spus că se fac angajări la Naționalități: tot dânsa m'a trimis la ADA VISOIU, cu care era colegă de birou.

În toamna anului 1945 sau primele luni ale anului 1946, fiindcă PATRASCANU nu voia să-mi rezolve cererea de numire de notar public și nici să mă primească, am întrebat-o dacă nu cumva cunoaște pe cineva la Cabinet și atunci m'a trimis la DAN DUTESCU.

care mi-a răspuns că PATRASCANU nu mă primește iar numirea nu o face - având alte propuneri pentru postul pe care-l ceream eu. 256 bis

Ea fiind prea ocupată, ne-am văzut rar de tot: când venea ea la Minister, unde cred, că l-a cunoscut pe RUSU DRAGOS.

Când o rugasem în 1947 Iulie să-mi ambaleze mobila ce urma să-mi vină la Carei, îi dădusem tot pentru RUSU DRAGOS un alt plic în care descriam situația tragică a pieții din cauza inflației.

Nu cunosc nici numărul intrevederilor sale cu DRAGOS RUSU și nici natura lor, dacă DRAGOS i-a cerut ceva date informative, deoarece nici n'avusesem posibilitatea să discut chestiunea aceasta.

I-am scris în ultimul timp, insistând să-mi dea un răspuns precis - asupra celor ce știa în legătură cu mine din 1943: mi-a făcut o întreagă teorie a greșelilor mele, iar verbal, când am întâlnit-o mi-a spus, că dacă ar spune și-ar face singură un mare rău, însă mă nu mi-ar ajuta la nimic.

Fiindcă presupuneam că Dl. LEVENTE știe ceva în legătură cu trecutul ei, m'am dus la dânsa - însă nu multe am aflat.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună voie.

ss.EUGEN PASLEA PERENY

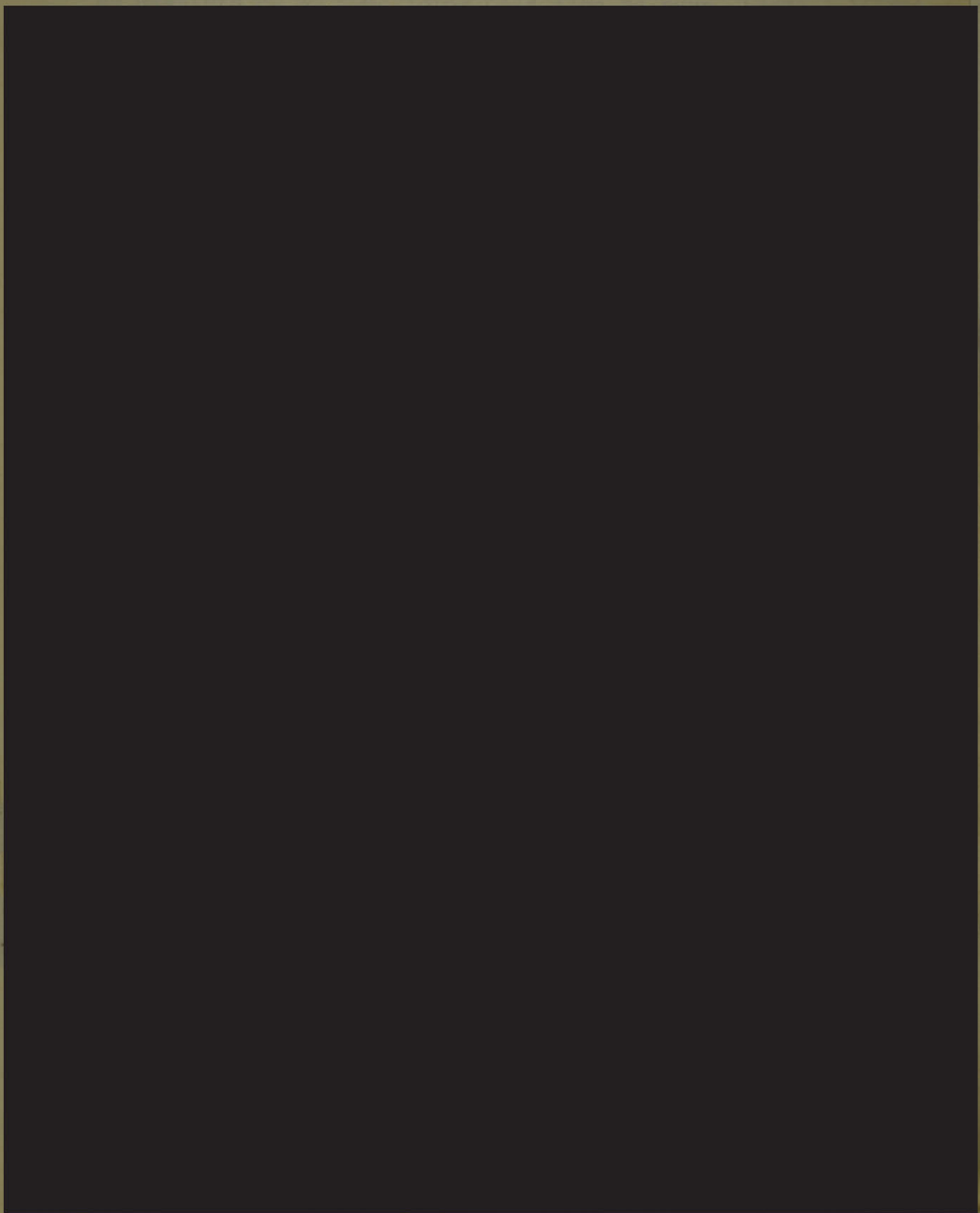
București

14 Decembrie 1949

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

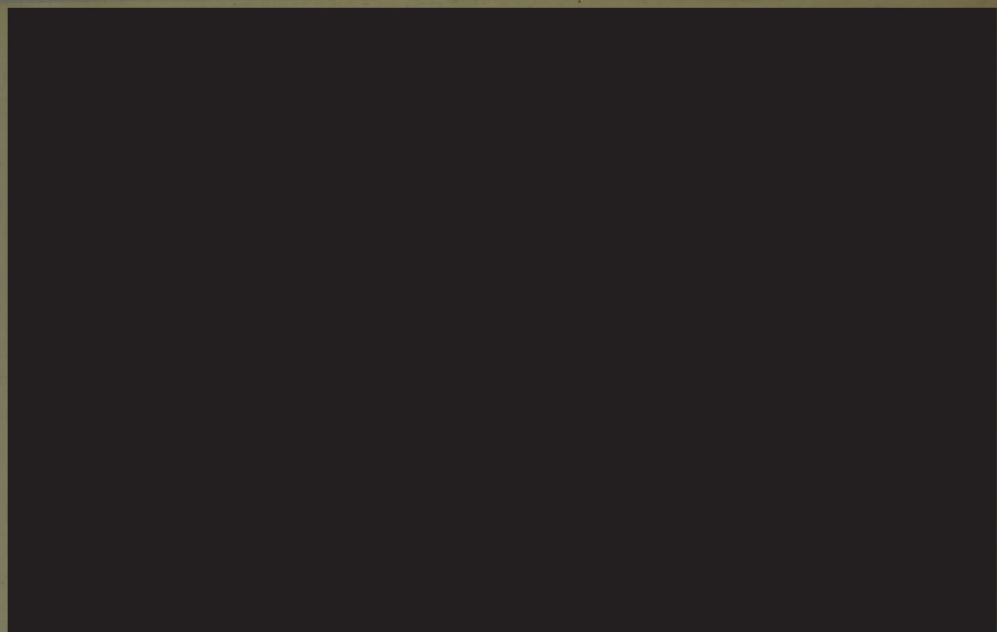
~~4~~

257

1. = Am fost numit la Ministerul Naționalităților în Aprilie 1945: fusesem informat de către MATILDA DEMETRESCU, la începutul anului 1945 că la acest Minister se fac curând încadrări. Întrebând dacă știe cui trebuie să mă adresez, m'a dus sau m'a trimis acasă la ADA VISOIU, deoarece ia mi-ar putea da și ajutor și amănunte în legătură cu numirea. M'am și dus la ADA VISOIU, care mi-a spus să trec din când în când pela ea, pela Statistică pentru a mă prezenta lui SUCIU CAMIL, promițând apoi să vorbească pentru numirea mea și cu Dl. Ministru VLADESCU- RACOASA. Auzisem că dă lecții de limba rusă Dlui [redacted] Cu ocazia unei asemenea vizite, am cunoscut-o tot la Oficiul de Studii dela Statistică pe IULIA CONSTANTINESCU, care mi-a promis că mă susține și ea, fiind iubita lui SUCIU.

La un moment dat, am fost angajat ca la 1 Aprilie 1945 să mă prezint la Minister, pentru a-mi lua postul în primire.

La început se părea că toate merg normal, toți munceau, până la începutul toamnei 1945, când s'a pus în mod concret problema înființării Asociației Româno-Maghiare.

Partidul dăduse Dlui VLADESCU-RACOASA sarcina de a duce munca de organizare a acestei Asociații, însă SUCIU și-a dat seama că a sta în fruntea acestei Asociații reprezenta pentru dânsul o hantă serioasă și a început manevra de culise pentru a-l elimina din acțiune pe Dl. Ministru RACOASA.

Sedința de constituire a Asociației s'a terminat în toamna anului 1945 și SUCIU se închidea în Cabinet ceasuri întregi cu Dl. ACIU GHEORGHE, devenit unul din cei mai intimi prieteni și sfătuitoare lui SUCIU: au făcut un plan vast de activitate comercială în Ungaria, din care - ei amândoi prin persoane interpușe - un capitalistul și Ghedear - veniți dela Budapesta, numai să tragă beneficii fabuloase.

SUCIU - în legătură cu vizita ce ne-au făcut-o MOLNAR ERIK Ministrul Asig. Sociale din Ungaria în Decembrie 1945 și mai apoi cu ocaziunea vizitei ce ne-a făcut-o grupul de artiști maghiari în Martie 1946, a reușit să câștige încrederea Dlui Prim Ministru PETRE GROZA, care se arătase foarte încântat derezultatele acestei vizite și avea foarte des obiceiul să ne spună, cât de bucuros este Dl. Ministru să-l primească.

Nu știu cu ce intenții, SUCIU a cerut și obținut o audiență la fostul rege și paremise la fostă regină mamă: ACIU, care intermediase audiența - mi-a povestit odată ce importanță prezintă

662

pentru SUCIU, să fie punit de fostul Rege...

SUCIU văzându-se stăpân pe asociație, voia să ajungă la Ministru în locul lui VLADESCU- RACOASA: a început să-i pună "fitile" cum se exprima - pe lângă Dl. Prim Ministru și odată pe-a spus că, i-a spus Dl. Prim Ministru că, Dl. VLADESCU nu va mai sta mult ca Ministru - pentru chestiuni ce el le-a comunicat în mod confidențial.

SUCIU, voia cu orice preț să conducă dictatorial Ministerul, făcând întotdeauna peste hotărârile ce i se comunicau chiar dela Sectorul Partid Ministere.

SUCIU voind să apară victimă a grupului RACOASA și se apăra constituindu-și în cadrele celei de partid din Minister un alt grup, care să-lia cu orice preț apărarea: din grupul lui SUCIU făceau parte: IULIA CONSTANTINESCU, GH. SALAJEANU, RUSU DRAGOS, RUSU EUGEN - Dl. ACIU GHEORGHE ultimul fiind acela care făcea legătura între SUCIU și grup și comunica hotărârile lui SUCIU. Eu, fiindcă fusesem văzut de 2-3 ori la cabinetul lui Ministru - chemat cu lucrări - eram tratat cu rezervă, deoarece se părea că nu am o poziție fermă pe lângă grupul SUCIU.

Pentru ca SUCIU să aibă ocazia și în Sindicat, au hotărât ca RUSU DRAGOS să fie Președinte, iar IULIA CONSTANTINESCU, membră în conducerea Sindicatului.

Partidul sesizându-se de pericolul fracționist din Minister a făcut ancheta care a dus la excluderea lui SUCIU din Partid și schimbarea din funcția Ministerului a lui VLADESCU- RACOASA.

Cu toate acestea - SUCIU se lăuda în continuare că se bucură de încrederea lui Prim Ministru.

La început, când SUCIU și-a închipuit că voi face și eu parte din grupul său - nu s'a sfiit să-mi spună: că, lasă v. alege-rile; să vezi atunci cine va eși la putere, și în toate ocaziile nu se sfa să vorbească de schimbarea regimului, am ajuns să-i spui în față că este un nebun: de unde - știe că eu nu am să-l denunț și atunci mi-a răspuns: ai vrea dovadă că am spus așa ceva. Nu tit, ci eu voi fi crezut, dacă ai îndrăzni să afirmi ceva.

Fiindcă ACIU este astăzi mort - a rămas numai RUSU DRAGOS care făcea parte din anturajul intim al lui SUCIU, ei trei, SUCIU, ACIU și cu DRAGOS puneau la cale toate manevrele de culise pentru a învinge punctele de vedere ale lui SUCIU.

În vara anului 1949, fiind la București am trecut odată pela Ministerul Naționalităților și văzându-l pe SUCIU l-am întrebat ce mai face: mi-a răspuns că învață o nouă meserie - la strung - dar că nu va mai înv. dura mult situația.

SUCIU tot timpul era informat de cele ce se discută despre el la Partid: : la început venea des la Minister să-l vadă **PR. BARBUL GAVRIL** și odată l-am auzit pomenind numele de **FLORICA MEZINCESCU**: spunea că o cunoaște sau că i-a spus ceva în legătură cu situația lui. Aceasta se întâmpla în anul 1946.

IULIA CONSTANTINESCU, mi-a spus odată că **SUCIU** s'a exprimat, că de grupul **ACIU**, **RUSU DRAGOS**, **SALAJEANU GH.** și **RUSU EUGEN** se va folosi numai atâta timp cât va avea nevoie de el spre a-și satisface planurile, după aceea urmând să-i dea pe toți peste cap.

Aceasta-mi este declarația - pe care o susțiu și semnez.

ss. **EUGEN PASLEA PERENY**

București

14 Decembrie 1949

264

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA - FERENY, notar public în Carei Str. Lenin No. 10, declar următoarele :

Pe TUDOR GOILAV, l-am cunoscut în primăvara anului 1947, n'am reușit încă să aflu prin ce împrejurare a ajuns la mine în casă. Când l-am cunoscut, mi-a spus că este fost avocat, dar că nu practică fiindcă avusese o condamnare de 5 ani.

Întrebându-l asupra rostul venirii sale la Carei, mi-a spus că neavând din ce trăi, a aflat că în regiunea Carei se găsește unt și untdelemn, mai eștin, prin care le poate apoi valorifica la București, la bursa neagră.

Apărea la Carei la intervale neregulate și în special în zile de Vineri, deoarece pleca în comuna Căpleni, unde-și formase deja legături cu niște precupețe de unt și în comuna Craidovolt, unde la fel își făcuse legături pentru cumpărare de ouă.

Totuși, m'a intrigat pîmbările sale relativ dese la Carei și fiindcă îl știam și bolnav [redacted] eu avînd copil mic în casă l'am făcut să înțeleagă că nu prea îl vîd bucuros la mine.

Eu fiind prea ocupat, nu am avut nici cînd posibilitatea de a căuta motivele reale ale venirii sale la Carei, căci prezența lui începea să devină enervantă.

Am început să-l descos și atunci mi-a povestit, că printr'o împrejurare nenorocită legionar fiind s'a refugiat într'o curte din București, dra spre nenorocul lui în imobil locuia un Colonel, căruia pîrîndu-i-se suspect, a telefonat la Prefectură și în acelaș timp l'au implicat în rebeliune și l-au condamnat la 5 ani închisoare.

[redacted]

În continuare mi-a povestit că la retragerea nemților venind jandarmii la închisoare pentru a întreba dacă nu cumva sunt acolo și comuniști, dînsul a asigurat pe ofițerul german care s'a interesat, că acolo sînt numai legionari și în felul acesta a salvat viața comuniștilor închiși la Aiud.

Mi-a mai spus că a fost închis împreună cu Dl. Inspector General NICOLSCHI și pentru poziția lui frumoasă, i-a promis să-i dea ajutorul pentru încadrarea sa în noua viață democratică, dar că el nu s'a arătat dispus să-și schimbe culoarea. Dar l'am întrebat:

păi bine, felul acesta de viață de a umbla din târg în târg pentru a colecta alimente te va distruge? și întrevându-l de situația în care se află legionarii, mi-a comunicat că există o înțelegere cu guvernul în sensul că ei au depus armele, promițând să nu activeze..... dar că ei nu renunță la speranță, că le v'a suna din nou ceasul, la care eu i-am răspuns că dacă să clădești pe astfel de speranțe, mai bine ascultai de sfatul Dlui NICOLAI.

Si fiindcă-i dădusem de mâncare și 1-2 ori adăpost pe câte o noapte, în vre-o 3 rânduri când a plecat la București; l-am rugat să-mi facă comisiioane, ducând 1-2 ori lui RUSU DRAGOS pachete cu unt însoțite și de câte un plic în care comunicam acestuia amănunte în legătură cu mersul operațiunii de stabilizare și situația pieții de îndată după stabilizare, iar în Octomvrie când au plecat copii spre Moldova, neavând destui însoțitori pentru vagoane, l-am admis și pe dânsul în unul din vagoane, trimițând prin el, doamnei TEODORA STEFANESCU, 2 saci cu porumb, niște miere și făină cu care-i datoram, iar la MATILDA DEMETRESCU l-am trimis să-mi ceară să-mi restituie cei 1.200 lei pe care îi împrumutasem când a plecat din Carei. Cu această ocazie s'a cunoscut cred cu MATILDA.

Când a plecat cu copii din Moldova, i-am trimis lui RUSU un plic, în care neavând altceva de comunicat, i-am scris de greutățile întâmpinate cu adunarea copiilor și dorința copiilor de a nu se mai reîntoarce înapoi în Moldova.

Fiindcă avusese anumite încurcături cu niște oameni din comuna Ciumești dela care a cumpărat cartofi chiar în zilele stabilizării și fiindcă aceștia i-au dat cartofi, fără a acceptat lei vechi, paremise că a fost la Carei ultima dată, atunci când a plecat cu trenul cu copii, în Octomvrie 1947, auzind că a găsit alte articole de sezon în alte regiuni, iar trenul fiind prea scump în raport cu diferența de preț untului, n'a mai venit la Carei.

Cu toate acestea nu pot afirma cu toată preciziunea dacă în 1948 a mai fost sau nu la Carei, oamenii văzând că nu primesc banii m'au rugat să insist pe lângă el, și fiindcă știam că sora sa are telefon 7.27.00 am telefonat, dar nici când nu s'a prezentat nimeni, presupunând că GOILAV o fi murit cu ocazia vreunui drum sau o fi arestat pentru speculă cu alimente.

El nu cunoștea conținutul plicurilor. Nu cunosc ce a discutat GOILAV cu MATILDA STEFANESCU și cu RUSU DRAGOS.

Aceasta-mi este declarația pe care o semnez de bună voie.

ss. EUGEN PASLEA PERENY

București

14 Decembrie 1949

In 1945 când am cunoscut-o era în relații intime cu
NICOLĂ GURZESCU, director la biroul Frontul Plugarilor
Personal, în ultimii trei ani, am avut foarte multe
cu ADA VISOIU, dat fiind faptul, că am oțist să i-a comunicat
lui ..., impresiile mele personale despre dânsul. 266
Aceasta fui este declarația pe care o amnez.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public din Carei
Str.Lenin No.10, declar următoarele :

Pe ^{Adriana} ADRIANA VISOIU, o cunosc din primele luni ale
anului 1945: m'a trimis la ea, MATILDA DEMETRESCU spunându-mi că
mi-ar putea da amănunte și ajutor în legătură cu încadrarea mea
dela Ministerul Naționalităților:

Am și găsit-o și mi-a promis că-mi va ajuta, deoarece
cunoștea și pe Dl.Ministru VLADESCU RACOASA, căruia îi dădea
lecții de limbă rusă și era prietenă și cu SUCIU CAMIL - cei
doi oameni de care urmau să depindă numirile în Minister.

Am revăzut-o ^{a o înțeles} de 3 - 4 ori la Ministerul de Statistică,
pentru ~~ca o înțeles~~, cam pe când pot spera să fiu încadrat.

Am fost încadrați în Minister aproape concomitent cu ea:
era în relații foarte amicale cu SUCIU, care o utiliza spre a o
determina să stăruie pe lângă Dl.Ministru VLADESCU, în vederea
încadrării sale ca Secretar General în locul lui BARBU ZEVEDEI,
care urma să fie schimbat.

În Minister, circula insistent versiunea, că este chiar
amanta Dlui Ministru.

La început ADA VISOIU era prietenă cu prietenii lui SUCIU;
însă acesta văzându-se odată ajuns Secretar General, a început
s'o ~~și~~ căneze pe ADA VISOIU de așa ^{manieră} încât aceasta nu se
mai prezenta la Cabinet, chiar când Suciu o invita special.

După plecarea mea din Minister, fusesem informat că din
cauză că ADA VISOIU a trecut de partea Dlui MINISTRU VLADESCU ,
SUCIU a dat-o chiar afară din Minister.

ADA VISOIU era în relații de prietenie cu RUSU DRAGOS, cu
care se întâlnea destul de des, deoarece ea se ocupa de traduceri.

[REDACTED]

Personal, în ultimii trei ani, am avut foarte puțin contact
cu ADA VISOIU, dat fiind faptul, că am aflat că i-a comunicat
lui Goga, impresiile mele personale despre dânsul. 267
Aceasta îmi este declarația pe care o semnez.

ss.EUGEN PASLEA -PERENY

Bucuresti

14 Decemvrie 1949

...le formulate, care sînt: 1. Să se revizuiască, înstrăinarea
respectivă.

...adunării care sînt: 1. Să se revizuiască, înstrăinarea
respectivă.

278

...SĂ SE REVIZUIASCĂ - PENTRU

268

...Să se revizuiască

...Să se revizuiască

DECLARAȚIE

Pe Dl.ALEXANDRU MOGHIOROS, l-am cunoscut în toamna anului 1946
când i-am fost prezentat de către Dl.Ministru VINTE, în următoarele
împrejurări :

Fusesem implicat într'un sabotaj în care nu aveam nici-o
parte de vină și fiindcă avocatul care mă apăra, m'a avertizat
că situația este grea, am vrut să ajung să fiu primit de PATRASCA-
NU, pentru a-i arăta că nu sunt vinovat cu nimic, deoarece Președin-
tele Curții, Dl.CAPRA, mi-a spus că nu poate face nimic fără
Cabinet. Cum ²de data aceasta PATRASCANU a refuzat să mă pri-
mească ca și altă dată, mai având o zi până la proces, am încercat
să-l caut pe Dl.LEONTIN SAIAȘEANU, pentru a vedea dacă mi se poate
da un ajutor pentru a fi scos din impas. M'am prezentat la C.Cen-
tral, unde însă nu l-am găsit prezent. M'a primit Dl.FARKAS un
instructor al C.C. căruia i-am expus pentru ce am venit: și a
luat notă ^{si}cam peste un ceas am fost primit, un domn mai tânăr,
mi-a spus eu sunt VINTE, iar Dlui este Dl.MOGHIOROS m'a invitat
să iau loc și să-mi exprim cererea. Am arătat: m'a întrebat ce
sarcini am la Carei, i-am expus și după ce m'a întrebat de felul
cum merge munca de acolo, mi-a comunicat că există o hotărâre că
numai Cadrele pot soluționa aceste chestiuni. A chemat la telefon
pe Dl.RANGHET, rugându-l să mă primească. Am fost primit, am expus
situația de fapt și s'a tras concluzia că trebuiesc scos din cauză:
i-a telefonat Dlui STOICAN și am fost achitat.

Pe Dl.MOGHIOROS ALEX. l'am revăzut întotdeauna când fusesem
la Dl.LEONTIN SAIAȘEANU, deoarece paremi-se într'un timp lucrău
în acelaș birou, în vechiul sediu. Intotdeauna mă întreba cum
merg treburile la Carei.

Începuse deja să mă preocupe problema reorganizării notaria-
tului și fiindcă un coleg LIVIU JURCHESCU mi-a spus că Dl.MOGHIOROS
citește cu plăcere sugestii ce i se trimit i-am trimis o serie
de memorii în diferite probleme: juridice, financiare și agrare.
Am prezentat un raport asupra situației dela noi a justiției
preventive și am fost informat că Biroul Politic a aprobat propune-
./.

rile formulate, dând Dlui Ministru BUNACIU, instrucțiunile respective.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună voie.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

București

15 Decembrie 1949

269

Str. Lenin Nr. 10 sector 10 București:

Am fost prezent la Ministerul Interioară al R.P.R. la o sesiune de lucru pe 15 Decembrie 1949.

Am fost prezent la o sesiune de lucru pe 15 Decembrie 1949 la Ministerul Interioară al R.P.R. la o sesiune de lucru pe 15 Decembrie 1949.

Am fost prezent la o sesiune de lucru pe 15 Decembrie 1949 la Ministerul Interioară al R.P.R. la o sesiune de lucru pe 15 Decembrie 1949.

Am fost prezent la o sesiune de lucru pe 15 Decembrie 1949 la Ministerul Interioară al R.P.R. la o sesiune de lucru pe 15 Decembrie 1949.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună voie.

ss.EUGEN PASLEA - PERENY

București

15 Decembrie 1949

409

276

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY, notar public în Carei
Str. Lenin No. 10 declar următoarele:

Cunos pe Dl. Ministru Adjunct LUDOVIC TAKACS din biroul
politic al U.P.M.

În timpul cât eram referent la Ministerul Naționalităților,
lucra și Dsa. la noi în calitate de delegat al U.P.M.

Fiindcă-l știusese a fi în bune relații cu LUCRETIU PATRASCA
NU, l-am găbit să obțină numirea mea ca notar public, ceea ce a și
făcut în ziua de 28.11.1946 când Dsa împreună cu Dl. DUMITRU
OLTEANU, au fost singurii prezenți în Cabinet cu ocazia soluțio-
nării cererilor de numire a notarilor publici.

Venind la București - l-am revăzut de două ori: fiind și
dânsul notar public l-am mai întrebat dacă cunoaște stadiul
reformei notariatului. M-a întrebat asupra problemei naționale
dela Carei: i-am răspuns că există un foarte puternic curent
șovin.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună
voie.

ss. EUGAN PASLEA PERENY

București

15 Decembrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA - PERENY, notar public în Carei Str.Lenin No.10 declar următoarele :

Am adresat o serie de memorii, următorilor oameni politici :

1.= Dlui Ministru V.LUCA, Secretar al C.C. P.M.R. în legătură cu reorganizarea legii timbrului și semnarea unei devalorizări forțate a leului, executată de către inst.financiar din Ungaria.

2.= Doamnei Ministru ANA PAUKER, Secretar al C.C., P.M.R. în legătură cu practica de legalizare a consulatului american din București care atunci când legalizează semnătura repr.Ministerului nostru de Externe pe un act ce urmează a fi utilizat în U.S.A. aplica formula " nu garantăm autenticitatea înscrisului ,cu alte cuvinte : atențiune, actul este fals".

3.= Dlui Ministru VASILE VAIDA, în legătură cu aplicarea legii 203/947 pentru circulațiunea Bunurilor.

4.= Dlui Ministru EMIL BODNARAS în legătură cu treceri clandestine peste frontieră și în special în legătură cu defecțiunile ce există în Ungaria, de unde toți fugarii dela noi, ajungeau în zonele apusene.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună voie.

ss.EUGEN PASLEA PERENY

București
15.XII.1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY, notar public în Carei Str. Lenin No. 10, declar următoarele :

Pe MAGDALENA DUKASZ, am cunoscut-o la Carei, în Aprilie sau Mai 1946, când eu venisem acolo ca notar public.

Era cunoscută ca o bună operatoare și servea prompt pe toți cari îi solicitau legături interurbane.

Tatăl său decedând, a venit în mai multe rânduri în biroul meu - pentru îndeplinirea formelor legale. Stând de vorbă cu ea, mi-am formulat impresia că această femeie avea simpatie pentru mine și fiindcă nu era în intențiunea mea să mă încerc cu dânsa, evitam să stau de vorbă între patru ochi, întotdeauna căutam să mai fie prezent cineva pentru a evita bârfeala orașului de provincie.

Am fost de 2-3 ori la ea acasă, însă spre marea ei desamăgire mergeam cu încă un prieten, voind cu orice preț să evit o aventură.

Când ne întâlneam pe stradă ne spuneam banalități, discutam despre apropierea venirii unui moștenitor - soția urma să nască - și din Decembrie 1946, după nașterea fetei noastre, mă întreba mereu în glumă, ce-mi face băiatul, deoarece sperasem să avem un băiețel.

În cursul anului 1947, când deraiasem pe periculoasa pantă a traficului cu devize - un traficant dela Carei, IGNACZ VASILE, acela care m'a determinat și pe mine să accept mijlocirea sa, m'a făcut atent că convorbirile noastre în legătură cu încercarea de a vinde succesiunea rămasă în urma unchiului meu din America ar putea fi interceptate de Poliție și atunci i-am pus în mod indirect MAGDALENEI DUKASZ, întrebarea, dacă Poliția sau Biroul de Securitate poate asculta toate convorbirile interurbane; mi-a răspuns că nu prea este posibil, deoarece chiar dacă ar fi o operatoare care ar da ajutor Poliției sau Securității în legătură cu interceptarea, tot timpul cât ar asculta n'ar putea face alte corectări.

Răspunsul acesta l-am comunicat lui IGNACZ pentru că el și Rabinul din Carei erau aceia care aveau nevoie de convorbiri în legătură cu târgul de valută.

Fiindcă soției mele începuse să-i devină cumva suspectă amabilitatea MAGDALENEI DUKASZ față de mine, în cursul

anului 1948, aproape că am evitat întâlnirile cu dânsa. Eu nu mai aveam telefon la birou, așa că în 1948 aproape că nu ne-am văzut deloc.

În primăvara acestui an, la începutul lunii Mai, organizam la Carei o serbare ARLUS și fiindcă ne trebuiau costume rusești și aprobarea dela București pentru sală, Am cerut Romfilmului din București, de care depindea: operatoare de serviciu era MARIA DOMOKOS și fiindcă n'avea fonduri am rugat pe operatoarea dela Oradea - să obțină dela dirigintele de acolo, 2-3 convorbiri de serviciu, ceea ce s'a și aprobat, dar cu toate acestea operatoarea DOMOKOS, s'a opus și ne-a obligat la plată.

A doua zi, fiind de serviciu DUKASZ, am rugat-o să ne servească fără a face bon pentru tot ce vom cere, neavând bani. Mi-a dat consecutiv ARLUS Zalău, ARLUS Satu-Mare, ARLUS Cluj, Teatrul Lumina Oradea, Opera Română Cluj, Opera Maghiară Cluj și Secția Culturală a fabricii Herbak Cluj.

Discutând cu dânsa motivele pentru care DOMOKOS MARIA este atât de puțin solicitată mi-a răspuns: Se laudă față de toată lumea că lucrează pentru Securitate și de atunci nu-i mai ajunge nimeni la vârful nasului.

N'aș putea preciza anume dela cine am auzit, dar s'a spus că DOMOKOS MARIA a afirmat că ea se are în raporturi bune și cu Dl. Sublocotenent LEITNER și cu Plut. Major GLUCK și că nu-i este teamă de nimeni.

Din Mai 1949, am văzut-o foarte rar, aș putea afirma aproape deloc, deoarece eu eram preocupat de multiplele mele necazuri.

În toamnă, în Octombrie sau Noembrie am auzit, că a fost transferată la Beiuș - și că dânsa pe motiv, că are o căsuță și o bucată de vie - nu poate pleca, mai bine demisionează. Probabil se aștepta să-i spun, că-i voi da o mână de ajutor, dar cum nu cunoșteam pe nimeni la telefoane, nici nu i-am promis și nici nu i-am făcut niciun fel de intervențiune în legătură cu anularea transferării.

În Noembrie după ce-i murise mama, o întâlnii foarte abătută pe stradă și o întreba-i ce-i cu dânsa: mi-a spus că a fost transferată, că s'a anulat transferarea, că din nou este transferată, a pus problema în Sindicat și i s'a spus să aștepte; mi-a comunicat doar că și-a înaintat demisia deoarece în nici-un caz nu poate să-și lase casa singură la Carei.

Dirigintele Poștei GROZA, îmi spusese că prima anulare a transferării ~~ea~~ o aranjase la Cluj.

Când am întrebat-o ce rost a avut toată această acțiune de transferare: mi-a răspuns că știe ~~ea~~ cine a lucrat-o.

Se gândea fără să o spună însă la familia WITMAN, care locuia cu mine în casă și care avea o fată la telefoane la Beiuș -transferată la Carei în locul MAGDALENEI DUKASZ; mi se pare, că i s'a spus, că eu am acționat în favoarea celeilalte operatoare, care voia cu orice preț să revină la Carei.

Declar, că nici când nu i-am cerut nici-un fel de informații referitor la chestiuni secrete profesionale; totodată declar, că nu am căutat în mod special să obțin convorbiri interurbane numai prin ea; oricând, dacă se vor lua bonurile telefonului 44 Carei se va putea vedea operatoarele cari mi-au făcut legăturile interurbane: nici pe DOMOKOS MARIA nu o evitam, ... dar era aproape imposibil de obținut o convorbire interurbană. Așa de imposibil servea publicul. Toate autoritățile și particularii, făceau dese reclamații împotriva MARIEI DOMOKOS.

Atunci când MAGDA DUKASZ mi-a declarat, că DOMOKOS MARIA lucrează pentru Securitate, eu imediat am comunicat aceasta Dl.Plut.Major. GLUCK dela Securitate, care apoi mi-a comunicat că i-a tras morala respectivă.

La Centrala telefonică din București se găsesc toate bonurile de convorbiri interurbane, se poate foarte ușor controla veracitatea afirmațiilor de mai sus.

În ziua în care am fost arestat, am fost acasă la dânsa la orele 3 după amiază, rugându-mi să-mi dea cu bani 5 Kgr.vin (are vie) pentru care i-am plătit 500 lei.

Înainte cu o zi fusesem la dânsa tot în legătură cu vinul, dar n'am găsit-o acasă, așa că am rugat-o prin telefon, să-mi spună când să vii să-mi dea vin.

În ce privește legătura amoroasă, declar că nici când nu am avut cu dânsa raporturi sexuale: m'a sărutat prin surprindere de vre-o 3 ori, eu eschivându-mă de a-i răspunde.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună voie.

București
15 Decembrie 1949

ss.EUGEN PASIEA - PERENY

278

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY notar public, declar următoarele :

Cât timp am stat la București, adică până în anul 1946, relațiile mele se limitau aproape exclusiv la colegii de birou; ACIU GH. IULIA CONSTANTINESCU, RUSU DRAGOS, RUSU EUGEN, RUSU CĂȘIN SALAGEANU GHEORGHE, ADA VISOIU. Mențineam relații cu MATILDA DEMETRESCU; cunoșteam dela Cluj pe Domnița OLTEANU (Str.Bis.Enei 16), NUTI SABAU (Str.Melodiei ?), familia CHIRA (Precupeții Vechi No.75), MARIA MANU (Precupeții Vechi No.75).

După plecarea la Carei, venind tot mai rar la București - revedeam din când în când pe MATILDA DEMETRESCU, RUSU EUGEN și SALAGEANU GHEORGHE.

Fiindcă nu întotdeauna se găsea cameră la hotel, locuiam cele 1- 2 zile cât stăteam la București, fie în Biserica Enei 16 la familia OLTEANU - fie în Precupeții Vechi la familia CHIRA, fie la ASPASIA RUSU în Bdul.Republicii No.28.=

La Carei am prea puține relații: cu NICULAE MUNTEANU, azi Secretar de plasă la Valea lui Mihai, împrieteniți din cadrul muncii : cu GOGU IOAN, notar public din Zalău, cu JURCHESCU LIVIU, notar public Tg.Mureș, cu SUCIU ~~fiind~~ notar public în Cluj, cu procurorul șef MUNTEANU ION Carei, cu POLAK SOLOMON, șeful miliției. Relațiile sunt mai mult formale, nefăcându-ne vizite acasă.

Până înainte cu un an eram în relații bune cu TATARU ARON și soția.

Fiind cu treburi la Tușnad l-am vizitat pe notarul public DAMIAN EMIL și CIUPA IULIAN.

La Carei, vizite am făcut și fac numai familiei MUNTEANU NICOLAE.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și semnez de bună voie.

ss.EUGEN PASLEA PERENY

București

15 Decembrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA- PERENY, notar public în Carei, Str.Lenin No.10 declar următoarele:

Pe ARON TATARU îl cunosc de prin anul 1928, când am ajuns coleg de clasă cu dânsul. El cu părinții săi, erau reveniți din America și din banii câștigați în calitate de muncitor la Morgan și-a cumpărat o cârciumă la Simleu, care însă din cauza nepriceperii nu le aducea stăt venit încât să aibă un trai normal și modest, deaceia încă depe timpul când era elev de liceu se ocupa cu repararea de radio și picta pentru tinichigii.

După ce și-a dat bacalaureatul în 1932 neavând bani să urmeze universitatea, a rămas un timp acasă, a lucrat prin diverse birouri ca diurnist, dar nicicând n'a fost angajat nicăeri definitiv, întrucât nu era potrivit pentru lucrări de birou, tot timpul studia cărți și aparate de radio.

Prin 1935, a venit la Cluj spre a se înscrie la Facultatea de Drept, dar neavând nici-o aplicație spre științele teoretice, a lăsat dreptul baltă.

Reântors la Simleu, a fost angajat Secretar la liceul Simion Bărnuțiu în Simleul Silvaniei, unde a funcționat până la venirea ungarilor în Septembrie 1940: l'au concediat și prin Octombrie - Noembrie 1940, a trecut pela mine pela Cluj - spre România. Timp de 2 ani n'am mai știut nimic de dânsul. Sosind la București în Noembrie 1942, am stat la dânsul cu casă și masă câteva zile; era angajat la fabrica I.Matak, instalații de radio la Băneasa sau Otopeni, fiind paremise înscris și la drept și urmând cumva în mod serios, școala superioară de textile.

În timpul războiului a reușit să obțină prin fraudă mobilizare pe loc, nefiind nici-o zi pe front. Nicicând n'a fost adeptul regimului antonescian, declara sus și tare că Germania va fi înfrântă datorită superiorității tehnice a Americii.

După 23 August trecuse la un alt atelier de radio, TANASESCU, unde s'a certat cam tot timpul cu patroșul pe care apoi l'a părăsit nu știu la ce dată.

227
Când apăruse Legea Casbiului, a bătut săptămâni întregi scările Ministerului Industriei, până ce în cele din urmă l'am numit la o întrevedere ce nu era inamică și în felul acesta a rămas cu slabe posibilități de trai.

După ruptura cu firma Tănăsescu, și-a făcut acasă un fel de atelier și repara aparate de radio, călcătoare electrice, abia reușind să-și câștige atât cât să mănânce din când în când.

Văzând că-i merge foarte prost, în toamna anului 1947, când a fost la Carei, în legătură cu cercetări după monezi de aur despre care ~~se~~ presupunea că ~~au~~ ascunse ~~au~~ sau mai sunt și ~~azi~~ ascunse ~~în~~ din pereții casei în care locuiesc, i-am făcut propunerea de a se muta la Carei, urmând ca până la găsirea unui plasament să stea cu locuința la biroul meu; lucra prin biroul meu și începu din nou să repare radio.

Fiindcă avea destul de mult timp liber, Județeana Fr. Plugariu Sălaj m'a întrebat cine este? am răspuns că a venit la Carei - spre a se angaja undeva: fiindcă la Front nu era cine să lucreze, TATARU spunea că nu acceptă - deoarece în viața lui n'a dus muncă politică. A început să lucreze ca șicasier al org. de plasă Carei a Fr. Plugariilor: fiindcă la Partid s'a observat că muncește cu multă tragere de inimă și ori de câte ori a fost rugat să facă lozinci sau portrete, le făcea lăsând la oparte orice alte preocupări, resp. de cadre - POLAK SOLOMON - l-a recomandat spre a intra cași casier la Romcereal din Carei, unde fiind mult prea ocupat, a renunțat la sarcina de casier a Frontului.

Înainte de a veni la Carei și chiar dela Carei a încercat fără să-i reușească de ași vedea realizată o idee fixă: de a pleca în America. Am căutat să-l determin să renunțe la acest plan - fiind irealizabil, arătându-i că el ca tehnician are un frumos viitor aici. Îi împănase capul, unul SOREANU, cu ideea fantastică a plecării. I-am arătat că n'are nici-un rost nici să scrie și nici să ~~me~~ meargă la Legatia Americană, până la urmă putând să aibă numai neplăceri.

Cred, că acum a renunțat în mod definitiv la ideea plecării.

În ce prevede problema legăturii cu DRAGOS; cunoștința a fost cu totul întâmplătoare..... poate nu-și mai amintește de pachet și scrisoare.

Este un om cu o fire extrem de închisă, necomunicativă, care se exprimă cu foarte multă greutate.

N'ar fi cu totul exclusă nici ipoteza de a nu fi dus deloc la DRAGOS - pachet sau scrisoare: este foarte dificil pentru mine să

precizez. In orice caz nu are nici-o legătură cu vizetele lui DRAGOS dela legația Franței.

TATARU nu leagă prietenii: deci chiar dacă l-a cunoscut pe DRAGOS acesta n'a avut nici ce să-l întrebe și nici să-i spună să facă ceva pentru dânsul.

Aceasta-mi este declarația, pe care o dau și semnez de bună
voie.

DECLARAȚIE

Pe Dl. Ministru AVRAM BUNACIU, l'am cunoscut personal în toamna anului 1944, când am fost la dânsul acasă cu G.G. CONSTANTINESCU într'o chestiune Casbi.

L-am revăzut în Februarie 1946, când după ce PATRASCANU nu voia să mă primească în legătură - cu numirea mea ca notar public, l-am rugat să stăruie în sensul aprobării numirii mele, deoarece îndeplineam condițiile de numire.

Pe atunci era Secretar General la M.A.I. PATRASCANU nefiind acolo, l-a rugat pe Dl. OLTEANU, Secretarul General care i-a promis că cererea va fi soluționată favorabil.

L-am revăzut la 10.VI.1948 cu o delegație de notari publici, ca Ministru al Justiției, ne-a primit și am discutat problema reorganizării noastre.

L-am cerut o audiență prin August 1948, mi-a acordat-o discutând iarăși oportunitatea și importanța reorganizării notariatului.

În Decembrie 1948, împreună cu un coleg dela T.G. Mureș - am fost chemat telegrafic în audiență; s'a căzut de acord asupra unui punct de lege pe care l-am elaborat eu, după ce în prealabil am propus ~~crearea~~ notariatului.

L-am adresat o serie întreagă de memorii în legătură cu problema notariatului și probleme de reforme legislative., - semnându-i abuzuri ce se făceau la unele instanțe.

Motivul unic al demersurilor a fost realizarea unui notariat care să se apropie de tipul notariatului sovietic.

ss. EUGEN PASIEA PERENY

București

15 Decembrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY, notar public în Carei, Str. Lenin No. 10, declar următoarele, referitor la datele aflate de către mine dela telefonista DUKASZ MAGDALENA din Carei.

În toamna anului 1946, pe când fusesem căutat în mai multe rânduri de către agentul de bursă neagră NONN VASILE din Carei, în legătură cu lichidarea succesiunii rămasă în urma unchiului meu, mort în America, fiindcă aveam de dat mai multe telefoane pentru a fixa întâlnirea cu ceva intermediari care voiau să cumpere succesiunea și fiindcă-mi era teamă, că aceste convorbiri ar putea fi interceptate, am întrebat pe DUKASZ MAGDALENA, dacă pot interceptate; mi-a răspuns, că aceasta este o operație foarte dificilă, deoarece operatoarele a care lucrează cu interurbanul, nu poate asculta tot timpul convorbirea respectivă, deoarece are de făcut și alte corectări.

Întrebarea aceasta i-am pus-o cred pe stradă sau chiar la telefoane.

Cu altă ocazie, cred, că prin vara anului 1948, mi-a făcut aluzia că i s'a cerut să lucreze pentru Securitate; dar mi-a răspuns, că a refuzat, spunând că ea nu poate face așa ceva. Eu i-am răspuns, că foarte rău face aceasta. I-am dat acest răspuns, deoarece și eu dădeam unele informații la Securitate, Dlui Locot. STERN.

În primăvara anului 1949 iscându-se o discuție pe linie ARLUS în legătură cu operatoarele dela telefoane, care nu voiau să se înscrie și fiindcă operatoarea DOMOKOS MARIA s'a pronunțat față de delegatul Județean KEILER, că, în definitiv nu ne poate nimeni obliga să ne înscriem în ARLUS, am pus lui DUKASZ întrebarea, că pentru ce este această fată atât de obraznică și neservabilă; mi-a răspuns: se laudă la toată lumea că lucrează pentru Securitate. Auzind aceasta, când l-am întâlnit pe Dl. Plot. GLUCK dela Securitate i-am comunicat ce am auzit și mi-a răspuns: mai întâi că DOMOKOS nu lucrează pentru Securitate, al doilea, că o să-i facă o morală strajnică. Întâlnindu-mă apoi cu Dl. Plot. GLUCK, mi-a spus că a vorbit cu DOMOKOS MARIA și speră să-i treacă cheful de a mai face glume din acestea.

I-am atras însă atenția să nu spună nimănui nimic în legătură cu cele întrebate, deoarece voiam să nu se știe că am aflat că este dificil să se facă interceptarea convorbirilor interurbane.

Referitor la chestiuni în legătură cu convorbirile telefonice pe care Securitatea sau Miliția le avea, ți-u să precizez, că am aflat dela ea, că au fost arestate două bande care se ocupau cu trecerile clandestine peste frontieră: prima în legătură cu LABAY - a doua în legătură cu comuna Căpleni.

Altceva sau alte lucruri n'am mai aflat nimic dela DUKASZ MAGDALENA. Aceasta-mi este declarația pe care o dau de bună voie și nesilit de nimeni.

ss.EUGEN PASLEA PERENY
București
20 Decembrie 1949

ss.EUGEN PASLEA PERENY

20 Decembrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul EUGEN PASLEA PERENY, notar public în Carei, declar următoarele:

Înainte cu aproximativ un an de zile ADA VISOIU, mi-a afirmat că este prietenă foarte bună cu Dl. LEVENTE MIHAIL și fiindcă urma să se facă reorganizarea notariatului și reîncadrarea din nou a instituției - fiindu-mi teamă, că voi fi lucrat de către maghiarii dela Carei care nu voiau uita că am făcut acolo câteva demascări am rugat-o că dacă va fi nevoie, să vorbească cu dânsul, deoarece mi-a spus că a ajuns într'un post important la Partid - la Cadre - ca nu cumva să reușească manevra aceia dela Carei: mi-a promis că dacă va fi nevoie, va vorbi. După aceia în primăvara anului 1949, când am cerut să fiu numit la Facultatea de Drept dela Cluj, i-am cerut din nou să vorbească cu Dl. LEVENTE, dacă poate să-mi deie o mână de ajutor sau ba. Dar aici n'am mai primit nici-un răspuns: ba mai mult mi-a spus în vară că Dl. LEVENTE nu mai este la Cadre, că nu mai este bine văzut și că nu-l va putea ruga să-mi fie de ajutor.

I-am scris ADEI VISOIU și am rugat-o să vorbească despre mine cu Dl. LEVENTE MIHAIL, deoarece îmi spusese, că va vorbi în acelaș sens și pentru logodnicul ei GOGU IOAN, notar public din Zalău, pentru a cărui numire ADA VISOIU făcuse în 1946, serioase demersuri pe lângă PATRASCANU, paremise chiar prin Dl. LEVENTE MIHAIL și prin mama lui PATRASCANU.

Drept care am dat și semnat de bună voie și nesilit de nimeni.

ss. EUGEN PASLEA PERENY

București

21 Decembrie 1949

Extras din fisa personala al notarului public

PASLEA PERÉNYI EUGEN - Carei

Caracterizare: are o inteligenta ascutita, foarte sirect nesincer. Se impreteneste foarte repede cu orisi cine. Om curios care mereu pune intrebari.

Legaturi sociale:

Bun prieten cu avocatul Iuhas Leontin fost conducator P.N.T-ist cu care a fost coleg la universitate.

Este vazut mereu in societatea secretarului preturii Munteanu Nicolae, fost P.N.T-ist si chiabur.

Viziteaza pe Demian Emil, notar publ. din Tasnad, fost fruntas P.N.T-ist.

Cu elemente proletare nu a fost vazut niciodata sa aiba legaturi, numai daca aceasta este intr, un post de conducere.

Domicilii anterioare: Intre anii 1924 si 32 a fost elev de liceu in Simleul-Silvaniei.

Intre anii 1932-40 a fost student la universitatea din Cluj si a lucrat la notarul pbl. Aciu Alex.

Intre anii 1940-42 in Ungaria la Simleu ~~xx~~, la Budapesta si Cluj, si la Borgau Prund, ca militar.

Intre anii 1942-46 in Bucuresti angajat la Sectroul III-E.N.R., referent la un minister oarecare.

Din anul 1946 in Carei, ca notar public.

Activitatea inainte de 23 August 1944: a fost membru in gruparea legionara univ. a lui Stelescu, la Cluj, denumita "NOI" care purta camasa neagra, diagonal cu cintura.

Dupa declaratiile sale in acest timp ar fi activat in ajutorul rosu la Cluj. In anul 1943 ar fi fost sofer intre Bucuresti - Ploesti, in ajutorul miscarii ilegale al P.C.R. despre care cunoaste Oprea Stefan Bucuresti Sosea Colentina nr. 36.

Activit, dupa 23 August 1944: Fost membru in P.S.D. a trecut la P.C.R. cu bune legaturi cu Vladescu Racoasa, cu care a vorbit mai multe prin telefon la Moscova.

Fost membru in comisia interimara al orasului Carei, din partea Frt. Plugarilor.

Era foarte activ in P.M.R. in mai multe cazuri a facut rapoartele lunare, ~~inxx~~ in locul secretarului de plasa.

A organizat trecerea gr.cat. la ortodoxie.

Este membru cu putina activitate in ARLUS, mai pe urma activitate intensa.

Este membru in conducerea caminului de orfelinat, din Carei.

Este in conducerea org. locale al Juristilor Democrati

Este secretar g.ral, al Asociatiei Democrate al Notari lor Publici.

In prezent este exclus din P.M.R. cu dreptul de a activa in org. de masa. La excluderea lui a avut comportarea unui nemulțumit si a sustinut ca fara drept a fost exclus si a facut apel la C.C. al P.M.R.

In mod regulat furnizase informatiuni de suprafata despre elemente fara insemnatate si cauta sa obtina prin metode

Omului curios , informatiuni inlegatura cu masurile generale ale Securitatii.

In doua cazuri a incercat sa se informeze dela Cent rala 7 Telefonica in legatura cu convorbirile Securitatii

Saptamanal este vazut la Tasnad la notarul pbl.Demian Emil. P.N.T-ist, cu toate ca a fost organizatorul trecerilor la ortodocsi, totusi cu ocazia unui pelerinaj rom.cat. geamurile lui au fost decorate si luminate.

Observatiuni: Se lauda mereu cu legaturile ce are prin diferite ministere. Din informatiuni inca neferificate rezulta ca ar depune in ciecara luna 6.000.-lei la oarecare femeie batrana, iar rudele batranei in America, depun contravaloarea in dolari in U.S.A. pe contu lui.

In nenumarate cazuri a primit pachete din U.S.A. dela fata batranei amintite mai sus, cu numele Magyar Iuliana, pentru sumele date lunar mamei sale in Carei. si ca drept recompensa pentru serviciile aduse familiei sale in Carei. Cu aceste pachete a facut afaceri, iar la taxarea pachetelor din 1947 a facut afaceri/pentru reducerea taxelor, cu fostul taxator Stan/ mai pe urma cauta sa-l mituiasca pe taxatorul vamal Ionescu dela Vama Carei, pentru ca sa-i reduca taxele camale sau sa nu taxeze deloc.

Extras din dosarul de cercetari al Organizatiei subversive "Ismana Ioan" denumita "Ziarul Stiintelor" din Carei.

Din decelartua lui Marian Vasile, defel din Carei, rezulta ca avocatul Goilav Teodor, venea deseori pentru alimente la Carei si locuia la Paslea E. In toamna anului 1947 Goilav, a cerut lui Marian sa procure contra cost un pistol. Marian a procurat acest pistol, insa Goilav nu a mai venit. Marian stie ca Goilav a fost legionar, luat parte activa la rebeliune si a fost condamnat la 5 ani inchisoare. Marian declara ca a vazut la Goilav, adeverinta de eliberare din inchisoare.

Extras din fisa personala al notarului public

PASLEA PERENYI EUGEN - Carei

Caracterizare: are o inteligenta ascutita, foarte si nesincer. Se impreteneste foarte repede cu orisi cine. Om curios care mereu pune intrebari.

Legaturi sociale:

Bun prieten cu avocatul Iuhas Leontin fost conducator P.N.T-ist cu care a fost coleg la universitate.

Este vazut mereu in societatea secretarului preturii Munteanu Nicolae, fost P.N.T-ist si chiabur.

Viziteaza pe Demian Emil, notar publ. din Tasnad, fost fruntas P.N.T-ist.

Cu elemente proletare nu a fost vazut niciodata sa aiba legaturi, numai daca aceasta este intr, un post de conducere.

Domiciliu anterior: Intre anii 1924 si 32 a fost el de liceu in Simleul-Silvaniei.

Intre anii 1932-40 a fost student la universitatea din Cluj si a lucrat la notarul pbl. Aciu Alex.

Intre anii 1940-42 in Ungaria la Simleu ~~si~~, la Budapesta si Cluj, si la Borgau Prund, ca militar.

Intre anii 1942-46 in Bucuresti angajat la Sectroul III-E.N.R., referent la un minister oarecare.

Din anul 1946 in Carei, ca notar public.

Activitatea inainte de 23 August 1944: a fost membru in gruparea legionara univ. a lui Stelescu, la Cluj, denumita "NOI" care purta camasa neagra, diagonal cu cintura.

Dupa declaratiile sale in acest timp ar fi activat in ajutorul rosu la Cluj. In anul 1943 ar fi fost sofer intre Bucuresti - Ploesti, in ajutorul miscarii ilegale al P.C.R. despre care cunoaste Oprea Stefan Bucuresti Sosea Colentina nr. 36.

Activit, dupa 23 August 1944: Fost membru in P.S.D. a trecut la P.C.R. cu bune legaturi cu Vladescu Racoasa, cu care a vorbit mai multe prin telefon la Moscova.

Fost membru in comisia interimara al orasului Carei, din partea Frt. Plugarilor.

Era foarte activ in P.M.R. in mai multe cazuri a facut rapoartele lunare, ~~in~~ in locul secretarului de plasa.

A organizat trecerea gr. cat. la ortodoxie.

Este membru cu putina activitate in ARLUS, mai pe urma activitate intensa.

Este membru in conducerea caminului de orfelinat, din Carei.

Este in conducerea org. locale al Juristilor Democrati
Este secretar g. ral, al Asociatiei Democrate al Notariilor publici.

In prezent este exclus din P.M.R. cu dreptul de a activa in org. de masa. La excluderea lui a avut comportarea unui nemultumit si a sustinut ca fara drept a fost exclus si a facut apel la C.C. al P.M.R.

In mod regulat furnizase informatiuni de suprafata despre elemente fara insemnatate si cauta sa obtina prin metode de

daului curios , informatiuni in legatura cu masurile generale ale Securitatii.

In doua cazuri a incercat sa se informeze dela Cent rala 2 Telefonica in legatura cu convorbirile Securitatii

Saptamanal este vazut la Tasnad la notarul pbl.Demian Emil. P.N.T-ist, cu toate ca a fost organizatorul trecerilor la ortodocsi, totusi cu ocazia unui pelerinaj rom.cat. geamurile lui au fets decorate si luminate.

Observatiuni: Se lauda mereu cu legaturile ce are prin diferite ministere. Din informatiuni inca neverificate rezulta ca ar depune in fiecare luna 6.000.-lei la cearcare femeie batrana, iar rudele batranei in America, depun contravaloarea in dolari in U.S.A. pe contu lui.

In nenumarate cazuri a primit pachete din U.S.A. dela fata batranei amintite mai sus, cu numele Magyar Iuliana, pentru su-le date lunar mamei sale in Carei si ca drept recompensa pentru serviciile aduse familiei sale in Carei. Cu aceste pachete a facut afaceri, iar la taxarea pachetelor din 1947 a facut afaceri/pentru redu cerea taxelor, cu fostul taxator Stan/ mai pe urma cauta sa-l mituiasca pe taxatorul vama Ionescu dela Vama Carei, pentru ca sa-i reduca taxele camale sau sa nu taxeze deloc.

Extras din dosarul de cercetari al Organizatiei subversive "Ismana Ioan" denumita "Ziarul Stiintelor" din Carei.

Din decelartus lui Marian Vasile, defel din Carei, rezulta ca avocatul Goilav Teodor, venea deseori pentru alimente la Carei si locuia la Paslea E. In toamna anului 1947 Goilav, a cerut lui Marian sa procure contra cost un pistol.Marian a procurat acest pistol, insa Goilav nu a mai venit.Marian stie ca Goilav a fost legionar a luat parte activa la rebeliune si a fost condamnat la 5 ani inchisoare. Marian declara ca a vazut la Goilav, adaverinta de eliberare din inchisoare.

Lista interceptarilor de convorbiri telefonice, facute de operatoarele centralei telefonice ARMII.

1 Martie 1949

Dna Feledí a interceptat convorbirile PMR ului în legatură cu ridicarea mosierului, dimineata a facut aluzii la Pop mecanic ca este un eveniment în legatura cu mosierii.

22 Martie 1949

Dna Romanita, dimineata la orele 7,30 a vorbit cu centra la Valea lui Mihai si a intrebata pe operatoarele din Valea daca Siguranta din Valea intercepteaza convorbirile telefonice, raspunsul operatoarei din Valea nu se cunoaste. Dna Romanita a continuat discutia cu operatoarele din Valea în limba rusa.

4. Apr. 1949

Dna Romanita a interceptat convorbirile lui Pop Cornel

5 Apr. 1949

Dna Romanita a interceptat convorbirile PTT ului Carei cu Cluj.

6 Apr. 1949

Romanita a interceptat convorbirile Dnei Olah sotia unui sabotor cu Subl Moldovan comand. Militiei. Au vorbit dela 41-314 si 41-245
Dna Domokos a interceptat pe 273-219. Ucolul agr. cu PMR, ambi din Carei.

Dra Nagy a interceptat o convorbire al Nr lui 24 si o convorbire cerute din cabina Zalau, cu nr. neidentificata

7. apr. 1949

Dna Dukasz a interceptat o convorbire neidentificata la orele 9. PMR.

Dra Nagy a interceptat o convorbire la orele 9 si una la orele 12,50, cu nr. neidentificata. Dupa aceea a interceptat pe 280-44

Dna Romanita la orele 13,30 a interceptat pe 24-25.

Dra Dukasz 39-cu graniceri.

~~9. apr.~~

9 Apr. 1949

Nagy a interceptat la ora 9 si 11, nr neidentificate dupa aceea dela 72 Dna Leng cu avocatul Teresan din Valea.

Dna Romanita a interceptat la orele 12 si 13 nr. neidentificate.

10. Apr. 1949

Dna Romanita a interceptat Securitatea cu 207

12 Apr. 1949

Dna Feledí a spus la sefa ca inca 20 persoane au fost ridicate, între care este si Saltes, a auzit prin telefon. ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ au fost arestati cele 20, pentru sabotaj.

13 Apr. 1949

Dna Romanita a interceptat convorbirile lui avocatului Dragos, din cabina, ceruta fiind de Dna Dragos

14 Apr. 1949

Dna Romanita a interceptat 25 cu 20 si a comunicat la sefa ca Neamtu a castigat 87 mii lei la Lotto

Nagy a interceptat Securitatea cu Cabina, pe la orele 11,20.

Dna Romanita a interceptat 273 cu 24.

Dna Feledí a interceptat Pretura cu Roeni

17 Apr. 1949

Dna Romanita a interceptat Securitate Carei cu Securitate
Zalau. Securitate Carei cu PMR.

27. IV. ora 13,30 Gubășu Magdalena a interceptat convorbirea Securității Carei cu Securitatea Hales cu Mihai

29. IV. ora 19,30 Gubășu intercept. convorbirea Dr. Gubășu-Carei cu Bradu

Data în fața noastră
 la 10 Iunie 1949
 Locotenent de Securitate
 Stern Vasile
Stern Vasile

DECLARATIVE.

rupt discutiile si fost intimidat de aparitia mea sau a doamnei in cauza, despre care se spune ca este informatoara Securitatii.

Aceste discutii discrete in special, am observat intre Dna Romanita si Dna Dohan care sunt operatoare la noi in centrula.

Nu stiu ce au vorbit deoarece nu am fost atent, nu am dat nici o importanta acestei discutii discrete si nici discutiunilor despre diferite convorbiri interceptate si comentate intre ele.

Atat declar sustin si semnez propriu, nefortat de nimeni.

Pop Tran

DECLARATIE.

Subsemnata Hinda Paulina Supraveghetoara la Oficiu de telefoane Satu Mare, nascuta 14 Sept. 1918 in comuna Putna Jud. Caras, din parintii Povel si Victoria, cu 4 cl. secundare, necasatorita nepedpsita, domiciliata in prezent la Carei ~~XXX~~ Piata Stalin Nr. 3 cu domiciliu Stabil in Satu Mare Str. Gheorghe Goga Nr. 3.

La cele intrebate declar dupa cum urmeaza:

Sunt detasata in Orasul Carei la centrala Telefoni ca pentru a inlocuii pe sefa centralei care este bolnava.

Este adevarat ca in ziua de 8 Iunie a.c. dupa masa am avut un conflict pe chestiunea de serviciu cu Dna Domokos Maria operatoara, care a fost recalcitranta, cand eu am intreat pe Dna Dohan Florica operatoara ca oare ce are Dna Domokos ca sa purtat in asa fel. Dupa intrebarea mea Dna ~~Domokos~~ Dohan mi a pus in vedere ca Dna Domokos este tare si mare caci sotul ei este informatorul Securitatii din Carei.

Mai declar ca am observat in mai multe cazuri cand operatoarele intercepteaza convorbirile telefonice si dupa serviciu, la schimb, isi comunica una la alta cele auzite, vorbesc intotdeauna in limba maghiara din care cauza eu nu stiu continutul celor comunicate. Declar ca pe fiecare operatoara am vazut ca intercepteaza convorbirile telefonice, afara de Dna Romanita care in ziua de 16 Iunie a venit la serviciu din concediu.

A fost un caz cand am atras atentia unei operatoare sa nu intercepteze convorbirile, dar nu mai amintesc care era deoarece am fost nou venita si inca nu am cunoscut bine pe ele.

In ziua de astazi 18 Iunie 1949, pe la orele 13 si 30, cand era de serviciu la Interurban Dna Feledi Elisabeta si la pozitia ~~URBAN~~ urbana Dra Nagy Maria, am vazut ca interceptau o convorbire prin butonul de interpozitie si la prima mea intrebare ca "ce ascultati" nici nu au observat asa de tare erau interesate. La a doua intrebare sa facut atenta Dna Feledi pe Dra Nagy sa raspunda ea la intrebarea mea.

Atat declar sustin si semnez propriu nefortata de nimeni

Paulina Hinda

Cu ocazia unei calatorii ce amfacut la Bucuresti inainte cu aproximativ 6 saptamani, un fost coleg dela Cluj Advocatul Dr. Felix Martin/recent reintors di U.R.S.S./mi-a comunicat, ca daca am verun client care are vro chestiune grea la Curtea Martiala din Bucuresti, exista la Bucuresti Advocata GHITU PAVELESCU din Str. Cobalcescu Nr.46 care pentru parale grele, poate obtine achitari chiari si in cele mai grele chestiuni.

Intreband cum poate obtine acestea, mi-a spus, ca dănsa are legaturi printre fruntasii magistrati militari din Curtea Martiala dela Bucuresti.

Ari fi just daca asi fi chemat la Bucuresti, pentru a in-scena o aparare intrun proces fictiv de Curtea Martiala, pentru a vedea cine tradeaza interesele clasei muncitoare: caci exista presupunerea ca in adevar, numita Advocata, are relatii despre care vorbeste.

Urmarind toate procesele in care a pledat precum si compunerea completelor de judecata, probabil, ca sa-r da de urma unei importatnt si daunator trafic de influenta.

Carei la 16 Noevrie 1949

In cadrul ~~Memorandului~~ convenției romano maghiare pentru lichidarea bunurilor din țara ale supușilor starini /maghiari/ exista o expositura financiară a Legatiei Ungare dela București chemată să indentifice și să lichideze bunurile mobiliare ale unor cetățeni maghiari, plecați din țară, dări ale caror bunuri au rămas pe loc, fiind lichidate fie de către rude fie de către această expositura.

La Satu-Mare a venit a venit un consilier VIRAG care se ocupa de aceste lichidări: se pare că se depun la Legatia Ungară și echivalentul în lei ale unor bunuri mobiliare ale unor cetățeni maghiari fugiti clandestin din țară, necondamnați nu se știe pentru ce motive cu toate că aceste bunuri, conform legilor noastre ar urma să treacă în proprietatea Statului Român.

Se pare că se depun la legatia maghiară și sume de lei, rezultate din lichidarea unor bunuri imobiliare: deoa sar tine evidența tuturor mandatelor trimise Legatiei Ungare, cred că sar ajunge la constatări care ar provoca surprize, ajungându-se la concluzia că se execută o evaziune valutară de mare proporții .

Carei la 16 Noevrie 1944

Notă informativă

Încă dela data costrii mele la Carei, Aprilie 1946, am sesizat existența unui puternic grup contrarevoluționar, de tip trochist, format din elemente oportuniste, intrate în Partid și aparatul de stat de aici, pentru a reprezenta interesele straine de clasa muncitoare și Partidului Comunist Român, de atunci, Partidului Muncitoresc Român de azi și tot. Danu Paul, fost ani de-a rândul responsabil de cadre în organizația de plasa Carei a partidului, membru în comitetul județean, nu odată s-a exprimat cu satisfacție, odă aici la Carei, există un fel de "Magyar Királyi Kommunista Part" sau pe românește există la Carei un fel de Partid Comunist Regal Maghiar, sau în limbajul nostru al Comunistilor, există la Carei, o situație curioasă echivalentă cu o puternică fracțiune contrarevoluționară.

Cu toate acestea tot Danu, s-a mulțumit să semnaleze această bizară situație, fără să aștepte un singur deget pentru a face să înceteze această stare de lucruri atât de profund dăunătoare luptei caldurate și îndrăznețe de către Partid.

Apoi însă, la Carei, în anii 1946-1948, s-a dat spectacole de redresare a liniei politice a organizației locale a Frontului Plugurilor, cu obiective precise și imediate, de a înlăturarea dela conducerea Frontului Plugurilor reacțiunea grupată în jurul Profesorului Cădaru, fost președinte al Comitetului Fr. Plugurilor al plasei Carei, era fatal ca să nu mă preocupe problema liniei de orientare politică a unor tovarăși, cu care însă avea contact aproape zilnic, deoarece în probleme de Front, eram în contact permanent cu Biroul de Plasa al Partidului.

Ajunsesem la constatarea suprasădită, că grupului de tovarăși, pe care îi voi semnaliza în cadrele prezentei note informative, i-ar fi compasat mai mult, ca linia politică a Fr. Plugurilor, să devieze cât mai mult spre dreapta, pentru ca apoi această linie deviată, politică, să le poată servi drept pretext pentru caracterizarea de "reacționari" a întregii populații românești din regiune, indiferent de clase care la aparțineau categoriile de cetățeni despre care era vorba.

Încă intervenționa directă a tovar. Leontin Săldăgeanu, pe atunci Secretar Regional PCR la Oradea, azi membru în Comitetul Central, a obligat pe toți din Biroul de plasa Carei, ca să hotărâscă conspirarea mea în Fr. Plugurilor, în vederea ducerii acțiunii de demascare a unităților reacționare interne.

Atunci timp, cât am luptat pentru demasarea dușmanilor aflați printre cetățenii de naționalitate română, am fost calificat drept cel mai devotat membru al Partidului și de el democrat de frunte în momentul în care am început să le arăt, că și în cadrele Unității Populare Maghiare există o puternică linie reacționară, reprezentată prin grupul tovar. Toth Augustin senior, am fost categorisit de sovietist și în acest fel cu înțelesul s-a manifestat față de mine o rezervă, cași cum se și reprezentat pentru grup un real pericol "de astasare a propriilor lor poziții apartinace".

Cât timp am reprezentat Fr. Plugarilor în Consiliul Politic, aveam obiceiul de a trece pe la Partid înaintea fiecărei sedințe, spre a cunoaște poziția ce trebuia adoptată în problemele aflate la ordinea de zi; așa consideram că trebuia să munesc în calitate de membru de Partid și abia mai târziu mi-am dat seama, că atitudinea ce trebuia să o adopt în diferitele probleme ale consiliului politic, era orientată nu în raport cu interesele reale ale Partidului ci în raport direct cu interesele fracțiunii, pe care abia atunci o sesizam că există.

În felul acesta, încetul cu încetul s-a cristalizat, că la Carei, linia o dădea, nu organizația de Partid, ci că linia adevărată era dată de către grupul reacționar dela conducerea Uniunii Populare Maghiare din Carei.

Celace m-a surprins în primul rând a fost superficialitatea cu care acest grup de tovarăși taxa deșirurile extreme de periculoase, de natură național-sovină, deci direct contrarevoluționare ale conducerii Uniunii Populare Maghiare și gravitatea cu care taxau chiar și cele mai banale deșiruri ale evreilor și românilor: în timp ce se calificau de extrapericuloase pentru lupta Partidului, anumite manifestări verbale ale unor "proletari" români sau evrei, nemulțumiți din cauză că în toate posturile de conducere se aflau numai cei aparținători acestei clici sau aflați în imediate apropiere a clicii acestora, treceau cu vederea orice deșiruri sovine ale burgheziei maghiare: grupul acesta de tovarăși înțelegea să ducă lupta de clasă față de oricine, afară de cetățenii aparținând Uniunii Populare Maghiare, declarând sus și tare că democrația în Carei, este un monopol al acestei fracțiuni.

Am semnalat deseori Biroului Județean, situația grea și periculoasă dela Carei: însă toate intervențiile au fost zadarnice, deoarece fracțiunea pândea că era foarte periculoasă, era extrem de bine organizată și se creiașă deja de jos în sus atât de puternice legături de prietenie încât orice încercare de demascare se făcea imposibilă.

În ce consta acțiunea contrarevoluționară a fracțiunii respective?.... De a promova în sarcini de răspundere politică și administrativă, oameni aparținând fracțiunii și de a-și asigura astfel o influență hotărâtoare dar extrem de adunătoare, în întreaga viață de Partid dela Carei, și s-ar putea spune din întregul județ Sălaj.

Că este contrarevoluționară, sectară și trichistă nu-ncă lor, se vede și de acolo, că niciunul din cei ce aparțin fracțiunii respective, n-au activat și nu activează pe linie Arlus, deoarece dacă s-ar fi ocupat cu popularizarea rolului de frunte al Uniunii Sovietice în lupta pentru eliberarea țărilor noastre și în distrugerea fascismului, a luptei pentru pace și în reconstrucția țării noastre, reacțiunea de care erau atât de apropiată, n-a fost și nici n-a putut fi de acord cu astfel de munci, deoarece atunci s-ar fi risipit atmosfera de ghiață pe care reacțiunea de toate nuanțele o întreținea încă în jurul Uniunii Sovietice.

Oricâte ori au venit instructorii județeni sau tovarășii din Biroul Județean la Carei și au constatat, că în adevăr există periculoase deșiruri contrarevoluționare aici, niciunul dintre tovarăși n-a avut inițiativa revoluționară, de tip bolșevic, de a demasca poziția aparținătoare acestui grup, se mulțumeau să sesizeze existența problemelor, plecând cu promisiunea, că vor reveni pentru a pune capăt stării anarhice de aici.

Încă din 1946, se părea că în fruntea fracțiunii se găseseră doi prieteni nedespărțiți: tov. Danko Paul, fost responsabil de cadre în organizația de plasă PMR Carei, azi responsabil de cadre în org. Carei a Uniunii Populare Maghiară și tov. Krammer Anton, fost responsabil organizatoric al org. de plasă PMR Carei, azi responsabil de cadre în Tribunalul Carei.-

Ei doi au fost aceia care au avizat favorabil promovarea în sarcini superioare de Partid a tov. Török Mihail, despre care toată lumea știa, că făcuse parte din partidul crucilor cu săgeți al lui Szallasi (extrema dreaptă maghiară), că a fost comandant fascist al orașului Sopron din Ungaria și deci probabil, că figurează pe lista criminalilor de război din Ungaria și în urma referințelor favorabile ce i le-a dat tov. Krammer de aici dela Carei, tov. Török a fost promovat de responsabil de agit. prop. în Biroul județean PMR Sălaj.-

Când i-am pus tov. Krammer problema, cum de a îndrăznit să dea referințe favorabile despre un tov. despre care știa că a făcut parte din extrema dreaptă maghiară, mi-a răspuns pe un ton foarte nevinovat: da, în ad. vdr., știam că tov. Török are un trecut fascist, dar fiind un element utilizabil pentru Partid, am crezut că este just să-l desprindem din brațele reacțiunii maghiare de aici și să-l promovăm înspre Biroul județean Sălaj.

Oare se gândea tov. Krammer în mod real la interesele Partidului?.... cred, că mai curând se gândea la interesele grupului fracționist, pe care le putea apăra tov. Török cu mult succes, fiind membru în Biroul județean. În adevăr rezultatul activității tov. Török s-a văzut: toți tovarășii din fracțiune, sunt încadrați în calitate de directori de întreprinderi naționalizate, deși unii dintre ei pe lângă că duc o linie șovină, s-ar părea că nu merită nici din punct de vedere profesional, să fie încadrați în muncile de răspundere pe linie economică.-

Azi, când încă ascuțitul aparatului de reprimare este îndreptat înspre interior, cu toții am crezut că la verificare, tovarășii vor avea inițiativa revoluționară de a demasca în fața Comisiei de verificare, poziția contrarevoluționară a acestor tovarăși și că în urma concluziunilor la care se va ajunge după verificare, cilca va fi lichidată:.....dar spre nenorocul tovarășilor cinstiți și legați de lupta Partidului, verificarea la Carei a făcut-o tov. Medve,.....și s-ar putea spune, că dela data sosirii la Carei a tov. Medve, președintele subcomisiunii de verificare, atitudinea contrarevoluționară a grupului s-a intensificat iar șovinismul, antisemitismul, poziția pasivă față de Uniunea Sovietică, se desfășoară cu o amploare aproape egală cu cea desfășurată în primăvara anului 1945, când s-a produs la Carei, binecunoscuta defecțiune provocată de către tov. Nagy Ludovic, azi director al școlii pedagogice maghiare din localitate.

Fracțiunea de sub conducerea tovilor Danko și Krammer, conținea în 1946, cu aproximație pe următorii tovarăși:

Tovadar Ioan, ajuns Secretar al org. de plasă PMR Carei, azi director al morii naționalizate Nagy; fost membru al Partidului Crucilor cu Săgeți din Csepel-Budapesta.

Dobos Alexandru, membru în comitetul de conducere al UPM Carei, director la uzina electrică din Carei; excela prin a adopta în mod permanent poziții potrivnice notărilor iar în consiliul politic manifesta atitudini net șovine-maghiare.

Hebele Mihai, resp. tehnic al comit. provizoriu al pla sei Carei: este unul dintre cei mai soviniști tovarăși din Carei, antisemit și antiromân notoriu. Duce luptă de clasă n mai împotriva ebreilor și românilor, pactând cu chiaburimea de naționalitate maghiară.

Nagy Carol, director al morii naționalizate Nagy: este cumnat cu tov. Danko, i s-au depus la dosarul de verificare referințe, că a comis atrocități la Frundul Bărgăului cu ocaziunea ducerii în ghetou a ebreilor: totuși a fost veri ficat, deoarece referința a dispărut dela dosar. Tov. Kupfer Eta (măr. Grun dela restaurantul Victoria Zaláu) ar putea lă muri problema aceasta cu referința. Tov. a fost nylagist, dar prin influența tov. Danko a rămas mai departe în Partid

Danko Eugen, Președintele org. de plasă UPM Carei, și secretar al comitatului provizoriu Carei: soviniști notoriu. Dr. Kalman Alexe din conducerea UPM ar putea referi, că s-a îngrosit de lînta soviniști pe dare tov. Danko caută să o imprime conducerii UPM Carei.

Szabo Tiberiu: vice-președinte al comitatului provi zoriu Carei: soviniști și mare prieten al chiaburilor de na ționalitate maghiară.

Gaborbég Stefan, sector și soviniști. Se părea că este un tovarășe calit în luptă, dar în realitate este plasat pe aceiași linie apartinică: trasată de tov. Danko și Kramer, cu care de altfel este prieten intim.

Balogh Alexandru, șeful secției muncă și prev. sociale, fost ofițer activ în jandarmeria maghiară: a rămas în Par tid, cu toate că s-a arătat activitatea lui de jandarm.

Racz Mihail, director al Romcerealului din Carei: anti semit și notoriu sovini. întreaga sa muncă profesională și politică este clădită pe linia orientării sovine de așa ma niera încât a stăruit ca toți ebreii și români dela biroul unde lucrează să fie înălțurați, fiind înlocuiți cu maghiar jără diferențiere de clasă.

A fost verificat prin suprindere, fiind prieten cu to Medve, deoarece i-a fost friod ca nu cumva să fie demascat drept adevărat dușman de clasă, însă bine camuflat.

Fracțiunea acum semnalată a fost extinsă cu timpul și lărgită cuprinzând o serie întreagă de tovarăși legați de accepția, fie prin legături de familie, fie prin legături prietenești, fie printr-un trecut identic în mișcările de extremă dreaptă.

Dacă ar fi fost tovarăși devotați Partidului, nu ar fi îngăduit ca tov. Nagy Ludovic, care a provocat defecțiunea militară din Martie 1945 și care apoi a fugit în Ungaria, de teama răspunderii: s-a reîntors apoi și a menținut lega turi puternice cu reacțiunea maghiară prin fratele său teo log la Debrecin, care apoi a fost impuscat mortal la fron tieră: dacă ar fi fost cât de cât vigilenți, tov. Nagy ar fi putut fi demascat cel târziu acum la verificare și în loc de demascare, a fost lăudat, pentru că probabil și tov. Medve în principiu este de acord cu activitatea contrarevoluțio nară a fracțiunii.

Că activitate politică a putut oare duce în Biroul județean, în ultimii doi ani, tov. Török Mihail, când în reali tate era un dușman de clasă, deoarece nu putea fi altfel, ascunzându-și activitatea din extrema dreaptă maghiară. A fost el oare un simplu membru al Crucilor cu săgeți și ca simplu membru a ajuns comandant al oragului Sopron?

În Partid, atot la Carei, intraseră foarte multe ele mente care făcuseră parte din extrema dreaptă maghiară: oare tovarășii semnalati, care în 1945-1947 aveau sarcini impor-

Nota informativa
din 15 Noiembrie 1949

Obiect:
Paslea Perenyi
Eugen

Paslea Pereny Eugen a facut parte in anii 1933-1935 din organizatia de ~~laxing~~ ~~noit~~ ~~securitate~~ ~~razim~~ ~~ni~~ de tip fascist "Noi" care avea sediul la Cluj condusa de Tiberiu Rebreanu zis Tribunal. Unifirma era: camasa neagra, cantura cu diagonala. Doctrina era: nationalista - antisemita.

Martori: Dr. Ioan Munteanu, prim-procuror din Carei, Iuhas Leontin, avocat din Carei, Petre Pordea, judecator la Tribunalul Carei.

Din 1935 pana la 1939 a facut parte din organizatia tineretului manist din Ardeal.

Martori: Dr. Ionel Ciobanu, maestru strungar, intre-prinderile foste "Malaxa" - Bucuresti.

Iuliu Ghetie, profesor la liceul teoretic Alba-Iulia sau Blaj.

Sursa:
informator

In cursul lunei Sept. 1949, intr-o duminica, venind de la baia comuna, Paslea mi-a spus: "Ai auzit de fuga capitanului Elekes dela Securitatea Oradea? ca, Teler /Czeller/ inspectorul sef s, a sinucis sau ca a fost arestat? ca Elekes a dus cu el toata arhiva inspectoratului de Securitate? La raspunsul meu ca nu! M, a asigurat ca da! este adevarat. Prezent era si avocatul Dr. Vasile Condor. Paslea a incheiat: "Futu-le mama lor de imbecili - se referea la regim- asa le trebuie cand pun in locuri de raspundere jidani puturosi."

Paslea a facut trafic de valuta si probabil mai face, cu o anumita persoana din Ungaria. In cursul verii 1949, faptul a fost confirmat, dovada este: o scrisoare sosita la batranul pensionar Drenyowski, din Carei str. Avram Iancu nr. 9.

Aceasta scrisoare batranul o pastreaza si azi. Voi incerca s, o obtin. D. veastre sunt sigur ca v, ar da-o. De scrisoare stie si pensionarul Gh. Veres din Carei str. Avram Iancu nr. 7, vecin de casa cu Drenyowski. Scrisoarea este trimisa din Ungaria.

Valoarea:
posibila

Inf. Aerxes

C o p i e

Exp. Av. Popescu V. Voda 16 Bucuresti

298

Eugen Paslea notar public

Carei-Mari Salaj

Bucuresti 15 Nov. 1949

Braga Paslea,

Am avut toata bunavointa sa te servesc cat mai curand posibil dar tovarasul Riscop s.a intrecut nitel cu gluma; n.a primit in audienta de cand ai piecat tu- Merou se amana de Marti pe Vineri, de Vineri pe Marti- Insfarsit azi l.am prins si tot n.am rezolvat prea multe-

1./ Chestiunea Moisei Francisc dupa cum stii si tu s.a rezolvat solutionat favorabil, cred ca v.a venit raspunsul.

2./ In legatura cu schimbul de teren intra fostul si Scoala Zootehnica a pus rezolutia urmatoare: se aproba in cazul cand schimbul acesta nu ar necesita comasari de terenuri de ale camenilor /si parca cu adusul unei alte mici institutii -primarie gospod. etc./ si daca este absolut necesar schimbul.

A mai spus ca hartiile pe care i le-ai inaintat nu i-au parut prea serioase - e ca un fel de memoriu- nu se vede ce institutie cere /probabil ca nu avea en-tete / Si ca de ce nu a fost inaintata Comisiei Judetene direct - ca sa urmasoaze o cale ierarhica - I-am raspuns ca tot la el ajungeau toate si atunci de ce sa nu continui formalitatile- In continuare a spus ca de altrei o sa faca el o adresa directorului gospodariei sa- apostrofese nitel -sau cam asa ceva- Deacea ti-am scris pe larg ca sa-l previi si sa stiti ce raspundeti.

3./ In chestiunea lui Horvath s.a petrecut urmatorul lucru: fiindca nu am putut ajunge la el, am dat unei domnisoare acum 4 zile plicul si cererea. Astazi ca sa-mi dovedeasca ca nu face exceptii mi-a spus ca nici n.a desfacut-o, iar pe hartia lui Horvath a pus o rezolutie pe care nu si-a amintea si nici fetita n.o gasoa- A ramas sa trec Vineri -acum- din nou. Curios de aversiune are acesta impotriva avocatilor- Spunea unor trani ca decat ar da bani pela avocati sa le faca petitile, mai bine i-ar da la carciuna; si ca in general nu-i place sa citeasca jalbele scrise de "destepti" si nu de solicitanti.

N.am depasit politetea, dar parca era nitel cazul.

Dupa audienta de Vineri iti mai trimit o scrisoare ca sa stii rezolutia. In to cazul i s.a parut ca esti foarte interesat in afacere-binenteles ca am negat. Pe ziua de azi omul acesta a reusit sa ma enervese -alterna amabilitatea cu nepoliteta.

Cu bine

P.S.

ss. Popescu

C o p i e

HEREDITAS a/s
International European Probate Research
Founded 1913

16 299

Denmark
COPENHAGEN K.
Kompagnistrade 2

10 - 8 - 1949

Eugen Paslea-Perenyi, Notar public
Piata Libertatii No.9
C a r e i, Roumania

Nachlass Fittzle.

Sehr geehrte Herr Notar:

Von Amerika haben wir die Mitteilung erhalten, dass Ihre Forderung bez. der Hälfte des Nachlasses Ihres Vaters oder Doll.3,250.- im Nachlassgericht angemeldet ist, das aber der Nachlass von United States Government beschlagnahmt ist, weshalb es unter den jetzigen Gesetzen unmöglich ist Ihre Forderung durchzuführen. Vielleicht wird es später möglich.

Hochachtungsvoll
Hereditas A/S
ss.Dr.Tódt

Pentru conformitatea copiei
Slt.de Securitate
Leitner Alex.

M.T. Nr 1/6900. din 4 VII ac.

Noi către obi. în com. orbi telegrafice al R.R.S.P. Oradea.
Nr 1/16640. din 4 VII ac. raportat imediat,
în termenul cel mai scurt posibil rezultatul orbi-
nului nostru Nr. 1/6979, 16 VII 949

semnarea
c. g. 36 sec.
Homon Mihor

transmis Electe
Primit Pull

FISA PERSONALĂ.

Numele Pârtea Perenyi
 Prenumele Eugen
 Prolecră sau numele false _____

STAREA CIVILĂ.

născut: anul 1915 luna Martie ziua 25 localitatea
Satul Lung Județul Satu mare religia Ortodox căsătorit
 cu Da copii 1 - numele părinților Teodor
n' Ecaterina originea socială Funcționar
 ultimul domiciliu Carai Str. Lenin Nr. 8
 Studiu Bacalaonai
 Profesiunea motor public
 situația materială / venituri proprietiati / 17

Situația militară pe în focu - Gradul _____ Contingentul _____
 Unitatea _____

SEMNALIMENTELE.

Talia <u>176</u> -	Sprincenele <u>negri</u>
Înălțimea <u>lungăreți</u>	Capul <u>normal</u>
Înălțimea <u>înalt</u>	Gura <u>normal</u>
Parul <u>negru</u>	Barbia <u>lungăreți ascuți</u>
Ochi <u>caprui</u>	Urechile <u>normal</u>
Semne particulare _____	
Caracterizarea <u>este un om cu două fețe</u>	

302

19

NOTA INFORMATIVA Nr.....
din 14 VI.1949.

Obiectiv.

Post membri
PNT. au lega-
turi intre ei.

Sunt informat ca Mihuti Iulia domiciliat in
comuna Lucaceni, are legaturi stranse cu notarul pub-
lic Pășlea Eugeni, aducând stiri din com. Lucaceni de-
la festi membri a PNT. Jari Pășlea eugeni are lega-
turi stranse cu notarul public Demian Emil cunoscut
PNT.-ist domiciliat in com. Tășnad caruia trans-
mite stirile venite de la Lucaceni.

Sursa.

informator
occasional

X I.

Valoarea.

posibila.

Nota informativa

din 9 Mai 1949.

Obiectul:

Paslea Eugen
gençarei

Unitul Paslea Berenyi Eugen
notar public din Carei a trimis doua
scrisori una la Asociatia Internatio-
nala a Juristilor Democrati Bucuresti
a doua la Asociatia Justitia Noua Bu-
curesti, pentru a fi in cadrul in acea-
te asociatii.

Sursa:

Informator.

Propune pe numitii Buntru Ol-
teanu avocat Bucuresti, Cristian Jo-
sif director in Ministerul Justitiei
si Adrian S. Mihalca consilier in Mini-
sterul Justitiei, cei cari pot da re-
ferate de susunitul.

Valoarea:

Sigura.

B.M.

Biroul Securitatii Poporului Czei. *21*

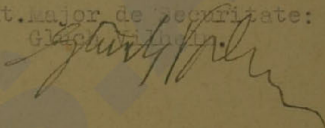
Raport informativ.

Sunt informat ca Paslea Eugen, nascut in Satul-Lung in 1915 luna III. ziua 25. dupa informatii primite a fost spion are legaturi bine la Bucuresti, a fost un mare afacerist, este membru in P.M.R. activa, de multe ori a inconjurat calea erarchi ca si a trimis corespondente la Comitetul Central.

Are iesiri sovine si antisemite.

Plut. Major de Securitate:

Gheorghe Stancu

Nota informativa Nr. _____
din 22 Noembrie 1948.

Obiectul: Sunt informat din sursa si-
Inconspira-gura ca raportul lunar al FMR-ului
tii in FMR. plasii Carei , in luna Octombrie
Carei. a fost facuta de numitul Paslea Eu-
gen ,care figureaza in dosarul de
cercetare a legionarilor din orga-
nizatia cu Ismanu Ioan in frunte
din Carei, si care Paslea era pe
Sursa: calea demascarii ,insa aceasta de-
Informator mascare /imediat dupa prelucrarea
rezolutiei a fost impiedicat de
catr Cora Grigore.

Valoarea
Sigura.

S.L.

DECLARAȚIE

Subsemnatul Prof.univ.DRAGOS RUSU, domiciliat în Cluj, Str.Grigorescu No.106, declar că nu am cerut nimic dela PASIEA decât să-mi dea onorarul pentru chestiunile ce le aranjam la București în calitate de avocat (proces Sibiu, evacuare, traduceri, legalizări etc.) fie în bani fie în alimente.

Mi-a adus de câteva ori alimente o singură dată acasă, alteori la Min.Naționalităților.

În caz că se va dovedi contrariul înțeleg să suport consecințele.

ss.DRAGOS RUSU

20 Decembrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul Prof.univ.DRAGOS RUSU, domiciliat în Cluj, Str.Grigorescu No.106, declar că PASLEA nu-mi amintesc să-mi fi scris vreodată despre situația economică dela Carei sau din acea regiune.

In caz că se va dovedi contrarul înțeleg să suport consecințele.

ss.DRAGOS RUSU

20 Decembrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul DRAGOS RUSU, profesor univ.domiciliat în Cluj, Str.Grigorescu, declar că nu cunosc pe nimeni dela legatia franceză, și că nu am fost după 23 August 1944 la acea Legatie.

În caz că mi se va dovedi contrariul înțeleg să suport consecințele.

ss.D.RUSU

20 Decemvrie 1949

DECLARAȚIE

Subsemnata ARIADNA VISOIU, funcționară la Institutul Central de Statistică, Secția Învățământ, cu domiciliul în București Intrarea Agrișelor No.7, fiind întrebată asupra relațiilor mele cu PASLEA - PERENY EUGEN, declar următoarele :

L-am cunoscut pe PASLEA din 1944 prin Noemvrie sau Decembrie, când a fost prezentat de către colega mea de birou MATILDA STEFANESCU în vederea numirii lui la Ministerul Naționalităților, care urma să se înființeze. Am lucrat pe atunci la secția traduceri, Oficiul de Studii, condusă de CAMIL SUCIU.

CAMIL SUCIU luase legătura cu VIADESCU RACQASA în vederea înființării Ministerului Naționalităților, unde SUCIU urma să fie secretar general (după cum a și fost numit și este și acum).

SUCIU strângea oameni ca să completeze cadrele viitorului Minister. Auzind (sau poate am spus noi chiar) MATILDA STEFANESCU venise cu câteva cereri, dintre care două au fost: una a lui PASLEA și a doua a lui ACIU GHEORGHE. Ea garanta pentru ei și acești doi au fost numiți. Un an de zile aproximativ am lucrat împreună la Minister. A fost o fire superficială și oportunistă. Văsa mărimi, credea că va ajunge consul sau cel puțin Secretar general. Din când în când venea acolo și soția lui care mi-a plăcut foarte mult. Este o ființă profundă și serioasă. Invitată de ea am fost de câteva ori la ea acasă.

După ce au plecat ei în provincie el fiind numit notar public la Carei, m'am văzut foarte rar cu el. Cam odată la 10 luni sau chiar un an. Pe stradă întâmplător l-am văzut. În primăvara acestui an (1949) prin Iunie (nu știu bine luna ar putea să fie și mai înainte, prin Mai) l-am văzut la Institut în pauză, el venise să vorbească cu MATILDA STEFANESCU. În toamnă prin Septembrie, Octombrie într-o zi mi-a dat un telefon înainte de pauză, am coborât (noi avem pauza între orele 10,30 - 11). Atunci m'a întrebat de MATILDA, care a fost bolnavă și a lipsit de la birou. Mi-a spus atunci că speră să fie numit profesor universitar la Universitatea din Cluj, la Drept.

M'a întrebat dacă nu cunosc pe cineva care ar fi putut să intervie. Am răspuns că nu cunosc. De atunci nu l-am mai văzut.

Nu-mi aduc aminte de alte servicii cerute. El nu mi-a făcut nici-un serviciu, dealtfel eu nici nu am apelat vreodată la el.

310

ss. ARIADNA VISOIU

12.XII.1949

Nota Cred că nu l-am cunoscut pe LEVENTE. Când urma să fie numit notar public m'a rugat să-l rog pe LEVENTE, să intervie ca să iasă numirea mai repede. L-am refuzat net. Aceasta a fost în 1945/46. A doua oară a pomenit ultima dată în legătură cu Clujul și i-am că mă mai întrebă.

ss. A.VISOIU

În continuarea declarației mele fiind întrebată dacă PASLEA mi-a cerut în scris să-i fac un serviciu pe lângă LEVENTE declar următoarele: Am primit scrisoare în care reafirma rugămintea referitoare la numirea ca profesor la Cluj și nu știu minte dacă pomenea exact lui MIRAI LEVENTE.

ss. A.VISOIU

În continuarea declarației mele fiind întrebată declar următoarele:

1.- Ce scrisoare am primit de la PASLEA care m'a făcut să afirm alarmată față de MATILDA STEFANESCU că este o scrisoare în termeni compromițători și că dacă ar citi-o cineva i-ar aresta și pe PASLEA și pe LEVENTE?

Lui MATILDA STEFANESCU am spus că EUGEN PASLEA m'a deranjat cu scrisoarea adică cu rugămintea, destul că m'a deranjat verbal, acum începe și să mai scrie și că nu este bine deloc să ai de-a face cu unu ca el, care umblă întotdeauna cu intervenții. Acum intervenții nu se mai fac și mă mir că are curaj să mai expună în scris o rugămintă în legătură cu vre-o intervenție.

Nu i-am spus lui MATILDA de nici-o arestare.
Eram pur și simplu agasată de PASLEA și i-am spus ei
fiindcă era cunoștința ei mai mult.

ss.A.VISOIU

311

DECLARAȚIE

Subsemnatul TATARU IONIF domiciliat în Caroli Str. nr. 12, orașul
București, declar următoarele:
M. PASLEA pe motiv că este înaltă și blondă, nu mi-a spus nimic
cu privire la nici-o încredințare.
Poate există încredințare și din partea altor persoane
cunoscute.

ss. TATARU IONIF

Carol

11. Decembrie 1944

DECLARAȚIE

Subsemnatul TATARU IOSIF domiciliat în Carei Str. Părintele Mureșean No. 9 declar următoarele :

Dl. PASLEA pe motiv că știu limba engleză, nu-mi aduc aminte să-mi fi dat nici-o însărcinare.

Poate această însărcinare a dat-o altuia care susține dânsul.

ss. TATARU IOSIF

Carei

11 Decembrie 1949

11.XII.1949

78

313

D E C L A R A T I E

Subsemnatul TATARU IOSIF domiciliat în Carei Str. Părintele Mureșan No.7, declar că îl cunosc pe Dl. RUSU DRAGOS cu totul întâmplător prin intermediul Dlui EUGEN PASLEA.

M'am întâlnit cu Dl. RUSU DRAGOS de 3-4 ori în București totdeauna fiind însoțit de Dl. PASLEA.

Odată-mi aduc aminte că am fost și la RUSU DRAGOS acasă, adresa fiindu-mi dată de Dl. EUGEN PASLEA. Motivul pentru care am fost nu știu sigur, dar cred că era pentru niște vase de bucătărie care voia să i le cumpere Dl. PASLEA dela Satu Mare.

În cazul că mi se va dovedi că legăturile mele cu RUSU DRAGOS au fost de altă natură, sau că vizitele mele acasă au fost mai multe și pentru alte motive, decât cele indicate mai sus înțeleg să suport consecințele.

Semnez,

ss. TATARU IOSIF

Carei
11.XII.1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul THEODOR GOIAV domiciliat în București Str. Glucerului No.54, funcționar- supraveghetor la Santierul de orezărie Chirnogi pe Argeș - Jud. Ilfov, declar următoarele :

Pe Dl. RUSU DRAGOS, funcționar la Președenția Consiliului de Miniștri, nu-mi amintesc să-l fi cunoscut personal.

Stiu că pe la sfârșitul lunii Septemvrie- începutul lui Oct. 1947, însoțind pe EUGEN PASLEA în București, am fost împreună la Președenția Consiliului de Miniștri (în clădirea cea veche a Ministerului de Industrie, imobilul VERNESCU) unde a obținut dela biroul de Informații legătura cu acest domn RUSU DRAGOS, la care s'a dus. Nu-mi amintesc dacă au eșit împreună (era către ora 14) și dacă mi l-a prezentat, s'ar putea dar nu rețiu precis acest lucru.

Personal am mai trecut ulterior (cca 2 (două) săptămâni) și am depus^{pe} numele acestui domn RUSU DRAGOS, o scrisoare închisă dela EUGEN PASLEA, fără a^ș aștept răspuns.

N'am mai auzit de domnul acesta din toamna anului 1947.

Aceasta mi-e declarația pe care o dau și semnez propriu.

ss. THEODOR GUILAV

15.XII.1949

DECLARAȚIE

Subsemnatul CORA GRIGORE locuitor din Carei referitor la notarul public PASLEA EUGEN declar :

Il cunosc din anul 1946 pe când eu eram secretarul Comitetului de Plasă P.C.R. Carei, în acest timp susnumitul era Vice Președinte la Fr.Plugarilor. Cu ocazia alegerilor a fost Președinte al unei Secții de Votare. După alegerile din 19 Noemvrie 1946 s'a prezentat la mine și mi-a cerut să-i dau un aviz favorabil pentruca prin acesta să ajungă la Comitetul Central și apoi ca să ajungă Consilier Juridic la Consulatul Român din New York (U.S.A.). Cu această ocazie mi-a povestit următoarele :

În U.S.A. are un prieten bun cu numele JOIE POSTERNAK și că acesta este membru în Partidul Comunist, deasemenea mai are un unchiu în urma căruia a moștenit 3.000 dolari. În acest fel fiind situația a promis că dacă va primi ajutorul Partidului o să predea prin JOIE POSTERNAK în mâinile Partidului reprezentanța filmului american din Balcani în acest fel Partidul o să aibe atât foloase materiale cât și politice.

Cu prima ocazie din lipsa de orientare politică i-am semnat un aviz iar cu a doua ocazie când a avut nevoie în mod concret de referință nu am mai semnat pentru motivul : Găsindu-mă în localul Primăriei Carei am auzit discutând pe fostul Prefect EUGEN CHIS și pe Prof. CADARU din Carei că PASLEA vrea să fie Prefect în Salaj la acestea EUGEN CHIS a spus că el îl aranjează pe PASLEA întrucât știe că a făcut spionaj în favoarea lui Antonescu.

Față de acest lucru în scris am informat imediat Comitetul Județean P.C.R. fără a-i mai acorda încredere cu toate că el muncea din răspuneri pe toate liniile exemplu:

- Era Vice Președintele Fr.Plugarilor
- " Membru în Comisia Interimară a orașului
- " În biroul politic al plăși (Consiliul Politic)
- Si alte funcții în diferite org.de masă

Pe lângă acestea cheltuia sume serioase de bani pentru întreținerea Fr.Plugarilor și C.A.R.S. dădea consultații și făcea în mod gratuit actele pentru sindicalști și m.d.p.

Tot în această perioadă a adus în Carei diferite elemente dubioase ca :

- avocatul IUHAS LEONTIN fost comand. P.N.T.
- avocatul PORDEA azi judecător la Carei
- 1 individ căruia nu-mi amintesc numele

În August 1947 am fost mutat la Zalău și apoi m'am întors iar ca Secretar la Carei în Mai 1948.

În acest interval susnumitul s'a avântat în muncă avea influență atât în Partid cât și în mijlocul Comisiei interimare a orașului, deasemenea și în masa țăranilor săraci întrucât a fost și în Comitetul de Ref. Agrară a plăși. Această influență și-a câștigat-o față de m.d.p. și alți conducători prin faptul că le povestea cum vorbește el cu conducătorii P.C.R. exemplu :

- am fost la LUCA și mi-a spus.....
- am fost la RANGHET
- Cu DEJ nu am putut vorbi etc.

Pe de altă parte făcea mereu proiecte de legi, schimbări de legi pe care le trimetea la Comitetul Central și la Guvern. Mai mult din orașul Carei a chemat la telefon Moscova și a vorbit după câte știu cu VLADESCU RACOASA, după câteam auzit a vorbit și cu Budapesta.

În fine după ce viu la Carei ca Secretar din nou a venit la mine cu diferite păreri și probleme. Tiu să subliniez că în acest timp avea foarte dese drumurile la București, spunea că organizează Asociația Demn. Notarilor Publici în acest scop vorbea că a pus problema lui BUNACIU și că împreună cu un anumit VOS din Cluj a fost la tov. LUCA.

Cu ocazia apariției Revoluției II-a C.C. P.M.R. am căutat să analizeze situația politică din plasă și m'am pregătit pentru prelucrarea ei și pentru combaterea tendințelor greșite, printre altele am analizat și situația lui PASLEA ajungând la concluzia că el este un element dușmănos și de teapa lui PATRASCANU, și astfel într'o ședință plenară l-am demascat iar după aceasta l-am scos din toate funcțiile lăsându-l ca simplu m.d.p.

După verificare călătorind ocazional în tren mi-a spus că într'adevăr el a făcut spionaj însă nu oficial, mi-a spus despre un individ însă nu-mi amintesc numele cu care el era în legătură însă pentru acela era ușor fiindcă era spion oficial și cu toate că a fost prins el a scăpat întrucât a fost dat în schimbul unui spion maghiar care era prins în România.

Aceasta îmi este declarația pentru care răspund și
semnez propriu.
Carei 11.XII.1949

ss. CORA GRIGORE

Declarație

317

Subsemnata Gineea Virginia fac următoarea declarație:

Qui auget de Beten Nicu de la Florica Fărcăbaș și de la Dnul Mămulea.
 Era un om de mare încredere al lui și Institutul Central de Statistică
 și la problemele de birou. Era din cuprinsul cu Dnul Mămulea. Într-o
 seară fiind în marmotă cu Dnul Mămulea împreună cu un american
 venia a fost urmărirea ei nevoită să fugă. În felul acesta Beten a
 trebuit să stea să se ascundă. La început a stat la București la cupre-
 măt, cu mare încredere nu se pare la Vălenia Vico (amândoi au ple-
 cat în străinătate). Pe urmă a plecat din București pe lângă Brașov
 în ziua unde pleacă. Când Dnul Mămulea a plecat la totu mare
 l-am auzit vorbind cu Florica și rugându-l să-l ajute și pe Beten
 să se arge după el. Până atunci eu nu auzisem de el. Tot el cred
 că ie lăsat Floricăi legătura cum el poate găsi, dar numai ei și
 fiindu-se de mine. Florica întorcându-se la București a luat cred
 legătura cu el. Eu am plecat imediat din București și nu mai stiu
 cum s-au petrecut lucrurile. Când m-am reapoiat a auzit vorbind
 pe Florica de Beten și insistă fapta de Croimura pentru el să-l
 trimită odată, ceea ce Croimura amăia mereu. Cred că amănun-
 țimea Beten nu avea bani absolut deloc nici pentru strălucit vo-
 cesar în țară, dar pentru plecare unde se cereau unele bani. Totu-
 tui la un moment dat se pare că se hotărâse plecarea lui și
 ce fel nu stiu amănunte. Atunci Florica s'a dus la el lângă Brașov

ni-l aminte să fie găta și în momentul când va fi amintit să
se arce în toată unde se vor duce. Pentru orice eventualitate
dacă nu se vor vedea în toată o dată adresa soarelui (fără înțeles
meu) unde se vor găsi cu siguranță? Al bănuie Florica ne va putea
aștepta la Brașov (se pare că nu erau dispuși pentru acest lucru) fără
să aminte pe nimeni să plece la Cluj la soara mea direct. Cu
vâșne nimeni data, nu stău cum este ce conta. Puta ne părădise cu
unor ei (al lui Comaniciu). Acest părădise îl făcuse Comaniciu
când Floriciu: să-și face ceva din el. Cu el a dat lui Betso a-
celui vorbind de ce se duce. Oțtuneri dora mea a dat telefon
imediat Floriciu: că e domnul și e cu el. Florica d'rapat-o
să-l găzduiească puțin fără să-i spună cum este. Într-un timp plecase
nu stău deo în să făcut, să amintat meci. Și de felul acesta se
amintă și sederea lui Betso la Cluj. Acest lucru o rapa mult
pe Florica că trebuia să stă la Cluj dar trebuia să stă cu înțeles
unde să fie repede acceribit în caz de plecare. Cu i-au alțar
tutur Floriciu în câteva minute să la noi nu stă prea bine, ne-
dându-l din delicatete să-i spună direct că nu mi-a convenit
familiei mele și asta chestiune. După ce hotărâse să stă la
când Florica urma să plece la Covaci la sata mea să-l ia și
pe el. Căutăm mândău de să stă, Covaci fiind duce, exăciun
fugit, Florica i-a dat un telefon telegramă soarelui meu ca să
să plece de acolo. Căutăm în stat pentru că au fost duce
(mi dădău sub să-i un motiv să aminte pe soara mea în acest
lucru) și pentru că de probabil probabil, pentru mine și soara
mea, hotărâse în fața să-l ia de omie caz pe Betso de acolo

Pavel este un alt funcționar de la Institut pentru bun în Belea. În pe Belea nu l-am cunoscut personal niciodată, toate acestea li chemi la stă de Florica poate pentru că a fost amestecat și în oraș mea și el mi s'au spus. Pe Pavel l-am cunoscut odată. Erau în Florica în oraș, la cuapovene dintr'un grup, căi trecuți și trecuți pe la Pavel dar ei nu dorise să eu să-l cunosc. Au intrat amândoi în un apartament pe care l-au luat la el au stat de vorbă. În acel timp eu intenționeam să fac o vizită mamei și sorei mele. Deșteptând un timp afară vine un funcționar de acolo și mi se roaga înșelător să aflu informații. Din intrat, vedând că dau nimic de bănuț, sub o sală mare și mi-am îndreptat într'un colț după ce lui mamei și sora de vorbă. Pavel îi spune Floricii că intenționează să meargă la Cluj să-l vâdă pe Belea. La sfârșitul discuției lui se vede că nu e răgănit și mi se pare că vor pleca și eu să-l răstălmășesc amputați. Ne-am dat întâlnire pentru a doua oară la gară. Eu mi-am răgănit să plec reprimind multă bucurie la timp și am dus totuși la întâlnire să am un hotărâre mea și să-l rog pe Pavel să-mi ducă un pachet. El mi s'a fost la Cluj a venit de acolo mi s'a adus o scrisoare de la mama și pachet. Ne-am mai auzit vorbindu-se despre ei până la plămădă accente când Florica pregătindu-se să plece cu sora mi s'a spus că i s'a dat telefon lui Pavel care era în delegație prin Ordeal (un stău mare) să meargă la Cluj la Belea și să o aștepte acolo. Pavel bănuie că i s'a dus pentru că dăminuie că au primit un telefon de la sora mea în care trebuia (mi s'a vorbit cu mine) de ce nu merge Florica fiind așteptată. În aciași zi Florica fără să știu de telefon le-a dat

o telegramă că e bolnavă și nu pleacă din Cluj (Pavel și Bebea)
după cum s-au înteles. Nu știu ce s'a mai petrecut-nemaiavând nici
o vorba de acasă.

Nu știu în ce măsură se întâlneau Florica cu Bebea cu lipșind din
București în acel timp. Știu însă că se întâlneau cu Pavel mergea
la el la Institut. De discutau în ști, Florica a părăsit multe
rețete foarte multe din rețetele fetei de mîna în acest domeniul.
Când autinglance a făcut să fie surprinsă căld s'a dus la
Pavel dela Institut și-a spus că eu va trebui să aștept apoi:
și Pavel o cheamă uneori la telefon. De cînd s'apunea, că la într-
bîrile susținute de profesor Colea că se face la la Pavel la
răspunsurile că se duc la el pentru a o înălțare în serviciu -
nu a spus că din urmă s'au dus (nu știu precis) după ce au fost a-
restate prima dată a trecut pula Institut și la o povestit colegilor
(cînd în ști) și-l amintu pe Pavel că s'a autingplat, la cîmpoie
reco lui din prînă. Nu mai ști dacă s'a autos, dacă o
spus ceva sau nu.

La o vreme un stîl dela Flanța cum e Bebea nu-i Pavel, nu știu
de cînd pînă la ei acolo.

Cum au fost funcționari la Institut în anul 1943 (toamnă / pînă
în 1944 în Aprilie). Au lucrat la Direcția Contabilității sub conducerea
dela Tulescu def de birou. Personal în an următor și vîră
în Institut deat cu colegii mei de birou: Dra Năst, Dra Hely
la dăruire, care într-un timp s'a plecat și a revenit acasă căsătorită
(cu stîl cum se numea acum). Acestea au rămas din vechile co-
lege și de Tulescu def de birou. Și apoi de acest birou un
an au avut legături cu mine din alte birouri, deat simple

circumstanțe vizuale notând precum că sunt. Au mai fost la
Institut acum 2-3 săptămâni pentru a-mi recata un certificat de
funcționare acolo având nevoie de el pentru licență. Mi-am dus
direct la parter la ^{la parter. Era în viața noastră în mod special.} Doa Nicolae (acum căsătorită) au dat co-
rădă și apoi am trecut în aceeași sală vizăm în la Conto bugetată
unde am fost funcționară și am revăzut personală amintite. După
câteva zile am reușit altfel lucrul ca să nu am dus să-mi fie de
certificatul. Florica m'a îndrumat la Pavel la această operație și
acum mi-a repetat dar mi-a mai spus. Nu am dorit să profit de
el pentru un lucru atât de micșorant.

După primul drum la ^{Pavel} Inspector Betea ne-a adus câteva rânduri
de la Betea. Florică îi scria că-i mulțumim pentru bunățate și
și mulțumim alor. Dar mie mi-a scris dar nu mi-a scris întru
făcându-mi domul mamei mele după mine și dădă-mi permisiune în-
jur domului mamei mele după de a merge mai sus pentru o zi să
mi vada. Eu și sora mea multă legată de mamea noastră pentru
dragoste aproape amor mamei. Au rămas toate trei împreună noi fără
tata când aveam eu încă la sora mea mai puțin de 3 ani iar mama
făcând tot la 33 ani. Mama nu s-a căsătorit niciodată și am crescut împreună
într-o legătură de o puternică afecțiune.

Odată fiind în oraș Florica m'a rugat (mai întâi de a fi vocea să plece
la Cluj) să mi-i întâlăscu cu o prietenă a lui Betea. Ne-am întâlnit
pe strada, ne-am recunoscut după schimbările minime. Mi-a dat pt Betea
un pulover, căva rău căsă, căsă la care dat lui Pavel să-l dea. Era
și niște cărți de filosofie sau economie pe care Pavel nu le-a mai
dus și mamei că nu are nevoie de ele. De atunci nu am revăzut-o
niciodată mi s'au spus că este.

Oclau Garilerei era după câte știu garda lui Iar Iarului și de la
Belea un timp. Mi se pare era inspector la Ministerul Muncii, a plecat
cu Iar Iarului și cu soția Botea. Ei l-au cunoscut înainte de plecarea
lor cu o oră. L-au revăzut în tren pe strada la Iar Iarului unde au depășit.

Cu aușit dela Florica că Păcel s'a cunoscut cu Crăciun și au stat
de vorbi. Crăciun a spus pe urmă că nu vede că se vor împăci
L'au mai aușit odată pe Crăciun vorbind că avea răz. și de la
muncă el, dar nu știu dacă s'au întâlnit sau nu.

Pe Iar Iar Garilerei mi se pare că Florica l'a cunoscut tot prin
Institut sau că era din Institut. Nu știu precis.

Cu aușit pe Florica spunând că Păcel avea să-l ducă pe Belea undeva
un departe de el, la un domn Gorgone Popa.

De Belea totuși nu mi s'a absolut nimic.

soara mea, Santouza Maria de 23 ani, era unu toarele curant, mult din
ce ea e nati dupre mine. Cunosco pe Comaniciu tot din familie
foarte vag din timpul, capitalarii, mai precis dupa 1940-41 (refugiati)
dela Bucuresti dela mine, sau dela rudela lui. Hia sa vine la
mine, acasa, caud era si ea la mine se vedeau. In Timisoara, Cra-
iova sau a Timisoara cu o masina din Cluj care mi se pare a fost
reintegrata la Ibrin la Buc. dupa Comaniciu. Ne-am cunoscut amando-
ni cu masina cu Comaniciu si Dr. Manuilea pana la Cluj. Aici ea
s-a oprit si a mai plecat mai departe murgu. Ea a venit apoi cu
Florica cu un autobuzul par Timisoara in vln prieten (Florica avand
bani la ea si sa nu vine murgu) pana la Bato mare unde murgu
mami cu mine am plecat cu trenul la data mare. Acolo am ramas
ut pe scuturi. Ne-am cunoscut toate trei cu masina adusa de
Craiova pana la Cluj de acolo ea mai departe la Buc. murgu
cu trenul. In trenul ei la Buc. se cunoscut si pe tota Boto la
Florica. Mi se pare i-au cunoscut cu un Florica la un tren.
Cunosco si pe Odoceanu dela mine sau Comaniciu. Cu el timpau
adesea sa mi aduca sau dela scrisori acasa. In alte chestiuni
me amestecato stand timpu mami mea mare lara e murgu si
in varsta. Ureca mami la mine la Buc pentru 2-3 saptamani din car-
timp mi s-a mai prieten pe carti din prietenii lui Comaniciu i-a cunoscut
dint murgu la Bucuresti, cari mi le-am spus in declaratia mea pentru a crede
pe soara mea si mami mea.

Givres Barpina-

DECLARAȚIE

Subsemnata GIURCA VIRGINIA, fac următoarea declarație:

Am auzit de BETEA NICU dela FLORICA FARCASU și dela d-rul MANUIA. Era un om de mare încredere al lui în Institutul Central de Statistică și în problemele de birou. Era des împreună cu d-rul MANUIA. Intr'o seară fiind în mașină cu d-rul MANUIA, împreună cu un american mașina a fost urmărită, ei nevoiți să fugă. În felul acesta BETEA a trebuit să stea să se ascundă. La început a stat la București împreună cu MAX MANOLESCU mi se pare la VASILESCU VICA (amândoi au plecat în străinătate). Pe urmă a plecat din București pe lângă Brașov nu știu unde precis. Când d-rul MANUIA a plecat la Satu Mare, l-am auzit vorbind cu FLORICA și rugând-o să-l ajute și pe BETEA să meargă după el. Până atunci eu nu auzisem de el. Tot el cred că i-a lăsat FLORICII legătura cum îl poate găsi, dar numai ei și ferindu-se de mine. FLORICA întorcându-se la București, a luat cred legătură cu el. Eu am plecat imediat din București și nu mai știu cum s'au petrecut lucrurile. Când m'am înapoiat auzeam vorbind pe FLORICA de BETEA și insistă față de CRACIUNAS pentru el să-l trimită odată, ceea ce CRACIUNAS amâna mereu. Cred că amâna pentru că BETEA nu avea bani absolut deloc nici pentru strictul necesar în țară, dar pentru plecări unde se cereau sume mari. Totuși la un moment dat se pare că se hotărâse plecarea lui în ce fel nu știu amănunte. Atunci FLORICA s'a dus la el lângă Brașov, să-l anunțe să fie gata și în momentul când va fi anunțat să se urce în tren unde se vor întâlni. Pentru orice eventualitate dacă nu se vor vedea în tren a dat adresa sorii mele (fără știrea mea) unde se vor găsi cu siguranță. El bănuște FLORICA nemai putând sta lângă Brașov (se pare că nu erau dispuși pentru acest lucru) fără să anunțe pe nimeni aplecat la Cluj la sora mea direct. Ea nu-l văzuse niciodată, nu știa cine este, ce caută. Purta un pardesiu cunoscut ei (al lui COMANICIU). Acest pardesiu îl făcuse COMANICIU cadou FLORICII să-și facă ceva din el. Ea l-a dat lui BETEA acesta neavând cu ce se îmbrăca. Atunci sora mea a dat telefon imediat FLORICII, ./.

cine e domnul și ce e cu el. FLORICA a rugat-o să-l găzduiască puțin fără a-i spune cine e este. Intre timp plecarea nu știu de ce nu s'a făcut, s'a amânat mereu și în felul acesta se amâna și șederea lui BETEA la Cluj. Acest lucru o supăra mult pe FLORICA că trebuie să stea la Cluj, dar trebuia să stea într'un loc unde să fie repede accesibil în caz de plecare. Eu i-am atras atenția FLORICII în câteva rânduri că la noi nu stă prea bine, nedorind din delicatețe să-i spun direct că nu-mi convine, amestecând familia mea în această chestiune. I infine se hotărăște ca Sâmbătă, când FLORICA urma să plece la COVACI la Satu Mare, să-l ia și pe el. Contramandându-se totul, COVACI fiind închis, CRACIUNAS fugit, FLORICA i-a dat un telefon sorei mele ca BETEA să plece de acolo. Asta nu atât pentru că am fost închise noi (nu doream sub nici un motiv să amestec pe sora mea în aceste lucruri) ci pentru că ea în prealabil probabil, pentru mine și sora mea, hotărâse cu PAVEL să-l ia în orice caz pe BETEA de acolo. PAVEL este un alt funcționar dela Institut, prieten cu BETEA. Eu pe BETEA nu l-am cunoscut personal niciodată, toate aceste lucruri le știu dela FLORICA poate pentru că a fost amestecată și sora mea în ele mi s'au spus. Pe PAVEL l-am cunoscut odată. Eram cu FLORICA în oraș, la înapoiere îmi spune că trebuie să treacă pela PAVEL dar că nu dorește ca eu să-l cunosc. Am intrat amândouă eu am așteptat-o pe culoar, ea a intrat la el, au stat de vorbă. În acel timp eu intenționeam să fac o vizită mamei și sorei mele. Așteptând un timp afară vine un funcționar de acolo și mă roagă insistent să intru înăuntru. Am intrat, nevrând să dau nimic de bănuț, într'o sală mare și m'am îndreptat într'un colț opus celui unde ei stăteau de vorbă. PAVEL îi spune FLORICII că intenționează să meargă la Cluj să-l vadă pe BETEA. La sfârșitul discuțiilor lor mi-l prezintă și mie ca în caz că voi pleca și eu să călătorim împreună. Ne-am dat întâlnirea pentru a doua seară la gară. Eu m'am răzgândit să plec neprimind niște bani la timp, m'am dus totuși la întâlnire și anunț hotărârea mea și să-l rog pe PAVEL să-mi ducă un pachet. Stiu că a fost la Cluj, a venit ^{de} acolo mi-a adus o scrisoare dela mama și pachet. Nu am mai auzit vorbindu-se despre ei până săptămâna aceasta când FLORICA pregătindu-se să plece cu COVACI mi-a spus că i-a dat telefon lui PAVEL care era în delegație prin Ardeal (nu știu unde) să meargă la Cluj la BETEA și să o

aștepte acolo. PAVEL bănuiesc că s'a dus pentru că Duminică am primit un telefon dela sora mea în care întreba (nu a vorbit cu mine) de ce nu merge FLORICA fiind așteptată. În aceeași zi, FLORICA fără să stea de telefon le-a dat o telegramă că e bolnavă și să plece din Cluj (PAVEL și BETEA), după cum s'au înțelese. Nu știu ce s'a mai petrecut nemai având nici o veste de acasă.-

Nu știu în ce măsură se întâlnea FLORICA cu BETEA, eu lipsind din București în acel timp. Știu însă că se întâlnea cu PAVEL, mergea la el la Institut. Ce discutau nu știu, FLORICA a păstrat multă vreme foarte multă discreție față de mine în acest domeniu. Când întâmplarea a făcut să fim împreună când s'a dus la PAVEL dela început mi-a spus că eu va trebui să aștept afară. Si PAVEL o chema uneori la telefon. Ea îmi spunea că la întrebările insistente ale fostelor colege că ce face ea la PAVEL le răspundea că se duce la el pentru a o reangaja în serviciu. Mi-a spus că Duminică sau Luni (nu știu precis) după ce am fost arestate prima dată a trecut pela Institut și le-a povestit colegelor (căroră nu știu) să-l anunțe pe PAVEL ce i s'a, la înapoierea lui din provincie. Nu mai știu dacă s'a întors, dacă a mai spus ceva sau nu.-

Anna Căcioreci 10
5 IX 997

Intreunato, Anna G. Căcioreci, locuie cu părinții mei
(amândoi bolnavi grav în pat) în str. Dr. Hecescu Nr. 16. Ap. 2 - Din toamnă
anului 1944, am înclinat una din solii din vechiul beta -
Mă înclinam, neînțelegerea cu proprietarul, dar viața în apartament
apartamentul în obște cu ei - două femeii cu aceluși trecut -
prietenii - cămăși erau înșurubate - Am avut chiar proces în acest sens.
Un funcționar public mbeșinat, pe care înșurubat acesta înșurubat -
și a înclinat, deoarece proprietarul i-a o eliberat într-o zi, un apartament
în care s-a mutat, în noi am făcut avantajul de a da adresă la
și să-l ducă la o comenă și pe o rațiune proprietarul în apartamentul mbe-
și. Beta fiind un om cinșit, liniștit, a continuat să locuiească în
la când îl cunoșteam am a avut o viață regulată, gătită la noi
preciz, primim la oale de vină acasă - but de vină vină la noi
se țineau sau nu venea deloc sau venea chiar puțin și, din
Mănuș nu am avut nici o plăcere să gătesc cu foc, de
mai multe ori la întotdeauna prietenii, și de
gătesc cu a fost la un pahon de vin în toată, nu
seu înșurubat la o petrecere - de altfel se înșurubă la un chef
ca venea deloc chipuri - Tatăl liniștită cosei o fost totdeauna
respectată, deoarece eu aveam pe toată prietenii și pe
mai bine nu ne sora, deși să tulbură liniștea -
este la noi nu sora petreceri - nu înșurubă prietenii
la un pahon de vin - bineînțeles, puțin numere
de țigări la câte o sărătoare mare când a avut
prietenii - Tatăl pentru motivul de a menaja fetele
de core în înșurubă deși să prietenii mai de
apropie pentru o chestiune de plăcere sau stăruie
și înșurubă să înșurubă înșurubă înșurubă înșurubă
înșurubă sau înșurubă la birou -

Maniere dușinătoare a menajamentului ce mi l pusă ne a
făcut să l considerăm prieten - să l puțin ce un
stat sau un ajutor într-o nece - Nu lăsa mare cu

cu tineri - bletul pentru decontare - 324
Mi-o' a pus intrubarea de cã stin cu e
mle de o contrebendã de derivã ? monu
Nu stin absolut nimic -

Au 'fost intrubate de cã curse pe de
lax lănelas cu - Nu curse, nu stin
nume despre el, nici n' am auzit cu o
date, nici n' am auzit me-o date chemãnd
de cãst mine pe de Betie la telefon - Pe
si putre iurine o sãnt tãbãgã de mine
it chema pe de Betie la telefon cãnd e
era lipsã de auzã ? normal rãspundeam
nu la telefon -

Ai la prãnz la pleana de la birou
am chemat pe un coleg ^{cu minei vãrãt cant} mei tãbãgãt
cã n' mine nã mã esleptã - el chãrã ierã
din clãdire o-a tãbãrã ? m' am esleptã
o am esleptã cu rã - l' pot mãgã rã mã
mã lãse rãgãrã rã meargã cu mine
pãrã o mã rã - mã esleptã rã - iurã esleptã
pãrãrã bolnãrã - deoãrã cã lãtã rãpãrã

Am înțeles noaptea împreună cu mama suferindă
de gheț pe toată fața și dintr-unul. Mămă totuși
și mîșcare gîrtoare și a umflat și înțepit un picior.
Tăcut, alba cu pur. - o eu pot - la plecare mea
la birou, am transportat-o lîngă patul tatălui
măi pe un scunz puțin și putre de maver mîi
cîngi. La întoarcere mea de la birou am găsit
mulți ageni, în sala mea peșteră înfrumusețată.
Mama cred că a plecat și ea, deoarece nu
putea volti - Situația acasă e disperată -

De la 1 August nu mai erind femeie de serviciu
afară de birou nu m-am putut duce nicăieri și
nu m-am putut interna de nimic, deoarece
sîndu-mă tatălui meu pe fotelul, mîșterea la
pece sfert de oră de pe o parte pe altă
o puteam face decât eu - mama fiind bolnavă
și prin suferința de inimă - Nici timpul necesar
pentru a mă îngriji pe mine însuși nu am
avut de cele mai multe ori - Din acest motiv
în luna Octombrie am luat concediu de
din situația de acasă nu-mi permitea să plec în
alte localități sau macar să mă echilibrez
asta este situația mea.

S-au găsit de agenți care i-au găsit în
crăozi 5 Octul la întoarcere de la birou, nu ble.
de avion. Nu era al meu, ci al lui Petre.
Care a fost de curînd trimis într-o delegație
mi-a spus de Cabinetul lui Ministrul al Justiției
în Ordeal - La întoarcere ne-a spus că s'a
lăsat în avionul fiindcă în Ordeal era ger
serio, mîșcare și era foarte palton - Probabil

Sedantia.

Substantivul Al. Theodor ofter
superior pensionat veteran, domiciliat
în București Str. Știrbei nr. 53.
Dacă prezenta Sedantia, luându-se în
considerație că nu vorbesc nimic nou
nimic din cele aflate în epistolă, pentru
dne. Coleta Păvăleanu. În caz că
vom fi mulți scut de la un timp
conștient de importanța de fapt.

Al. Theodor

Al. Theodor

Stirbei nr. 53

Declarație

Subsemnatul Paul Murescu, farmacist,
proprietar în Calea Grivitei 23 cu
Domiciliul în Str. Cipotul Fantanei nr. 5
etaj III, dau prezenta Declarație și-mi cunosc
angajamentul să nu vorbesc nimănui
nimic din cele aflate cu ocazie vizitelor
le D-ului Judec. Sabuș Mihail din Str.
Libăi - nr. 53 - în caz că viaa Doamna
acest secret în orice consecințele
conform Legii statului -

Paul Murescu
Farmacist

7 Aprilie 1948 -

Storher Vool
53

16 Aprilie 1948

6.

DECLARAȚIA BOROS IOSIF

351
327

Pe BETRA l-am cunoscut în 1945 la Sinaia în mașină cu care mergeam la Turda. El pleca mai departe la Tg. Mureș la un curs de cenzori ca profesor din partea Statisticii. Am avut multe discuții din care am dedus că este f.bine pregătit ca marxist. Ici odată nu-i puteam ține față la o discuție. Era cred prieten bun cu PATRASCANU și tocmai de aceea îi cultivam toți prietenii prietenia. Mie mi-a făcut un serviciu în ianuarie 1946 când mi-am clarificat o situație la care mă adusese un conflict între Dir. Penitenciarelor și Intreprinderile S. Munteanu, unde eram în serviciu. Mi s'a părut tot timpul f. curios că nu profita de situația lui. În același timp era și f. misterios. Deși ar fi putut avea un serviciu bun, continua să rămână în postul de la Statistică cu o leafă mică. Vedeam că nu e de acord intru toate cu partidul, dar acest lucru nu-l discutam în genere.

Venea de f. multe ori la masă la mine, de multe ori invitat, mai ales că-mi făcuse acel serviciu, mă simțeam obligat. Avea epoci când bea extraordinar de mult, iar alteori se abținea câte o lună de la băut și fumat. În genere era cam desechilibrat, vanitos și-i plăcea să pozeze în erou, mai ales când era vorba de g fizic.

Pe la începutul lui Noembrie 1947, tocmai când lucram la Ing. MURTEANU acasă, la recalcularea devizebr ne-am trezit cu BETRA bătând la ușă, ploat și fără un pantof. Mi-a povestit ce a pătât cu o mașină în care trebuia să ia loc împreună cu Dr. S. MANUILA și cu un alt prieten. Mașina era americană, condusă de un american, că s'a luat o altă mașină după ei și ajungându-i ei au sărit din mașină și s'au asouat. Că el a nimerit în balconul unei case și ar fi stat acolo în ploaie până a venit la MURTEANU acasă. Si explicația acestui fapt se datorește ghinionului ce l-a avut de a se opri tocmai în fața casei xix lui Max Manculescu, care de

câteva zile evadase și că el ar fi fost confundat cu Max.
Peste 1-2 zile Ing. MUNTEANU fiind obligat să se
mute, pleacă de acolo fără să știu unde pentru moment.
Știu pe urmă de la MUNTEANU că a stat iarăși o bucată de
vreme la el în str. Popa Tatu colț cu Angelescu și apoi
la cunatul lui la Chitila, pe unde l-am găsit cu dmergeam
la MUNTEANU.

În epoca când a venit LIVIU a doua oară locuia în
altă parte. Nu știu unde. Cred că în scrisoarea venită
FLORICHIU (adusă de Liviu) s'a scris despre el ceva și
cred că din partea drului S. MANUILA de care auzisem că a
plecat și el odată cu COMANICIU (versiunea de la Domocoș)
LIVIU și FLORICA voiau să-l vadă și ca să-l găsim ne-am
adresat lui MUNTEANU, care m'a trimis la Cpt. Zaharia.
Era doamna acasă, care spunea că știe și ne-a condus la
un bloc din spatole Cișmigiuului unde l-am găsit pe BETEA,
însă cred că nu locuia acolo, ci era în vizită. Din discu-
ție mi-am dat seama că BETEA nu e străin de Max MANOLESCU
că locuiește în altă parte și că ar putea ști unde e MAX
de vreme ce la propunerea de a-l lua și pe MAX s'a obligat
el să mijlocească acest lucru, dar cred că nu se gîndea
serios la acest lucru pentru că LIVIU cerea bani pentru asta
iar BETEA n'avea destulă încredere în gîsele lui LIVIU.

Nu știam ce să mai cred pentru că în ziare se anun-
țase fuga lui MAX. LIVIU a fost f. furios și a spus că nu-l
mai interesează acești oameni.

De atunci am auzit diverse versiuni despre BETEA,
că ar fi la Paris, că ar fi în provincie, nu l-am mai vă-
zut de circa 4 luni.

Altă activitate a lui nu cunosc. Știu că era un
mare admirator al americanilor. Avea și prieteni spunea el,
prietenii ei și l-am văzut cu reviste englezești. Nu cred că
știe englezește. Un fapt cert e că la Crăciunul 1945 a avut
la masă un englez și noi de acasă îl colindam la telefon,
și a doua zi, pentru că telefonul fiind în derivație și

Orientarea politică a membrilor echipei de înscriere a
Rom. de peste Bug în anii 1942-1943.=

Membrii echipei proveneau din Oficiul de Studii al Institutului în care au fost angajați în 1941 numeroase elemente tinere capabile, fără a se căuta la orientarea lor politică. De stânga țineau în general; T.A.STOIANOVICI, M.BIJI, G.POPESCU, C.MANOLESCU, N.BETEA, CORBEA, Dr.SEIDEL, LEVENTE, SCHIOPU, ION OANCEA.

829 Proveneau din grupări dreapta sau erau orientați spre dreapta, N.ECONOMU, G.BUCURESCU, N.MARIN DUNARE, I.APOSTOL. Eu ca și Dl. RETEGAN și ION CHELEA nu făceau și nu făcusem politică.

ss.GOLOPENTIA ANTON

17 Ianuarie 1950

Bekeu

scriitorii lui din Institut: din vara anului 1942, până în anul 1947, pe teren în lucrările de înscriere a studenților. În primăvara și vara 1944 evacuat la Iași, unde din egalitatea Institutului, spre sfârșitul anului 1944 a decis să se angajeze în poliție. În anul 1945 a făcut o cerere de readmisie în Institut. I s'a aprobat și a fost repartizat din nou în Oficiul de Studii, dar a stat mai mult de DECLARAȚIE științifică, unde avea diferite înscrisuri Subsemnatul CAȚON VIOLETA, de profesie fost funcționar, ultimul domiciliu București Str. Nr. 7 întrebând fiind, declar următoarele:

Trăiesc prin Institut și când are ocazie, vorbesc cu unii din ei. Cunoști pe DUMBA? Mie vizite câteodată. Căciare lui funcționar de la Institut în toamna 1947, când refuză să se angajeze în Justiție. Il cunosc din primăvara 1939 de la un curs de echipieri al Institutului Social, unde participă în rândul elevilor. Mi-a atras atenția în discuții și am căutat să nu-l mai pierd din ochi. În vara aceluiaș an, l-am chemat în echipă care a cercetat plasa Samborovic din Jud. Argeș pe care o conducea. Aci a ales material interesant de psihologie socială, care-l arăta capabil pentru acest gen de cercetări.

După întreruperea din toamna 1939 a activității Institutului Social, l-am pierdut urma. Când în 1941 vară, aveam posibilitatea de a propune spre angajare elemente tinere în Institutul de Statistică, am întocmit cu o cerere în numele lui, notînd de unde să-l iau, cu ocazia să nu fie pierdută, nici pentru el. A apărut într'un târziu, dintr'unul din orașele de lângă Iure, unde nu l-am întrebât eu ce se ocupase.

Integrarea lui în activitatea de birou a constituit o dificultate aproape insuportabilă în toamna 1941. Nu venea la orele regulamentare, ar fi vrut să lucreze la birou, când îi venea bine. Cazul lui mi-a fost citat adeseori de colegii mei vechi din Institut, care nu erau convinși de justetea măsurii de a angaja vreo 20 de tineri de la început în posturi mai bune, pe care o susținuseră și obținuseră. În martie 1942, când ne întorceam de la Vologodulovo Bogoldovenescă, spre București, avînd la Tiraspol aceeași gazdă cu el, am avut o lungă convorbire, care a pus capăt acestei etape din cariera lui funcționară. I-am spus atunci sincer efectul că ar trebui să judece Situația. Nu e nevoie pentru Institut și stat ca el să-și vadă de treabă cu toată lumea, ci pentru el, care dispune astfel de o cură de trai, care-i îngăduie să-și perfecționeze aptitudinile științifice și pentru cei care ce mine îl țin în fața lumii. Se pare că demersul meu l-a mișcat, și-a dat ostensia de a respecta cât de cât regulamentele și mi-a rămas atănat.

Activitatea lui din Institut: din vara anului 1942 până la sfârșitul anului 1943, pe teren în lucrările de înscriere a Românilor de peste Bug; în primăvara și vara 1944 evacuat la Măpu Vileș, cu unul din egaloanele Institutului. Spre sfârșitul anului 1944 a demisionat, cu intenția de a-și face carieră în politică. În a doua jumătate a anului 1945 a făcut o cerere de reprimire în Institut. I s'a aprobat și a fost repartizat din nou în Oficiul de Studii, dar a stat mai mult detașat în Ministerul Justiției, unde avea diferite însărcinări, dintre care știu despre acțiunile de ajutorare a populației din Țeremures din 2 varii de o comisie pentru averile neglierești. Trecea prin Institut și când era detașat, vorbea cu unii sau cu alții, îmi făcea și mie vizite câteodată. Cariera lui funcționărească a sfârșit în toamna 1947, când nefiind detașat la Justiție, a dispărut și a fost considerat demisionat după o absență nemotivată de 15 zile.

De un aspect puțin obișnuit, fizic și înbrăcămintă, seamănă mai degrabă cu un profesor de box decât cu un funcționar sau cu o de carte. Dar a știut să-și câștige simpatia colegilor printr-o fire generoasă. Îi plăcea să ajute să fie săriotr la nevie. În comportarea lui se gasea totdeauna tendința spre gesturile "nobile". Am socotit uneori că mai mult decât oricare din ardelenii din Oficiu și Institut purta pecetea comportării voite patetice pe care o afecționau micii burghezi maghiari din orașele de peste Carpați și pe care o copiaseră dela mică nobilime agricolă și funcționărească maghiară. Cu privire la femei am auzit uneori că ar avea o comportare clinică. N'a avut prilejul să primesc confirmarea acestei afirmații.

În grupul de băieți aflat în Oficiul de Studii al Institutului nu s'a distins în mod deosebit pe nimeni. Vorbea și era în relații strânse cu toată lumea. Numai împrejurările aduceau cu ele, ca să zic așa în anume epoci un contact mai frecvent cu anume inși. Așa la sfârșitul gederii la Volegutuțovo și la întoarcerea la București s'a ocupat de G. POPESCU, ajutându-l să-și redacteze nota despre conviețuirea dintre Moldoveni și Ucrâinieni. În vara 1944 a fost foarte frecvent împreună cu RATIU cu care avea misiuni politice comune.

Mie îmi acorda un fel de simpatie respectuoasă, ca de frate mai mic la frate mai mare.

În vara 1944, viața lui s'a ajuns să fie dominată de figura dl. PATRASCANU. Nu știu când și cum s'a intrat în legătură cu el. Probabil prin Inginerul SILBER. A lucrat la pregătirea schiaberii din 23 August de prin Iunie cel puțin, când mi-a transmis odată o chemare a Ing. SILBER. După 23 August a părăsit Institutul și a avut diferite însărcinări dela organe ale Partidului Comunist.

despre care nu mi-a vorbit cu amănunte. Mai târziu activitatea lui s'a fixat în jurul Ministerului Justiției. Tinea efectiv în Dl. PATRASCANU nu numai ca un subordonat la șeful său. *Ajuns* i se devotase, să-i execute însărcinări, să ceară lucrări pentru el. *Ca* caracterul acesta l-au menținut relațiile lui cu PATRASCANU în toți anii cât l-am văzut, până la *sfârșitul* 1947.

Nu știu de când, probabil din 1946, s'au strâns și relațiile dintre el și Doctorul MANUIA. Acesta ajunsese să-l aprecieze încă în primăvara 1944, când cu prilejul evacuării Institutului BETEA muncise mai cu spor decât oricare altul dintre salariați. De prin 1946, 47, BETEA putea fi însă văzut la *Drul* MANUIA în convorbiri între 4 ochi.

LEVENTE, nu-l era dintre cei mai apropiați. În diferendurile LEVENTE-PAVEL s'ar putea spune că BETEA era totdeauna pe poziția lui PAVEL. *Și* *găzduș* *PAVEL* ?

Convingerile politice, BETEA s'avea obiceiul să ni le expună. Avea o orientare de stînga. În 1939 îmi atrăsese atenția tocmai prin vehemența cu care *participa* la critici sociale. Cred că nici nu ajunsese încă să aibă convingeri politice bine sistematizate. Era plin de vitalitate și lua atitudine alături de oameni cu convingeri politice și din fidelitate, ategement ajungea să le aibe și el pe alior. Politică, cred, că înseamna pentru el realizarea unei sau altei acțiuni, nu străduința sistematică de a realiza un program bine definit. Nu-mi aduc aminte să-mi fi făcut vre-odată o expunere care să semene cu un program politic sau să fi menționat faptul că este membru al partidului comunist.

Apărea ca un devotat al Dlui PATRASCANU persoană, *ici* chiar a unui program PATRASCANU.

ss. A. GOLOPENTIA

2 Februarie 1950

Bekun

334

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON GOLOPENTIA, de profesie fost funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str. Dr. Lister No. 7, întrebât fiind declar următoarele :

1.- Ți-a vorbit BETEA de posibilitatea fugii lui, a doctorului MANUIA și eventual a Oluș PATRASCANU cu avionul de care dispunea RATIU ?

Nu mi-a vorbit despre un plan stabilit de fugă într'o anumite zi. Mi-a pomenit avionul, de care putea dispune RATIU, ca de o posibilitate pentru ieșirea din țară a doctorului MANUIA.

2.- De cine ți-a mai vorbit că trebuie să plece cu avionul acesta ?

Nu știu să-mi mai fi menționat pe cineva.

ss. A. GOLOPENTIA
10 Februarie 1950

4.- Căci l-ai ajutat să fugă din țară?

A fost rugat de un prieten, pe care-l am greu să-l recunosc. Iar el mi-a spus că păstrase o bună amintire din vara 1944. Credem că a fost, că se ocupa de o scară treierătoare.

5.- A ajutat pe Ministrul să fugă din țară, însoțindu-l și ajutându-l în acțiunile lui politice?

A ajutat, ca să ajut un om, pentru scutirea de orice responsabilitate, dar, în acel moment, că procedând așa intram în seamă, în care Statul are dreptul să dicteze și în care exigențele eticii personale trebuie să țină în seamă exigențele colectivității.

ss. A. GOLOPENTIA

10 Februarie 1950

122
444
335

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON GOLOPENTIA, de profesiune fost funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str. Dr. Lister No. 7, declar următoarele: fiind domiciliat în București Str. Dr. Lister 7, întrebând

1.- Ce ai discutat cu BETEA la întoarcerea lui PATRASCANU din Bruxelles despre soarta scrisorilor Dtele?

BETEA mi-a spus că Prof. JACQUINYS a fost amabil cu Dl. PATRASCANU. Despre soarta celeilalte nu mi-a spus nimic, iar eu n'am întrebat. De aci, se poate deduce, că scrisorile au fost date Dlui PATRASCANU. Iori diferiți. L-a povestit pe MAX MARONISCU. Pe aceasta,

Deci nu te-ai interesat de scrierea domnului? Care aproape din întâmplare și-a descoperit vocația de mare aviator, dar care m'am fost curios.

3.- Te-a interesat problema PATRASCANU?

Nu m-a interesat problema politică PATRASCANU. Nu am ajuns să aflu poziția lui, în viața noastră, în mod sistematic. M'a interesat problema psihologică PATRASCANU. Văzusem omul, și mă întrebam ce resorturi îl mizea și căroră li se datorește faptul că avea dificultăți în politică? Iori. Când m'a întrebat și pe mine, dacă nu vroia să plece din țară. Eu spus că nu.

4.- Ceai ai ajutat să fugă din țară?

Am fost rugat de un prieten, pe care-mi era greu să-l refuz. Iori Dlui PATRASCANU îi păstrez o bună amintire din vară 1944. Credeam că ajut, ca să scape de o soartă tragică. Eu l-am mai văzut pe

5.- A ajutat un Ministru să fugă din țară, însoțind a-l

Am ajutat, ca să ajut un om, pentru rațiuni de etică personală. Dar, îmi dau seama, că procedând așa intram în zona, în care Statul are dreptul să dicteze și în care exigențele eticii personale trebuie să țină în seamă exigențele colectivității.

ss. A. GOLOPENTIA

10 Februarie 1950

Betea

105

326

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON GOLOPANTIA, de profesiune fost funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str. Dr. Lister 7, întrebât fiind declar următoarele :

1.- Ce știi despre relațiile lui BETEA cu MAX MANOLESCU și cu lunea aviatorilor ?

În vara 1947, în vremea tentativei de fugă a conducătorilor național-țărăniști, BETEA mi-a pomenit mai de multe ori relațiile lui cu aviatori diferiți. L-a pomenit pe MAX MANOLESCU. Pe acesta, mi l-a caracterizat odată. Un fost funcționar la poștă, care aproape din întâmplare și-a descoperit vocația de mare aviator, dar care a rămas în restul manifestărilor așa cum fusese înainte de a fi devenit pilot. A vorbit și de alți aviatori, fără a pomeni nume. Căuta să creeze posibilități de plecare din țară. Nu mi-a spus niciodată un plan gata fixat, menționând oamenii care urma să plece și condițiile, date. Nu l-am întrebat niciodată în privința acestora și nu am cerut să-mi spună mai mult decât îmi spunea. Am socotit că se preocupă pentru doctorul MANUILA, pentru dl. PATRASCANU, pentru alți cunoscuți ai lui. Odată m'a întrebat și pe mine, dacă nu vreau să plec din țară. Am spus că nu.

După 15 August 1947, când am primit sarcina de a gîri conducerea Institutului de Statistică, am fost foarte ocupat am lucrat mai mult la Comitetul Superior Economic până la mijlocul lui Septembrie. Și în Institut mă găseam mai mult în Comisii. Nu l-am mai văzut pe BETEA până la dispariția lui decât de două ori în audiențe scurte, în picioare când n'am mai vorbit decât câteva cuvinte despre chipul cum mă descurc. Nu mi-a mai spus nimic despre aviatori. Cu prilejul întâlnirii din locuința BLAGAN, BETEA mi-a pomenit și că a avut dificultăți cu MAX MANOLESCU, de a cărui ascundere s'a ocupat, până ce acesta a plecat din țară.

ss.A.GOLOPANTIA

11.II.1950

1.- De cine ai fost invitat la întâlnirea cu BETA ?
cu cine ai discutat ?

De BETA.

2.- De cine ai discutat la această întâlnire ?

BETA mi-a spus că venise să-l viziteze pe doctorul MANUIILA.

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON GOLOPENTIA, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str. nr. 14 Inter 7, întrebând fiind, declar următoarele :

1.- Cu cine ai mai discutat aceste chestiuni, adică pregătirea de fugă a lui MANUIILA și PATRASCANU ?

Până la întâlnirea din casa BIAGAN, cu nimeni.

2.- Cu BETA ai mai discutat până la întâlnirea din casa BIAGAN despre aceste chestiuni ?

Nu. A venit numai de două ori să mă vadă în orele de audiență și n'am stat de vorbă decât în fugă și în picioare, timp de câte 1 minut 2. N'am atins aceste chestiuni.

3.- Cu cine în general ai vorbit despre problema PATRASCANU până la întâlnirea din locuința lui BIAGAN ?

Îmi aduc aminte să fi vorbit despre ea cu cineva. Am făcut numai mențiunea declarată anterior avocatului COMEA.

4.- Cu cine ai discutat în general problema MANUIILA până la întâlnirea din casa lui BIAGAN ?

N'am discutat-o, fiind complet prins de treburile Institutului. Doctorul MANUIILA a fost pomenit cu prilejul celor 2 audiențe ale lui BETA. El mi-a spus că doctorul MANUIILA mă salută, iar eu l-am rugat să-l salute din partea mea.

5.- Altceva despre situația doctorului MANUIILA n'ați vorbit ?

Nu.

6.- Ai știut de plecarea doctorului MANUIILA înainte de întâlnirea cu BETA din casa lui BIAGAN ?

Nu, am aflat despre ea cu acel prilej.

7.- De cine ai fost invitat la întâlnirea cu BETEA din casa lui BLAGAN ?

De PAVEL.

338

8.- Ce ați discutat la această întâlnire ?

BETEA mi-a mulțumit pentru niște obiecte de îmbrăcăminte, a povestit chipul cum a ajuns să fie urmărit, a menționat că după aceea a avut dificultăți depe urma aviatorului MAX MANOLESCU care era demoralizat și se purta cu gândul să se predea autorităților. M'a întrebat ce cred despre situația lui PATRASCANU. Am pomenit faptul că i-am spus încă la începutul toamnei avocatului GOMSA că va avea probabil soarta geșilor țărăniști. Am spus că probabil de atunci situația lui a devenit mult mai rea, în urma dispariției lui (a lui BETEA). BETEA m'a rugat atunci să mă duc la IL. PATRASCANU, să-i spun că ar trebui să plece din țară.

Pentru că am fost rugat stăruitor și îmi părea că satisfacerea acestei cereri ar liniști conștiința lui BETEA în ajun de plecare am primit, deși lucrul îmi cădea greu.

A mai fost pomenit faptul că doctorul MANUIA a plecat din țară și că BETEA, împreună cu GEORGESCU ROSEN și neiorul GABRIE-LESCU urmează să plece zilele următoare. I-am făcut urări pentru viitor.

9.- Te-a spus de ce a ajuns să fie însoțit ?

9.- Pe ce te-ai bazat când ai afirmat că dispariția lui BETEA a agravat situația lui PATRASCANU ?

Socoteam că punerea sub urmărire a unui om din entourageul său se reflectă și asupra situației sale.

10.- Mi se atrace luarea aminte că nu sunt sincer în declarație?

La întâlnirea din Bruxelles cu IL. PATRASCANU, și-a spus că el nu e în stare să se liniștească ?

11.- Ce a vorbit PAVEL la această întâlnire ?

Pe cât îmi amintesc a vorbit puțin, stând la o parte. Nu mi-a spus nimic, numai că se liniștește.

ss. A. COLORENTIA

6.- Când și-a spus că s-a căsătorit cu IL. PATRASCANU ?
13 Februarie 1950

Expres a fost vorba de plecarea lui IL. PATRASCANU din țară la IL. PATRASCANU și că el spus că plece din țară. BETEA se divorță

minuile zile ale lui August 1947. În acea vreme BETEA a
 venit de o vreme acasă de plecare din țară pentru că
 se interesase doctorul NANTIA, dl. PATRASCANU.
 Nu mi-a spus nimic dintr-o pregătire faptă lui
 PATRASCANU, în ceea ce privește.

339

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON COLORENTIA, de profesiune fost funcționar,
 cu ultimul domiciliu în București Str. Dr. Ister No. 7, declar
 următoarele :

1.- Când ai aflat prima dată și de la cine că dl. PATRASCANU
 vrea să fugă din Țară ?

În vara 1947, BETEA mi-a spus în ajunul plecării la Bruxelles
 a dlui PATRASCANU, că ar fi mai bine poate ca acesta să nu se mai
 întoarcă și mi-a cerut 2 scrisori de introducere. Eu mi-a spus că
 este intenția dlui PATRASCANU de a nu se mai întoarce.

2.- Ai întrebat de ce ar fi mai bine să rămână acolo?

N'am întrebat, pentru că BETEA a spus în prealabil, că a
 ajuns să fie complet izolat în partid.

3.- Ți-a spus de ce a ajuns să fie izolat ?

În.

4.- Te-ai interesat de ce este sau de ce se simte izolat
 dl. PATRASCANU ?

În.

5. La întoarcerea din Bruxelles a dlui PATRASCANU, ți-a spus
 BETEA de ce n'a rămas în străinătate ?

Eu mi-a spus decât că, la plecare, dl. PATRASCANU a fost
 însoțit la aeroport de mai mulți membri ai guvernului și tratat
 cu căldură, ceea ce-l va fi liniștit.

6.- Când ți-a spus a doua oară că dl. PATRASCANU se pregă-
 tește să fugă?

Expres a fost vorba de plecarea dlui PATRASCANU cu prilejul
 întoarcerii din locuința BIAGAN, când BETEA m'a rugat să mă duc
 la dl. PATRASCANU și să-i spun să plece din țară. Relațiile lui
 BETEA cu diverși aviatori, despre care am aflat prin Iulie și

primele zile ale lui August 1947, le-am socotit fapte în scopul de a crea ocazii de plecare din țară persoanelor de care se interesa: doctorul MANUIIA, Dl. PATRASCANU.

Der nu mi-a spus niciodată că pregătește fuga lui PATRASCANU, în acea epocă.

7.- De ce ai socotit că pregătește fuga din țară a acestor persoane ?

Acestea erau persoanele cărora li se devota. Dl. MANUIIA era preocupat de ideea de a fugi din țară, după arestarea șefilor țărăniști. Cum BETTA ținea la Dl. PATRASCANU, era de presupus că ținea să-i pregătească ocazii pentru momentul când i le-ar fi cerut.

8.- Ce ți-a vorbit BETTA în legătură cu aceasta, adică pentru ce pregătește fuga acestor persoane ?

A pomenit atunci de doctorul MANUIIA, care dorește să plece după arestarea șefilor țărăniști. Nu mi-a vorbit de pregătiri pentru plecarea lui PATRASCANU în Iulie începutul lui August 1947, când ne-am întâlnit.

Ca peistea și fiindcă se ss. A. GOLOPENTIA nu mi-a spus nimic, ca el dorea să plece în străinătate, ca să scape de 13 Februarie 1950 și să se refugieze în orice țară și în orice țară.

4.- Ce înțelegi Dă prin a face ceva serios?

A lucra în știință. În toți anii de după 1944, m'am străduit să-i fiu loz de preocupările științifice pe BETTA, care avea aptitudini pentru analizele de psihologie socială și diferențială.

5.- Ți-a vorbit vreodată BETTA de activitate politică în întreprindere sau Dl. PATRASCANU sau cu Dl. MANUIIA în străinătate?

Nu mi-a vorbit niciodată.

6.- Altămure din acei care se pregăteau să fugă ți-a vorbit în acest sens?

Nu.

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON GOLOPENTIA, de profesiune fost funcționar cu ultimul domiciliu în București Str. Dr. Lister 7, întrebând fiind declarat următoarele :

1.- Ti-a spus BETEA ce va face PATRASCANU odată fugit în străinătate ?

Nu mi-a spus niciodată nici locul unde s'ar duce, nici ce ar face, odată plecat în străinătate.

2.- Ce ți-a spus BETEA că va face dânsul în străinătate?

BETEA nu mi-a spus niciodată ce va face în străinătate.

3.- Te interesa pe Dta ce va face BETEA în străinătate ?

Ca prieten și fiindcă se găsea prins într'un nod de complicații , aș fi dorit să plece în străinătate, ca să scape de ele. Acolo aș fi dorit să muncească la ceva serios și nu aventuros. I-am spus acest lucru.

4.- Ce înțelegi Dta prin a face ceva serios?

A lucra în știință. În toți anii de după 1944, m'am străduit să-l țin legat de preocupările științifice pe BETEA, care avea aptitudini pentru analizele de psihologie socială și diferențială.

5.- Ti-a vorbit vreodată BETEA de acțiune politică va întreprinde cu Dl. PATRASCANU sau cu Dl. MANUIA în străinătate?

Nu mi-a vorbit niciodată.

6.- Altcineva din acei care se pregăteau să fugă ți-a vorbit în acest sens?

Nu.

ss. A. GOLOPENTIA

14.II.1950

Buku

23 II 50

20
2

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON GOLOPENTIA, de profesiune fost funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str. Dr. Lister 7, întrebet fiind declar următoarele :

- 1.- În ce condiții ți-a propus BETEA să poarte de grijă, ca să poți pleca din țară cu avionul?

În vara 1947 într-o zi când mă întorceam acasă de la birou, la prânz, BETEA m'a însoțit. Era înainte să fi primit delegația de a gira direcțiunea Institutului, deci înainte 10 August. Mi-a vorbit despre relațiile lui aviatice, feturiții piloți pe care îi cultiva, spre a putea apela la ei.

Nu spunea nume. Descria agitația în care-l ține această preocupare, dificultatea de a se adapta mentalității și gusturilor celor cu care să fie în relații.

Mergeam pe Bdul. înspre Cotroceni. Pe cât îmi amintesc, după străversarea străzii Schitu Măgureanu, după ce am trecut de liceul Iazăr, m'a întrebat dacă nu mă gândesc să plec și dacă n'ar fi cazul să-mi caute un pilot bun. Am spus că nu mă gândesc să plec. BETEA nici n'a obiectat, nici n'a insistat.

Am vorbit apoi despre altceva. Nu-mi aduc aminte ce, dar nici despre piloți, nici despre plecare.

ss.A.GOLOPENTIA

23 Februarie 1950

DECLARATIVE

Subsemnatul RATIU ANTON, nascut in Com. Becelesu Jud. Someş la 14 Martie 1916, domiciliat in Bucuresti Str. Jules Michelet No.17, declar urmatoarele :

In anul 1945 de St.Vasile am fost invitat la lo-
cuinta lui MACA VASILE la un pahar de vin. A mai fost invitat
DAN DUTESCU cu sotia, STEFAN POPESCU cu sotia, RUPENIAN EMANUEL
(atunci l-am cunoscut) AURORA CORCIOVESCU, GEZARA ILIESCU si
subsemnatul.

Aproximativ după orele 12 noaptea plecașeră aproape
toți. Rămăsesem cu BETEA, AURORA CORCIOVEȘCU și GEZARA ILIIEȘCU.

35
388
... și și acceptă spontaneu fără întrerupere și fără să se
... la așteptare în așteptarea deosebită. ...
... de așteptare și de așteptare de așteptare. ...
... de așteptare de așteptare, ...
... de așteptare de așteptare, ...
... de așteptare de așteptare, ...

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Bacleanu Jud. Someș
la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet
No. 27, declar următoarele: ...

BETEA NICOLAE - este născut la Păgăreș. Tatăl
lui, a fost funcționar la C.F.R. (este mort). Are numai mamă și
o soră învățătoare pe care nu o cunosc.

Din discuțiile avute cu el, mi-a spus că liceul
l-a făcut la aproximativ opt licee din țară. [redacted]

[redacted] După
terminarea liceului a fost trimis să urmeze teologia unită la
Blaj. Timp de patru ani spune că a avut o ținută de adevărat
teolog. N'a băut nici-o picătură de vin în afară de vinul din
dela împărțenie. Cu femeile deasemenea spune că nu a avut
nici-un fel de raport. ...

Terminând teologia în chip lăudabil s'a propus să
se ducă să studieze la Roma mai departe la "Propaganda Fide".
A refuzat. ...

Peste voia părinților, pe cont propriu, s'a înscris
la Facultatea de Litere și Filosofie la Cluj, pe care a terminat-o
în 1945. [redacted] A fost
și la Cluj un student bun la învățătură.

Este foarte capabil - o inteligență și mai ales o
logică rară. Bine pregătit din punct de vedere intelectual. Intre
timp a fost câteva timp hamal în portul Constanța, apoi apila
vasele la un restaurant. ...

În general a avut o viață cu multe peripeții și
destul de aventuroasă. Este o fire de boem.

Când are bani îi cheltuiește dând oricui fără să-i
mai ceară. Când nu are, își vinde lucrurile - hainele, cărțile
sau împrumută dela oricine.

De restituit restitue datorile.
Nu are deloc simțul proprietății.

Prietenia pentru el este suprema virtute. Pentru
prietenie își riscă totul.

Foarte muncitor când vrea să facă treabă. Lucrează

și și noapte încontinuu fără întrerupere și fără mâncare.
 La mâncare nu este deloc pretentios. Mânca și mănă
 gă goală.

Tip sportiv foarte robust. În fiecare dimineață
 face program de gimnastică suedeză cel puțin o jumătate de oră.
 Nu este ranchinos deși ambițios și chiar vanitos.

În ultima vreme își cam
 pierduse din rezistență. Înainte era neîntrecut de rezistent.
 Putea să bea 10 Egr. de vin tare fără să se cunoască măcar că
 a băut. Bere, băuse la Cernuți peste 20 de halbe fără să aibă
 ceva.

Femeile nu le alegea niciodată care-i era la'ndemână.
 Spunea mereu când îi vorbea de femei - versurile lui VACARESCU:
 "Intr'o grădină, lâng'o tulpină, văzui o floare ca o sulfină.
 S'o cau se strică, s'o las mi-o frică, că vine altul și mi-o
 ridică."

De mine mai asculta și-l mai opream când reușeam.
 Ca atitudine politică, întotdeauna a fost de stânga.
 Detesta pe naști și Antonescu.

Era prieten cu PAVEL de care se apropiase mult mai
 cu seamă după bătălia dintre noi. La fel era bine cu toți dela
 statistică - ILIUTĂ, BIJI, STOIANOVICI, GRIGORESCU care murise
 în 1945, SUCIU CAMIL, BUGUR, SCHIOPU, STEFAN POPESCU, CORBEA,
 MANESCU, GHEORGHE POPESCU, MACA VASILE și DUTESCU.

Era în raporturi bune cu COLOPENTIA, H.H. THAL și'n
 ultima vreme se împrieteniise cu MANOILA.

Aceasta începând din 1947 dela începutul anului. Și cu
 DUNARU era bun prieten. În general cu toți se împăca. Cămenii de
 serviciu țineau foarte mult la el, stătea uneori de vorbă cu ei.
 Le dădea mână întotdeauna și le oferea țigări. Când aveau
 vreun neces, apela la el.

În general era foarte popular. Fetele dela statistică de
 asemenea îi erau prietene.

În afara Institutului mai era în raporturi bune cu
 MICAȘ REMUS, carecum cu MICAȘ IOAN prin MICAȘ a cunoscut pe BOROS,
 SILVIU MONTEANU și CONSTANTIN NESU ingineri.

Cu ELMU ZILBER a fost deosebit în raporturi bune.
 Pe urmă nici el nu s'a mai văzut cu ei - după 1946. Cel puțin
 eu nu știu să se fi văzut cu

eu nu ştiu să se fă văzut. Cu RUFENIAN era în raporturi bune. Deosemeni cu PATRASCANU de care era solicitat mereu. Mai era în raporturi bune cu BIRO EUGEN care s'a simţis şi oarecum cu GH.SICLOVAN şi GH.GH.CONSTANTINESCU cari fuseseră în alegeri la Arad.

A fost trimis de PATRASCANU într'o misiune în Maramureş când cu ajutorarea Maramureşului.

Si'n general când apela la el răspundea imediat. Mai era în raporturi bune cu FLORIN TEODORU fost Director Gral. la Finanţe.

Cam acestea erau prietenii lui BETEA din şi din afara Institutului de Statistică.

Cu toţi aceştia se întâlnea fie la birou fie invitat de ei sau invitaţi de el la un pahar de vin. Unde se discuta filosofie şi de preferinţă despre femei sau băutură.

Pe toţi însă îi domina în discuţii şi mai ales în băutură şi femei. Aproape toţi îl căutau şi-l invitau la un vin.

Pe GHEORGHE POPESCU el l-a rugat să-l găzduiască pe DRUL DANULESCU când cu procesul criminalilor de război. Pe DANULESCU îl prezentasem eu. Nu avea o părere bună despre el.

O bucată de timp se părea că-l face curte AURELI CORCIOVESCU - pe urmă cred că a abandonat-o sau l-a abandonat.

Cu maică-sa nu prea era în raporturi bune. Cu sora lui la fel. Cu altele rude nu avea nici-un fel de relaţiuni.

Cu prilejul zilei de 23 August, după venirea din misiune avută la Caransebeş, el a primit însărcinarea să organizeze imprimarea pe disc a discursului exregelui Mihai.

Lucru pe care l-a făcut.

Apoi, cu el trebuia să-l însoţesc pe PATRASCANU la Minister după ce fusese numit Ministru la Justiţie.

Am fost însă din cauza bombardamentelor toate geamurile erau sparte şi uşile vruite. Tot ZILBER ne însărcinase şi cu această treabă.

Mai târziu, a lucrat la U.P. la Secţia Tineret. Nu ştiu cât timp iar apoi a plecat. Nu ştiu pentru ce anume.

Până la arestarea lui DUTESCU a lucrat la Statistică. Chestiunea plecării peste graniţe cred că este iniţiată de el în colaborare cu DRUL SABIN MANAIIA. El vroia să-l determine şi pe PATRASCANU la acest act. Pe mine tot el mă determinase. Ultim dată l-am văzut înainte de Crăciun sau chiar înainte de plecarea mea la Grădina Mare. După asta nu l-am mai văzut. Am primit prin PAVEL două bileţele prin cari mă saluta.

Am fost în preajma Grădinarului, îmi amintesc că
fost chemat de PAVEL să mă duc împreună la Institut.

Pe urmă am sosit la Căminul Mare din Mădona
referențiar la Comisia de Control din cadrul serviciului
Acesta s'a întâmplat după ce PAVEL și ceilalți
sunt programată în prima serie de comedii, pe care
împreună cu el la Simina pentru a ne petrece acolo comedia.

Casa DECLARAȚIE că am întâlnit pe AVANCE

Subsemnatul RĂTIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș
la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet
No. 17, declar următoarele:

De PAVEL CONSTANTIN, cu privire la plecarea, am aflat
dela BETEA NICOLAE când s'a pus problema plecării cu avionul
T.A.R.S. pilotat de MAX MANOLESCU.

Acesta s'a întâmplat în preajma întâlnirii cu MANAILA,
MAX MANOLESCU și ceilalți, dela locuința lui FLORIN TEODORU.

La întâlnirea avută, din casa lui FLORIN TEODORU, când
s'a pus problema cine amune pleacă, BETEA a spus că pleacă și
PAVEL. Căpăce înseamnă că BETEA vorbise cu PAVEL și că acesta
era de acord cu plecarea.

Tot atunci mi-a spus BETEA și personal că este vorba să
plece și PAVEL întrucât este nevoie de oameni mai tineri cari să
poată interveni pentru a fi imobilizați mecanicul, radiotelegra-
fistul și pilotul secund.

Discuțiunile dintre BETEA și PAVEL cu privire la
plecare, nu-mi sunt cunoscute. Personal, cu PAVEL, nu-mi amintesc
să fi avut vre-o discuție pe acest temel în acea vreme și nici
nu-mi amintesc să-l fi văzut - să-l fi întâlnit.

După eșecul fugii, zilele acelea au fost zile de
cumplită săpăceală. Nu pot deloc să-mi amintesc dacă l-am
întâlnit sau nu pe PAVEL. Probabil că da - pentru că atunci am
alergat pela toți pe cari știam că-i cunoaște BETEA și-i sunt
apropiați pentru a-i întreba dacă știu ceva de el. DUTESON era
arestat și nu știam ce amune știe DUTESCU din problema plecării.
Eram înspăimântat și săpăcit.

Acele zile îmi sunt întunecate și nu reușesc deloc
să-mi amintesc dacă l-am văzut sau nu pe PAVEL. Orod că l-am
văzut. El fi era doar bun prieten. Se poate să fi fost chiar
și la mine acasă. Se poate să-mi fi cerut ca în ipoteza când îl
găsesc să-i comunic și lui. Îmi este peste putință să-mi
amintesc. Nu am nici-un motiv să tănucesc pentru că chiar dacă
ne-am văzut nu am putut pune nimic la cale. Acasă la el, precis
nu am fost niciodată.

Abea în preajma Crăciunului, îmi amintesc că am fost chemat de PAVEL să mă duc imediat la Institut.

Tocmai sosisem dela Oradia Mare din Misiunea avută referitor la Compania de Control din cadrul serviciului.

Aceasta s'a întâmplat după ce LEVENTE îmi comunicase că sunt programat în prima serie de concediu, ca să merg împreună cu el la Sinaia pentru a ne petrece acolo concediul.

Decece îmi amintesc este că am întâlnit pe AURORA CORCIOVESCU la Statistică, nu știu minte dacă atunci sau mai târziu cu ceva, care mi-a spus că PAVEL îi cere bani pentru BETEA, ce să facă? Să-i dea? I-am răspuns să nu-i dea nici-un ban. Vroia să-i vândă din lucruri - așa mi se pare că-mi spusese. Altfel nu pot să-mi amintesc.

La întâlnirea dela Statistică, cu PAVEL, mi-a spus următoarele: "Uite despre ce este vorba și dece te-am chemat; "Ne-am hotărât, totuși, să plecăm". "Tot cu un avion de-al T.A.R.S.ului și uite cum: Ne cumpărăm bilete în regulă ca orice pasageri". Dela Arad și Timișoara. Ne urcăm în avion și-l luăm și pe MAX MANOLESCU pe care îl bandajăm la cap pentru a nu fi recunoscut, simulând că este accidentat. Cpt. ZAHARIA se poate urca fără nici-un pericol în avion ca un simplu pasager el nefiind urmărit. În avion, după ce ne-am urcat stăm liniștiți până în clipa când trebuie să schimbăm ruta spre Turcia. Atunci simulăm un incendiu în coada avionului și dăm alarma strigând foc! foc! "Cei din cabina de pilotaj vor sări să stingă focul. Atunci noi îi imobilizăm iar MAX MANOLESCU cu ZAHARIA intră în cabină, somează cu pistolul piloții și le ocupă locul".

"BETEA mi-a spus să te întreb și pe tine, dacă ești sau nu de acord."

I-am răspuns cam așa: Eu nu sunt de acord. Mi se pare prea copilărească această încercare. Cum îți închipui tu că MAX MANOLESCU, chiar așa bandajat la cap, nu va fi recunoscut de piloții și personalul avionului? Tu dacă l-ai vedea pe BETEA sau pe mine bandajat la cap nu ai putea să ne recunoști după statură, după mers, după mișcări? "În afară de asta chestiunea cu focul este neserioasă. Se poate aprinde avionul sau poate ateriza forțat. Eu nu sunt de acord, dar dacă totuși vă decideți la această aventură plec și eu din solidaritate deși sunt convins că nu reușește".

Apoi i-am spus, trecând la alte discuții că eu merg la Sinaia cu LEVENTE la ski. Chestiunea cu Sinaia l-a cam intrigat și mi-a răspuns: Bine! Cum crezi....: Du-te!" O să-l comunic lui BETEA acesta lucru". "Prin urmare nu ești

de părere să plecăm în acest fel. Nu mi-a dat nici o idee, căci, după
PAVEL - Nu! Nu sunt de părere să plecăm în felul acesta".
(i-am răspuns). A dus la judecătoria de acolo unde era...

Atunci probabil atunci mi-a citit și primul bilețel trimis de
BETEA pe care epistolă a rupt, mi-a reținut acest lucru precis.
de adică Biletul avea un urătorul cuprins:
"Un gând bun, noroc și sănătate". Biletul era scris surprins
pentru că Biletul era pentru o-mă de un semn de vizită,
că nu este arestat și că se găsește la mine. Nu ne-am înțeles
când că-mă scriam vre-un bilet sau vre-un alt semn de vizită.
Nu-mă amintesc și nici nu cred că atunci să mi fi
discutat ceva împreună cu privire la plecarea.

Și când m-am târziu, la aproximativ trei sau patru săptămâni, m'a
chamat din nou și mi-a citit un alt bilețel de la BETEA tot cam cu
același conținut. Atunci credeam că este un bilețel de adică.
Pentru că PAVEL îmi comunicase că sunt pe punctul de a aranja o
plecare prin Ungaria - așa-mi amintesc.

I-am spus să mă amâne și pe mine pentru că eventual aş
pleca și eu. Eu mai știu minte dacă mi-a dat vre-un răspuns sau nu.

Atunci n'am avut o discuție propriu zisă. El nu era
singur în birou. A profitat de câteva clipe de lipsa lui
MAICOVSKI (sau așa ceva) cu care lucra la birou.

Eu n'am insistat să mă informese și nici ulterior mi
l-am căutat.

După aceasta, l-am mai văzut în ziua sau a doua și după
ce-mi dădusem demisia de la Controlul Economic când i-am comunicat
că LEVENTE îmi spusese că va fi în curând arestat. La care mi-a
răspuns răsând că este ocupat și nu poate să se dea la fund.

Din toate aceste întâmplări rezultă că PAVEL era în
permanent ~~X~~ contact cu BETEA și că era în curent cu toate planurile
de plecare ale acestuia, planuri la care de bună seamă colaborau
împreună.

Eu n'am c-rut să mă pun în legătură cu BETEA și probabil
că nici BETEA n'a mai dorit să mă vadă. Altfel mi-ar fi comunicat
și mie acest lucru. Așa încât nu știu unde era ascuns și nici cu
cine intraseră în legătură pentru o altă încercare de plecare
peste graniță.

Știu că, în acest timp, MICOȘA era și el în legătură cu
PAVEL și se vedeau mai des. MICOȘA mereu îmi spunea că BETEA a reușit
să plece. Ne bucuram împreună. Apoi de-odată mă pomeneam cu un
bilet sau mă amâne tot MICOȘA că încă nu a plecat dar că este pe
punctul de a pleca.

367 57
352

Ultimul bilet pe care l-am primit era, cred, dela PAVEL care gi el se dăduse la fund. Mi l-a citit MIOSA care-mi telefonase să mă duc la judecătoria de ocol unde era transferat Aga prin Martie.

Biletul conținea un fel de luare la revedere - un fel de adio - ca un ultim semn din partea lor înainte de plecare. Ne era adresat amândorora. Si de acest bilet am rămas ~~surprins~~ surprins pentru că gi înainte de primirea acestui bilet, MIOSA, foarte bucuos, mă informase că sigur au reușit să plece. Nu pot reproduce biletul mi-a fost citit în fugă gi în șoaptă într'un birou de-~~la~~ judecătoriei unde erau mai mulți funcționari. Prin bilet își luau rămas bun dela noi gi ne urau mult noroc gi sănătate.

Apoi a urmat arestarea.

Altceva cu privire la PAVEL, referitor la fugă, nu-mi amintesc.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin gi semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

24 Octombrie 1949

354
66
258
353

...a fost uita...
...a fost...
...a fost...
...a fost...
...a fost...

DECLARAȚIE

Subsemnatul PATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Suceava la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele :

După ce SABIN MANAILA mi-a comunicat pînă la lor și noi cu seamă după ce aflasem de arestarea lui LUTESCU, pentru că mi s-a spus că amestec poate avea el în chestiunea plăcii, am căutat să dau de urmele lui BETEA cu orice chip. Pe de altă parte NICSA informat și el cred că de mine, alerga și el să-l găsească pe BETEA. Cu mare greutate am dat de BETEA prin ing. BOROS cu care m'am dus la ing. SILVIU Munteanu unde am dat de BETEA. SILVIU Munteanu fusese evacuat din locuința lui și stătea provizoriu la un cunoscut de-al lui, un căpitan italian în Italia - comună suburbană, lângă aerodromul Ciulești - pe șoseaua București - Plocești linia tramvaiului 10. Atunci mi-a spus, întrebând fiind de mine, că LUTESCU nu știe nimic. Mi-a povestit chestiunea pînă la noi cu MANAILA. Eu i-am spus că am fost la întâlnirea dela GEORGESCU BOROSU, că MANAILA nu a fost prins, apoi i-am spus pînă la noi MAX MANOLESCU pe care el mi-o cunoștea. Înainte de a ne despărți mi-a cerut să-i dau un costum de haine și o pereche de pantofi, mi l-am mai găsit scolo, era mutat împreună cu ing. Munteanu care și găsea în oraș o locuință.

Am fost anunțat de NICSA, cred, unde își are adresa, m'am dus la el și cu ocazia prilej a venit să-mi dea un bilet către PATRASCANU. Apoi a renunțat la bilet și m'a însărcinat să-l întreb verbal, în numele lui, dacă s'a decis sau nu să plece.

Ultima dată când l-am văzut, era de față și Opt. ZAHARIA IOAN. Eu mi-am vrut să-i comunic rezultatul discuției cu PATRASCANU față de ZAHARIA. BETEA însă a insistat și atunci i-am comunicat ceea ce mi-a spusese PATRASCANU când l-am întrebat dacă s'a hotărât să plece și noi ne-am decis să plecăm și fără el.

Eu i-am mai spus atunci că MAX MANOLESCU este găsim de VIRGINIA GRIGORIU și că eu mi pot pune rămaș scolo. Stiu acest lucru îl aflasem dela ZAHARIA care cred că le făcea legătura. Eu știu pe ce s'a bazat când mi-a spus că să mă duc la PATRASCANU pentru a-l întreba de plecare. Eu cunosc discuțiile și planurile lor. Stiu că se străduiesc să găsească o posibilitate de plecare.

Asta a fost ultima mea întâlnire cu BETEA.

Am plecat apoi în misiune la Oredia Mare.

Imediat după încheierea mea, în preajma Crăciunului 1947 luna Decembrie aproximativ 22 sau 23, am fost chemat la Institut de PAVEL care după cum se vede intrase în legătură cu BETEA și care mă chemase trimis de BETEA să mă întrebe dacă sunt de acord să plecăm tot cu un avion T.A.R.S. provocând un fals încredere în învâlmășeala personalului de bord și înlocuind piloții prin MAX MANOLESCU, bandajat la cap și ZAHARIA ION urcat ca pasager. Eu am fost de acord cu această plecare considerând-o necesară.

De fapt doream să nu mai am nici-o legătură cu BETEA.

În interval de trei săptămâni am primit cele două bilete prin care BETEA îmi trimitea salutul lui.

Tot atunci ZAHARIA și NICSA probabil și PAVEL (mi sunt siguri), mi-au comunicat că sunt pe cale de a pleca prin Ungaria.

Amănunte nu cunosc.

Apoi în repetate rânduri, NICSA mi-a dat ca certă plecare lui BETEA prin Ungaria. & fiecare dată însă mi se comunica că încă nu a plecat. Sau îmi spunea NICSA sau mă pomeneam cu un bilețel (cele două bilețele și apoi el treilea în luna Martie 1948)

De două ori, a dat telefon NICSA chiar dela mine de-acasă și știu unde - bănuiesc că la sora lui GABI MIHAILESCU magistrat, întrebând dacă a plecat sau nu - era vorba de BETEA - i s'a răspuns că a plecat. Apoi tot NICSA foarte supărat, îmi spunea că iar n'a plecat.

Această situație a durat tot timpul.

Alteceva nu aflam nimic și nici nu mă interesa nimic.

Doream să plec ca prin plecarea lui să scăpăm nearestați.

Precis nu am știut nimic de BETEA, nu-mi comunica nimeni nimic iar NICSA nu știa nici el nimic. Știa totuși mai mult decât mine. Dovedea telefoanele pe care le dădea de întrebare de plecarea lui BETEA. Eu mi-a spus cui telefona. L-am întrebat însă nu a vrut să-mi comunice. Eu nu am insistat.

Reforțor la situația lui BETEA dela statistică pe acest interval de timp nu mi s'a comunicat nimic, n'am sunat nimic și nu aveam de ce să mă interesez.

Pe BETEA l-am văzut ultima oară la Ing. Silviu Munteanu, înainte de a pleca la Oredia Mare în misiune oficială.

Eu-i cunosc adresa ulterioară nici nu știu dacă s'a mutat sau nu dela MUNTANU.

Ultima veste despre el am primit-o dela av. MICA ION care mi-a spus că fiind chemat de BETEA s'a dus spre casă unde era adăpostit.

388 64
250
In fața casei au văzut încă dela distanță o magazie în care
tocmai intrau niște persoane.

Otășeanul care-l conducea pe MUICA, a afirmat:
"L-am arestat pe BETEA". "Uite cum îl uredi în magazie". MUICA
a văzut și mi-a comunicat și numărul magazinei - pe care însă
l-am uitat.

L-am întrebat cine era otășeanul care-l anunțase
și care-l însoțea.

El a vrut să-mi spună pretextând că-și păduse
cuvântul de onoare că nu va spune nimic.

Eu nu l-am crezut.

Altceva nu știu nimic. Acestea au fost legăturile
mele cu privire la știrile periodice primite incidental și
aproape totdeauna neadevurate - știri prin MICAȘ, unele prin
EVEL și mai puțin prin ZAHARIA.

Aceasta îmi este declarația pe care o sunțiu și
spuneez propriu.

ss. ANTON RATIU

25 Octombrie 1949

Betea

63

61

256

DECLARAȚIE

Subsemnatul RĂTIU ANTON, născut în com. Beclan
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București, Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

MUICA IOAN - L-am cunoscut în vara anului 1945, prin
MACA VASILE cu care era prieten. Fuseseră colegi la liceul din
Aiud și apoi la Facultatea de Drept din Cluj unde și MACA urmasa
un an sau doi fără să-și ia examenele. Este băst de preot. Tatăl
lui este național țărănist. Am fost la el acasă odată cu BOROS
când am trecut și pe la el prin Turda, prin toamna anului 1945.
Nu-i rețin comuna nici Județul - cred că este din Orheiș în orice
caz din unul din județele Săucești.

Când l-am cunoscut luma la la întreprinderile Ing. SILVIU
MUNTEANU ca șef al contenciosului. A fost în câteva rânduri la
locuința mea - l-am cunoscut pe MACA. M'a invitat și pe mine de 2-3
ori la masă la el în Str. Spiru Haret No. 7. Ne mai vedeam când
mergeam la un meci de fotbal. Ne telefonam și ne duceam împreună
Soția lui este din Dobrogea de prin Tulcea cred. Pe BETEA îl
cunoaște de la Cluj. BETEA era cunoscut de toți studenții fiindcă
pe orice timp - ger sau ploaie, umbla într'un pulovăr fără palton
sau pălărie și lumea nu prea era obișnuită cu asemenea lucruri.

Palton nu a avut decât în ultima vreme ca să pară
serios - spunea el.

Raporturi strânse de prietenie nu am avut cu MUICA ION.

Când s'a dat concurs pentru ocuparea unor posturi la
Controlul Economic, MUICA nemai având ce face, pentru că nu mai
lucra cu SILVIU MUNTEANU. Era angajat la întreprinderile Inginer
NESU care și el era cam pe lichidare, avea o serie de procese iar
de lucru nu mai avea, m'a rugat să fac ceva pentru el să fie
admis la școală - era o școală de o lună.

I-am luat actele, a fost admis și la sfârșitul școlii
declarat reușit la examen. În acea perioadă ne vedeam din când
în când. La una din întâlnirile avute - mi-a spus: "Abea aștept
să pun mâna pe legitimația de inspector sau de controlor" - apoi mi
mai am nevoie de leafa lor. Le-o fac cadou".

Când am auzit acest lucru m'am hotărât să fac în așa
fel ca el să nu mai fie angajat. Examenul îl dăduse dar nu se

publicase rezultatul.

Am vorbit cu tov. FINCOU dela Control că MUICA să se mai prezintă - s'a răzgândit găsindu-și altă ocupație.

Așa încât n'a mai fost angajat reprezentându-se. Lui îi comunicasem că nu a reușit.

După aceasta, NESU fiind încurcat cu procesele pe care le avea, mă tot pisa și la telefon și acasă să-l ajut. L-am evitat tot timpul. La telefon eu fiind îi spuneam că nu sunt eu deși îmi cunoștea vocea numai ca să vadă că nu vreau să stau de vorbă cu el.

În primele zile ale lunii Aprilie 1948, am primit un telefon. Mi-a comunicat atunci că trebuie să mă amănțe o chestiune foarte importantă. Nu știu minte cum s'a exprimat dar am înțeles că este vorba de BETEA.

Întâlnirea mi-o dăduse în fața Curții Martiale dela Arsenal. M'am dus. Mi-a spus că BETEA i-a trimis un om spunându-i că vrea să-l vadă - probabil îi cerea bani. S'a dus cu cetățeanul respectiv al cărui nume n'a vrut să mi-l spună pretextând că și-a dat cuvântul de onoare că nu-i va spune nimănui cine era.

În apropierea casei unde stătea BETEA era o mașină în față. În acel moment se urcau în ea trei persoane printre care unul a fost recunoscut de însoțitorul lui MUICA ca fiind BETEA pentru care i-a spus: (cum așa) "L-au arestat pe BETEA". Uite cum îl ureci în mașină". MUICA n'a mai mers la casa respectivă. Mi-a spus atunci și numărul mașinii.

După această comunicare, m'a rugat să fac ceva pentru NESU care este arestat chiar acolo la Curtea Martială.

M'am îndoit de sinceritatea lui MUICA. Credem că mi-a făcut această comunicare ca un fel de mijloc de a mă duce la întâlnire pentruca el să profite de acest lucru spre a mă ruga să încerc ceva pentru NESU.

Nu m'am gândit nici-o clipă să încerc ceva. Nici n'aveam prin cine.

BETEA era destul de bine cu MUICA la care mergea din când în când la masă. Nu știu însă ce legătură alta decât asta a avut cu plecarea.

Era să mi-mi amintesc că tot atunci, mi-a spus MUICA, că BETEA a fost arestat pentrucă înainte fusese arestată FLORICA care l-a divulgat. (Nu am auzit până atunci de nici-un fel de FLORICA și nici după aceea care să fi avut ceva comun cu chestiunea noastră. Nu știu nimic de ea.

Aceasta i-o spusese cetătesmul trinis de BETEA pe care MUICA-1 cunostea dinainte de vreme ce acesta i-a dat detaliul cu FLORICA.

MICSA pretindea că MUICA a fost legionar. Nu-i cunosc activitatea politică. Față de mine nu s'a manifestat în nici-un chip. Nu mai știu minte dacă i-am spus sau nu lui MICSA despre acest lucru și nici nu-mi amintesc să-l fi întâlnit în zilele acelea. A urmat imediat arestarea mea.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și sennea propriu.

ss.ANTON RATIU

358

26 Octomvrie 1949

DECLARAȚIA

Subsemnatul ANTON, născut în con. Boalan-Jud. Buzău, la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules-Michel Nr. 17, declar următoarele:

Ing. MURTEANU SILVIU - l-am cunoscut în vara anului 1945 fiindu-mi prezentat de MUICA IOAN. În știu de unde este din Ardeal și nici dacă are sau nu frați. Cunoștințele lui nu-mi sunt cunoscute - afară de cei cu care colaborează. El are acolo la el o câștigă - ingineri. El trăiește cu o soție și doi copii. El are un raport de prietenie cu BRȚA, în care el are un raport de prietenie. El trăiește în orașul plochării în știu că el a fost vădit. El are un raport la el pe BRȚA după eșecul lui, unde el are un raport de prietenie cu BRȚA.

Am avut cu el raporturi de prietenie. El trăiește în orașul plochării în știu că el a fost vădit. El are un raport la el pe BRȚA după eșecul lui, unde el are un raport de prietenie cu BRȚA.

Am avut cu el raporturi de prietenie. El trăiește în orașul plochării în știu că el a fost vădit. El are un raport la el pe BRȚA după eșecul lui, unde el are un raport de prietenie cu BRȚA.

Am avut cu el raporturi de prietenie. El trăiește în orașul plochării în știu că el a fost vădit. El are un raport la el pe BRȚA după eșecul lui, unde el are un raport de prietenie cu BRȚA.

Am avut cu el raporturi de prietenie. El trăiește în orașul plochării în știu că el a fost vădit. El are un raport la el pe BRȚA după eșecul lui, unde el are un raport de prietenie cu BRȚA.

Am avut cu el raporturi de prietenie. El trăiește în orașul plochării în știu că el a fost vădit. El are un raport la el pe BRȚA după eșecul lui, unde el are un raport de prietenie cu BRȚA.

Am avut cu el raporturi de prietenie. El trăiește în orașul plochării în știu că el a fost vădit. El are un raport la el pe BRȚA după eșecul lui, unde el are un raport de prietenie cu BRȚA.

26 Octombrie 1949

32
369
366
Aşa încheie eu cu încredere că obiectul raportului.
PENTRU ÎMI amintesc dorința de a pleca pentru studii în
Paris și prin el și MANUIIA.
Aşa încheie, MANUIIA basul pe aceste considerații vrea să
se adreseze. Așadar, încheie avioane pe care-l are în dispoziție
și în al doilea rând dorința mea de a pleca.

Subsemnatul D.E.O.L.A.R.A.T.I.E înainte începând să intru
în viața Subsemnatul RĂTIU ANTON, născut în com. Boclean Jud. Someș,
domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele : de plecare care eu mi-am încheie încheie încheie.

În vara anului 1947, aproximativ prin luna August, a venit BETEA NICOLAE la mine și mi-a spus că în ultima vreme a intrat în raporturi mai strânse, de prietenie, cu SABIN MANUIIA, căruia i-a vorbit lucruri frumoase și despre mine și că MANUIIA mă apreciază. Tot cu acel prilej mi-a spus că MANUIIA dorește să mă vadă și să mă cunoască mai înăaproape. Apoi în treacăt, mi-a comunicat că motivul pentru care MANUIIA vrea să-mi vorbească este intenția lui de a pleca peste graniță. Stie că la Controlul Economic am la dispoziție un avion cu care-mi fac inspecțiile și prin țară și dorește să-mi vorbească despre o eventuală plecare cu acel avion. Așa mi-a spus MANUIIA că în treacăt este vorba de MANUIIA.

Înainte de această discuție, odată, tot în vara anului 1947, de față fiind și MICA RENUȘ, BETEA mi-a comunicat că în ultima vreme raporturile lui PATRASCANU cu Partidul sunt din ce în ce mai proaste. Aceasta din cauza discursului pe care PATRASCANU și-l ținuse la Cluj și apoi la Sibiu și că va încerca să-l convingă să plece peste graniță.

Tot în acea vreme, intenționam să plec la Paris unde obținusem o bursă de specializare în urma intervenției făcute de ANTON GOLOPENTIA cu prilejul conferinței de pace dela Paris, ajutat fiind în obținerea bursei și de PATRASCANU.

GOLOPENTIA înainte de a pleca la Paris, a luat cu el o adresă de-a Institutului de Statistică semnată de SABIN MANUIIA, către Secretarul Universitar dela Paris, sau către Institutul de Statistică dela Paris (mi știu sigur) prin care solicita cinci burse de specializare. Se acordaseră numai patru. Obținusem bursă eu, BETEA, PAVEL și ȘTEFAN POPESCU.

Venindu-ne comunicarea că mi se acordaseră bursele, ne pregăteam de plecare. To v. MIRON CONSTANTINESCU fiind pus în curent de GOLOPENTIA cu această chestiune ne-a transmis să rămânem pe loc.

mi-a spus că încheie. Așa mi-a spus MANUIIA că încheie și MANUIIA.

Aşa încât nu am încercat să obţinem paşaporte.

BETEA îmi cunoştea dorinţa de a pleca pentru studii în Paris şi prin el şi MANAILA.

Aşa încât, MANAILA bazat pe aceste considerente vroia să mi se adreseze. Adecă, întâi avionul pe care-l aveam la dispoziţie şi'n al doilea rând dorinţa mea de a pleca.

Stiu că BETEA, încă de mai înainte începuse să intre în relaţiuni mai strânse cu MANAILA.

Îmi comunicase că s'au văzut în repetate rânduri. Primele discuţii de plecare cred că au fost între BETEA şi MANAILA. În momentul în care am mers la întâlnirea cu SABIN MANAILA ştiam că MANAILA doreşte să plăce peste graniţă clandestin. Ştiam deasemenea că BETEA încercase să-l convingă pentru plecare şi pe PATRASCANU. Acelaşi discuţii deci şi între BETEA şi PATRASCANU.

La întâlnirea avută cu MANAILA la Statistică, întâlnire la care am mers cu BETEA, MANAILA, de la început mi-a spus deschis, fără ocoli, chestiunea plecării. Spunea că deşi nu mi cunoaşte îndeaproape, are toată încrederea în mine întrucât BETEA îi vorbise suficient despre mine ca să aibă încredere şi să intre direct în temă fără alte introduceri.

Atunci mi-a spus MANAILA că întrucât este rudă cu LENUTIA (cumnat) şi în strânse raporturi cu MANIU care când vine din Bucureşti începe la LENUTIA cu care domiciliază în acelaşi loc, (Str. Schitu Mihail 19) ştie că va fi arestat în curând. Pentru a evita această arestare, este împărată nevoie să plece peste graniţă clandestin, paşaport neputând obţine şi îmi solicită ajutorul ştiind din spusale lui BETEA că pentru efectuarea controlului în provincie, am la dispoziţie un avion. Mi-a spus să încerc să vorbesc despre acest lucru cu pilotul, poate putem pleca cu el sau eventual cu un altul, recomandat fiind de pilotul de la Control (Lt. Comandor FLORENTIN SUCUVEANU).

Ar fi mult mai bine dacă am putea pleca cu un hidroavion cu care mi ar fi nevoie să mergem până în Turcia pe mare unde va fi larg, unde ar putea aranja el o întâlnire cu un vas de cursă - american - care ne-ar aştepta într'un punct dinainte stabilit fixat.

Spunea că este foarte bine cu americanii şi ar putea aranja uşor acest lucru. Cu hidroavionul ar fi mult mai bine - spunea el. Am încăpea mai mulţi şi vaporul ne-ar duce direct la destinaţie în America, pe mine lăsându-mă în tranşa pentru studii de unde dacă voi dori, voi putea pleca, tot pentru studii mai departe - în America, unde se obligă să-mi aranjeze o burse sau alte posibilităţi de existenţă - după dorinţă.

Pentru pilot, spunea MANAILA, se obligă, dacă acesta are familie, să lase familiei o sumă de bani, suficientă ca să poată trăi în condiții optime iar dincolo, pentru pilot personal, prin relațiile pe care le are cu Americanii și Englezii, să-i aranjeze încadrarea în cadrul aviației militare în același grad în ori care din cele două armate, sau dacă dorește să intre în aviația civilă și acest lucru poate să-l aranjeze ușor, tot prin relațiile lui, dincolo, cu americanii și englezii.

Pentru plecarea cu hidroavioane, MANAILA spunea că vorbise deja cu americanii și aranjase cu ei principal acest lucru. Americanii spunea MANAILA, nu puteau să-l ia direct ci cu un avion sau cu un vas pentru a nu da naștere la un eventual conflict între cele două guverne. 'România și America', stă de aceea apelașă la mine și la posibilitățile pe care le-aș avea.

La propunerea lui MANAILA de a fugi nu am avut nici-o reticență pentru că, în primul rând știam înainte de întâlnire care va fi tema discuției iar în al doilea rând îndoream și eu să plec deși nu eram decis să plec în acest chip.

(clandestin). Apoi, datorită faptului că mă simțeam obligat față de MANAILA pentru că mă ajutase în timpul războiului, nu puteam să-l refuz formal cu toate că nu intenționam deloc să-i vorbesc pilotului despre acest lucru și eu cafe nici nu vorbisem.

Îl întrebases odată, vag, la Craiova, într-o discuție cu privire la plecările de avioane, plecări clandestine care se făcuseră până atunci, dacă nu este și el tentat de o plecare. Mi-a răspuns că nu are nici-un motiv să plece. Este foarte mulțumit și apoi

nici n'ar putea pleca spre a-i cauza prin această plecare, neplăceri lui LEVENTE care l-a angajat. Acest lucru s'a întâmplat mult mai târziu.

Atunci deși MANAILA îmi fixase un termen de trei zile pentru a-i comunica rezultatul, eu în loc să-i dau vreun răspuns, am plecat în executarea controlului prin țară, fără să-l anunța pe BETEA sau MANAILA, unde am rămas cam trei săptămâni.

Nici la însoțirea din provincie nu l-am căutat pe BETEA sau MANAILA.

Pe BETEA n'a căutat, n'a găsit și mi-a făcut o severă mustrare pentru că nu mă ținusem de cuvânt față de MANAILA care a așteptat zadarnic răspunsul meu. Tot atunci mi-a spus BETEA că văzând că nu dau nici-un semn de viață l-a spus lui MANAILA să-l comunice lui (BETEA) că avionul este neîncăpător, numai două locuri și fiind vechi, uzat, este nesigur.

Din discuțiile avute cu MANAIIA în acea întâlnire (prima întâlnire) la Statistică de față fiind și BETEA, rezultă că rolul lui MANAIIA în această problemă este să asigure existența pilotului în străinătate, a familiei acestuia în țară - cu bani - să asigure existența mea prin obținerea de burse sau o slujbă oarecare după terminarea studiilor, să aranjeze, în ipoteza plecării cu hidroavionul, punctul de întâlnire în largul mării cu vasul respectiv și să asigure transportul bagajelor personale prin Americani.

Acesta era rolul și apotul lui MANAIIA. Prin relațiile bune pe care le avea cu americanii. Se obliga să aranjeze toate aceste lucruri.

BETEA mai spunea că ar fi bine dacă ar pleca și PATRASCANU odată cu MANAIIA pentru că acest lucru ar fi o levitură frumoasă dată dușmanilor lui PATRASCANU iar dincolo cu MANAIIA, ar putea să facă o frumoasă treabă și ar putea să se pună la adăpost. Nu știu la ce se referea BETEA când mi-a spus acest lucru. Nu l-am întrebat.

Pentru noi, plecarea lui MANAIIA, spunea BETEA, este necesară pentru a ne aranja o posibilitate de existență în special studiile - specializarea. Acestea, natural, le puteam aranja fiind în bune raporturi cu Americanii.

BETEA a fost determinat să mă recomande lui MANAIIA pentru fugă pentru că-mi cunoștea dorința de a pleca în străinătate și în același timp ședea că voi putea aranja această plecare cu avionul Controlului Economic.

În afară de discuțiile relatate mai sus, cu BETEA nu-mi amintesc să fi discutat altceva. Mi amintesc doar că ar fi bine dacă plecând, l-am putut lua și pe MANULESCU și eventual pe IERNICI. Aceasta cu prilejul primelor discuții când luam contact și cu MANAIIA.

Rolul meu, după cum am declarat mai sus, era să încerc aranjarea plecării prin pilotul FLORIN SUCEVEANU dela Controlul Economic.

Misiune pe care nu mi-am îndeplinit-o și nici măcar nu am încercat să o îndeplinesc.

Eu nu trebuia să intervin la nimeni pentru plecare ci să o discut cu FLORIN SUCEVEANU. Tot prin SUCEVEANU trebuia eventual să încerc a intra în relații cu vreo un hidroavion dacă acesta, eventual are asemenea relațiuni (cunoștințe). Lucru pe care de-așemenea nu l-am încercat.

Partidul MANAIIA mi-a datuse termen trei zile pentru a-i comunica rezultatul. Nu i-am dat nici-un rezultat.

Nici nu aveam de când să-i dau vre-un rezultat.

Nu știu dacă raporturile dintre MANAIIA și PATRASCANU erau atât de apropiate încât aceste să-i poată face asemenea propuneri lui PATRASCANU. Apoi, BETEA era mai de-a în contact cu PATRASCANU iar cu MANAIIA nu am cunoștință să se fi întâlnit. Știu doar că se cunoșteau și că erau în termeni buni. Altfel nu știu nimic.

Când i-am promis lui MANAIIA că mă voi interesa de mijlocul de plecare i-am promis pentru a nu-l refuza. Nu mă bazam pe absolut nimic. Nu aveam intenție să mă interesez. Raporturile mele cu SUCREANU nu erau atât de strânse ca să-i pot vorbi despre acest lucru fără măcar să ne cumbăstem mai bine. Aveam rezerve unul față de celălalt și nici nu mă gândeam să apelez la cineva pentru îndeplinirea dorinței lui MANAIIA. Încât nu speram cu ajutorul nimănui, în niciun fel pentru această însărcinare.

Despre legăturile lui MANAIIA în străinătate mi-a spus doar atât; - că este în bune raporturi atât cu americanii cât și cu englezii - atât cu cei delalegații cât mai cu seamă dincolo.

În detalii mi-a dat și nu știu. Știu doar că aceste legături le avea depe când studiasse în străinătate.

Dacă BETEA și MANAIIA au văzut că nu se poate pleca cu avionul mic al Controlului Economic, au căutat alte posibilități. Eu nu mă interesasem și nu le dădusem nici-un fel de răspuns.

Cu acel avion trebuia să plece MANAIIA eventual fără soție spunând că dacă nu are loc ea, se va putea descurca într-un fel oarecare. În afară de MANAIIA eram fixați eu și eventual PATRASCANU dacă aceste se decide. Cu oarecare greutate puteau intra în afară de pilot trei persoane.

Aceștia știu eu că era vorba să plecăm - Plecarea lui PATRASCANU era nesigură. Dacă nu pleca PATRASCANU atunci era vorba să plece soția lui MANAIIA sau eventual să rămână eu la plecare.

Deși se rememorează cu avionul Controlului datorită faptului că nici nu încercasem să aranjez plecarea cu el, totuși am mai ținut legătura cu MANAIIA datorită faptului că burse dela Paris și plecarea mă tentau. Aici situația mea de

Partid fiind neclarificată. Eram suspendat din Partid pe motive pe cari le socoteam neîntemeiate suficient. Încercările mele de a-mi lămurii situația se loveau de repetate amânări. Pe de altă parte dorința mea de a studia, lucru care mi-mi-a fost cu putință aici unde eram mereu aglomerat cu munca serviciului și în afară de aceasta BETEA se ținea necontenit de mine și în plus eram deja intrat în horă. Acestea au fost motivele pentru cari am continuat să țin legătura cu MANAILA.

În general eu eram un comunist cu o coloană vertebrală întreagă - sănătoasă. Mă lăsam țărât fără să judec, influențat de BETEA care mă domina și de MANAILA față de care mă simțeam obligat iar această obligație o îndeplineam chiar peste limită făcându-mă complice într-o chestiune care mi era de demnitate unui adevărat comunist. Am fost slab și în concurență în merit scortă!

A fost nevoie de atâta suferință ca să mă desmeticesc și să-mi întrec mintea în cap. Această sancțiune aspră, pentru mine, a fost o ~~masivă~~ necesitate. Am avut suficient timp să-mi pot da seama de acest lucru. Lecția aceasta îmi va folosi toată viața.

SLIBICIUNEA mea a fost motivul pentru care am continuat legătura cu MANAILA. În cabinetul lui MANAILA mi-mi amintesc să se fi vorbit de PATRASCANU. Am vorbit cu BETEA despre el.

BETEA îmi spunea în acea vreme că va insista și-l va convinge pe PATRASCANU să plece și el. El veneam în București din când în când fiind mai mult pe teren în provincie.

Cu prilejul conferinței din Belgia - congresul dela Bruxelles - într-o seară am primit un telefon dela MICSĂ REUS care mă chema urgent la restaurantul Princiari dea Brezoianu colț cu Bdul Elisabeta, unde spunea el, sunt așteptat și de BETEA.

La întâlnire (BETEA mi era) mi-a spus că în acea noapte, în jurul orei 12, trebuie să primească un telefon dela ANDREI (PATRASCANU) cu care BETEA vorbise înainte de plecarea lui la Bruxelles și aranjaseră ca PATRASCANU să-mi se întoarcă în țară. Telefonul trebuia să-l dea în ipoteză când se decide să rămână acolo. Ceeace însemnă că la București nu se hotărâse să rămână la Bruxelles.

BETEA și MICSĂ apelaseră atunci la mine întrucât vrând să se urce în Minister, era după orele 9 seara, MICSĂ a

observat că la poartă nu era nici unul din vechii gardieni pe care să-i fi mai văzut. Era unul nou, mai splicuit, spunea el și că bănuiește că este comisar sau agent al Siguranței și să merg și eu cu ei. I-am răspuns că nu are rost să merg și eu. Unul în plus mărește gradul de suspiciune. După această discuție ne-am despărțit rămânând că a doua zi să-mi comunice dacă a telefonat PATRASCANU sau - nu -. A doua zi mi-a comunicat telefonic că nu telefonase PATRASCANU deloc.

In câteva zile s'a înapoiat în Teră.

Alte discuții referitoare la PATRASCANU în acea perioadă nu mi-au fost aduse la cunoștință și nici nu-mi amintesc să fi participat la vre-o altă discuție.

După ce BETEA, prin NICSA, cunoscuse pe Cpt. pilot. ZAHARIA IOAN și MAX MANOLESCU cu care intrase în discuție cu privire la plecarea, când BETEA mi-a comunicat că este vorba să plecăm cu un avion mare de-al T.A.R.S.-ului pilotat de MAX MANOLESCU, fiind vorba de un avion mare și încăpător, mi-a spus că dacă pleacă PATRASCANU atunci pleacă împreună cu soția și eventual LENA CONSTANTE.

In acel avion era vorba să plece următorii:

PATRASCANU și soția împreună cu LENA CONSTANTE propuși de PATRASCANU.

SABIN MANAILA cu soția, fratele acestuia cu soția și băiatul lui împreună cu GEORGESCU ROEGEN - aceștia propuși de MANAILA.

IERNICI IOAN cu soția propuși de mine.

DANULESCU CONSTANTIN - criminal de război - deosemeni propus de mine.

Căpitantul ZAHARIA IOAN cu soția, dacă aceasta nu-și poate socoti pasaport pentru îngrijirea sănătății. ZAHARIA fiind pilot secund, își lua soția la propunerea lui.

IERNICI la rândul-i îl propusese pe generalul aviator GH. DAVIDESCU dar nu i se dăduse nici-un răspuns.

Apoi era subsemnatul, BETEA și eventual PAVEL și NICSA REMUS.

Despre LOSNIOV nu am auzit niciodată să se fi vorbit.

Familia lui MANAILA pleca de frica arestării - așa mi-a declarat - Fratele lui cu familia și GEORGESCU ROEGEN nu știu de ce vroiau să plece. Despre GEORGESCU ROEGEN mi-a spus MANAILA că are și el frumoase relații de prietenie în America. Atât știu de el.

PATRASCANU pleaca intrucat raporturile lui cu Partidul erau proaste.

Plecarea lui nu era însă categorică.

LENA CONSTANTE era prietenă cu soția lui PATRASCANU și după cum a afirmat BETEA, PATRASCANU avea cu dânsa raporturi mai intime - îi era amantă.

IEREMIC IOAN pleaca, pentru că nici nu mai avea nici-o ocupație iar la Cairo, spunea el avea o reprezentanță pe Balcani, de la firmă "Buik și Chevrolet" sau așa ceva. În afară de aceasta soția ministrului de externe al Braziliei îi era rudă - soția acestuia româncă, îi era mătușă. A avut câteva întâlniri cu MAX DANULESCU pentru a scăpa de arestare Opt. ZAHARIA IOAN era pilot. Eu pentru studii. Île știte cu MAX și ZAHARIA și cu BETEA, PAVEL și MICAȘ nu știu de aveau de gând să facă. N'am discutat cu ei acest lucru.

Aproximativ prin luna Octombrie-Noiembrie 1947, știu că BETEA intrase în legătură cu MAX MANOLESCU prin Opt. ZAHARIA IOAN pe care îl prezentase MICAȘ REMUS. MICAȘ fiind prieten cu ZAHARIA IOAN cu care fusese coleg (nu știu dacă fusese coleg de liceu sau de militărie). FLORIN TRĂCOIU era întors din ZAHARIA IOAN întâlnindu-l pe MICAȘ, împreună cu MAX MANOLESCU, știind că el (MICAȘ) lucra la cabinetul lui PATRASCANU, l-au rugat pe acesta să intervină pe lângă PATRASCANU pentru eliberarea unor piloți, prieteni de-ai lor, care fuseseră arestați - nu știu pentru ce motiv erau arestați și nici nu le rețin numele. Locuința lui FLORIN TRĂCOIU, tot la rândul lui, MICAȘ apelase la sprijinul lui BETEA în acest scop.

BETEA încântat de acest prilej, a căutat să se imprietească, la început cu ZAHARIA IOAN și apoi prin el, cu MAX MANOLESCU cărora să le pună pe tapet chestiunea plecării cu avionul T.A.M.S. MAX MANOLESCU din partea care-i era programat.

Le-a promis tot sprijinul în privința eliberării piloților respectivi și pentru acest scop, MAX MANOLESCU împreună cu ZAHARIA IOAN, au fost invitați de BETEA NICULEA, la Ministerul de Justiție. Nu știu dacă atunci au intrat și ei în cabinetul lui PATRASCANU sau nu. Știu că BETEA a intervenit la PATRASCANU pentru eliberarea piloților arestați, dar nu cunosc rezultatul intervenției făcute de BETEA în acest scop.

Intr-o seară, în acel timp, am mers cu MICAȘ și BETEA la locuința lui ZAHARIA IOAN.

Într-o seară, am mers cu MICAȘ și BETEA la locuința lui ZAHARIA IOAN.

BETEA nu ne-a lăsat să intrăm în casă - a intrat singur - noiam așteptat pe stradă o bucată de timp, apoi am plecat lăsându-l pe BETEA în casa lui ZAHARIA IOAN.

Cu acel prilej BETEA i-a vorbit lui ZAHARIA despre plecarea iar acesta la rândul-i acceptat să discute problema plecării cu MAX MANOLESCU. Nu mi s'a transmis în ce termeni au decurs discuțiile și nici nu știu alte amănunte.

În acea perioadă de timp, FLORIN TEODORU plecase în concediu împreună cu soția lui și-i lăsase casa lui BETEA NICOLAI. Nu știu pe ce considerent amuse.

În casa lui FLORIN TEODORU s'au avut câteva întâlniri cu MAX MANOLESCU și ZAHARIA IOAN. BETEA nu mi-a comunicat niciodată detalii cu privire la discuțiile avute cu MAX și ZAHARIA și nici nu știu dacă la acele discuții mai participa și altcineva în afara de BETEA, MAX și ZAHARIA.

Într-o seară cred în luna Noembrie, BETEA a venit la mine mi-a spus că totul merge strună și m'a invitat să merg cu el la locuința lui FLORIN TEODORU unde l-am cunoscut pe MAX MANOLESCU fiind de față SABIN MANAILA, ZAHARIA IOAN, BETEA și probabil MICAȘ REMUS (nu rețin acest lucru). FLORIN TEODORU era întors din concediu însă nu a participat la discuții. BETEA mi-a spus că FLORIN TEODORU nu știe nimic cu privire la plecarea și pretindea că nici nu intenționează să-i spună ceva.

Pe mine m'a luat să particip la această discuție pentru a contribui și eu la organizarea plecării.

Când am ajuns eu la locuința lui FLORIN TEODORU, toți erau deja prezenți.

MANAILA conducea discuțiile. MAX MANOLESCU a vorbit foarte puțin. Toți cei de față erau în temă așa încât nu a fost nevoie de nici-un fel de introducere.

S'a stabilit atunci ca plecarea să se facă imediat după însoțirea lui MAX MANOLESCU din drumul care-i era programat pentru Paris. Prin relațiile pe care MAX le avea la T.A.R.S. spun că poate să aranjeze să fie programat într-o cursă București-Arad Timișoara și retour, imediat ce se însoțiază din ruta Paris.

Grupul care urma să plece trebuia să se împartă în două. O parte să se urce în avion la Arad iar ceilalți parte la Timișoara - cu bilete în regulă.

Problema importantă și groasă care se punea era felul în care mă puteam scapa de radiotelegrafist și de mecanic. Pilotul secund trebuia înlocuit prin ZAHARIA IOAN care fiind cunoscut de ceilalți, putea să fie suspectat, ceea ce îngăduința de a intra în cabina de pilotaj și eventual putea cere pilotului

secund să-l înlocuiască pentru un timp dela secundă.
 Pentru imobilizarea mecanicului și în special a
 radio telegrafistului s'a stabilit ca acestora să li se dea
 decât fuzee și țigări narcotizate sau băutură narcotizată.
 Narcotizarea țigarilor și a băuturii, se obliga să o
 facă MANAILA - fiind doctor în medicină și priceput în asemenea
 operațiuni. El și mecanicul precum și alte eventuale lucrări
 cari au urmat la rigoare, în ipoteza când chestiunea cu țigările nu
 reușea datorită unui eventual refuz, plecarea trebuia forțată.
 Așecă după ce MANAILA obținuse să piloteze în locul
 secundului, careva din noi (nu se stabilise cine anume) cu un
 pistol trebuia să sorneze pe mecanic și radiotelegrafist. Aceasta
 făcând MAX MANOLESCU nu reușea să se scape altfel de cei doi.
 MAX MANOLESCU trebuia să trimită, cu un pretext oarecare, pe
 telegrafist sau mecanic în cabina pasagerilor. Pe aceasta noi
 trebuia să-l imobilizăm la undă-l. După care MAX văzând că cel
 trimis întârzie prea mult, trebuia să-l trimească pe el doilea
 pentru a vedea ce s'a întâmplat de nu se mai întorcea. Cu aceasta
 trebuia să procedăm la fel ca și cu primul - să-l imobilizăm.
 Pentru care Aceasta trebuia să se petreacă la întoarcerea înspre
 București și anume în apropiere de Pitești.
 După ce la Pitești, operațiunile de imobilizare ale
 telegrafistului și mecanicului fiind deja făcute, se putea sără
 nici-un risc schimba direcția înspre Turcia (Ankara), pilotul
 secund reprezentând nici-un pericol - el neputând da alarma sau
 forța o sterilizare.

De la nu se stabilise cine trebuia să se urce la Arad
 și cine la Timișoara. Nu se stabilise deosebeni cine să imobi-
 lizeze pe telegrafist și mecanic sau la rigoare, ca ultimă solu-
 ție, cine să sorneze cu pistolul pe telegrafist și mecanic să
 părăsească cabina/pilotej.

Cu acel prilej se mai discutasă problema trimiterii
 bagajelor prin concursul americanilor. Chestiune pe care se
 obliga SABIN MANAILA să o aranjeze datorită bunelor lui
 raporturi cu americanii.

Deosebeni se discutasă cine să plece.
 MANAILA, la cererea, se angajase să vorbească cu
 americanii despre MANOLESCU - care urma și el să plece în
 cu acte false - dincolo rămânând acela din actele false.
 Rezultă de aici că americanii cunoșteau problema
 plecării precum și componenți grupului ce urma să plece.
 În rula a fost descoperită și a pînă de valoare
 trebuia să-l transporte, către destinație, în Turcia.

Bu nu am rămas pînă la sfîrșitul acestor discuțiuni. Am pretextat că sunt așteptat într'un loc de unde nu pot lipsi și amplecat lăsându-i să discute în continuare.

Înainte de a părăsi locuința lui FLORIN TEODORU, MANAILA a spus că este necesară o întîlnire pentru a pune la punct amănuntele cu privire la plecarea - adică bagajele, imobilizarea telegrafistului și mecanicului precum și alte eventuale lucruri cari nu erau stabilite precis.

MAX MANOLESCU și ZAHARIA rămînînd să se gîndească și să stabilească partea tehnică a plecării. Adică ruta spre Târcia și în general chestiunile legate de stop.

MANAILA a spus atunci că pentru această punere la punct este bine să ne întîlnim în altă parte și amme în casa lui GEORGESCU ROEGEN, casă foarte potrivită pentru asemenea lucru și pe care (pe GEORGESCU ROEGEN) îl propune pentru a face parte din grupul cu care să plecăm și pentru care își asumă personal toată răspunderea.

Tot atunci am propus iarăși pe GHEORGHI IOAN de care-i mai pomenisem lui MANAILA cu prilejul primei întîlniri și pentru care și eu îmi asumam toată răspunderea.

Apoi mi s'a dat adresa lui GEORGESCU ROEGEN, din strada Bitolis, ora și ziua întîlnirii după care am plecat lăsându-i acolo mai departe.

Nu știu cât au mai rămas și ce amme au discutat.

Deasemeri nu știu cine provocase întîlnirea. Probabil BETEA de comun acord cu MANAILA.

De întîlnirile anterioare nu știu altceva nimic decît că au avut loc, în lipsa lui FLORIN TEODORU, în locuința acestuia.

Cine amme a provocat aceste întîlniri, cine a participat la ele și amănunte cu privire la discuțiile purtate, nu mi-au fost aduse la cunoștință.

Nu cunosc nici numărul întîlnirilor, avute precum nu știu decît au avut loc și în altă parte sau numai în casa lui FLORIN TEODORU.

La întîlnirea din casa lui GEORGESCU ROEGEN, întîlnire la care am mers împreună cu ZAHARIA IOAN, spre surprinderea noastră, l-am întîlnit pe MAX MANOLESCU, care în ziua acea, era programat pentru Paris. Era de față MANAILA, GEORGESCU ROEGEN și MAX MANOLESCU. Toți erau în panică. MAX MANOLESCU ne-a povestit și nouă (și mie și lui ZAHARIA) toată chestiunea ce i se întîmplase. Adică în momentul plecării în rută a fost descoperit cu un pachet de valori pe care trebuia să-l transporte, contra comision, la Paris.

Descoperirea a fost făcută de organele Controlului Economic, după care, în stare de arest, a fost transportat în Str. Marcovici Nr.2 la sediul Controlului Economic de unde evadase și venise direct la întâlnire. Atunci l-am auzit pe MAX MANOLESCU spunând că acum nu mai are înăutro. Trebuie intradevăr să plece peste graniță.

Din grup lipsea BETEA NICOLAE pe care îl așteptam cu toții și care nu venise deloc.

Georgescu mi-a spus să-i dau un telefon acasă peste-l găsesse acolo.

GEORGESCU a însoțit pentru a-mi arăta unde este telefonul. Nu l-am găsit acasă. În cea înăutură mi-a comunicat că au fost urmăriți de o mașină de a siguranței și în momentul când vroiau să se urce în mașina legăției americane, au fost somați de agenții siguranței cari tocmai scosiseră cu o altă mașină. Nu s'au oprit. Au urmat fuga mașinei în care era el cu BETEA și încă o persoană și după aproximativ 40 de minute, lângă biserica Albă, le-a fost interceptat drumul de mașina care-i urmărea. Au oprit brusc și deschizând portierele au sărit și au luat-o la fugă. El cu mare greutate a putut scăpa fugind prin ploaie pe Cal. Victoriei. Apoi s'a ascuns după o poartă de unde după un timp de, a plecat cu mare băgară de seamă, frânt de oboselă și a venit la întâlnire.

Spunea că-i este tare teamă ca nu cumva BETEA să fi fost arestat.

De numele celui de al treilea nu mi-a spus nimic. Avea a doua zi să afle că este PUTESCU.

Mi-a mai spus că tocmai aveau întâlnire cu americanii pentru a pune la punct problema bagajelor și că de această pagină nu le pomenise nimic celorlalți.

Văzând că BETEA nu mai vine, ne-am decis să ne despărțim rămânând să ținem legătura pentru a ne comunica eventuale noutăți. Trebuia să-i telefonăm lui GEORGESCU ROȘEN pentru a-i comunica sau pentru a afla ce mai este nou.

Apoi, MAX MANOLESCU nemi putând merge acasă iar acolo neputând rămâne, ZAHARIA fiind cunoscut ca prieten al acestuia, a rămas să mă îngrijească eu de un adăpost.

Atunci l-am dat atunci un telefon lui GEORGESCU cărui i-am spus că merg la el imediat pentru a comunica urgentă, să mă aștepte. ceilalți nu mi-au comunicat nimic.

Descoperiri nu s'au făcut atunci care determinau să mă și

i-a familia.

L-am luat pe MAX MANOLESCU și i l-am dus lui IERNICI care a rămas foarte nemulțumit mai cu seamă după ce a aflat ce se întâmplase. Îile purtate între BETEA și MAX MANOLESCU între ei a avut însă ce face. A fost pus în fața unui fapt împlinit așa că a trebuit să-i dea găzduire. I l-am lăsat acolo și am plecat. MAX MANOLIN din grupul cu care trebuia să vie cu avionul T.A.R.S. PATRASCANU era interesat în plecare pentru că se temea de Partid (așa știu eu). IERNA COSTANTE fiind prietenă cu soția lui și amante acestuia. MANILĂ cu familia se aștepta la o arestare. Partea IERNICI cu soția pleca pentru că la Cairo avea cea reprezentanță de mașini iar aici zicea că nu are ce face. GEORGESCU REUGEN nu știu de ce intenționa să plece. Probabil pentru că fiind în bune raporturi cu americanii vroia să-și aranjeze o situație în America.

BETEA pretindea că fără PATRASCANU nu pleacă nici într'un caz. El pleacă.

MICSA REMUS nu era programat pentru plecare însă în una din zilele cari au precedat arestarea și evadarea lui MAX MANOLESCU, am fost să-l vizitez la locuința lui dela casa magistratilor. Acolo era și ZAHARIA. Atunci MICSA a plans și ne-a rugat să vorbim cu BETEA (în special pe mine) să-i vorbesc să fie luat și el. Spunea că dacă plecăm noi el ce va mai face că nu are pe nimeni. I-am promis. Am vorbit cu BETEA și cu cercare greutate a acceptat. Nu știu ce gând avea MICSA pentru dincolo.

DANULESCU fiind condamnat vrea să scape de arestare.

Au eram tentat de bursă și studii - IERNICI îmi făcuse invitația să merg cu el la Cairo unde să lucrăm împreună sau eventual în Brazilia la mătușa lui. Acest lucru însă, nu mă tenta deși nu l-am refuzat.

BEVEL nu știu ce avea de gând să facă dincolo - poate tot studii. Nu cunosc acest lucru.

ZAHARIA vroia să se angajeze la vre-o societate de transporturi aeriene împreună cu MAX MANOLESCU.

Nu știu ce onorariu i se fixase de MANILĂ și nici nu am cunoștință dacă i se fixase vre-unul. Nu mi s'a spus de ce motive este determinat să accepte să plece riscând să fie prins. În fața mea nu s'a vorbit nimic despre aceste lucruri și nici ceilalți nu mi-au comunicat ceva.

Deosebeni nu știu de ce anume era determinat să nu-și i-e familia.

Din punct de vedere politic nu știu ce legături avea cu grupul ce urma să plece. Nu cunosc nici-un salănt cu privire la discuțiile purtate între BETEA și MAX MANOLESCU sau între MANAIIA și acesta.

Probabil că MANAIIA îi făcuse propuneri de recompensă suficient de mare. Altfel nu se poate explica pentru că MAX MANOLESCU a avut nemănumerate ocazii să rămână în străinătate și cu toate acestea nu a făcut-o. Nu știu în ce scop. După la 14 Marti în perioada fugii, nu cunosc că MAX MANOLESCU să fi vizitat pe cineva. În afară de discuțiile la care, am luat parte nu știu unde și mai avut loc întâlniri și aici cine a participat. M-am oprit pe ȘTEFAN FORȘAN la "Teatrul Liber" format mare, lui mi s'a spus nimic cu privire la acest lucru. Dacă aceste vizite s'au făcut, nu cunosc scopul lor precum și discuțiile care au avut loc. Fuziunea în ipoteza cănd căi dela radio nu va fi am eșuat, nimic cu privire la carocari vizite ce t s'ar fi făcut. De către DEIN ZIEBER.

După 23 Aug. DEIN ZIEBER i-a făcut propunerea să accepte postul de subdirector al ANTON BĂTU a difuziune.

Nu știu pe ce consideranți, BETEA a refuzat acest post.

După aceasta DEIN ZIEBER știindu-l pe BETEA iubitor de blatură, i-a aranjat numirea de administrator la Roth, numire pe care BETEA nu a vrut s'o accepte la început. Apoi a primit acest post cu gândul de a lichida în mod normal o lungă de zile.

Am găsit că DEIN ZIEBER râdea de el spunând că acum are ce să facă cât poartă.

BETEA ambițioasă și-a propus să nu boia și să nu facese timp de o lungă de zile.

În acest timp, deși de fusese aproape nimic la Roth, nu a acceptat nici măcar să gaste din vizurile de acolo. O singură dată a acceptat un cirop.

Nu știu prin cine l-a numit DEIN ZIEBER la Roth. Știu că avea o listă cu a vorbii de Consiliul de Administrație pentru cari cădea venind. Tot atunci a fost numit și ANTON VILKIN care să la Universul (nu mai știu pinto predic).

Acum am înțeles declarația pe care o amția și amția proprie.

ss. ANTON BĂTU

1 Decembrie 1949

Betrea

374
17
357

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com. Boclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules-Michelet No.17, declar următoarele :

Cu ocazia zilei de 23 Aug.1944 în timp ce eu am fost însărcinat să-l ajut pe STEFAN POPESCU la "România Liberă" format mare, BETRA NICOLAE avea însărcinarea de a organiza imprimarea pe disc a discursului exregelui Mihai I-ău și de a face pe crainicul la radio difuziune în ipoteza când cei dela radio nu vor accepta să vorbească. Această însărcinare i-a fost dată (ca și mie) de către BEIU ZILBER.

După 23 Aug. BEIU ZILBER i-a făcut propunerea să accepte postul de subdirector general la radio difuziune.

Eu știu pe ce considerent, BETRA a refuzat acest post. După aceasta BEIU ZILBER găindu-l pe BETRA iubitor de băutură, i-a aranjat numirea de administrator la Moth, numire pe care BETRA nu a vrut s'o accepte la început. Apoi a primit acest post cu gândul de a lichida în maximum o lună de zile.

Îmi amintesc că BEIU ZILBER râdea de el spunând că acum are ce să bea cât poțeste.

BETRA ambițios și-a propus să nu bea și să nu fumeze timp de o lună de zile.

În acest timp, deși se ducea aproape zilnic la Moth, nu a acceptat nici măcar să guste din vinurile de acolo. O singură dată a acceptat un sirop.

Nu știu prin cine l-a numit BEIU ZILBER la Moth. Știu că avea o listă cu o serie de Consilii de Administrație pentru cari căuta oameni. Tot atunci a fost numit și PETRE FİSER cred că la Universul (nu mai țin minte precis).

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

1 Noembrie 1949

DECLARAȚIE

375

DECLARAȚIE

Subsemnatul RĂTIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

După eșecul fugii, BETEA fiind căutat de organele de Siguranță, doream atât eu cât și MICSĂ precum și ceilalți ca BETEA să poată pleca pentru a șterge prin plecarea lui urnele afacerii în care eram implicați.

Despre el se știa că a fost în mașină cu DUTESCU și MANAILA însă nu se știa nimic de chestiunea plecării și nici ce anume căuta în mașină.

Prin arestarea lui s'ar fi putut descoperi întreaga poveste a plecării și deci și amestecul nostru în această plecare. De aceea doream ca el să fie plecat și rămăneam ~~în stare~~ os ~~pr~~ decepționați atunci când aflăm că încă nu a plecat.

Mijloace pentru plecarea lui BETEA eu nu am căutat deși era în putință. De pildă, când am fost la Oradia Mare în campanie de control imediat după eșec, șeful serviciului de Control Economic județean, subins. Gral. SERB MIHAN, mi-a raportat că la un control efectuat, a găsit două pașapoarte cu toate vizele, în alb. Întrebându-mă ce să facă cu ele i-am răspuns să raporteze scris Centralei. Puteam foarte simplu să le iau cu mine la București eliberându-i o adeverință de primire, sau venit la București să m'interesez de acel plic în care trimisese pașapoartele și pur și simplu să mi le însușesc. Corespondența din provincie trecea chiar pe la subdirecția pe care o conduceam.

Apoi, fiind până în ultima vreme în Control cu avionul prin țară, puteam să fixez o inspecție în Dobrogea într-o comună carecare unde să am întâlnire cu BETEA și ZAHARIA. Înlocuiam foarte frumos pe SUCEVEANU FLORIN cu ZAHARIA și ne vedeam de drum.

Pe SUCEVEANU îl puteam ușor înbăta și la plecare nu aveam cine să ne facă dificultăți. Dar este absolut cert că nu am vrut să mai am nici-un amestec în această problemă și nici nu mai aveam de gând să părăsesc țara.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

9 Decembrie 1949

ss. ANTON RĂTIU

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916 domiciliat în București Str. Jules Michelet No. 17 declar următoarele :

Încă din primăvara anului 1945 sau începutul lui 1946, BETEA obișnuia să frecventeze o cărciumă din Str. Brezoianu din imediata apropiere a Institutului Central de Statistică.

La această cărciumă a fost cu aproape toți cunoscuții și prietenii lui. Obișnuia să-și dea întâlniri la Institut în jurul orei 2(14) așa încât după terminarea orelor de birou trecea, la o țuică, pe la această cărciumă.

Am fost și eu cu BETEA și cu alții (PAVEL, MIHA, BIRU, GIGA POPESCU etc.) pe la această cărciumă. BIRU EUGEN era aproape nelipsit. De obicei nu se stătea mult. Fiecare se ducea spre casă și erau grăbiți. Când însă BETEA și cu BIRU se așezau în discuții atunci interziom mai mult. Îmi amintesc că la această cărciumă a fost și CRISTACHE ZAMBETI cu noi, odată sau de două ori.

Eu am fost cu ei de vreo 6-7 ori la această cărciumă.

Cu toate eforturile făcute îmi este peste puțințe să-mi amintesc discuțiunile ce aveau loc acolo, pentru că nu le-am urmărit cu atenție niciodată.

Degeaba mă străduiesc că nu pot să-mi amintesc nici măcar frânturi de discuție sau despre ce amuzant de discuta.

De obicei discuta BETEA cu BIRU. Acest lucru se petrecea oriunde nu numai la cărciumă ci și la Statistică sau chiar pe stradă ei doi discuta permanent și mai mult în contradictoriu.

BETEA are obiceiul ca atunci când discută cu cineva chiar dacă este de aceeași părere sau aceluși cu care discută, caută întotdeauna puncte de contradicție din plăcerea de a discuta.

În perioada de pregătire a plecării nu-mi amintesc să mai fi fost pe la cărciumă.

Ceace știu sigur este că acolo nu a fost niciodată vorba de chestiunea plecării noastre clandestine.

Fără BETEA, cu altcineva, la această cărciumă nu am fost niciodată.

Regret că nu am urmărit atunci discuțiunile dintre ei pentru că acum aș putea să le reproduc.

Declar încă odată, cu toată sinceritatea, că nu pot să-mi amintesc nimic din discuțiunile ce au avut loc la cărciuma din Brezoianu. Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU - 9.XI.1949

119
~~356~~DECLARAȚIE

Subsemnatul RĂTIU ANTON, născut în com. Bocolan Jud. Someș
la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet
No. 17, declar următoarele :

1.- Împotriva cui au fost
îndreptate acțiunile întreprinse în țară datorită
concepțiilor Stale politice ?

Aceste acțiuni erau îndreptate
împotriva Gvernului și a Partidu-
lui.

2.- Ce se urmărea prin
fuga din țară ?

BATEA înăspunsa în această
privity că prin plecarea noastră
și a lui PATRASCOIU Partidul v'a
primi o lovitură puternică. Căci
înseamnă că prin aceasta se urmărea
ducerea unei acțiuni dăunătoare
Regimului.

3.- Ce urma să întreprinzi
în străinătate ?

Nu mi s'a spus niciodată, de
către nimeni ce urma să întreprindem
în străinătate din punct de vedere
politic. Totuși am luat parte
la acțiunile întreprinse de ei.

ss. ANTON RĂTIU

6 Februarie 1950

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Rădu Anton, de profesie funcționar, născut
la 14 martie 1916 în Beclan, Rep. Cluj, cu ultimul domiciliu
în București, st. Jules Dicksel 17 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 Noiembrie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 7 și 30 minute

" s'a terminat la " 9 și 30 "

Intrebare: Care sunt motivele pentru care d-voastră nu ai
mărturisit în fața organelor de anchetă, până în ultimul
moment, unele fapte îndreptate împotriva securității statului pe
care le-ai comis sau pe care le-au comis altă și
d-voastră le cunoșteți?

Răspuns: Eu dela început, după arestarea mea, am fost
de hotărâre să fiu absolut sincer în fața organelor de anchetă,
ceia ce am și făcut. Astfel eu am intenționat și mi s-a
încercat să ascund nimic din faptele mele și din fap-
tele altora, - pe care le cunoșteam.

Am declarat tot în raport cu întrebările ce mi s-au pus
și cu lista ce mi s'a trasat. Precizez că verbal am declarat
mai multe amănunte, pe care eu le-am scris în declarațiile
pentru că mi s-au cerut. Nu pot însă să mi s'a amănunt
de vreo oarecare importanță în legătură cu anchetă, pe care să
nu l fi declarat. Ceea ce precizez, este că în declarațiile
pe care le-am dat, am scris despre tot ce am fost întebat.

Menționez că după arestarea mea (9 Aprilie 1948) am fost

Anton Rădu

- 2 -

Urmare: Amint și cercetat în arhive P.S.T. ("Kalmarsen") până la 15 Iulie 1948 - cu două interperii de 30-40 zile, când am fost la închisoarea din Pitești. În această perioadă am declarat tot așa cum am arătat mai sus, totuși după această dată am fost dus la arhivele din Rahova, apoi la M.A.I. (clădirea 7), unde am fost supus unui regim de informare și distingere.

Reține și menționez alitudinea doctorului Nusser, care când m-a vizitat, în starea gravă în care mă aflam - bolnav de nefrită paralizică mi-a spus: „Pa-ti trebuie, asta e pentru prostia pe care ai făcut-o”.

În Septembrie 1948 am fost readus la SSI - apoi la o fermă dela Băneasa, unde am primit un regim alimentar și medical excepțional timp de 2 luni - care mi-a ameliorat situația, făcând să mă fi putut vindeca. Mi s'a spus că acest regim excepțional este din Ordinul Partidului, - că Partidul a dat dispoziții să se facă totul pentru a fi salvat și vindecat.

Menționez că eram bolnav, având apoi la stomac, o dublă pleurezie la ambii plămâni plus nefrită paralizică - fiind, la venirea la ferma dela Băneasa în stare de agonie.

Dela Băneasa am fost puțin readus la SSI - iar după câteva zile internat în spitalul M.A.I. Aici, după puțin timp - și apoi în arhive Securității am fost repus în condiții care mi permitau vindecarea mea. -

Prețuiește însă că m'ă la M.A.I.-Securitate mi au încercat să ascund minime la anchetă, dar n'au fost cercetat în plus peste anchetă amănunțită dela SSI din 1948 și 1950.

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine curând cu curiozitate și corespunde strict totuși cu cele ce am declarat.

Intervintu

Anchetator

Copie de sec. la...

Semnătura,

Betea
Betea

Zaharia

102
379
38

DECLARAȚIE

Încă din timpul preparativelor pentru scoaterea pasapoartelor de a pleca în străinătate erau discuții între noi ce vom face în străinătate.

Toți erau de acord cu ideea că timpul aburâlniciilor a trecut, că și așa am împins lucrurile mult prea mult, că a venit timpul să ne liniștim și să ne apucăm serios de treabă, să ne pregătim fiecare într-o anumită direcție, să ne specializăm într'un anumit sector. Aceste au fost obligații pe care ni le-am luat unii față de alții și mai ales obligația de a nu desmînți încrederea lui PATRASCANU și GOLOBENTIA care ne-o acordase stăruind la plecarea noastră. În început n'a fost vorba de nici-un fel de activitate politică în străinătate, nu s'a discutat acest lucru în nici-un fel și n'am auzit pe nimeni abordând această idee. Într-o primă dată când s'a pus această problemă a fost în urma discuției mele cu BETEA în casa lui Ing. MONTANU pe Str. Pope Tatu. Aci BETEA mi-a spus că el socotește că în curând actualelor relații încordate pe plan extern le vor lua loc relații normale, că lucrurile se vor liniști, că problema României va fi hotărâtă în forumurile internaționale și că vom putea la o liniștire a atmosferei politice interne. Aceste idei le împărtășeam și eu și le discutam de mai multe ori cu BETEA. Apreciam atunci că vom intra, nu numai România, dar aproape toate statele din Europa, într'un fel de perioadă de P.E.P. european, de lungă durată. N'am discutat cu BETEA în nici-un fel vre-o formă de activitate politică în străinătate pe care ar fi trebuit s'o desăvurăm. Era vorba de a observa fenomenele politice, economice, sociale din străinătate, ce contururi iau, cum încep să se stratifice. Desigur că fiind în străinătate trebuia să observăm și în ce măsură activitatea grupului național țărănesc și liberal de acolo, ce se discută, cum văd ei rezolvate anumite probleme cu privire România, ce curente sunt printre ei, ce fel de oameni sunt. Era vorba de a înregistra rolul de observatori cât mai fideli a fenomenelor politice din străinătate, de a le înregistra, de a le discuta și de a trage concluziile necesare raportându-le la România. Acestea au fost considerentele care au stat la baza ideii lui BETEA când mi-a făcut propunerea de a pleca în străinătate. Din acest grup urma să facă parte: BETEA, PAVEL, LOSHIOV, MALINAS și eventual TREBICI VIAIMIR.

Betea

Interesul din zilele în care s'au petrecut aceste evenimente, am vorbit cu MANOLESCU la MICA pentru a primi o declarație scrisă în privința de PATRASCANU.

MICA a fost în Cabinet pentru 3-4 zile, 380 MANOLESCU, după care după aceea MANOLESCU a fost în Cabinet pentru 1-2 zile. Când a fost în Cabinet, el a fost în contact cu PATRASCANU și a vorbit cu el.

DECLARAȚIE

Subsemnatul ZAHARIA IOAN, domiciliat în București Intrarea General Angelescu No.6, declar următoarele liber și nesilit de nimeni.

L'am cunoscut pe judecătorul MICA REMUS în anul 1940 în orașul Zalău, unde mă găseam deplasat cu o escadrilă a Flotilei de Aviație din Cluj.

În timpul cât am stat la Zalău, două luni sau două luni și jumătate am legat cu MICA o camaraderie.

Mutat în Flotila 1 Vânători din București, nu l-am mai văzut pe MICA până în luna August 1947, în ziua de 16 când m'am întors din cursa Tel Aviv-Băneasa. MICA se găsea pe aeroport așteptând pe cineva sau venind el însuși dintr-o cursă internă.

Împ de câteva minute cât ne-am văzut, MICA mi-a spus că acum este la Cabinetul Ministrului de Justiție PATRASCANU și că dacă am nevoie de ceva să trec pe la el că poate va fi în măsură să mă ajute.

La data când am venit de la Tel Aviv sau câteva zile mai târziu, Directorul Aero Bazei Băneasa, PAVLOVSKI MIHAIL a fost arestat în legătură cu plecarea unui avion la Istanbul. Faptul că la întoarcerea de la Tel Aviv, am adus cu noi, personalul întreg al avionului care a fost forțat să aterizeze în Turcia, atât echipajul mai puțin mecanicul de bord care a fost împușcat de cei 3 fugari, cât și restul de pasageri ai avionului, m'au făcut, după cele relatate de persoanele din acest avion, să cred că PAVLOVSKI nu ar avea nici-o vină în această plecare.

Cu toate că de la PAVLOVSKI am avut de înghițit nemunrate mici mizerii, m'am gândit că dacă pot să-l ajut cumva să iasă din încurcătură, s'au să-i ugurez din neacazuri, s'o fac.

Pentru a putea face ca MICA să se poată interesa mai mult pentru PAVLOVSKI, i-am spus dacă nu ar fi bine ca MANOLESCU, care fiind șef pilot la T.A.R.S., om cu greutate în Societatea T.A.R.S. la acea vreme, să vină la MICA, ca prin intervenția lui personală la PATRASCANU, să se poată veni cu ceva în ajutor lui PAVLOVSKI.

Intr'una din zile la ora prânzului zi când erau audiențe, am venit cu MANOLESCU la MICSĂ pentru ca prin el acesta să poată fi primit de PATRASCANU.

MICSĂ a intrat în Cabinet pentru a-l anunța pe MANOLESCU, și puțin timp după aceasta MANOLESCU a intrat îndărăt la PATRASCANU. Când a eșit l-am întrebat ce a făcut și mi-a răspuns că PATRASCANU i-a promis că se va interesa. Răspunsul îl va da prin MICSĂ.

Nu-mi amintesc dacă la discuția între PATRASCANU și MANOLESCU a fost de față și MICSĂ.

Cred că PATRASCANU s'a interesat prin MICSĂ, fără însă să poată spune ceva pozitiv.

I s'a cerut lui PATRASCANU de către MANOLESCU, după cele spuse de acesta din urmă, dacă se poate afla unde este deținut PAVLOVSKI, pentru a i se putea înmăna câteva rufe de schimb.

Iuând această hotărâre m'am dus la MICSĂ, ca poate prin el să puteam ajuta pe PAVLOVSKI, în măsura ca el să primească în locul unde era deținut, câteva rufe de schimb. Explicând lui MICSĂ aceste lucruri, el mi-a promis că se va interesa unde este deținut PAVLOVSKI și dacă este posibil să-i parvină niște rufe. După câteva zile de așteptare, mi-a răspuns că nu poate face nimic și că nu poate afla unde este deținut PAVLOVSKI.

Către 10 Septembrie 1947, prin Sindicatul T.A.R.S. a circulat svomul că se vor face puneri în disponibilitate pentru economii bugetare.

Pentru a preîntîmpina o eventuală punere în disponibilitate, m'am dus din nou la MICSĂ, anunțându-i acest lucru. El mi-a spus că se va interesa și chiar dacă voi fi printre acei cari urmează să fie puși în disponibilitate, va face de așa fel ca prin intervenția lui la PATRASCANU să fiu la adăpostul acestei chestiuni.

Trecând pentru acest lucru pela MICSĂ, mi-a fost prezentat un prieten a lui, NICU BETEA, om de mare influență pe lângă PATRASCANU.

Bazat pe faptul că amândoi mi-au promis că se vor ocupa de chestiunea mea, am continuat să mă duc liniștit la Băneasa ca în ziua de 17 Septembrie să primesc hârtia din partea T.A.R.S.-ului că pentru economii bugetare sunt pus în disponibilitate.

În posesia acestei hârtii, m'am dus numai decît la MICSĂ să-l arăt. Fiind de față și BETEA, m'am sfătuit să fac un memoriu către Ministerul Muncii prin care să cer revenirea la T.A.R.S. față de hotărârea luată, și cu o recomandatie din partea lui PATRASCANU, situația se va aranja.

Am făcut memoriul și a doua sau a treia zi m'am dus cu el la MICA și BETEA. Supunând memoriul lui PATRASCANU, acesta mi-a dat o scrisoare de recomandare către Ministrul Muncii.

Cu memoriul și scrisoarea de recomandare, prin care se cerea în măsura posibilităților soluționarea cazului meu, am depus ambele la Cabinetul Ministrului Muncii.

Toate acestea fiind făcute, stăteam în așteptarea rezultatului. Intr'una din după amezi când eram la MICA, rugându-l să dea un telefon spre a vedea dacă memoriul a fost rezolvat, a venit și BETEA.

Cum nu a putut să capete răspuns pozitiv cu privire la memoriu, mi-a spus să n'am nici-o grije că se va mai interesa el.

Am plecat toți trei să luăm o bere la restaurantul din colț dela Iazăr. Aici BETEA mi-a făcut propunerea următoare: Dacă printre piloții dela T.A.R.S. este cineva care ar putea accepta să transporte în străinătate persoane politice.

Am răspuns că dintre toți, fiind vorba de o afacere, singurul care ar putea accepta ar fi MAX MANOLESCU.

Mi s'a spus că să iau legătura cu MAX MANOLESCU și să le comunic rezultatul.

M'am dus la MANOLESCU și i-am propus acest lucru. Mi-a răspuns că dacă i se garantează o situație în străinătate și posibilitatea de a lua cu el și soția și cu copilul, acceptă propunerea.

Cu acest rezultat, m'am dus la BETEA și i l-am comunicat. Pentru a se discuta chestiunea lui MANOLESCU în persoană, s'a fixat ca loc de întâlnire între el și BETEA, casa lui BETEA.

Între timp eu colindam zilnic la MICA și la Ministerul Muncii după rezultatul memoriului. Mi se răspundea și de unul și din partea Ministerului Muncii că încă nu s'a rezolvat nimic.

La câteva zile după fixarea locului de întâlnire între BETEA și MANOLESCU, m'am dus la MANOLESCU spunându-i aceasta. A durat câteva zile, MANOLESCU fiind plecat în cursă.

În ziua fixată, către, ora 5 după amiază, MANOLESCU a venit la BETEA unde mă găseam și eu.

Am făcut cunoștință și am discutat principiile plecării în mare. BETEA a fost de părere ca plecarea să se facă cu o aterizare pe unul din câmpuri pentru ca persoanele care vor pleca să se poată imbarca. Era vorba despre persoane urmărite și care nu puteau circula pe aerodromurile exploatate de TARS.

Din persoanele care erau urmărite, singura era Dr. MANAILA.

La această părere, MANOLESCU a fost de principiu ca placarea să aibe loc depe Aerodromurile Arad și Timișoara, Dr. MANAILA imbarcându-se pe unul din ele, cu altă înfățișare și alt nume. BETEA a răspuns că aceasta este posibil, întrucât MANAILA este deja în așteptarea unui buletin de populație. Ca primele persoane ce trebuiau să plece erau: MANAILA, MANOLESCU cu soția și copilul, MICSĂ REMUS, câțiva prieteni a lui BETEA - oameni de încredere ai lui - BETEA și subsemnatul. Această primă întrevvedere între BETEA și MANOLESCU terminată, s'a fixat o întâlnire între MANOLESCU și MANAILA. Locul unde urma să se facă întâlnirea era casa lui FLORIN TEODORU pe o stradă între podul Isvor și podul Facultății de Medicină Veterinară. În ziua fixată pentru întâlnire, MANOLESCU a venit și au luat parte la convorbire, MANAILA, MANOLESCU, BETEA și subsemnatul. În această zi l-am cunoscut și eu pe MANAILA. MANOLESCU a discutat cu MANAILA chestiunea asigurării unei situații pe care MANAILA i-a promis-o. În urma discuțiilor, MANOLESCU urma să ia cu el, banii realizați din vânzarea mașinei și a câtorva lucruri din casă, plus banii pe cari îi avea la el. La întrebarea făcută de MANOLESCU lui MANAILA dacă poate să ia cu el banii pe care îi are, plus cei din vânzarea mașinei la câtorva lucruri din casă, MANAILA i-a răspuns că toți acești bani, precum și alte obiecte de valoare i le poate încredința lui MANAILA prin BETEA, cu asigurarea că toate aceste lucruri i se vor da indiferent de locul unde se va afla MANOLESCU în străinătate. Cred că atât MANAILA cât și BETEA, urmau să predea aceste obiecte și bani unei legații străine, pentru a fi trimise în străinătate. Aceasta s'a discutat de BETEA, MANAILA și MANOLESCU în casa lui FLORIN TEODORU. La această propunere BETEA i-a răspuns că ar fi mai bine să nu se risce plecarea pentru o sumă de bani, când odată plecarea reușită MANOLESCU are o situație aranjată în urma promisiunii făcute de MANAILA. Terminându-se discuțiile între MANOLESCU și MANAILA s'a fixat o întâlnire după câteva zile pentru a se discuta fiecare punct al plecării, împreună cu cei cari trebuie să plece, casa Inginerului GEORGESCU ROENTGEN din Piața Confederației

Balkanice, strada Bitoliei.

In timpul cât s'a scurs dela întâlnirea din casa lui FLORIN TEODORU, care nu a luat parte la discuție ci a pus la dispoziție casa lui pentru acea întâlnire, prin BETEA am cunoscut pe Inginerul MUNTEANU care locuia pe acea vreme în Str. General Angelescu colț cu Popa Tatu. 384

Inginerul MUNTEANU avea de executat o serie de lucrări la Iași și venea în București pentru a ridica sumele de bani necesare continuării lucrărilor.

La BETEA am aflat că printre cei care vor pleca urmează să fie și inginerul MUNTEANU, care la acea dată deși avea lucrări de executat spunea totuși că este cam urmărit de organele Siguranței.

Tot în anturajul lui BETEA și MICAȘ l-am cunoscut pe ANTON RATIU, despre care mi s'a spus că urmează să plece tot împreună cu MANAIIA.

În acest timp, cum soluționarea memoriului cu recomandăția făcută de PATRASCANU, nu o vedeam realizată, l-am rugat pe BETEA să vorbească cu RATIU dacă se poate să intru fie în Escadrila de aviație a Controlului Economic al cărei șef era maiorul SUCEVEANU, fie să intru în corpul de inspectori al Controlului Economic. BETEA a vorbit cu RATIU și acesta în fața mea a vorbit cu SUCEVEANU FLORIN, pe care de altfel îl cunoșteam încă din școala ofițeri aviație. SUCEVEANU a răspuns că deocamdată nu mai are locuri disponibile, dar când se va prezenta un loc liber voi putea fi numit.

Pentru a intra în corpul de inspectori al Controlului Economic am făcut o cerere pe care am dat-o lui RATIU în mână.

Întrebând mereu de rezolvarea acestei cereri, cum la Controlul Economic nu aveam acces de intrare, mă duceam acasă la RATIU ANTON în Str. Jules Michelet.

La el acasă l'am cunoscut pe ARGANINI, rudă cu RATIU. Amândoi stăteau în aceeași locuință.

ARGANINI locuind în aceeași casă cu RATIU era pus în curent de către acesta cu toată chestiunea. Nu cunosc precis dacă ARGANINI știa dela începutul ei chestiunea, însă dela fuga lui MAX dela Controlul Economic a știut de existența lui MANOLESCU, mai ales în perioada când acesta a locuit în casa pusă la dispoziție de către RATIU - proprietară fiind una din rudele lui RATIU care acum stătea la el în Jules Michelet.

Cu ARGANINI nu s'a discutat niciodată, atâta cât am eu cunoștință.

In afară de inginerul MUNTEANU, care urma să ia parte la plecare au fost pus în cunoștință de către BETEA, că mai sunt încă două persoane, acela a colonelului IERNICI, necunoscută de mine până acum, și fostul general de aviație DAVIDESCU.

Generalul DAVIDESCU a fost adus în grup prin intermediul Col. IERNICI cu care era prieten. Nu știu care erau legăturile între cei doi.

In discuțiile care au avut loc până acum, s'a stabilit numărul persoanelor care trebuiau să plece.

In câteva discuții la care au participat RATIU, BETEA, MIOSA s'a luat în discuție chestiunea PATRASCANU. BETEA în primul rând a spus că poate va pleca și PATRASCANU cu primul lot, adică cu MANAIIA.

Cum PATRASCANU putea circula oricând cu avionul luându-l pe MIOSA că aghiotant chestiunea lor în ceea ce privește imbarcarea nu se pune.

După această primă soluție, tot BETEA în urma convorbirilor avute cu RATIU și MIOSA, convorbiri ce aveau loc fie la BETEA acasă, fie la inginerul MUNTEANU, s'a hotărât ca PATRASCANU nu poate pleca odată cu MANAIIA, plecarea lui îngreunând situația politică a țării, din considerente pe care cred că numai BETEA le știa.

Hotărârea luată de către BETEA că PATRASCANU nu poate să plece odată cu MANAIIA, a fost explicată prin aceea că, plecarea lui PATRASCANU ar îngreuna poziția regelui și că regele la plecarea lui la muntă nu știa cui dintre copii Europei, îl va lua pe PATRASCANU sub formă de însoțitor deghizat. BETEA susținea că PATRASCANU este omul regelui și acesta nu-l va lăsa în țară.

Tot la BETEA acasă în Str. Br. HERESCU, am cunoscut-ă pe AURORA CORCIOVESCU, cred proprietara casei în care locuia BETEA, și funcționară în același loc, la Serviciul Statistic, cu BETEA.

Am văzut-o pe AURORA CORCIOVESCU de câteva ori, 2-3, când m'am dus la BETEA acasă și de două ori cred la Serviciul Statistic.

Nu am avut cu ea alte discuții decât acelea de: unde BETEA, când vine, dacă a lăsat vre-un rezultat pentru mine.

Pentru ziua fixată ca întâlnire în casa inginerului GEORGESCU ROEMIGEN din Str. Bitoliei, la ora fixată au venit la întâlnire RATIU, GEORGESCU și cred IERNICI - însă nu pot spune cu precizie.

Urmas să mai sosescă, MANAIIA, MANOLESCU și BETEA. Nu pot fi sigur dacă și MIOSA a luat parte la această convorbire.

Cum la ora fixată și după puțin timp de așteptare, cei 3 din urmă nu veneau, toți au început să fie cam alarmați.

Târziu, aproape de ora 21 s'apărut MANOLESCU, ud, fără galoane la mână spunând că dimineața a fost arestat pentru trafic de deize și acum a fugit dela Controlul Economic.

MANOLESCU întrebat ce s'a întâmplat a spus că a vrut să trimită în străinătate o serie de bijuterii, însă acestea au fost

găsite și odată cu ele și o scrisoare a lui prin care spunea ce trebuie făcut cu aceste lucruri.

Despre felul în care a fugit, MANOLESCU ne-a spus următoarele :

În timp ce a fost trecut într'un birou, pentru a lua masa, profitând de faptul că biroul avea două uși, a ieșit pe una din ele ieșind în sală. Nefiind observat a coborât scările și a intrat în Cismigiu - cum afară ploua și era întuneric, a putut să fugă prin Cismigiu și pe străzi mai puțin luminate până s'a depărtate de Controlul Economic și a sosit în Str. Bitoliei cu o mașină de piață.

Pentru a putea găsi loc unde poate fi ținut MANOLESCU, el a propus ca pentru o zi sau două poate sta la o prietenă de a lui Dna POPESCU în Cartierul Grant, strada Vărnăv.

RATIU ANTON a spus că va face el rost de o locuință. Îi trebuie numai puțin timp pentru a o găsi.

MANOLESCU a plecat cu o mașină în Cartierul Grant. A doua sau a trei zăi, a venit la mine Dna POPESCU trimisă de MANOLESCU pentru a-i spune că la ea MANOLESCU n'ar mai fi în siguranță, urmând poate să fie și ea cercetată deoarece de multe ori MANOLESCU a venit cu mașina la ea.

În aceeași zi l-am căutat pe RATIU și i-am spus cele de mai sus. El până acum n'a putut găsi cameră pentru MANOLESCU și am rezolvat pentru o noapte transportarea lui MANOLESCU la generalul DAVILESCU.

De aici RATIU luând în continuare legături, MANOLESCU a fost dus la Colonelul Iernici unde a stat două zile, pentruca de aici prin casa pusă la dispoziție de către RATIU să fie mutat la o rudă de a lui, în Bdul. Maria. În acest loc MANOLESCU a stat timp de aproape trei săptămâni - o lună.

În acest loc, singur în casă, lui MANOLESCU îi aducea de mâncare, fie RATIU, fie Doamna POPESCU pe care am găsit-o odată acolo. Dna POPESCU a putut veni în Bdul. Maria, datorită faptului că MANOLESCU într-o seară, a plecat la ea și s'a întors spre dimineață.

Faptul că MANOLESCU putea ieși din casă, i-au determinat pe ceilalți să ia o măsură ca să-l mute împreună cu BETRA.

Revenind la BETRA.

În același deard, aproximativ ora la care MANOLESCU fugea de la Controlul Economic, BETRA se găsea cu o mașină în prelungirea lui Stirbey Vodă între Bdul. Ardealului și Bdul. Kalindern, de unde trebuia să-l ia pe MANAÎLA pentru a veni în Str. Bitoliei.

În acest timp o mașină a Controlului Economic aștepta în apropierea casei lui MANOLESCU, ca să se găsească tot într-o

Bdul. Ardealului și Bdul. Kalindern, sosirea lui MANOLESCU.

BETEA cu mașina aștepta pe MANAILA tot în acest loc. Zăbindu-l pe MANAILA care se îndrepta către mașina lui BETEA, acesta cu mașina pornită încet l-a tras pe MANAILA înăuntru. Această urcare a lui MANAILA într-o mașină care merge încet, a părut suspectă- mașinei Controlului Economic, care s'a luat după ea. A început o cursă de mașini în plin centrul orașului, mașina lui BETEA și MANAILA, căutând să scape de urmărire. În dreptul bisericii Albe mașina cu MANAILA a fost silită să oprească de către cealaltă mașină care i-a tăiat drumul, însă cei doi BETEA și MANAILA au reușit să se strecoare neobservați.

Din acest moment nu mai știu ce a făcut MANAILA. Dela BETEA târziu, cred că pela sfârșitul lui 1947 sau începutul lui 1948, am aflat că MANAILA a plecat peste graniță.

BETEA fugind, a intrat într-o fundătură și neavând alt mijloc de a se strecura s'a urcat în balcomul unei case. A stat aici până toată agitația provocată de fuga lui s'a potolit. A bătut în sfârșit la geamul balcomului, în dosul căreia erau doi bătrâni, o familie - care înspăimântată, pentru moment crezând că sunt hoți, s'au calmat când BETEA le-a spus că nu vrea nimic altceva decât să iasă pe ușe.

Bătrânii au deschis și BETEA a ieșit în stradă. Strecurându-se din preajma Bisericii Albe, numai într'un pantof, pe celălalt l-a pierdut în fugă, a pornit pe jos la un prieten al lui în Bucureștii Noi aproape de aerodromul Giulești. Numele acestui om nu-l cunosc.

Aceste amănunte le cunosc din declarațiile făcute de către BETEA.

La câteva zile (2-3) când m'am dus la RATIU să-i spun că MANOLESCU nu mai poate rămâne la Dna POPESCU, RATIU mi-a spus unde se află BETEA. Cineva trimis de BETEA, cred locatarul casei în care stătea acum BETEA în Giulești, l-a rugat pe RATIU să-i facă rost de o pereche de pantofi și un rând de haine.

RATIU a făcut rost de aceste lucruri, cred că din hainele chier ale lui personale (RATIU) pe care mi le-a dat, spunându-mi și adresa din Giulești, sau mai bine zis făcându-mi o schiță și descriindu-mi casa.

Dela RATIU am luat tranvaiul și am predat hainele în Giulești, fără să-l găsesc pe BETEA acolo. Proprietarul casei mi-a spus că BETEA a plecat dela el în București și n'ar putea să-mi spună unde.

Era târziu ca să mă mai întorc la RATIU. L'am căutat a doua zi și i-am spus că am predat hainele fără să-l găsesc pe BETEA.

Mi-a spus că va da el de urma lui BETEA. Intr'adevăr după o zi sau două RĂTIU mi-a spus că BETEA este în Str. Gen. Angelescu la Inginerul MUNTĂNU. 388

BETEA a rămas la Inginerul MUNTĂNU cam trei săptămâni. În timpul cât BETEA a stat la Inginerul MUNTĂNU, am întâlnit acolo două persoane pe care nu le cunoșteam, în afară de RĂTIU și MICSĂ.

Este vorba de Inginerul BOROS, care avea împreună cu MUNTĂNU, antrepriza de lucrări dela Iași și pe Ima ANGELESCU.

Tot în casa lui MUNTĂNU, BETEA mi l-a prezentat pe PAVEL, funcționar la Serviciul Statistic.

Amănunte asupra plecării cu MANOLESCU.

Chestiuni discutate cu BETEA, RĂTIU, MANOLESCU, MICSĂ și amintite ca chestiuni de principiu lui MANAILA.

MANOLESCU fiind inspector pilot în T.A.R.S. putea oricând să ceară să facă o cursă într'un loc dinainte știut.

Se stabilise ca MANOLESCU să ceară să plece în cursă pe ruta Timișoara-Arad.

Grupul compus din: MANAILA, BETEA, RĂTIU, MICSĂ, MUNTĂNU, DAVIDESCU, IERNICI, GEORGESCU RENTHEN, soția lui MANOLESCU, fiul lui MANOLESCU (aceștia urma să plece chiar dela Băneasa cu MANOLESCU) și subsemnatul trebuia să se despartă în două, jumătate trebuia să se găsească în după amiaza zilei de preceda plecarea la Timișoara iar cealaltă jumătate la Arad, pentru a fi toată lumea în măsură să fie în posesia unui bilet de avion pentru București.

Cum controlul ce se făcea în 1947 asupra pasagerilor, era foarte sumar, mărșăluindu-se la numele după buletinul de populație și cum MANAILA după spusele lui BETEA trebuia să intre în posesia unui buletin de populație fals, chestiunea înbarcării în avion se prevedea a fi ușoară.

Controlul bagajelor nu se făcea, așa că unul din membrii grupului trebuia să aibe asupra lui un pistol cu care să poată fi amenințat restul echipajului. Cred că IERNICI își luase în sarcină acest lucru.

Pentru a se putea totuși ca o parte din echipaj să poată fi făcut nefolositor de bord, MANOLESCU fiind la comandă, să trimită fie telegrafistul, fie dinoseful, să ia în aer servitiim de bagajier pasagerilor. Buletin de oameni grupului în vigoare mai mare. Aceștia erau în număr destul de mare, toți fiind aproape destul de puternici.

După câteva minute de așteptare, MANOLESCU urma să trimită pe cealaltă să vadă ce face primul de nu-i aduce serviete.

Intrat și acesta în cabină era și el imobilizat. Mai rămânea în cabina de pilotaj afară de MANOLESCU, singur pilotul secund care pus în fața unui om viguros nu mai putea acționa cu nimic.

Se spera ca în locul pilotului secund să stea fie băiatul lui MANOLESCU, fie subsemnatul dacă pilotul secund accepta acest lucru să mă lase și pe mine să pilotez.

Singurul membru al echipei care trebuia imobilizat primul, trebuia să fie radiotelegrafistul pentru a nu mai putea întrebuința aparatul de radio, decât către finele cursei, când poate din cauza timpului prost pentru aterisare, era nevoie de radio de bord.

Se presupunea că în această situație, radiotelegrafistul va lucra pentru a aduce avionul la aterisare.

În cazul contrar când nu se va putea trimite după servietă, sub amenințarea pistolului, urmau să fie, scoși afară din cabină, atât mecanicul cât și telegrafistul. Pilotul secund singur nu mai prezenta nici-un pericol.

Cursa urma să se efectueze către Italia, cu primul punct de aterisare Triest, iar dacă benzina rămasă ajungea, prima aterisare urma să se facă la Veneția. Aceasta în cazul când cerul era acoperit de nori, pentru a se putea sbura în nori sau deasupra norilor, evitând pericolul întâlnirii cu eventuala aviație de vânătoare alarmată din Ungaria sau Jugoslavia.

În cazul unei zile fără nori, plecarea urma să aibe loc în direcția Istanbului, zborul efectuându-se peste Bulgaria la rasul pământului până la granița turcească.

Din cele relatate de BETEA și MANAIIA, urma ca înainte cu o zi sau două de data plecării, această plecare să fie anunțată și în Italia și Turcia prin intermediul lui BETEA sau MANAIIA, cari aveau legătură cu legațiile străine din București.

Ajunși fie în Italia, fie la Istanbul, prin legăturile lui MANAIIA și GEORGESCU ROENTGEN, urma ca să se plece mai departe cred că în America - era ținta atât a lui MANAIIA cât și a lui GEORGESCU. Plecarea de aici mai departe era suportată de MANAIIA și GEORGESCU, iar pentru fiecare dintre membrii grupului cari nu aveau o situație grație politici, urma ca în interval de un an să i se dea fiecăruia o situație, garantându-i-se pe acest interval de 1 an întreținerea după cum i se garanta și aranjarea situației. Plecarea cu MANOLESCU s'a terminat cu arestarea lui pentru trafic de devize și MANOLESCU se găsește acum adăpostit în casa din Bdul. Maria iar BETEA la Inginerul MUNTEANU.

Legătura cu MANAIIA probabil o făcea PAVEL, deoarece dela BETEA am aflat că MANAIIA a trecut fraudulos granița pe jos.

Asupra situației lui MANOLESCU dela data când fugit din mașină urmărită nu mai știu vre'un alt amănunt decât cel amintit de BETEA, că a fugit pe jos.

MANOLESCU acum, pune problema salvării lui, BETEA de asemenea.

Amândoi, fără să știe unul de altul comiteau imprudențe. MANOLESCU pleca seara la Dna POPESCU, iar BETEA într-o seară ~~motrivă~~ motivând că a vrut să ia puțin aer a venit la mine. După câteva ore pe care le-a stat la mine s'a întors la MUNTEANU.

Legătura între BETEA și oamenii lui dela care putea afla informațiuni o făcea PAVEL și RATIU.

Odată plecarea cu avionul pilotat de MANOLESCU căzând, BETEA l-a rugat pe RATIU să se ducă să vorbească cu PATRASCANU, pentru a-i propune ca la noua plecare să i-a parte și PATRASCANU. Din relatările făcute de RATIU, PATRASCANU a refuzat să plece, fie cu planul GROZEA, fie cu subsemnatul dacă puteam intra între timp la T.A.R.S.

Cred că această propunere făcută lui PATRASCANU de către RATIU în urma indicațiilor lui BETEA, l-a determinat pe acesta - pe PATRASCANU, să acționeze de o manieră necunoscută mie, pentruca memoriul cu recomandăția lui pentru Ministrul Munii, să dispară.

Aceasta ar fi fost singura complicație în cazul dispariției memoriului meu dela Ministerul Muncii. Poate că cei din anturajul lui PATRASCANU știau acest lucru dar nu vroiau să mi-l spună.

Cred că PATRASCANU a refuzat să mai plece în asemenea condițiuni, pentrucă poate se baza pe faptul că odată cu plecarea regelui la o muntă, el va putea fi luat, în travești, ca însoțitor al regelui. Aceste au fost odată amănunțate și de BETEA.

Legătura între PATRASCANU și BETEA o făcea când PAVEL, când RATIU sau MICSĂ.

BETEA s'a propunat ca MICSĂ să înceteze să-l viziteze, pentru a nu i se face dificultăți lui PATRASCANU și mai ales pentru faptul că MICSĂ pare a începe să devină neserios, luând lucrurile întâmplare, ca o glumă.

La propunerea lui MANOLESCU de a vorbi cu GROZEA pilot de linie la T.A.R.S., pentru a-l ajuta să fugă, am vorbit cu BETEA, de acord fiind și RATIU cu MUNTEANU. În acest scop cu o zi înainte ca GROZEA să fie victima accidentului de avion dela Praga, m'am dus la el cu câteva rânduri dela MANOLESCU. L'am găsit pe GROZEA venind către casă. Ne-am plimbat împreună, aducându-i la cunoștință propunerea lui MANOLESCU. Propunerea era ca GROZEA plecând dela Băneasa să aterizeze la un loc pe care îl va alege, pentru a-l lua pe MANOLESCU precum și pe BETEA-probabil.

Urma să se repete cu plecarea lui GROZEA amănuntele din plecarea lui MANOLESCU, numai că acum acționau mai puțini oameni și intrau și alții în acțiune.

Am afirmat că DAVIDESCU a rămas în grup bazat pe faptul că într-o discuție avută acasă la el, în timp ce MANOLESCU a stat găzduit, DAVIDESCU mi-a spus că dacă mai e vorba cândva de o plecare merge și el.

În acest scop el a plecat pentru câțiva timp în Moldova. Înainte de a pleca, a trecut pela mine, anunțându-mă unde se duce, dându-mi adresa și un număr de telefon, ca în eventualitatea unei plecări, să-l pot anunța.

Din vechiul grup rămăneau, RATIU, IERNICI, DAVIDESCU, al la care se adăuga PAVEL și doi oameni aduși de PAVEL, al căror nume nu-l mai țin.

În principiu GROZEA a fost de acord să se întâlnească cu MANOLESCU pentru a discuta propunerea. Întâlnirea trebuia să aibă loc imediat după ce GROZEA se va întoarce din cursă dela Praga. A doua zi, GROZEA a plecat la Praga, unde a avut loc un accident de avion, în care el și-a găsit moartea.

După aflarea acestei știri atât MANOLESCU cât și BETEA au început să fie din ce în ce mai neliniștiți.

Într-o seară sfârșitul lunii Noemvrie. Pentru moment s'a părăsit ideea unei plecări cu avionul și a început să se studieze plecarea lui MANOLESCU și BETEA pe jos peste graniță, mai ales că tot pe jos a plecat și MANAIIA.

Cum MANOLESCU nu putea să mai rămână în casa din Bdul. Maria și ca să mai stea singur în altă parte, putea să comită iar imprudențe, atât BETEA cât și MANOLESCU s'au mutat pe o stradă în spatele liceului Mihai Viteazul, la un inginer VASILESCU.

Cred că această locuință a fost procurată fie prin RATIU, fie prin MUNTEANU, fie prin BETEA.

Înainte de a se muta la VASILESCU, BETEA a propus Doamnei Angelescu - o cunoștință a lui să ia cu chirie o cameră în oraș pe numele ei, ca să poată sta împreună cu ea, atât MANOLESCU cât și BETEA. Dna ANGELESCU a fost de părere că ar putea face acest lucru dacă ar fi vorba numai de BETEA, fapt pe care l-a făcut mai târziu.

Doamna ANGELESCU, o prietenă a lui BETEA a fost numită la Serviciul Statistic, funcționară prin intermediul lui BETEA și PAVEL. Serviciul Statistic, având nevoie de funcționari, a ținut cred un curs, și grație insistențelor lui PAVEL și referințelor lui BETEA, Dna ANGELESCU a fost numită la Serviciul Statistic.

Cum la propunerea lui BETEA de a sta împreună cu Dna ANGELESCU și cu MANOLESCU, Dna ANGELESCU a răspuns negativ pentru aceasta din urmă, BETEA s'a mutat împreună cu MANOLESCU, la inginerul VASILESCU.

Aici s'a început discutarea problemei unei plecări pe jos, părere la care s'a afiliat și inginerul VASILESCU.

Pentru acest lucru s'a lucrat pe două căi: una propusă de BETEA și alta propusă de MANOLESCU.

Propunerea lui BETEA consta în faptul de a se menține legătura cu inginerul BOROS care prin cunoștințele lui ar putea face posibilă o plecare pe jos iar propunerea lui MANOLESCU consta în a se lua legătura cu fostul pilot GIOSSANU, care vroia să plece mai de mult pe jos și studia această problemă.

Pentru a se putea lua legătura cu BOROS, MUNTEANU fiind la aceeași întrepriză cu el a putut face legătură. Stiu că BETEA s'a văzut în casă la VASILESCU cu BOROS, dar nu știu dacă au aranjat ceva. Din cele spuse de BETEA, cred că BOROS înainte de a lua vre-o hotărâre aștepta un răspuns, din străinătate.-

În cea de a doua propunere, a lui MANOLESCU, am luat legătura cu GIOSSANU și i-am spus că MANOLESCU vrea să-i vorbească.

GIOSSANU a venit acasă la VASILESCU unde s'a întâlnit cu MANOLESCU și au hotărât că îndată ce va avea vre-o știre i-o va aduce.

MANOLESCU l-a rugat pe GIOSSANU să-i aducă curva de acasă servieta cu actele personale, actele de sbor, ceasul, paltonul și o pălărie.

GIOSSANU a luat legătură cu casa lui MANOLESCU și a adus aceste lucruri și în continuare a căutat să se intereseze de plecare. În acest scop a făcut unul sau două drumuri cu tremul în direcția Timișoara pentru a sonda terenul. I s'a părut că o plecare pe jos în regiunea aceasta nu e cu puțință. A părăsit această latură și a căutat să se întâlnească cu un marinar, cunoștință de a lui ce făcea curse pe Dunăre cu un remorcher până la Viena.

Cred că a luat legătură cu acest marinar, pentru că l-a spus lui MANOLESCU că ar fi posibilă o plecare cu remorcherul însă numai pentru doi oameni, nu pentru trei, unul din aceștia fiind GIOSSANU și celălalt unul dintre MANOLESCU sau BETEA.

Plecarea cu remorcherul urma să aibe loc cam dela Ciurgiu, iar cei doi fugari, urmau să stea ascunși în calea ancorei până la Viena.

Cred că nu a fost posibilă această plecare, din cauză că după spusele lui GIOSSANU, remorcherul a rămas timp de aproape o lună și jumătate între BudaPesta și Viena sau între Bratislava și Viena, unde a făcut câteva curse.

114 88

Cu aceasta s'a terminat și această propunere de plecare a lui MANOLESCU împreună cu GIOSSANU.

Pentru a se putea pleca pe jos, era necesar ca atât BETEA cât și MANOLESCU să aibă un buletin de populație fals. 393

Pentru aceasta RATIU a făcut rost de două buletine rogii de comună rurală, care au fost completate cu două nume fictive pentru BETEA și MANOLESCU. Aceste buletine cred că au fost aduse de RATIU din regiunea Clujului, sau i-au fost trimise de cineva din regiunea Clujului.

Totuși cu aceste buletine de populație, fără a avea și alte acte de comună rurală era riscant.

Atunci pentru MANOLESCU a fost adus un buletin de populație de Capitală de către Dra POPESCU care continua să-l vadă pe MANOL SCU și în casa inginerului VASILESCU. Acest buletin a fost completat cu o fotografie a lui MANOLESCU în care ~~se vede~~ acesta purta mustață și ochelari. Fotografia a fost făcută de MANOLESCU la un fotograf depe lângă liceul Mihai Viteazul. Aplicarea ștampilelor și colțurile fotografiei a fost făcute de VASILESCU sau de RATIU.

Pentru BETEA cred că Dna ANGELESCU i-a promis că îl va da pe cel al soțului ei cu care seamănă ca statură. Nu cunosc ca această propunere să fi devenit realitate.

Intrucât plecarea lui GIOSSANU întârzie și plecarea propusă de BETEA cu ajutorul lui BOROS încă nu era stabilită, s'a reluat vechea idee de a se pleca cu avionul.

De data aceasta plecarea urma să se facă prin forță. Echipajul avionului urma să fie scos din cabina de pilotaj prin forță, iar avionul pilotat acum de mine, dacă reușeam să intru din nou la T.A.R.S. să fie aterisat pentru a-l lua pe MANOLESCU și BETEA.

De data aceasta urma să acționeze asupra pasagerilor și echipajului, grupul format din, RATIU, VASILESCU și un doctor sau inginer prieten cu BETEA.

Pe acest doctor sau inginer, de statură mărunță, destul de devotat și cam de 40 ani l-am întâlnit în timp ce BETEA a stat o zi sau două, din timpul în care s'a mutat la inginerul VASILESCU, la o domnișă Farmacistă ce locuia prin apropierea Cismigiului într'un bloc vis-a-vis de blocul în construcție Sipotul Fântânelor.

Acest doctor sau inginer, urma să procure un narcotic pentru pasageri, ca să se spoată acționa asupra celor trei membri ai echipajului liber.

Această propunere a fost refuzată de subsemnatul.

In timpul in care MANOLESCU stătea la Ing. VASILESCU, primea uneori vizitele unei Doamne GHIGORT sau GLIGORT, care îl alimenta cu bani și alimente. Doamna este înaltă, cu părul cărunt.

Referitor la ultima propunere de plecare cu avionul, mi s-a dat suma de 7.000 lei la începutul lunii Ianuarie pentru a face un drum cu avionul și a studia amănunte asupra posibilității de a ocupa unul din scaunele piloților, bazat pe faptul că fusesem înainte cu câteva luni pilot împreună cu ceilalți camarazi.

Poate că unul dintre cei doi piloți mi-ar fi oferit să pilotez. Dacă acest lucru era posibil, trebuia să-l comunic lui BETEA.

Nu am făcut această cursă intru'cât am refuzat propunerea. Totuși banii mi-au rămas pentru cheltueli zilnice, deoarece în acea vreme nu eram nicăeri în serviciu.

Pentru același motiv am cerut în luna Decembrie, lui BETEA ceva bani, pentru că nu aveam. Cum inginerul MUNTEANU încasase niște bani, de acord cu BETEA mi-au dat suma de 10.000-zecemi.

În intervalul de timp Noiembrie-Ianuarie, ca să-mi pot totuși câștiga existența prin muncă proprie, am fost controlor la casele de bilete ale Cinematografelor Scala și Regal în timp ce s'au rulat filmele "Doi ochi negri" și "Afacerea Korlich".

După ce toate încercările făcute de BETEA și MANOLESCU de a pleca împreună, cădeau una după alta, s'au hotărât să înceapă să lucreze separat.

În acest scop MANOLESCU împreună cu VASILESCU, s'au hotărât să încerce o plecare pe jos.

Cred că au fost sfătuiți și de PAVEL în această chestiune care punea întâi pe MANOLESCU și apoi pe BETEA. El vroia să scape de MANOLESCU în primul rând.

Poate că în această încercare de plecare pe jos să aibe și BOROS vre-un amestec.

BOROS mi-a dat un plic închis pe care trebuia să îl duc lui BETEA. L'am luat și am plecat cu el la BETEA. BETEA a citit scrisoarea, era din străinătate, și în care se spunea că BETEA să aibe grije ca MANOLESCU să plece imediat ce e posibil. Pentru acest lucru BETEA și BOROS urmează să ia legătura cu un oarecare profesor ce locuiește în apropierea școlii de

Război. Nu-i cunosc numele, dar pot cunoaște casa.

După ce BETEA a citit scrisoarea mi-a spus să trec a doua zi pentru a duce această scrisoare la profesorul sus citat.

Cred că acest profesor purta ochelari și era un om destul de în vârstă. Putea să aibe între 45-50 ani.

A doua zi după amiază imediat, am plecat dela BETEA cu scrisoarea pentru profesorul suscitât. Ca răspuns, mi s'a spus că dacă are ceva pentru BETEA îl va anunța.

Cred că acesta era răspunsul pe care îl aștepta BOROS, despre care am scris mai înainte.

În acest timp BETEA căuta să se mută dela inginerul VASILESCU, deoarece acesta plecând împreună cu MANOLESCU el n'ar avea unde să mai stea.

Pentru acestaa, BETEA care era în legătură cu Dna ANGELESCU ce închiriasse încă cu câteva săptămâni înainte o cameră în apropiere de Parcul Carol, căuta să plece.

Era ținut însă în loc de plecare lui MANOLESCU pe care vroia să-l vadă odată plecat.

În timp ce fiecare din ei căutau să se aranjeze cât mai bine, eu rămâneam fără slujbă. Memoriul cu recomandția lui PATRASCANU nu s'a arătat a fi ajutat la ceva. Cererea făcută către Controlul Economic dată lui RATIU a fost fără nici-un rezultat, trebuia să încep singur să-mi pot procura din nou serviciu la TARS.

Prin două memorii înaintate T.A.R.S.-ului prin cereri peste cereri fie la Ministerul Comunicațiilor, fie la Ministerul Muncii, toate până la rezolvarea în parte cu așteptări și alergături de dimineață până seară au dus totuși la un rezultat. La data de 27 Februarie 1948 am fost din nou angajat la T.A.R.S. Si aceasta fără să am nici sprijinul lui PATRASCANU, nici vorhele unuia sau altuia, pentru că totul a fost vorbire. Toată lumea promitea mult și făcea nimic.

Din momentul în care am început să mă ocup pentru mine, spre a-mi cîoi, din această întortochiată împrejurare în care am fost atras de oameni cari au știut numai să se folosească de serviciile mele ca până la urmă să-și bată joc de mine, un drum drept am promis înainte de a fi reprimat în T.A.R.S. Tov. Subdirector General al TARS-ului CRAIESCU, că dela data când voi fi din nou reprimat, purtarea mea va fi aceea a unui bun tovarăg.

Tot timpul m'am străduit să fiu un bun sindicalist, ca prin activitatea mea în mijlocul camarazilor să pot cândva să devin un bun membru de partid, urmând învățăturile marilor dascăli ai socialismului.

Dela data când am fost reprimat în T.A.R.S. am rupt toate legăturile cu oamenii dinainte, cântând să mă feresc de ei, spre a nu face rău în primul rând țării, și în al doilea rând mie personal.

Schimbarea acestei atitudinii a mele, față de adevăratul drum pe care trebuie să merg, mi-a dovedit-o faptul că plecat de *două ori* la Tirana, la sfârșitul anului 1948, aterisând la Belgrad și rămânând o noapte liber, nu am fost câtus de puțin tentat să revin la vechile uneltiri în care căsusem la începutul anului 1948 și sfârșitul anului 1947. Jugoslavia, țară fuptă dela democrațiile populare, prin politica de aservire față de dolar, nu mi-a inspirat decât repulsie.

M'am întors în țară parcă mai tare pe conștiința și pe aspirațiile mele pentru viitor.

La o dată care coincide cu timpul când eu mă pregăteam să intru într-o viață normală, MANOLESCU și VASILESCU au încercat o primă tentativă de fugă pe jos în regiunea Oradia Mare. Această tentativă primă nu le-a reușit și amândoi s'au întors în București. Din cele aflate dela ei am cunoscut că *eu* nu au putut pleca din cauză că ploile imundaseră regiunea Oradia Mare. Detalii asupra acestei plecări și întoarceri nu cunosc.

Puțin timp după această încercare, amândoi au încercat o nouă trecere, care de data aceasta cred că a reușit, întrucât MANOLESCU se află astăzi la Paris, de unde îi scrie lui CIOBANU VASILE, prieten și rudă a lui.

Faptele asupra acestei a doua încercări de trecere a frontierei îmi sunt necunoscute, eu pierzând legătura cu toți oamenii lor, prin noua atitudine luată de mine.

La data primei încercări de fugă a lui MANOLESCU și VASILESCU, BETEA s'a mutat la Dna ANGELESCU, unde am fost de două ori. În aceea vreme BETEA renunțase la ideea unei plecări. L'am părăsit pe BETEA aici și nu mai știu ce s'a întâmplat cu el.

Bingurul membru din acest grup cu care m'am întâlnit după aceste a fost MICA, ne-am întâlnit la strandul Iido de două ori în vara anului 1948.

În timpul când BETEA stătea fie la MUNTEANU, fie la VASILESCU primea vizitele unei Dne COLETTE RADINEANU ce locuia în Str. Stirbey Vodă în apartamentul de deasupra farmaciei din colțul străzilor Stirbey și Popa Tatuș.

Cred că prin Dna COLETTE a cunoscut pe BETEA pe farmacistul din blocul de lângă Șmigiu în intrarea blocului Sipotul Pântanelor.

În prezenta declarație cred poate că s'au strecurat uneori inversiuni în timp asupra ordinii în care s'au petrecut diferitele

convorbiri. Fondul este însă cel real.

Pe cât mi-a fost în putință, am dat ideile așa cum mi-a fost prezentată.

În chestiunea persoanelor cari luau parte la discuții, am încercat să le număr pe toate. Dacă uneori am omis pe vreuna din ele, sau am pus-o numai eu - probabil - nu am făcut-o din rea voință.

Dacă am uitat să enumăr vreuna din chestiuni în legătură cu cele de mai sus, rog să crede-ți că aceasta se datorește nu unei stări de rea voință sau încăpățănare de a ascunde ceva.

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez.

ss. ZAHARIA IOAN

16 Noembrie 1949

P.S. Pentru a face rost de bani pentru cheltuelile zilnice de care avea nevoie, BETEA m'a trimis cam în luna Decembrie 1947, la FLORIN TEODORU mi-a răspuns că nu poate să-i dea întrucât nu are bani.

În urma acestui refuz, BETEA m'a trimis din nou, de data aceasta la un inginer ce locuia într'unul din blocurile din fața Ministerului de Război. Numele acestui inginer nu-l mai rețiu dar pot indica locuința.

Si din acest loc, BETEA nu a putut face rost de bani.

- Completare cu privire la intrunirea ce urma să aibe loc în seara zilei, când s'a întâmplat arestarea lui MANOLESCU, de către organele Controlului Economic.

MANAIIA și BETEA nefiind punctuali în casa inginerului GEORGESCU ROENTGEN, după o așteptare de aproape o oră, nu știu precis cine, ing. GEORGESCU sau IERNICI, au dat un telefon acasă la MANAIIA întrebând dacă a plecat. S'a răspuns la telefon că a plecat aproape de ora 7 seara de acasă.

După multe telefoane, s'a aflat că MANAIIA este într'un loc, n-ai putea spune unde. Fapt este că cei de acasă, l-au găsit și au dat un telefon la inginerul GEORGESCU.

În această seară, nu pot preciza însă un lucru (dacă în casa inginerului GEORGESCU a avut loc o singură întâlnire sau două) dacă MANAIIA a mai venit la GEORGESCU.

Inclin să cred că a fost o singură întâlnire, aceia din seara cândă fost prins MANOLESCU, și că MANAIIA a venit mai târziu, după ce a fost găsit prin telefoane, totuși cred că a sosit înainte de venirea lui MANOLESCU.

Până la venirea lui MANOLESCU, s'a discutat cu cei prezenți, în afară de BETEA, o parte din amănuntele plecării adică sistemul după care se va pleca. Se făceau toate analizele, propunerea de sfârșit fiind a lui BETEA care organiza acest lucru și a lui MANOLESCU care o executa. 398

În afară de posibilitatea de a scoate pe doi din membrii echipei cu ajutorul lui MANOLESCU, care urma să-i trimită rând pe rând pe cei doi după servietă, s'a analizat posibilitatea unei înscădări de incendiu la bordul avionului, printr-o substanță fumigenă pusă la dispoziție de Ing. GEORGESCU. Era vorba numai de a se produce fum în cabina pasagerilor, pentru ca unul din pasagerii din grup care urma să ocupe primul loc din fața avionului să strige în cabina de pilotaj după ce deschidea ușa, foc. În acest moment, MANOLESCU urma să trimită pe mecanic și pe telegrafist să se ducă în spațele cabinei de pasageri pentru a căuta să localizeze incendiul. Amândoi erau imobilizați, iar substanța fumigenă stinsă. După spusele Ing. GEORGESCU această substanță nu putea produce incendiu, scoaterea de fum producându-se fără dezvoltare de temperatură sau flăcări.

Cum în timpul cât se analiza această soluție, a venit și MANOLESCU spunând că a fost arestat și acum fugit dela Controlul Economic.

Despre BETEA nu se știa nimic, doar cele spuse de către MANAIIA asupra fugei din mașină.

MANAIIA a început să potolească spiritele destul de agitate în urma celor întâmplate, spunând că trebuie calm, liniște și un timp fiecare să-și vadă de treburile lui.

În acest fel s'a terminat gedința din această seară. Despre MANAIIA n'am aflat decât târziu dela BETEA că a ~~înțeles~~ izbutit să plece pe jos.

Complectare asupra cazului BOROS

După cum am rătat mai înainte, am întâlnit la BOROS un individ uscățiv, obosit care aducea un plic pentru BETEA și pentru profesorul de pe lângă Școala de Răsboi.

După spusele lui BOROS, acest individ se ocupa în legătură cu BOROS, de trecerile peste graniță pe jos, servind drept călăuză până la Viena.

Intors acum dela Viena, după scrisoarea pe care i-am dus-o lui BETEA, scrisoare adusă de acest individ, se cerea insistent ca MANOLESCU să plece imediat ce e posibil. Pentru aceasta era necesar luarea de legături cu BOROS și cu profesorul mai sus citat, care se pare că era omul de legătură între țară și oulierii pe care îi trimitea afară.

420 25

După BOROS, individul dela el, urma să se întoarcă la Viena cu un grup de persoane deja hotărât dinainte. Pentru că se punea accent pe plecarea imediată a lui MANOLESCU, se pare că acest grup a suferit modificări și nu știu dacă până la sfârșit a plecat. 399
Cred că MANOLESCU și VASILESCU, au luat legătură cu acest grup format de BOROS și Co. și că s'au afiliat lor. Este o supoziție pe care o fac, eupersonal, având cu BOROS nici-un fel de legătură, decât în faptul că am preluat o scrisoare dela el și am dat-o lui BETEA.
Cred că a doua zi, când am fost la profesorul de lângă Școala de Război, am întâlnit aici pe individul dela BOROS, fără însă să pot spune categoric, DA.

ss. ZAHARIA IOAN

18 Noembrie 1949

Nota "Boros" este identificat în persoana normatului
BOROS, IOSIF, născut la 24 August 1913 în Jena de Jos - Truda
de prof. ing. constructor, domiciliat în Tg-Mures, st.
Avram Lăucea 29. — cpt. lu. Lăucea
29.10.1954

400

DECLARAȚIE

Subsemnatul ZAHARIA IOAN, domiciliat în București, Intrarea General Angelescu No.6, declar liber și nesilit de nimeni, următoarele cu privire la persoana lui NICU BETEA :

I-am cunoscut pe BETEA fiindu-mi prezentat de către MICSĂ REMUS, la Ministerul de Justiție. Nu pot preciza dacă l-am cunoscut cu ocazia când se intervenea la Ministerul de Justiție pentru PAVLOVSKI, sau când înaintam memoriul meu pentru reprimirea la TARS, întrucât aceste date sunt apropiate una de alta.

La un pahar de bere, împreună cu MICSĂ, luat la un restaurant din preajma Lic.Lazăr, BETEA mi-a pus problema cunoașterii unui pilot la TARS care ar putea accepta plecarea din țară cu niște personalități politice.

Era vorba despre MANAILA, Ing.GEORGESCU ROENTGEN și eventual PATRASCANU.

I-am spus că poate MANOLESCU ar fi singurul ce ar accepta aceasta. M'a rugat să iau legătura cu MANOLESCU și în cazul când acesta acceptă propunerea să i-o comunic prin intermediul lui MICSĂ pentru a se stabili locul unei întâlniri între BETEA și MANOLESCU.

MANOLESCU, acceptând propunerea dacă poate să ia cu el soția și copilul și îi este asigurată o situație, i-am comunicat aceasta și s'a stabilit ca întâlnirea între el și MANOLESCU să aibă loc acasă la BETEA, în Str.Dr. Arescu.

Am venit la MANOLESCU, i-am lăsat cele ce îmi comunicase BETEA și MANOLESCU a venit în Str.Arescu. La această întâlnire am luat și eu parte.

S'a discutat cu MANOLESCU, întâi chestiunea personală a lui MANOLESCU, și apoi posibilitatea de a se face plecarea.

MANOLESCU a fost de părere că plecarea să se facă în timp ce el va fi pe o cursă la Timișoara. Ziua urmând să fie stabilită după ce se vor fi pus la punct toate punctele plecării.

După aceasta, BETEA a hotărât ca MANOLESCU, să stea de vorbă cu MANAILA și pentru aceasta a fost fixat ca loc de întâlnire casa lui FLORIN TEODORU.

În această casă, atât MANOLESCU cât și subsemnatul l-am cunoscut pe MANAILA.

./.

422 85
În această convorbire, MANOLESCU a discutat cu MANAILA
posibilitatea de a-și lua o sumă de bani cu el și câteva obiecte
de valoare.

401
Atât BETEA cât și MANAILA au spus în această întrevedere
că, banii și obiectele de valoare vor fi lăsate prin Betea unor
maximi oameni dela o legație străină, cred engleză sau americană,
și că aceștia le-ar putea depune oriunde ar vroi MANOLESCU.

Tot în legătură cu aceasta MANAILA a acceptat că
sosirea lui va fi anunțată, când toate pregătirile vor fi luate,
atât în Italia cât și în Turcia tot prin intermediul lor, că
atât MANAILA cât și GEORGESCU ROENTGEN să fie așteptați.

Alte relații ce au existat între BETEA și PATRASCANU,
MANAILA, ROENTGEN nu mai cunosc.

Atât MANAILA cât și BETEA i-au spus lui MANOLESCU, că ar
fi mai bine să nu se riște cu bani și obiecte de valoare, întrucât
aceste lucruri fiind date lui BETEA, prin intermediul lui MANAILA
i-ar putea fi restituite odată ajunși afară, acolo unde ar fi
vrut.

S'a trecut la problema organizării plecării în general.
S'a discutat punctul de vedere a lui MANOLESCU în privința cursei
dela Timișoara, problema înbarcării lui MANAILA cu ajutorul unui
buletin de populație pe alt nume și s'a hotărât ca viitoare întâl-
nire să se facă în casa Ing. GEORGESCU ROENTGEN din Str. Bitoliei.

Între timp asupra problemei PATRASCANU, BETEA a revenit că
PATRASCANU nu mai poate pleca, urmând ca odată cu plecarea fostului
rege la o muntă, PATRASCANU să fie luat de acesta ca făcând parte
din suita sa, bineînțeles sub alt nume.

În acest scop cred că BETEA a avut o convorbire cu PATRAS-
CANU, el fiind oricând la PATRASCANU, neamunțat de nimeni.

În seara când urma să aibe loc întâlnirea din casa Ing.
GEORGESCU, MANOLESCU a fost arestat, iar BETEA și MANAILA arestați.

Din această seară, nu l-am văzut pe BETEA, decât câtevasăptămâni
zile mai târziu la Ing. MUNTEANU.

Cele întâmplare în seara acelei zile, le-am cunoscut din
relatările lui MANOLESCU de pe o parte și ale lui MANAILA cred pe
de altă parte.

Ducându-mă la RATIU peste câteva zile ~~peste câteva zile~~
ce au urmat după seara celor petrecute - am aflat dela acesta că
BETEA este la un prieten în Giulești, și are nevoie de ~~haine~~ haine.
RATIU mi-a dat hainele și mi-a spus să mă duc în Giulești. M'am
dus am lăsat hainele însă pe BETEA nu l-am găsit acolo. Venise
înapoi la București și s'a stabilit la Ing. MUNTEANU, lucru aflat
tot dela RATIU.

Din acest moment BETEA trece la organizarea unei noi plecări, pentru a se salva pe el și pe MANOLESCU și începe să acționeze cu ajutorul lui RATIU și MICSA pe lângă PATRASCANU, ca să se facă numirea mea la T.A.R.S.

In cazul când eu eram numit la T.A.R.S., unde ca un grup compus din RATIU, MUNTEANU, MICSA, PAVEL, IERNICI și DAVIDESCU să dea un atac asupra avionului, iar eu să comit o aterizase pentru a-l lua pe BETEA și MANOLESCU.

BETEA a propus pentru reușita acestui lucru, ca MICSA pleacă în interes de serviciu, să fie în posesia unui pistol, în baza unui permis special al Ministerului de Justiție, în calitate de președinte de secție la Tribunal și procuror la Cabinetul Ministrului de Justiție.

In urma discuției avută între BETEA și RATIU, discuție la care nu am luat parte, de a se vorbi cu PATRASCANU, dacă acesta ar dori să plece. RATIU a avut o convorbire cu PATRASCANU care i-a comunicat că nu mai pleacă, rezultat pe care RATIU i l-a adus lui BETEA.

Cred că în urma acestei discuții între RATIU și PATRASCANU insistențele ce trebuiau făcute pentru numirea mea au încetat, ba mai mult, memoriul cu recomandția făcută de PATRASCANU către Ministerul Muncii, a dispărut dela Minister, cu toate că l-am căutat în toate părțile.

In urma acestei discuții dintre BETEA și PATRASCANU prin intermediul lui RATIU această a doua propunere de fugă a căzut.

Propunerea lui MANOLESCU de a se discuta cu GROZEA, fiind acceptată de BETEA și PAVEL, pentru a o organiza BETEA a luat legătură cu un inginer sau doctor, pe care l-am cunoscut fiindu-mi prezentat de BETEA în casa unei Dnei Farmacistă din preajma Cișmigiuului, al căror nume nu-l rețin.

Aceasta urma să procure un narcotic cu ajutorul căruia să se poată efectua atacul la bord.

BETEA a venit special în această casă pentru a se întâlni cu acest inginer sau doctor în scopul de a discuta, iar subsemnatul am fost acolo o singură dată.

Cum GROZEA nu s'a mai întors dela Praga, propunerea aceasta a ~~exerent~~ căzut.

BETEA a început să studieze posibilitatea unei plecări pe jos, cu ajutorul lui BOROS, pe care l-am întâlnit în prezența lui BETEA la MUNTEANU.

Relațiile ce erau între BETEA și BOROS, nu le cunosc.

BETEA m'a trimis la BOROS pentru o scrisoare, pe care i-am adus-o. In scopul...

Cu această ocazie am întâlnit la BOROS, un individ despre care am pomenit în declarația asupra lui BOROS'

Relațiile ce au existat între BETEA și profesorul din 403 Cotroceni nu le cunosc.

BETEA mai avea relații cu Dna ANGELESCU, care a închiriat o cameră pentru a-l adăpost, precum și cu Dna sau Dra COLETTE PADIDEANU care îi aduce de ale mâncării în perioada când BETEA sta la Ing.VASILESCU. Tot prin Dna PADIDEANU, BETEA s'a întâlnit în casa farmacistei din preajma Cișmigiuului cu inginerul sau doctorul amintit mai sus. Această farmacistă era prietenă sau rudă cu Dna PADIDEANU.

BETEA a cunoscut propunerea lui MANOLESCU de a pleca cu GIOSSANU, propunere pe care au discutat-o.

Atât plecarea pe jos cu ajutorul lui BOROS, cât și cea cu GIOSSANU, întârziind, BETEA a propus lui PAVEL de a discuta chestiunea unei noi plecări prin forță. I-a cerut lui PAVEL să aducă doi din oamenii pe care acesta îi cunoștea, oameni, al căror nume nu-l rețiu, cu care a discutat, în timp ce se afla la Ing.VASILESCU.

Pentru a avea bani pentru cheltueli zilnice, BETEA m'a trimis întâi la FLORIN TEODORU, unde acesta făcea serviciu, în locul Văzii Poștei, și fiindcă TEODORU nu i-a putut da, m'a trimis în mai multe rânduri la un inginer din apropierea Ministerului de război, pe care găsindu-l în cele din urmă, mi-a spus să-i comunic că nu are de unde să-i dea acum. Poate mai târziu. BETEA n'a mai revenit cu o nouă cerere de bani aici.

Își luase Ing.VASILESCU în seamă, suportarea cheluelilor atât ale lui BETEA cât și ale lui MANOLESCU.

În timpul în care MANOLESCU se pregătea să plece cu VASILESCU, BETEA a hotărât că el nu mai pleacă și s'a mutat împreună la Dna ANGELESCU.

Nu l-am mai văzut pe BETEA din această casă, la o dată ce se cuprinde cam în mijlocul lunii Ianuarie 1948.

Înainte propunerii pe care mi-a făcut-o BETEA pentru a discuta cu MANOLESCU, am fost de câteva ori la el acasă în Str. Dr.Herescu, într-o perioadă de timp când avea piciorul scintit, iar eu umblam cu memoriul pentru reîntrirea la T.A.R.S.

În acea vreme se arăta a fi foarte îndatoritor faptului că vin să-l văd, în timp ce e bolnav, pentru ca apoi să devină autoritar și să spună fără ținută și ținută, că odată ~~maxim~~ intrat în această chestiune nu poți să dai înapoi, fără a-ți strage o serie de neplăceri.

În acest timp cât avea un ~~picior~~ bolnav, am cunoscut-o la

picior bolnav

el pe Dra AURORA CORCIOVESCU, proprietara casei unde locuia BETEA.

După ce BETEA mi-a făcut propunerea de a vorbi cu MANOLESCU am mai văzut-o pe Dra CORCIOVESCU, acasă la ea și la Serv. Statistic unde întrebam de PAVEL.

Nu am discutat niciodată cu Dra CORCIOVESCU, vre-unul din punctele din prezenta declarație.

Înțelegerea mea este că ea nu cunoștea nimic din toată chestiunea.

În timpul ce s'a scurs dela cunoștința lui BETEA și până când mi-a făcut propunerea de a vorbi cu MANOLESCU, BETEA a fost odată la mine la masă, iar în timp ce se găsea la Ing. Munteanu, a venit într-o seară, pentru a ieși din casă, când a stat la mine câteva ceasuri.

ss. ZAHARIA IOAN

20 Noembrie 1949

Betea

425/108

C. Pavel

405

DECLARAȚIE

După ce încercarea de a scoate pașapoarte pentru a pleca în Franța, în urma refuzului Partidului de a ne da încuviințarea de a pleca, pentru mine ideea de a pleca în străinătate pe alte căi decât cele legale mi s'a mai pus în nici-o formă și nici n'am mai discutat cu cineva această eventualitate până în ziua când BETEA m'a chemat prin Dna ANGELESCU în casa din Str. Popa Tatu. În acest timp BETEA era în ilegalitate. Discuția a avut loc numai între mine și BETEA.

BETEA m'a întrebat dacă mai țin să plec în străinătate, pentru că s'a ivit o ocazie și ține să mă întrebe și pe mine și mai ales ține ca eu să plec. Cu această ocazie BETEA mi-a expus nici-un fel de plan din care să-mi dau seama în ce constă modalitățile de plecare.

Eu i-am spus că ideea de a pleca în străinătate nu m'a părăsit, dar prefer să utilizez căile legale. Dacă totuși se pune problema de a folosi alte căi decât cele legale pentru a pleca în străinătate, i-am subliniat în mod ferm hotărârea mea că nu voi merge pe acest drum decât cu condiția ca și el să meargă și că voi refuza să intru în vre-o combinație cu oameni pe cari nu-i cunosc și cu care nu am nimic comun. Cu această ocazie BETEA m'a întrebat la ce oameni mă gândesc și cu care aş putea pleca și cu care să mă simt bine. I-am spus că pentru mine important este să plec la drum cu niște oameni cu care sunt prieten, cu care mă simt bine, cu cari mă pot înțelege, chiar dacă convingerile noastre politice nu sunt identice asupra diferitelor probleme. M'am referit la LOSNIOV EUGEN, MALINAS IULIU și TREBICI VLADIMIR. BETEA a căzut de acord cu mine asupra acestui lucru și a rămas ca eu să vorbesc cu cei de mai sus și să-i întreb dacă și ei subscriu la un plan de plecare în străinătate pe cale ilegală. Primul cu care am vorbit a fost LOSNIOV EUGEN, care dela primele tatonări a acceptat ideea plecării, spunând că dacă eu merg, merge și el, chiar dacă ar fi să plecăm la capătul celălalt al continentului. De asemenea am vorbit și cu MALINAS IULIU și TREBICI VLADIMIR. Nu țin minte dacă am vorbit separat cu fiecare sau odată cu amândoi. MALINAS IULIU mi-a spus că unde sunt eu și BETEA vrea să fie și el și că cu noi amândoi merge oriunde. TREBICI VLADIMIR mi-a spus că pe el gândul

plecării nu-l preocupă, că se simte obosit după patru ani de
prizonierat, că vrea deacum încolo să stea liniștit, că se
gândește ~~la plecarea~~ foarte serios să se însoare, să-și încheie
o familie și o gospodărie și să ducă o viață liniștită, după
expresia lui, "cu mâncare multă și bună, cu un pat moale, un
păhăruț de vin, un somn liniștit". Spunea că acestea sunt toate
lucrurile pe care el le cere dela viață.

După ce eu m'am reântors dela Petroșani și Deva, unde
fusesem pentru inventarierea întreprinderilor industriale, BETEA
m'a chemat la el prin ZAHARIA.

M'am întâlnit cu ZAHARIA la Liceul Mihai Viteazul și acesta
m'a dus la noua locuință a lui BETEA pe o stradă infundată.
Era ziua pela ora 10 dim. Aici am găsit pe BETEA, Ing. VASILESCU
și MAX MANOLESCU. Aici am luat cunoștință de un plan de plecare
cu avionul. Planul era alcătuit de Ing. VASILESCU și MAX MANOLESCU
și era și o schiță din creion cu interiorul unui avion. Planul
expus de Ing. VASILESCU era următorul: toți cei cari ar urma să
plece trebuie să ne deplasăm la Brașov sau Sibiu, nu știu mînte
exact, așteptăm cursa care vine dela Arad sau Timișoara, ne
scotem bilete în regulă, ne urcăm în avion și după ce avionul
s'a întors spre București, la un moment dat unul din noi strigă
foc în avion, Ing. VASILESCU v'a amenința pilotul cu revolverul,
ceilalți vor avea grijă de pasagerii străini cari sunt în avion,
iar în acest timp MAX MANOLESCU și ZAHARIA ocupă locul pilotului
și radiotelegrafistului și îndreaptă avionul către Turcia. Pentru
a căpăta toate informațiile necesare BETEA a propus că ZAHARIA să
plece din București până la Sibiu (Brașov) și să se reîntoarcă
tot cu avionul. ZAHARIA trebuia să observe cum se scot bilete, că
de sever este controlul pe aeroport, cine îl face și cum ce
piloți fac curs pe acest trasu. ZAHARIA și-a luat obligația ca
chiar a doua zi sau a treia zi să facă acest drum.

În afară de cei de mai sus urma să mai fie: LOSNIOV EUGEN,
MALIKAS IULIU și eventual Ing. MUNTANU. BETEA m'a întrebat dacă
sunt de acord să-l înscrim și pe RĂTIU ANTON. Eu am fost hotărât
împotriva acestui lucru, spunându-i că dacă vine RĂTIU cu refuz
să mai plec. După această primă consfătuire, a rămas să ne vedem
peste câteva zile, după ce ZAHARIA face drumul la Sibiu (Brașov)
pentru a avea toate informațiile necesare. A doua consfătuire
a avut loc înainte de Craciun pela 20-22 Dec. și la ea au
participat: Ing. VASILESCU, MAX MANOLESCU, BETEA, PAVEL, ZAHARIA
și MALINAS IULIU pe care l-am adus eu. ZAHARIA ne-a adus informa-
ții că planul are șanse de reușită pe baza observațiilor făcute
în cursa București-Sibiu (Brașov) și retur.

In timpul acestei consfătuiri, BETEA n'a luat deoparte și mi-a spus că el n'ar dori să plece în combinație cu MAX MANOLESCU și mă roagă foarte mult să plec fără el și să accept să vină și RĂTIU. I-am spus că dacă consint să plec pe acest drum n'o fac ~~sta~~ decât din spirit de solidaritate și prietenie față de el și că nu subscriu în nici-un fel la alt plan. M'a rugat să mi spun la cealaltă că el nu este hotărât să plece, pentruca proiectul să rămână totuși în picioare pentru orice eventualitate.

MALINAS IULIU s'a arătat foarte sceptic în realizarea acestui plan, spunând că controlul este foarte riguros la urcarea în avion și oricât poate observa și poate da de bănuț când un număr așa de mare de persoane se urcă în avion dela Sibiu. A rămas, înainte de a fixa ziua de plecare, să mai căpătăm și alte informații privitoare la cursele de avioane și cu acest lucru trebuia să se îngrijească ZAHARIA. Eu am plecat cu MALINAS IULIU și pe drum i-am spus că nici eu nu împărtășesc acest plan și mai ales, afară de BETEA, cu niste oameni cu care nu am nimic. M'am înțeles cu MALINAS că după Crăciun, după ce el și eu ne întorceam dela țară să stăm de vorbă cu BETEA pentru a renunța la acest plan și să rup imediat cu acești oameni. După ce am venit dela țară am fost într-o seară la BETEA cu MALINAS, tot în casă la Ing.VASILESCU și i-am spus că noi nu mai subscriem la plecare și îl rugăm foarte mult să rupă imediat orice contact cu MAX MANOLESCU, Ing.VASILESCU și ZAHARIA. BETEA ne-a spus că momentan nu are ce face, că nu are unde se muta, dar că va căuta să lichideze cât mai repede cu acești oameni. După această convorbire cu BETEA, n'a mai avut loc nici-un fel de discuție pe marginea plecării cu avionul și planul a fost complet părăsit. BETEA după aceea a plecat dela Ing.VASILESCU și s'a mutat la luna ANGELESCU pe o stradă pe lângă Parcul Carol. După ce planul plecării cu avionul a fost părăsit, am aflat dela Dra FLORICA FARCASU de alt plan de trecere ilegală peste graniță și aici era vorba numai de BETEA. Trebuia să se ocupe de plecarea lui BETEA, GRIGORE, care ajutase și Dr.MANAILA să plece. Era vorba de niste evrei cari se ocupau cu aceste treceri și la care Dra FLORICA FARCASU lucra lingerie. Dra FLORICA FARCASU mi-a spus că Dr.SABIN MANAILA l-a rugat pe acest GRIGORE să se ocupe de triniterea lui BETEA în străinătate. BETEA, după spusele Drei, FLORICA FARCASU, i-a spus lui GRIGORE că este mai bine să plece întâi MAX MANOLESCU și că el refuză să plece odată cu MAX MANOLESCU. Imediat ce Ing.VASILESCU a observat că BETEA refuză să plece peste graniță alături de MAX MANOLESCU, a cerut să fie el trecut și să-l însoțească pe MAX MANOLESCU. Toate aceste informații le dețin numai dela Dra FLORICA FARCASU. BETEA numai-a vorbit de aceste încercături. Prin luna Februarie, la început,

Dra FLORICA FARCASU mi-a spus că GRIGORE cu ajutorul acelor evrei a reușit să treacă peste graniță pe MAX MANOLESCU și Ing. VASILESCU și că acum, foarte curând, vine și rândul lui BETEA. 408

Intr'una din vizitele maiorului ~~GABRIEL~~ la mine, în drum spre casă mi-a spus că o duce foarte prost, că este comprimat din armată, că nu are cu ce să trăiască, că a trebuit să intre gofer la o întreprindere unde scoate deabia pentru masă și că îl preocupă foarte mult ideea plecării peste graniță.

În momentul când Dra FLORICA FARCASU mi-a spus că GRIGORE vede plecarea lui BETEA cu destulă greutate, întrucât nu știe nici ungurește nici nemțește, eu m'am gândit imediat la maiorul ~~GABRIEL~~ care știa, după spusele lui, perfect germana și franceza și am propus să plece împreună cu BETEA pentru a-i fi de ajutor. Cum plecarea lui BETEA era o chestie de zile, 2-3, eu am vorbit cu maiorul ~~GABRIEL~~ că este o posibilitate de plecare fără să-i dau nici-un amănunt cu cine va pleca. Tot în acest timp, Dra. FLORICA FARCASU mi-a cerut niște ordine de serviciu în alb spunând că are nevoie să facă întâi un drum cu o vară a sa în Ardeal și poate vor trebui și pentru BETEA. I-am dat 4-5 ordine de serviciu.

Înainte de a pleca eu la Sebeș Alba către jumătatea a doua a lunii Februarie la cursurile de censored, Dra. FLORICA FARCASU trecând pela mine la birou am întrebat-o ce este cu BETEA și dânsa mi-a făcut un semn cu mâna din care rezeșea că BETEA a plecat deja și că este departe.

Către jumătatea a doua a lunii Martie când am plecat iarăși la Sebeș la o nouă școală de censored, Dra. FLORICA FARCASU m'a rugat să-i fac un serviciu și să trec pela Cluj la o rudă a sa și să-i dau niște scrisori că este o chestie urgentă și că dânsa nu poate pleca că nu are nici bani și are și mamă bolnavă în pat. Am primit să-i fac acest serviciu după ce îmi termin orele la școala de censored. Am fost la Cluj pe Str. Avram Iancu la o rudă a Dreii FLORICA FARCASU, o fată COGA, și aici după ce m'a ținut vre-o oară în tutuagerie m'a primit în casă. Aici am găsit pe BETEA pe care îl știam plecat după spusele Dreii FARCASU. BETEA mi-a spus că între timp au revenit greutatea dar din scrisorile pe care le-am adus se pare că lucrurile s'au aranjat între timp.

Cu această ocazie i-am spus lui BETEA și informațiile pe care mi le dăduse Dra. FARCASU că MAX MANOLESCU și Ing. VASILESCU s'au plecat. Din discuțiile pe care le-am avut cu BETEA și din știrile pe care le căpătase din scrisorile aduse de mine, BETEA greda tot mai puțin că planul plecării pentru el va putea fi realizat. I-am rugat să plece imediat împreună la București, dar mi-a spus că mai trebuie să aștepte câteva zile să vadă ce se poate realiza. Acestea sunt faptele și discuțiile la care am luat parte personal pe marginea plecării în străinătate a mea și a lui BETEA.

27.XI.1949

ss. C.G. PAVEL

mult prea citre stanga in actuala conjunctură internațională și
mai mult să strice mișcării internaționale revoluționare.
BETEA își spunea că PATRASCANU opinia că fără aprijin
nu pot fi concepute transformări structurale politice, eco-
nomice, sociale în diferite state și că se-ai lucru nu poartă
realizat decât cu o forță internă și că va trebui să
trăiasă un timp până să se vindecă rănilor

DECLARAȚIE

Discutam adeseori cu BETEA despre PATRASCANU ca un lupt
singular, așa cum se manifesta el în relațiile cu oamenii și
PATRASCANU ca un politic. În opinia mea că prin structura sa sufletească
prin conformarea sa intelectuală, prin temperamentul său niciodată
nu se va putea ridica la nivelul oamenilor politici de talie revo-
lucionară pe care îi cunoșteam din istoria mișcărilor revoluțio-
nare din Franța și mai ales din Rusia. Spuneam că pentru PATRASCANU
fenomenul revoluționar este un fenomen pe care dânsul îl trăiește
intelectualmente, că rămâne în acest stadiu și că oricât ar încerca
să-l materializeze în afară printr-o serie de măsuri care necesită
duritate sângă rece, calm, nu va reuși niciodată. Ceea ce te apropie
înainte de toate de PATRASCANU, ceea ce te leagă, ceea ce te atrage
nu este poziția sa politică, ci felul său de a fi, de a se manifesta
în relațiile cu oameni. Din tot ce face, din tot ce spune, din
tot ce scrie, din orice atitudine simți că se degajă în fluid de
sentimentalism, de bunătațe, de înțelegere dincolo de omenească
obșnuit, de delicatete, de intelectual rafinat. Este ca o cameră
deschisă în care poți vedea tot dela prima aruncătură de ochi.

BETEA spunea că în parte observațiile mele sunt juste,
dar că eu din literatura pe care am citit-o mi-am făcut o idee
puțin exagerată despre oamenii perioadelor revoluționare și că dacă
fenomenele revoluționare și oamenii cari au participat la ele ca
conducători ne apar acum într-o anumită lumină se distorsionează și
faptului că acele perioade sunt mult prea departe de noi, le privim
și le judecăm numai prin prisma realizărilor, transformărilor cari
au avut loc. Că și în acele perioade revoluționare au existat
oameni cari în relațiile lor cu semenii purtau omenească cu ei, se
înțelegau, că aveau și ei momente când oscilau și cu toate acestea
au făcut acte revoluționare remarcabile și că n'au fost cu nimic
mai prejos decât alții. Ca termen de comparație era figura lui
DAVTON din mișcarea revoluționară franceză.

BETEA îmi spunea că din discuțiile pe care le avea cu
PATRASCANU nu se degaja niciodată nici cea mai mică neîncredere
forțele revoluționare din România și din străinătate că avea o
încredere oarbă în aceste forțe, aproape era obsedat de acest
lucru, dar că vedea o serie de transformări sociale, politice,
economice realizate deocamdată în timp, pe etape și că împingerea

431/10
mult prea către stânga în actuala conjunctură internațională și
putea mai mult să strice mișcări internaționale revoluționare.
BETEA îmi spunea că PATRASCANU opinia că fără sprijinul U.R.S.S.-
ului nu pot fi concepute transformări structurale politice, eco-
nomice, sociale în diferite state și că acest lucru nu poate fi
realizat decât cu o U.R.S.S. foarte puternică și că va trebui să
treacă un timp până ce U.R.S.S.-ul își va fi vindecat rănilile
provocate de război, după ce își va reface economia și puterea sa
industrială va fi pusă la punct pentru a atinge nivelul dinainte
de război și apoi depășit.

Dessemena BETEA îmi spunea că PATRASCANU opinia că Europa
va intra într'un fel de perioadă de N.P. și că această perioadă
nu va dura mai mult decât atât timp cât va fi necesar ca U.R.S.S.-
ul să-și reface economia distrusă de război.
În ceea ce privește România, PATRASCANU era convins că într-o
economie noastră se va reface mult mai ușor decât a altor state,
cari au avut de suferit depe urma războiului și că această
refacere se va realiza numai cu posibilitățile noastre interne,
fără să fie nevoie de a spăla la sprijinul altor state.
Desigur că n'am discutat cu BETEA niciodată în amănunt cum
vede PATRASCANU realizările practice în România diferite probleme
din viața statului. Cunoșteam în linii mari punctul de vedere
al lui PATRASCANU asupra diferitelor probleme și mai ales trăgeam
singur concluziile din manifestările politice, din scrierile sale,
din mășurile pe cari le lua la Ministerul de Justiție, etc. Pe
mine personal PATRASCANU nu atrage mai mult ca om, ca fel de a fi,
ca fel de a se manifesta, ca ținută ag putea spune și nu atât ca
om politic.

ss. G.C. PAVEL

27.XI.1949

410

14.II.1950

ss. STEFAN POPESCU

Betru

127

411

DECLARAȚIE

Subsemnatul STEFAN POPESCU, de 37 ani, cu domiciliul în București Str. Parfumului No.25, am de făcut următoarea declarație:

În legătură cu relațiile pe care BETEA le avea cu americani, avocatul ALEXANDRU ANDREESCU, fost ca colaborator în biroul avocațial al lui HERANT TOROSSIAN, de fel din Constanța, povestea într-una din vizitele pe care le făceam prietenei mele vechi ICANA ANDREESCU, fostă căsătorită cu HUPENIAN;

Acestea le spunea avocatul ALEX. ANDREESCU în iarna lui 1949 într-o vizită a lui, când s'a nimerit să fiu și eu cu soția mea. Venind vorba de unde o fi BETEA - el a spus că ar fi auzit că umbla prin cărciumi cu americani, că se află cu ei. Acestea le spunea av. ANDREESCU referindu-se la perioade de dinaintea dispariției lui BETEA.

Av. ANDREESCU adăugă : "un necesar!", "Dar eu ce bani mi-a mai mâncat și asta, atunci aveam, câștigam ceva și niciodată nu-l refuzam!".

De altfel tot av. ANDREESCU spunea atunci că BETEA s'ar fi svenit că era amestecat și în chestiunea lui MANOLESCU - aviatorul - și că n'ar fi fost strein de acțiunea acestuia.

Prin 1947, când mai da puțin prin Oficiul de Studii al Institutului de Statistică, venea BETEA foarte grăbit, obosit și preocupat, dar am observat că fuma mai totdeauna țigări americane.

ss. STEFAN POPESCU

14.II.1950

DECLARAȚIE

Subsemnatul STEFAN POPESCU, de 37 ani, cu ultimul domiciliu în București Str. Parfumului No.25, fiind întrebat am a declara următoarele în legătură cu tot ce am auzit despre 1.- BETEA, 2.- PAVEL, 3.- RATIU:

1.- Despre BETEA

Avocatul ALEXANDRU ANDRESCU, care îl cunoștea pe BETEA și căruia i-a dat bani de câte ori acesta îi cerea, mi-a spus despre BETEA că era amestecat în chestiunea MANOLESCU-STURGA, de trecere frauduloasă de frontieră.

Tot av. ALEX. ANDRESCU mi-a spus că BETEA umbla beat prin cârciumi cu anglo-americieni. Aceasta am aflat prin toamna lui 1949, la Dna RUPENIAN, divorțată azi.

Mai târziu după cele întâmplate, DAN DUTESCU mi-a spus că într-o zi se pomeneste cu un telefon de la BETEA, ca să vină într-o oră fixată, într'un anumit loc, că are treabă neapărat cu el. DUTESCU mi-a spus că nu-l putea refuza fiindcă BETEA, de câte ori i-a cerut, l-a ajutat cu bani pe care să-i dea înapoi când va putea.

DUTESCU a fost punctual la întâlnire. În momentul când dintr-o mașină urma să se dea jos BETEA și MANUIILA, din spate i-a ajuns o altă mașină. BETEA l-a tras pe S. MANUIILA înapoi în mașină și au gonit-o. DUTESCU rămas nelămurit pe trotuar a fost luat în a doua mașină care a pornit să urmărească pe cei în care era BETEA, cu MANUIILA. Mi-a spus DUTESCU acestea prin vara lui 1949.

BETEA umbla să înlesnească plecarea lui MANUIILA din țară - lucrul acesta mi-l confirmase mai de mult, când RATIU, cu titlul de mare secret, mi-a spus că umblă să facă rost de un avion mare cu care să ia toți prietenii inclusiv PATRASCANU.

I-am spus atunci lui RATIU că eu în asemenea aventură nu mă amestec și că mă îndoiesc că și PATRASCANU se va preta la asta. Era în iarna 1947.

Despre BETEA mai știu de la RATIU că avea sifilis și refuza să urmeze vreun tratament. Șefurile cu BETEA, povestea RATIU, în timpul din urmă luau un caracter de furie contra lui BETEA.

bicicletă s'a lovit de o mașină, eu neputându-mă duce să-l ved
 pe LEVENTE l-am rugat pe BETEA când se duce la U.P. să ia informații amănunțite despre accidentul lui LEVENTE. LEVENTE locuia în clădirea U.P. și eu nu mă puteam urca în camera lui LEVENTE. De aceea l-am rugat pe BETEA. BETEA ținea în secție în mod regulat în jurul orei 12 și întrebă colegii dacă a fost căutat la telefon. Se spunea că în primăvara anului 1945 a lucrat la organizația tineretului progresist și recomandat de școala lui PATRASCANU ca un element foarte capabil. Cunoșcându-se legătura lui cu PATRASCANU BETEA primea mereu cereri de intervenție din afara Institutului atât și din I.C.S. din partea colegilor cari vroiau să treacă în alte ministere sau doreau să fie mai bine salariați. BETEA promitea tuturor că le va satisface dorințele pentru ași da importanță că poate însă nu-mi amintesc că în cadrul I.C.S. să fi intervenit pentru vre-un coleg. De când a început să lucreze cu PATRASCANU au început vizitele lui BETEA să se înmulțească, era foarte des căutat de femei frumoase. Credeam atunci că sunt diferite aventuri de a lui BETEA deoarece avea reputație de afemeiat. Înainte de alegerile din 1946, în vară, BETEA a condus în Maramureș caravana sanitară a lui PATRASCANU. La alegerile din 1946 s'a dus în Jud. Arad și a pregătit terenul pentru candidația lui PATRASCANU. BETEA în cadrul secției avea lucrări, spunea, cerute de justiție în legătură cu date statistice lucrare aprobată de MANUIA. În primăvara anului 1947 întrebându-l odată ce mai face mi-a spus că se pregătește să plece în Franța și că poate face oricând acest lucru prin intermediul lui PATRASCANU. Când m'am întors dela Sectorul Ministere în primăvara anului 1947, GHEORGHE POPESCU mi-a spus că a reușit să-l convingă pe BETEA să se înscrie în Partid că i-a dat adesiunea care fusese discutată în celulă, predându-mi o recomandatie, dată de PATRASCANU pentru BETEA. Recomandatie pe care eu am dus-o la Sectorul Ministere fiind secretara celei ICS După ce BETEA a fost confirmat ca membru de Partid, l-am chemat la mine și i-am spus că trebuie să se apuce serios de treabă și să participe în mod regulat la ședințe. În toamna-iarnă anului 1947 BETEA a participat de câteva ori la ședințe luând cuvântul dovedind că are un nivel ideologic ridicat. Când am întrebat de BETEA după Crăciunul lui 1947 mi s'a comunicat că este plecat într-o delegație dar nimeni nu știa unde.

Au venit apoi la biroul organizației tov.dela Securitate cărora le-am procurat dela biroul casiere, date despre BETEA, descriindul așa cum era. BETEA locuia cu chirie la AURORA CORCIOVESCU secretara lui MANUIA în cartierul Cotroceni, Str.Br.Nerescu. Pe acolo după ce s'a căsătorit a locuit și LEVENTE.

In vara anului 1945 intr-o zi foarte caldurașă ieșind din I.C.S. am găsit la poartă pe BETEA, RĂTIU și încă un prieten de al lor. M-au spus că se duc să bea o bere și m-au invitat și pe mine. Am intrat cu ei la "Cerpați" unde am băut și am mâncat roșii cu brânză. Cetățeanul care era cu ei îi spuneau GHITA și îi l-au recomandat POP. Acesta xxx se lăuda că m'a văzut de mai multe ori în secție, pe când venea la BETEA. Eu nu-l văzusem însă, niciodată până atunci. Discuțiile căt am stat acolo au fost tachinări la adresa mea, POP arătând că vrea să-mi facă curte. După o jumătate de oră ne-am despărțit. Eu am plecat auzindu-i pe ei că vor să se mai întâlnească și după amiază. Relațiile lui BETEA cu COLOPENTIA erau la fel ca a celorlalți băieți cu COLOPENTIA afară de HETUȘAN și PAVEL. Am avut impresia că COLOPENTIA nu-i acordă prea multă încredere lui BETEA neîncredințându-i nici-o lucrare în secție.

ss. STEFANESCU MATILDA

15 Decembrie 1949

87

416

DECLARAȚIE

Subsemnatul SILVIU GRACIUNAS, declar următoarele :

In luna Noembrie 1947, am cunoscut prin mijlocirea lui H.COMANIGIU, pe Dr.SABIN MANUILA, fost director al Institutului Central de Statistică.- La acea dată am mijlocit fuga clandestină în străinătate a lui H.COMANIGIU și Dr.SABIN MANUILA așa cum am descris amănunțit în declarațiile mele din Aprilie 1948, când am fost prima dată arestat.-

La Satu Mare, în luna Nov.1947, în locuința rabinului GROSS, din Str.Rakoczi, unde au fost găzduiți H.COMANIGIU și Dr. SABIN MANUILA de către SONI LEIBOVICI, am avut în timpul de așteptare de trei zile, până când s'a făcut trecerea clandestină câteva convorbiri cu Dr.SABIN MANUILA și H.COMANIGIU.- In cursul acestor convorbiri am aflat direct de la Dr.SABIN MANUILA că era în legături ascunse politice cu LUGRETIU PATRASCANU, prin mijlocirea lui BETEA.- Dr. SABIN MANUILA a pus pe BETEA în legătură cu ROY MELBOURNE, consilier la Legatia americană din București, mijlocind în felul acesta un fir de legătură politică între LUGRETIU PATRASCANU și americani.- Asupra scopului și obiectivului politic al acestor legături Dr.SABIN MANUILA nu mi-a vorbit atunci nimic.- A povestit cu multe amănunte cum legătura sa cu ROY MELBOURNE, a fost descoperită de autoritățile comuniste în toamna 1947.- In una din serile lunii Octombrie 1947, (nu sunt chiar sigur asupra exactității lunii), Dr.SABIN MANUILA era împreună cu BETEA în automobilul americanului, - ROY MELBOURNE discutând diverse chestiuni din partea lui LUGRETIU PATRASCANU.- Autoturismul lui ROY MELBOURNE fiind pus în urmărire de două autoturisme ale autorităților comuniste din București, a fost acostat și oprit în apropiere de Biserica Albă, colț cu Galea Victoriei.- Dr.SABIN MANUILA și BETEA au reușit să scape de capturare fugind în direcția G.Victoriei, unde s'au ascuns fiecare separat sub scările unor blocuri.-

...x A. Cum de facem ca...
...de autorități, ascunși...
...de timp...
...erau acolo...
...autorități...
...mame x...

Cum?

Scena aceasta fiind petrecută seara pe la orele 20.- După această întâmplare Dr.SABIN MANUILA s'a hotărât să fugă imediat în străinătate, fiind identificată identitatea sa în timpul acestei urmăriri, ca să scape de arestare.- În mod special mi-a vorbit despre BETEA și m'a rugat să-i mijlocesc și acestuia fuga clandestină în străinătate.- Prin FLORICA FARGASU, fostă funcționară a lui la Institutul de Statistică, Dr.SABIN MANUILA mi-a descris modul de a face legătura cu BETEA, ascuns clandestin la acea dată în București.- FLORICA FARGASU, de față la Satu Mare, cu ocazia fugii lui SABIN MANUILA și H.COMANIGIU, mi-a făcut legătura cu BETEA, în București, în luna Ianuarie 1948.- BETEA mi-a vorbit foarte puțin despre activitatea lui politică, am discutat mai mult asupra fugii sale clandestine în străinătate.- Prin FLORICA FARGASU, am cerut în Ianuarie 1948 dela Dr.CAMIL MANUILA, fratele lui SABIN MANUILA, un ajutor de 500 dolari pentru plata șezelor de călătorie ale lui BETEA, la Viena, prin mijlocirea unui medic evreu, Dr. KRAFT, dela spitalul Rotschild din Viena, prieten apropiat al lui SABIN și CAMIL MANUILA.- Pentru ușurarea călătoriei lui BETEA la Viena și pentru obținerea agrementului de plecare spre Paris, dela autoritățile franceze din Viena, BETEA mi-a spus că ar putea procura material informativ dela directorul PAVEL dela Institutul de Statistică, cu care este prieten.- Prin mijlocirea FLORICAI FARGASU, BETEA mi-a făcut legătura cu PAVEL.- Cu PAVEL am avut o convorbire de aproximativ două ore, în luna Februarie 1947.- Mi-a promis procurarea de material informativ dela Institutul de Statistică, pentru a ajuta plecarea lui BETEA la Viena ; mi-a vorbit apoi despre LUCRETIU PATRASCANU, care la acea dată avea de rezolvat un incident petrecut în legătură cu cărțile publicate de el și date cu dedicație specială ex-regei MIHAI ; PAVEL mi-a spus că LUCRETIU PATRASCANU a încercat să sustragă aceste cărți din biblioteca fostului rege MIHAI prin mijlocirea unui evreu, membru de Partid, însărcinat cu inventarierea bibliotecii; încercarea nu a reușit, bibliotecarul anunțând partidul despre cererea lui PATRASCANU ; ca urmare L.PATRASCANU era supus unei anchete și era obligat să dea o serie de declarațiuni în fața unei comisii dela Comitetul Central al Partidului.- În continuare PAVEL mi-a vorbit despre un grup de comuniști din care face parte BETEA și alți comuniști și el personal, grupați în jurul lui LUCRETIU PATRASCANU și în jurul ideii unui comunism național, rupt de Uniunea Sovietică și de Partidul Bol-

șevic din U.R.S.S.- PAVEL mi-a descris în linii mari cam care era doctrina grupului lor, accentuând că numai fără influența și intervenția Uniunii Sovietice, este cu puțință realizarea practică a doctrinei lor ; mi-a mai spus că la acea dată erau arestați mulți comuniști, aderenți ai grupului lor, fiind preocupat de strângerea unor cotizațiuni pentru ajutorarea lor ; în continuare PAVEL mi-a mai vorbit despre dorința grupului lor de a stabili strânse legături cu toate celelalte grupări politice reacționare, pentru colaborare politică și acțiuni comune împotriva Partidului Comunist Român și a regimului de guvernare din România ; mi-a spus că LUGRETIU PATRASCANU a făcut mulți pași în această direcție, ajutând multe personalități burgheze și reacționare să scape de urmărire, arestare, judecată, etc., folosind poziția lui de ministru al Justiției.- Fiind îngrijorat la acea dată de soarta lui LUGRETIU PATRASCANU, expus a fi arestat din cauza pactizării cu elementele burgheze reacționare, PAVEL mi-a cerut să-i ajut și lui PATRASCANU să fugă în străinătate ; mi-a precizat însă că la acea dată PATRASCANU era încă hotărât să rămână în România, dar mi-a spus că el, PAVEL, încercă să-l determine să plece totuși în străinătate.- La acest punct s'a întrerupt legătura mea cu BETEA și PAVEL, pe care nu i-am mai revăzut.- Am continuat să păstrez o legătură cu aceștia prin FLORICA FARCASU, în vederea plecării lui BETEA la Viena.- Plecarea lui BETEA la Viena nu s'a mai putut face din cauza arestării mele din Aprilie 1948.- Despre legăturile lui SABIN MANUILA cu BETEA, PAVEL, FLORICA FARCASU, ca și despre convorbirile avute cu aceștia, era informat și ing.ROMUL BOILA, ascu în acel timp la locuința lui FLORICA FARCASU, în calitate de național-țărănist, rămas în țară pentru organizarea regrupării reacționarilor național-țărăniști și din alte grupări politice.- Încă la data când Ing.BOILA mai era în țară, luna Februarie 1948, PAVEL a transmis prin FLORICA FARCASU un volum Institutului de Statistică în care erau tipărite rezultatele recensământului general făcut în România în Decembrie 1947 Ianuarie 1948, pentru a servi ca material informativ care să ajute plecarea lui BETEA la Viena, -și agrementul autorităților franceze.- Acest volum am voit să-l transmit prin Prof.VENAMI dar am renunțat, pentru a nu-l compromite în cazul când ar fi arestat, cu ocazia fugii sale clandestine.- Apoi am încercat să transmit prin GEORGE MANU, dar fuga acestuia nu a reușit, iar volumul a fost ars de FLORICA FARCASU, pentru a nu cădea în mâini

90
autorităților și pentru a-l feri pe PAVEL de arestare.-

Mai târziu, la Paris, trimis de serviciul român de informațiuni, în Sept.-Oct.1949, am aflat dela Dr.CAMIL MANUILA, că fratele său SABIN MANUILA, i-a scris o lungă scrisoare în care îl încunoaște înțea că în urma căderii agenturilor organizate în România de ing.CARANFIL și gen.RADESCU, cădere determinată de procesul din Oct.1948,gruparea RADESCU-CARANFIL a căzut în raza de interes a serviciului american de informațiuni ; prin legăturile sale cu americanii, făcute încă în România, Dr.SABIN MANUILA a primit din partea serviciului american de informații un mandat de a se ocupa cu organizarea unor agenturi pentru culegere de informații din România ; Dr.SABIN MANUILA, fi scria că la acea dată se preocupă de această problemă,pentru a începe rezolvarea ei practică.-

După o lună de zile,în Nov.-Dec.1949, în convorbirile pe care le-am avut cu BASIL RATIU, FRANK WILD și GEORGE SCHROTT, am aflat că serviciul american de informațiuni este interesat să cunoască situația "titoismului" în România,dacă reprezintă un curent de masă în P.M.R., dacă se duce o activitate politică în această direcție între membrii P.M.R., etc., dându-mi indicațiuni cum să îmi fac legături cu comuniștii români, cărora să le asigur protecția politică viitoare a guvernului american, dacă activează în direcția titoismului și pe linie informativă urmărită de Statele Unite în R.P.R.-

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și o semnez.-

ss/. SILVIU GRACIUNAS

20 Iunie 1951

... pe BETEA în gospodăria țării, și fără să-și
... înțeles, intrând conta pe întregul sistem
... în care socialist internaționalist și pentru
... unității acțiunii de război a 4 unități.

Caracterul de la către asumi rosturile noastre
... sigur că nu-i dintre ei un război contrariu
... prezentare a lui DECLARAȚIE în grupul celor de
... care

Subseratul EUGEN LOSNIOW declar prin prezenta următoarele :

L'am cunoscut pe BETEA NICOLAE în 1939 în
Școala (tip:tabără) de comandanți a Serviciului Social din comuna
Pietriș Jud. Arad - tabără în grupul de comandă al căreia
îndeplineam atribuțiuni tehnice de organizare a vieții educației
sportive în general și în care BETEA se pregătea pentru a deveni
comandant.

Am fost puternic impresionat dela prima vedere de
construcția viguroasă, vitalitatea, dinamismului și excepționalele
aptitudini atletice pe care le exprima înfățișarea sa fizică,
pentru ca ulterior să fiu încă mai plăcut și mai admirativ surprins
la constatarea unei inteligențe de o potențialitate depășind chiar
nivelul însușirilor fizice.

Am mai remarcat în plus la BETEA un puternic și sincer
inbold spre o afecțiune prietenească, un spirit larg cuprinzător
realist și fără prejudecăți în spațiul căruia m'am oprit cu o
vie curiozitate și satisfacătoare dându-mi liber curs afecțiunii
prietenești de reciprocități.

Dincolo de convenționalismul uscat și anost al raportu-
rilor noastre oficiale, în timpul orelor de repaus căutam sociali-
tatea întregului grup în care se găsea și BETEA - grup în care exa-
PAVEL CONSTANTIN, MIRON CONSTANTINESCU și RATIU ANTON - unde con-
tând pe sinceritatea și discreția noastră reciprocă făceam obiec-
țiunile critice ale regimului politic de "dictatură Carlistă".
Natural, participățiunea mea la discuțiunile ce se antrenau de
către acest grup - alcătuit din echipieri în curs de formare pentru
a deveni comandanți - era accidentală și intermitentă, dar fiind
rosturile de comandă pe care le aveam în administrația taberii.

Cu tot defectul de dicțiune pe care-l avea, BETEA
însușea să se impună convingător și doct, printr-o plasticitate
și o rafină exprimare a ideii, printr-o cursivitate și logică
străns a raționamentelor.

Între activitățile practice, asupra cărora se insistă
în mod deosebit - la pregătirea echipierilor în școala de comandanți
erau și cercetările monografice.

L-am surprins pe BETEA în gospodăria țărănești fără să-i fi dat nici-o emoție, întrucât conta pe întreagă discreție a mea - pledând în sens socialist internaționalist și pacifist peza necesității acțiunii de ridicare a Țărilor.

Cunoscându-se de către sătenii noștri rosturile noastre acolo, sigur că mulți dintre ei au rămas contrariați de o atare prezentare a lucrurilor - mai ales că întreg grupul celor de care amintesc mai sus se manifesta cu opinii similare.

Temători la început de primejdia vânturării unor idei care, în concepție politică de atunci, constituiau o infrafracțiune, am observat totuși ușurința excepțională cu care BETEA obținea încrederea țăranilor și afecțiunea lor neșovăitoare.

În toată activitatea sa pe țărâm Social - în școala de comandanți la Hietrig și apoi în calitate de comandant la o școală de echipieri la Chișinău (mi se pare) - pe cât am putut urmări direct și afla dela alții, BETEA a fost, nu un comandant și un romantic și aventuros personaj care-și permitea toate libertățile de proprie cugetare și propagandistică acțiune în sens Socialist - prevăzând evoluția viitoare a vieții sociale și politice cu multă acuitate și precizie.

După toamna 1939 când s'a suspendat aplicarea legii Serviciului Social, suspendare hotărâtă de "Putat" ~~marș~~ tocmai pentru motivul neîncrederii pe care o prezenta componența echipelor ce provocau - diverse curente politice cu tendințe sau pe deasupra Socialist - l-am reînălțat pe BETEA la Institutul Central de Statistică unde a reușit să intre în funcțiune.

Contactul nostru mai frecvent a fost în 1940-41 când am lucrat la recensământul populației în calitate de șef al recensământului în suburbiile Capitalei. Cu acest prilej am căpătat obiceiul să trec - la intervale mai mari sau mai mici de timp după cum îmi dădeau răgaz ocupațiunile mele profesionale, decabice foarte multiple - pe la Institutul Central de Statistică. La Institut - dar cele mai dese ori la un local: la o bere - cu PAVEL și cu BETEA ne întâlneam în câte o discuție pasionantă pe temă socială sau politică sau pur și simplu discutăm chestiuni mărunte și hazii la ordinea zilei.

A fost BETEA plecat o lungă perioadă de timp în Transnistria - perioadă de timp în care eu am fost mobilizat.

Îmi amintesc o lucrare sintetizând datele de ordin spiritual - cultural și Social recoltate în timpul activității sale în Basarabia și Transnistria pe care am citit-o la Institutul Central de Statistică. Era mi se pare un referat prezentat Oficiului de Studii foarte interesant și concludent

422
~~394~~ 53

în privința stărilor din U.R.S.S.

Am discutat cu el impresiunile pe care i le-a lăsat viața populației din Basarabia și Transnistria sub regimul Sovietic. Mi-a arătat el falsitatea multor date ale propagandei regimului "Antonescian" prevădându-mi succesiunea ulterioară a evenimentelor.

E'am reamintit la sfârșitul lui 1944 când am aflat despre participațiunea sa la pregătirea și executarea loviturii dela 23 August - acțiune în care el a dat o importantă contribuție P.C.R.-ului.

Mi-a povestit BETEA despre acest fapt - mi mai rețiu amănuntele - cu francheță, simplitate, naturalitate și onestitate care arătau cât de firesc privea el acțiunea pe care a întreprins-o și rezultatul pe care-l sconta.

Atât BETEA cât și PAVEL mi-au solicitat participațiunea la conducerea tineretului Uniunii Patriotice.

După transformarea Uniunii Patriotice în Partidul Național Popular drumurile noastre s'au despărțit, ne-am revăzut rar, Occidental și mai mult în trecut.

Stiu că în timpul Ministeriatului - la Ministerul de Justiție - a lui LUCRETIU PATRĂSCANU, BETEA a deținut încrederea acestuia care l-a utilizat în misiuni speciale de propagandă politică în Ardeal.

Îram întâlnit ultima oară pe BETEA încă în timpul în care LUCRETIU PATRĂSCANU se găsea în funcțiune la Ministerul de Justiție. Si-a exprimat atunci regretul - fugitiv, era între două drumuri într'o discuțiune mai intimă - să ne mai comunicăm reciproc păsurile - și că multiplele obligațiuni ne țiu de atâtea timp înstrăinați unul de altul.

Drept care dau prezenta declarație și semnez propriu

20 Octombrie 1949

ss. EUGEN LOSNIOV

Declarația a fost identificate în anul 1952 cu următoarele date: Bartolomeu Nicoleta - fostă Partiniana - născută la R. Sărat la 28 Febr. 1913, frate cu Nicolae și Maranda de profesie funcționară - la Minister Transporturilor - CFR - D&T. cu domiciliul în București Str. Stirbei Vodă 53A. ap. 2. pater Raimund Gherygha Dej - notă de naștere 31 - 29.11.1904. cpt. lru. Liron

DECLARAȚIE

Subsemnata Padileanu Nicoleta, domiciliată în București Str. Stirbei Vodă 53, dau următoarea declarație :

Într-o zi din luna Noemvrie am primit vizita unui domn care mi-a spus că vine din partea lui Betea să mă ducă la el, am înțeles imediat că trebuie să petrecut ceva neobișnuit deoarece nu-l mai văzusem de mult timp și imediat am întrebat la Statistică de el, mi s'a spus că este într-o delegație în provincie. De altfel timpul lung ca interval al revederilor noastre nu mă îngrijora, fiindcă noi ne vedeam foarte rar. M'am dus într-o locuință pe Str. Br. Angelescu nu știu numărul nici numele persoanei unde am întâlnit pe Betea, care m'a pus în curent cu situația lui de ilegalitate, ceea ce m'a surprins mult, cunoscându-l ca pe un membru al partidului. Contrar obiceiului ce am de a întreba ~~un~~ oamenii mai mult decât vor ei să mărturisească, am întrebat pe Betea ce a făcut de a ajuns într-o asemenea situație. Mi-a răspuns că într-o seară se afla într-o mașină cu Dl. Lăhă Manoilă, care m'a ascuns, primul lui șef și avea de discutat cu acesta diferite chestiuni pe care mie nu mi le-a mărturisit. Mașina a fost filată, urmărită, am oprit și am luat-o la fugă, scăpând de sub urmărire. Greșala pe care a făcut-o a fost fuga, pentru că s'a constatat prin aceasta vinovat. De atunci nu a mai putut merge acasă unde i se făcuse deja percheziție și a găsit adăpost la niște prieteni pe care nu-i cunoșteam și nu mi-a mărturisit. De altfel eu eram cu totul în afară de lui, noi ne vedeam la mine acasă, sau la vreun local modest nevroind să intru în viața lui dintr-o discuție, bănuind că este o altă femeie față de care desigur are mai multe obligațiuni decât față de mine. Speram ca timpul să realizeze în sufletul lui miracolul înțelegerii mele. După ce am aflat ce situație are, l-am întrebat ce se gândește să facă, mi-a spus că ar dori o locuință bună, unde să se poată ocupa de el, adică de cetăție și lucrat. Ne-am despărțit curând, urmând să-mi dea el un semn de viață peste un timp de, urmând să părăsească locuința aceea. După vre-o 8-10 zile, seara pe la ora 9-10, Betea a sunat la ușa mea, venind să mă vadă, pentru a afla ce am făcut cu locuința. Între timp eu i-am căutat locuința, cu mare greutate am găsit pe un prieten din copilărie, Inginerul Vasilescu Vică din Str. Rondă, numărul îmi scapă care a acceptat să-l primească pentru un timp la el. I-am comunicat acest lucru lui Betea, care a acceptat să-l duc acolo, l-am dus cu mașina lui Vasilescu și l-am instalat acolo. Aci l-am văzut de câteva ori, când mă duceam să-i duc mâncare, când mergeam eu nu erau alții acolo, probabil de aceea nu mă lăsa să mă prea duc la el și să stau cu el atâta cât aș fi dorit eu, pentru a-l îngriji. Stiu că în acest timp, nu știu prin ce persoane, și-a schimbat gândul de a mai rămâne aci mai

și a ~~apreciat~~ pentru posibilitatea unei plecări. Nu era însă entuziasmat de nici una, nici de plecare nici de a rămâne - adopta o atitudine de indiferență, care de multe ori mă descuraja. Pe Betea l-am dus odată la mătușa mea, din dorința de a-l avea cu mine într-o casă unde mă simțeam bine.

Aci a venit Florica să-l vadă, ceeace m'a surprins mult, deoarece mătușa mea nu știa atunci care îi este situația, îl adusesem ca pe prietenul meu Betea care mai fusese și altă dată înainte de întâmplare și pe care-l cunoscuse la mine în casă. Ea mergând la Farmacie la serviciu, Betea și cu mine am rămas acasă, când s'a întâlnit cu Florica, care venise încă cu o persoană pe care nu o cunosc, nu am asistat la discuția lor, dar când au plecat l-am întrebat ce chestiuni îl leagă de acești oameni, mi-a spus că s'a hotărât să plece din țară fiindcă aci nu este în siguranță și poate prin Florica va reuși. Pentru o a doua întrevvedere cu Florica nu a mai venit Betea la mătușa mea, deoarece în ajunul Crăciunului paremi-se și mătușa mea știu că rămânea acasă, deși ar fi intrigat-o vizita unei femei. Betea nu a ~~reusit~~ să o conduc eu la el, în Str. Rondă, unde am dus-o împreună cu Inginerul Vasilescu cu mașina lui și care nu am participat la discuția între ei, păstrând aceeași rezervă. De altfel atât Florichi cât mai târziu Irinei, am subliniat, și ele pot fi martore că eu nu particip în această chestiune și nu vreau să știu nimic, care să fiu pusă la curent cu ceva, fiindcă nu mă interesează decât Betea, persoana lui și ajutorul prieteniei pe care pot să-l dau îngrijirilor fizice și siguranței lui, atât și nimic mai mult. Timpul trecând, nu mai putea rămâne la Inginerul Vasilescu unde ceruse găzduire pentru 2-3 săptămâni, cel puțin acesta a fost motivul dat mie și într-o zi când m'am dus să-l văd mi-a spus că s'a găsit o altă locuință și se mută și că ~~nu va~~ ține la curent cu situația lui. Ne-am despărțit ca pentru eventualitate de a nu ne mai vedea. Adresa nu am știut-o. Avea nevoie de 20.000 lei, eu i-am promis că-i fac rost de acești bani, era vorba de chirie ce trebuia să o plătească, am făcut rost numai de 17.000 lei. ~~prin intermediul Irinei~~ pentru care bani urma să trimeată pe cineva la mine. Intr'adevăr a venit a Doamnă la mine, a cărui nume nu-l știu, cum nu cunoșteam nici numele Florichei pe care întâmplător l-am aflat, acum ulterior dela Irina, fără să cunosc numele de familie, nici adresa, același lucru și cu Irina, dar ele mă cunoșteau pe ~~mine~~ numele întreg, adresa, telefon, deoarece eu nu m'am amestecat în chestiunea aceasta, decât prin ceeace prietenia mea m'a legat de Betea și numai în ceeace mi se părea ~~practic~~ să dau prieteniei și dragostei mele, adică îngrijirea fizică a lui. Doamna care a venit în numele lui mi se pare sub numele ~~delegat~~ de Gali, dacă nu mă înșel, urma să mai ~~ve~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~mine~~ dar nu-i ajungeau pentru locuință. Dar nu a mai găsit mijloc de a face rost de ei și astfel Doamna care mi-a dat telefon nu a mai venit la mine. Tot în această epocă, după vre-o 10 zile a venit la mine Pavel să-mi spună că Betea trebuie să plece din București la provincie, că astfel este bine, dar nu ne putem vedea. A rămas să-i caut eu locuință și să-l duc la Râșnov, am rugat pe prietenul meu Gicu Georgescu, ca din prietenia pentru mine să mă lase să-l duc pe Betea, de care el știa tot din povestirile mele, pentru un timp la el și de acolo să plece mai departe. Aci a stat un timp vre-o 10 zile, l-am dus la mine, Gicu a plecat la București. Intr'o seară, la mine la București a venit Pavel și cu Florica și Inginerul Vasilescu care au spus că merg la Betea, Florica cu mașina inginerului și cu mine, pentru că are să vorbească cu el. Am rugat-o să-mi spună mie ce e de comunicat, dar ea nu a vrut și eu am avut slăbiciunea să o iau ~~pe~~ omului care nici nu era acolo și de care lucru nici nu a știut decât după, ce m'am întors eu.

Au mers cu mine la Râșnov, i-am lăsat vre-un ceas să stea de vorbă, eu ducându-mă să mă plimb în pădure, când m'am întors cellalți doi au plecat înapoi spre București, eu rămânând cu Betea două zile, când nemai putând sta la Râșnov, deoarece fusese în trecere câteva zile, Gicu nu mai rămânea în casa lui, ne-am hotărât să plece el la Cluj și eu la București. Am angajat o căruță și în gara Brașov ne-am despărțit, mie încât așa necomunicându-mi adresa, la care se duce și pe care o primise dela Florica pentru menajamente față de casa aceea. La Cluj a stat vre-o două luni, în care timp am avut vesti de ~~doi~~ ori prin Pavel că este sănătos, că citește și îmi poartă încă prietenie.

Intr-o dimineață am primit un telefon dela o femeie care m'a rugat să o primesc imediat, deoarece vine dela Cluj, era Irina, care venise să afle de Florichei și a ~~for~~ ei și cu acest drum să-mi comunice din partea lui Betea că este bine. M'a rugat să-l vadă pe Pavel l-am chemat la mine și am stat de vorbă despre cele două fete arestate, despre situația grea în care se găsește acum Betea, dacă se va afla adresa unde este, despre felul cum au fost arestate - Irina ~~lipsește~~ informații ~~Wagi~~ - eu nu cunoșteam numirile ce am auzit în trecut: Grigore, profesorul, Ica, Tuci, - ca ceva care nu participasem la conversațiile lor, decât, repet, prin grija ce o aveam ca lui Betea să nu i se întâmple ceva rău. Am luat hotărârea să plec la Cluj și să-l iau de acolo. Am împrumutat bani și m'am suit în tren cu Irina, care se întorcea acasă și care nu știa nici ea adresa lui Betea, deoarece se mutase între timp dela ei. Eu am plecat la Oradia să-mi iau o bună prietenă cu mine pe Tili Popa, pe care să o rog să-l găzduiască la nevoe la ea sau un vreun sat. Ea a venit în virtutea prieteniei de 25 ani ce ne leagă. Ne-am întors la Cluj unde aveam întâlnire cu Irina să mă ducă la Betea. Irina mă aștepta, dar nu m'a primit în seara aceea deoarece stătea într-o casă unde nu se putea merge seara, pentru că deranja gazdele. A rămas să merg a doua zi dimineața la 9 să mă întâlnesc cu un domn care venise și el cu Irina în seara precedentă și acela să mă ducă la Betea, pe Str. Bisericeii Ortodoxe, numărul nu-l știu precis 24 sau 26. Acolo l-am întâlnit pe Betea și i-am spus că am venit să-l iau să meragă ori într'un sat ori în București. El a fost pentru București și atunci i-am oferit să vină la mine pentru un timp de, când își va găsi ~~xxx~~ un alt loc de stat. De plecat peste graniță nu mai putea fi vorba. După masă l-am mai văzut, aducându-mi ora exactă a trenului care am întâlnit și pe Irina pe care am lăsat-o acolo. Seara ne-am suit în tren, el spunând Irinei că merge la Brașov pentru un timp, de. Eu l-am primit în casa mea, punându-i o convenție: să întreprindă orice legătură cu cunoscuți, fiindcă nu vreau să se găsească adresa unde se găsește, el și-a luat angajament. Am venit la București eu cu trenul direct, el cu trenul până la Brașov și ele cred cu o mașină în București, când a sosit pela ora 6 seara. Am avut discuții vehemente cu mama mea, care a vrut să mă împiedice dela această acțiune, dar nu am ascultat, și am stăruit mai departe în planul meu de a-l găzdui pentru un timp, la mine.

Irina urma să meargă un timp dela Oradea la prietena mea, pentru a fi ~~într-o siguranță~~ ~~ordinea~~.

Ori luni când eram plecată în oraș, m'a căutat acasă, i s'a spus că nu sunt acasă, ci mă întorc pela 7, a rămas să-mi dea un telefon la 7 și când l-a și dat, rugându-mă să o văd, am primit-o. M'a întrebat de adresa lui Betea și de Pavel. I-am spus că Betea se găsește la Brașov, că nu-i pot da adresa - iar Pavel nu este în București și adresa lui nu o cunosc.

Am întrebat-o dacă are unde să stea, mi-a spus că este bine găzduită - și am aflat că nu a fost la Oradea, din cauza boalei mamei ei. Venise să se intereseze de cei doi bărbați și de sora ei, aflase că și cumnatul ei a fost arestat. A plecat curând dela mine și am aflat ulterior că a fost ~~prinsă~~ prinsă.

Despre Pavel am aflat la întoarcere că nu mai este în București, el îmi dăduse un telefon în absența mea să mă anunțe plecarea rapidă din București. A doua sau a treia zi dela întoarcerea mea din Cluj am primit un telefon dela un băiețel care îmi adusese un bilețel din partea lui, între-bându-mă de Nicu Betea, unde se găsește și de adresă, să-mi scrie. I-am scris că Betea este plecat fără să precizeze locul că se găsește la mine, că adresa nu am unde să-i dau, fiindcă nu am pe nimeni care să se amestece în chestia aceasta, că eu sunt bine. El îmi scrie că a trebuit să plece din București mai repede decât credea și vrea să mă înștiințeze de acest lucru. Am întrebat copilul mai bine zis băiețanul unde se găsește mi-a răspuns că undeva la țară, nu a vrut să-mi comunice adresa lui - la un moment dat am avut bănuiala că se găsește și el în București, dar nu vrea să-mi spună. Am rugat băiatul, care spunea că pleacă cu trenul, și pe care l-am întâlnit pe stradă, la Brătianu, să vină pela mine pe acasă și că prefer să vină Vineri sau Duminică să-l întâlnesc dacă mai are ceva de comunicat, dar deși au trecut și zilele sus indicate pe Str. Regală nu am primit nimic dela el. Luni dimineața la 7 am fost căutată de un domn tot din partea lui, care mi-a adus un bilet cerându-mi adresa lui Betea, am stăruit să nu i-o dau, spunându-i că se găsește la București, fără să precizeze locul. Tot așa nu mi-a comunicat adresa lui, domnul respectiv că mă văd anonim, spunea că este un prieten - Pavel, mai scria că pleacă în Ardeal, probabil să-l întâlnească pe Betea. Nu știu de ce Pavel a trebuit să plece, eu el nu eram în așa de bună legătură, dar știam că este prietenul lui Betea, că a menținut legăturile cu el, tot așa ca mine, din nevoia de a-și ajuta un prieten, desigur acest lucru a fost descoperit și mă simțeam obligată să-i răspund la puținele cuvinte ce-mi trimetea, mai ales că și el ~~me~~ m'a ținut în curent cu situația lui Betea în timpul când eu nu-l puteam vedea. Pavel nu s'a întâlnit cu Betea în casa mea, desigur întâlnirile lor erau și alte locuri, eu nu știam de această legătură, decât târziu, atunci când Betea și-a mutat locuința din Str. Rondă și mi-a trimis știri despre el că trebuie să plece în provincie, după cum am spus mai sus.

Ceeace am uitat să adaug la timpul său, acest inginer Vasilescu, care s'a angajat să-l găzduiască pe Betea pentru prietenia ce o avea pentru mine, s'a împrietenit interesat cu Betea rugându-l să-l ducă în străinătate. Betea nu i-a promis deoarece situația lui era de așa natură, dar acesta a la discuțiile Floriciei cu Betea, după cum mi-a spus Florica, când a venit la mine și o șantaja să îi ~~se~~ divulge dacă nu-l trec. De aceea a trebuit să-l vadă și Vasilescu pe Betea la Râșnov, ca să se convingă că Betea nu a plecat, ci este în țară. Intre timp Vasilescu a vrut să plece și lucrurile s'au liniștit din partea aceasta.

După cum reese din cele ce am declarat eu am fost condusă în purtarea mea de prietenia și dragostea ce mă leagă de Nicolae Betea și de nici un alt interes sau amestec în chestiunile pe care și le-a ținut ascunse față de mine, din motive necunoscute, desigur nu am fost în viața lui decât una din femeile de care s'a servit, cunoscându-mi devotamentul și iubirea ce i-o port. Discuțiile noastre erau de natură cu totul alta, literatură, istoria, filosofie, căutând în puținele ore petrecute împreună să profit de răspunsurile ce găsea să le dea întrebărilor mele, atât în timpul de și

cât și în timpul când era liber. Unde a Niculae Betea
nu am fost lămurită și nu sunt nici acum fiindcă nu mi-a
spus altceva decât ceea ce am referitor la mașina în
care se afla cu Lahi Manoilă pentru a-l vedea pe fostul său
șef, ceea ce l-a compromis suficient, pe el membru de partid.
Din discuțiile noastre reșea totuși a fi un convins
comunist, care nu vede posibilă o altă de jurământ decât
de simț politic ascultam ca titlu de informație dorin a
cunoaște această formulă a lumii noi.

Nu puteam să-mi dau seama unde greșeste,
deoarece deabea de un scurt timp caut să mă lămuresc eu
însumi prin citit despre acest adevăr care a bănuit.

Aceasta am avut de declarat, sub rezerva să
lămuresc unele pasagii dacă par obscure.

ss. Pădișeanu Nicoleta.

[illegible]

[illegible]

4 parte-mă pînă la
Tutro dimineață am primit un telegram de la o femeie
care m-a rugat să o pînă în imediat, deosebi vine de la Cluj
în Trine, care ~~apare~~ venise să aple de vînt. Prindea și
măci și în ciuda drumu pe mî amuză de pînă la Betea
ce aște hîrî. M-a rugat să l'vadă pe babil fan dimie și le
mîie și au stat dimie oleye cele două fete dimie, deosebi
strică pînă în se și gîrăle eam Betea dore și se aple
eduse unde cite deosebi felul cum au pînă dimie - Trine
ce pînă în pînă. Topi - eu nu amuză cumuză ce am
cuză în tîră. Trine, pînă, Trine, Trine, - ce vine ce
nu pînă în pînă la emulăle în dîr, apoi pînă în
ce o ocam ce la Betea se mî și se tîrăle dîr rîr. Trine
am lîră hîrăle se pînă la Cluj și în l'vîr de dîr
mî impînă în hîră și mî am pînă în tîră în Trine, care se
hîrăle dîr și vine mî dîr mî ce odă la Betea, dîr
e mî dîr mî tîră de la ci. Eu am pînă la hîrăle se
mî dîr o hîră pînă în mî pe Tili Popo, pe care dîr
se o vîr se l'pînă dîr le nîră le ce dîr în mî mî se.
Eu se dîr în mî dîr pînă de 35 de dîr ce se l'pînă
Ne am mîr la Cluj mî dîr dîr în Trine se mî
dîr la Betea - Trine mî dîr, dîr mî mî pînă
în dîr dîr - dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
mî dîr, pînă dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
e dîr pînă dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
mî dîr și el ce Trine în dîr pînă dîr dîr dîr dîr
dîr la Betea pe dîr. Trine. Ortodox mî dîr mî
dîr pînă 24 și 26 - dîr l'vîr mî dîr la Betea și
i am dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
dîr în Betea - El e pînă pînă dîr dîr dîr dîr
i am dîr dîr mî la mî pînă în tîră dîr dîr
se fîr mî dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
mî pînă pînă - Trine se am mî dîr dîr dîr dîr
dîr Trine ce mî la Betea pînă în tîră dîr dîr
l'vîr pînă în dîr mî, pînă dîr dîr dîr dîr dîr
mî dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
se se dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr dîr
dîr, el ce dîr dîr la Betea și el dîr

cu o morie poie in Brucenesti, ca el o mit pe la Re
6 scare - Au ont discuti vehement in mame mea,
care e mult se me hipocritice dela acciote acqive, dar
un am creulet - si am teruit mer depote in planul
mim de a e gajdui pentu intun, le mie -

Trine lina se mlege un timp de se bresne la
pictura mea, pentu a fi vili co opuscula ocure -
bi dum ca d han pleste in az, in a cantet aone, i
se quis ce un sunt eram, ci me itas pe 7, e ison
le m de in telefn le 7/2 ca el e e si elst, ruga du m
de o vest, am pruit-o. Ma e intchet de edare lu
betes si de bovel. I am quis ce bute se gajdui le
bore, ce mi pot de edare - in bovel in cite in
Brucenesti se edare lui nu e curse. In intchet o clare
ore unde se steu, ma opra ce cite hie gajduite - x
am eplet ce in e put le bresne, din cause bovel. mine
ci - Perine se se interese de cer din hietel si de
me si, efore ce se cumetual ce e put eutut - A
plest emard dela mie si am eplet ulluiri ce e put
grime -

Depe bovel am eplet le intrese ce nu mer cite in
Brucenesti, am el mi de dare in telefn si eplete mea
se in amite pleste repide din Brucenesti. A dore se
etere gi dela intrese mea dan cluj am pruit in
telefn dela mi hietel care in edare in hietel
din pentu lui, intetaidu me de si in bute unde
e gajdui si de o ordere se mi reie - I am mi
ce bute cite plest ~~dan~~ foie se puzez bovel
se si gajdui le mie, ce edare - in am unde
se i clari, pindca un an se mome care se se
mestie in cludia acote, ce se sunt hie. El mi
mie ce e tuchit se plece din Brucenesti mer repide
deat acote si dore se mi intetese de eut bovel
in intetel bovel mer lui gi hietendru, unde
e gajdui mi e ne puz, ce unde la tere, in
e put se mi intetese edare ~~lui~~ se in mome

432
Angelescu G. 46 35

Adevărul asupra chestiunii Betea, așa cum îl știu.

Știu că îmi semnez o sentință de moarte, căci Betea mi-a spus că origine știu ceva și trădează să nu-și închipue că nu va plăti; o fac însă pentru a-mi menține făgăduiala și a dăbândi dreptul de a sta lângă copilul meu. Chiar dacă voi fi acasă cândva dacă se află cele depuse de mine acum cel puțin încă câțva timp pot sta lângă băiatul meu. Altfel nu mai pot trăi. Iată adevărul :

Betea, când m'am dus să-l iau la mine dela Ing. Vasilescu era într-o cameră cu lume pe ~~par~~ partea dreaptă a holului. Inginerul nu m'a lăsat să intru și mi-a spus să aștept în hol, unde imediat a venit Betea și m'a invitat să stau într-o cameră mică pe un culoar lateral. Acolo am așteptat câțva timp, căci el se întorse la musafiri. Când s'a întors miza spus că o prietenă a lui Papy sau așa ceva (nu știu exact cum i-a zis) a adus lucruri bune și erau la masă și cu situația mea, (nu terminasem divorțul) n'a vrut să mă arate la lume. Si-a pus haina și s'a dus să ia rămas bun, când a ieșit împreună cu el inginerul și acest individ gras, scund cu mustață neagră, precum și o tânără pereche despre care mi-a spus la prezentare, Dl. și Dna Tuchi". Acest Tuchi îmi telefona înainte ~~de~~ din partea lui "Nicu" de unde să viu să-l iau. Si-a luat rămas bun și am plecat așa să la mine în garsonieră, cu o mașină pe care am luat-o din stația de tranvai ~~de~~ dela Traian. Peste o zi două mi-a spus Betea să mă duc să iau lucrurile care i-au mai rămas la inginer și mi-a indicat, un pulover, niște cărți, etc. M'am dus și le-am luat. Atunci inginerul m'a întrebat dacă știu eu ceva că s'ar fi hotărât în legătură cu chestiunea plecării lui Max Manolescu, am rămas tablou și am spus că nu știu nimic. Atunci el mi-a spus că individul cu mustață e Max Manolescu, că are o fire insuportabilă, că vrea să plece undeva, unde să fie în siguranță, deoarece îl căuta poliția pentru trafic de devize, că el nu-l mai poate opri și îl lasă să plece. Când m'am întors la Betea și i-am povestit îmi tremurau mâinile și l-am întrebat ce legătură are el cu afacerea Max? Atunci mi-a dat apă să mă calmez și mi-a spus că nu a făcut niciodată trafic de devize, că a fost un mare ghinion în viața lui că în timp ce poliția îl căuta pe Max, el habar n'având de acest lucru, în același cartier era cu niște prietenii se pare că mi-a spus cartierul Cotroceni - și fusese la unul acasă mai mulți și discutaseră o situație foarte grea care și-ar fi creat-o el în partidul Comunist și că până la lămurirea lucrurilor, toți erau de acord să dispară undeva. În mașină mi-a spus că era și un prieten american, care venise cu mașina lui, parcă mi-a spus dela legația americană. Poliția a urmărit căutând pe Max, mașina aceasta, Betea, negând că e în legătură cu încredințarea lui dela Partid mi-a spus că a oprit și a sărit, reușind să scape și astfel ~~Max~~ s'a gândit să se adreseze mie. I-am spus că trebuia să mă pue în curent cu situația, că am un copil pe care-l ador și nu vreau să-l nenorocesc, că în fond eu nu știu nimic și vreau să știu despre ce e vorba. Mi-a spus că nu-mi poate încredința secretele care se discută în celulă că nu-i aparțin lui dar mă asigură el că e o chestiune care se va aranja foarte curând în bine. Mi-a spus apoi a luat contactul cu Max pe care l-a căutat la un amic (nu știu dacă e vorba de Ing. Vasilescu sau nu) și că Max știa ~~de~~ de încredințările lui și că să nu-l denunțe la promis că îl ajută să se salveze fugind undeva, dar să aibe răbdare. I-am spus că de de nu-i este frică de trădarea inginerului și a lui Max și mi-a spus că "origine va face așa ceva să nu-și închipue că va scăpa nepedepsit, și-o spui și ție, și pedepsa nu e de dorit s'o baste și s'o aștepte nimeni". Din acea clipă eram ca nebună. Îmi era frică să stau pe loc și îmi era frică să fug. Într-o noapte la 11, când am venit dela recensământ unde lucram, mi-a spus că să dau un telefon dela proprietar inginerului și să-l întreb dacă

lucrurile merg bine. Am făcut așa și mi-a spus acela că nu. Betea m'a trimis atunci să-l aduc cu o mașină pe Max. M'am dus acolo și am vorbit cu inginerul care mi-a spus că Max nu mai are nici-o încredere în ceilalce i-a promis Betea și că n'o să-l mai poată opri să plece. Deși Betea îmi spusese să-l conduc la mine pe Max, nu l-am adus, fiindu-mi frică să circul cu el pe stradă și i-am spus lui Betea cele relatate de inginer. El mi-a reproșat că nu l-am adus pe Max și mi-a spus că trebuie în mod absolut să îl aduc a doua zi. A doua zi pe la ora 5 m'a trimis (nu m'a lăsat să merg la serviciu special) și îl -am adus îngrăzită. Acasă am mai găsit o duce mai în vârstă care mi s'aprezentat Olga și Betea m'a rugat să-i las singuri și că pot pleca să stau la copil, dacă vreau, ceilalce am și făcut, deși n'am dormit toată noaptea de groază. A doua zi când am venit cu câte ceva de mâncare înainte de prânz l-am găsit pe Betea singur și mi-a spus, când l-am întrebat dacă situația lui s'a ameliorat, că deocamdată situația lui e în discuție la celulă și că speră să aranjeze ceva în chestia Max. N'a vrut să-mi spue ce, cu toate că am insistat și i-am spus că de ce n'are încredere în mine, după ce m'a băgat în asemenea chestie, măcar să știu la ce mă pot aștepta. Mi-a spus că nu e chestie de încredere ci de sistem de lucru. Această duce Olga a mai fost odată pe la ora 13,30, a bănut în geam, a deschis el și n'a intrat în cameră, s'a oprit în vestiar unde nu cred o'a stat mai mult de 2 minute, eu spălam vasele la bae în acest timp și când am intrat în cameră, crezând că o găsesc și pe ea, Betea mi-a spus că a plecat imediat, N'a intrat în casă.

DL. Tuchi a mai fost de vre-o 2 ori la mine, când era Betea, odată când a stat de vorbă foarte puțin, defață cu mine și l-a întrebat pe Betea ce a făcut cu situația lui la pastii și acesta a răspuns că nu s'a limpezit. Atunci m'am lipsit decât cât am făcut cafele af la bae, la reșou. O altă dată a venit când plecam eu la slujbă la prânz și doar ne-am salutat. După ce a plecat Betea a venit într-o zi apoi să se intereseze de Betea și i-am spus că nu știu nimic de câteva zile și că vreau să mă mut, dar n'am cu ce transporta lucrurile puține care le aveam în casă, iar mașină nu am bani să iau, cei dela mine de acasă erau furioși pe purtarea mea și lipsurile mele de acasă și nu m'ar fi ajutat. Atunci el s'a oferit să-mi transmită împrumute un geamantan în care să le transport cu tranvaiul, ceea ce am și făcut și a rămas să-mi dea el un telefon xxxx acasă la copil, când vine să-l ia, și n'a mai dat niciun semn de viață, iar geamantanula rămas la mine acasă până acum.

După plecarea lui Betea am fost și la Pavel de multe ori rugându-l să-mi spue în ce stadiu e chestiunea dela Partid cu Betea și de ce a dispărut i-am spus că eu am adăpos-tit în casă, când nu știam ce e cu el și să nu mi se întâmple ceva, să se gândească la copil. El mi-a spus laconic că nu știe nimic, doar că dacă nu dă niciun semn de viață înseamnă că e bine. Tot în asemenea cuvinte m'a ținut de câte ori îl vedeam. Ultima dată l-am văzut câteva zile înainte de vot și l-am întrebat încet - că erau și alte persoane în birou - dacă are vre-o lămurire să-mi dea despre Betea, mi-a spus că nu, să nu mai am așa grije de mine că nu e cazul și mi-a mai spus că să-i spun dacă aud printre cunoștințe de vre-o casă de închiriat. L-am întrebat dacă se mută el și mi-a spus simplu "un cetățean cantă și în ziar nu se găsesc". După vot l-am căutat să-i spun că nu știu de nici-o casă de închiriat și voiam să încerc din nou să-l facă să vorbească arătându-i situația mea de divorț ca să vadă că rămân singură cu copilul.

Pavel

Nu l-am găsit și mi s'a spus că n'a venit pela birou de câteva zile. Atunci mi-am luat inima'n dinți și m'am dus la Gofopența și i-am spus "Domnule Director General, iertați-mă că vă deranjez pentru acest lucru, dar Dl. Pavel m'a rugat să-i găsesc o casă și apoi a plecat, nu știți unde e?" A ridicat din umeri și mi-a spus că nu știe, dar dacă îl va vedea îi va spune că l-am căutat și m'a întrebat cum mă cheamă, dacă sunt funcționară nouă la Institut și unde lucrez.

După ce am fost chemată să dau prima declarație, în care de frică pedeapsai dela cei de afară nu de aci n'am spus tot, m'am gândit că ei toți prietenii au fugit, s'au pus la adăpost și m'au lăsat pe mine să plătesc, eu care nu am luptat niciodată pentru un ideal politic, să știu și eu cel puțin că am făcut-o dintr-o convingere. Lucrul acesta că s'au folosit de mine ca o unealtă și pe urmă m'a lăsat în părăsire să cadă asupra mea și ce am făcut și ce n'am făcut, m'a infuriat infuriat la culme. Duminica trecută m'am hotărât că trebuie să fac ceva pentru a-mi demonstra nevinovăția. Vroiam să iau contact cu Pavel să-l rog să spue adevărul și să nu mă lase acuzată astfel. Atunci m'am gândit că poate n'ar vrea să se amestece, și dacă ar fi așa laș atunci n'ași mai avea nici un ~~scrupul~~ scrupul și așteptam să-mi comunice o întâlnire domnul care m'a anchetat ca să-i completez declarațiunea cu tot ce știu dela Betea și să-i dau dovadă că știu să-mi plătesc libertatea, luând contact cu alții și ținându-l în curent pe dumnealui.

Luni, când a venit Domil la birou dimineața să aducă lista cu cheta făcută la Ministerul Industriei și Comerțului pentru copii de greci, l-am rugat (îi făusem și un serviciu cu ocazia morții copilului lui, când am strâns o chetă și să-l ajut și-mi era recunoscător), să-mi facă un serviciu pentru că mai de mult el vroia să se ducă la Direcția Generală să roage să-l accepte cenzor statistic într-o plasă din Banat, cu toate că nu avea bacalaureatul) și când se duce la Gofopența să-i spue că "Dna Angelescu care a fost la dânsul acum câteva zile pentru o lucrare nu vroiam să știu Domil despre ce e vorba) e bolnavă și vă roagă dacă aveți posibilitatea să comunicați să-i acorde o întâlnire omul care v'a spus dânsa că i-a cerut casă. La întâlnire va veni un bărbat tânăr, înalt cu părul gri haine gris cu un ziar în buzunarul stâng". Aceste semnalmente le-am dat gândindu-mă că tot pe Domil l-aș putea trimite, dar lui nu i-am spus nimic, căci vroiam să văd ce rezultat îmi va aduce. I-am spus să comunice ~~cu Domil~~ că răspunsul îl va da - dacă îl va avea - tot prin el. Apoi mă gândeam că după semnalmentele astea aș putea trimite alt om, după ce domnul care mi-a luat declarația mi-ar fi spus căci credeam că mă cheamă să vorbim), cine mă acuză pe mine dintre prietenii lui Betea și să-i dovedesc că poate avea încredere în mine povestindu-mi gestul meu și astfel să-mi recapăt libertatea. Mă puteam duce chiar eu la întâlnire, însă îmi eră teamă dacă până la data fixată, - dacă mi se fixa una - nu vorbesc cu domnul de aci eu n'aș mai fi putut fi crezută că fac acest lucru ca să-mi cumpăr libertatea și aș fi fost poate păruită că vreau să-i comunic cine știe ce. Din acest motiv, după ce Domil mi-a spus că Dl. Director General a ridicat din umeri foarte îndoelnic și a spus că dacă îl vede pe cetățeanul în chestie îi va comunica, n'am mai făcut nimic, așteptând un telefon dela Domul cu declarația, căruia vroiam să-i dau totul în mână și să-l întreb ce să fac mai departe. Domil trecea Miercuri pela birou, dar eu nu luasem nici-o măsură, Marți seara, temându-mă să nu fiu rău interpretată și să nu mai pot să-mi cumpăr libertatea atât de scumpă pentru copilul meu singurul lucru pentru care mai vreau să trăiesc.

15.IV.1948

G. Angelescu

imi aduc aminte că într-o seară, când m'am întors mai devreme de la slujbă (8 $\frac{1}{2}$ în loc de 11) Betea mi-a spus că va avea câțiva amici în vizită, că au chestiuni însemnate de discutat, lucruri la care eu nu pot lua parte, că să-l iert, dar să stau la bae până pleacă, că nu vor sta mult. L-am întrebat despre ce e vorba și n'a vrut să-mi spună "Dece nu ai încredere, când îți spun că sunt chestiuni care nu trebuie să le cunoști mi-a spus. Atunci a ~~scutit~~ sunat la ușa, pe mine m'a băgat în bae și am auzit că a deschis ușa ~~cuiva~~ ~~unui~~ ~~bărbat~~, vorbeau în șoaptă. Mai încolo mi s'a părut mai multe voci de bărbați, nu știu câte și dacă toți au venit odată sau la intervale, căci era o sonerie cu surdina și eu eram la bae. Vorbeau foarte încet, însă din când în când scăpau unele cuvinte care le puteam înțelege, de ex. "e singura soluție cu Max.....avionul.....trebuie să fie mai mulți.....fiecare să-și joace rolul, bine nu, e prea riscat.....e vorba de foc.....Eu tremurasem din tot corpul la bae și aceste cuvinte ereau numai ce puteam percepe de la unul sau altul, la distanțe de fraze spuse pe șoptite. Când au plecat - după voci cred că erau persoane (mi-a spus prieteni) și i-am auzit, nu, nu facem acest lucru" Au mai spus șoptit ceva și apoi unul "toți sunt contra". Asta am auzit și cred că o redau cât mai fidel. După ce au plecat mi-a spus Betea "N'au fost băieții de acord între ei, trebuie găsită o altă soluție". Cu tine am spus eu? Nu, dar asta mă atinge și pe mine și îți repet că să nu aud vreaudată că ai scos vreun cuvânt și că poți trăda. Nu știi nimic". În seara aceea am plecat acasă la copil atât eram de agitată. Asta s'a întâmplat scurt timp înainte de plecarea lui de la mine.

ss.G. Angelescu

Intr-o zi când îl căutam pe Pavel și nu-l găsisem, eram foarte supărată, în ultimul timp de 2 săptămâni cred, fiindu-mi frică de situația mea, mai ales că știam că n'am voce să spui cât știu că mă pedepsea. Colegii de birou m'au întrebat ce am și le-am spus că am intrat într'un joc fiind antrenată de alții și aceea au dispărut iar, pe mine m'au lăsat ca eventual să plătesc oalele sparte, să răspund eu de vinile celor ce au șters-o. Eram într-o stare de plâns și ași fi făcut orice să-i găsesc că mă pot eu desvinovăți la noroc, căci eu știam cât știu și nu puteau să mă acuze (cel puțin așa credeam eu) dar acum m'au lăsat singur și când voi spune că l-am adăpostit și tot ce a fost, se va crede că știu mai mult. Veneam la birou nedormită. La această mărturisire a asistat Domil și Dumitragu (cred), dar ei nu știau nimic mai mult, nu le-am spus căci mă temeam.

Cât a stat Betea la mine eu n'am comunicat cu Pavel nici eu n'aveam de ce-l căuta și eram și foarte ocupată cu lucrările de recensământ și Betea mi-a spus să nu mai trec pela Institut (în Brezoianu) unde mă cunoștea lumea că îl căutasem pe el toată vara, aproape zilnic. O singură dată m'am întâlnit cu Pavel întâmplător în Splai, când eu întârziisem ca vre-o $\frac{1}{2}$ oră de la lucru (veneam la 2 $\frac{1}{2}$ în loc de 2), atunci m'am vorbit nimic, decât că fac ore acolo și că am întârziat. După ce ~~vestea~~ a plecat de la mine și am văzut că nu se întoarce, m'am dus la Pavel și i-am spus că a stat cu mine și că i-am dat buletinul de populație, căci mi-a spus că are o încurcătură cu partidul, încurcătură ce urma să se limpezească și acum văd că a dispărut și m'a cuprins frica să nu fie o situație mai grea și să cad responsabilă. l-am rugat mult, dacă știe ceva să-mi spună să știu ce să fac. El mi-a spus că nu știe nimic, că dacă mi-a spus Betea așa înseamnă că e așa situația, dar el nu știe unde e. Betea în lipsa mea de acasă a comunicat prin altcineva cu Pavel, asta nu o știu.

și Betea

22. stău cu ceva cu o'or fi hotărât în legătură cu chestiunile
plecării lui Max Mandescu, am rămas tablou și am spus
că nu stău nimic. Atunci el mi-a spus că îndoiel
cu mustăți e Max Mandescu, că are o fire importabilă, că
nu se plece undeva, unde să fie în siguranță, deosebi
de către politica pentru trafic de derize, că el nu e mai
pate opri și îl lăsa să plece. Când mi-am întors la Beten
și i-am povestit lui tătărușău răzvrătă și l-am întrebat
ce legătură are el cu afacerea Max? Atunci mi-a dat
apă și mi-a colmeș și mi-a spus că nu a făcut niciodată
trafic de derize, că a fost un mare ghinion în viața lui
că întreg ce politica îl căuta pe Max, el trăiește în având de
asot lucră, în același cortier și era cu niște prieteni
nu se poate că mi-a spus cortierul Costoceni. Si fusese la
mumel acasă mai mulți și discutaseră o situație foarte
greă. Că se fi creat o'el în partidul comunist și
că până la lămurirea lucrurilor, tot erau de acord
să dispună undeva. În morimă mi-a spus că era și
un prieten american, care venise în marina lui,
forță mi-a spus dela legatia americană. Politica a ur-
mărită, căutând pe Max, morimă aceeași, Beten, urează
că e în legătură cu încercarea lui dela partid mi-a spus că
așpit și a rănit, nușind să scape și astfel s'a găndit
să se adreseze mine. I-am spus că trebuie să mă pue
în creșt în situație, că am un copil pe care l'ador
și un neam să-l încredese, că în fond eu nu stătuie
și eu nu stău despre ce e vorba. Mi-a spus că tot mișca

III. Încredința secretelor care se discută în celulă, dar în afară
 de el 'e o chestiune care se va arăta foarte curând
 în lume. Mi-a spus că apori a luat contactul cu Max, care
 l-a găsit cîntat la un amic (mi-a spus că e vorba de
 Vasilescu sau nu) și că Max stă de încredințare
 lui și că se va duce în fața lui în fața lui și se va
 vede fugind undeva, dar în altă țară. I-am spus că
 de ce mi-e frică de trădarea inginerului și că lui Max
 mi-a spus că "oricine va face așa ceva și nu
 înclina să se scape nepeșpat, și o spun și tu, și pe de
 mine de dorit și o spun și o așteptă nimeni". Din aceea
 clipă eram la nebună. Mi era frică să stau pe loc
 și mi era frică să fug. Într-o noapte la 11, cînd
 am venit de la ispată, venind dintr-un loc, am
 mi-a spus că se dau un telefon de la proprietar inginerului
 și că l-așteptă de la lucările negre. Au făcut așa
 și mi-a spus acela că am. Betea în la tîrziu atunci și
 aduce cu o morina. El 'am dus acasă și am vorbit cu
 inginerul care mi-a spus că Max nu mai are nicio
 încredere în cerșetori și a promis Betea și că nu s-a lăsat
 poate să plece. Deși Betea mi-a spus că se va duce
 la Max, mi l-am adus, fiindcă mi-e frică și l-am spus
 lui Betea cele relatate de inginer. El mi-a reproșat că mi
 l-am adus pe Max și mi-a spus că "tutunul în acest moment
 și îl aduc a doua zi". + Dorea și pe la ora 5 mi-a trimis
 un a lăsat în ușa la servitor special) și îl-am adus în
 Acum am mai dorit o dată mai în vîrstă care mi l-a

14 prezentat Olga și Betea n'a rugat ~~pe nimeni~~ ⁴³⁸
~~pe~~ se-îl singuri și că pot pleca se stau la capul,
doar m-au, Căci au n'au făcut, dar n'au dormit toată
noaptea de groază. A doua zi când au venit cu cău-
lă de mănăstire înainte de prânz l-au găsit pe Betea
singur și mi-a spus, când l-au întrebat dacă situația
lui s'a ameliorat, că descăscădată situația lui e în disconfort
la celulă și că speră să aranjeze ceva în chestia Max.
Năvut n'au mi-a spus ce, cu toate că am insistat și
i-am spus că de ce n'are încredere în mine, după ce
m'a lăsat în asemenea chestie, motor n'au stă la
mă pot ajuta. Mi-a spus că nu e chestia de încredere
ci de sistem de lucru. Aceasta întrucât Olga a mai fost
o dată pe la ora 13³⁰, a stat în fața, a deschis el și n'a intrat
în cameră, s'a oprit în vestier unde nu cred că o stat mai mult
de 2 minute; în spălam vasele la bae în acest timp și
când au intrat în cameră, pregătind ca o gădă și pe ea, Betea
mi-a spus că a plecat imediat, n'au intrat în cameră.

Al Tadiu ~~nu~~ a mai fost de ~~pe~~ ^{pe} ori la mine, căci
era Betea, o dată când a stat de vorbă foarte puțin, de față cu
mine și l-a întrebat pe Betea ce a făcut cu situația lui la
noaptea și acesta a răspuns că nu s'a lăsat. Atunci li-am
lăsat desot cot amfocant cofele la bae, la rezon.
O alta dată a venit când plecam cu la shop
la prânz și doar ne-am salutat. După ce a plecat Betea
a venit într-o zi apoi și se întreabă de Betea și i-am
spus că am stău năvrit de câteva zile și că m-am
mă lăsat, dar n'au cu ce transporta lucrurile putând

De core la ocau în casa, iar moșină din am buni să-lau,
cei dela mine de acasă sau furdo, pe pătorea mea
rile mele de acasă și nu m'ar fi ajutat. Atunci el
s'a oferit să-mi imprumute un geamantan cu care
să-l transport cu traurauel, ciace au și fost și o
pămos să-mi dea el un telefon acasă la copil,
când vine să-l ia, și n'a mai dat niciun semn de
viață, iar geamantanul a rămas la mine acasă până
acum.

După plecarea lui Betea am fost și la Pavel de multe
ori și m'apădu-l și-mi spusese de ce stădă și de ce
dela postid cu Betea și de ce a dispărut și am spus că e un
redispotit în casa, când nu stiam că e el și se
măse totă vremea, să se găndească la copil. El mi-a
spus laconic că nu stie nimic, dar că dacă am de
vociu semn de viață înseamnă că e bine. Tot în ocau
curiute m'a timet de câte m'el vedeau. Ultima dată l-am
văzut câteva zile înainte de vîr și l-am întrebat în
că erau și alte persoane în birou - dacă are vreo launide
și mi-lea de spre Betea, mi-a spus că nu, și nu mai
am așa grije de mine că nu e cazul și mi-a mai spus
că să-i spun dacă are vîr și m'el e de vîr ca să
de închișat. L-am întrebat dacă e vîr și mi-a
spus simplu „un cetățean conte și m'el e de vîr”
După vîr l-am contat și i-am spus că nu stiu de nimic
ca să de închișat și vîr și m'el e de vîr și l-am
contat și i-am spus că nu stiu de nimic ca să de închișat și vîr

61 cu copilul. Nu l-am găsit și mi s'a spus că s'a venit
pe la biron de câteva zile. Atunci mi-am luat inima în
dint și mi-am dus la soropenta și i-am spus „Domnule,
Dr. J. iertăți-mă că vă deranghez pentru acest lucru, dar
dl. Papel m'a rugat să-i găsească o casă și să o
lucrez, în stătu unde e?” A ridicat din umeri și mi-a
spus că nu știu, dar dacă îl va vedea îl va spune că
l-am cunoscut și m'a întrebat cum mă cheamă, dacă sunt
funcționar și unde la institut și unde lucrez.

După ce am fost chemată și dau prima declarație, în
care de faza pedepsă ^{de la de afară} ^{unde aci} am spus tot, mi-am gândit că ei tot
prietenii au fugit, s'au pus la adăpost și mi-au lăsat pe
mine să plătesc, eu care nu am luptat niciodată pentru
un ideal politic, nu știu și eu cel puțin că am făcut o dată
cunoscute. Lucrul acesta că s'au folosit de mine ca o ^{scut}
și pe urme mi-au lăsat în urmă și în totă o supraschimbare
și ce am făcut și ce n'au făcut, mi'a îngustat la culme
drumurile. Trebuie mi-am hotărât că trebuie să fac ceva
pentru a-mi demonstra nevinovăția. Măiam și în
contact cu Papel și-l rog să spună adevărul și
să-mi mă lase acuzată și fel. Atunci mi'am gândit că
urâte n'ar fi să se arunce și dacă ar fi așa tare
atunci n'ar mai avea nici un sens și să acceptăm
să-mi comunice o tăvălăie domnilor care m'a anchetat
ca să-mi completez declarațiile mele cu toate sticlele Betea
să-mi dau dovadă că știu și mi plătesc libertatea, luând contact

[illegible]

VIII - dacă mi se fixa una - un vorbese cu domnul de aici,
eu ~~nu~~ n'ar mai fi putut fi cunoscută ca fac aceste
ca să-mi cumpor libertatea n'ar fi fost poate bănuita
că vreau să-i comunic cîte stîie ce. Din acest motiv,
după ce domnul mi-a spus că el ~~nu~~ ^{se} ar îndrepta din nou în
~~fonta îndreptare~~ ^{fonta îndreptare} să spun că dacă îl vede pe cetăţeanul în chestie în camera
mă, n'au mai făcut nimic, oşteptând un telefon,
de la domnul cu declaraţia, că în viaa voiam să-i dau
totul în mîna şi să-l întreb ce să fac mai departe.
Domnul trecea Miercuri pe la birou, dar eu nu l'au seen
măsură Marti seara, ţinându-mă să nu più rău inter-
pretată şi să nu mai pot să-mi cumpor libertatea
de renunţa pentru copilul meu, singurul lucru pentru
care mai vreau să trăiesc.

15. IV 1948.

Scrisoarea

Am mai aduc aminte că într-o seară, când mi'au întors
mai devreme de la slujbă (8½ în loc de 11) Beten mi-a spus
că ea avea cîţiva amici în vizită, că au chestii interesante de
discutat, lucruri la care eu nu pot lua parte, că să-l iert, dar
să stau la baie până pleacă, că nu vor sta mult. L-am
întrebat despre ce e vorba şi n'a vrut să-mi spună. Decît
ai încercat, cînd ţi s'au spus că sunt chestii care sunt tîbre şi le
cunosc mi-a spus. Atunci a sunat la uşă, pe mine m'a lăsat
în baie şi am auzit că a deschis uşa cuiva, unui bărbat înalt
în scurte. Mai încolo mi s'au părut mai multe voci de bărbaţi
nu ştiu cîte, şi dacă toţi au venit odată sau la intervale
cînd era o vorbă în sardini şi eu eram la baie. Vorbeam
fîr încet, în timp cînd în cînd scapau unele curiozităţi care se
puteau înţelege, de ex. „e singura solutie în via... animal...”

1
E demorată la nevo, căci ea stău cât puțin și în
puteau să mă acuze (cel puțin am crezut eu) căldușii
doi acum m'au lăsat singură, zicând voi spune că
l-am adăpostit și tot ce a fost, se va cunoaște că stă
mai mult. Veneam la birou nedormită. La această
morturizare a existat domil și Dumitrescu (ex),
do ei m'au stău nimic mai mult, m'au spus că
mă temeam. —

442

Cât a stat Betea la mine eu n'am comunicat cu Păreș
mi eu n'aveam de ce-l conta și eram în foarte ocupată cu lucră-
rile de recensământ și Betea mi-a spus să nu mă treacă pe la
Institut (în Bregorianu) unde mă cunoștea lumea că îl cău-
tăsem pe el toată vara, aproape zilnic. O singură dată m'au
întâlnit cu Păreș întâmplător în Splai, când eu întărgiasem
cu eo 1/2 oră de la lucru (veneam la 2 1/2 între de 2), atunci n'am
vorbit nimic, decât că foc are acolo și că am întărgiat. După
Betea a plecat de la mine și am răgut că nu se întorce, m'au
dus la Păreș și i-am spus că a stat cu mine și că i-am
dat tabelul de populație, căci mi-a spus că are o încredere
cu Păreșul, Encurcături ce voru să se limpeză și
a am văd că a dispărut și mi-a cuprins foca să'm
fie o situație mai grea și să cad responsabilă. L'am rugat
mult, dacă stie ceva să mi spună și stău ce și foc. El
mi-a spus că nu stie nimic, că dacă mi-a spus Betea
asa înseamnă că e ase situație, de el nu stie unde
e. Dacă Betea în lipsa mea ^{de acolo} a conștientizat prin alți
nevo cu Păreș totă m'ă stău.

Spune că

18/ trebuie să fie mai mult. fiasco să-și joace rolul
bun. . . . nu, e prea riscat. . . . e vorba de foz. . . . Etre.
murandui tot copul la loc și aceluși curinte sau murmur
puteam percepe dela unul sau altul, la distanțe de foarte
spuse pe noptite. Când au plecat - după vrei cred ei erau
persoane (mi-a spus prietenii) și i-am auzit, am, un facand
acest lucru: "eu mi-am spus noptit ceva și apoi unul, tot sunt
contra". Asta am auzit și cred că s'ar putea că mai fidel.
După ce au plecat mi-a spus bătea "N'au fost băcți."
acord între ei, trebuie găsită o altă soluție. "Cu tine am spus eu."
Nu, dar asta mă atinge și pe mine, și îți repet că și în
and neodată că ai reos veșni curant și că poți trada. Nu
știi nimic. În noaptea aceea am plecat acasă la copil și
eram de agitata. Asta stăntău plăt seut timp înainte
de plecare ^{lui} ~~la~~ la mine. -

Șerpelșin

Într-o zi, când îl contaseam pe Parel și un. Iga.
rilem, eram foarte supărați, fiindu-mi foarte de situația
mea pariale că stiam că n'au col și spui că stia
mă pe de peșea. Colegii de birou au'au intubat ce au și
le-am spus că am intrat într'un joc fiind amintuți
de alții și aceia au dispărut în, pe mine m'au
lăsat la eventual să plătesc valile spore, să
răspund eu de vinile celor ce au sters-o. Erau într-o
stare de plâns și mi s'au făcut oică să-i găsesc să mă pot eu

Tot ce am auzit despre manifeste și tot ce știu în legătură cu statistica sau în afară de statistică Despre asasinarea sergentului. Când m'am dus la birou o colegă a spus: știți că se împart prin București manifeste reacționare, așa am auzit". Nu-mi aduc aminte numele colegei și nu vreau să spun unul la întâmplare. Eu am spus că și eu am auzit de acest lucru și că poți avea ghinionul dacă ai găsi unul și l-ai citi să se bănuiește că ai vreun amestec. Lumea a încuviințat, iar eu am povestit un amănunt în legătură cu aceasta, care îl auzisem cu vreo 2 săptămâni înainte dela o Dnă pensionară dela Soc.de Telefoane, nu-i știu numele, este mătușa prietenei mele Marieta Bădulescu care fiind bolnavă, am mers la ea s-o văd și acolo a venit și o vadă și mătușa ei, această Dnă pensionară din vorbă în vorbă ne-a spus "uite fetelor cum cade năpasta pe om, o funcționară dela Telefoane a găsit un manifest, în loc să-l arunce s'a dus la birou și l-a citit colegilor și a fost pe loc socotită că are amestec în chestiune și ridicată".

Dna aceasta spunea că auzise cele de mai sus, ea fiind legionară de un an nu a fost acolo. Aceste lucruri eu le-am povestit de față cu toată lumea din biroul meu, apoi ducându-mă la locul meu, unde ședeam între ~~Dumitrescu~~ Dănel și Dumitrescu Petre le-am povestit încet în ce împrejurări a gosit bărbatul meu manifestul dinimeața. Dănel m'a întrebat oarecum le aruncă noaptea, da am spus, probabil că l-a găsit dimineața.

"Dacă ar fi deștepti le-ar împrăștiia cu o mașină fără număr și ar merge mai repede, a spus el, și nu i-ar prinde". Trebuie să ai curaj pentru acest lucru" am spus eu. Ei amândoi au spus că nu e ceva așa grozav, că ar avea acest curaj. "Cum dacă v'ar da cineva să împrăștiia manifeste nu v'ar fi frică că o să prinde. Ei au spus că nu, iar eu le-am răspuns că sunt copii, că dacă ar avea cazul în față și le-ar da cineva, ar constata că le e frică. Daniel a spus "dar cine le-o fi făcând?" "Probabil că e tot în legătură cu fostul partid N.T. înainte a fost asasinat un sergent la podul Isvor și pe piept i s'a găsit o hârtie prinsă cu ochiul. I-am spus că nu știu cine le-o fi făcând aceste manifeste, dar am auzit de o persoană care trage la șapilograf și am vrut să intru în legătură cu ea (faceam aluzie la măcelar și la cererea care am făcut-o soțului meu, cerere rămasă nesatisfăcută, după cum am spus mai înainte). Ei au spus că dacă capăt manifeste să le arăt și lor cum arată și am spus că da, le dau. Asta e tot ce am discutat în această privință.

În legătură cu statistica și cu manifestele nu știu nimic, în afară de cele discutate mai sus, la Dir.Financiară a Statisticii, în biroul meu, la Bugeti locale.

Despre căpitan Buruiană nu-mi amintesc absolut deloc. În niciun caz eu nu l-am cunoscut. Când Dl. care mă interoga mi-a explicat că e în legătură cu un nepot a lui Rădescu. mi-am amintit următoarele: nu știu data exactă, dar într-o zi soțul meu mi-a spus că a cunoscut un cetățean (de numele acesta nu-mi amintesc, poate mi l-a spus și nu i-am dat atenție), care la un chef a spus că el cu nepotul lui Rădescu vor să fugă din țară cu avionul. El mi-a spus că nu știe ce e cu acest individ de a spus așa ceva și m'a întrebat "No fi tot în legătură cu cunoștințele tale, cu Max Manolescu aviatorul?". Acesta pentru că îi povestisem de explicația dată cu privire la fuga lui Betea și confuză cu Manolescu. I-am spus că n'am auzit nimic de Rădescu sau nepotul lui și că acum (la timpul acela) nu știu unde e Betea, mai înainte chiar cu destul timp dispăruse așa că nu-l puteam întreba. Asta e tot ce am discutat în legătură cu fuga unui nepot a lui Rădescu și nu-mi amintesc deloc dacă acest episod se leagă de numele lui Buruiană sau nu.

Despre măcelar Acum vreo 3 săptămâni totu' meu, mi-a prestat
 (în legătură cu discuția care i-am prestat-o că ar avea loc la birou
 despre somnile care erau relative la distribuția de manifeste),
 că totu' lui este informat că există un măcelar, care trage
 la spiograf astfel de manifeste. L-am întrebat dacă
 face din proprie inițiativă și mi-a răspuns că e foarte
 probabil să fie așa - din el personal nu-l cunoaște și nici nu
 știe decât din cele expuse la total sau - pentru că mani-
 festul care l-a ars era conceput în termeni de om incult și
 ar fi putut - spune el - să fie de ocazie, provenientă, pentru
 acest măcelar ar locui prin Pantelimon, pe la copile
 transilvini 7/ Dacă mi amintesc bine, n'as putea garanta). I-am
 răspuns că pe data ce n'altă lume vorbește de distribuția
 de manifeste, probabil că mai sunt și alții care fac la fel
 și mi-a spus că da, e probabil și că probabil la face
 fireare pe propria lui soarelă. I-am spus că ar vrea să
 intru în legătură cu acest măcelar. Mi-a spus, "Dece?" Pentru
 ar vrea să știu sub ordinele cui lucrează și cine face parte
 din "mişcarea de rezistență" (cu toate că l-am cunoscut pe manifest) și
 rog, du-te la total tău și spune-i, dacă poate să mă pună
 în legătură cu acest individ, spunându-i că am amatori pentru
 răspunderea manifestelor și n'am manifeste. - Tu vei alege
 distribuția, care n'are nici o astfel de imbecilitate, nu mai ai copile
 decât te-a părăsit intitulul și conținutul te ocupi (cam oare
 ceva mi-a spus) ? Nu, nu, tu pune-mă în legătură
 cu "nu mai avea grije" i-am răspuns. Mi totu' să aflu
 cât mai multe despre aceasta "mişcarea de rezistență" (care
 e nu știu ce rol a jucat Betia și bănuiesc că doea

3) vorat: "Cum poți fi atât de nebună?" Pe acest motiv ne aștept
cât puțin (ca țergin n'eterna n'plecându-l bron). Eu n'înțeleg
câ am făcut prostii datorită lipsei lui de dragoste n' de înțelegere
fapt de mine, că altfel nu cântam în altă parte, el spunând
câ sunt "nebună" și discutia z'a încheie.
Iată am auzit despre manifeste n' tot ce stiti în legătură cu statistica sau în apăsătoritate.
II. Despre asasinarea serpentului. Când m'am dus la birou o
colegă a spus: "Stiti câ se împart prin Buc. manifeste reactionare
asa am auzit." nu mi aduc aminte numele coligii n' n'au
m'am n' spun unul la întâmplare. Eu am spus că n' eu am
auzit de acest lucru n' ~~faci~~ că poți avea ghinionul dacă ai
găsi unul n' l. ai citi n' se bânțuie că ai vrea amestec
lumea e încurcat, iar eu am povestit un amănunt în legătură
cu aceasta, care ~~nu am auzit~~ și auzisem eu ~~meu~~ și săp-
tămâni mai târziu de la o dâ pensionară dela doc. de telefonie,
m'am i stin numele, este matusa prietenei mele Mariela Bărbulescu
care fiind bolnavă ~~am~~ am venit mes la ea o'orât
și acolo a venit n'o vată și matusa ei, aceasta dâ pensionară
din vârstă în vârstă m'a spus "înto fetelor cum code n'oposte
pe om, o funcționară dela telefonie a scris un manifest
în loc n' e a nunci să dus la birou n' l. a citit coligilor
a fost pe loc recitită că au amestec în chestiune n' n' dăte
dâ aceasta spunea că auzise cele de la ai sus, la fiind
pensionară de un an nu a fost acolo. Aceste lucruri le
le-am povestit de față cu toată lumea în biroul meu, apoi
ducându-mă la local meu, unde vedeau între domul și dânter
Petre le-am povestit în ce împrejurări a scris lărbatul
meu manifestul Filinicea. Domul m'a întrebat oare cum le am
noptea, da am spus, probabil că ~~le~~ pot fi foarte dânter
cu oare ce e cu aceasta matusă n' spun oare n' auzi

4) "Dacă ar fi destept, le-ar împărtășia cu o mizerie foră-nunț
n-ar merge înai repede, a spus el, n-am i-ar prinde." Trebuie
să ai curaj pentru acest lucru! am spus eu. Si amândoi au
spus că am e ceva așa gogor, că ar avea acest curaj.
"Cine, dacă v'ar da cineva să împărtășie manifeste nu v'ar
prinde?" ^{vor să spună că sunt copii, că dau în oreă copul în fața} "Nu ar da nimeni, n-este înalec, și
prinde că n-are prinde." Si au spus că nu. "Dacă a spus" ^{dar cine}
le-o fi făcând?" "Probabil că e tot în legătură cu foștii partizani
N.T. desființat, căci se vorbește că acum s'au apărut sau
donă înainte a fost arănat un sergent la podul Ibor
și le pisept is'a fost o hârtie prinsă cu ochiul. I-au
spus că nu știu cine le-o fi făcând aceste manifeste, dar am
auzit de o persoană care ține la copirograf, și am
lăsat să intre în legătură cu ea / făceam aluzie la mizerie
și la cererea care am făcut-o ștului meu, care pătrunse
și s'au făcut. ^{și au spus că} După cum am spus mai înainte) Este
deci că s'au făcut manifeste și le arăta și lor cum că au spus că da, le dau
etc. ce am discutat un oarecând prieten.

În legătură cu statistica și cu manifestele nu știu nimic
afară de cele discutate mai sus, la Dir. Financiară a
Statisticii, în biroul meu, la Bugete locale.

Despre capitane Burmiana nu mi amintesc ^{absolut} deloc. ~~am~~
Nu niciun caz eu nu l-am cunoscut. Când s'au ^{absolut} case nău în-
teroga m'au ~~intrebat~~ explicat că e în legătură cu un nepot al
lui Rădescu, mi-am amintit următoarele: nu știu data exactă,
dar într-o zi ștului meu mi-a spus că a cunoscut un cetățean
(de mizerie aceste mi-am amintesc, poate mi l-a spus și un
i-am dat atenție), care la un chef a spus că el cu nepotul
lui Rădescu vor să fugă din țară cu avionul. El mi-a spus
că nu știu ce e cu acest individ de a spus oarecând și

Intrebat: "N'o fi tot în legatură cu cunoștințele tale, cu ~~Mașina~~
rescu ariatorul"? Această întrebare îi porăstise de explica-
ție dată cu privire la fuga lui Beten și confuzia cu Mașina.
I. am spus că n'am auzit nimic de Radesan sau nepotul
lui și că acum (la timpul acela) nu știu unde e Beten, mai
tăcut chiar cu destul timp ^{ora că nu l-am putut găsi} dispăruse. Asta e tot ce am în-
țeles din legatură cu fuga unui nepot al lui Radesan și nu-voi
a întesa deocădată acest episod se leagă de numele lui
Purniană sau nu.

15 IV 1948

Angela

1949

DECLARAȚIE

Subsemnata STEFANESCU MATILDA domiciliată în Str. Dr. Demosthene No.29 la întrebarea " Cum arăta băiatul cu care se plimba JEBELEANU după arestarea lui PAVEL și dacă știu cine este declar următoarele : 450

Oficiul de Studii era așezat în clădirea BREZOIANU la etajul II într.5 sala în care puteam lucra 50 de funcționari. ^{Pavel} ~~Matilda~~ lucra și el în acea sală, chiar în spatele rândului pe care lucram eu. Avea foarte multe vizite atât feminine cât și masculine. Cu unul din băieții pe care l-am văzut de câteva ori la PAVEL, am văzut-o atunci pe LIZETTA JEBELEANU. Nu-i cunosc numele și nu știam decât că este unul dintre cunoștințele lui PAVEL. Statură mijlocie, șaten în jurul vârstei 30 ani cu o înfățișare însă tinerească. Imi amintesc acumă că și tov.APOLOZAN LUCIA mi-a spus că a văzut-o într-o seară pe JEBELEANU în compania unui prieten de al lui ^{Pavel} ~~Matilda~~. Tov.APOLOZAN îi cunoștea și numele aceluia cu care a văzut-o pe JEBELEANU tot în acea vreme. Mi-a spus și mie numele, dar nu l-am reținut.

ss.STEFANESCU MATILDA

12 Dec. 1949

Slavacu Elisabeta

451 bis

DECLARAȚIE

Subsemnata SLAVACU JEBELEANU ELISABETA, declar că m'am întâlnit de mai multe ori cu Dl. GOLOPENTIA ANTON cărui-a i-am dat luând dela biblioteca Institutului, cărți și reviste și anume: Galan, Nomenclatura localităților din Ardeal, reviste Magyar Statistice, un singur număr din Problemes economique dela Paris, 6-7 numere din Etudes et conjuncture, 2 numere și un statistic al orașului Viena și vroiam să-i dau Buletinul Bibliografic al Bibliotecii Institutului, Population și un alt număr din Problemes economique.

În prima declarație am ascuns aceste fapte fiindu-mi teamă să nu se afle legătura fost cu Direcția generală.

Dau această declarație de bună voie și nesilit de nimeni.

ss. SLAVACU ELISABETA

16 Ianuarie 1950

Declarație

451

~~11~~

Subiectul Slavaem Jekelau

Declarație că eu am cunoscut de mai multe
ori pe domnul Golebentz Autor cărui-a în-
dat luând dela Biblioteca Institutului carti
și reviste și anume: Jurnalul Nomenclaturii
localităților din Rusia, reviste L'agriculture
et le commerce au singur număr din Prolegomènes économiques
de la Paris 6, 7 numere și din Etudes et conjectures
de la Paris 6, 7 numere și un anuar statistic al orașului Viena
și în fine și din Buletinul Bibliografic al
Bibliotecii Institutului, Populația și în alt număr
din Prolegomènes économiques -

În prima declarație eu am avut drept fapt principal
tema și nu se referă la direcția generală.

-Dau această declarație de bună voință și înțeleg
o. înțeleg

Slavaem Jekelau

167/750 -

Declarație

452

Sukseunată Slavacu Elisabeta funcționară
la Institutul Central de Statistică, domiciliată
în Str. Ghurghe Lazăr Nr. 4. declar următoarele:

• Ca prieteni foarte buni am. pe ^{Do}na Margareta
Tubici și pe soțul ei Vladimir Tubici; Ursă
Simion și Zărnatui Maria colegi de liceu.

Ca rude și prieteni am pe Ulisse Corina cu
familia și pe mătușă mea Vasilichia Drăgus.

Mai menționez legături de rudenie, / ca și / am
o bani pentru impozite pentru casa lui / și / pe
Domnul Piscanu Constantin.

În ceea ce privește pe foști colegi pe care i-am
întâlnit recent sunt: Levente Mihail
(l-am văzut astăzi la un match de fotbal
l-am vorbit cu el); Camil sau cum cere
întâmplător venind în țară să caute pe
Doar Bruresu, a fost la mine și a stat de
vorbi. Pe Autor Jolo pentru pe care l-am
întâlnit pe strada acum pe o lună și jumătate.

rugat să-i dau o carte din bibliotecă și
pe care i-am dat-o lui unde o dăla 453
Din Terent, cartea Nomenclatură Localităților din
Ardeal

Cu alte ~~pe~~ persoane nu mi-am mai întâlnit
direct cu cele pe care le-am notat mai sus -
iar cu cele notate mai sus am avut întâlniri
specificate mai sus -

Din această declarație de bună voință și
neexistență de nișuri -

Slavaru, Iulianu Elisabeta

16.7.1950

434

PROCES-VERBAL DE INTEROGATOR
=====

SLOVACU ELISABETA, născută la 24 Decembrie 1908, în
Turnul Severin, fiica lui STAVRE și CONSTANTINA, de profesie func-
ționară la Dir. Centrală de Statistică, necăsătorită (divorțată)
cu domiciliul în Buc. str. Gh. Lazăr Nr. 4, Raionul Gh. Dej.

29 Mai 1958, București

Intrebare

De când faci dta serviciul la Dir. Centrală de Statis-
tică?

Răspuns

La Dir. Centrală de Statistică (fost ICS) fac serviciul
din anul 1934, în cadrul bibliotecii tehnice.

Intrebare

De cine ai fost dta angajată în cadrul I.C.S.?

Răspuns

La I.C.S. am fost angajată pe baza unei cereri pe care
am înaintat-o, fiind recomandată de fratele soțului meu, anume
ALEX. JEBELEANU.

Intrebare

Cu cine anume din cadrul I.C.S. ai devenit dta în
relații de prietenie mai apropiate?

Răspuns

În cadrul I.C.S. am devenit în relații mai apropiate
cu următoarele persoane: PAVEL CONSTANTIN, CORNEL MANESCU, POPESCU
STEFAN, LEVENTE MIHAI și alții.

Cu toate aceste persoane am lucrat în cadrul oficiului
de studii, eu fiind la biblioteca care aparținea oficiului de stu-
dii.

Intrebare

În ce au constat legăturile dintre dta și PAVEL CONS-
TANTIN?

Răspuns

Între mine și PAVEL CONSTANTIN a fost o prietenie foar-
./.

ss/SLOVACU ELISABETA

te apropiată. De multe ori mergeam împreună în oraş, mă ajuta cu alimente pe care el le aducea din provincie, etc. PAVEL era de-aşezămînt bun prieten şi cu fostul meu soţ JEBELEANU EUGEN. Această prietenie dintre mine şi PAVEL CTIN a durat pînă ce el a dispărut, adică pînă în cursul anului 1948. 455

Intrebare

Ce cunoşti dta cu privire la motivele pentru care PAVEL CTIN a dispărut?

Răspuns

Convingerea mea este că PAVEL CTIN a dispărut în anul 1948, datorită legăturilor lui pe care le avea cu BETEA NICOLAE, care dispăruse încă înainte de dispariţia lui PAVEL CTIN.

Intrebare

Pe ce anume te bazezi dta cînd arăţi că PAVEL CTIN a dispărut datorită legăturilor pe care le avea cu BETEA NICOLAE?

Răspuns

În timp ce BETEA NICOLAE era dispărut, eu l-am întrebat pe PAVEL CTIN ce este cu BETEA şi care sunt motivele dispariţiei lui, la care PAVEL mi-a răspuns că să nu insist şi să nu întreb, spunându-mi doar că este dispărut şi stă ascuns undeva, fără a-mi preciza unde şi pentru ce anume stă ascuns.

Intrebare

Ce alte discuţii ai mai avut dta cu PAVEL CTIN privitor la BETEA NICOLAE?

Răspuns

În timp ce BETEA era dispărut nu am avut alte discuţii cu PAVEL despre el, în afară de cele arătate mai sus.

Intrebare

Ce servicii i-ai făcut dta lui PAVEL CTIN şi cînd?

Răspuns

La începutul anului 1948 sau sfîrşitul anului 1947, nu-mi amintesc precis cînd, PAVEL CTIN a venit într-o după amiază acasă la mine împreună cu un domn înalt şi slab şi m'a rugat ca să-l las singur cu acel domn pentru a discuta ceva. Nu mi-a spus pentru ce a venit cu acel domn şi nici cum îl cheamă. I-am lăsat pe amîndoi în cameră, cheia rămasă în uşă şi eu am plecat la birou. Peste o oră şi ceva, PAVEL a venit la birou şi mi-a predat cheia.

Trebuie să arăt că atunci cînd PAVEL a venit la mine împreună cu acel domn, era ora 17, şi spun asta deoarece eu nu plecam niciodată la birou mai devreme sau mai târziu de această oră.

La aproximativ o lună dela această întâlnire a lui PAVEL cu acel domn în casă la mine, în timp ce mă aflam la birou, PAVEL a venit la mine și m'a rugat să-i dau cheia dela locuința mea, spunându-mi că urea să stea de vorbă cu cineva, întrucât la el acasă nu se poate duce, deoarece stă prea departe.

Eu i-am dat cheia și el a plecat, aducându-mi cheia înapoi la birou, peste o oră sau o oră și ceva.

Nu mi-a spus cu cine anume s'a întâlnit și nici ce au discutat.

Stiu că PAVEL avea foarte mulți prieteni.

Întrebare

Ce alte discuții ai mai avut dta cu PAVEL OTIN?

Răspuns

Nu-mi amintesc precis când, dacă era în anul 1947 sau în 1948, într-o dimineață la mine acasă, PAVEL mi-a pus întrebarea: "Ce zici LIEBTA, dacă eu plec în străinătate tu vrei să mergi cu mine"? la care eu i-am răspuns negativ, părându-mi o întrebare ciudată.

Nu a mai insistat niciodată asupra acestui lucru. Deasemeni nu mi-a spus unde urea să plece și cu cine și nici pentru ce anume.

Alte discuții nu am mai avut cu PAVEL.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și după ce am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

ss/SLOVACU ELISABETA

457

Proces. Verbal de interogator

Slavaen Elisabeta născută la 24 decembrie 1908, în Turbul Liveiu, fiica lui Storce și Constantina de profesie funcționară la Dir. Centrală de Statistică, necesitară (dirortată) cu domiciliul în Buc. Str. Gh. Lazăr N. 4. Răscul Gh. Lej-

29 Mai 1953.

București

Întrebare: De când faci de serviciu la Dir. Centrală de Statistică?

Răspuns: La Dir. Centrală de Statistică (fost. I.C.S.) fac serviciul din anul 1934, în cadrul bibliotecii tehnice.

Întrebare: De cine ai fost ală angajată în cadrul I.C.S.?

Răspuns: La I.C.S. am fost angajată pe baza unei scrisori pe care am înmănat-o, fiind recomandată de fratele sotului meu, omul Alex. Jekelau.

Întrebare: Cu cine omul din cadrul I.C.S. ai devenit ală în relații de prietenie mai apropiate?

Răspuns: În cadrul I.C.S. am devenit în relații
Slavaen Elisabeta

mai apropiate cu următoarele persoane: Pavel Constantin,
Cornel Măneanu, Popescu Stefan. Levente Mihail
și alții -

Cu toate aceste persoane am lucrat în cadrul
oficiului de studii, eu fiind la bibliotecă cu opor-
tunitatea oferiului de studii -

Intrebare: Tu ce ai cunoscut legătura dintre el
și Pavel Constantin?

Răspuns: Intre mine și Pavel Constantin a fost
o prietenie foarte apropiată. Ate multe ori mergeam
împreună în oraș, mă ajuta cu alimente pe care
eu le aduceam din provincie etc. Pavel era dea-
semeni bun prieten și cu fostul meu tot jibe-
leam Eugen. Aceasta prietenie dintre mine
și Pavel ^{a durat până ce el} ~~el~~ a dispărut, odată fiind în anul
anului 1948 -

Intrebare: Ce cunoști alta cu privire la motivele
fostu cu Pavel ~~el~~, a dispărut?

Răspuns: Cuvântarea mea este că Pavel ~~el~~
a dispărut în anul 1948, datorită legăturilor lui
pe care le avea cu Betea Nicolae, care dispăruse
într-o vreme de disprețuiri lui Pavel ~~el~~.

Intrebare: Pe ce omune te bazezi că la condi-
oate că Pavel ~~el~~ a dispărut datorită legă-
turilor pe care le avea cu Betea Nicolae?

Răspuns: În timpul Betea Nicolae era
dispărut, eu l-am întrebât pe Pavel ~~el~~
ce se este cu Betea și care sunt motivele dis-
pariției lui, la care Pavel m-a răspuns că
să nu insist și să nu întreb, spunându-mi
doar că este dispărut și să așez un mormânt

Sloracu & sari

- 3 -

fără a-mi preciza unde și pentru ce am
sta acasă.

Intrebare: Ce alte discuții ai mai avut ^{la} cu
Pavel Clui înainte la Betea Neolae?

Răspuns: În timp ce Betea era disjunct
nu am avut alte discuții cu Pavel despre
el, în afară de cele orotate mai sus.

Intrebare: Ce servicii i-ai făcut Stă lui
Pavel Clui și când?

Răspuns: În începutul anului 1948 sau
sfârșitul anului 1947, m-am amintesc precis
când, Pavel Clui a venit într-o ocazie amănata
acasă la mine împreună cu un domn înalt
și slab și m-a rugat ca să-l las singur cu
acel domn pentru a discuta ceva. Nu m-a
sfârșit pentru ce a venit cu acel domn și m-a
cunoscut și cheamă-. I-am lăsat și amândoi
în cameră, cheia a rămas în use și eu am
plecat la birou. După o oră și ceva, Pavel
a venit la birou și m-a prezentat cheia
Trebuie să orît că atunci când Pavel a venit
la mine împreună cu acel domn, era ora 17,
și după asta deosebi eu mi s-a părut
la birou mai de seară sau mai târziu de aceea
ora -

La aproximativ o lună de la aceasta întotdeauna
a lui Pavel cu acel domn în casa la mine, în
timp ce mi-aflam la birou, Pavel a venit
la mine și m-a rugat să-i dau cheia de la

Stăruie Lisab

locuinta mea, spunându-mi că mea sa stea
de vorbă cu cineva, întrecut la el acasă nu
se poate duce. Deoarece stă prea departe.

Eu i-am dat cheie și el a plecat, aducân-
du-mi cheie major la birou jute o oră, sau
o oră și ceva -

Am mai spus cu cine am să întâlnesc
și m-am cu discutat.

Stai cu Pavel avea foarte mulți prieteni.
Intrebare Ce alte discutații ai mai avut
cu Pavel Constantin?

Răspuns: Mămi amintesc precis când, dacă
era în anul 1947 sau în 1948, într-o discuție la
mine acasă, Pavel mi-a pus întrebarea "Ce
Zier țiești, dacă eu plec în străinătate tu vei
să mergi cu mine?" la care eu am răspuns
negativ, spunându-mi o întrebare ciudată -

Am a mai insistat niciodată asupra acestui
subiect. Altfel, eu mi-a spus multe vorbe
și plece și cu cine - și m-am jucat cu mine.

Alte discutații nu am mai avut cu Pavel.

Aușii ce am citit prezentul proces-
verbal de întrebare curant cu curant și
aușii ce am constatat că conștințele intotdeauna
cu cele declarații de mine, îl sustin și la ședințe
proprie -

Storaceu Elisabeta

Declarație

Subsemnatul Stăruu Vasileț cu domiciliul în București St. Gh. Lazăr Nr. 4 declar următoarele: 'Măi am angajamente făcute de organele securității Statului în care nu mi voi obține cu nimeni nimic și nu mi voi spune la nimeni nimic în legătură cu cele ce am fost interogată.

De asemenea nu mi voi spune unde am fost și de cine am fost cercetată.

În caz de nerespectare al prezentului angajament consimt să suport rigurile legii în vigoare.

Declar, susțin și semnez propriu.

Stăruu Vasileț

București

1952. 29 V 8

DECLARAȚIE
=====

Subsemnata SLOVACU ELISABETA, cu domiciliul în București str. Gh. Lazăr Nr. 4, declar următoarele: Imi iau angajamentul față de organele Securității Statului că nu voi discuta cu nimeni nimic și nu voi spune la nimeni nimic în legătură cu cele ce am fost interogată.

Deasemeni nu voi spune unde am fost și de cine am fost cercetată.

În caz de nerespectare al prezentului angajament consimt să suport rigorile legii în vigoare.

Declar, susțin și semnez propriu.

ss/SLOVACU ELISABETA

București
1953 29.V.

Obligatie

Subsemnatul Slavacu (Jehleacu) Elisabeta, cu domiciliul
actual în Bucuresti str. Gheorghe Lazar nr. 4, funcționară
la Institutul Central de Statistica, eu toate că am făcut
un lucru ilegal scoțând materialul din Biblioteca
Institutului, fără aprobarea formelor superioare din Institut,
tun îau angajamentul că pe viitor nu voi face acest lucru
fără aprobare. Totodată îau angajamentul să nu
vorbesc nimănui sub nici o formă de cece am văzut
și am auzit și am fost întrebată în fișele de 16, 17, 18
Ian. 1950. de iaz contrariu în teleg să suport rigurile
legii. Acesta tun este angajamentul pe care îl îau
de bună voie și nerisita de nimeni.

Slavacu (Jehleacu) Elisabeta.

18 I 1950.

Jubileu

Angajament

462

112

Subsemnatul Proscam Chi., domiciliat
în Buc. Th. Mădălenă 40 bis, declar prin
prezenta, că mi s-a angajamentul de
a nu spune nimănui, nici o vorbă,
referitor la cele scrise și scrise astăzi
16 Ian 1950

În cazul când nu-mi voi ține
angajamentul sunt conștient de faptul
că voi fi arestat, drept pentru care dau
prezentul angajament -

Trăiască RPR
Chi. Proscam

16 I 1950

Te rog sa-ti pier
paltorul si
salut

Proyer

6
463
~~473~~

Declarații

Subsemnatul Păcău I. Căp., domiciliat
în București, Str. Plădeasa nr. 10 (Zăvoare)
mă aflu în Com. Hălchiu Județ Brașov în 5.11.95
prezent fiind ocupat, având bacalaureatul
declarat următoarele:

Sun cunoscut pe Dna. Lișette Jechianu
în toamnă 1948 la un cearșă care a avut loc
de mine ocazie, semnat cu înțelepciune cu alt
picturi * care a venit în vizită - Fam. Prof.
Măndruș Trebici -

Sun foarte în raporturi sentimentale -

Declara pe cuvânt de onoare că nu am
am cunoscut-o, nu am discutat altceva
cu ea decât literatură, spectacole, modă.
Frecvență întâlnirilor rare. - de 2-3 ori
săptămânal

După pentru care dau prezenta declarație

Iriasiu R.P.R
Căp. Păcău

16.11.95

464
~~475~~

NOTA

Individul care a mers în
Str. Vlădescu No. 45 fiind
legătură la filașul
funcționarei JEBELEANU
dela I.C.S. e s t e

PISCANU M. STEFAN CONSTANTIN, născut la 5 Noemvrie
1925 în Helchiu Brașov, fiul colonelului pensionar PISCANU MARIN
proprietarul acestui imobil compus din 4 apartamente.

PISCANU M. STEFAN CONSTANTIN și-a luat bacalaureatul la
Liceul Mihai Viteazul din București și în anul 1945-46 s'a înscris
la Facultatea de medicină veterinară unde în anul 1949 găsindu-se
în anul II cu examene restonate, fără frecvență regulată și nefiind
preocupat cu studii, a fost extmatriculat.

Din punct de vedere politic a avut o atitudine pasivă față de
problemele studențești și complet desinteresat față de activitatea
U.T.M.

La domiciliul părinților săi se știe că nu are nici-un
serviciu, este întreținut de aceștia, cari sunt fii de chiaburi
din partea Craiovei.

Intreaga familie PISCANU nu este simpatizată a regimului de
democrație populară din țară noastră.

ss.C. LEONIDA

16
465
426

NOTA

Individul cu care s'a întâlnit J. ^{ebdicanu E.} și purta ochelari de vedere s'au despărțit la Atheneul Român și care a mers în Str.Lt.Negel No.74 se numește : DOSIOS MIRCEA, născut în București la 16.X.1924, funcționar la Comisia de Stat a Planificării.

La această adresă locuiește cu părinții săi DOSIOS ALEXANDRU tată, fost director la fosta Societate "Mat" născut la 22.III.1895 în Craiova, ofițer de rezervă și

VICTORIA DOSIOS, mamă, dentistă în Ministerul Sănătății, născută în Calafat la 4.XII.1902, fiica generalului FLORESCU, proprietara imobilului dela această adresă care se comună dintr'un apartament.

Dintr'o discuție cu DOSIOS ALEXANDRU, acesta spune că este în concediu și că a lucrat ca funcționar al "Mat"-ului la fabrica de bere Azuga.

Mai spune că la "M.A.T. a fost angajat prin intervenția fiului său care cunoaște pe la cadre pe acolo.

DOSIOS ALEXANDRU are un frate în Franța, despre care spune că este un chimist reputat și un cunoscut activist al P.C.Francez.

Tot la adresa lui locuiește DOSIOS MONETTE soră, născută la 6 Iunie 1903 în Bechet Dolj, venită în 1942 din Franța unde se stabilise.

DOSIOS ALEXANDRU mai are un frate pe care J..... l-a vizitat la domiciliul său în Str.Mihail Kogălniceanu No.38 Ap.II.= și se numește

DOSIOS NICOLAE fost Administrator financiar, astăzi în slujba uzinelor "Republica" născut în Bistret Dolj la 1904. Acesta este căsătorit cu Sofia, născută în Râmnicul Sărat la 1912.=

Deși agenții noștri când au dus-o la adresa de mai sus au spus că a mers la Apartamentul No.1 care este ocupat de POPESCU R.MIHAIL pensionar dela Banca de Stat, născut la 19.VI.1881 în Merei Buzău și soția sa VICTORIA născută ROSU la 5.III.1905 în Turnul Măgurele totuși se crede că a mers la DOSIOS NICOLAE .

DOSIOS ALEXANDRU dintr'o discuție avută cu el ne-a spus că fratele său DOSIOS NICOLAE i-a spus că cartierul său va fi evacuat întrucât căminul Băncii de Stat de vis-a-vis va fi deasemeni evacuat și instalat un comandament Sovietic.

Despre fiul și soția sa spune că sunt membrii de partid, iar el din discuții vrea să lase impresia că este un progresist în vederile sale.

Individa care a mers în Str.Sft.Constantin No.28 este

FIANU ELENA născută la 1911 la Curtea de Argeș funcționară la I.C.S.

Individul tânăr care a mers în Str.Vlădescu No.45 bis, urmează să fie stabilit întrucât la această adresă sunt trei studenți și urmează o zi luat într'o dimineață și dus la Facultate întrucât au facultăți diferite, Politehnică, Farmacie și Medicina Veterinară.

30 Decembrie 1949

467

478

N O T A

Supravegherea lui JANA

Postul se infiintează la ora 7.-

Până la ora 21, când postul se suspendă JANA nu părăsește domiciliul.

P.S. La ora 8,15, JANA a fost văzută scuturând așternutul.

CCheftueli de supraveghere lei 63.-

Auto:

6329 B.

H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss.M.Nemeș

29 Decembrie 1949

468

N O T A

Supravegherea lui JANA

Postul se înfiinează la ora 6.-

La ora 19, JANA împreună cu mama ei ies de acasă și pe jos merge la Teatrul Armatei din Cal.13 Septembrie.

La ora 23, JANA împreună cu mamăsa și cu individul care a mai fost semnalat pe Nota din 28.XII.1949, ies de aci și pe jos merg acasă, în fața casei se despart și JANA intră la ora 23,25 acasă, individul merge în Str.Vădescu No.45 Bis. prima ușă pe dreapta. Poarta și/ușa o deschide cu o cheie proprie.

Individul are următoarele semnalmente: etate 20-22 ani statură potrivită, slab la față, figură mică.

Până la ora 24,30 când postul se suspendă, JANA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 68.-

Auto
6392 B
H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc
ss.L.Lovinescu
ss.M.Nemeș

Individul are următoarele semnalmente: etate 20-22 ani, înalt, patet.

Până la ora 22 când postul se suspendă JANA nu mai părăsește domiciliul.

Auto
6392 B
H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc
ss.L.Lovinescu
ss.M.Nemeș

Cheltueli 68 lei.

28 Decembrie 1949

N O T A

Supravegherea JANA

La ora 10,30, JANA iese de acasă împreună cu individă semnalată (mama) și pe jos merg în Bdul.6 Martie No.6 la agenția "Ages" de unde cumpără bilete la teatru.

După 10 minute ies de aci și se despart.

JANA merge pe diferite străzi făcând impresia că caută ceva, apoi se întâlnește cu mama ei, discută 5 minute apoi pe jos merg în stația de tranvai Schitu Măgureanu unde se despart.

JANA ia tranvaiul 3 și boboară la Piața Filantropia și pe jos merge în Str. Mihail Kogălniceanu No.38 apart.I, intră la ora 11,20.=

La ora 12, JANA iese de aci și merge până în colțul străzi și se reîntoarce la adresa de mai sus.

După 5 minute, JANA iese de aci și pe jos revine acasă intră la ora 12,40.=

La ora 12,50, JANA este de acasă și merge la chioșcul de pâine, apoi revine acasă, intră la ora 13.

La ora 20, JANA iese de acasă împreună cu un individ cu care merge pe jos în Cișmigiu, intrând pe aleile cele mai întunecoase, unde se îmbrățișează și se sărută.

Se plimbă împreună cu individul, până la ora 20,40 apoi revin acasă unde se despart. JANA intră acasă iar individul merge pe jos prin Cișmigiu intrând pe mai multe alei întunecoase și ora fiind înaintată ne fiind aproape nimeni prin Cișmigiu nu am putu să ne ținem după el pentru a nu fi descoperiți.

Individul avea următoarele semnalmente: etate 22-28 ani, înalt, șaten.

Până la ora 22 când postul se suspendă JANA nu mai părăsește domiciliul.

auto

6938 B.

H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc
ss.L.Lovinescu
ss.M.Nemeș

Cheltueli 63 lei.

27 Decembrie 1949

24 Decembrie 1949

~~20~~
470

NOTA

~~481~~

Supravegherea lui JEANA

Postul se înființează la ora 6.=

Până la ora 21 când postul se suspendă JANA nu mai părăsește domiciliul.

P.S. La ora 8,20, JANA este văzută la geam scuturând așternutul.

Cheltueli de supraveghere 63 lei.

Auto

6239 B.

H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss. M.Nemeș

ss.Gh.Tutuc

ss.N.Nemes

ss.L.Lovinescu

24 Decembrie 1949

N O T A

Supravegherea JANA.

v La ora 7,10 JANA iese de acasă și pe jos merge la serviciu, intră la ora 7,30.=

La ora 11,35, JANA iese împreună cu individă semnalată în notele ulterioare care se cere ~~dă~~ ar fi mama ei, iau tranvaiul 20 din stația Scala și coboară la Piața Nați~~uni~~ și de aci merg pe jos în Cal. Serban Vodă No.1 la Cabinetul Medical al I.C.S.-ului, intră la ora 12.

La ora 12,30 JEANA iese de aci singură și pe jos merge până în Bdul General Magheru No.6 blocul "Aro" la magazinul "Iuliu Mainl" unde face cumpărături și apoi revine la serviciu, intră la ora 13,10.=

La ora 14,45 JANA iese de aci și pe jos merge acasă, intră la ora 15,20.=

Până la ora 21 când postul se suspendă JANA nu a mai părăsit domiciliul.

Cheltueli 71 lei.

Auto
6938 B.
H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc
ss.M.Nemeș
ss.L.Lovinescu

~~32~~

472

~~483~~

N O T A

Supravegherea lui " JANA "

La ora 7,10 JANA iese de acasă și pe jos merge la serviciu, intră la ora 7,30.=

La ora 14,45, JANA pleacă dela serviciu și pe jos revine acasă, intră la ora 15,10.=

La ora 17,45, JANA împreună cu o individă care a mai fost semnalată pe o notă anterioară, ies de acasă și pe jos merg la serviciu, intră la ora 18,05.=

La ora 21, JANA împreună cu individa pleacă dela serviciu și în colțul străzii Franklin se întâlnește cu un individ și cu toți merg până în fața Hotelului Athene Palace, unde se despart, JANA și individa merg pe jos acasă, intră la ora 21,30.=

Iar individul ia automobilul I.T.C. 47, coboară la capul liniei și merge în Str.Locot.NEGEL No.74, parter, deschide cu cheia.

Individul are următoarele semnalmente: etate 28-32 ani, statură înaltă, slăbuț la față, poartă ochelari de vedere.

Până la ora 21,45, când postul se suspendă, JANA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 84.

Auto
6329 B.
H.Vrâncescu

ss.Gh.Tutuc
ss.L.Lovinescu
ss.M.Nemes

N O T ASupravegherea lui JANA.Postul se înființează la ora 6,30

La ora 7,05 JANA iese de acasă și pe jos merge la serviciu intră la ora 7,25.=

La ora 14,40 JANA pleacă dela serviciu și pe jos revine acasă, intră la ora 15,05.

Până la ora 21, când postul se suspendă, JANA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 84.=

Auto

6938

H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss.M.Nemeș

21 Decembrie 1949

474

N O T A

485

Supravegherea "JEANA "

La 7,30 JEANA iese de acasă și pe jos merge la serviciu, intră la ora 8.

La ora 13,45, JEANA iese dela serviciu împreună cu mai mulțifuncționari, merg pe jos în Bdul 6 Martie No.10 (Grădina Progresu), unde se adună toți funcționarii dela I.C.S. apoi se încolonează și merg în Calea Plevnei de unde viu încolonați în Piața Universității.

Aci din cauza aglomerației JEANA este pierdută, la ora 16. Apoi se face post acasă și la serviciu.

La ora 19,30 JEANA iese văzută scut rând rufe la geam.

Până la ora 21 când postul se suspendă JEANA numai părăsește domiciliul.

Cheltueli 63 lei

ss.CH.TUTUC

ss.M.NEMES

ss.L.LOVINESCU

Auto

6938 B.

H.Vrânceanu

ss.Ch.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss.H.Nemes

20 Decembrie 1949

475

486

N O T A

Supravegherea lui " JANA "

Postul se înființează la ora 6,10

La ora 7,10, JANA iese de acasă, având asupra ei o plasă cu două pachete și pe jos merge la serviciu, intră la ora 7,25.=

La ora 14,40, JANA pleacă de la serviciu fără plasă și pachete fiind însoțită de o individă și pe jos merg până în fața casei lui JANA unde se despart, JANA intră acasă ora fiind 15,05.=

Iar individa merge în Str.Sft.Constantin No.28 intrarea din față deschide cu cheia.

Individa are următoarele semnalmente: Etate 34-38 ani, statură potrivită, părul negru, merge puțin adusă de spate

La ora 16,20, JANA iese de acasă și pe jos merge la serviciu intră la ora 16,40.=

La ora 18,10, JANA pleacă de la serviciu și pe jos revine acasă, intră la ora 18,35.=

Până la ora 21, când postul se suspendă, JANAnu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 84.=

Auto

6938

H.Vrânceanu

ss.Gh.Tutuc

ss.L.Lovinescu

ss.M.Nemeș

19 Decembrie 1949

476

N O T A

Supravegherea lui JEANA

La ora 6 postul se înființează

La ora 15 JEANA iese de acasă însoțită de o individă cu următoarele semnalmente: etate 55-60 ani statură mică părul cărunț, cu care merge la I.C.S. din Bdul. Gral Magheru No. 5-7, merg pe jos.

La ora 20, JEANA iese dela I.C.S. cu aceeași individă și merg împreună acasă pe jos.

JEANA intră în casă cu individa și după 2 minute iese singură și merge în Cal. Plevnei colț cu Berzei unde se întâlnește cu un individ de 38-42 ani, înalt, cu care se întreține 2 minute apoi se despart și JEANA merge acasă iar individul merge în Str. Dr. Lister No. 7 bolcul B din fund etajul 2 apartamentul din stânga.

Până la ora 21,30 când postul se suspendă JEANA nu mai părăsește domiciliul.

Cheltueli de supraveghere lei 63.-

Auto
6938 B.
H. Vrânceanu

ss. GH. Tutuc
ss. M. Nemeș
ss. L. Lovinescu

477

NOTA

JEBELEANU ELISABETA, funcționară, născută SLAVACU la 24 Decembrie 1908 în Tr. Severin, de cetățenie română, confesiune ortodoxă, domiciliază în Str. Gheorghe Lazăr No. 4 Et. III Ap. 14. =

Din cele culese despre JEBELEANU ELISABETA reese că după ce își ia liceul în Craiova în anul 1928 frecventează trei ani Facultatea de Litere din București, iar prin intermediul lui EUGEN JEBELEANU în anul 1934 este angajată ca funcționară la I.C.S. și repartizată la biblioteca Institutului unde lucrează și astăzi.

În anul 1937 se căsătorește cu EUGEN JEBELEANU, ziarist de care divorțează în anul 1947 despărțindu-se cu oarecare ceartă dar rămânând prieteni.

Se menționează că garsoniera ce ocupă este proprietatea lui EUG. JEBELEANU și este dată acesteia s'o locuiască.

EUGEN JEBELEANU are cheia dela garsonieră și a venit dela despărțire de mai multe ori în lipsa acesteia de acasă și acei din bloc l-au văzut și acum circa 2-3 săptămâni când s'a exprimat că a venit să-și ia ultimele lucruri.

Pe când era încă căsătorit, JEBELEANU EUGEN aduce a la domiciliu în lipsa soției sale pe actuala soție pictorița CORDESCU.

În autobiografia sa dela I.C.S. - JEBELEANU ELISABETA spune că pe JEBELEANU EUGEN l-a cunoscut prin Alexandru Sahia cu care era foarte bună prietenă și că EUGEN JEBELEANU care-i devenise soț, după desființarea ziarelor "Adevărul și Dimineața" rămânând fără serviciu a fost obligată timp de mai mult de un an să susțină singură cheltuelile casei.

Din cele culese dela acei ce o cunosc din Institut, reese că JEBELEANU ELISABETA a fost foarte bună prietenă cu CONSTANTIN PAVEL fost exclus din Partid din ilegalitate și dispărut în primăvara anului 1948, cu care se credea că avea și relații intime.

Un alt prieten al acestuia este și BETEA NICOLAE, om foarte apropiat al fostului Ministru PATRASCANU și lui SABIN MANAILA deasemenea dispărut la începutul anului 1948.

Un alt individ cu care se crede că a avut legături intime este și TREBICI VLADIMIR cu care este și astăzi în strânse legături, fiind o bună prietenă a MARGARETEI TREBICI, fiind cunoscută

bine și de Dr. Racoviță.

JEBELEANU ELISABETA fiind o femeie frumoasă se știe că i s'a făcut curte de către toți directorii în trecut, reușind astfel să se mențină în permanență în postul de funcționară la bibliotecă unde nu are o muncă serioasă și că astăzi este deasemeni susținută de TREBICI MARGARETA. 478

Se mai știe că JEBELEANU ELISABETA este bine cunoscută cu MALINAS IULIU din Min. Învățământului, SIMION URSU, bibliotecarul Cercului A.R.L.U.S. din I.C.S. o cunoaște din 1942. Stie că de atunci și până acum a avut aceeași linie de politică comunistă. A avut mulți prieteni de stânga. Stie că a înlesnit scăparea tov. LEVENTE. Citește cărți marxiste. Este o bună colegă și a dat dovadă de pricepere în lucrările ce i s'au încredințat.

Se mai știe că la biblioteca din I.C.S. care este în Str. Brezoianu era vizitată de MARCEL BRESIASU, MIHAIL BENIUC și alții.

Din punct de vedere politic deși fostul său soț a avut o atitudine de stânga atât înainte de căsătorie, în timpul acesteia și acum și că chiar în ilegalitate s'a complăcut în anturajul intelectualilor cu vederi de stânga în care se găsea și soțul său, totuși JEBELEANU ELISABETA nu a dus o muncă pe linie politică după 23 August 1944, decât înscriindu-se în sindicat și deșinteresându-se complet de altă activitate.

ss.C. LEONIDA

479

nu mai scumpe decât
la București. X

4.) Să-i telefoneze
Prin lui Sergheie;
dacă n'are altce-
va de făcut, poate
să dea o fugă să
mă vadă (în ce
hal am ajuns).

5.) Dacă aveți impres-
ia că va trebui să
stau mai mult la
Brașov, să-mi trimi-
teți ceva refu-
zie.

De acum încolo ni-
mă, să ia con-
tact Prin cu Caran-
dino și să urgen-
teze.

3.) Dacă poate Li-
pette, și-si poate
face puțin timp,
la spăritul săp-
tămăni, să mă vi-
ziteze. N'ar cos-
ta - o lecăt dui-
mul, căci casa
e gratis și măn-

1.) Adresa mea defini-
tivă și incoercibilă:
Eugen Tebelescu, str.
Regina Maria, 53
(la d-na Kova-
csics).

2.) Ce s'a făcut cu
problema mutării
mele? Ce rezultat
a dat d. Mahailă?
Să n'a făcut nici
și nu poate face

MINISTERUL
PROPAGANDEI NAȚIONALEDIRECTIA PRESEI
3816*Eugen Jebeleanu*
481
~~485~~
REFERAT

Subsemnatul Eugen Jebeleanu, Redactor în Redacția de Stat din Direcția Presei, am fost trimis, în zilele de 16, 17, 18, 19, 20 și 21 Iulie pentru a face reportajul cu vizita d-nei Mareșal Antonescu în Bucovina.

Cu acest prilej, am fost obligat să cheltuiesc din banii mei suma de 10.000 (zece mii) lei, pentru a cărei rambursare Vă rog să binevoiți a dispune cele necesare.

Țin să subliniez, în același timp, modul cel puțin nedelicat în care am fost tratat, în această împrejurare, în calitatea mea de trimis al Ministerului Propagandei Naționale, de așumiți reprezentanți ai Guvernământului Bucovinei (căpitanii Dorovici și Angelescu), cari, între altele, m'au invitat să iau masa la bucătărie și să călătoresc pe scara mașinii. Deasemenea, țin să accentuez că am fost nevoit să dorm în gară, pe obancă a automobilului, deoarece nu mi s'a pus la dispoziție nici un fel de odaie.

Asupra veracității acestor afirmații pot da informații și d-nii: Gociu, cinematografixt în Ministerul Propagandei, și Popescu, fotograf la același Departament.

(Eugen Jebeleanu)

8 Noembrie 1947

S.

Corciovescu Aurora

7

182

N O T A

486

Supravegherea Aurora.

La ora 9,30 pleacă de acasă împreună cu servitoarea, care are la ea o sacoșe cu saci, iau tramvaiul Nr.14 și merg în B-dul Elisabeta Nr.59 etaj III apart.8 unde locuiește George Carciovescu (fratele Aurorei).

După 10 minute ies de aci însoțite de George Carciovescu și merg în Calea Serban Vodă Nr.22 la Cooperativa I.O.V.R.de unde iau cartofi.

La ora 11,55 Aurora pleacă singură de aici și merge până în stația de tramvai del. Tribunal, de unde ia tramvaiul Nr.25 și merge acasă.

La ora 16 pleacă de acasă însoțită de George Carciovescu, iau tramvaiul Nr.14 și merg acasă la George Carciovescu.

La ora 17,30 Aurora pleacă de aci și pe jos merge acasă. Până la ora 20, când supravegherea se suspendă nu a mai fost văzută părăsind locuința.

(ss) G.Gaspar
(ss) G.Macovei
(ss) V.Virga
(ss) A.Floraru

8.XI.1947

12.XI.1947

N O T A

Din informațiile făcute și căutat la cartea de imobil din B-dul Elisabeta Nr.59, pe Corcionescu George Paul, funcționar epurat, actualmente este în combinație de afaceri cu un oarecare, care are o prăvălie de instalații electrice și de apă, este născut la Iași la 30.VI.1914, român, ortodox căsătorit cu Teana Suzana, casnică, născută la București la 1921, română, ortodoxă, au o fetiță Cristina născută la București la 1943, română, ortodoxă.

Locuiesc la susnumita adresă unde sunt chiriași, ocupă apartamentul Nr.8 dela etajul III. CORCIONESCU primește vizita des a unui colonel care vine cu mașina. Deasemenea se spune că CORCIONESCU, este avocat.

(ss) C.Nicolau

10 Noembrie 1947
S.

N O T A

Supravegherea Aurora.

La ora 9,10 pleacă de acasă la tramvaiul Nr.14 și merge la serviciu.

La ora 14,10 pleacă de aci cu mașina Nr.7988 B.propr. fiind însoțită de un funcționar al Institutului de Statistică și merg până în strada Dr.Lister Nr.7, intrarea din stânga unde rămâne individul, iar Aurora cu același mașină merge în Intrarea Trinității B. Nr.7 etaj II.

La ora 18 pleacă de aci însoțită de o individă și pe jos merg până în stația de tramvai dela Brătianu unde se despart, Aurora ia tramvaiul Nr.14 și merge acasă, iar individă ia tramvaiul Nr.19 coboară în Piața Romană unde se întâlnește cu un individ cu care merge pe Calea Victoriei până în fața Ministerului de Finanțe unde se despart, apoi individă merge în B-dul Tache Ionescu de unde ia tramvaiul Nr.19 și revine în Intrarea Trinității B Nr.7 etaj II unde s'a stabilit că locuiește. Semnalmente: etate 28-30 ani, statură măruntă, șatenă, slăbuță la față.

Până la ora 20 când supravegherea se suspendă Aurora nu a mai părăsit locuința.

(ss) G.Gașpar
(ss) G.Macovei
(ss) V.Virga
(ss) A.Floraru

N O T A

Din informațiile făcute în Intrarea
Trinătății B.Nr.7 etajul II despre o
individă de 28-30 ani, statură mică, șatenă,
slăbuță la față, s'a stabilit că se numește
ZOE ULEA funcționară, născută la București
la 1912, română, ortodoxă, căsătorită cu
TITUS ULEA, controlor la Ministerul de
Finanțe, născut la Bacău la 1908, român,
ortodox.

(ss) C.Nicolau

11 Noemvrie 1947

S.

N O T A

Supravegherea lui Aurora.

La ora 9,10 iese de acasă ia tramvaiul Nr.14 din care coboară la stația Brezoianu și merge la serviciu.

La ora 14 pleacă de aci și merge pe jos acasă.

La ora 17 pleacă de aci cu servitoarea ia tramvaiul Nr.14 coboară la stația Schitul Măgureanu, ia tramvaiul Nr.12 coboară la Podul Serban Vodă și merge în Calea Serban Vodă Nr.20 la economatul Institutului Central de Statistică.

La ora 18 pleacă de aci cu un individ care conducea auto Nr.9883 B. propr.

și merge acasă unde dă jos din mașină doi saci cu cartofi, apoi individul pleacă mai departe.

Până la ora 20 nu mai este văzută părăsind domiciliul.

(ss). G. Gaspar
(ss) G. Macovei
(ss) A. Floraru
(ss) V. Virga

12 Noemvrie 1947
S.

N O T A

Supravegherea lui Aurora.

In cursul dimineții nu este văzută
la plecare de acasă.

La ora 14,10, pleacă dela serviciu și
pe jos merge acasă.

Până la ora 20,30 când supravegherea
se suspendă nu a mai fost văzută părăsind
locuința.

(ss) G.Gaspar
(ss) G.Macovei
(ss) V.Virga
(ss) A.Floraru

13 Noembrie 1947
S.

19

N O T A

Supravegherea lui Aurora.

La ora 7,45 pleacă de acasă la tramvaiul Nr.14 și merge la serviciu.

La ora 10,30 pleacă de aci și pe jos merge în strada C.A.Rosetti Nr.5 la A.R.L.U.S. După 10 minute pleacă de aci și revine la serviciu.

Până la ora 13 când supravegherea se suspendă din ordin nu a fost văzută plecând dela serviciu.

(ss) G.Gaspar
(ss) G.Macovei
(ss) V.Virga
(ss) A.Floraru

St. 441

Wine house.

489

Quora

Ins. Cent. de statistica
(seruiciu)

auto 7128 B.

GOLDENTIA-A. Ghorghe

6 \bar{x}_1 , 7

3 $10 \bar{x}_1$,

over 6 \bar{x}_1 , 10,

Str. Buzoianu

P.C.M. Ins. Statistica

Str. Dr. Ister 41.7

Cuciovescu Ghorghe
(frate)

LILEA-ZOE

8 \bar{x}_1 ,

6 $10 \bar{x}_1$,

7

508

Bul. Elisabeta 59.

Intrarea Trinitati B. 17

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

2
420

N O T A

Din informațiile făcute și căutat la cartea de imobil pe un individ de 43-45 ani, probabil funcționar la Serviciul Statistic, cu domiciliul în strada Dr. Lister Nr.7 intrarea din stânga, rezultă că aci sunt două blocuri intrarea din stânga, duce la al doilea bloc din fundul curții.

Făcând informație am aflat că în acest bloc la etajul III locuiește un funcționar la Serviciul Statistic, GOLOPENTIA ANTONIE GHEORGHE (inspector Fundația Principele Carol, trecut în cartea de imobil) născut la Prigor Județul Caraș la 12.V.1909, român, ortodox, căsătorit cu STEFANIA profesoară, născută la Craiova la 1908, română de religie ortodoxă. Au doi copii mici.

La aceștia mai locuiește GOLOPENTIA CORNEL frate, funcționar la Ministerul de Finanțe C.A.M., român, ortodox.

(ss) C.Nicolau

5 Noemvrie 1947
S.

491

N O T A

Supravegherea lui Aurora.

La ora 18 pleacă dela Ministerul Industriei și Comerțului Secția Economiei Naționale, unde a fost anchetată dela ora 16 și merge până în stația Brezoianu de unde ia tramvaiul Nr.14, coboară la stația Dr.Lister și merge în strada Dr.Herescu Nr.16 la parter unde locuște

Până la ora 20 nu mai este văzută plecând.

Deasemenea la susnumita adresă nu a fost văzut venind nici individul vizat.

(ss) G.Macovei
(ss) G.Gaspar
(ss) A.Floraru
(ss) V.Virga

6 Noembrie 1947

S.

N O T A

Supravegherea lui Aurora.

La ora 8,35, pleacă de acasă, la tramvaiul Nr.14 din care coboară la stația Brezoianu și merge la Institutul Central de Statistică din strada Brezoianu etaj II unde are serviciu.

La ora 14,30 iese de aci și pleacă cu auto Nr.7986 B. propr. P. C. M. Stănescu cu un individ de statură înaltă, voinic, etate 45-45 ani și merg până în strada Dr. Lister Nr.7 în fundul curții, unde individul rămâne aci, iar Aurora cu aceeași mașină merge acasă.

La ora 16,50 pleacă de acasă la tramvaiul Nr.14 coboară la stația Schitul Măgureanu și în fața Liceului Lazăr se întâlnește cu un individ de statură înaltă, etate 30-35 ani împreună cu acesta la tramvaiul Nr.12 din care coboară la stația Serban Vodă și merg împreună în Splaiul Unirii la Institutul Central de Statistică de unde iese după 2 minute și merge în Calea Serban Vodă Nr.20 la Economatul susnumitei Instituții. Aci merge la biroul economatului de unde iese după 5 minute și merge la magazie de unde ridică cantitatea de 200 kgr. cartofi.

La ora 18 individul pleacă de aci și revine după 10 minute cu auto taxi Nr.12129 B., încarcă cartofi și pleacă cu individul.

La Podul Elefterie supravegherea a fost suspendată, din cauza unei pene de cauciuc la mașina noastră.

Până la ora 20 nu a mai fost văzută părăsind domiciliul.

Aurora în timpul când se afla la Economatul Institutului de Statistică din Calea Serban Vodă Nr.20, la strigat de câteva ori pe individul cu care venise pe numele de Georgică.

Se crede că este fratele său.

(ss) G. Macovei
(ss) G. Gaspar
(ss) A. Floraru
(ss) V. Virga

SECRET

9 Decembrie 1947
G.

REFERAT.

Conform dispoziției dată, a fost pusă în supraveghere Aurora (conspirativ) funcționară la Institutul Statistic, cu domiciliul în str. Herescu nr. 16.

Numita a fost supravegheată 9 zile, dela 5 la 13 Noembrie a.c. în care timp a luat contact cu următoarele persoane:

- Golopentia Antonie Gheorghe, funcționar la Serviciul Statistic și Inspector la Fundația Principele Carol, s'a născut în Prigor - Caras la 12.V.1909 român de religie ortodoxă, locuiește în str. Dr. Lister nr. 7 împreună cu soția sa Stefania profesoară născută la Craiova la 1908 româncă, de religie ortodoxă.

Numitul, are pusă la dispoziția sa pentru deplasările în oraș, mașina nr. 9886 B prop. Președ. Cons. Miniștri, Serviciul Statistic.

Numitul, în zilele de 6 și 10.XI.a.c. când iese dela serviciu, ia în mașina sa pe Aurora, el rămâne acasă, iar șoferul conduce până acasă pe Aurora, iar:

În ziua de 10.XI.a.c. Aurora pleacă cu această mașină și după ce Golopentia Gh. rămâne acasă, Aurora merge în Intrarea Trinității B nr. 7 etaj II la:

- Ulea Zoe funcționară născută în București la 1912, româncă, de religie ortodoxă, căsătorită cu Ulea Tituș controlor la Ministerul de Finanțe, născut în Bacău la 1908 român.

Aici Aurora a luat masa de prânz, iar după trei ore și jumătate iese de aici, însoțită de Ulea Zoe, de care se desparte în oraș.

- Corcionescu George Paul funcționar epurat, actualmente se ocupă cu afaceri în ramura instalației electrice și apă, s'a născut în Iași la 30.VI.1914 român, de religie ortodoxă, locuiește în Bdul Elisabeta nr. 59 împreună cu soția sa Jeana Suzana casnică, născută în București, la 1921, româncă.

După unele informații numitul ar fi fratele ~~sa~~ (Aurora). Corcionescu G. Paul este vizitat la domiciliu de Aurora în ziua de 8.XI.a.c. când împreună merg la Cooperativa I.O.V.R. din str. Stirbei Vodă nr. 22 de unde iau cartofi, iar de aici se despart.

În cursul după amiezii Corcionescu Paul este văzut ieșind de acasă dela Aurora.

Numiții au mai luat contact și în ziua de 6.XI.a.c. când împreună au mers la economatul Institutului Statistic din

Calea Serban Vodă nr.20 de unde ridică 200 kgr.cartofi.Dela acest economat Aurora a mai luat cartofi în ziua de 11.XI.a.c. când i-a dus cu mașina nr.9883 B.

În timpul supravegherei Aurora a mers la:

- Institutul Central Statistic din str.Brezoianu,merge zilnic unde prestează serviciul ca funcționară.

- Economatul Institutului Statistic din Serban Vodă nr.20 merge în zilele de 6,8 și 11 .XI.a.c.pentru a-și ridica alimente.

- A.R.L.U.S.cu sediul în str.C.A.Roseti 5 merge în ziua de 13.XI.a.c. unde stă 10 minute.

În ziua de 7.XI.a.c. Aurora participă în cadrul serviciu lui la manifestațiile care au loc în oraș,cu ocazia aniversării revoluției socialiste.

În concluzie din supravegherea efectuată reese că Aurora nu a întreprins în acest timp ceva din care să reiasă că ar avea o activitate suspectă.

Referent,

J. Măntănuș
1

• Detinutii in Transilvania.
• Legatura cu I. G. M. H. H. -

6 Septembrie 1949

• A. P. au colaborat cu Institutul Anticor de
Sănătate -

N O T A

495 500

14/2/1949

Cu privire la rezultatul de până în prezent al
cercetărilor, referitor la indivizii:

↓
RATIU ANTON, zis RADULEA, arestat la 9 Aprilie
1948.

- CONSTANTIN G. PAVEL, arestat, depus în Arestul
M.A.I. la 21 Iunie 1948.
- DAN DEMETRESCU, arestat, depus în Arestul M.A.I.
la 21 Iunie 1948.
- LOSNIOV EUGEN, arestat la 25 Octombrie 1948 de
câte organele D.R.S. Constanța și depus în Arestul M.A.I.

+

+ +

În toamna anului 1947, RATIU ANTON, zis RADULEA
împreună cu BETEA NICOLAE, Dr. SABIN MANOILA și alții, prosc-
tează o trecere frauduloasă a frontierei, de comun acord în
această acțiune cu LUCRETIU PATRASCANU.

În acest sens au încercat inițial să-l determine
pe RATIU ANTON să dețină în acea perioadă postul de Subdirec-
tor la Controlul Economic, să părăsească țara cu un avion ce
îl avea la dispoziție pentru controlul pe teren al mersului
colectărilor.

Intrucât avionul era prea mic și neîncăpător, s'a
renunțat la această tentativă și prin Dr. SABIN MANOILA, s'a
intrat în legătură cu aviatorul MAX MANOLESCU ce a pilotat
avionul cu care PATRASCANU a participat la conferința dela
Bruxelles.

În acest scop s'a ținut o serie de consfătuiri
conspirative pentru pregătirea evaziunii.

De toate aceste consfătuiri avea cunoștință și
PATRASCANU, care acceptase și el în urma abaterilor sale
dela linia partidului să părăsească țara în mod fraudulos.

Scopul evaziunii era ca în străinătate cei de mai
sus împreună cu PATRASCANU să constituie un așa zis "grup
comunist dezident" care să contrabalanseze politica actualului
guvern față de puterile imperialiste din Apus.

Trecându-se la cercetări directe asupra numiților:
RATIU ANTON, zis RADULEA, CONSTANTIN G. PAVEL, DAN DEMETRESCU

și LOSNIOV EUGEN, au rezultat următoarele:

131
W

496

516

RADU ANTON, zis RADULEA, de profesiune funcționar, fost Subdirector în Direcția Controlului Economic, născut la data de 14 Martie 1916, în comuna Beclean Jud. Someș, fiul lui IOAN și al VERONICA, necăsătorit, student anul IV. la Facultatea de Drept, cu stagiul militar satisfăcut la Reg.27 Dorobanți, în gradul de Slt.de rezervă, cu ultimul domiciliu în București, Str.Julles Michelet Nr.17, declară următoarele:

În toamna anului 1947, este informat de către BETEA NICOLAE, că PATRASCANU este trecut pe linia moartă și că ar fi bine să părăsească țara. Tot în acest timp, Dr.SABIN MANOILA ce deținea funcția de Dir.G-ral la Institutul Central de Statistică, prin BETEA NICOLAE l-a invitat la biroul său și de față cu acesta din urmă, i-a vorbit despre a apropiată deținere a sa în urma legăturilor cu IULIU MANIU și despre necesitatea de a fugi din țară odată cu deplasarea la Paris a lui PATRASCANU.

Dr.SABIN MANOILA l-a asigurat cu această ocazie de tot sprijinul său prin legăturile ce le are la americani, cerându-i ca el având la dispoziție un avion pentru controlul colectărilor din țară, să se folosească de el pentru evaziune.

După această întâlnire la un interval de oca. 3 săptămâni, întâlnindu-se din nou cu BETEA, acesta i-a atras atenția să nu părăsească țara cu avionul ce-l are la dispoziție, întrucât acesta are o viteză prea mică. La această discuție a participat și MICSA REMUS magistrat, care lucra pe lângă cabinetul lui PATRASCANU.

Cu ocazia acestei întâlniri, sau la una imediat după ea, BETEA i-a vorbit de o altă șansă de plecare, cu un avion al Soc.T.A.R.S. pilotat de aviatorul MAX MANOLESCU pe care l-a cunoscut prin MICSA REMUS. I s'a comunicat tot cu această ocazie că ar pleca și PATRASCANU și întrucât avionul ar fi mai încăpător, i-a cerut să-i propună cine ar mai vrea să plece. El a propus atunci pe ERNICI IOAN, pe care l-a cunoscut la Uniunea Patrioților și care spunea

Cine i-a
comunicat?

197 132
511

că a avut o reprezentanță a unei fabrici la Cairo și pe criminalul de războiu Dr. DANULESCU CONSTANTIN, fost Ministru al Muncii sub regimul Antoniescu, cu care el avea întâlniri și care era fugit de la domiciliu, ascunzându-se în provincie pe la rudele sale.

Despre DANULESCU CONSTANTIN, i-a cerut părerea și lui PATRASCANU dacă să se prezinte la proces sau nu, PATRASCANU în urma insistențelor sale sfătuindu-l să-i spună să nu se prezinte.

Cu ocazia plecării lui PATRASCANU la BRUXELLES, BETEA i-a spus că-i posibil ca acesta să nu se mai întoarcă.

La înapoierea lui PATRASCANU de la Bruxelles, MICSĂ l-a cunoscut pe MAX MANOLESCU, care pilota avionul cu care s'a înapoiat PATRASCANU și pe care i l-a prezentat și lui BETEA. Tot BETEA i-a comunicat că lucrurile merg bine și că MAX MANOLESCU este de acord cu plecarea, urmând ca la o ședință stabilită la FLORIN TEODORU din București, să stabilească data.

Această ședință a avut loc și a participat la ea SABIN MANOILA, MAX MANOLESCU el și BETEA și s'a hotărât ca plecarea să se producă cât mai repede posibil. Cu această ocazie, MANOILA le-a comunicat că a aranjat la Legatia Americană cu transportul bagajului.

Tot la această ședință s'a stabilit, ca un grup să plece de la Timișoara și unul de la Arad. Din grup urmau să facă parte MANOILA cu soția și fratele lui, ERNICI, GEORGESCU ROEGEN și DANULESCU și PAVEL CONSTANTIN.

După ședință, întrucât el nu a rămas până la sfârșit, BETEA i-a comunicat că în ipoteza că ar pleca și PATRASCANU este posibil să plece și LENA CONȘTANTE.

A doua întâlnire în acest scop, a avut loc la începutul lunii Noiembrie 1947 la locuința lui GEORGESCU din strada Betonă. La această ședință au participat: MANOILA, GEORGESCU, ZAHARIA și MAX MANOLESCU, acesta din urmă fiind disperat întrucât a fost arestat de Controlul Economic deoarece a fost găsit asupra sa un pachet cu valori care urma să-l transporte la Paris și că reușise să evadeze. Tot cu această ocazie MANOILA i-a făcut cunoscut că a fost împreună cu BETEA și DUTESCU NICOLAE și că în momentul când luau legătura cu secretarul Legăției Americane, au fost

Legatura
fata in
Mama

Cine e?
Cine la
recomandat?
Rădău

au fost surprinși de o mașină a Miliției, ei au sărit atunci în mașina secretarului Legației, însă la un moment dat, mașina Miliției așezându-se cruciș peste drum, mașina fost obligată să stopeze, că el a reușit să fugă din mașină, însă nu știe ce s'a întâmplat cu BETEA și cu DUTESCU.

După aceasta căutându-l pe BETEA, după ce aflate că numai DUTESCU a fost arestat, l-a găsit și acesta i-a comunicat că întrevăderea cu secretarul Legației avea ca scop punerea la punct a transportării bagajului. Cu această ocazie, BETEA l-a însărcinat să ia legătura cu PATRASCANU și să-l întrebe dacă s'a decis sau nu să plece. S'a dus la PATRASCANU la Minister, a luat legătură cu el și i-a comunicat că a fost trimis de BETEA (DAN DEMETRESCU) să-l întrebe dacă mai pleacă sau nu. PATRASCANU era extrem de agitat și îngrijorat, arătând că știe deacum toată mahalaua de intenția sa de a părăsi țara și că este urmărit de oamenii Tov. TEOHARI GEORGESCU. La despărțire i-a amintit lui PATRASCANU că dacă mai vrea să-i comunice ceva pentru BETEA (DAN DEMETRESCU) să-i spună lui MICSĂ. La acestea și la auzul numelui lui MICSĂ, PATRASCANU i-a spus: " Cum și pe ăsta l-ați băgat, nu mai plec ".

După această întâlnire, a fost chemat de PATRASCANU și rugat să facă tot posibilul ca broșurile sale cu dedicații către fostul rege, să dispară. A încercat acest lucru prin Insp. Altenliu Ioan, însă nu a reușit și între timp a fost arestat de organele S.-ului.

CONSTANTIN G. PAVEL, din declarațiile sale rezultă că, în cursul lunii Decembrie 1947, a fost anunțat prin FLORICA PARCASAN, că dl. BETEA (DAN DEMETRESCU) dorește să-l vadă. A dat curs acestei cereri, s'a deplasat într-o stradă lângă Liceul Lazăr și cu această ocazie BETEA i-a comunicat că urmează să plece clandestin din țară și că l-a chemat să-și ia rămas bun.

DAN DEMETRESCU (BETEA) nu a putut fi cercetat, dând dovadă că nu este în toate facultățile sale mintale, fapt provenit dintr-o stare reumatică care nu-i permite nici măcar să stea în picioare. Am încercat cercetare a lui în ziua de 12 August a.c., după alte încercări ulterioare la diferite intervale fără a putea obține vreun rezultat.

LOSNIOV EUGEN, a fost reținut în noaptea de 25 Octombrie 1948, de pe vasul Tripoli, unde a fost găsit

199 134
513

ascuns încercând ca cu acesta să plece în mod clandestin din țară.

legm
De Guez
condam!

Din declarațiile sale rezultă că, intenționa să plece în Tulcea unde urma să ia legătură cu grupul comunist dezident despre care i-au vorbit prietenii săi RĂTIU ANTON, PAVEL CONSTANTIN și DAN DEMETRESCU (BETA). Dela aceștia a cunoscut și legăturile pe care ei le-au avut cu aviatorul MAX MANOLESCU și PATRASCANU.

Cu prilejul acestei tentative susnumitul , recunoaște că a delapidat dela Colonia de copii Breaza, o importantă sumă de 6 ani pe care a utilizat-o în scopul evadării sale din țară.

-----oO-----

17 Noembrie 1947

Nr. 4.116

N O T A

Gabi Sicsay

Din investigațiunile făcute și informațiunile culese despre GABI SICSONI, funcționară la Institutul Statistic al Președinției Consiliului de Miniștri, s'au stabilit următoarele:

La Institutul Statistic nu a fost și nici nu este vreo funcționară cu numele de GABI SICSONI.

A fost o funcționară cu numele de GABRIELA (GABI) SZIKSZAY (SICSAY), despre care credem că este vorba. Aceasta a fost numită la Institutul de mai sus, la data de 15 Ianuarie 1941 și a funcționat până la 18 August 1942, părăsind serviciul din cauză că este de origine iudaică.

Dela susarătutul Institut a intrat în serviciul Asociației Industriașilor de Petrol, din Calea Victoriei nr. 63-65 (Sediul central este în Bd. Lascar Catargiu 35), unde este încă și în prezent, ocupând postul de dactilografă.

GABI SICSAY este născută la Seghedin (Ungaria) la 23 Iunie 1913, supusă română, evreică (în fișă s'a trecut ortodoxă), de religie mozaică. Fiind în serviciul Institutului Statistic s'a căsătorit, în 1942, cu un funcționar din același institut, anume GRIGORESCU și de atunci poartă numele de Grigorescu. Acest Grigorescu, după un an de zile, a decedat, deci Gabi Grigorescu este văduvă în prezent.

La Asociația Industriașilor de Petrol este însă-

cinată de către Comitetul întreprinderii, cu controlul
"condicii de prezență".

Are un frate ziarist, Iulius SZIKSZAY, membru al
Partidului Social Democrat.

Susnumita ar fi și dânsa simpatizantă a acelu
partid.

În timpul când funcționa la Institutul Statistic
locuia la fratele său - în Str. Echinoxului nr. 9 - iar
după căsătorie s'a mutat în Str. Apolodor nr. 26 (în 1942).
Apoi a stat în suburbana Șerban Vodă și recent s'a mu-
tat în Str. Frumoasă nr. 9 bis, unde ocupă o odaie la
mansardă.

Fișa susnumitei dela Cartea de Imobil din Prefec-
tura Poliției Capitalei, lipsește - probabil a fost
sustrasă de cineva.

Nu este cunoscută la fișele polițienesti și S.S.I.

Pe tr. Beta Nicolae, il cunosc din anul 1944,
Când merge din Trauristira unde avusesse misiunea de
a aduna pe randuri de acolo, ca sa creste subavener
ca acolo locuiesc randuri si deci - Trauristira nu apar
fina sau romani, fiind populata cu romani.

Au fost cat este de pregatit profesional-statistic,
dar deza cate ani intale dela tr. statisticien, un
se poate numi si tr. Beta printre acestia - Tr. Beta
a facut intalduina in Institut mai mult munca de
legatura decat statistica.

In parti d sa descriu din of. cu, a venit aprobat de
sector, dupa adeziunea lui pentru repun. de catre
ori de membri celulei. Sa descriu din indecusa lui
Mamula, si aceasta a facut to f. tarziu, cand sa dat
seama ca nu poate parveni decat ca membri de par
tid ajutorat de prieteni lui Mamula-Patrascanu.

Calitatea de membri ii dadea posibilitatea sa afle:
ce se dicuta in parti d celula din intotdeauna;
si sa poata face legatura mai bine si mai sigur intre
Mamula si Patrascanu;
si sa se poata incredinta misiunii de catre Patrascanu,
pe care nu le putea primi fara un aviz calitatea de
camarad;

si sa poata sa salveze pe Mamula sau sa ajere la usor.
si sa poata sa el potfel sa poata da ajutor mai mare
ambasadoru.

În afaceri deosebite de controlul economiei
cu anul pe care amintimul lea. Simțăm că
salvarea din fața și ca- ar fi fost în interes
cu încredințarea și așteptarea -

În personal am fost întebat de mama lui
Fagăraș despre tov. Petru N.C., familia
fără deosebită ca nu are unde să- aflu-
(această informație mea pot face în luna
ianuarie a.e. în timp ce am aflu în delegație
la Fagăraș pt. recunoștință)

Într-o scrisoare tov. Petru N.C., din
nu sunt adevărate xomurile de care s-a po-
tut vorbi și un anumit, fiindcă parerea mea
a altor tov. a fost și este că tov. Petru este
un agent al reat, mai prin încredințarea și
legătura pe care o are cu tov. Petrușcu.

Domnișor

e III 1948.

M. Popov

(Popov Maria)

Membru în organizația

P.M.R. în Inst. Centrală de
statistică

REGIONALA
JUDEȚEANĂ
COM. LOCAL
(SAU SECTOR)

Se amână
și se pune condiția
de a aduce
dela persoanele
in legalitate

recomandante
Data încadrării în Partid
Dosar Nr. 29 XI 1946. 15. MAR. 1947
Ștampila și semnătura responsabilului

6221
Înregistrat Nr. 7369
Data 10. III 1947

lețopo
Secretarul celulei

ADEZIUNE

Numele și prenumele Betea Nicolae
Profesia referent la of. Studi. din Inst. Central de Statistică
Naționalitatea română
Locul nașterii: Comuna Racul Județul Miercurea - Ciuc
Data nașterii: Ziua 1 Luna Iunie Anul 1913
Originea socială (ce profesie au părinții) tatăl, șef de gară, (decedat) mama, casnică
Ce studii ai? licențiat în filozofie & teologie.
Ce limbi străine cunoști? La nivel mai ridicat, franceza. Mai puțin: germana, maghiara.
Ai cunoștințe marxiste? Da.
La ce întreprindere lucrezi și din ce an? La Inst. C. de Statistică din anul 1940
La ce întreprindere ai mai lucrat? La "Serviciul Social și Inst. Social Român
în anul 37-39.
Din ce an ești în producție?
Din ce partide sau organizații et. facut parte? Uniunea Patrioților
Cu ce partid ai simpatizat înainte? cu partidul comunist.
Ai fost legionar? nu.
Ce te-a îndemnat să ești din partidul din care ai făcut parte?
Ce te-a îndemnat să aderi la Partidul Comunist? Ideea unei mai drepte repartitii
comune și gândirea lui conștientă, dialectică.
In ce an ai intrat în U. T. C.?
Unde și de câte ori ai fost arestat?
Cum te-ai purtat și ce ai declarat la siguranță, la proces?
Cum te-ai purtat la închisoare, la lagăr?
Ai suferit vreo condamnare de drept comun?

Situația în timpul războiului:

- a) Ai avut legătură cu partidul? Da. Am colaborat la rețel 23. Aug și am făcut legătura
b) Ai fost pe front? Unde? cu închișoarea din Caransebeș.
c) Ai lucrat în profesie? Unde? La Inst. Central de Statistică.

Pentru cei cari au mai fost în partid :

În ce an ai intrat în Partidul Comunist din România?

Localitatea organizației unde ai intrat în partid?

Ce funcție ai ocupat în partid?

Ai fost în dezacord cu linia partidului?

Ce sancțiuni de partid ai avut și pentru care fapte?

Ai mai făcut parte din P. C. din altă țară?

Ești căsătorit ? nu

Numele soț. —

Ocupația soț. —

Din ce partide sau organizații face parte soț. —

Câți copii ai ? —

Ce ocupație au ? —

Numele tatălui Gavril

al mamei Maria

Ocupația șef de gară C.F.R.

a casnică

Din ce partide sau organizații

face parte —

Maria

institutele

partide sau organizații fac parte Part. Social democrat

Observațiuni :

Ce funcție de partid, sau în ce organizație lucrezi astăzi ? Secretar al Ind. Int. C. Int.
în comisiunea aboliției de le laingă Ministerul de Justiție.

Domiciliul :

Strada Dr. Hureze

Nr. 16

Comuna București

Județul Ilfov

Data 10 Nov. 1946

Semnătura, Nicolae Betea

Cine te propune ?

Numele și prenumele propunătorului

Domiciliul propunătorului

SEMNĂTURA
PROPUNĂTORULUI

1) Dr. P. Simițiu

Bethelot 83

2) Dr. Popescu

J. Michelat

3)

Simițiu
G. Popescu

515
Curios pe D.-l. Bata de 6 ani. A sprijinit mișcarea
de stanga ajutând pe tovarășii ariderate cei a fost chemat să facă.
Simpatizant convins, fără a se încadra în viața de partid, a
câștigat mulți aderenți care astăzi au devenit tovarășii din
de toate cinsten. Este omul cel mai simpatic și cel mai
popular printre funcționarii noștri. Pozează o vastă cultură
generală și poate fi recușit drept unul dintre cei mai buni
marxiști din țara noastră.

504
Duce o viață de adversar comunist și nu pune
nimicodată preț pe ceace îi aparține. Oricând a fost gata
să-și vândă singura haină pentru a-și ajuta un prieten.

Este foarte activ, sportiv, bun organizator și sunt convins
că odată cu intrarea lui, Statistica va deveni una din
organizațiile de frunte din Capitală.

Nu cunosc pe D^{le} Betea decât de puțină
vreme, fără ca să fi putut observa ceva defavorabil.

După câte am auzit însă dela colegi, D^{sa},
fiind încadrată pe linia partidului, cu o activitate
corespunzătoare, poate fi recomandat ca un element
folositor mișcării.

nașansonalice

MINISTERUL JUSTITIEI

CABINET

521

506

Domnule Betea, ieri s-a cunoscut
misiunea de 23 Aug. 1944
cand s-a facut servicii.
El a primit misiunea chiar
in legatura cu libertatea de
tot. (cum se gasa in rol
important la omprare

Platier de Rochefort (Jura).

De nombreux creux - en campagne
electorale - a d'abord le Acad
o unco debut de meritorie,
car o purit n' W. Rocher
fingers. -

Il recomand pour
maadac, I Patin

Referințe

507

- Cumose pe colegul Reles Nicolae din anul 1941 din Institutul Central de Statistică, fiind coleg de celulă împreună cu tov. Mihail Berca care îl încurajează foarte bine. Chiar din acel timp colegul Reles avea păreri democratice și antifasciste pe care și le exprima deschis.

În anul 1943 știu că a ajutat pe cât îi era posibil pe membrii militanți ai Partidului. De asemenea știu că înainte de 23 August mai găsea legături cu acestia și a avut chiar unele scrisori înscrise ca un paravol pentru de Radiodifuziune pentru data de 23 August fapt menționat chiar și în referințele date de tovarășul Beuretan Pătrășcanu. A rămas și acum pe lângă Partidului primind înscrinări de la tov. Pătrășcanu.

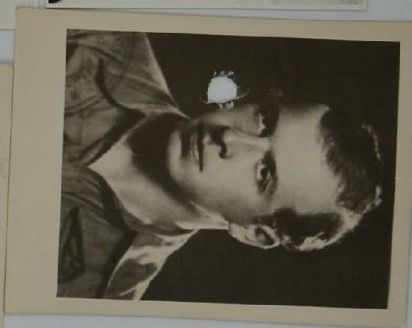
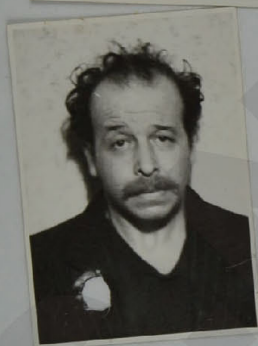
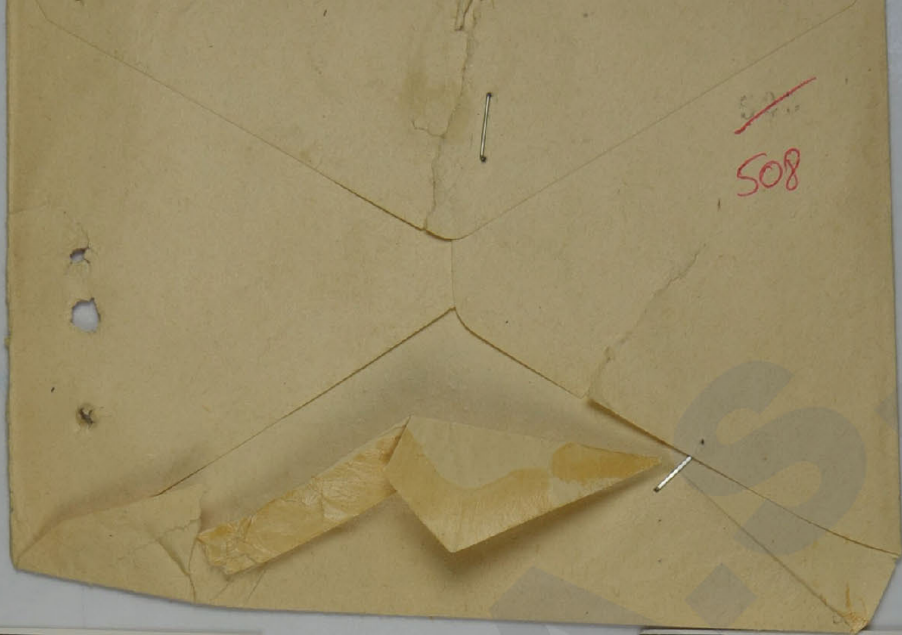
În Institut a primit și a primit sarcina de responsabil sportiv sau cultural sindical și a fost în continuare ajutat și în acceptat de ceilalți tovarși; în acest timp pe fiind Instructor la Secțiunea Muncii.

Este un funcționar capabil, foarte inteligent și cu mult încredere de considerarea peșilor săi și de președinte al colegilor. În lucrările de importanță ale Institutului este consultat de peșii săi, ceea ce produce în viața altor tovarși care îl amăgă că lucrează cu reacționarii, ceea ce nu este just căci atunci când are discuții cu peșii lui este totdeauna pe poziția marxistă. Încadrat în Partid ar aduce mare ajutor celulei Institutului.

28. Mai 1947.

Scutrescu Matilda

Secretar al celulei
Institutului Central de
Statistică

Punând capăt însușirii de către capital
produsului muncii neplătite a muncii
sub forma de plusvaloare, naționalizarea
iază mari resurse pentru dezvoltarea in
striei, construirea de noi întreprinderi,
instituții de cultură și sănătate pentru cei
muncesc și pentru ridicarea generală a nive
lului lor de trai.

Existența unei industrii, proprietate obștească a poporului muncitor, consolidează și mai mult alianța între muncitorime și țărănime stimulând prin sporirea volumului de mărfuri industriale și scăderea prețului lor, schimbul între oraș și sat, și, în cele din urmă, făcând posibilă ridicarea nivelului tehnic al agriculturii noastre, mărirea producției agricole și ieftinirea
teului.

Deasemenea meseriași și mici întreprinzători scăpați de jaful marului capital vor putea participa prin munca lor constructivă la opera de dezvoltare a economiei.

E ONOMIC

mânt din Inceop a organizat
și Sghisoara școli de pregătire
nică de contabili. Cooperatori
ctice de cooperatie, de vânzare
estionari.

Agricultura

1948 va avea loc la M
culturii un concurs pentru
posturilor vacante de ingineri

de înscriere se vor depune
la Personalului din Minister
7 Iulie 1948.

*

orica de cauruc din Cluj
a crescut după cum ur

8 cu 233 la sută față de 1945.
cu 566 la sută față de 1945.
48 cu 1.823 la sută față de

*

Industrial al Pielăriei a re
abăcărilor din țară o canu
30 vagoane piei crude.

*

ica „Gratișoara” din Sibiu
date totalizate —

ACTIVITĂȚI PENTRU ȘTIINȚĂ

Sâmbătă la orele 18
în localul Soc. Politehnice
Victoriei 118, ședința
a activității Institutului
ință și Tehnică din R
anul academie 1947—48

Din raportul de activitate
voltat în cadrul ședinței
că obiectivele acestui
care și-a început activitatea
tombrie 1947 — sunt
formarea de oameni
de tehnicieni înarm
cunoștințe speciale
Politehnica, nici Univer
le pot da și de a se
tură indisolubilă într
Tehnică între Știință
practică, de a se vedea
prin practică, în folos
dezvoltării economice

Ședința s'a desfășurat
zenta d'lor Th. Iordă
trul Lucrărilor Publ.
Rosianu, ministru adju
tământului Public și
dată de d. prof. ing.
ministrul Comunicațiilor
dinte al A. G. I. R.
După discuțiile la

Partidul nostru a combătut lipsa de vigilență unora dintre tovarăși care nu vedeau ascuțea luptei de clasă și manifestau tendința de se culca pe laurii succeselor obținute, încânându-se cu iluzia cum că „toate piedicile au și fost înlăturate” din drumul nostru și că reacțiunea „nu se manifestă nicăieri”. Partidul a combătut și falsele teorii ale altora care afirmă cum că prin măsurile noastre economice îndreptate împotriva capitaliștilor se subminează baza economică a întreprinderilor și încercau să nege astfel sabotajul economic al capitaliștilor.

Autorii acestor „teorii” socoteau că noi trebuie să ne orientăm după legile economiei capitaliste, subapreciind posibilitățile pe care le are statul celor ce muncesc de a influența viața economică și de a limita profiturile capitaliștilor.

Un exemplu tipic de renunțare la politica luptei de clasă împotriva exploatatorilor și de propovăduire a colaborării cu clasele exploatatoare îl reprezintă poziția politică a lui Patrașcanu. Cu câteva săptămâni înainte de 6 Martie 1945 acesta în totală contradicție cu linia Partidului relua lozincă conlucrării „cu întreaga burghezie sau cu părți însemnate ale ei”. În anul 1946 el apăra teza alianței cu „întreaga” țărănimă, inclusiv elementele exploatatoare, dușmane ale țărănimii muncitoare. Falsificând istoria luptei eroice a muncitorimii din România și a Partidului ei, scriind în mod calomnios despre „lipsa de influență și nepuțința de influențare din partea proletariatului”, despre „activitatea sporadică, lipsită de continuitate și de profunzime” a Partidului proletar, Patrașcanu căuta să nege rolul conducător al proletariatului și să atribue acest rol burgheziei. În activitatea sa practică Patrașcanu, în plină luptă a Partidului împotriva reacțiunii ducea o politică de împăciuire față de exponenții reacțiunii burghezo-moșierești. Patrașcanu a mers pe linia politicii naționaliste-șovine. În domeniul economiei el a preconizat, în cor cu burghezia, politica libertății comerțului, iar după reforma monetară a cerut ca statul să arunce pe piață monede de aur, ceea ce ar fi dus la căderea înapoi în haosul inflației și la întărirea pozițiilor economice ale capitaliștilor. În felul acesta Patrașcanu a devenit purtător al ideologiei și intereselor burgheziei în rândurile Partidului nostru.

Partidul a respins cu hotărîre teoriile contrarevoluționare ale lui Patrașcanu, inspirate de ideologia și interesele dușmanului de clasă. Trebuie considerat ca o greșală faptul că aceste „teorii” n’au fost îndeajuns și la timp demascate în ansamblul lor.

CONSILIUL LEGISLATIV
SECȚIA III-2
CABINETUL PREȘEDINTELUI

St. Minis. Patroc. Carru

REFERAT

(de încheiere a cercetărilor)

525
910
Data 26 Aprilie 1954

În urma studierii dosarului de anchetă Nr. deschis împotriva
arestatului Betea Nicolae
(numele și prenumele)

am constatat că activitatea criminală a arestatului Betea Nicolae
(numele și prenumele) este dovedită prin materialul rezultat

din cercetările preliminare, iar ca urmare dispunem încheierea cercetărilor din
dosarul de față și transmiterea dosarului de acuzare al acuzatului
Betea Nicolae
(numele și prenumele arestatului) prin Procuror, la instanța de judecată.

Cuprinsul prezentului referat va fi adus la cunoștință arestatului.

Semnătura anchetatorului.

[Signature]

„DE ACORD”

Șeful Organului de anchetă

[Signature]
1

Am luat cunoștință de conținutul prezentului referat.

Semnătura arestatului.

Nic. Betea

Data 26/IV 1954

Dos.Nr.80/1954

PROCES VERBAL (MINUTA) 5060

Astăzi, anul 1954, luna mai, ziua 6.

Tribunalul Suprem, Colegiul Militar, compus conform art.8 din
Legea Nr.7/1952 din:

Colonel NOISESCU ILIE, președinte

Colonel DEMETER ALEXANDRU, membru

Colonel CIULEI ION, membru.

deliberând în secret, conform art.291-295 C.J.M. asupra culpabilității
și aplicațiunei pedepsei în cauza penală privitoare pe:

1.-PETREA NICOLAE, 2.-REVESZ LILI, 3.-IONESCU ALEXANDRU în-
vinuiți pentru complicitate la crima contra păcii, prev. și ped. de art.
2 lit.c din Legea Nr.291/1947, cu modificările ei ulterioare, combinat
cu art.121 c.p., 4.-PATRASCANU ELENA, 5.-NEAMTU OCTAVIAN, 6.-RADULESCU
POGONEANU CECILIA, 7.-BIRTASU MIRCEA, 8.-IAVORSCHI ADOLF, învinuiți
pentru complicitate la crima de înaltă trădare, prev. și ped. de art.121
cod penal, combinat cu art.184 c.p.

9.-BETEA NICOLAE, învinuit pentru

a) complicitate la crima de înaltă trădare prev. și ped. de art.
121 c.p. combinat cu art.184 c.p.

b) Tentativa la delictul de trecere frauduloasă a frontierei
prev. și ped. de art.579 C.J.M. nemodificat, comb. cu art.267 c.p. modifi-
cat prin Decret Nr.212/1948.

10.-PAVEL CONSTANTIN, învinuit pentru:

a) Crima de înaltă trădare, prev. și ped. de art.190 c.p.

b) tentativă la delictul de trecere frauduloasă a frontierei,
prev. și ped. de art.579 C.J.M. nemodificat, comb. cu art.267 cod penal,
modificat prin Decret Nr.212/1948.

11.-ZAHARIA ION, învinuit pentru:

a) tentativă la delictul de trecere frauduloasă a frontierei
prev. și ped. de art.579 C.J.M. nemodificat, comb. cu art.267 cod penal,
modificat prin Decret Nr.212/1948.

b) pregătire la delictul de trecere frauduloasă a frontierei,

prev.și ped.de art.267 cod penal,modificat prin Decret Nr.212/1948
și Decret Nr.134/1948- 512

12.-RATIU ANTON, 13.-MIOSA REMUS, învinuiți pentru tentativă
la delictul de trecere frauduloasă a frontierei,prev.și ped.de art.
579 C.J.M. nemodificat,combinat cu art.267 cod penal,modificat prin
Decret Nr.212/1948.

14.-TEODORU FLORIN, 15.-PARAU NICOLAE, învinuiți pentru infrac-
țiunea de favorizarea infractorului,prev.și ped.de art.284 pct.1 și
aliniat ultim cod penal.

16.-RUPENIAN EMANOIL, învinuit pentru complicitate la infrac-
țiunea prev.și ped.de art.1 Decret Nr.3494/1940,comb.cu art.9 și lo di
Legea Nr.415/1938 și cu art.4 din Legea Nr.656/1944.

17.-BIRTASU AURORA, 18.-CIUCA LIVIA, învinuite pentru infrac-
țiunea prev.și ped.de art.1 din Legea Nr.284/1947,comb.cu art.1 pct.
2 din Decret Nr.299/1950.

- - -

Pentru motivele ce se vor vedea în corpul sentinței și în
unire în parte cu concluziunile Procurorului Militar,

În numele poporului

H O T A R A S T E :

Cu unanimitate de voturi declară culpabili pe:

1.-PETREA NICOLAE, 2.-REVESZ LILI, 3.-IONESCU ALEXANDRU, pen-
tru complicitate la crima contra păcii,prev.și ped.de art.121 c.p.
comb.cu art.2 lit.c din Legea Nr.291/1947 cu modificările ei ulterioa-
re.

4.-PATRASCANU ELENA, 5.-NEAMTU OCTAVIAN, 6.-RADULESCU POCO-
NEANU CECILIA, 7.-BIRTASU MIRCEA, 8.-IAVORSCHI ADOLF, pentru complici-
tate la crima de înaltă trădare ,prev.și ped.de art.121 c.p. combi-
nat cu art.184 c.p.

9.-BETEA NICOLAE, pentru:

a)complicitate la crima de înaltă trădare,prev.și ped.de
art.121 c.p. combinat cu art.184 c.p.

B)încercare de trecere frauduloasă a frontierei,prev. și ped
de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin
Legea Nr.4/1948.

11.-ZAHARIA ION, pentru:

a)încercare de trecere frauduloasă a frontierei,prev.și ped.
de art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin
Legea Nr.4/1948.

b)pregătire la delictul de trecere frauduloasă a frontie-

rei prev. și ped. de art. 267 c.p. modificat prin Legea Nr. 4/1948 și Decret Nr. 134/1948.

12.-RATIU ANTON, 13.-MISĂ REMUS, pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei, prev. și ped. de art. 579 C.J.M. nemodificat comb. cu art. 267 cod penal, modificat prin Legea Nr. 4/1948.

14.-TEODORU FLORIN, 15.-PARAU NICOLAE pentru favorizarea infractorului, prev. și ped. de art. 284 pct. 1 și aliniat ultim c.p.

16.-RUPENIAN EMANAIL pentru complicitate la infracțiunea prev. și ped. de art. 1 Decret Nr. 3494/1940, comb. cu art. 9 și 10 din Legea Nr. 415/1938 și cu art. 4 din Legea Nr. 656/1944.

17.-CIUCA LIVIA, pentru infracțiunea prev. și ped. de art. 5 pct. 2 Legea Nr. 285/1947 comb. cu art. 1 pct. 2 Decret Nr. 209/1950.

De asemeni cu unanimitate de voturi că sunt circumstanțe atenuante în favoarea acuzaților și inculpaților, PATRASCANU ELENA, NEAMTU OCTAVIAN, RADULESCU POGONEANU CECILIA, BIRTASU MIRCEA, IAVORSCHI ADOLF, BETEA NICOLAE, numai privitor la complicitate la crima de înaltă trădare, PAVEL CONSTANTIN numai în ceea ce privește crima de înaltă trădare, MISĂ REMUS, PARAU NICOLAE și CIUCA LIVIA. De asemeni, declară neculpabilă pe BIRTASU AURORA pentru infracțiunea ce i s-a pus în sarcină.

- - -

Cu unanimitate de voturi făcînd aplicațiunea art. 121 c.p. comb. cu art. 2 lit. c și art. 4 din Legea Nr. 291/1947 modificată prin Decret Nr. 207/1948 p. condamnă pe PETREA NICOLAE, la 5 (cinci) ani muncă silnică, 10 (zece) ani degradare civică și confiscarea averii, pe REVEȘZ LILI la 5 (cinci) ani muncă silnică, 10 (zece) ani degradare civică și confiscarea averii; pe IONESCU ALEXANDRU, la 15 (cincisprezece) ani muncă silnică, 10 (zece) ani degradare civică și confiscarea averii, toți pentru complicitate la crima contra păcii.

+

Făcînd aplicațiunea art. 121 cod penal comb. cu art. 184 c.p. și art. 157 c.p. condamnă pe PATRASCANU ELENA la 14 (patrusprezece) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică; pe NEAMTU OCTAVIAN la 5 (cinci) ani muncă silnică și 3 (trei) ani degradare civică; RADULESCU POGONEANU CECILIA, la 3 (trei) ani muncă silnică și 3 (trei) ani degradare civică; BIRTASU MIRCEA la 10 (zece) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică; IAVORSCHI ADOLF la 6 (șase) ani muncă silnică și 3 (trei) ani degradare civică, toți pentru complicitate la crima de înaltă trădare.

În baza art. 193 c.p. se dispune și confiscarea averii acuzatei PATRASCANU ELENA.

./.

Făcînd aplicațiunea art.121 c.p. comb.cu art.184 c. p. și art.157 c.p. îl condamnă pe BETEA NICOLAE la 10 (zece) ani muncă silnică, 5 (cinci) ani degradare civică pentru complicitate la crima de înaltă trădare. 529
514

Făcînd aplicațiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948,îl mai condamnă la 7 (șapte) ani închisoare corecțională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Conform art.101 c.p. acuzatul BETEA NICOLAE va executa pedeapsa cea mai gravă adică 10 (zece) ani muncă silnică,5 (cinci) ani degradare civică.

+

Făcînd aplicațiunea art.190 c.p. comb.cu art.157 c.p. îl mai condamnă pe PAVEL CONSTANTIN la 10 (zece) ani muncă silnică și 5 (cinci) ani degradare civică pentru crima de înaltă trădare.

Făcînd aplicațiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 modificat prin Legea Nr.4/1948 îl mai condamnă la 3 (trei) ani închisoare corecțională,pentmîncercare de trecere frauduloasă a frontierei.

În baza art.193 c.p. dispune confiscarea averii.

Conform art.101 c.p. acuzatul PAVEL CONSTANTIN va executa pedeapsa cea mai gravă,adică 10 (zece) ani muncă silnică,5 (cinci) ani degradare civică și confiscarea averii.

+

Făcînd aplicațiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948,îl condamnă pe ZAHARIA ION,la 4 (patru) ani închisoare corecțională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Făcînd aplicațiunea art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948 și Decret Nr.134/1948 îl mai condamnă la 3 (trei) ani închisoare corecțională pentru pregătire de trecere frauduloasă a frontierei.

Conform art.101 c.p. inculpatul ZAHARIA ION va executa pedeapsa cea mai gravă adică 4 (patru) ani închisoare corecțională.

+

Făcînd aplicațiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948,condamnă pe RATIU ANTON, la 6 (șase) ani închisoare corecțională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Făcînd aplicațiunea art.579 C.J.M. nemodificat,comb.cu

art.267 c.p. modificat prin Legea Nr.4/1948 și art.157 c.p. condamnă pe MICSĂ REMUS la 2 (doi) ani închisoare corecțională pentru încercare de trecere frauduloasă a frontierei.

Făcînd aplicațiunea art.284 pct.1 și aliniat ultim cod penal,condamnă pe TEODORU FLORIN la 3 (trei) ani închisoare corecțională pentru favorizarea infractorului.

Făcînd aplicațiunea art.284 pct.1 și alin.ultim c.p. și art.157 c.p. condamnă pe PARAU NICOLAE la 3 (trei) ani temniță grea, pentru favorizarea infractorului.

+

Făcînd aplicațiunea art.1 Decret Nr.3494/1940,comb.cu ar 9 și 10 din Legea Nr.415/1938 și cu art.4 din Legea Nr.656/1944 îl condamnă pe RUPENIAN EMANOIL la 2 (doi) ani închisoare corecțională.

+

Făcînd aplicațiunea art.5 pct.2 și 14 din Legea Nr.285/1947 comb.cu art.1 pct.2 Decret Nr.209/1950,prin schimbare de calificare,conf.art.292 C.J.M. din infracțiunea prevăzută de art.1 din Legea Nr.284/1947 și art.157 c.p. condamnă pe CIUCA LIVIA la 10 (zece) luni închisoare corecțională.

Făcînd aplicațiunea art.4 teza I pct.4 c.p.p. achită de orice penalitate pe BIRTASU AURORA, pentru infracțiunea prev. și ped. de art.1 din Legea Nr.284/1947 comb.cu art.1 pct.2 din Decretul Nr. 209/1950.

+

Conf.art.304 al.1 C.J.M. îl obligă să plătească cheltuiel de judecată după cum urmează:PETREA NICOLAE 200 lei,REVEȘ LILI 200 lei,IONESCU ALEXANDRU ,500 lei,PATRASCANU ELENA 500 lei,NEANTU OCTAVIAN 100 lei,RADULESCU POGONEANU CECILIA 100 lei,BIRTASU MIRCEA 200 lei,IAVORSCHI ADOLF 100 lei,BETEA NICOLAE 300 lei,PAVEL CONSTANTIN 300 lei,ZAHARIA ION 100 lei,RATIU ANTON 100 lei,MICSĂ REMUS 100 lei,TEODORU FLORIN 100 lei,PARAU NICOLAE 100 lei,RUPENIAN EMANOIL 100 lei și CIUCA LIVIA 50 lei.

În baza art.463 C.J.M. se computează detenția preventivă a acuzaților și inculpaților după cum urmează:PETREA NICOLAE dela 30 august 1951,REVEȘ LILI dela 4 noiembrie 1952,IONESCU ALEXANDRU dela 18 octombrie 1949,PATRASCANU ELENA dela 28 aprilie 1948,NEANTU OCTAVIAN dela 23 aprilie 1954,RADULESCU POGONEANU CECILIA dela 23 aprilie 1954,BIRTASU MIRCEA dela 20 aprilie 1953,IAVORSCHI ADOLF dela 1 iunie 1953,BETEA NICOLAE dela 2 aprilie 1948,PAVEL CONSTANTIN dela 9 aprilie 1948,ZAHARIA ION dela 14 noiembrie 1949,RATIU ANTON

./.

537
516
dela 9 aprilie 1948, MIOSA REMUS dela 17 septembrie 1952, TEODORU FLORIN
dela 26 octombrie 1952, RUPENIAN EMANOIL dela 28 februarie 1950, CIUCA
LIVIA dela 15 mai 1953 și PARAU NICOLAE dela 24 decembrie 1953.

Vor fi puși imediat în libertate: RUPENIAN EMANOIL, CIUCA
LIVIA, ZAHARIA ION, RĂTIU ANTON și BIRTASU AURORA.

Hotărîrea este definitivă.

Data și citită în ședință publică, astăzi 6 mai 1954.

PRESEDINTE,

COLONEL,

MOISESCU ILIE

) Col. DEMETER ALEX.

Membrii (

(Col. CIULEI ION

JUDECATOR ASISTENT

CPT. DE JUSTITIE

VARGA VASILE